

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการ การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจ
สู่ท้องถิ่นในประเทศไทย

โดย
รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ

สิงหาคม 2561

สัญญาเลขที่ RDG5940033

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นใน
ประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ชัยณรงค์ เกรื่อนวน

มหาวิทยาลัยบูรพา

จิตรา สมบัติรัตนานันท์

นักวิชาการอิสระ

ชุดโครงการ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อโครงการวิจัย

การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย

ความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ในประเทศไทยได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 นั้นมีการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาเรายังพบกระแสการต่อต้านการกระจายอำนาจคือ การกลับมาของแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจ (recentralization) ซึ่งก่อรูปมาตั้งแต่หลังการรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 และพ.ศ. 2557 ตามลำดับ กระแสดังกล่าวทำให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ (decentralists) และกลุ่มที่ยังคงส่งเสริมการรวมศูนย์อำนาจ (centralists) การกลับมามีบทบาทของแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจอีกครั้งหนึ่งภายใต้การสนับสนุนของคณะรัฐประหารทำให้เกิดภาวะชะงักงันในกระบวนการกระจายอำนาจ ดังนั้น สถานการณ์โจทย์ใหม่ของการกระจายอำนาจในปัจจุบันจึงอยู่ที่ว่าจะขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจต่อไปในอนาคตอย่างไรในการแสวงหายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า สมควรมีการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในอนาคต ในการทบทวนดังกล่าวการทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับกระจายอำนาจถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเบื้องต้นเนื่องจากทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจนั้นเป็นกรอบคิดเบื้องหลังในการผลิตความรู้ทั้งในรูปแบบวิจัยและเอกสารทางวิชาการ รวมถึงเป็นฐานในการพัฒนาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจด้วย ในการสำรวจทฤษฎีหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไทยอย่างเป็นระบบจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่า มีจุดยืนทางทฤษฎีอะไรบ้างที่อยู่เบื้องหลังการวิเคราะห์สถานการณ์และเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยโดยหวังว่าจะนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีการกระจายอำนาจที่มีพลังในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการการสำรวจองค์ความรู้ควรมีประเด็นสำคัญจะศึกษา 3 ประเด็นใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. เพื่อศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย
2. เพื่อวิพากษ์องค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอแนะประเด็นวิจัย (research agenda) และวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทยในอนาคต

วิธีการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย (meta-research) โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณกลยุทธ์ออกแบบวิจัยเป็นรูปแบบผสมผสานในลักษณะรับลูกกันต่อ (sequential mixed design) โดยให้ความสำคัญต่อการวิจัยคุณภาพเป็นหลักและเสริมต่อด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Tiddie and Tashakkou, 2009 : 49, 1054) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำรวจในงานวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม ดังนั้น จึงต้องอาศัยการตีความคุณลักษณะในเชิงคุณภาพเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะใช้เมื่อจำเป็นต้องระบุความชัดเจนในเชิงตัวเลขของทฤษฎีกระจายอำนาจ เช่น จำนวนวิจัยที่ศึกษาในประเด็นทางทฤษฎี (theoretical issue) ต่างๆ ว่ามีแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

การสังเคราะห์งานวิจัยในการสำรวจในเชิงวิพากษ์ในงานวิจัยนี้จะใช้วิธีวิทยาการสังเคราะห์ความรู้แบบวิพากษ์ (critical knowledge synthesis) การสำรวจในเชิงวิพากษ์เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งใช้วิจารณ์ญาณ (critique) และสร้างสรรค์ทางออกใหม่ๆ (reconstruction) ในการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยโดยแบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การสำรวจรายชื่องานวิจัยและเอกสารทางวิชาการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในช่วงเวลาหลังรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540

2) การคัดเลือกงานวิจัยที่ได้จากการสำรวจจะนำมาสังเคราะห์โดยใช้แนวคิดการเลือกตัวอย่างในเชิงคุณภาพที่เจาะจงจากโจทย์หรือวัตถุประสงค์วิจัย (purposeful sampling) จำนวน 1,646 เรื่อง

3) ในขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูลของการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงการนี้จะใช้การวิเคราะห์ในเชิงผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

4) การตรวจสอบผลการศึกษาของการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยจะใช้หลักความไว้วางใจได้ (trustworthiness) เพื่อประเมินข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบจากสมาชิก (member checks)

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีพบว่า มีแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในประเทศไทยปัจจุบันทั้งหมด 5 แนวคิดคือ แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมโดยแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเมื่อพิจารณาในเชิงปริมาณของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการมีจำนวนถึง 1,516 เรื่อง จาก 1,646 เรื่องหรือคิดเป็นร้อยละ 92.1

ประเด็นเชิงทฤษฎีหลักของแนวคิดกระจายอำนาจในประเทศไทยนั้นพบว่า การกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเน้นการกระจายสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญเนื่องจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักมีพื้นฐานอยู่บนแนวการศึกษาเชิงสถาบันทางการเมืองแนวกฎหมายและทางการ (formal-legal institutional approach) กรอบการวิเคราะห์แบบรัฐชาติ (nation-state) และรากฐานอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย (liberal democracy) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่นเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นชุมชน ชุมชน สมาคม หรือมูลนิธิ หรือเครือข่ายที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐ แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มีพื้นฐานอยู่บนกรอบการวิเคราะห์รัฐหลังรัฐชาติ (post-nation state) และทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ (English political pluralism) ที่มองอำนาจสาธารณะกระจายอยู่หลายศูนย์ในสังคม แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสเน้นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนเนื่องจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสมีพื้นฐานอยู่บนอุดมการณ์อนาธิปไตยนิยม (anarchism) และแนวการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีวิถีการผลิตแบบเอเชียซึ่งมีท่าทีต่อต้านรัฐและให้ความสำคัญกับชุมชนปกครองตนเองที่มีลักษณะ โรแมนติก (romantic notion of community) ทฤษฎีการเลือกสาธารณะเห็นว่าการกระจายอำนาจที่แท้จริงต้องเป็นการกระจายการตัดสินใจให้แก่ปัจเจกชน

ผู้บริโภคนั้นสำคัญเนื่องจากทฤษฎีการเลือกสาธารณะมีพื้นฐานของเสรีนิยมทางเศรษฐกิจของอูมการ์ณเสรีนิยมใหม่ และการกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมเน้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ด้อยโอกาสในสังคมเนื่องจากแนวคิดดังกล่าวมีรากฐานมาจากอูมการ์ณสังคมนิยมที่มุ่งสร้างระบบสังคมนิยมท้องถิ่น (local socialism) โดยความพยายามที่จะพัฒนารัฐท้องถิ่น (local state) ให้มีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) เป็นหลัก

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิพากษ์องค์ความรู้ด้านทฤษฎีและเสนอแนะประเด็นวิจัยรวมถึงวิธีวิทยาหลักในอนาคต พบว่า

1) แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจากการวิพากษ์พบว่า ทฤษฎีนี้มองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (monism) และเห็นถึงความเปราะบางของระบอบและอูมการ์ณเสรีนิยมประชาธิปไตยในการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบสถาบัน (institutional design) ทางกรปกครองทั้งการวิจัยของกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มนักศึกษาโดยแตกออกเป็นหัวข้อวิจัยที่สำคัญคือ

- (1) เครื่องมือที่เหมาะสมของรัฐในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) รูปแบบและกลไกในการสร้างธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งและการบริหารปกครองท้องถิ่น
- (3) การบูรรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวสหวิทยาการในมิติเชิงเศรษฐศาสตร์ ภูมิสังคม และภูมิรัฐศาสตร์

- (4) ขอบเขตที่เหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) การจัดวางความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

- (6) ความร่วมมือในการจัดทำภารกิจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคเอกชนและภาคชุมชน

- (7) ความเป็นอิสระท้องถิ่นกับการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการออกแบบสถาบันการปกครองของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตควรเน้นวิธีวิทยาการถอดบทเรียน (lesson-learned methodology) และการวิจัยและพัฒนา (research and development = R&D) เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องการความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์จริงจากการวิจัยเชิงประยุกต์ ดังนั้น การถอดบทเรียนเป็นการ

วิจัยเชิงประยุกต์ที่มุ่งนำความรู้ที่ได้จากการประเมินโครงการมากระดับมาเป็นบทเรียนเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์สำหรับวางแผนโครงการในอนาคต ส่วนการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ในแนวการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการศึกษาจากโครงการนำร่อง (pilot project) และนำผลที่ได้ขยายการใช้ในวงกว้างต่อไป

2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จากการวิพากษ์พบว่า ทฤษฎีนี้วิพากษ์จุดอ่อนในทางทฤษฎีของแนวคิดระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน (networked community governance) และปัญหาการสร้างท้องถิ่นปกครองตนเอง (self-governance) ในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของสำนักแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ในอนาคตดังนี้

ประเด็นวิจัยหลักที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนซึ่งอาจแบ่งเป็นหัวข้อวิจัยที่สำคัญ คือ

ก. หัวข้อการสร้างอุดมการณ์ประชาสังคมในประเทศไทย

ข. หัวข้อพลเมืองศึกษา (civic education) ที่เหมาะสมกับการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ค. หัวข้ออุปสรรคทางด้านวัฒนธรรมกับการสร้างกลุ่มประชาสังคมในประเทศไทย

ง. หัวข้อการปรับปรุงกฎหมายที่ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มประชาสังคม

จ. หัวข้อยุทธศาสตร์การเชื่อมร้อยกลุ่มองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกระบวนการกระจายอำนาจ

ส่วนวิธีวิทยาการวิจัยในการขับเคลื่อนประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ในอนาคตควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research = PAR) โดยการไต่ตรองสาธารณะ (public deliberation) ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเป็นพลเมืองและกลุ่มประชาสังคม

2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสจากการวิพากษ์พบว่า ทฤษฎีนี้วิพากษ์ปัญหาของมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นเป็นการอธิบายชุมชนท้องถิ่นในอดีตมากกว่าการทำความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการมองชุมชนว่าเป็นเอกภาพเป็นปึกแผ่น จนไม่เห็นภาพของความขัดแย้ง ต่อสู้ นอกจากนี้ยังประสบกับปัญหาการใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ รวมถึงการนำเสนอท้องถิ่นในอุดมคติในรูปแบบยูโทเปียเกินไป ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของสำนักแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในอนาคตดังนี้

ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสเน้นประเด็นการวิจัยหรือโจทย์การวิจัยหลักที่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีพลังรับมือกับแรงกดดันจากรัฐระบบทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ รวมถึงการพึ่งตนเองได้นั้นควรเป็นเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน (community capacity) ในฐานะกลไกท้องถิ่นในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

สมรรถนะของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความสามารถของชุมชนที่จะค้นหาศักยภาพของตนเองทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงมีการระดมศักยภาพเหล่านี้มาสู่กระบวนการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการพึ่งตนเองและความยั่งยืนแก่ชุมชนท้องถิ่น แนวคิดสมรรถนะของชุมชนนี้ครอบคลุมไปถึงเรื่องความสามารถของชุมชนทางด้านความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถในการปรับปรุงสถาบันหรือสร้างสถาบันใหม่ๆ ขึ้นมา รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนเชิงบูรณาการที่อยู่บนพื้นฐานของระบบนิเวศชุมชน การสร้างสมรรถนะของชุมชนควรมีหัวข้อการวิจัยที่สำคัญดังนี้

- (1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- (2) กลไกเชิงสถาบันของชุมชนกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- (3) การฟื้นฟูระบบนิเวศกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- (4) การจัดระบบเศรษฐกิจและธุรกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาที่จะช่วยขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่นนั้นควรมีการปรับวิธีวิทยาแนวประวัติศาสตร์ของนักทฤษฎี นาสูกา ไปสู่เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมและทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ (theory of practice) ของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) เพื่อช่วยให้เห็นมิติความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการนำเสนอปฏิบัติการจากฐานความรู้ (praxis) ได้อย่างเป็นรูปธรรม

4) แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ จากการวิพากษ์พบว่า ทฤษฎีนี้วิพากษ์การนำทฤษฎีการเลือกสาธารณะมาใช้ในการกระจายอำนาจ ได้แก่ ปัญหาความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจกับโลกแห่งความเป็นจริง ปัญหาความต้องการที่หลากหลายปัจเจกชนกับการไม่สามารถจัดบริการสาธารณะที่หลากหลายรวมถึงบทบาทของภาคเอกชนที่จำกัดอยู่เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีประเด็นการวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการคลังท้องถิ่นของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะควรเน้นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นเพื่อองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเป็นอิสระอย่าง

แท้จริงในเชิงรายได้มันจะนำไปสู่ความเป็นอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นดังกล่าวสามารถพิจารณาเป็นหัวข้อวิจัยออกเป็น 4 มิติคือ รายได้ รายจ่าย เงินอุดหนุน และการกู้ยืม ดังนี้

- 1) หัวข้อการกำหนดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรูปแบบการถ่ายโอนโดยจำแนกภารกิจ (unbundle)
- 2) หัวข้อการเพิ่มแหล่งรายได้รูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) หัวข้อปัญหาแรงงานต่างชาติดังกับหลักการคำนวณการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) หัวข้อการกู้เงินเพื่อการลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาการหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น ควรเน้นการวิจัยเชิงผสมผสาน (mixed method) และการวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับกระจายอำนาจของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ผ่านมาในประเทศไทยนั้นใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงสถิติ (quantitative method) เป็นหลัก จึงควรเพิ่มการวิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative method) ที่เน้นการวิเคราะห์พรรณนาในเชิงลึกลงรายละเอียด นอกจากนี้ การวิจัยของทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ผ่านมายังเน้นการวิจัยในเชิงประจักษ์ (empirical research) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ แต่ยังขาดการวิจัยที่ชี้ว่า จะทำอย่างไร “how to” ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงนโยบายนั่นเอง

- 5) แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมจากการวิพากษ์ พบว่า ทฤษฎีนี้ที่ยังไม่ตกผลึกเป็นระบบนัก รวมถึงปัญหาศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนต่ำลงในการระดมมวลชน ดังนั้น ในการพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในอนาคตนั้นควรกำหนดประเด็นวิจัยได้จากการขึ้นาทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่ (New Marxism) เกี่ยวกับการกระจายอำนาจร่วมสมัยคือ แนวคิดการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (empowered participatory governance)

การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง การสร้างแนวทางให้ประชาชนคนธรรมดาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลต่อ นโยบายซึ่งกระทบต่อชีวิตของประชาชนโดยตรง แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเนื่องจากเป็นแนวคิดที่ต้องพึ่งพิงความผูกพันและความสามารถของประชาชนคนธรรมดาเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากการได้ตรงอย่างรอบคอบ ดังนั้น การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นปฏิบัติการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือนั่นเอง (deliberative democratic practice)

ประเด็นวิจัยในการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของแนวคิดกระจายอำนาจแบบระดมมวลชนมีส่วนร่วมนั้นมีหัวข้อวิจัยจากทฤษฎีดังกล่าวเพื่อช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดสำคัญที่สำคัญ

- (1) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือกับการตัดสินใจร่วมกันของประชาชน
- (2) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการแปลงนโยบายของภาคประชาชนไปสู่การปฏิบัติ
- (3) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการติดตามการเคลื่อนไหวตามนโยบายของภาคประชาชน
- (4) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและนวัตกรรมจากท้องถิ่นในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(5) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือของภาคประชาชนกับการสร้างโรงเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตย (school for democracy)

(6) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่วนวิธีวิทยาการวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Transformative Action Learning Research = TALR) เนื่องจากการวิจัยที่มุ่งสร้างความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยประชาชนฐานรากที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านวิถีคิด วิถีการผลิต และวิถีชีวิตของประชาชน

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตจากมุมมองของทฤษฎีกระจายอำนาจทั้ง 5 ทฤษฎีดังกล่าวมีประเด็นที่ควรทำวิจัยเพื่อเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้ที่ยังขาดอยู่ (research gap) ในประเด็นที่แตกต่างกันตามมุมมองที่ต่างกัน ดังนั้น ในการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตจึงควรให้ความสำคัญต่อประเด็นวิจัยตามที่กล่าวมาแล้วคือ ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับการออกแบบสถาบันทางการเมือง ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน (community capacity) ในฐานะกลไกท้องถิ่นในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นทั้งในมิติรายได้ รายจ่าย เงินอุดหนุน และการกู้ยืม และประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

การบูรณาการประเด็นวิจัยของทฤษฎีกระจายอำนาจต่างๆ ข้างต้นสามารถดำเนินการได้ภายใต้ฐานคิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ (polycentric system) ในสังคม ระบบอำนาจหลายศูนย์ในสังคมเป็นรากฐานทางอุดมการณ์ที่เชื่อว่าอำนาจสาธารณะในสังคมสามารถกระจายอยู่ได้ในหลายชั่วและหลายระดับของสังคม กล่าวคือ อำนาจหลายชั่วของสังคม หมายถึง ระบบสังคมที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจนโยบายสาธารณะหลายๆ ศูนย์โดยแต่ละศูนย์มีสิทธิที่เป็นอิสระและมีข้อจำกัดในเวลาเดียวกัน ภายใต้ชุดของกติกาเดียวกัน ในที่นี้จึงหมายถึง อำนาจการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่เป็นของภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน รวมถึงภาคชุมชนดั้งเดิม ส่วนอำนาจหลายระดับ (multi-level) หมายถึง ระบบสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างชั่วอำนาจที่มีหลายระดับทับซ้อนกันอยู่ในเวลาเดียวกันซึ่งในที่นี้อาจจะพิจารณาถึงอำนาจทางการเมืองที่มีทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน โดยในระดับชาติจะเน้นประชาธิปไตยตัวแทนในระบบการเลือกตั้ง เนื่องจากเหมาะสมสำหรับขนาดใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อน ส่วนในระดับชุมชนควรใช้ประชาธิปไตยโดยตรงแบบปรึกษาหารือที่เคยมีร่องรอยการปรึกษาหารือแบบไม่เป็นทางการในชุมชนดั้งเดิมของสังคมไทยเพราะจะทำให้ใกล้ชิดกับประชาชนมาก ส่วนในระดับท้องถิ่นนั้นควรเน้นประชาธิปไตยแบบผสมระหว่างประชาธิปไตยแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งและประชาธิปไตยโดยตรงที่มีการทำประชามติในประเด็นที่สำคัญ

วิธีวิทยาการวิจัยแนวสหวิทยาการแนวข้ามพ้นสาขาเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นวิจัยต่างๆ ให้อยู่ในระบบเดียวกันและใช้มุมมองแนวสหวิทยาการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในหลากหลายมิติทั้งทั้งทางด้านการวิเคราะห์และการนำมาตรากฎนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติ ในที่นี้จะนำเสนอสาระสำคัญของการวิจัยสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขา วิธีวิทยาการวิจัยแนวสหวิทยาการข้ามพ้นสาขาเป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่ตั้งอยู่บนฐานคิดว่าสังคมไม่ได้แยกออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมตามสาขาวิชาตั้งแต่เริ่มแรก แล้วหลังจากนั้น เราจึงค่อยนำปัจจัยด้านต่างๆ ของแต่ละสาขาวิชาดังกล่าวมาผสมผสานในรูปของสหวิทยาการที่กล่าวมาข้างต้น แต่การวิจัยข้ามสาขาเป็นการวิเคราะห์ที่มองภาพรวมครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นิเวศวิทยาและการเมืองในฐานะที่เป็นระบบความรู้ที่เป็นหนึ่งเดียวกัน

แนวทางและกระบวนการการวิจัยแนวสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขามีเทคนิคที่เป็นเครื่องมือวิจัยในหลายรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ได้ดังนี้

1) วิธีวิทยาการถอดบทเรียนเป็นการประเมินโครงการเพื่อเป็นบทเรียนเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์ในการวางแผนการทำงานในอนาคต

2) การวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นการศึกษาในลักษณะโครงการนำร่องเพื่อนำผลที่ได้ไปขยายต่อไปในวงกว้าง

3) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นการใช้ประชาธิปไตยในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มตั้งโจทย์วิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติ ตลอดจนถึงการติดตามประเมินผล

4) การวิจัยแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมที่เน้นทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติและการวิพากษ์เพื่อช่วยวิเคราะห์ให้เห็นความขัดแย้งชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันและนำเสนอมาตรการปฏิบัติจากฐานความรู้

5) การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อนำเสนอทางออกเกี่ยวกับงานสาธารณะว่าควรทำอย่างไร (how to)

6) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (TALR) เป็นการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริงของประชาชนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีคิด วิธีการผลิตและวิถีชีวิต

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นผู้วิจัยจะนำเสนอตัวแบบการบริหารงานวิจัยซึ่งประยุกต์มาจากตัวแบบบูรณาการมาใช้ในการบริหารงานวิจัยเพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้ดังนี้

(1) การวิจัยตั้งอยู่บนแนวคิดการจัดการความรู้ซึ่งในที่นี้นิยามว่า องค์ความรู้เป็นทุนรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนทางสังคม ดังนั้น การบริหารวิจัยจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มอาจารย์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำข้าราชการ และนักการเมืองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ทั้งชุมชน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) กระบวนการวิจัยจะต้องถูกขับเคลื่อนจากการประสานการทำงานระหว่างภาควิชาการกับภาคประชาสังคม ดังนั้น ทีมวิจัยในโครงการนี้จึงประกอบด้วย ผู้ร่วมนักวิจัย 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มแรกประกอบด้วยครูบาอาจารย์ นักวิจัย และนักเรียนนักศึกษา ส่วนกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคประชาสังคม ได้แก่ กลุ่มปกครองท้องถิ่น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มองค์กรชุมชน

(3) การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยร่วมกันเกิดมาจากภาควิชาการก็ต้องประสบปัญหาเรื่องทางวิชาการ ในขณะที่ภาคประชาสังคมก็ประสบกับปัญหาสังคม

(4) กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการบูรณาการข้ามพ้นสาขาแบ่งแยกระหว่างภาควิชาการในสถาบันการศึกษากับภาคประชาสังคมแต่เป็นการทำงานวิจัยร่วมกัน เช่น การใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี

ส่วนร่วม (PAR) ให้มีลักษณะประชาธิปไตยจากคนในภาควิชาการและภาคประชาสังคมทั้งในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนการปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล เป็นต้น

(5) ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาควิชาการและภาคประชาสังคมโดยภาคประชาสังคมจะได้ความรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ในขณะที่ภาควิชาการก็จะได้ผลวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย เพื่อศึกษาสถานภาพและวิพากษ์องค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงจะเสนอแนะประเด็นวิจัย (research agenda) และวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยในอนาคต ระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงวิพากษ์ (critical knowledge synthesis) โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณกลยุทธ์ออกแบบวิจัยเป็นรูปแบบผสมผสานในลักษณะรับลูกกันต่อ (sequential mixed design) โดยให้ความสำคัญต่อการวิจัยคุณภาพเป็นหลักและเสริมต่อด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า มีแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในประเทศไทยปัจจุบันทั้งหมด 5 แนวคิดคือ แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม เมื่อวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจทั้ง 5 แนวคิด จะพบว่า มีจุดแข็งและจุดอ่อนด้วยกันทั้งหมด ดังนั้น ในการวิจัยเพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตควรบูรณาการประเด็นวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการออกแบบสถาบันทางการเมือง การปกครอง การสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน การเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน การกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น และการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมภายใต้ฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ในสังคม ส่วนวิธีวิทยาในการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตควรใช้แนวการวิจัยเชิงสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาโดยมีรูปแบบการวิจัยที่สำคัญคือ วิธีวิทยาการถอดบทเรียน การวิจัยและพัฒนา (R&D) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) การวิจัยแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรม การวิจัยเชิงนโยบาย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (TALR)

Abstract

The objective of this research were to study state-of-the-art and criticize body of theoretical knowledge concerning local decentralization in Thailand as well as to recommend research agendas and methodologies in the future. Critical knowledge synthesis based on sequential mixed design method was employed in this study. The findings showed that there were five contemporary theories concerning local decentralization in Thailand as follows; mainstream old localism, new localism ,radical localism, public choice theory and mobilization model. These models have strengths and weakness, so the next step research concerning decentralization should use polycentric system integrate research agendas from those models as follows; institutional design, networked community governance, community capacity, local fiscal autonomy and empowered participatory governance. In addition, we should use trandisciplinary methodology in the future as follows: lesson-learned methodology, research and development, participatory action research, cultural political economy, policy research and transformative action learning research.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ฎ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เกี่ยวข้องการวิจัย	6
1.6 การนำเสนอผลการศึกษา	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี	9
2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	13
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	16
2.3 ตัวแบบประชาธิปไตย	48
2.4 กรอบคิดการวิจัย	65
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	80
บทที่ 4 พัฒนาการและบริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย	90
4.1 การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ภายใต้นโยบายการรวมอำนาจ	90
4.2 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจ	95
4.3 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจ	104
4.4 การปกครองท้องถิ่นหลังรัฐประหารในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	126
5.1 แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก	128
5.2 แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่	179
5.3 แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส	207
5.4 แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ	224
5.5 แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม	244
บทที่ 6 สรุปและเสนอแนะ	269
6.1 สรุปผลการศึกษา	269
6.2 ข้อเสนอแนะในอนาคต	275
บรรณานุกรม	290
ภาคผนวก	312
ภาคผนวก ก รายชื่องานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	313
ภาคผนวก ข สรุปงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก จำนวน 1,152 เรื่อง	474
ภาคผนวก ค สรุปงานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจของ แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก จำนวน 216 เรื่อง	567

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตัวแบบเชิงปทัสฐานเกี่ยวกับการจัดการปกครองท้องถิ่น	43
ตารางที่ 2.2 กรอบคิดการวิจัย	65
ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนและเทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัย	85
ตารางที่ 5.1 ร้อยละของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จำแนกตามแนวคิด (N=1646)	127
ตารางที่ 5.2 ร้อยละจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามรายด้านของประเด็นวิจัย (N= 1152)	151
ตารางที่ 5.3 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็น วิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจ (N=469)	152
ตารางที่ 5.4 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร (N=153)	153
ตารางที่ 5.5 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านการกระจายอำนาจทางการเงิน การคลังและงบประมาณ (N=126)	154
ตารางที่ 5.6 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (การเลือกตั้ง/ริเริ่มกฎหมาย/ถอดถอน/ปฏิบัติงาน) (N=109)	155
ตารางที่ 5.7 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านธรรมาภิบาลและการทุจริตรวมถึงการประพฤติดีมีชอบ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=65)	155
ตารางที่ 5.8 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านรูปแบบการถ่ายโอน (N=29)	156
ตารางที่ 5.9 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย ด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=21)	157
ตารางที่ 5.10 ร้อยละจำนวนงานวิจัยจำแนกตามรายด้านของประเด็นวิจัย (N=216)	158

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.11 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัย	
ด้านการถ่ายโอนภารกิจ (N=114)	159
ตารางที่ 5.12 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการปรับปรุง	
ประสิทธิภาพการบริหาร (N=26)	160
ตารางที่ 5.13 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านรูปแบบการถ่ายโอน (N=5)	161
ตารางที่ 5.14 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการกระจายอำนาจทางการเงิน	
การคลังและงบประมาณ (N=19)	161
ตารางที่ 5.15 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการจัดระบบบริหารงาน	
บุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=2)	162
ตารางที่ 5.16 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการเลือกตั้ง	
และประชาธิปไตยท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น (N=9)	162
ตารางที่ 5.17 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านธรรมาภิบาลและ	
การทุจริตรวมถึงการประพฤติดีชอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=8)	163
ตารางที่ 5.18 เปรียบเทียบการถอดบทเรียนแบบดั้งเดิมกับแบบร่วมสมัย	174
ตารางที่ 5.19 ขั้นตอนและเทคนิคการวิจัยและพัฒนา	177
ตารางที่ 5.20 การเปรียบเทียบระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและแบบผสมผสาน	240
ตารางที่ 5.21 ขั้นตอนและเทคนิคการวิจัยเชิงนโยบาย	242
ตารางที่ 5.22 แสดงจำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลแยกตามรายการ	259

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 ระดับของการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี	9
ภาพที่ 3.1 วิธีวิทยาการสังเคราะห์ความรู้แบบวิพากษ์	82
ภาพที่ 5.1 การสร้างสมรรถนะของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง	219
ภาพที่ 5.2 ทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ	223
ภาพที่ 5.3 วัฏจักรของการเรียนรู้จากประสบการณ์ของชีวิต	267
ภาพที่ 5.4 กระบวนการเรียนรู้จากการให้การศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกเชิงวิพากษ์	268
ภาพที่ 6.1 การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างความรู้เกี่ยวกับระบบ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลง และความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง	283
ภาพที่ 6.2 สามขั้นตอนในกระบวนการวิจัยแบบข้ามพหุสาขา	286
ภาพที่ 6.3 ตัวแบบบูรณาการระหว่างนักวิชาการในมหาวิทยาลัยกับนักปฏิบัติการในภาคประชาสังคม	288

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ในประเทศไทยที่เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 เมื่อมีการออกพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึง พ.ศ. 2540 ซึ่งมีการดำเนินการของการปกครองท้องถิ่นมาเป็นเวลาร่วม 100 ปีนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการอยู่ภายใต้นโยบายรวมศูนย์อำนาจ (centralism) กล่าวคือ เป็นนโยบายที่ให้อำนาจการตัดสินใจที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณะ (public affair) อยู่ที่รัฐส่วนกลาง การเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นครั้งสำคัญเกิดขึ้นเมื่อมีการกำหนดนโยบายกระจายอำนาจในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ระบุเนื้อหา นโยบาย (policy content) เกี่ยวกับหลักการกระจายอำนาจในแง่ที่เป็นการโอนกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะได้มาสู่ท้องถิ่นไว้อย่างเป็นระบบ (จรัส สุวรรณมาลา, 2541 : 12-13 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 89-95 ; นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552 : 41-43 ; วุฒิสาร ตันไชย, 2552 : 13-16)

รัฐธรรมนูญกระจายอำนาจได้ระบุเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจากการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม การกำกับจากกลไกรัฐส่วนกลางแทนที่การอยู่ในสายการบังคับบัญชา (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547 : 17-18) ดังนี้

1) มีการกำหนดแนวทางหลักในการปกครองท้องถิ่นตามหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 ว่า รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองตัดสินใจในกิจการพัฒนาเศรษฐกิจและจัดบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและเท่าเทียม รวมถึงการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน

2) มีการบัญญัติถึงหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่นตามมาตรา 282 ที่ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการปกครองตนเองทั้งทางด้านในการกำหนดนโยบาย การบริหารบุคคล ด้านการเงิน รวมถึงการคลังโดยไม่กระทบกับความเป็นราชอาณาจักรหนึ่งเดียวที่แบ่งแยกไม่ได้

3) มีการบัญญัติสิทธิการเลือกผู้ปกครองของประชาชนตามมาตรา 285 ที่ว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นโดยทั้งสองฝ่ายมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

4) กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แยกออกมาจากรัฐส่วนกลางตามมาตรา 284, 289 และ 290 ดังปรากฏในหมวด 9 ของรัฐธรรมนูญที่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยตรงรวม 7 เรื่องด้วยกัน เช่น การบำรุงรักษาสีลปะจาริตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังบัญญัติถึงกลไกที่จะช่วยให้การกระจายอำนาจเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่องคือ การจัดทำกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้วย

5) การบัญญัติเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดังปรากฏในตามมาตรา 284 ที่ว่า ให้มีการจัดสรรสัดส่วนภาษีอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันโดยจะต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

6) การบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระจากส่วนกลางมากขึ้นตามมาตรา 288 ที่ว่า รัฐธรรมนูญให้อำนาจในการบริหารงานบุคคลแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

7) การบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา 286 และ 287 ที่ว่า นอกจากสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งในท้องถิ่นแล้วประชาชนยังมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นอีกด้วย

8) การบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 283 ที่ว่า รัฐมีหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมโดยไม่กระทบต่อหลักการปกครองตนเอง

จากการนำนโยบายกระจายอำนาจในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ไปปฏิบัติในช่วงแรกพบว่า มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐส่วนกลางซึ่งแต่เดิมมีบทบาทเป็นเสมือนผู้บังคับบัญชาของราชการส่วนท้องถิ่นมาสู่บทบาทการกำกับดูแลท้องถิ่นมากกว่า นอกจากนี้ พบว่ายังมีการถ่ายโอนบริการสาธารณะซึ่งเคยเป็นหน้าที่ของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นด้วย (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2546 : 37-38 , 87-88)

นอกจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไปสู่การกระจายอำนาจที่ผ่านมาแล้วยังพบว่าการเปลี่ยนแปลงในทางวิชาการที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปด้วย กล่าวคือ เมื่อ ตรีภูมิจัย (2546) ได้สำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งการรวมศูนย์การอำนาจ และการกระจายอำนาจแล้วพบว่า มีงานวิทยานิพนธ์และเอกสารวิจัยอื่นๆ ในช่วง พ.ศ. 2511-2544 ที่

มีเนื้อหาดังกล่าวจำนวน 1,287 เล่มในช่วงเวลา 33 ปี แต่ถ้าเปรียบเทียบกับการสำรวจเกี่ยวกับการสำรวจงานวิจัยและเอกสารวิจัยที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพียงอย่างเดียวในช่วงเวลา 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2560 ผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนถึง 1,526 เล่ม

อย่างไรก็ดี ในช่วง 20 ปีของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาเรายังพบกระแสการต่อต้านการกระจายอำนาจคือ การกลับมาของแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจ (recentralization) ซึ่งก่อรูปมาตั้งแต่หลังการรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 และพ.ศ. 2557 ตามลำดับ กระแสดังกล่าวทำให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ (decentralists) และกลุ่มที่ยังคงส่งเสริมการรวมศูนย์อำนาจ (centralists) (ชนเสวร์ เจริญเมือง, 2550 : 38-47) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ของกลุ่มสนับสนุนกระจายอำนาจได้เคลื่อนไหวจากยุทธศาสตร์ในเชิงรุกตั้งแต่ทศวรรษ 2540 ไปสู่ยุทธศาสตร์การตั้งรับหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ในขณะที่กลุ่มที่สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจได้ฟื้นตัวหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 หลังจากนั้นได้มีการผนึกกำลังเครือข่ายภายในกลุ่มจนกระทั่งสามารถเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ในเชิงรุกได้หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2557

จากปรากฏการณ์ของการกลับมามีบทบาทของแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจอีกครั้งหนึ่งภายใต้การสนับสนุนของคณะรัฐประหารทำให้เกิดภาวะชะงักงันในกระบวนการกระจายอำนาจ ดังนั้น สถานการณ์ใหม่ของกระจายอำนาจในปัจจุบันจึงอยู่ที่ว่าจะขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจต่อไปในอนาคตอย่างไรในการแสวงหายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า สมควรมีการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในอนาคตในการทบทวนดังกล่าวการทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเบื้องต้นเนื่องจากทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจนั้นเป็นกรอบคิดเบื้องหลังในการผลิตความรู้ทั้งในรูปแบบวิจัยและเอกสารทางวิชาการ รวมถึงเป็นฐานในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจด้วย ตัวอย่างงานทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ เช่น จากการศึกษาทบทวนของเกอร์ สโตคเกอร์ (Stoker, 1988) ได้ชี้ให้เห็นถึงทฤษฎีการกระจายอำนาจร่วมสมัยในประเทศอังกฤษสามารถได้ว่า มีสำนักคิดที่แตกต่างกันที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์และเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 4 แนวคิดหลักด้วยกันคือ

1. สำนักท้องถิ่นนิยม (localism) เป็นสำนักที่มุ่งกระจายอำนาจเพื่อการแสดงออกและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นเป้าหมายหลัก
2. สำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ (public choice) มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างหลักประกันให้กับทางเลือกของปัจเจกชน รวมถึงการตอบสนองบริการสาธารณะแก่ปัจเจกชนด้วย

3. สำนักนีโอมาร์กซิสต์ (neo-Marxism) มีเป้าหมายหลักในการกระจายอำนาจเพื่อเปิดให้ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มชายขอบมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองถิ่นเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้น

4. ข้อเสนอแนวคิดแบบทวิรัฐ (the dual state thesis) มีเป้าหมายเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดบรรษัทนิยม (corporatism) และแนวคิดพหุนิยม (pluralism) โดยแนวคิดบรรษัทนิยมจะมุ่งวิเคราะห์การผลิตสินค้าและบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อประชาชน ในขณะที่แนวคิดพหุนิยมมุ่งวิเคราะห์การบริโภคสินค้าและบริการของประชาชน

อย่างไรก็ดี ในการสำรวจจุดยืนทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้นพบว่า มีนักวิชาการบางท่านได้วิจัยเชิงสังเคราะห์จุดยืนดังกล่าวหลังรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 แต่งานวิจัยดังกล่าวยังไม่ได้มีการสำรวจอย่างเป็นระบบและกว้างขวางเพียงพอ อาทิเช่น

งานของศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (2555) ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อถกเถียงเรื่องการกระจายอำนาจระหว่างสำนักวัฒนธรรมชุมชนกับสำนักกฎหมายและสถาบันทางการเมือง ศุภสวัสดิ์สรุปว่า สำนักวัฒนธรรมชุมชนมีข้อเสนอว่า การกระจายอำนาจที่ควรจะเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนในการตัดสินใจวิถีชีวิตของชุมชนเอง ในขณะที่สำนักกฎหมายและสถาบันทางการเมืองเสนอว่าการกระจายอำนาจที่แท้ก็คือการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน ส่วนในกรณีงานของวสันต์ เหลืองประภัสร์ (2559) ได้สำรวจแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทยเสนอว่า มีข้อถกเถียงเกี่ยวกับความเป็นเอกภาพภายในรัฐและความหลากหลายในสังคมระหว่างแนวคิดรัฐนิยม พหุนิยม และอนาธิปัตย์นิยม นอกจากนี้ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2558) ยังได้สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการคลังท้องถิ่นไทยโดยใช้ฐานของทฤษฎีการเลือกสาธารณะ เช่น ชาลส์ ที เบาว์ (Charles Tiebout, 1956) หรือ เจมส์ บูแคนอน (James Buchanan, 1950) เป็นต้น สุดท้ายงานวิจัยของตระกูล มีชัย (2558) ได้สังเคราะห์การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะที่เน้นเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะตามการถ่ายโอนภารกิจในมิติต่างๆ โดยสังเคราะห์ถึงปัญหาของการถ่ายโอนศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อเป็นการสำรวจทฤษฎีหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไทยอย่างเป็นระบบจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่า มีจุดยืนทางทฤษฎีอะไรบ้างที่อยู่เบื้องหลังการวิเคราะห์สถานการณ์และเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยโดยหวังว่าจะนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีการกระจายอำนาจที่มีพลังในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับงานวิจัยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้จะมีคำถามวิจัยหลัก (key question) 3 คำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสำรวจดังนี้คือ

1. องค์ความรู้ด้านกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยตั้งอยู่บนจุดยืนทางทฤษฎีของแนวความคิดอะไรบ้าง
2. แนวความคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแต่ละทฤษฎีมีข้อเด่นข้อด้อยอย่างไรในการบรรลุเป้าหมายกระจายอำนาจ
3. ควรมีประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาในการขับเคลื่อนวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของโครงการการสำรวจองค์ความรู้ควรมีประเด็นศึกษาตอบสนองคำถามวิจัย 3 ประเด็นใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. เพื่อศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย
2. เพื่อวิพากษ์องค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอแนะประเด็นวิจัย (research agenda) และวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทยในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษา ในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในโครงการนี้จะกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการสำรวจเฉพาะประเด็นทางทฤษฎี (theoretical issue) เกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่ยังมีข้อโต้แย้งในวงวิชาการและชุมชน โยบายสาธารณะเป็นหลัก ประเด็นทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในที่นี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น (form of central-local relations) ในมิติต่างๆ ดังนี้

- 1) เป้าหมายหลักของการกระจายอำนาจ
- 2) พัฒนคติเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น
- 3) พัฒนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4) แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ
- 5) แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักทางการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ

2. ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการศึกษา ในการสำรวจองค์ความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในที่นี่จะพิจารณาช่วงเวลาที่เป็ขอบเขตของการศึกษาตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2560 เป็นหลักเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดนโยบายกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน แต่การสำรวจจะคำนึงถึงวรรณกรรมทางวิชาการก่อนหน้าปี พ.ศ. 2540 ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการกระจายอำนาจด้วยเนื่องจากวรรณกรรมทางวิชาการทั้งสองมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน (intertextuality)

1.5 นิยามศัพท์เกี่ยวกับการวิจัย

1. การรวมศูนย์อำนาจ (centralisation) หมายถึง การกระจุกตัวของอำนาจทางการเมืองหรืออำนาจในการปกครองภายใต้สถาบันการปกครองส่วนกลางระดับชาติ (Heywood, 2000 : 237)

2. การกระจายอำนาจ (decentralisation) หมายถึง การเพิ่มควมมีอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) โดยการถ่ายเทอำนาจและความรับผิดชอบให้หน่วยย่อยในระดับท้องถิ่นดำเนินการหรือตัดสินใจแทนสถาบันส่วนกลางในระดับชาติ (Heywood, 2000 : 237)

3. ความมีอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) หมายถึง ความสามารถในการออกกฎหมายของตนเองได้ในระดับท้องถิ่น (ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2551 : 226)

4. การปกครองส่วนท้องถิ่น (local government) หมายถึง รูปแบบการปกครองที่จำเพาะเจาะจงอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งภายใต้อำนาจของส่วนกลางและเป็นการปกครองที่ไม่มีอำนาจอธิปไตยโดยตรง แต่เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจทางกฎหมายจำกัดอยู่ในขอบเขตพื้นที่ส่วนย่อยบางส่วนของรัฐ (Heywood, 2000 : 125-126)

5. ประชาธิปไตยท้องถิ่น หมายถึง หลักการที่ตั้งอยู่บนแนวคิดความเป็นอิสระของท้องถิ่นและการมุ่งตอบสนองประชาชนเป็นเป้าหมายหลัก (Heywood, 2007 : 452)

6. ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ หมายถึง รูปแบบประชาธิปไตยที่เน้นความจำเป็นในการใช้วาทกรรมและวิวาทะเพื่อช่วยนิยามผลประโยชน์ส่วนรวม (Heywood, 2007 : 448)

7. การโอนอำนาจ (devolution) หมายถึง การถ่ายเทอำนาจจากส่วนกลางให้หน่วยย่อยระดับล่างตัดสินใจโดยหน่วยย่อยไม่ได้แยกมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง (Heywood, 2007 : 448)

8. ประชาธิปไตยโดยตรง หมายถึง การปกครองตนเองของประชาชนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในงานทางด้านการปกครอง (Heywood, 2007 : 448)

9. เสรีประชาธิปไตย หมายถึง รูปแบบของประชาธิปไตยซึ่งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะมีอำนาจจำกัดโดยอาศัยกรอบกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญหรือระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลและมีการแข่งขันเลือกตั้งเป็นประจำสม่ำเสมอ (Heywood, 2007 : 452)

10. ประชาธิปไตยตัวแทน หมายถึง ประชาธิปไตยทางอ้อมที่มีฐานอยู่บนการเลือกตั้งผู้ปกครองซึ่งผู้ปกครองจะดำเนินการปกครองในนามของประชาชน (Heywood, 2007 : 457)

11. ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะ (public governance) หมายถึง กระบวนการดำเนินการร่วมกันโดยหลายภาคส่วนในสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายงานสาธารณะในเงื่อนไขที่การดำเนินการไม่สามารถใช้อำนาจรัฐแต่เพียงภาคส่วนเดียวให้บรรลุภารกิจได้ (Gerry Stoker, 1998 ; ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2550 : 42-43 ; สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 210-211)

1.6 การนำเสนอผลการศึกษา

ในการนำเสนอผลการศึกษาของโครงการการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นทั้งหมด 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 : บทนำ จะนำเสนอผลการศึกษาในหัวข้อความสำคัญของปัญหา คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษา

บทที่ 2 : แนวคิดทฤษฎี จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีคือ มโนทัศน์ ตัวแบบ ทฤษฎี และรากฐานทางอุดมการณ์ หรือกระบวนการทัศน์ หลังจากนั้นจะนำเสนอหัวข้อมโนทัศน์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ตัวแบบประชาธิปไตย และหัวข้อสุดท้ายจะสังเคราะห์มโนทัศน์ ทฤษฎีและตัวแบบดังกล่าวเป็นกรอบคิดการวิจัย

บทที่ 3 : ระเบียบวิธีวิจัย จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานแบบรับลูกต่อกัน (sequential mixed design) แต่ในโครงการนี้จะให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก หลังจากนั้นจะชี้ให้เห็นถึงการสังเคราะห์ความรู้แบบวิพากษ์โดยใช้การทบทวนทางด้านทฤษฎี การเลือกตัวอย่างในเชิงคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดของประเด็นทางทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ตลอดจนการตรวจสอบผลการศึกษาของการสังเคราะห์งานวิจัย

โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบจากสมาชิกที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในประเทศไทย

บทที่ 4 : พัฒนาและบริบทของการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยเป็นการนำเสนอบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อช่วยในการตีความและวิเคราะห์เกี่ยวกับทฤษฎีกระจายอำนาจในประเทศไทยโดยแบ่งเป็นช่วงเวลาตามประวัติศาสตร์ ออกเป็น 4 ช่วงด้วยกันคือ 4.1 การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ภายใต้นโยบายการรวมอำนาจการปกครอง การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจการปกครอง การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง และการปกครองท้องถิ่นหลังรัฐประหารในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

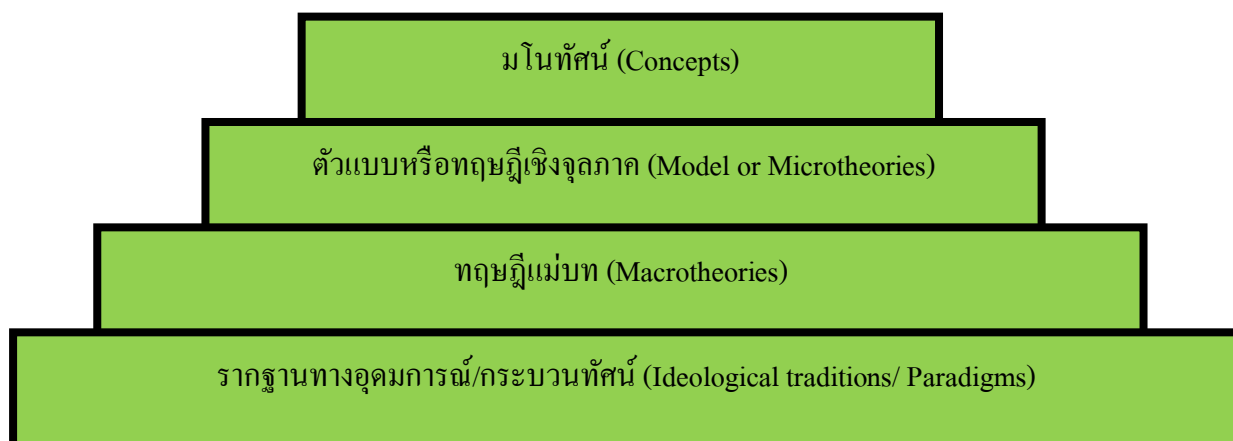
บทที่ 5 : บทวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจะแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ๆ คือ แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในบทนี้จะเน้นการนำเสนอเนื้อหาของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเนื่องจากจะเป็นแนวคิดที่มีการผลิตองค์ความรู้ในรูปของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการจำนวนมาก ในขณะที่แนวคิดกระจายอำนาจอีก 4 แนวคิดทฤษฎีนั้นยังมีองค์ความรู้อยู่ในขั้นของการก่อรูปทางทฤษฎี การนำเสนอผลการวิจัยทั้ง 5 แนวคิดทฤษฎีจะมีเนื้อหาส่วนหนึ่งร่วมกันคือ ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ บทวิพากษ์ประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

บทที่ 6 : สรุปและเสนอแนะ จะนำเสนอผลการวิจัยออกเป็นหัวข้อใหญ่ๆ คือ สรุปผลการศึกษาซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ส่วนอีกหัวข้อหนึ่งจะเป็นข้อเสนอแนะในอนาคตจากการวิจัยซึ่งเป็นการบูรณาการประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและเสนอแนะวิธีวิทยาการวิจัยการวิจัยแนวสหวิทยาการวิจัยแบบข้ามพหุสาขา

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสำรวจองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์ (analytical tool) มากกว่าที่จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้ที่จริงหรือเท็จ (true or false) โดยตรง (Heywood, 2007 : 18-19) ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของ แอนดรูว์ เฮย์วูด (Heywood, 2007 : 21) ที่ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีในฐานะที่เป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์ตามระดับของการวิเคราะห์ (level of analysis) โดยแบ่งระดับการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับมโนทัศน์ (concepts) ระดับตัวแบบ (conceptual model) ระดับทฤษฎี (theories) และระดับกระบวนทัศน์ (paradigm) ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ระดับของการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี

ที่มา : ปรับปรุงจาก Heywood, 2007 : 21

1. มโนทัศน์หรือแนวความคิด มโนทัศน์ในที่นี้หมายถึง ความคิดรวบยอดที่มีลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างซึ่งมักแสดงออกมาเป็นคำพูดเดียวหรือเป็นวลีสั้นๆ ตัวอย่างเช่น มโนทัศน์ว่าด้วยแมวนั้นพบว่า แมวในฐานะที่เป็นมโนทัศน์นั้นเป็นความคิด (idea) ที่เกี่ยวกับแมวทั่วไปมิได้ระบุถึงแมวตัวใดตัวหนึ่งที่เรามองเห็นอยู่ มโนทัศน์มีประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความหมายในการพัฒนาเป็นความรู้เมื่อคนเราไปรับรู้โลกภายนอก ดังนั้น มโนทัศน์จึงเป็นเครื่องมือที่เปรียบเสมือนเป็นอิฐบล็อกจากสำหรับการสร้างองค์ความรู้ของมนุษย์ ในงานวิจัยนี้จะเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ที่สำคัญ เช่น มโนทัศน์เรื่องการกระจายอำนาจหรือมโนทัศน์การรวมอำนาจ เป็นต้น การใช้มโนทัศน์ในฐานะเครื่องช่วยในการ

วิเคราะห์สภาพความเป็นจริงทางการเมืองจะพบลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งก็คือเราจะพบ สภาพทางการเมืองนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและความซับซ้อนมาก ดังนั้น ในวงวิชาการจึงเกิดการโต้แย้งเกี่ยวกับความหมายของมโนทัศน์ใดมโนทัศน์หนึ่งได้เสมอ เช่น เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดเรื่องการกระจายอำนาจจะพบว่า มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่แตกต่างกันหลากหลายความหมายกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับจุดยืนทางอุดมการณ์ของนักวิจัยแต่ละคน เช่น การกระจายอำนาจในความหมายเป็นการกระจายการตัดสินใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่น

2. ตัวแบบ ตัวแบบในที่นี้หมายถึง ภาพตัวแทนในเชิงทฤษฎีของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มุ่งก่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยการให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์หลักๆ ตัวแบบก็มีฐานะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์เช่นกัน คือ ตัวแบบเป็นภาพจำลองมากกว่าของจริง แต่ตัวแบบมีประโยชน์ที่ช่วยในการตีความข้อเท็จจริงเนื่องจากข้อเท็จจริงไม่สามารถพูดเอง ดังนั้น จึงต้องทำการจำลองโลกความเป็นจริงให้เห็นอย่างง่ายๆ (simplifying the word) ตัวอย่างเช่น ตัวแบบการวิเคราะห์ระบบการเมืองของเดวิด อีสตัน (David Easton) เป็นตัวแบบที่ช่วยจำลองภาพความจริงให้เห็นระบบการเมืองอย่างง่ายๆ ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า (input) ผู้ระบบการเมืองที่ประกอบด้วยเสียงเรียกร้อง (demand) และการสนับสนุน (support) ของประชาชน รวมถึงผลผลิต (output) ที่เป็นนโยบายจากการตัดสินใจของรัฐบาล หลังจากที้นำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลแล้วก็จะนำไปสู่การสะท้อนกลับ (feedback) กลับเข้าสู่ระบบการเมืองอีกครั้งหนึ่ง

3. ทฤษฎี ทฤษฎีในที่นี้เป็นข้อเสนอเชิงสาเหตุทั่วไป (generalized causal proposition) ที่สร้างขึ้นใช้ในการอธิบายอย่างเป็นระบบต่อกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีพหุนิยม ทฤษฎีชนชั้นนำ เป็นต้น ทฤษฎีเป็นข้อเสนอที่มีได้ปราศจากคุณค่า (value -neutral) แต่มีคุณค่า (hidden value) แฝงอยู่เสมอ ดังนั้น ทฤษฎีในทางรัฐศาสตร์จึงมีประโยชน์ทั้งในการวิเคราะห์เชิงวิชาการและการนำเสนอทางเลือกในการปฏิบัติด้วย เช่น ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (rational-choice theory) ตั้งอยู่บนฐานคติในเชิงคุณค่าว่ามนุษย์โดยพื้นฐานนั้นเป็นคนที่เห็นแก่ตัวและคิดถึงแต่ตัวเอง ผลที่ตามมาก็คือ ในการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลจึงมักนำไปสู่ข้อเสนอในเชิงนโยบายที่มีลักษณะอนุรักษนิยมในทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องคุณค่าทางการเมือง เป็นต้น ส่วนทฤษฎีเชิงมหภาค (macrotheories) ซึ่งหมายถึงทฤษฎีที่ประกอบด้วยชุดของตัวแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีพหุนิยมจะประกอบด้วยตัวแบบเชิงทฤษฎีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวแบบของรัฐ ตัวแบบการแข่งขันในการเลือกตั้ง หรือตัวแบบการเมืองแบบกลุ่ม เป็นต้น

4. กระบวนทัศน์ กระบวนทัศน์ หมายถึง กรอบแนวคิดในทางวิชาการซึ่งประกอบด้วยคุณค่า ทฤษฎี และฐานคิดต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันในการแสวงหาความรู้ในทางรัฐศาสตร์นั้นกระบวนทัศน์เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปรัชญาสังคมซึ่งหมายถึง ความเชื่อทางอุดมการณ์ที่เป็นฐานของทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวอย่างของ

กระบวนการทัศน์ เช่น ลัทธิเสรีนิยม ลัทธิมาร์กซ์ หรือลัทธิสตรีนิยม เป็นต้น กระบวนการทัศน์ในทางรัฐศาสตร์จะมีลักษณะที่พิเศษก็คือ จะมีการแข่งขันกันต่อสู้กันทางความคิดระหว่างอุดมการณ์ต่างๆ ที่มีความหลากหลายกันมากกว่าเพียงกระบวนการทัศน์หลักเพียงกระบวนการทัศน์เดียว ดังนั้น จะพบว่าในทางรัฐศาสตร์จึงอยู่บนฐานของกระบวนการทัศน์ใดกระบวนการทัศน์หนึ่งที่มีการขัดแย้งกับกระบวนการทัศน์อื่นๆ ในเวลาเดียวกันเสมอการมีความเชื่อทางอุดมการณ์ในฐานะที่เป็นกระบวนการทัศน์ทางรัฐศาสตร์นี้มิได้ทำให้การวิเคราะห์ถูกครอบงำทางความคิดเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้นใดชนชั้นหนึ่งโดยเฉพาะ แต่อุดมการณ์ในเชิงกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะอยู่ในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางความคิดจะช่วยให้การวิเคราะห์ทางการเมืองให้ชัดเจนมากกว่า

แนวคิดทฤษฎีทั้ง 4 ระดับต่างก็มีลักษณะที่เป็นองค์ความรู้เชิงนามธรรมที่มีความหมายอย่างกว้างๆ ว่าหมายถึง การสรุปอย่างสั้นที่สุดถึงบางสิ่งที่มีความสำคัญ (Bailey, 1968 : 1) หรือเป็นลักษณะการคิดที่เป็นข้อสรุปทั่วไปหรือเป็นนามธรรมซึ่งมุ่งที่จะอธิบายตีความหรือประเมินบางสิ่งบางอย่าง (Heywood, 2014 : 551) ดังนั้น ทฤษฎีจึงเปรียบเสมือน “แว่นตา” ที่จะช่วยให้คนเรามองเห็นอะไรได้ชัดเจนขึ้นซึ่งสอดคล้องกับรากศัพท์ในภาษากรีกของคำว่าทฤษฎีก็คือ Theoria ที่แปลว่า to look, to observe, to reflect ดังนั้น โดยสาระแล้ว Theoria จึงเป็นการเพ่งพินิจถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนก่อให้เกิดความเข้าใจ (สมเกียรติ วันทะนะ, ม.ป.ป. : 11)

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบ types) ของทฤษฎีในที่นี้สามารถแบ่งทฤษฎีออกเป็น 4 รูปแบบหลักคือ (Bailey, 1968 : 1 ; Heywood, 2014 : 55, 514-520)

ก. ทฤษฎีเชิงฐานคิด (assumptive theory) ทฤษฎีเชิงฐานคิดมีลักษณะเป็นอภิทฤษฎี (meta-theory) ที่มีเนื้อหาว่าด้วยทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎี (theory about theory) ทฤษฎีเชิงฐานคิดเกี่ยวกับภาวะวิทยา (ontology) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่ดำรงอยู่ในโลกและโลกประกอบด้วยอะไร เช่น คำถามที่ว่า ความเป็นจริงทางการเมืองมีลักษณะอย่างไร เป็นต้น ส่วนทฤษฎีเชิงฐานคิดเกี่ยวกับญาณวิทยา (epistemology) จะเป็นเรื่องความรู้คืออะไรและเราจะรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีเชิงฐานคิดที่เป็นความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และสังคม ตัวอย่างเช่น ทฤษฎี X, Y และ Z ในการบริหารเป็นฐานคิดในการมองคนทำงานในองค์การแตกต่างกันคือ ในขณะที่ทฤษฎี X มองคนทำงานในแง่ลบว่าเป็นคนขี้เกียจทำงาน แต่ต้องการค่าตอบแทนสูง ทฤษฎี Y มองคนทำงานในแง่ดีว่าชอบทำงานโดยพื้นฐานเพราะงานช่วยพัฒนาคนให้บรรลุความคาดหวังของชีวิต ส่วนทฤษฎี Z จะมองว่าคนทำงานมีทั้งสองด้านคือทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นต้น

ข. ทฤษฎีเชิงปทัสถาน (normative theory) เป็นทฤษฎีในเชิงเสนอแนะ (prescriptive theory) ที่มุ่งเสนอแนะคุณค่า (value) และมาตรฐานการปฏิบัติเพื่อกำหนดขอบเขตทางจริยธรรม กล่าวคือ เป็นการเสนอชุดของสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาและชี้ให้เห็นว่าทำไมถึงพึงปรารถนาเช่นนั้น ดังนั้น ทฤษฎีเชิงปทัสถานจึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่ควรจะเป็น “what ought to be” มากกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริง “what is”

ทฤษฎีเชิงปทัสถานจึงตั้งอยู่บนคุณค่าแบบใดแบบหนึ่งเสมอ ตามทัศนะของมาร์ติน ไฮเด็กเกอร์ (Martin Heidegger) ได้ชี้ให้เห็นว่าในชีวิตจริงนั้นคนเราคำนึงชีวิตโดยคิดถึงกิจกรรมล่วงหน้า (practical project) เสมอ ดังนั้น มนุษย์เราจึงต้องพัฒนาคุณค่าขึ้นมาเพื่อกำหนดเป้าหมายและงานเฉพาะเจาะจงในการดำเนินชีวิต (Schroeder, 2005 : 207) ตัวอย่างของทฤษฎีเชิงปทัสถาน เช่น ทฤษฎีประชาธิปไตยตะวันตกนั้น พบว่าจะตั้งอยู่บนระบบคุณค่าที่พัฒนาจากการต่อสู้ทางสังคมมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ตะวันตก ได้แก่ อธิปไตยของปวงชน เสรีภาพทางสังคม ความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

ค. ทฤษฎีเชิงประจักษ์ (empirical theory) หมายถึง บทสรุปที่พัฒนามาจากการสังเกตเชิงประจักษ์ ด้วยประสาทสัมผัสห้าโดยมุ่งให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง “ what is” มากกว่าสิ่งที่ควรจะเป็น “what ought to be”

ทฤษฎีเชิงประจักษ์มีเนื้อหาสาระหลักในการมุ่งทั้งพรรณนาให้เห็นว่า “อะไรเป็นอะไร” (description) และอธิบายให้เห็นสาเหตุ (causality) ว่า “ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น” (explaining why) ดังนั้น นักวิชาการบางคนจึงเรียกว่า ทฤษฎีพรรณนาและอธิบาย (descriptive-explanatory theory) ทฤษฎีเชิงประจักษ์ในความหมายแคบหมายถึง ทฤษฎีในการวิเคราะห์สาเหตุ (causal theory) คือเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในเชิงเหตุระหว่างตัวแปรต้นที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์กับตัวแปรตามซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกอธิบาย

ง. ทฤษฎีเชิงตีความ (interpretive theory) เป็นทฤษฎีที่มุ่งให้ความหมายต่อเหตุการณ์หรือประเด็นต่างๆ อันจะเป็นการช่วยการขยายการรับรู้หรือทำให้การรับรู้แหลมคมขึ้น ทฤษฎีเชิงตีความจึงเป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจ (to understand) มากกว่าการมุ่งอธิบาย (to explain) เนื่องจากทฤษฎีตีความตั้งอยู่บนการปฏิเสธการแบ่งแยกระหว่างข้อเท็จจริง (facts) กับคุณค่า (values)

จ. ทฤษฎีในฐานะเครื่องมือปฏิบัติการ (tool theory or instrumental theory) ทฤษฎีประเภทนี้เป็นบทสรุปที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอหนทางที่ดีที่สุดในการบรรลุถึงสภาพการณ์ที่พึงปรารถนา ดังนั้น จึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับว่าจะทำอย่างไร (How) และเมื่อไร (When) ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ (theory of practice) ที่นำเสนอโดย ปีแอร์ บูดิเยอร์ นักวัฒนธรรมวิพากษ์ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการทางวัฒนธรรม ได้แก่ ฮาร์บิตัส (habitus) สนามและทุนในฐานะที่เป็นทรัพยากร (Bourdieu, 1995 ; 1999) เป็นต้น

จากรูปแบบทฤษฎีทั้ง 4 รูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ทฤษฎีกระจายอำนาจซึ่งเป็นเนื้อหาในการสำรวจองค์ความรู้ของโครงการนี้จะมีลักษณะเป็นทฤษฎีเชิงปทัสถานเป็นหลัก (William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker, 2000 : 28-32) เนื่องจากทฤษฎีกระจายอำนาจเป็นการนำเสนอที่ตั้งอยู่บนคุณค่าใดคุณค่าหนึ่งในการอธิบายถึงสิ่งที่ควรจะเป็น (what ought to be) ซึ่งเป็นคุณค่าในเชิงเป้าหมาย

(end) จึงมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีในฐานะที่เป็นเครื่องมือปฏิบัติการซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องของหนทางปฏิบัติ (means) เช่น ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมใหม่ที่มีเป้าหมายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจ (devolution) อาจมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการในแบบเครือข่ายชุมชน เป็นต้น แต่การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจสามารถนำทฤษฎีเชิงปทัสฐานมาใช้เป็นเครื่องมือทั้งในการวิเคราะห์สภาพการณ์ที่ควรจะเป็น รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจสภาพที่เป็นจริงได้ (Heywood, 2014 : 518) เนื่องจากในกระบวนการสังเคราะห์องค์ความรู้ นักวิจัยจะใช้วิจารณ์ญาณในเชิงวิพากษ์เพื่อวางระยะห่างเพียงพอรหว่างคุณค่าที่นักวิจัยยึดถือกับการทำความเข้าใจคุณค่าของทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นการวางระยะห่างในเชิงวิพากษ์ (critical distance) (อภิชัย พันธเสน, 2549 : 95 ; ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2553 : 27-28)

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสำรวจองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้จะใช้มนิทัศน์ ตัวแบบ และทฤษฎี เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ดังนี้คือ

- 2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
- 2.3 ตัวแบบประชาธิปไตย

2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (decentralization) ในที่นี้หมายถึง การเพิ่มความเป็นอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) โดยการถ่ายโอนอำนาจและความรับผิดชอบให้หน่วยย่อยในระดับท้องถิ่นดำเนินการหรือตัดสินใจ แทนสถาบันส่วนกลางในระดับชาติ (Heywood, 2000 : 237) จากการสำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในวงวิชาการเราพบว่ามีคำแนะนำออกเป็น 5 รูปแบบด้วยกันคือ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547: 10-14 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2550)

- 2.1.1 การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยาย (decentralization by default)
- 2.1.2 การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (privatization)
- 2.1.3 การแบ่งอำนาจ (deconcentration)
- 2.1.4 การมอบอำนาจ (delegation)
- 2.1.5 การโอนอำนาจ (devolution)

2.1.1 การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยาย การกระจายอำนาจรูปแบบนี้เกิดจากสภาพการณ์ที่สถาบันหรือองค์กรของรัฐบาลประสบความล้มเหลวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จนอาจจะสามารถเข้าไป

ใช้อำนาจดินแดนที่ตนปกครองอยู่ได้จึงเป็นผลให้ภาคประชาสังคม อาทิเช่น สมาคมต่างๆ องค์กรอาสาสมัครและองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น จำเป็นต้องลุกขึ้นมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชนของตนด้วยตัวเองโดยที่รัฐบาลเองก็มิได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น เช่น การจัดให้มีโรงเรียน การจัดระบบสหกรณ์หรือธนาคารชุมชน และการจัดทำโครงการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

2.1.2 การแปรรูปกิจการของภาครัฐ ได้แก่ การโยกย้าย (handover) กิจการบางอย่างที่เคยจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐไปให้ภาคเอกชนเป็นผู้จัดทำแทน การกระจายอำนาจในรูปแบบนี้เกิดจากแรงผลักดันของความคิดที่ว่า กิจการบางอย่างนั้นเอกชนสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถให้บริการต่อสังคมโดยรวมได้ดีกว่าการจัดทำโดยภาครัฐการแปรรูปจึงเน้นให้กลไกตลาด (market mechanism) เข้ามามีบทบาทมากกว่าที่จะถูกผูกขาดโดยรัฐ

2.1.3 การแบ่งอำนาจ หมายถึง การแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางไปยังองค์กรในระดับรองที่ออกไปทำงานในพื้นที่ท้องถิ่น องค์กรภายใต้หลักการแบ่งอำนาจนี้จะมีอิสระตามสมควรในการตัดสินใจต่างๆ ภายในพื้นที่ที่ตนดูแล แต่ทั้งนี้อำนาจการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายต่างๆ ขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ส่วนกลางเนื่องจากตัวองค์กรและบุคลากรตามหลักการแบ่งอำนาจยังคงถือว่าเป็นของส่วนกลางอยู่ บางครั้งจึงเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจทางการบริหาร (administration decentralization)

2.1.4 การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบอำนาจนี้จะมีระดับของการกระจายอำนาจที่ให้อิสระสูงกว่าการแบ่งอำนาจ อีกทั้งการกระจายอำนาจจะเน้นในเชิงของภารกิจหน้าที่มากกว่าการย่ำเน้นในเรื่องของพื้นที่ กล่าวคือ การมอบอำนาจเป็นการกระจายอำนาจที่รัฐส่วนกลางอาจมอบอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรกึ่งอิสระ องค์กรมหาชน หรือองค์กรที่จัดทำโครงการเฉพาะกิจการต่างๆ ที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นโดยมีการกำหนดภารกิจเฉพาะที่ชัดเจนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถตัดสินใจและใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางก็ยังคงมีอำนาจอยู่เหนือศูนย์องค์กรเหล่านี้โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการควบคุมและกำกับบทบาทขององค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ

2.1.5 การโอนอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจที่รัฐส่วนกลางมีการถ่ายโอนหรือยกอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ไปยังองค์กรหน่วยย่อยที่เป็นตัวแทนของพื้นที่ ชุมชน หรือท้องถิ่นต่างๆ หน่วยย่อยดังกล่าวจะมีตัวแทนที่ประชาชนภายในพื้นที่นั้นๆ เลือกเข้ามาเพื่อทำหน้าที่ตัดสินใจและกำหนดนโยบายต่างๆ ได้ด้วยตนเอง รวมถึงอำนาจในการตรากฎหมายและออกระเบียบต่างๆ โดยที่ส่วนกลางจะไม่เข้ามามีบทบาทหรือแทรกแซงการทำงานขององค์กรภายใต้หลักการโอนอำนาจการแทรกแซงจะเกิดขึ้นก็ต้องเป็นไปอย่างจำกัดมากซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้นเราจึงเรียกการกระจาย

อำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจในทางการการเมือง หรือ การกระจายอำนาจที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย (political or democratic decentralization) การโอนอำนาจจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ระดับ ได้แก่

ระดับที่หนึ่ง การโอนอำนาจในทางการปกครอง (administrative devolution) การโอนอำนาจในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง (local-self government) กล่าวคือเป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นของตนเองโดยตนเองและเพื่อตนเอง โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระเป็นอย่างสูงในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ อีกทั้งยังมีความเป็นอิสระทั้งในทางการคลังและบุคลากร

ระดับที่สอง การโอนอำนาจในการนิติบัญญัติ (legislative devolution) เป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจขั้นสูงสุดที่เป็นไปภายใต้การจัดรูปแบบการปกครองในระบบรัฐเดี่ยว (unitary system) จนมีลักษณะเข้าใกล้กับระบบสหพันธรัฐ (federal system) กล่าวคือ เป็นการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปยังพื้นที่หรือท้องถิ่นหนึ่งๆ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ได้รับการโอนอำนาจสามารถกำหนดชะตากรรมในทางการเมืองได้ด้วยตนเอง (home rule) ผ่านการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองในรูปแบบสภา (assembly) ที่เป็นของตนเองเพื่อทำหน้าที่ออกกฎหมายและกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อบังคับใช้ภายในพื้นที่ของตน สภาที่ได้รับการโอนอำนาจนี้ก็ยังถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของรัฐและไม่มีสิทธิในการใช้อำนาจอธิปไตยร่วมกับรัฐบาลดังเช่นในระบบสหพันธรัฐ

จากการสำรวจแนวคิดการกระจายอำนาจที่มาใช้ในการวิจัยจะอยู่ภายใต้กรอบนโยบายกระจายอำนาจรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2540 จะพบว่า การวิจัยนี้จะเน้นแนวคิดการกระจายอำนาจในความหมายการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ กล่าวคือ เป็นการจัดสรรแบ่งปันอำนาจ (distribution of power) จากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น ดังนั้น แนวคิดการกระจายอำนาจโดยปริยาย การแปรรูปกิจการภาครัฐ การแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจไม่สอดคล้องกับการวิจัยในที่นี้คือ การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยายนั้นเป็นการเกิดขึ้นเองในสถานการณ์ไม่ปกติที่รัฐไม่สามารถดำเนินกิจการต่างๆ ได้ เช่น ภาวะสงคราม นอกจากนี้การกระจายอำนาจมิใช่ผลที่มาจากเจตจำนงของรัฐที่จะดำเนินการจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง ในขณะที่การแปรรูปกิจการภาครัฐนั้นในท้ายที่สุดแล้วมิได้นำไปสู่สถานะของการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงเนื่องจากการโยกย้ายอำนาจและทรัพยากรซึ่งแต่เดิมเป็นกิจการสาธารณะที่รวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลางของภาครัฐข้ามไปสู่บริษัทภาคเอกชนที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล ส่วนการแบ่งอำนาจและการมอบอำนาจนั้นจะพบว่าอาจมีไว้รูปแบบการกระจายอำนาจตามหลักการข้างต้นเนื่องจากการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะขั้นสุดท้าย (final discussion) ยังอยู่กลไกรัฐส่วนกลางมากกว่ากลไกรัฐส่วนท้องถิ่น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547 : 13)

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สำรวจทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในวงวิชาการตะวันตกและสังเคราะห์ออกเป็นสำนักคิด (school of thought) สำนักคิดในที่นี้หมายถึง กลุ่มของนักวิชาการที่มีการขบคิดปัญหา ร่วมกันและยึดถือแนวปฏิบัติเดียวกัน (กิริติ บุญเจือ, 2522 : 260) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่สามารถทบทวนทฤษฎี ทั้งหมดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในโลกตะวันตกได้ แต่สำรวจได้เพียงเฉพาะทฤษฎีที่มีบทบาท ในการปกครองและการเมืองท้องถิ่นเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น งานศึกษาของเกอร์รี สโตคเกอร์ (Gerry Stoker, 1988) และวิลเลียม แอล มิลเลอร์ มัลคอม ดิกสัน และเกอร์รี สโตคเกอร์ (William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker, 2000) พบว่า งานศึกษาทั้งสองได้สำรวจทฤษฎีหลักเกี่ยวกับการเมืองและการ ปกครองท้องถิ่นในประเทศอังกฤษ โดยแบ่งทฤษฎีออกเป็นสำนักคิด 4 สำนัก ได้แก่ สำนักท้องถิ่นนิยม (localism) สำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ (public choice) สำนักนีโอมาร์กซิสต์ (neo-marxism) และสำนัก การรวมศูนย์อำนาจ (centralism) ผู้วิจัยได้คัดสรรงานการรวมศูนย์อำนาจจึงเฉพาะสำนักคิดเกี่ยวกับการ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมาเป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็นสำนักใหญ่ๆ 3 สำนัก คือ

2.2.1 สำนักท้องถิ่นนิยม

2.2.2 สำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

2.2.3 สำนักนีโอมาร์กซิสต์

2.2.1 สำนักท้องถิ่นนิยม

สำนักท้องถิ่นนิยมในการปกครองท้องถิ่นและกระจายอำนาจเป็นกลุ่มวิชาการที่มีความคิดร่วมกัน ในการต่อต้านการรวมศูนย์อำนาจและสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เมื่อผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารทาง วิชาการเพิ่มเติมแล้วเห็นว่าอาจแบ่งสำนักย่อยในสำนักท้องถิ่นนิยมออกเป็นแนวคิด 3 แนวคิดที่แตกต่าง กัน คือ

- 1) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่า (old localism)
- 2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ (new localism)
- 3) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแนวทวนกระแส (radical localism)

1) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่า (old localism)

สำนักท้องถิ่นนิยมแบบเก่าในการกระจายอำนาจในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นอุดมการณ์ที่เป็นทางการ (official ideology) ของการปกครองท้องถิ่น สำนักท้องถิ่นนิยมแบบเก่าตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีการเมืองแบบ เสรีพหุนิยม (liberal pluralism) และแนวคิดการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมหรือแนวกระแสหลัก

(traditional หรือ orthodox public administration) สำนักนี้มีบทบาทชี้นำการกระจายอำนาจในประเทศตะวันตกส่วนใหญ่ เช่น ประเทศอังกฤษใช้แนวคิดท้องถิ่นแบบเก่าตั้งแต่หลังยุคสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในบริบทของรัฐสวัสดิการมาจนถึงปลายทศวรรษ 1960 (Stoker, 1988 : 220-224 ; Stoker William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker, 2000 : 28)

แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่าสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ปกครองท้องถิ่นภายใต้การนำของนักการเมืองท้องถิ่นจากการเลือกตั้งที่เป็นอิสระ (autonomous, elected local authorities) แนวคิดท้องถิ่นนิยมสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นและต่อต้านการรวมศูนย์อำนาจเนื่องจากสำนักนี้มองว่า การปกครองท้องถิ่นมีคุณูปการที่สำคัญ 4 ประการด้วยกันคือ (Stoker, 1988: 221)

(1) การปกครองท้องถิ่นตั้งอยู่บนคุณค่าพื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายตัวของอำนาจ (diffusion of power) ที่ทำให้สังคมมีผู้ตัดสินใจหลากหลายไปตามความแตกต่างของท้องถิ่น ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นตัวแทนของการกระจายตัวอำนาจทางการเมืองในสังคมได้อย่างชอบธรรม

(2) การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นจึงสามารถเรียนรู้การทำงานที่หลากหลายและนำมาซึ่งนวัตกรรมใหม่ๆ ได้

(3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองในระดับพื้นที่ท้องถิ่นจึงทำให้นักการเมืองสามารถทำงานใกล้ชิดกับประชาชนได้

(4) การปกครองท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะครองใจประชาชนได้เนื่องจากการปกครองที่เปิดโอกาสให้มีทางเลือกที่จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่นได้

การให้ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนำไปสู่การยอมรับการดำรงอยู่ของลักษณะพหุนิยม (pluralism) ลักษณะพหุนิยมในความหมายกว้างหมายถึง การดำรงอยู่ของความหลากหลายในทางอุดมการณ์ค่านิยม สังคม และสถาบัน และต่อต้านรัฐที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (Stoker, 1988: 222) ส่วนทฤษฎีการเมืองแบบพหุนิยมเป็นการนำแนวคิดพหุนิยมมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับกิจการของรัฐและความคิดทางการเมืองโดยถือว่าเป็นทฤษฎีว่าด้วยการกระจายของอำนาจทางการเมือง (distribution of political power) ในกรณีของแนวคิดการเมืองแบบเสรีพหุนิยมหรือพหุนิยมแบบอเมริกันนั้นถือว่าเป็นทฤษฎีการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ (group politics) กล่าวคือ เป็นการเมืองที่ปัจเจกชนถูกแทนที่ด้วยการเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีการจัดตั้งและกลุ่มดังกล่าวจะเป็นผู้ขับเคลื่อนสู่กระบวนการนโยบายสาธารณะ ดังนั้น การเมืองสมัยใหม่ในระบอบประชาธิปไตยจึงถูกกำหนดโดยอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมที่มุ่งกดดันชักจูง หรือหว่านล้อมรัฐและระบบราชการ อย่างไรก็ตาม การให้ทำอะไรเพื่อตอบสนองข้อเรียกร้องและความต้องการของกลุ่มต่างๆ ที่แข่งขันกัน โดยกลุ่มผลประโยชน์จะไม่ทำให้กลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็น

รัฐบาลโดยตรง (Heywood, 2015 : 156; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 106-107 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2558 : 69-70 , 149-150)

การเมืองพหุนิยมแบบอเมริกันมีตัวแทนความคิด เช่น โรเบิร์ต เอ ดาว์น (Robert A. Dahl) และเดวิด ทูรแมน (David Truman) เป็นต้น แนวคิดหลักที่เป็นสาระสำคัญของการเมืองพหุนิยมแบบอเมริกันมีลักษณะสำคัญดังนี้ (Heywood, 2015 : 156)

ประการแรก ถือว่าพลเมืองทุกคนสังกัดอยู่ในกลุ่มต่างๆ และพลเมืองจำนวนมากอาจเป็นสมาชิกกลุ่มในเวลาเดียวกันได้หลายๆ กลุ่ม

ประการที่สอง โดยทั่วไปแล้วจะมีความเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในการเข้าถึงรัฐบาลผู้ตัดสินใจและไม่มีกลุ่มใดที่มีอำนาจครอบงำกลุ่มอื่นได้

ประการที่สาม ภายในกลุ่มผลประโยชน์เองจะมีการตอบสนองกันในระดับสูง ดังนั้น ผู้นำกลุ่มจึงต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อหน้าสมาชิกกลุ่ม

ประการที่สี่ รัฐถือว่าเป็นองค์กรที่เป็นกลางระหว่างผลประโยชน์ต่างๆ และกลไกของรัฐจะทำงานแยกเป็นส่วนๆ ทำให้กลุ่มผลประโยชน์มีทางเข้าถึงรัฐได้หลากหลาย

ประการที่ห้า ถึงแม้กลุ่มต่างๆ จะมีการแข่งขันต่อสู้กันเพื่อผลประโยชน์แต่ก็จะสามารถเกิดฉันทามติ (consensus) ระหว่างกลุ่มได้บนภายใต้เงื่อนไขการเมืองระบบเปิดและใช้การแข่งขันเป็นกติกา

การเมืองแบบพหุนิยมสามารถประสานเข้ากับแนวคิดเสรีนิยมได้เนื่องจากแนวคิดเสรีนิยมในศตวรรษที่ 20 ให้ความสนใจต่อการสร้างสมานฉันท์ในสังคมมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น จึงพัฒนาเป็นแนวคิดเสรีพหุนิยมที่มีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ (Heywood, 2003 : 43,46-47)

1) มีลักษณะของเสรีประชาธิปไตยคือ เป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนและดำเนินงานทางอ้อมด้วยการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องบนฐานความเสมอภาคทางการเมืองที่ว่าหนึ่งคนหนึ่งเสียง (one people one vote)

2) การเมืองแบบพหุนิยมให้หลักประกันในเรื่องการแข่งขันและการเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยการมีขันติธรรมต่อความแตกต่างเกี่ยวกับความเชื่อปรัชญาทางสังคมและขบวนการทางการเมือง รวมถึงพรรคการเมืองที่ขัดแย้งกันในสังคม

3) มีลักษณะการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างรัฐและประชาสังคมโดยมีการตรวจสอบอำนาจรัฐบาลองค์กรอิสระ และระบบทุนนิยม

ในกระบวนการปกครองนั้นสำนักท็องถึนนิยมเห็นว่า ภารกิจหลักของการปกครองท้องถิ่นก็คือ การจัดการบริการสาธารณะโดยอาศัยความเป็นมืออาชีพ (professionalism) ในการนี้สำนักท็องถึนนิยมใช้ทฤษฎีการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมหรือแนวกระแสหลักมาเป็นหลักในการดำเนินงาน ดังนี้ ความสำเร็จของการ

ปกครองท้องถิ่นตามแนวนานนี้จึงเป็นการขับเคลื่อนโดยระบบราชการและใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงกฎหมายและความเป็นทางการ (formal and legal relation) เป็นหลัก (Stoker, 1988 :219)

นักคิดที่เป็นตัวแทนของทฤษฎีการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมที่สำคัญ เช่น แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1864-1920) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน เวเบอร์มองว่า ระบบราชการหรือองค์การขนาดใหญ่กลไกการบริหารมีความสมเหตุสมผลและมีความสลับซับซ้อนซึ่งสามารถสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัดได้ ูวูดโรว วิลสัน (Woodrow Wilson) ผู้เป็นสมาชิกแนวหน้าของกลุ่มปฏิรูประบบราชการสู่ความทันสมัยในสหรัฐอเมริกาช่วง 1880s ได้นำเสนอให้แยกบทบาทหน้าที่ของฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำออกจากกันโดยฝ่ายการเมืองนั้นมีหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่วนข้าราชการนั้นมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติต่างฝ่ายไม่ก้าวถ่างกันและกัน ดังนั้น ระบบราชการจึงมีฐานะเป็นเครื่องมือการบริหารที่ทำให้เป้าหมายของฝ่ายการเมืองบรรลุผล เฟรดริก เทย์เลอร์ (Frederick W. Taylor) เสนอการจัดการตามหลักของวิทยาศาสตร์และแนวคิดทางเลือกที่ดีที่สุด (one best way) นอกจากนี้ยังมี ลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) ที่เสนอกระบวนการบริหารที่เรียกว่า “POSDCORB” โดยมองว่า การบริหารจะต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการตามขั้นตอนก่อนหลังที่จัดวางไว้ ซึ่งขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (planning) 2) การจัดองค์การ (organizing) 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งพนักงาน (staffing) 4) การบังคับบัญชาและสั่งการ (directing) 5) การประสานงาน (coordinating) 6) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน (reporting) และ 7) การจัดงบประมาณ (budgeting) เป็นต้น (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และ วลัยพร รัตนเศรษฐ, 2557 : 26-27)

กล่าวโดยสรุปแล้วทฤษฎีการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และ วลัยพร รัตนเศรษฐ, 2557 : 26-27)

ประการแรก งานบริการสาธารณะนั้นถูกถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานราชการ ส่วนประชาชนมีฐานะเป็นผู้รับบริการโดยระบบราชการจะเป็นผู้ผูกขาดการนำนโยบายให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนไปปฏิบัติ

ประการที่สอง ระบบราชการมีโครงสร้างขนาดใหญ่และซับซ้อน โดยมีการแบ่งงานกันทำ ตามความชำนาญเฉพาะด้าน มีการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจ การจัดลำดับชั้นที่เน้นเอกภาพในการบังคับบัญชา และการใช้ระเบียบข้อบังคับที่เป็นทางการ

ประการที่สาม องค์การราชการมีเป้าหมายหลักที่สำคัญคือ การมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความประหยัด

ประการที่สี่ การดำเนินงานในระบบราชการจะเน้นการตัดสินใจแบบมีเหตุผลโดยการพิจารณาวิเคราะห์ทางเลือกที่มีอยู่ และพิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็งของแต่ละทางเลือก ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด ภายใต้เงื่อนไขที่มีต้นทุนต่ำสุด

ประการที่ห้า มีกลไกป้องกันมิให้การเมืองเข้าแทรกแซงการบริหารราชการ พร้อมๆ กับกลไกป้องกันฝ่ายบริหารมิให้เข้าไปยุ่งการเมือง

ประการที่หก การบริหารแบบราชการแบบดั้งเดิมนี้เชื่อว่าในกระบวนการให้บริการสาธารณะนั้น ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการดำเนินงานที่มีเหตุมีผล จะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประการที่เจ็ด ระบบราชการจะใช้การบริหารงบประมาณแบบสมเหตุสมผลซึ่งเป็นระบบที่เน้นจัดสรรงบประมาณ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณค่าของควมมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และความประหยัด โดยโครงการใดมีประโยชน์มากก็จะได้รับงบประมาณมาก (bang for the buck) พร้อมๆ กับพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่ต่ำ ลดความเสี่ยง และเสริมสร้างการควบคุมทางด้านการจัดการต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล

ประการที่แปด ในการปฏิบัติหน้าที่นั้นข้าราชการจะต้องไม่ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับข้าราชการด้วยกันเองรวมถึงกับประชาชนผู้รับบริการด้วยเนื่องจากการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับข้าราชการด้วยกันเองจะนำไปสู่การเล่นพรรคเล่นพวกและใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ขณะเดียวกันข้าราชการจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นพิเศษกับผู้รับบริการเพราะจะก่อให้เกิดปัญหาการให้บริการที่ไม่เท่าเทียม และเกิดระบบสินบนได้

ประการที่เก้า ในการบริหารราชการจะต้องให้คุณค่าอย่างสูงต่อวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในกระบวนการคิด ตัดสินใจ และดำเนินงาน รวมทั้งให้อภิสิทธิ์แก่ผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินใจเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงและมีความสามารถในการวินิจฉัยและตัดสินใจปัญหาต่างๆ

ประการที่สิบ การบริหารราชการจะไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเนื่องจากเห็นว่าประชาชนทั่วไปขาดความรู้ความสามารถ ไม่มีเครื่องมือในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้อารมณ์ และมุ่งหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชการจะทำให้เสียเวลาและไม่คุ้มค่ากับงบประมาณ

การให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ในเชิงกฎหมายและความเป็นทางการของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่า ในกระบวนการบริหารรัฐแบบดั้งเดิมนั้น เป็นผลมาจากการใช้แนวการศึกษาในเชิงสถาบัน (institutional approach) ในทางรัฐศาสตร์ แนวทางดังกล่าวจะเน้นการวิเคราะห์เชิงสถาบันการศึกษา

โครงสร้างทางการเมืองในเชิงกฎหมายที่เป็นทางการ (formal-legal political structure) โดยเชิงกฎหมายในที่นี้จะหมายถึงการศึกษากฎหมายมหาชน (public law) ส่วนเรื่องความเป็นทางการนั้นจะหมายถึงการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับองค์กรทางการเมืองปกครองทางการเมือง ดังนั้น โดยภาพรวมซึ่งเป็นการศึกษากฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทางการเมืองปกครองทางการเมืองหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการศึกษาโครงสร้างทางรัฐธรรมนูญในฐานะที่รัฐธรรมนูญเป็นระบบสถาบันทางการเมืองพื้นฐาน (Rhodes, 1995 : 43-46)

เมื่อพิจารณาการพัฒนาทฤษฎีการศึกษาสถาบันแนวกฎหมายและความเป็นทางการจะให้ความสำคัญต่อคุณค่าทางการเมืองของเสรีประชาธิปไตยเป็นหลักเนื่องจากการเป็นการศึกษาที่ต้องการสนับสนุนอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย ดังนั้น แนวการศึกษาเชิงสถาบันทางการเมืองจึงมีลักษณะการวิเคราะห์ที่เน้นรัฐ (state centered approach) มากกว่าที่จะมีอุดมการณ์แบบรัฐนิยม (statism) ซึ่งให้ความสำคัญแก่บทบาทของรัฐในฐานะที่ตัวแทนผลประโยชน์สาธารณะ (สมเกียรติ วันทะนะ, 2544: 99)

โจทย์ของการศึกษาแนวนี้จึงเป็นการศึกษาว่า กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติและองค์กรที่เป็นทางการของรัฐบาลจะอธิบายถึงข้อจำกัดของพฤติกรรมทางการเมืองและความสำเร็จของประชาธิปไตยอย่างไร (Rhodes, 1995 : 46-48)

2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ (new localism)

ตั้งแต่กลางทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา สำนักท้องถิ่นนิยมในรูปแบบใหม่ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของประเทศตะวันตก แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจในรูปแบบการโอนอำนาจ (devolution) กล่าวคือ เป็นการถ่ายเทอำนาจจากส่วนกลางให้หน่วยย่อยระดับล่างตัดสินใจในรูปแบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนที่มีหุ้นส่วนภาคีร่วมตัดสินใจจากทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคสังคมที่เป็นอาสาสมัคร (networked community governance) เครือข่ายดังกล่าวมีบทบาทในการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่มีใช้แค่เพียงเรื่องการจัดบริการสาธารณะ (public service) แต่ครอบคลุมถึงกิจการสาธารณะ (public affair) ต่างๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การนิยามเรื่องคุณค่าสาธารณะ (public value) อย่างไรก็ดี กลยุทธ์การถ่ายโอนอำนาจสู่ระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนดังกล่าวนี้จะต้องเกิดขึ้นภายใต้กรอบข้อตกลงตามมาตรฐานขั้นต่ำในระดับชาติและการจัดระดับความสำคัญของนโยบาย (Stoker, 2005: 1-2; Heywood, 2007 : 448)

การพัฒนาทฤษฎีท้องถิ่นนิยมในรูปแบบใหม่ซึ่งเน้นกลยุทธ์การถ่ายโอนอำนาจนั้นเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใหม่ในปัจจุบันดังนี้ (Stoker, 2005: 2-10)

(1) เงื่อนไขใหม่เกี่ยวกับความซับซ้อนของสังคมทั้งในด้านหน้าที่ ขอบเขตขนาด จุดมุ่งหมายและความรับผิดชอบนั้นต้องการแนวคิดท้องถิ่นนิยมในรูปแบบที่มีเป้าหมายมากกว่าการ

จัดบริการสาธารณะโดยอาศัยงบประมาณแผ่นดินไปสู่การแสวงหาคำตอบในการแก้ปัญหาความซับซ้อนดังกล่าว ดังนั้น ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จึงเสนอระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนเพื่อสร้างสมรรถนะของท้องถิ่นและพัฒนาทางออกจากจุดยืนของท้องถิ่นในบริบทของกรอบระดับชาติ กล่าวคือ ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จะเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงความรู้และกิจกรรมของท้องถิ่นกับเครือข่ายในวงกว้าง

(2) ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ต้องการตอบสนองความต้องการการมีส่วนร่วมในรูปแบบใหม่ของประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสถาบันหลักของประชาธิปไตยในปัจจุบันไม่ใช่รัฐชาติแต่เพียงอย่างเดียวแต่จะต้องทำให้เป็นจริงทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับระดับรัฐชาติ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญต่อระดับท้องถิ่นมากกว่ารัฐบาลกลางซึ่งควรเป็นเพียงผู้กำกับดูแลมากกว่าการเป็นผู้จัดบริการหรือกำหนดทิศทางโดยตรง ผู้จัดบริการสาธารณะควรเป็นองค์กรที่มีความหลากหลายเพื่อเปิดทางพลเมืองเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นผู้ประเมินผลงานของผู้จัดบริการตามแนวคิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ (accountability)

(3) การตอบสนองการสร้างทุนทางสังคมและการฟื้นฟูความเป็นพลเมืองเพื่อรับมือกับประเด็นเชิงนโยบายและการบริการสาธารณะที่มีความซับซ้อน แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่มีศักยภาพสำคัญในการตอบสนองเรื่องดังกล่าวเนื่องจากระบบบริหารจัดการท้องถิ่นสามารถจัดการได้ดีกว่ารัฐบาลที่สั่งการจากบนลงล่างเพราะระบบนี้ต้องการความสัมพันธ์ทางสังคมที่เข้มแข็งพอที่จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรายละเอียดและสามารถประสานงานระหว่างผู้กระทำการที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาก

(4) การตอบสนองการแก้ปัญหาคือไม่เป็นธรรมซึ่งท้องถิ่นนิยมใหม่ได้นำเสนอระบบการบริหารจัดการหลายระดับ (system of multi-level governance) ระบบดังกล่าวจะเป็นการประสานความสมดุลในระบบบริหารจัดการ (governance) ระหว่างแนวคิดชุมชนแบบ โรแมนติก (romantic notions of community) กับการปรับปรุงการกระจายทรัพยากรโดยกลไกอำนาจรัฐบาลส่วนกลาง การประสานความสมดุลด้วยระบบการบริหารจัดการหลายระดับดังกล่าวจะช่วยขยายขอบเขตในกระบวนการตัดสินใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เราพบว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ดังกล่าวตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ (English political pluralism) ซึ่งมีประเพณีทางวิชาการมาตั้งแต่ เจ เอส มิลล์ (J.S.Mill) , ฮาโรลด์ ลัสกี (Harold Laski) และพอล เฮิร์ท (Paul Hirst) (Bligh Grant and Brian Dollery, 2011) ทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษมีข้อเสนอหลักว่า รัฐสมัยใหม่ผูกขาดอำนาจอธิปไตยและกิจกรรมสาธารณะทั้งๆที่มีการพัฒนาประชาธิปไตยควบคู่กันไปเนื่องจากรัฐสมัยใหม่ได้ขยายอำนาจเข้าไปแทรกแซงสังคมในด้านต่างๆ ดังนั้น จึงเป็นการแย่งอำนาจจากสังคมชุมชนและครอบครัว ข้อเสนอของกลุ่มพหุนิยมแบบอังกฤษต้องการลด

บทบาทของรัฐและให้ความสำคัญกับกลุ่มทางสังคมมากขึ้น เกรรี สโต็คเกอร์ (Gerry Stoker, 2005) เป็นผู้ประยुคต์แนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาท้องถิ่นนิยมรูปแบบใหม่ในปัจจุบันในที่นี่จะวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ 3 ประการด้วยกันคือ

- (1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการงานสาธารณะ (public governance)
- (2) แนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน (networked community governance)
- (3) แนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะ (public value management)

(1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการงานสาธารณะ

ในทฤษฎีการเมืองแนวเองไกลอเมริกันนั้นให้ความสำคัญต่อคำว่ารัฐบาล (government) เมื่ออ้างถึงสถาบันทางการเมืองและการผูกขาดการใช้อำนาจบังคับอย่างชอบธรรม ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ดำเนินการปกครองในระดับชาติเพื่อรักษาระเบียบและอำนวยความสะดวกให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันในรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับคำว่า ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะแล้ว ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะถือได้ว่าเป็นรูปแบบระบบบริหารจัดการงานสาธารณะในทิศทางใหม่ซึ่งพัฒนาทฤษฎีให้มีการดำเนินการร่วมกันโดยหลายภาคส่วนที่มีปฏิสัมพันธ์เพื่อสามารถบรรลุเป้าหมายของกิจการสาธารณะในเงื่อนไขที่ไม่สามารถใช้ภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียวให้บรรลุภารกิจนั้นได้ กล่าวโดยสรุปแล้วระบบบริหารจัดการงานสาธารณะมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ (Gerry Stoker, 1998)

(1.1) ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะจะอ้างอิงถึงชุดของสถาบันและผู้กระทำการที่มีความซับซ้อนซึ่งดึงมาจากภาครัฐ รวมถึงภาคส่วนอื่นๆ ด้วย

(1.2) ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะยอมรับถึงความคลุมเครือของเส้นแบ่งขอบเขตและความรับผิดชอบในการจัดการกับประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

(1.3) ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะระบุถึงการต้องพึ่งพิงกันและกันในเชิงอำนาจที่เกี่ยวข้องในความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันต่างๆ ที่เข้าไปดำเนินการร่วมกัน

(1.4) ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะเป็นเรื่องของเครือข่ายระหว่างผู้กระทำการที่มีการปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระ

(1.5) ระบบบริหารจัดการงานสาธารณะตระหนักถึงความสามารถที่จะทำอะไรให้สำเร็จโดยไม่ได้อาศัยอยู่กับอำนาจสั่งการของรัฐบาลอย่างเป็นทางการ แต่ระบบดังกล่าวเห็นว่ารัฐบาลควรต้องใช้เครื่องมือและเทคนิคใหม่ๆ เพื่อที่จะชี้นำการดำเนินการได้

(2) แนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน

แนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะ โดยเครือข่ายชุมชนเป็นกรอบในการตัดสินใจร่วมกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ถือว่ามีความชอบธรรมในการเข้าร่วม แนวคิดดังกล่าวจึงมีลักษณะที่สำคัญคือ (Bligh Grant and Brian Dollery, 2011 : 11)

(2.1) เป็นแนวคิดที่ข้ามพ้นการฝากความหวังให้รัฐบาลท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรให้ครอบคลุมถึงผู้กระทำการต่างๆ ทั้งที่มาจากรัฐบาลส่วนกลาง ภาคเอกชน และหุ้นส่วนอื่นๆ ในการมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดบริการ รวมถึงการตัดสินใจด้วย

(2.2) เป็นแนวคิดที่ข้ามพ้นประชาธิปไตยตัวแทนของท้องถิ่นโดยการดึงกลุ่มพลังในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วย รวมถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อหน้ากลุ่มพลังต่างๆ และผู้ให้บริการสาธารณะในรูปแบบของคณะกรรมการ

(2.3) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการในหลากหลายระดับ (multi-level governance) ซึ่งจะครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ภายในองค์กรของภาครัฐ องค์กรในระดับภาคสังคม องค์กรข้ามชาติ รวมถึงองค์กรที่เป็นเพื่อนบ้าน

(2.4) เป็นแนวคิดที่มีลักษณะของการแสวงหากลยุทธ์และคุณค่าทางการเงินเนื่องจากในช่วงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผชิญกับปัญหาการรัดเข็มขัดทางการคลังทำให้จำเป็นต้องแก้ปัญหาการคลังท้องถิ่นโดยวิธีการต่างๆ เช่น การหาหุ้นส่วนหรือการทำสัญญาให้เอกชนเข้ามาจัดบริการ เป็นต้น

(3) แนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะ

แนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจว่าอะไรคือคุณค่าทางสาธารณะโดยอาศัยการปรึกษาหารือและถกเถียงกันระหว่างผู้มีอำนาจทั้งที่มาจากการแต่งตั้งและเลือกตั้ง รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ แนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะมีลักษณะที่สำคัญมีดังนี้คือ (Bligh Grant and Brian Dollery, 2011 :13-14)

(3.1) แนวคิดนี้ถือว่าการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องที่จำกัดอยู่ในวงแคบดังเช่นรัฐสภาหรือสมาชิกสภา แต่ดำรงอยู่ทั่วไปในสังคม

(3.2) การจัดการคุณค่าทางสาธารณะถือว่าการแทรกแซงของรัฐนั้นต้องถูกนิยามในรูปแบบของคุณค่าทางสาธารณะ ตัวอย่างเช่นเช่น ในการจัดหาบริการของรัฐนั้นไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพออีกต่อไปแล้วในการที่รัฐเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงสังคม แต่อยู่ที่ประเด็นคำถามซึ่งจะต้องตอบให้ได้ก่อนว่า การจัดบริการดังกล่าวได้สร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจหรือสังคมที่มีคุณค่าหรือไม่

(3.3) แนวคิดนี้ถือว่าแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม และการรับผิดชอบต่อปฏิบัติหน้าที่ต้องถูกนิยามในกระบวนการปรึกษาหารือและอภิปรายถกเถียงกันซึ่งเป็นสิ่ง

ที่ตรงกันข้ามกับการนิยามประสิทธิภาพโดยการคำนวณถึงประโยชน์ที่พึงได้และนิยามความเป็นธรรมเป็นเพียงแค่การกระจายสินค้าเท่านั้น เป็นต้น

(3.4) การจัดการคุณค่าทางสาธารณะนั้นเห็นว่าประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่มีการแลกเปลี่ยนกันอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง

(3.5) แนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะต้องไม่ใช่เพียงข้อเสนอแนะจากกระบวนการปรึกษาหารือและอภิปรายถกเถียงแต่เพียงด้านเดียว แต่จะต้องให้ความสำคัญต่อปัจเจกชนโดยใช้กระบวนการที่มีลักษณะของการเปิดกว้างและสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะ

เราพบว่าท้องถิ่นนิยมในรูปแบบใหม่นั้นเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารสาธารณะในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า แนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ (new public governance - NPG) (Martin Steve, 2010) แนวคิดดังกล่าวเกิดในช่วงปลายสิ้นสุดศตวรรษที่ 20 เนื่องจากในช่วงดังกล่าวภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านวิชาชีพต่างๆ ได้เข้าร่วมดำเนินงานสาธารณะในรูปของการจัดการภาคีอันหลากหลาย เช่น ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมเข้าร่วมกับหน่วยงานปกครองในการวางแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่นหรือชุมชนเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการจัดการศึกษา การรักษาความปลอดภัยของชุมชน การสร้างศูนย์เลี้ยงเด็ก การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้สูงอายุ การจัดการป่าชุมชน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปของคณะกรรมการที่ประกอบด้วยภาคีอันหลากหลาย เป็นต้น

เงื่อนไขสำคัญของการเกิดและขยายตัวของแนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่มีอยู่ด้วยกัน 5 ประการดังต่อไปนี้ (Stoker, 2005 : 2-8 ; สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557 : 16-17)

ประการแรก ปัญหาสังคมในยุคปัจจุบันมีลักษณะซับซ้อนและขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางเกินกว่าขีดความสามารถของภาครัฐที่จะจัดการได้ตามลำพัง นอกจากนี้รัฐยังมีทรัพยากรและงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดสรรสำหรับให้บริการแก่ประชาชน เช่น ภัยพิบัติสึนามิ น้ำท่วมใหญ่ แผ่นดินไหว ดินถล่ม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้นับวันยิ่งเกิดบ่อยขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น อันทำให้ภาคีต่างๆ ทั้งภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และชุมชน ต่างเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ในแง่นี้จึงทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการภาคีสาธารณะขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการประสานงานระหว่างภาคีต่างๆ สำหรับการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประการที่สอง ประชาชนไม่พึงพอใจกับการบริการที่รัฐจัดให้ทั้งในเรื่องคุณภาพการจัดไม่ทันเวลาและไม่ทั่วถึง รวมถึงความต้องการอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงแตกต่างกันไปของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

ประการที่สาม ในยุคปัจจุบันมองว่า องค์การขนาดใหญ่แบบราชการที่มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่าย และแผนอย่างซับซ้อน ขึ้นตรงต่อกันตามสายการบังคับบัญชา และทำงานภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่เป็นทางการอันซับซ้อนนั้น ก่อให้เกิดการทำงานที่ล่าช้า ยึดติดในวิธีการ ไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่เกิดการเรียนรู้ ไม่เกิดนวัตกรรม ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมไม่ได้ และไม่อยู่ในสถานะที่จะแข่งขันในตลาดได้ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการเสนอแนวคิดในการปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง อาทิ การลดขนาดขององค์การ (downsizing) การแปรรูปให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน (privatization) การปรับโครงสร้างองค์การใหม่ (restructuring) และการตัดตอนเพื่อนำไปให้ภาคเอกชนรับเหมาช่วง (outsourcing) เป็นต้น การปฏิรูปดังกล่าวทำให้พื้นที่ในการดำเนินงานและการให้บริการสาธารณะของภาครัฐหดแคบลง ในขณะที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสำหรับให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในฐานะที่เป็นภาคี เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการสาธารณะ

ประการที่สี่ การพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงประมาณ 20 ปี ที่ผ่านมานี้ ความเข้มแข็งขึ้นขององค์การพัฒนาเอกชน เครือข่ายองค์กรชาวบ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆ ทำให้ต่างต้องการเป็นผู้กระทำการที่กระตือรือร้น (active subject) โดยพยายามเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับภูมิภาค

ประการที่ห้า กระแสโลกาภิวัตน์สร้างปัญหาระดับโลกขึ้น เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ วิกฤติเศรษฐกิจที่กระทบไปยังประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงสู่ประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็ว เป็นต้น ปัญหาสังคมที่มีลักษณะข้ามชาติดังกล่าวนี้ ได้ทำให้รัฐชาติมีอาจแก้ไขได้ตามลำพัง พร้อมๆ กับก่อให้เกิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีลักษณะข้ามพรมแดนรัฐชาติ และเกิดแรงกดดันจากองค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาทั้งหลาย ดังนั้น ทำให้เกิดภาคีที่ให้ความสนใจต่อปัญหาขนาดใหญ่จนกลายเป็นภาคีที่มีลักษณะข้ามพรมแดนรัฐชาติได้ด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้วแนวทางการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่มีองค์ประกอบสำคัญของแนวคิด ดังนี้คือ (Osborne, 2012 : 6-10 ; สมศักดิ์ สัมศักดิ์ธรรม, 2557)

ประการแรก เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและภาคประชาสังคมทั้งการถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองและทรัพยากร รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ การกระจายอำนาจดังกล่าวจะส่งผลให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ รวมถึงมีส่วนร่วมในงานสาธารณะมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสถาปนาสถาบันและกระบวนการประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าที่เข้มแข็งในท้ายที่สุด

ประการที่สอง ในอดีตการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมนั้น ถือว่างานสาธารณะเป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงผู้เดียว ส่วนประชาชนเป็นแต่เพียงผู้รับบริการ แต่แนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ มองว่า แม้ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริการสาธารณะ แต่รัฐไม่ควรผูกขาดงานสาธารณะไว้เป็นภารกิจของตนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป งานสาธารณะควรเป็นงานที่ทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมได้โดยภาครัฐควรเปิดกว้างต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ รวมถึงการใช้วิธีจูงใจและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้าร่วมอีกด้วยโดยภาคีต่างๆ ดังกล่าวสามารถเข้าร่วมในงานสาธารณะในรูปของอาสาสมัคร การเป็นกรรมการที่เป็นทางการหรือการรับเหมาช่วงงานบริการจากภาครัฐ เป็นต้น ดังนั้น รัฐควรหันมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการให้แก่ประชาชนโดยตรง

ประการที่สาม รูปแบบการดำเนินงานของการจัดการภาคีสาธารณะควรเป็นการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายอันประกอบด้วยภาคีหลากหลาย อาทิ หน่วยงานรัฐจากหลายๆ หน่วยงาน หลายๆ ระดับ องค์การธุรกิจเอกชน ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ กลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพ นักพัฒนาเอกชนภายในประเทศ และองค์การระหว่างประเทศอันหลากหลาย เครือข่ายดังกล่าวสามารถจัดตั้งในลักษณะชั่วคราวหรือจัดตั้งในรูปแบบถาวร โดยมีโครงสร้างองค์การแบบแบนราบ

แนวคิดท้องถิ่นนิยมแนวใหม่อีกกระแสหนึ่งเกิดขึ้นจากฐานการวิเคราะห์ในเชิงสถาบัน (institutional approach) อันได้แก่ การศึกษาสถาบันเชิงวิวัฒนาการ สถาบันในความหมายของแนวการศึกษา นี้ หมายถึง กฎกติกา (the rules of the game) ที่เป็นทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น กฎหมาย เป็นต้น รวมถึงรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น ธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, ม.ป.ป. : 85)

การศึกษาแนวสถาบันเชิงวิวัฒนาการปัจจุบันถึงแม้จะมีแนวความคิดแตกต่างกันเป็นหลายแนวทางย่อยแต่ก็มีฐานคิดที่สำคัญร่วมกันดังนี้ (อนุสรณ์ ลิ้มมณี, 2550 : 30)

ประการแรก การศึกษาแบบนี้ถือว่าเศรษฐกิจนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจเป็นผลมาจากสังคม ขณะเดียวกันเศรษฐกิจก็มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้น การจะศึกษาเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจได้นั้นจะต้องเป็นการศึกษาข้ามสาขาวิชา

ประการที่สอง การศึกษาแนวสถาบันเชิงวิวัฒนาการเห็นว่าสถาบันต่างๆ มีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างมาก สถาบันใหญ่ๆ เช่น บรรษัทขนาดใหญ่หรือทรัสต์มีอิทธิพลครอบงำกิจกรรมของมนุษย์อย่างเห็นได้ชัดในขณะที่ผู้บริโภครวมทั้งหลายมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ประการที่สาม อำนาจและการขัดแย้งถือว่าเป็นส่วนสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น นักวิชาการที่คิดแนวการศึกษาแบบนี้จึงมักจะให้ความสำคัญแก่เรื่องการกระจายรายได้ซึ่งมีผลต่ออำนาจและความขัดแย้งภายในสังคม

ประการที่สี่ การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นเป็นกระบวนการวิวัฒนาการ การพัฒนาเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่กินเวลาและค่อยเป็นค่อยไปโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และด้านเทคโนโลยีเป็นส่วนผลักดันที่สำคัญ

ประการที่ห้า ปัญหาต่างๆ ของประเทศกำลังพัฒนาและภูมิภาคต่างๆ ในประเทศพัฒนาแล้วที่ตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบ เป็นเรื่องที่ต้องวิเคราะห์ศึกษากันอย่างลึกซึ้งและเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางการเมือง

ประการสุดท้าย สถาบันนิยมเชิงวิวัฒนาการถือประเด็นที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่าความเที่ยงตรงของวิธีการศึกษา ดังนั้น การศึกษาแนวนี้จึงพยายามศึกษาปัญหาสำคัญด้านต่างๆ ถึงแม้ว่าการศึกษาดังกล่าวจะอยู่นอกเหนือขอบเขตการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นทางการก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาแนวนี้ให้ความสำคัญแก่ตัวปัญหามากกว่าวิธีการนั่นเอง

นักวิชาการในแนวสถาบันนิยมที่มีลักษณะท้องถิ่นนิยมแนวใหม่ที่สำคัญก็คือ เอลินอร์ ออสโตรม (Elinor Ostrom) การศึกษาของออสโตรมและเพื่อนร่วมงานในกลุ่มเดียวกันได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับการศึกษาเศรษฐศาสตร์สถาบันด้วยการยืนยันข้อมูลเชิงประจักษ์ในภูมิภาคต่างๆ ของโลกว่าการใช้ทรัพยากรส่วนรวมไม่จำเป็นต้องจบลงด้วยโศกนาฏกรรมตามแนวความคิดแบบเดิม แต่ออสโตรมพบว่าชุมชนมีศักยภาพในการ ร่วมมือร่วมใจกันและพูดคุยเจรจาหาทางออกร่วมกันจนนำไปสู่การสร้างสถาบันเพื่อดูแลรักษา รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรส่วนรวมให้ยั่งยืนและสอดคล้องกับเงื่อนไขของระบบนิเวศ และระบบสังคม

จากการศึกษาของออสโตรมและเพื่อนร่วมงานปรากฏทั้งในทางทฤษฎี งานในภาคสนาม และงานในห้องทดลอง ออสโตรมได้นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่สำคัญก็คือ แนวความคิดชุมชนจัดการตนเอง (self-governance) แนวความคิดอำนาจหลายศูนย์ (polycentricity) แนวความคิดการบริหารจัดการแบบเชิงซ้อน (nested governance) และแนวความคิดการจัดการร่วมกัน (co-management)

แนวความคิดชุมชนจัดการตนเอง เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นมาจากงานวิจัยภาคสนามของออสโตรมและเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับการศึกษาทรัพยากรร่วม (common-pool resources) อันได้แก่ เรื่องการประมงระบบชลประทาน ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และป่าไม้ ออสโตรมพบว่า ประชาชนชาวบ้านผู้ใช้ทรัพยากรดังกล่าวสามารถจัดตั้งกลุ่มองค์กรของตัวเอง (self-organization) และตั้งกติกาในการใช้ทรัพยากรจนสามารถปกป้องทรัพยากรให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ประชาชนผู้ใช้ทรัพยากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการทรัพยากรร่วมอันนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า (grass-roots democracy) แนวคิดชุมชนจัดการตนเองในที่นี้แม้จะมีรากฐานอยู่บนแนวคิดชุมชนแบบโรแมนติก (romantic notion of community) ที่เน้นเรื่องความเข้าใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ตั้งอยู่บนฐานชุมชน

ที่มีการใช้การเลือกอย่างสมเหตุสมผล (rational choice) ร่วมกันในการตัดสินใจของชุมชนด้วย (Ostrom, 1999)

แนวความคิดอำนาจหลายศูนย์ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจหลายระดับขึ้นกับอำนาจของศาลที่ทับซ้อนอยู่ซึ่งอาจนิยามได้ว่า ระบบอำนาจหลายศูนย์เป็นลักษณะเชิงโครงสร้างของระบบสังคมที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจหลายๆ ศูนย์ โดยแต่ละศูนย์ก็จะมีสิทธิที่เป็นอิสระและมีข้อจำกัดในเวลาเดียวกันพร้อมทั้งมีการดำเนินการภายใต้ชุดของกฎกติกาชุดเดียวกันที่ครอบอยู่ (Aligica and Tarko, 2012)

แนวความคิดการบริหารจัดการแบบเชิงซ้อน หมายถึง การบริหารจัดการในแบบหลากหลายระดับ (multi-level) ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร โดยไม่ได้ผูกขาดอยู่ที่คนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในการบริหารจัดการชุมชนแบบเชิงซ้อนจึงมีกลุ่มและองค์กรที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสถาบันท้องถิ่น หน่วยงานรัฐบาลในระดับชาติ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน รวมถึงสมาคมเอกชนต่างๆ (Anderson and Ostrom, 2007)

การจัดการร่วมกัน หมายถึง การใช้อำนาจร่วมกัน (shared power) ระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเชื่อว่าการจัดการทรัพยากรนั้นเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมและมีส่วนในการรับผิดชอบกระบวนการตัดสินใจ (Carlson & Berkes, 2005)

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดของออสโตรมกับแนวคิดของสโต็คเกอร์แล้วพบว่า มีจุดร่วมกันในฐานะที่เป็นประเด็นทางทฤษฎีหลักของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ ได้แก่ แนวคิดอำนาจการตัดสินใจหลายศูนย์ของออสโตรมนั้นมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับพหุนิยมทางการเมืองที่มองว่า อำนาจอสาธาณะกระจายอยู่ในหลายศูนย์ของสังคม ในขณะที่แนวความคิดการบริหารจัดการสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนของสโต็คเกอร์เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมแนวความคิดการบริหารจัดการแบบเชิงซ้อนและการจัดการร่วมกันในแง่ที่เน้นการบริหารจัดการหลากหลายระดับ (multi-level governance) และการจัดการร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ของสังคม

3) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแนวทวนกระแส (radical localism)

ในปัจจุบันสำนักท้องถิ่นนิยมมีการพัฒนาแนวคิดกระจายอำนาจในลักษณะทวนกระแสจากจุดยืนของลัทธิอนาธิปไตยนิยม (anarchism) คือ มีท่าทีต่อต้านรัฐ (against the state) (Heywood, 2003 : 190) ลัทธิอนาธิปไตยนิยมนำเสนอตัวแบบการปกครองตนเองในรูปของคอมมูน คือ เสนอให้มีเขตปกครองตนเองเป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจ (Heywood, 2000 : 125) อุดมการณ์อนาธิปไตยนิยมนั้นได้รับอิทธิพลทั้งจากแนวคิดพื้นฐานของลัทธิเสรีนิยมและสังคมนิยม ดังนั้น จึงอาจแบ่งลัทธิอนาธิปไตยนิยมออกเป็น 2 แนวใหญ่ๆ คือ อนาธิปไตยนิยมแนวรวมหมู่ (collectivist anarchism) ที่มีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้อง

ทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความอยู่ร่วมกัน ตัวแทนนักคิดแนวนี้คือ ปีเตอร์ โครพอตกิน (Peter Kropotkin) ส่วนอีกแนวหนึ่งก็คือ อนาธิปไตยนิยมแนวปัจเจกชน (individualist anarchism) ที่ตั้งอยู่บนความเชื่อในเรื่องปัจเจกชนที่มีอธิปไตยของตัวเอง (the sovereign individual) กล่าวคือ การให้ความสำคัญต่อปัจเจกชนและเสรีภาพของปัจเจก ตัวแทนความคิดแนวนี้คือ วิลเลียม กอดวิน (William Godwin) (Heywood, 2003 : 198-207) แนวคิดอนาธิปไตยนิยมที่เกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้จะเน้น อนาธิปไตยนิยมแนวรวมหมู่ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2526: 165-175; สมเกียรติ วันทะนะ, 2544: 114-123)

1. แนวคิดเสรีภาพสมบูรณ์ของปัจเจกชน (liberitarianism) เสรีภาพส่วนบุคคลของอนาธิปไตยไปไกลกว่าเสรีภาพของเสรีนิยม เนื่องจากเป็นเสรีภาพที่ไม่ต้องการรัฐและอำนาจสั่งการใด ๆ จากรัฐบาลเลย ในขณะที่อุดมการณ์เสรีนิยมส่งเสริมเสรีภาพให้ปัจเจกชนไปใช้สร้างรัฐหรือรัฐบาลตามทฤษฎีสัญญาประชาคมซึ่งสัญญาประชาคมดังกล่าวจะมาจำกัดเสรีภาพของปัจเจกชนเต็มที่ แต่ลัทธิอนาธิปไตยนิยมมีความเชื่อว่า ปัจเจกชนสามารถมีความเป็นตัวของตัวเองในทางศีลธรรมในการที่จะอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ได้อย่างสันติสุข

2. แนวคิดเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์ (equalitarianism) นักอนาธิปไตยนิยมไม่เชื่อว่ามนุษย์โดยธรรมชาติ เกิดมามีความสูงต่ำกันตามลำดับในสังคม เช่น เป็นผู้ใหญ่ – ผู้น้อย หรือเป็น นาย - บ่าว แต่อนาธิปไตยนิยมเห็นว่า มนุษย์มีความเสมอภาคทางสังคมจากการที่แต่ละคนมีความ เสมอภาคภายในจิตใจ คือความเสมอภาคเกี่ยวกับความสามารถในการใช้เหตุผล และการวินิจฉัยได้ว่าอะไรคือผลประโยชน์และความสุขของตน

3. การต่อต้านอำนาจรัฐและรัฐบาล รัฐและรัฐบาลในทัศนะของนักอนาธิปไตยนิยม เป็นสิ่งที่ถูกคามเสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกชน เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ในการใช้อำนาจบังคับโดยไม่สนใจว่าใครจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สมัครงหรือไม่สมัครง การใช้อำนาจบังคับของรัฐจะอาศัยกลไกที่สำคัญ ได้แก่ กฎหมาย ทหาร ตำรวจ และคุกตาราง ดังนั้น นักอนาธิปไตยนิยมจึงมองว่ารัฐเป็นพลังแห่งความชั่วร้ายที่มีอำนาจมากที่สุด

4. การต่อต้านการครอบงำทางความคิด การครอบงำทางความคิด หมายถึงการใช้อำนาจที่เหนือกว่า (power over) ทางความคิดของสถาบันต่อประชาชน (Isaac, 1987: 83) สถาบันสำคัญที่ทำหน้าที่ควบคุมความคิด ได้แก่ สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยสถาบันทั้งสองโฆษณาชวนเชื่อและการล้างสมองให้มนุษย์เป็นคนหัวอ่อนและยอมจำนนต่ออำนาจรัฐ สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่เสริมซึ่งกันและกันกับสถาบันของรัฐโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การควบคุมปัจเจกชนทั้งทางร่างกายและจิตใจเราจะพบว่า ในขณะที่สถาบันทหาร ตำรวจ และราชทัณฑ์ควบคุมความประพฤติทางกายและวาจา แต่สถาบันศาสนาและการศึกษาจะคุมถึงจิตใจ

5. การต่อต้านระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล นักอนาธิปัตย์นิยมมองว่าระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลเป็นการโจรกรรมทางสังคมและเป็นต้นเหตุให้อาชญากรรมระหว่างมนุษย์ กล่าวคือ ทรัพย์สินส่วนบุคคลทำให้เจ้าของมีรายได้โดยไม่ต้องทำงาน เพราะแรงงานเท่านั้นที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือรายได้ แต่นายจ้างที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินเก็บมูลค่าส่วนเกินจากการทำงานร่วมกันของคนงาน ดังนั้น การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์จึงเป็นการโจรกรรม นอกจากนี้ ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลยังแบ่งมนุษย์ออกเป็นชนชั้นใหญ่ ๆ คือ ชนชั้นผู้กดขี่ขูดรีดและชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด ดังนั้น จึงทำให้คนยากจนถึงขั้นสิ้นไร้ไม้ตอกและอาจจำเป็นต้องทำอาชญากรรมเพื่อความอยู่รอด

การต่อต้านระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลของกลุ่มอนาธิปัตย์นิยม ยังเชื่อมโยงกับท่าทีต่อต้านอำนาจรัฐด้วย เพราะรัฐเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลเสมอ เนื่องจากระบบกรรมสิทธิ์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานของระบบทุนนิยม ดังนั้น นักอนาธิปัตย์นิยมจึงเสนอให้กรรมสิทธิ์เป็นของชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงงานหรือสมาคมการผลิตสินค้า เป็นต้น

6. การสมาคมโดยสมัครใจ (voluntary association) การสมาคมโดยสมัครใจในทัศนะของกลุ่มอนาธิปัตย์นิยมเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้ความเป็นปัจเจกภาพ (individuality) ของมนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ มิติ ดังนั้นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีการรู้จักหน้าค่าตาซึ่งกันและกัน เช่น ชุมชนชาวนา หรือสหกรณ์ของคนงาน เป็นต้น จึงเป็นสังคมในอุดมคติของ อนาธิปัตย์นิยม เนื่องจากชุมชนขนาดเล็กจะทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยใช้หลักประชาธิปไตยทางตรง ส่วนชุมชนในระดับสังคมขนาดใหญ่ ดังเช่น สังคมสมัยใหม่นั้น นักอนาธิปัตย์นิยมเสนอให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นสหพันธ์โดยสมัครใจ (voluntary federations) ซึ่งสหพันธ์จะเป็นที่ประชุมของตัวแทนจากชุมชนต่าง ๆ เพื่อสรุปทางเลือกให้ชุมชนต่าง ๆ พิจารณาโดยไม่ออกมาเป็นกฎหมายบังคับให้ชุมชนต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตาม

7. การมองธรรมชาติมนุษย์ในแง่ดี ชาวอนาธิปัตย์นิยมเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะบรรลุถึงความดีได้โดยธรรมชาติ คือ ความเป็นผู้มีเหตุผลและการรวมอยู่เป็นสังคมอยู่แล้ว เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (mutual aid) ให้เผ่าพันธุ์มนุษย์ได้อยู่รอด ความชั่วร้ายทั้งหลายที่เกิดขึ้นกับมนุษย์นั้นมีสาเหตุพื้นฐานมาจากอำนาจบังคับของรัฐและกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชีวิตที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ดังนั้น เสรีภาพในความหมายของอนาธิปัตย์นิยมแนวรวมหมู่จึงเป็นเสรีภาพที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างมนุษย์ไม่ใช่เพื่อการแข่งขันแย่งชิงกันแบบอุดมการณ์เสรีนิยม

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 เมื่อระบบทุนนิยมโลกได้พัฒนาครอบงำเศรษฐกิจโลกโดยการนำของบรรษัทข้ามชาติและรัฐบาลสหรัฐอเมริกา กระบวนการโลกาภิวัตน์ดังกล่าวมีผลทำให้เศรษฐกิจพื้นบ้านและวัฒนธรรมถูกทำลาย ดังนั้น อุดมการณ์อนาธิปัตย์นิยมจึงได้ปรับยุทธศาสตร์มาเป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ท้องถิ่น (localization) และต่อต้านโลกาภิวัตน์ในระดับโลกในรูปแบบขบวนการเคลื่อนไหวสังคมแนว

ใหม่ เช่น ขบวนการนักศึกษา กลุ่มผู้หญิง กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น แนวคิดใหม่นี้ถูกเรียกว่า กลุ่มอนาธิปไตยนิยมแนวใหม่ (เดวิด เกรเบอร์, 2547: 180-192)

ในเรื่องการจัดการปกครองตนเองนั้นท้องถิ่นนิยมทวนกระแสให้ความสำคัญกับกลไกชุมชนในรูปแบบของคอมมูน (commune) ว่าเป็นกลไกหลักในการตัดสินใจทางการเมือง ปีเตอร์ โครพอตกิน (Peter Kropotkin) ได้เสนอแนวความคิดคอมมูนว่ามีลักษณะเปรียบเสมือนครอบครัวเดียวกันที่กรรมสิทธิ์ทรัพย์สินทั้งหลายในชุมชนเป็นของส่วนรวม ดังนั้น สมาชิกคอมมูนทุกคนจะร่วมกันผลิตขึ้นและควรแจกจ่ายทรัพย์สินให้กับสมาชิกตามความจำเป็นของสมาชิกมิใช่ตามผลงานที่สมาชิกกระทำในคอมมูนเมื่อสมาชิกหาทรัพย์สินมาได้ก็ควรเอามารวมกันไว้เป็นกองกลางและเมื่อต้องการทรัพย์สินใดจากส่วนกลางจะมาเอาไปใช้ได้ตามความจำเป็น (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2555: 311)

เมื่อพิจารณาในการกระจายอำนาจโดยตรงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มอนาธิปไตยนิยมให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระของชุมชนท้องถิ่นในการตัดสินใจอย่างเต็มที่และให้รัฐส่วนกลางมีอำนาจน้อยที่สุด กล่าวคือการปกครองตนเองของท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนจัดการตนเองโดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์แบบพบปะหน้าผาจดตา (face-to-face interaction) แทนที่อาศัยกระบวนการของระบบราชการที่ไม่คำนึงถึงเรื่องส่วนตัว แนวคิดการกระจายอำนาจของท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้นเสนอให้ชุมชนท้องถิ่นสร้างสังคมในอุดมคติของท้องถิ่น (local utopia) และพัฒนาพื้นที่เป็นอิสระของท้องถิ่นโดยทำกิจกรรมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างนวัตกรรมจากรากหญ้า (social grassroots innovation) เป็นต้น ท้องถิ่นนิยมทวนกระแสดังกล่าวใช้มุมมองจากชุมชนเป็นหลักแทนที่มุมมองจากส่วนกลางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเนื่องจากท้องถิ่นนิยมแนวทวนกระแสนี้มองความหมายของการปกครองท้องถิ่นแตกต่างจากแนวคิดกระแสหลักทั่วไป (Heywood, 2015 : 126)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การที่แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสระของชุมชนท้องถิ่นในการตัดสินใจวิถีชีวิตของตนเองเป็นหลัก อาจถือได้ว่าลักษณะเช่นนี้ก็เป็นการกระจายอำนาจรูปแบบหนึ่ง

2.2.2 สำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

ตัวแทนของสำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ ได้แก่ แนวคิดอนุรักษนิยมของกลุ่มขวาใหม่ (new right) ในประเทศตะวันตกโดยมีนักวิชาการที่ถือกันว่าเป็นตัวแทนแนวคิดสำนักนี้ ได้แก่ บูแคนอนและทูลล็อก (Buchanan and Tullock, 1962) เป็นต้น

ทฤษฎีการเลือกสาธารณะพัฒนาจากการนำเอาทฤษฎีและแนวความคิดในการศึกษาของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักคือ เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกมาปรับใช้กับการศึกษาการเมือง โดยเน้นหนักเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองหรือการตัดสินใจของรัฐบาล ความคิดหลักของเศรษฐศาสตร์นีโอ

โอคลาสสิกที่นำมาใช้ในการศึกษาแนวนี้คือ การถือเอาปัจเจกบุคคลเป็นแกนในการอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์โดยเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลและใช้เหตุผลในการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้อรรถประโยชน์สูงสุด วิธีการมองปัญหาแบบนี้ได้ถูกนำมาอธิบายการตัดสินใจเลือกในทางการเมืองของคนส่วนใหญ่ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งการตัดสินใจเลือกของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายต่างๆ นอกจากนี้ ยังใช้อธิบายพฤติกรรมการเลือกของสถาบันทางการเมืองอื่นๆ เช่น ระบบราชการ รัฐสภา พรรคการเมือง เป็นต้น ด้วยเหตุที่แนวการศึกษานี้เน้นศึกษาการตัดสินใจเลือกของคนส่วนใหญ่หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ แนวการศึกษาดังกล่าวจึงถูกเรียกว่าการตัดสินใจเลือกของส่วนรวม การเลือกสาธารณะเป็นเชื้อใช้เรียกกันในสหรัฐ ส่วนในอังกฤษจะเรียกการศึกษาแบบนี้ว่า เศรษฐศาสตร์การเมือง (economics of politics) หรือทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเมือง (economic theory of politics) ทั้งนี้เนื่องมาจากการนำเอาระเบียบวิธีการศึกษาและหลักการของเศรษฐศาสตร์มาใช้กับกระบวนการทางการเมืองนั่นเอง (อนุสรณ์ ลิมมณี, 2550 : 26) ตัวอย่างเช่น เมื่อนำทฤษฎีการเลือกสาธารณะมาใช้วิเคราะห์การเลือกตั้งสำนักนี้จะชี้ให้เห็นว่าประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งมีพฤติกรรม เหมือนกับผู้ซื้อสินค้าหรือผู้บริโภค และรัฐบาลเหมือนผู้ขายหรือผู้ให้บริการ ในรูปของการกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ เพื่อแลกกับเสียงสนับสนุน ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะจึงเน้นความมีเหตุผลทางการเมือง (political rationality) ซึ่งเป็นการแข่งขันในตลาดการเมือง (political market) ที่เสรีและชอบธรรม (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2544: 235)

กล่าวโดยสรุปแล้วสำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะมีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการคือ (อนุสรณ์ ลิมมณี, 2550 : 27-29)

ประการแรก ทฤษฎีนี้มองว่าพฤติกรรมการแข่งขันในระบบตลาดสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมมนุษย์ได้ทั้งในระบบเศรษฐกิจและระบบการเมือง โดยถือว่าการแข่งขันและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในทุกๆด้านของสังคม

ประการที่สอง แนวการศึกษาของสำนักนี้จะป็นวิธีวิทยาการวิเคราะห์แบบปัจเจกชนนิยม (methodological individualism) วิธีวิทยาเช่นนี้จะมีลักษณะจิตวิสัย (subjective) และเน้นศึกษาปัจเจกชน (individualism) เป็นหลัก การศึกษาแนวนี้จะใช้ปัจจัยด้านจิตวิทยาเป็นตัวอธิบายพฤติกรรมมนุษย์โดยมองว่ามนุษย์มีเหตุผลและตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมโดยมุ่งแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดให้ตนเองเสมอ นอกจากนี้ แนวการศึกษาของสำนักนี้ยังถือเอาคนแต่ละคนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์และสร้างทฤษฎี โดยไม่ให้ความสนใจกับโครงสร้างหรือสถาบันทางสังคมในแง่ที่จะมีอิทธิพลต่อมนุษย์ การศึกษาแบบนี้มองพฤติกรรมของกลุ่มคนหรือมวลชนว่าเท่ากับผลบวกของพฤติกรรมของคนในกลุ่มนั้นๆ แต่ละคนมารวมกันเท่านั้นเอง ความสัมพันธ์ของคนที่มีต่อกัน โครงสร้างและระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มคนหาได้มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของคนแต่อย่างใด

เนื้อหาหลักของทฤษฎีการเลือกสาธารณะนั้นมุ่งตั้งคำถามต่อความชอบธรรมของรัฐบาลโดยการท้าทายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับผลประโยชน์สาธารณะเนื่องจากมีฐานคิดความมนุษย์นั้นเป็นสิ่งสร้างที่มีความเห็นแก่ตัวเป็นตัวตั้ง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลก็คงอดไม่ได้ที่จะต้องใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตัวเองแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าจะทำเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะจึงเห็นว่าการขยายตัวของรัฐบาลขนาดใหญ่ไม่ได้ตอบสนองพลังประชาธิปไตยแต่อย่างใดหรือพยายามที่จะเข้าไปปรับปรุงความไม่เท่าเทียมกันภายใต้ระบบทุนนิยมแต่เป็นเพียงผลผลิตที่มาจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวทางวิชาชีพของข้าราชการโดยทั่วไปนั่นเอง (Heywood, 2003 : 55)

รากฐานทางอุดมการณ์ของทฤษฎีการเลือกสาธารณะก็คือ อุดมการณ์เสรีนิยมทางเศรษฐกิจขวาใหม่ (the new right) ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในไตรมาสสุดท้ายของศตวรรษที่ 20 พบว่าได้มีการหันกลับมาฟื้นฟูแนวคิดเสรีนิยมทางเศรษฐกิจหรือเสรีนิยมคลาสสิกกันใหม่ แต่ได้ก้าวข้ามพ้นจากแนวคิดเดิม ตัวอย่างเช่น แต่เดิมอดัม สมิทในฐานะผู้บุกเบิกเศรษฐกิจแบบตลาดนั้นยังยอมรับของข้อจำกัดของตลาด แต่เสรีนิยมใหม่กลับชี้ให้เห็นถึงบทบาทของรัฐทางเศรษฐกิจว่ามีจุดบกพร่องจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ เป็นต้น การเกิดขึ้นมาของแนวคิดเสรีนิยมใหม่เริ่มต้นในกลุ่มปัญญาชนเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง เช่น ฟรีดริช ฮาเย็ค (Friedrich Hayek) และมิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) ต่อมาความคิดแนวเสรีนิยมใหม่ได้ถูกนำมาใช้โดยพรรคการเมืองแนวขวาใหม่ คือ พรรคอนุรักษ์นิยมในอังกฤษภายใต้การนำของ มากาเร็ต แทตเชอร์ และพรรคริพับลิกันในอเมริกาภายใต้รัฐบาลโรนัลด์ เรแกน เพื่อเป็นปฏิกิริยาตอบโต้การถดถอยทางเศรษฐกิจโลกในทศวรรษ 1970 รวมถึงการต่อต้านนโยบายเศรษฐกิจแบบเคนส์ และรัฐสวัสดิการที่มีการยอมรับกันมาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 และ 1960 ในอังกฤษและอเมริกา แนวคิดเสรีนิยมใหม่ได้เสนอให้หันมาศรัทธาเรื่องตลาดเสรี และคุณค่าของความรับผิดชอบของปัจเจกชนกันใหม่ ความคิดขวาใหม่ของนโยบายของรัฐบาลแทตเชอร์และรัฐบาลเรแกนได้กลายมาเป็นพื้นฐานของมติวอชิงตัน (Washington census) มติวอชิงตันเป็นนโยบายที่มีผลสะท้อนไปอย่างกว้างขวางทั่วโลกโดยการเสนออุดมการณ์แนวเสรีนิยมที่เน้นการลดการควบคุมของรัฐ การเปิดเสรี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Heywood, 2003 : 54-55; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2557 : 188-189)

ในช่วงทศวรรษ 1970 ทฤษฎีการเลือกสาธารณะได้เข้ามามีบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของภาครัฐในรูปของทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management-NPM) เพื่อนำไปสู่การปฏิรูประบบราชการเสียใหม่เราจะพบว่า มีการนำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา เยอรมัน และประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ต่อมาในปลายทศวรรษ

1990s ประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาต่างก็ดำเนินการปฏิรูประบบราชการตามแนวคิด NPM กันอย่างกว้างขวาง (Osborne, 2012 : 3, 8 ; สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557 : 4)

ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นการบริหารที่ได้รับอิทธิพลจากความสำเร็จของภาคธุรกิจ (business-like approach) โดยมีพื้นฐานจากการนำหลักคิดของตัวแบบตลาด (market model) และตัวแบบผู้ประกอบการ (entrepreneurial model) มาใช้แทนทฤษฎีการบริหารสาธารณะในรูปแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ตัวแบบตลาดเป็นแนวคิดที่พัฒนาจากหลักเศรษฐศาสตร์ที่ถูกนำไปใช้ในภาคธุรกิจโดยมีความเชื่อว่าตลาดเป็นกลไกการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและดีที่สุดในการเชื่อมโยงผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ากับผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น เมื่อการต่อรองเข้าสู่จุดสมดุลที่มีประสิทธิภาพแล้วย่อมสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในฐานะลูกค้าผู้รับบริการ ส่วนตัวแบบผู้ประกอบการนั้นเป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนระบบองค์กรแบบราชการ (bureaucratic system) ให้เป็นระบบองค์กรแบบผู้ประกอบการ (entrepreneurial system) มากขึ้น กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลเป็นผู้ประกอบการ ((entrepreneurial government) แล้ว ก็มีการดึงทรัพยากรจากบริเวณที่มีประสิทธิภาพต่ำไปสู่บริเวณที่มีประสิทธิภาพสูงและมีการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะนำมาซึ่งประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ รัฐบาลแบบผู้ประกอบการยังมีเป้าหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบและองค์กรภาครัฐในระดับฐานรากให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดด้วย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และวลัยพร รัตนเศรษฐ, 2557 : 34-37)

ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีนักวิชาการที่เป็นตัวแทนความคิดที่สำคัญก็คือ เดวิด ออสบอร์น (David Osborne) เท็ด กีบเลอร์ (Ted Gaebler) เป็นต้น โดยการจะนำเสนอการการภาครัฐแนวใหม่ที่มีลักษณะสำคัญดังนี้ (Osborne, 2012 : 3-5 ; สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557)

ประการแรก แนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มองว่า การบริหารจัดการภาครัฐและเอกชนมิได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อการจัดการธุรกิจภาคเอกชนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่การบริหารงานภาครัฐกลับเต็มไปด้วยความสิ้นเปลืองและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐจึงควรนำความรู้และประสบการณ์ของการจัดการธุรกิจภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจังเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลมากขึ้น

ประการที่สอง ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้เสนอให้หันมาเน้นความสำเร็จในผลงานโดยเน้นการระบุเป้าประสงค์ไว้อย่างชัดเจนมากกว่าการทำงานตามขั้นตอนของการบริหารราชการแบบดั้งเดิม เฉกเช่นในอดีตที่ผ่านมา นอกจากนี้ กระบวนการทำงานต้องเปิดกว้างให้สามารถออกแบบได้อย่างยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้พลังความสามารถของตนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ พร้อมๆ กับมีการสร้างเกณฑ์สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนในรูปของตัวชี้วัดผลการ

ปฏิบัติงานหลัก (key performance indicators=KPI) รวมถึงการใช้ชุดขอดี้อย่าง (benchmarking) เป็นเครื่องมือในการวัดแบบเทียบเคียงเพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ประการที่สาม ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้หันมาเน้นผู้นำแบบผู้ประกอบการ (entrepreneurial leadership) อันหมายถึง ผู้จัดการองค์การภาครัฐที่มีบุคลิกภาพเป็นผู้ที่ชอบการแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง กล้าได้กล้าเสีย ตั้งเป้าไว้สูง มุ่งมั่นและทุ่มเททำงานอย่างหนักเพื่อให้เป้าหมายของตนบรรลุผล ผู้นำแบบผู้ประกอบการดังกล่าวจะช่วยสรรค์สร้างระบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อองค์การในเชิงบวก

ประการที่สี่ ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้มีการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับย่อย เพื่อให้หน่วยงานย่อยสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นอิสระ ในฐานะของศูนย์ให้บริการ (service centers) โครงสร้างองค์การจะมีลักษณะแบนราบ โดยให้แต่ละหน่วยงานย่อย (หรือแต่ละศูนย์บริการ) ทำหน้าที่เทียบเคียงได้กับบริษัทเอกชนที่มุ่งดำเนินงานเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ขณะเดียวกัน รัฐบาลกลางจะต้องลดการกำกับลง (deregulation) เพื่อให้ผู้จัดการของหน่วยงานย่อยมีความคล่องตัวและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่ห้า ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ เสนอแนะให้ประชาชนในฐานะผู้รับบริการเป็นผู้จ่ายค่าบริการในราคาตลาดเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีรายได้เลี้ยงตัวเอง รวมทั้งเสนอแนะให้ถ่ายโอนบริการสาธารณะที่ภาคเอกชนสามารถทำได้ไปให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนในรูปของการรับเหมาช่วง (contracting out) การลดขนาดขององค์การสาธารณะให้เล็กลง (downsizing the public service) การแปรรูปรัฐวิสาหกิจในกิจการที่เอกชนสามารถทำได้ (privatization) รวมทั้งเน้นการบริหารต้นทุน

ประการที่หก ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้ลดการกำกับภายในหน่วยงานลง (internal deregulation) โดยลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลงเพื่อให้พนักงานมีอิสระมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน การทำงานเป็นทีมและเสริมสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ การเป็นอิสระของพนักงานดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งให้แก่พนักงานเพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้

ประการที่เจ็ด ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้นำระบบตลาดมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ โดยเน้นการผลิตสินค้าและบริการภายใต้สถานการณ์แข่งขันทั้งระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง และระหว่างรัฐกับองค์กรภาคเอกชนด้วย พลังของการแข่งขันจะผลักดันให้องค์การภาครัฐหันมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่อง

ประการที่แปด ในทัศนะของแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ถือว่าภาคเอกชนทั้งองค์การแสวงหากำไร และไม่แสวงหากำไร มีความสามารถในการให้บริการที่ดีกว่าและ/หรือต้นทุนต่ำกว่า ดังนั้น

รัฐจึงควรนำรูปแบบของการจ้างเหมาช่วงมาใช้ เนื่องจากภาคเอกชนสามารถจัดบริการที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อประชาชนได้เป็นอย่างดีโดยภาครัฐควรทำหน้าที่กำกับทิศทางทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อประกันว่าประชาชนจะได้รับสินค้าและบริการที่ดี

ประการที่เก้า ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้เปลี่ยนมุมมองประชาชนในฐานะผู้รับบริการ (clients) มาเป็น ลูกค้า (customers) ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องตอบสนองในการให้บริการตามราคาตลาดภายใต้บริบทของการแข่งขันโดยมุ่งเน้นการสร้างพึงพอใจสูงสุดแก่ลูกค้า

ประการที่สิบ ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้ภาครัฐนำเทคนิคและวิธีการในการบริการต่างๆของภาคเอกชนมาใช้เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกและสามารถใช้บริการให้แล้วเสร็จได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การตั้งหน่วยให้บริการเคลื่อนที่ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (one-stop service) การบริการตอบคำถามผ่านสายด่วนสายตรง เป็นต้น

ประการที่สิบเอ็ด ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เสนอให้ระบบราชการมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การในระยะยาวโดยการหันมาเน้นความยืดหยุ่น การสรรค์สร้างนวัตกรรม การมุ่งแก้ไขปัญหา การเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการและการทำงานเน้นผลการปฏิบัติงาน วิธีเหล่านี้วัฒนธรรมองค์การที่ล้วนตรงข้ามกับการบริหารราชการแบบดั้งเดิมทั้งสิ้น

ประการที่สิบสอง ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่เน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้หน่วยงานย่อยของภาครัฐในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ มีความยืดหยุ่น และสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณได้ด้วยตนเอง ในขณะที่หน่วยงานส่วนกลางจะเน้นสนับสนุนงบประมาณแก่โครงการ/กิจกรรมที่มีผลการปฏิบัติงานดีเยี่ยม (excellent performance) และโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างหน่วยงานให้สามารถหารายได้เลี้ยงตัวเอง

ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ยังได้เสนอเครื่องมือที่สำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การจัดการในเชิงปฏิบัติการ (operations management) การจัดการตามวัตถุประสงค์ (management by objective =MBO) การจัดการคุณภาพอย่างรอบด้าน (total quality management =TQM) การใช้ชุดยอดตัวอย่างเป็นตัวแบบในการเปรียบเทียบ (benchmarking) การรีเอ็นจิเนียริงกระบวนการทำงาน (reengineering) และองค์การที่ให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน (performance-based organization – PBO)

เมื่อมาพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะโฆมดีระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนว่ายังมีสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนได้ การกระจายอำนาจที่ดีตามแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะควรเป็นกระบวนการที่ทำให้หลักประกันว่าปัจเจกชนผู้บริโภคจะได้รับการบริการที่ถูกต้องเพื่อตอบสนองความต้องการของปัจเจก

ชน ดังนั้น เป้าหมายของการกระจายอำนาจหรือการปกครองท้องถิ่นควรสร้างหลักประกันให้ปัจเจกชนได้เลือกบริการตามที่เราต้องการซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับเจตนารมณ์ที่จะเสียภาษีของบุคคลด้วย (William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker, 2000 : 30)

นอกจากนี้ ทฤษฎีการเลือกสาธารณะยังโจมตีว่าการใช้ระบบราชการ (public bureaucracy) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานท้องถิ่นจะทำให้การปกครองท้องถิ่นประสบความล้มเหลว กล่าวคือ กลไกของระบบราชการทำให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะสูญเปล่า ไร้ประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะจึงสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรขนาดเล็กเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยตอบสนองทางเลือกของปัจเจกชนและเคารพสิทธิของปัจเจกชนมากกว่า (Stoker, 1988 ; William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker, 2000 : 30)

ทฤษฎีการเลือกสาธารณะมองว่า ตลาดเป็นกลไกที่สามารถตอบสนองปัจเจกชนในลักษณะเป็นลูกค้าได้ดี ดังนั้น ในการปกครองท้องถิ่นนั้นสำนักการเลือกสาธารณะจึงให้ความสำคัญต่อตลาดว่าเป็นกลไกที่เหมาะสมในการจัดสรรสินค้าและบริการ รวมถึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายในท้องถิ่นโดยเปิดให้มีการแข่งขันกันระหว่างผู้ผลิตที่มาจากหลากหลายภาคส่วนอันจะนำไปสู่การช่วยลดต้นทุนรวมถึงการตอบสนองผู้ใช้สินค้าและบริการมากขึ้น (Stoker, 1988 : 225-227)

ส่วนมาตรการในการกระจายอำนาจท้องถิ่นสำนักการเลือกสาธารณะสนับสนุนให้มีการปฏิรูปเชิงสถาบันใน 2 ลักษณะคือ การทำสัญญาให้เอกชนเข้ามาบริหาร (contracting-out) ในการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากการเปิดให้มีการแข่งขันกับเอกชนจะผลักดันให้ข้าราชการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการให้บริการซึ่งข้าราชการเป็นผู้จัดการ รวมถึงจะช่วยให้เกิดการเปรียบเทียบเกี่ยวกับประสิทธิผลเชิงต้นทุนและประสิทธิภาพของงานได้ นอกจากนี้ การทำสัญญาให้เอกชนมาบริหารยังเป็นการท้าทายระบบผูกขาดในการจัดหาบริการภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นอีกด้วย (Stoker, 1988 : 228)

2.2.3 สำนักนีโอมาร์กซิสต์

นักวิชาการที่เป็นตัวแทนของสำนักนีโอมาร์กซิสต์นั้นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจนั้นเป็นกลุ่มฝ่ายซ้ายที่ศึกษาเรื่องเมือง (the Urban Left) เช่น ค็อคเบิร์น (Cockburn) ดันแคนและกูดวิน (Duncan and Goodwin) เป็นต้น

พื้นฐานทางทฤษฎีของสำนักนีโอมาร์กซิสต์ยังยึดประเพณีในการศึกษาแบบมาร์กซิสต์ซึ่งเน้นการวิพากษ์ระบบการผลิตแบบทุนนิยมโดยอาศัยการวิเคราะห์ประเด็นทางเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สำคัญ เช่น การสะสมทุนแบบทุนนิยม (capitalist accumulation) หรือการต่อสู้ระหว่างชนชั้น (class conflict) เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันนีโอมาร์กซิสต์ก็ขยายขอบเขตของการศึกษาออกไปกว้างขวางกว่าการศึกษาแนวมาร์ก

ซิสต์ดั้งเดิมโดยการรับเอาแนวความคิดทางสังคมศาสตร์ด้านอื่นที่ไม่ขัดแย้งกับความคิดแบบมาร์กซิสต์มาใช้และนำเอาประเด็นใหม่ๆ มาศึกษา รวมทั้งพยายามพัฒนารอบทฤษฎีมาร์กซิสต์ให้มีระเบียบแบบแผนมากขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้วเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวนีโอมาร์กซิสต์มีหลักในการวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังนี้ (อนุสรณ์ ลีมนิ, 2550 : 24-26)

ประการแรก เป็นการศึกษาที่เน้นความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและชนชั้นในฐานะที่เป็นการศึกษาสังคมศาสตร์โดยภาพรวม (comprehensive social science) ส่วนวิธีการศึกษาจะใช้เหตุผลและหลักฐานในทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการพิสูจน์ทฤษฎีและใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ประการที่สอง ในความพยายามจะทำความเข้าใจสังคมทั้งสังคมนั้นจะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของสังคมในด้านความสัมพันธ์ทางการผลิตและความสัมพันธ์ด้านการเมือง โดยไม่ได้แยกตนออกจากสังคมศาสตร์อื่นๆ

ประการสุดท้าย ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองนีโอมาร์กซิสต์เป็นการศึกษาเชิงวิพากษ์ (critical science) ซึ่งวิเคราะห์วิธีการผลิตแบบทุนนิยม รวมทั้งทรัพย์สินส่วนบุคคล แรงงาน กำไร และอื่นๆ ในแง่ที่เป็นปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ การศึกษาแนวนี้อาจชี้ให้เห็นถึงลักษณะความเป็นไปและแนวโน้มของระบบทุนนิยมโดยศึกษาถึงสภาพความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ที่มีลักษณะตรงข้ามกัน เช่น ระหว่างทุนกับแรงงาน คนรวยกับคนจน อภิสิทธิ์ชนกับผู้อยู่อริและผู้น้อยและผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง เป็นต้น

สำนักนีโอมาร์กซิสต์ยังมีรากฐานของอุดมการณ์แบบสังคมนิยมซึ่งมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ (Heywood, 2003: 107-117; สมเกียรติ วันทะนะ, 2544: 50-53)

1. การให้ความสำคัญต่อชุมชน (community) ชุมชนในความหมายของสังคมนิยม หมายถึงการให้ความสำคัญต่อส่วนรวมมากกว่าปัจเจกชน เนื่องจากอุดมการณ์สังคมนิยมเกิดขึ้นภายใต้บริบทความโหดร้ายของระบบทุนนิยม ที่ให้ความสำคัญแก่ปัจเจกชนจนกลายเป็นเรื่องตัวใครตัวมันและแก่งแย่งกันอย่างไร้ความปราณี

2. แนวคิดเรื่องภราดรภาพและความร่วมมือ ภราดรภาพหรือความเป็นพี่น้องของมนุษย์นำอุดมการณ์สังคมนิยมไปสู่หลักการของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันเนื่องจากความร่วมมือจะช่วยมนุษย์ปลดปล่อยศักยภาพ เพื่อสร้างความเจริญแก่ชุมชนได้เต็มที่ ผิดกับการแข่งขันระหว่างมนุษย์ซึ่งรังแต่จะสร้างความขัดแย้ง ร้าวฉาน และความเป็นปรปักษ์ซึ่งกันและกันอย่างไม่จบสิ้น ดังนั้นนักสังคมนิยมจึงให้การสนับสนุนหลักการสหกรณ์ในรูปใดรูปหนึ่งหรือหลายรูปแบบเสมอ

3. แนวคิดความเสมอภาคทางสังคม (social equality) ความเสมอภาคที่นักสังคมนิยมสนับสนุนเป็นความเสมอภาคในผลลัพธ์ (equality of outcome) ซึ่งหมายถึงการที่สังคมสามารถจัดหาเงื่อนไขให้ทุกคนได้แสดงออกซึ่งศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่เสมอหน้ากัน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับเท่า ๆ กันก็ตาม

4. แนวคิดเรื่องหลักประกันเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน สังคมนิยมโดยทั่วไปต่างเห็นพ้องต้องกันว่าความจำเป็นพื้นฐานเป็นหลักประกันขั้นรากฐานของความเป็นมนุษย์เนื่องจากเชื่อว่าความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมนุษย์ผนวกกับความร่วมมือร่วมใจระหว่างกันแล้วนั้น จะทำให้ความมั่นใจได้ว่าไม่มีมนุษย์คนใดต้องอดตายหรือถูกทิ้งให้เจ็บไข้ได้ป่วยไร้ที่ซุกห้วนอนอย่างแน่นอน

5. การมองการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชนชั้น (class politic) นักสังคมนิยมถือเอาเรื่องชนชั้นเป็นแกนกลางทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่เกิดจากการกดขี่ขูดรีดระหว่างชนชั้น ในฐานะนักสังคมนิยมจะยืนอยู่ข้างชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด และมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อยุติการกดขี่ขูดรีดหรือการสร้างการแบ่งสันปันส่วนความมั่งคั่งให้ดีขึ้น ดังนั้น วิธีการที่นักสังคมนิยมใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอาจใช้การปฏิวัติหรือการปฏิรูปก็ได้

6. การสนับสนุนระบบกรรมสิทธิ์ส่วนรวม (common ownership) นักสังคมนิยมเชื่อว่าการแข่งขันกันอย่างไม่มีลิมิตระหว่างมนุษย์และความไม่เสมอภาคทางสังคม เป็นผลมาจากระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลในความหมายของสังคมนิยม หมายถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง เช่น ที่ดิน โรงงาน วัตถุดิบซึ่งไม่ใช่เรื่องข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน นักสังคมนิยมเสนอให้ยกเลิกระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลหรือไม่ก็ต้องกระจายความมั่งคั่งให้สมดุลมากขึ้น เนื่องจากเห็นว่าความมั่งคั่งทั้งหลายล้วนเป็นผลงานร่วมกันของมนุษยชาติ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวคิดการกระจายอำนาจนั้นจะพบว่า สำนักนิโอมาร์กซิสต์มีเป้าหมายที่จะมุ่งสร้างระบบสังคมนิยมท้องถิ่น (local socialism) การก้าวสู่สังคมนิยมเป็นกระบวนการพัฒนารัฐท้องถิ่นให้เป็นประชาธิปไตยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้เสียเปรียบ โดยสร้างการระดมพลชน (mobilization) ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงมากกว่าการเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียวเนื่องจากสำนักนี้มองเห็นว่ารัฐท้องถิ่นเป็นส่วนย่อยที่มีความสำคัญของรัฐโดยทั่วไปในสังคมนิยม ในการวิเคราะห์การกระจายอำนาจสำนักนิโอมาร์กซิสต์จึงนิยมใช้แนวคิดรัฐท้องถิ่น (local state) มากกว่าการปกครองท้องถิ่น (local government) เนื่องจากมองว่าแนวคิดรัฐท้องถิ่นนั้นมีความหมายที่กว้างกว่าการปกครองท้องถิ่นเพราะรัฐท้องถิ่นจะประกอบด้วย สถาบันต่างๆทั้งรัฐบาลท้องถิ่นและกลไกราชการท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานทั้งรัฐบาลอื่นๆ นอกจากนี้ สำนักนิโอมาร์กซิสต์ยังวิเคราะห์โดยการเชื่อมโยงรัฐท้องถิ่นกับความสัมพันธ์แบบทุนนิยมอีกด้วย กล่าวคือ มุ่งวิเคราะห์ว่ากิจกรรมการปกครองของรัฐท้องถิ่นนั้นมีคุณสมบัติการทำงานของระบบสังคมอย่างไรและทำไมถึงเป็นเช่นนั้น อย่างไรก็ดี ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐท้องถิ่นกับ

ระบบทุนนิยมดังกล่าวในสำนักนีโอมาร์กซิสต์ด้วยกันก็ยังคงมีความแตกต่างกันใน 2 กลุ่มด้วยกันคือ (Stoker, 1988 : 218-220, 238-239)

1) แนวคิดของค็อกเบิร์น ค็อกเบิร์นเสนอการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐท้องถิ่นกับระบบทุนนิยมในลักษณะแนวทางที่นิยม (functionalism) กล่าวคือ ค็อกเบิร์นมองว่ารัฐท้องถิ่นในฐานะที่เป็นรัฐทุนนิยมจะมีบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก จะมีบทบาทช่วยผลิตซ้ำพลังแรงงานและความสัมพันธ์ทางการผลิต ตัวอย่างเช่น การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทางด้านการศึกษา การเคหะ และบริการสวัสดิการอื่นๆ จะพบว่า ก็เพื่อเป็นการหนุนช่วยในการพัฒนาพลังแรงงานที่มีความพร้อมและสุขภาพที่ดีสำหรับการผลิตในระบบทุนนิยม เป็นต้น ส่วนบทบาทประการที่สองของรัฐท้องถิ่นก็คือ การส่งเสริมอุดมการณ์ที่ช่วยลดความขัดแย้งทางชนชั้นและทำให้ประชาชนยอมรับค่านิยมรวมถึงบรรทัดฐานของอุดมการณ์หลักในสังคมอันจะนำไปสู่การสร้างความกลมกลืนในสังคม

2) แนวคิดของคันแคนและกูดวิน คันแคนและกูดวินเสนอให้จะมองบทบาทของรัฐท้องถิ่นกับระบบทุนนิยมว่า เป็นกระบวนการสังคมที่มีความขัดแย้งเป็นพื้นฐาน ดังนั้น รัฐท้องถิ่นจึงเป็นเวทีของการต่อสู้ทางอุดมการณ์จากกลุ่มและชนชั้นต่างๆ แนวคิดของคันแคนและกูดวินให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ทางสังคม (social relation) มากกว่าการทำหน้าที่ (function) ของรัฐท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ในการวิเคราะห์บทบาทของรัฐท้องถิ่นในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของนายทุนโดยส่วนรวมนั้นจะพบว่า มีความขัดแย้งในการเป็นตัวแทนระหว่างนายทุนในท้องถิ่นกับนายทุนระดับชาติที่กำหนดนโยบายระดับชาติให้รัฐท้องถิ่นเป็นผู้นำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังพบว่า รัฐท้องถิ่นแสดงบทบาทแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นด้วย เช่น บางท้องถิ่นมีเจ้าที่ดินเป็นนายทุนหลัก บางแห่งกลับมีบทบาทของชนชั้นกรรมาชีพในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางท้องถิ่นพบว่า มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงแต่บางแห่งกลับมีการหยุดการจัดตั้งโรงงาน เป็นต้น กล่าวโดยสรุปแล้ว รัฐท้องถิ่นจึงมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในการตอบสนองความสัมพันธ์ทางสังคมในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

นอกจากทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่กล่าวมา 4 สำนักข้างต้นแล้วสโตนเกอร์ยังสำรวจพบอีกว่า มีกลุ่มนักวิชาการที่พยายามเสนอทฤษฎีการกระจายอำนาจในลักษณะที่เป็นข้อเสนอเบื้องต้น (thesis) เช่น ข้อเสนอแนวคิดแบบทวิรัฐ (The dual state thesis) ตัวแทนความคิดของข้อเสนอนี้ ได้แก่ คอว์สันและชาวเดอร์ (Cawson and Saunders, 1983) ข้อเสนอทวิรัฐเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดบริษัทยนิยม (corporatism) และแนวคิดพหุนิยม (pluralism) ในลักษณะที่แนวคิดบริษัทยนิยมจะนำมาใช้วิเคราะห์ในการผลิตสินค้าและบริการแก่ประชาชนโดยการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ใช้

แนวคิดพหุนิยมเพื่อวิเคราะห์การบริโภคสินค้าและบริการของประชาชน อย่างไรก็ตามแนวคิดของทวิรัฐนี้ยังไม่เป็นเอกภาพที่จะเป็นสำนักคิด ดังนั้น จึงอาจเป็นเพียงข้อเสนอทางความคิดเท่านั้น

นอกจากทฤษฎีกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทั้ง 3 สำนักดังกล่าวแล้วมีการวิเคราะห์การกระจายอำนาจยังต้องคำนึงถึงบริบทของแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจด้วยเนื่องจากแนวคิดการกระจายอำนาจและการรวมศูนย์อำนาจนั้นถือได้ว่าเป็นคู่ตรงข้ามการแบ่งแยกภายในรัฐเดียวกัน ดังนั้น ในการสำรวจทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องนำฉายให้เห็นทฤษฎีของสำนักรวมศูนย์อำนาจ (centralism) เพื่อเป็นบริบทในการวิเคราะห์ด้วย

มิลเลอร์ ดิกสันและสโตคเกอร์ (2000:29) ได้สำรวจแนวคิดของสำนักรวมศูนย์อำนาจในอังกฤษพบว่า เป็นสำนักที่สนับสนุนมาตรฐานเดียวกันของชาติ (national standards) และให้ความสำคัญต่อประชาธิปไตยในระดับชาติ (national democracy) ดังนั้น สำนักจึงถือว่า การปกครองส่วนกลางเป็นกลไกทางการเมืองที่สำคัญทั้งในด้านนิติบัญญัติ การชี้แนะ และควบคุม นอกจากนี้ ในการจัดบริการสาธารณะนั้นก็ควรใช้กลไกหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมของส่วนกลางเป็นหลัก สำนักรวมศูนย์อำนาจได้เสนอข้อโต้แย้งว่าในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นเรื่องในระดับชาติ กล่าวคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นตัวแทนของปวงชนทั้งชาติ ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงไม่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย แต่ควรสร้างการปกครองให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ จากจุดยืนแบบนี้ทำให้สำนักรวมศูนย์อำนาจต่อต้านความเป็นอิสระของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม สำนักรวมศูนย์อำนาจยังประกอบด้วยกลุ่มที่มีความคิดต่างระดับกันทั้งกลุ่มที่ต่อต้านการปกครองท้องถิ่นอย่างแข็งขัน รวมถึงกลุ่มที่ยอมให้มีการปกครองท้องถิ่นได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของการปกครองส่วนกลาง (Miller, Dickson and Stoker, 2000 : 29-32)

มิลเลอร์และสโตคเกอร์ (2000 : 29) ได้สรุปสาระสำคัญในทางทฤษฎีของสำนักกระจายอำนาจทั้ง 3 สำนักและสำนักรวมศูนย์อำนาจโดยใช้แนวคิดระบบบริหารจัดการท้องถิ่น ตัวแบบของระบบบริหารจัดการท้องถิ่นดังกล่าวปรากฏในตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตัวแบบเชิงปทัสถานเกี่ยวกับการจัดการปกครองท้องถิ่น

ตัวแบบ	เป้าหมายหลัก	ทัศนคติที่มีต่อ ความเป็นอิสระ ของท้องถิ่น	ทัศนคติที่มีต่อ การมีส่วนร่วม ของประชาชน	กลไกหลักการ จัดบริการ สาธารณะ	กลไกการเมือง หลัก
สำนักท้องถิ่น นิยม	เพื่อมุ่ง แสดงออกและ ตอบสนอง ความต้องการ ของชุมชน ท้องถิ่น	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความ เป็นอิสระของ ท้องถิ่น	สนับสนุนการ มีส่วนร่วมของ ประชาชนแต่ ให้ความสำคัญ กับตัวแทนที่มา จากการเลือกตั้ง มากกว่า	บทบาท เอกประสงค์ ของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มา จากการเลือกตั้ง	เป็นการเมือง แบบตัวแทน ผ่านการ เลือกตั้งท้องถิ่น
สำนักปัจเจก ชนนิยม	เพื่อสร้าง หลักประกัน ให้กับทางเลือก ของปัจเจกชน และการ ตอบสนองการ บริการ สาธารณะ	มีแนวโน้มเห็น ด้วยกับความ เป็นอิสระของ ท้องถิ่นแต่ ตระหนักถึง ความจำเป็นที่ จะต้องมีการ แทรกแซงจาก เบื้องบนเพื่อ ปกป้องปัจเจก ชน	เห็นด้วยกับการ มีส่วนร่วมใน การ บริหารหรือ กับประชาชน ผู้บริโภครวม แต่ไม่ เห็นด้วยกับการ มีส่วนร่วมของ พลเมืองใน รูปแบบขนาด ใหญ่	เป็นกลไกการ แข่งขันระหว่าง ผู้ให้บริการ	เป็นการปกป้อง สิทธิของปัจเจก ชนในฐานะ ผู้บริโภค
สำนักกระดุม มวลชน	เพื่อสร้าง การเมืองที่มุ่ง เปลี่ยนแปลง โดย ผู้ด้อยโอกาส	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความ เป็นอิสระของ ท้องถิ่นใน ฐานะที่เป็น	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับการมี ส่วนร่วมของ ประชาชน	เป็นกลไกความ เป็นเพื่อนบ้าน และโครงสร้าง กระจายอำนาจ	เป็นการเมือง แบบมีส่วนร่วม เชิงพัฒนาการ

	และกลุ่มชาย ขอบให้มี หลักประกันใน การบรรลุผล	เงื่อนไขหนึ่ง ของ กระบวนการ เปลี่ยนแปลง			
สำนักกรรมศูนย์ อำนาจ	เพื่อธำรงไว้ซึ่ง มาตรฐานใน ระดับชาติและ ให้ความสำคัญ กับ ประชาธิปไตย แห่งชาติ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่งกับ ความเป็นอิสระ ของท้องถิ่น	ให้คุณค่าอย่าง จำกัดเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม ของประชาชน	เป็นหน่วยงาน ภายใต้การ ควบคุมของ ส่วนกลาง	เป็นรัฐบาล แห่งชาติที่มี บทบาท ทางด้านนิติ บัญญัติการขึ้น และการ ควบคุม

จากตารางที่ 2.1 จะพบว่า เนื้อหาสาระของทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการรวมศูนย์อำนาจในการบริหารจัดการปกครองท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกันระหว่างสำนักคิดต่างๆ ในประเด็นที่สำคัญคือ เป้าหมายหลัก ทศนคติที่มีต่อความอิสระของท้องถิ่น ทศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน กลไกการจัดบริการหลัก และกลไกการเมืองหลัก ตามรายละเอียดดังนี้ (Miller, Dickson and Stoker, 2000 : 28-32)

ตัวแบบของสำนักท้องถิ่นนิยมเห็นว่าการจัดการปกครองท้องถิ่นควรแสดงออกถึงทางเลือกของท้องถิ่น (local choice) และองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อท้องถิ่นเพื่อสร้างหลักประกันในการที่จะตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีอิสระเพียงพอในการตัดสินใจเพื่อสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

สำนักท้องถิ่นนิยมในที่นี้เป็นแนวกระแสหลักในแบบดั้งเดิม ดังนั้น จึงให้ความสำคัญต่อสถาบันการปกครองท้องถิ่นในระบบตัวแทนซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นที่มีจากการเลือกตั้งว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการให้บริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้ว่าสำนักท้องถิ่นนิยมนี้จะเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ก็ยังถือว่าตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งจะมีสิทธิในการตัดสินใจในขั้นสุดท้าย

สำนักปัจเจกชนนิยมของทฤษฎีทางเลือกสาธารณะมองเห็นว่า การจัดการปกครองท้องถิ่นควรได้รับการออกแบบเพื่อที่ให้หลักประกันต่อปัจเจกชนผู้บริโภคในการมีสิทธิในการบริการสาธารณะเพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลมากกว่า ดังนั้น สำนักนี้จึงมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับสถาบันท้องถิ่นอย่างยิ่งแต่ควรเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กเพื่อจะได้ตอบสนองทางเลือกและสิทธิของปัจเจกชนได้ ในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของปัจเจกชนผู้บริโภค สำนักปัจเจกชนเห็นว่า ควรใช้กลไกตลาดให้ผู้

จัดบริการสาธารณะมีการแข่งขันกันอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม นักปัจเจกชนนิยมไม่ไว้วางใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนขนาดใหญ่เนื่องจากการมีส่วนร่วมดังกล่าวมักจะเรียกร้องผลประโยชน์และทรัพยากรจากรัฐโดยให้ผู้เสียภาษีที่เป็นเสียงเงียบของประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้รับภาระ

สำนักกระดุมมวลชนของกลุ่มนีโอมาร์กซิสต์มีฐานคิดว่าการระดมมวลชนมีความสำคัญเนื่องจากการเมืองที่เคลื่อนไหว “ร่วม” กับประชาชนมากกว่าจะทำ “เพื่อ” ประชาชน เนื่องจากการระดมมวลชนในท้องถิ่นเพื่อจะช่วยเหลือเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสมีการจัดตั้งและระดมพลพันธมิตรทางการเมืองที่จะมาท้าทายความเหลื่อมล้ำและการกีดกันประชาชน ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นฐานสำคัญในการที่จะสร้างการเมืองของฝ่ายค้านที่มีประสิทธิผล นอกจากนี้ ในการระดมทางการเมืองเพื่อเคลื่อนไหวการเมืองท้องถิ่นนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขให้สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกด้วย

ในเรื่องของการจัดบริการสาธารณะนั้นสำนักกระดุมมวลชนสนับสนุน โครงสร้างที่มีการกระจายอำนาจลงสู่ในระดับความเป็นเพื่อนบ้านกันเนื่องจากการลดขนาดระบบราชการดังกล่าวจะทำให้ข้าราชการต้องระแวงระวังบทบาทของประชาชนชายขอบที่ถูกกีดออกไป ดังนั้น องค์กรในระดับความเป็นเพื่อนบ้านจะช่วยจัดบริการสาธารณะที่ค่อนข้างตอบสนองชุมชนของผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่น นอกจากนี้ โครงสร้างที่กระจายอำนาจดังกล่าวก็จะช่วยในการจัดหาทรัพยากรท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

สำนักรวมศูนย์อำนาจเป็นสำนักของนักปฏิบัติการณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับการเมืองท้องถิ่น สำนักนี้ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยระดับชาติที่จะช่วยสร้างหลักประกันว่าพลเมืองทุกคนจะต้องสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพในระดับเดียวกันและต้องมีมาตรฐานแห่งชาติเหมือนกัน ดังนั้น สำนักรวมศูนย์อำนาจจึงไม่เห็นด้วยกับหลักการอิสระของท้องถิ่นและไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกรณีของการจัดการบริการสาธารณะนั้นสำนักรวมศูนย์อำนาจเห็นว่าหน่วยงานการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นจะต้องอยู่ภายใต้ทิศทางและการควบคุมของส่วนกลางเพื่อเป็นหลักประกันในการบรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติ ดังนั้น จึงต้องมีการตั้งเป้าหมายผลการดำเนินงานที่จะต้องบรรลุในระดับชาตินอกจากนี้ รัฐบาลและรัฐสภาในระดับชาติจะต้องรับผิดชอบในการใช้อำนาจนิติบัญญัติขึ้นและการควบคุมท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นใจว่าเจตนารมณ์ของประชาชนในระดับชาติได้รับการขับเคลื่อนจนประสบความสำเร็จ

จากการสำรวจงานวิชาการไทยในปัจจุบันเรายังพบอีกว่า นอกจากทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการรวมศูนย์อำนาจของส่วนกลางแล้วยังมีแนวคิดทฤษฎีที่อยู่นอกกระแสดังกล่าวที่มีนักวิชาการเริ่มนำมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทยก็คือ แนวคิดของมิเชล ฟูกูเกต์ ดังจะเห็นจากงานของพิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2549 :122-153) เรื่องมิติที่หลากหลายในเรื่องอำนาจของ “อำนาจ”

ใน “อุตสาหกรรมงานวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจและนวัตกรรมท้องถิ่น” นำเสนอแนวคิดของมิเชล ฟูกูต์ ในฐานะกระบวนทัศน์ใหม่เกี่ยวกับอำนาจและการเมืองดังนี้ (Gaventa, 2003 ; Beuir, 2010 ; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2558)

ฟูกูต์วิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจแตกต่างจากแนวคิดที่มีอยู่เดิมอย่างถอนรากถอนโคน จนไม่สามารถที่จะบูรณาการเข้ากันได้เนื่องจากฟูกูต์มองว่าอำนาจเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ทุกหนทุกแห่งไม่ใช่อยู่ที่ผู้กระทำการซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจเป็นเครื่องมือของการบังคับและอำนาจก็ไม่ใช่ว่าดำรงอยู่ในโครงสร้างที่ผู้กระทำการใช้ขับเคลื่อนด้วย แต่อำนาจในทัศนะของฟูกูต์กระจายฝังตัวอยู่ในวาทกรรม (discourse) และ ชุดของความจริง (regimes of truth) เนื่องจากอำนาจเป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นโดยวาทกรรมภายใต้ความสัมพันธ์ทาง สังคมนั่นเอง แต่เมื่ออำนาจดังกล่าวได้รับความชอบธรรมก็จะกลายมาเป็นหลักคิดในการปกครอง (governmentality) ซึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลหรือชนชั้นนำความรู้มาสร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่ควบคุม จิตใจได้ (technology of power) ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวประชาชนพลเมืองสามารถลุกขึ้นต่อต้าน เปลี่ยนแปลงหรือขัดขวางนโยบายชนชั้นนำได้โดยการผลิตอำนาจจากวัฒนธรรมที่แตกต่างจากชนชั้นนำ

ฟูกูต์ยังมองการเมืองว่าเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างมนุษย์ โดยฟูกูต์ใช้ ความหมายของอำนาจในฐานะที่เป็นการกระทำของมนุษย์คนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำของคนอื่น ดังนั้น การเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทุกหนทุกแห่งของสังคมซึ่งเปรียบเสมือนดาบที่ครอบคลุมไปทั่ว สังคม การเมืองในที่นี้จึงไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นเฉพาะในสถาบันทางการเมือง เช่น รัฐ หรือ พรรคการเมือง กล่าวโดยสรุปแล้ว ฟูกูต์เห็นว่าการมีชีวิตของมนุษย์นั้นล้วนดำรงอยู่ในเครือข่ายของความสัมพันธ์เชิง อำนาจทั้งสิ้น ดังนั้น การต่อสู้ทางการเมืองที่มองศูนย์กลางอยู่ที่รัฐ รวมถึงการปฏิวัติทางสังคมจึงไม่ได้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบสังคมอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ดี ฟูกูต์ ได้แบ่งการเมืองออกเป็น 2 ระดับคือ การเมืองระดับจุลภาค (micro politics) และการเมืองระดับมหภาค (macro politics) การเมืองระดับจุลภาค เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง หรือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกในครอบครัว เป็นต้น ฟูกูต์ถือว่าการเมืองจุลภาคเป็นอิสระจาก สถาบันทางการเมืองซึ่งถือว่าการเมืองระดับมหภาค เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์จากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา จะพบการเมืองระดับจุลภาคจะเป็นฐานในการพัฒนาก่อรูปให้เกิดการเมืองในระดับมหภาคขึ้นมา เช่น การใช้อำนาจรัฐในระดับมหภาคจะพบว่า มีการพัฒนามาจากฐานอำนาจในระดับจุลภาคเป็นเบื้องต้น หลังจากนั้นรัฐจึงกลับมาเป็นผู้กำหนดสภาพแวดล้อมของการเมืองในระดับจุลภาคอีกทีหนึ่ง นั่นหมายความว่า รัฐมี อิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ก็เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เป็นต้น

การเมืองในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างมนุษย์ตามทัศนะของฟูโกต์ที่กล่าวมาจะปรากฏออกมาเป็น 2 รูปแบบในประวัติศาสตร์ของตะวันตก คือ รูปแบบการใช้อำนาจเชิงลบ และรูปแบบการใช้อำนาจเชิงบวก

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงลบเป็นการเมืองในสังคมสมัยเก่า การเมืองแบบนี้มุ่งใช้การกดขี่อย่างเปิดเผย และดำเนินการปกครองจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง แต่จะมีขอบเขตการใช้อำนาจในแต่ละท้องถิ่น ๆ ไป เช่น การเมืองช่วงในยุคกลางของยุโรป เป็นต้น

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงบวก เป็นการเมืองในสังคมสมัยใหม่หลังยุคกลางของยุโรป การเมืองในรูปแบบนี้มุ่งใช้อำนาจเพื่อทำให้ประชาชนเป็นคนหัวอ่อน และ เป็นผู้ถูกกระทำจนมองการใช้อำนาจที่มีต่อตนเหมือนเป็นสิ่งที่ปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น อำนาจเชิงบวกจึงเป็นอำนาจในแบบซ่อนเร้น ยากที่คนทั่วไปจะรู้สึกได้ง่าย การใช้อำนาจในสังคมสมัยใหม่จะดำเนินการจากระดับล่างขึ้นสู่เบื้องบน และมีขอบเขตกว้างไปทุกหนทุกแห่งในสังคม เช่น การใช้อำนาจผ่านสื่อมวลชนหรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ส่วนความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแนวฟูโกต์เป็นลักษณะของระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น (local governance) เช่นเดียวกับสำนักคิดกระจายอำนาจอื่นๆ แต่จะพบว่ามีความหมายที่แตกต่างกันคือ (Bevir, 2010 :432-437)

จากการศึกษาแนวสาแหรกวิทยา (genealogy) จะพบแนวคิดของฟูโกต์เป็นการสลายความยึดมั่นถือมั่นเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการ (decentering governance) นำสู่การเน้นศึกษาความหมายที่หลากหลายของระบบบริหารจัดการ จากการวิเคราะห์รากฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีลักษณะชั่วคราวแบบประวัติศาสตร์นิยม (historicism) ดังนั้น ระบบบริหารจัดการจึงเป็นแบบแผนของความหมายที่ใช้ในชีวิตจริงอย่างไม่ได้รวมศูนย์ (disaggregated pattern of meaning in action) แต่เป็นแบบแผนการปกครองที่ถูกสร้างขึ้น ผลิตซ้ำ และปรับเปลี่ยนไปตามการขับเคลื่อนของประชาชนที่มีความเชื่อเกี่ยวกับแบบแผนการบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานประเพณีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน ส่วนมิติท้องถิ่นในแนวคิดฟูโกต์มีความแตกต่างจากแนวคิดกระจายอำนาจของสำนักคิดอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัดคือ มิได้ใช้ในมิติของพื้นที่ (spatial content) แต่ใช้ท้องถิ่นในความหมายของการใช้เหตุผล (reasoning) ที่เกิดขึ้นในโลกของความคิดที่มีลักษณะเป็นใยแมงมุม (webs of beliefs) ดังนั้น ท้องถิ่นจึงเป็นความคิดหรือความรู้ที่มีลักษณะเฉพาะตัว (specific) เป็นรูปธรรม (concrete) และปฏิบัติได้จริง (practical) มากกว่าเป็นเรื่องแบบบทสรุปทั่วไปเป็นนามธรรม และมีลักษณะทฤษฎี

แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจและการเมืองของฟูโกต์จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในกรอบของรัฐ แต่แนวความคิดดังกล่าวมีผลต่อการเคลื่อนไหวและต่อต้านอำนาจรวมศูนย์โดยการสร้าง

มุมมองใหม่โดยเสนอให้เราสามารถถอนตัวออกจากอำนาจที่ครอบงำอยู่และใช้วาทกรรมของตัวเองต่อสู้เชิงวิพากษ์เพื่อการทำลาย รวมถึงปรับวาทกรรมหลักที่ดำรงอยู่ในสังคม

2.3 ตัวแบบประชาธิปไตย

ในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไม่ว่าจะมาจากสำนักกระจายอำนาจรูปแบบใดจะต้องมีความเกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตย แต่ประชาธิปไตยมิได้มีรูปแบบเดียว ดังนั้น ในงานวิจัยจึงได้สำรวจตัวแบบประชาธิปไตยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ จากการสำรวจทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยในวงวิชาการตะวันตกจะพบว่า งานสำรวจของเดวิด เฮลด์ (David Held, 2006, 1987) นั้นมีเนื้อหาครอบคลุมอย่างกว้างขวางทฤษฎีประชาธิปไตยตั้งแต่เริ่มแรกในสมัยกรีกโบราณมาจนถึงยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน เดวิด เฮลด์ ได้นำเสนอเป็นตัวแบบประชาธิปไตยทั้งหมด 13 ตัวแบบ ดังนี้

ตัวแบบที่ 1 ประชาธิปไตยคลาสสิก (classic democracy)

ตัวแบบที่ 2 สาธารณนิยมแบบปกป้องคุ้มครองประชาชน (protective republicanism)

ตัวแบบที่ 3 สาธารณนิยมแบบพัฒนาการ (developmental republicanism)

ตัวแบบที่ 4 เสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชน (protective democracy)

ตัวแบบที่ 5 เสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการ (developmental democracy)

ตัวแบบที่ 6 ประชาธิปไตยโดยตรงแนวมาร์กซิสต์ (marxist conception of direct democracy)

ตัวแบบที่ 7 ประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำที่แข่งขันกันหาคะแนนเสียงจากประชาชน (competitive elitist democracy)

ตัวแบบที่ 8 ประชาธิปไตยแบบพหุนิยม (pluralism)

ตัวแบบที่ 9 ประชาธิปไตยที่เน้นหลักนิติธรรม (legal democracy)

ตัวแบบที่ 10 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy)

ตัวแบบที่ 11 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (deliberative democracy)

ตัวแบบที่ 12 ประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตนเอง (democracy autonomy)

ตัวแบบที่ 13 ประชาธิปไตยนานาชาติ (cosmopolitan democracy)

ตัวแบบที่ 1 ประชาธิปไตยคลาสสิก (classic democracy)

ตัวแบบประชาธิปไตยคลาสสิกพัฒนาจากการปกครองในระบบประชาธิปไตยของนครรัฐเอเธนส์ในสมัยกรีกโบราณ ตัวแบบนี้ตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญว่าประชาชนนั้นชื่นชมในความเสมอภาคทาง

การเมืองเพื่อความเป็นอิสระในการปกครองและถูกปกครองในเวลาเดียวกัน จากหลักการดังกล่าวเราจะพบลักษณะที่สำคัญของประชาธิปไตยแบบคลาสสิกคือ (Held, 2006 : 27; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2558 : 210-211)

การมีส่วนร่วมโดยตรงของพลเมืองในการทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติและการพิพากษาคดีในระบบลูกขุนโดยสภาพลเมืองมีอำนาจอธิปไตยสูงสุด กล่าวคือ ประชาชนทั้งหมดที่เป็นพลเมืองจะทำหน้าที่ของสมาชิกสภา สภาทำหน้าที่ในด้านนิติบัญญัติโดยจะประชุมกัน 40 ครั้งต่อปี ในการประชุมแต่ละครั้งประชาชนทุกคนเข้าร่วมประชุมแต่ถ้าไม่ครบจำนวนก็กำหนดให้สมาชิกสภาเข้าประชุมอย่างต่ำ 4,000 คน ในกระบวนการของสภาพลเมืองก่อนที่จะมีการตัดสินใจนั้นจะเปิดจะมีโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในสภาได้โดยเสรี และต้องเปิดใจกว้างสำหรับแนวคิดที่แตกต่างออกไป การลงมติตัดสินใจจะใช้หลักเสียงข้างมาก โดย 1 คน จะมี 1 เสียง

ในทางปฏิบัตินั้นเราจะพบว่า สภาพลเมืองมักจะใหญ่เกินไปที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องมีหน่วยงานย่อยมาทำหน้าที่แทน ได้แก่ สภาहार้อยและคณะกรรมการहारิบ สภาहार้อยจะเลือกจากประชาชนเพศชาย ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ส่วนคณะกรรมการहारิบมีบทบาทช่วยเหลือสภาहार้อยในการร่างข้อเสนอต่างๆ โดยคณะกรรมการहारิบจะมีประธานซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 วัน

ในทางด้านตุลาการนั้น ศาลเอเธนส์จะมีการจัดองค์กรเหมือนกับสภาพลเมือง ส่วนในด้านบริหารจะมีการหมุนเวียนหน้าที่และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครองเหล่านี้ไม่มีอภิสิทธิ์ใดเหนือประชาชน ประชาชนทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน เมื่อกล่าวถึงความเสมอภาคแล้วจะมีการยอมรับว่าประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันที่จะได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ปกครองโดยไม่สนใจว่าเขาจะมาจากชนชั้นใดแต่จะได้รับการเลือกหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถ

ขอบเขตของอำนาจอธิปไตยครอบคลุมเรื่องส่วนรวมของเมืองทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการเก็บภาษี การคลัง และการป้องกันประเทศ เอเธนส์ถือหลักว่าผลประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจากถ้อยคำที่กล่าวเป็นสุนทรพจน์ในงานศพของเพริคลีส ที่ทูซิดดัสเขียนไว้ว่า (Held, 2006:14)

“ที่นี่เราถือคนทุกคนจะไม่สนใจเฉพาะเรื่องของตัวเอง แต่ทุกคนจะเอาใจใส่เรื่องของส่วนรวมของรัฐด้วย ใครก็ตามที่ถือว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของตัวเองนั้นเป็นเรื่องผิดปกติของเรา เราจะไม่ว่าคนที่ไม่สนใจการเมืองเป็นคนที่มุ่งแต่เรื่องของตัวเอง แต่เราจะพูดว่า คนผู้นั้นคือคนไร้ประโยชน์”

ผู้ปกครองของเอเธนส์จะเป็นพลเมืองที่เข้ามารับตำแหน่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยวาระในการดำรงตำแหน่งจะเป็นช่วงเวลาสั้นๆ ส่วนการได้มาซึ่งพลเมืองที่จะมารับตำแหน่งนั้นจะใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเลือกตั้งโดยตรง การจับฉลากหรือการผลัดเข้ามารับตำแหน่ง เป็นต้น

ในการนำตัวแบบประชาธิปไตยคลาสสิกมาใช้ในภาคปฏิบัตินั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาเงื่อนไขที่เหมาะสมคือ ตัวแบบนี้ใช้ได้ดีในนครรัฐที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้ ยังพบข้อจำกัดอีกว่า ความเป็นพลเมืองตามตัวแบบคลาสสิกในสังคมกรีกโบราณนั้นจะจำกัดอยู่ในคนส่วนน้อยของสังคม ในขณะที่คนส่วนใหญ่จะเป็นพวกทาสหรือผู้หญิงที่ต้องทำงานอยู่ในครัวเรือน

ตัวแบบที่ 2 สาธารณนิยมแบบปกป้องคุ้มครองประชาชน (protective republicanism)

ในสมัยโรมันโบราณซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มรุ่งเรืองและกำลังก้าวสู่การเป็นมหาอำนาจนั้น โรมันได้กลายเป็นสาธารณรัฐหรือสาธารณนิยม คำว่า republic มาจากภาษาละตินว่า respublica ซึ่งแปลโดยสาระหมายถึง ส่วนรวมหรือสาธารณะนั่นเองในช่วงนี้จะพบโรมันจะใช้การปกครองประชาธิปไตยในระบบผสม (mixed regime) ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่ผสมกับอภิชนาธิปไตย (aristocracy) และระบบการขึ้นาโดยเอกราช (monarchy) (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 34-35)

สาธารณนิยมแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนเป็นประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะคงไว้ซึ่งเสรีภาพของส่วนบุคคล กล่าวคือ ถ้าพลเมืองไม่ต้องการปกครองตนเองแล้วพวกเขาก็จะถูกครอบงำโดยคนอื่น ภายใต้หลักการดังกล่าวจะมีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างประชาชนพลเมืองกลุ่มชนชั้นสูงและผู้นำสูงสุดในสังคม ผู้นำสูงสุดดังกล่าวจะเรียกกันว่า กงสุล (consul) ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นกษัตริย์หรือราชวงศ์เสมอไปแต่จะหมายถึงใครก็ได้ที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นผู้บริหารสูงสุดของบ้านเมืองและได้รับยอมรับจากสภาสามัญชนรวมถึงประชาชนทั่วไป ตัวอย่างเช่น จูเลียส ซีซาร์ เป็นต้น (David Held, 2006 : 4 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 35)

การมีส่วนร่วมของพลเมืองในกิจการสาธารณะซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญของประชาธิปไตยในรูปแบบผสมโดยพลเมืองสามารถดำเนินกลไกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งกงสุลในฐานะผู้นำสูงสุดหรือการมีตัวแทนที่เข้าไปทำงานในสภาการปกครอง ดังนั้น ในระบอบสาธารณนิยมแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนต้องมีคุณค่าประชาธิปไตยที่สำคัญก็คือ เสรีภาพในการพูด แสดงออก และการรวมกลุ่ม รวมถึงการรักษาหลักนิติธรรม (David Held, 2006 : 4)

ในการนำตัวแบบสาธารณนิยมแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนมาใช้นั้นจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขทั่วไปก็คือ ตัวแบบจะใช้ได้ดีในสถานการณ์ชุมชนเมืองขนาดเล็กและมีรวมกลุ่มของพ่อค้า รวมถึงช่างฝีมืออิสระ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ประชาธิปไตยตัวแบบนี้ยังพบว่ามีกรีกกันสตรี ผู้ใช้แรงงาน และบุคคลที่ยังช่วยตัวเองไม่ได้เพื่อเปิดโอกาสให้กับพลเมืองชายฝ่ายเดียวได้สามารถเข้ามามีส่วนในงานสาธารณะได้ (David Held, 2006 : 4)

ตัวแบบที่ 3 สาธารณนิยมแบบพัฒนาการ (developmental republicanism)

ประชาธิปไตยแบบสาธารณนิยมที่เคยปรากฏในอาณาจักรโรมันได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยนักคิดที่อยู่ในกลุ่มนี้มีเจตนารมณ์ร่วมกันว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงจะต้องเป็นการปกครองตนเองของประชาชนถึงแม้กระแสประชาธิปไตยของโลกในช่วงนี้จะอยู่ในของการพัฒนาประชาธิปไตยทางอ้อมก็ตาม ตัวแทนนักคิดในกลุ่มนี้ เช่น มงเตสกีเออ (Montesquieu) หรือ รูสโซ (Rousseau) เป็นต้น (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 61-66)

มงเตสกีเออ เห็นว่าควรให้แว่นเล็กๆ ซึ่งประชาชนปกครองตนเองอยู่แล้วดำรงอยู่ต่อไป แต่หากจำเป็นจะต้องรวมตัวกันเป็นรัฐขนาดใหญ่ก็ควรรวมตัวกันเป็นสมาพันธ์ซึ่งเป็นรัฐรวมซึ่งอำนาจจะอยู่ที่ท้องถิ่นมากกว่าส่วนกลาง ดังนั้น การปกครองตนเองแบบสาธารณรัฐจะเป็นไปได้ก็แต่ในบ้านเมืองขนาดเล็กย่อมเป็นสำคัญ

รูสโซ ก็ให้ความสำคัญต่อเมืองหรือนครขนาดเล็กที่ประชาชนปกครองกันเองเช่นกันเนื่องจากรูสโซเห็นว่า จะเป็นพื้นที่ที่ทำให้ผู้คนมีความเท่าเทียมกัน มีความคุ้นเคย และเป็นมิตรต่อกัน สำหรับรูสโซแล้วยิ่งประชากรมีมากเท่าใดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองก็จะยิ่งลดน้อยลง นอกจากนี้ รูสโซยังวิพากษ์ประชาธิปไตยแบบตัวแทนว่าขัดแย้งกับนิยามของประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนซึ่งไม่สามารถจะเลือกใครมาถืออำนาจแทนตนเองได้ ผู้แทนของประชาชนที่เลือกตั้งเข้ามาในทัศนะของรูสโซจึงเป็นได้แค่ผู้ช่วยประชาชนทำงานเท่านั้น

ประชาธิปไตยแบบสาธารณนิยมแบบพัฒนาการปรากฏในวงการทางการเมืองในช่วงการก่อตั้งสาธารณรัฐของสหรัฐอเมริกาในปลายศตวรรษที่ 18 โดยการเคลื่อนไหวของฝ่ายต่อต้านเฟเดอราลิสต์ (anti-federalist) ที่เน้นการให้อำนาจแก่ท้องถิ่น โดยเฉพาะเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนจะสามารถดูแลบริหารบ้านเมืองได้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี ต่อมาในต้นศตวรรษที่ 19 ต็อกเกอวิล (Tocqueville) ได้ชี้ให้เห็นว่าหัวใจการปกครองของสหรัฐอเมริกาก็คือ การปกครองโดยตรงของกลุ่มสมาคมที่รวมตัวกัน (association) เพื่อดูแลซึ่งกันและกันในเมืองขนาดเล็กและขนาดกลางโดยจะมีการประชุมคนทั้งเมือง (town meeting) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง การประชุมดังกล่าวเปรียบเสมือนเป็นโรงเรียนที่จะฝึกสอนให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเองและฝึกหัดการดูแลบ้านเมืองของตนเองได้

กล่าวโดยสรุปแล้วหลักการที่สำคัญของประชาธิปไตยแบบสาธารณนิยมแบบพัฒนาการก็คือ หลักการที่ว่า พลเมืองชื่นชมความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อไม่ให้ใครมาเป็นนายของคนอื่นได้ นอกจากนี้ พลเมืองทั้งหมดจะต้องเห็นคุณค่าของเสรีภาพที่เท่าเทียมกันและการพัฒนาประชาธิปไตยในกระบวนการกำหนดชีวิตของตนเองเพื่อความดีงามร่วมกัน (the common good) ลักษณะสำคัญของระบอบสาธารณนิยมแบบพัฒนาการคือการให้ความสำคัญต่อการแบ่งแยกหน้าที่ทางนิติบัญญัติออกจากหน้าที่ทาง

บริหาร ในทางนิติบัญญัตินั้นควรให้พลเมืองมีส่วนร่วมโดยตรงในรูปของการประชุมสาธารณะ (public meeting) ในการประชุมดังกล่าวควรพยายามให้เกิดฉันทามติแต่ถ้าเกิดความขัดแย้งทางความเห็นก็ควรจะใช้การลงมติโดยใช้คะแนนเสียงส่วนใหญ่ ส่วนในเรื่องการบริหารนั้นจะมีผู้บริหารซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยการจับฉลากก็ได้ (David Held, 2006 : 8)

ในการใช้ตัวแบบประชาธิปไตยแนวสาธารณนิยมแบบพัฒนาการนั้นจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขทั่วไป คือ การจะใช้ตัวแบบในภาคปฏิบัติได้นั้นควรเป็นสถานการณ์ที่เป็นลักษณะของชุมชนเมืองขนาดเล็กที่ยังไม่ใช่อุตสาหกรรมและเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนผู้ผลิตรายย่อยอิสระซึ่งมีการกระจายความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในหมู่คนส่วนใหญ่ รวมถึงความเป็นพลเมืองจะขึ้นอยู่กับการมีกรรมสิทธิ์เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี ภายใต้ประชาธิปไตยตัวแบบนี้ยังพบว่า สตรียังต้องมียุทธศาสตร์ในการรับผิดชอบภายในครอบครัวเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชายสามารถไปทำงานข้างนอกและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้ (David Held, 2006 : 8)

ตัวแบบที่ 4 เสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชน (protective democracy)

ตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนตั้งอยู่บนหลักการว่าพลเมืองนั้นต้องการการปกป้องจากผู้ปกครองและพลเมืองด้วยกันเพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้ปกครองกำหนดนโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของพลเมืองโดยรวม ตัวแทนความคิดที่สำคัญของตัวแบบนี้ก็คือ เจริม เบนแทม (Jeremy Bentham) เจมส์ มิลล์ (Jame Mill) จอห์น ล็อก (John Locke) (David Held, 2006 : 8 ; สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 113-117 ; ชัยยงค์ ประดิษฐศิลป์, 2558 : 57)

เบนแทมเห็นว่าในการที่ปัจเจกชนจะได้บรรดาประโยชน์สูงสุดของชีวิตนั้นจำเป็นต้องมีระบอบปกครองที่คุ้มครองประชาชนให้พ้นจากการรีดไถกดขี่บีฑาของรัฐบาลเพราะรัฐบาลไหนในโลกต่างก็มีแนวโน้มที่จะกดขี่รีดนาทาเร้นพลเมืองทั้งสิ้นนอกเสียจากว่าจะมีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนเพื่อไม่ให้รัฐบาลกดขี่หรือรัฐบาลเห็นว่าเป็นอุปสรรคเกินกว่าที่จะทำได้ เบนแทมเสนอให้ขยายสิทธิในการเลือกตั้งให้ครอบคลุมกลุ่มประชาชนอย่างกว้างขวางโดยจัดให้มีการลงคะแนนลับรวมถึงการจัดการเลือกตั้งเป็นประจำ และส่งเสริมเสรีภาพของสื่อเงื่อนไขทั้งหมดนี้จะนำไปสู่รัฐบาลที่เป็นตัวแทนของประชาชนในระบอบเสรีประชาธิปไตย

เจมส์ มิลล์ ก็มีความคิดในทำนองเดียวกันว่าโดยธรรมชาติแล้วคนที่ไม่มีอำนาจทางการเมืองก็จะถูกกดขี่โดยคนที่มีความอำนาจเสมอ ดังนั้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงถือว่าเป็นอำนาจทางการเมืองรูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยปกป้องตนเองจากการกดขี่โดยคนที่มีความอำนาจทางการเมือง

จอห์น ล็อก เป็นนักคิดที่มีบทบาทในการเชื่อมระบอบประชาธิปไตยเข้ากับลัทธิเสรีนิยมโดยชี้ให้เห็นเป้าหมายหลักลัทธิเสรีนิยมก็คือ การปลดปล่อยระบบการเมืองจากการควบคุมของศาสนจักรและการปลดปล่อยประชาสังคมจากการควบคุมของอำนาจทางการเมือง เป้าหมายดังกล่าวจะบรรลุได้ก็

ต้องเกิดขึ้นในรัฐที่เคารพกฎกติกาตามรัฐธรรมนูญ มีการค้ำประกันกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินส่วนบุคคลและระบอบเศรษฐกิจเป็นระบบตลาดที่มีการแข่งขัน

การเมืองในแบบของลัทธิเสรีนิยมประชาธิปไตย ลักษณะเสรีนิยมในทัศนะของลัทธิคือ ความเชื่อว่ารัฐไม่มีหน้าที่ออกกฎหมายบังคับให้ประชาชนดำเนินชีวิตรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่จะมีหน้าที่เป็นเพียงกรรมการยุติข้อพิพาทระหว่างคนในสังคม นั่นหมายความว่า รัฐบาลจะทำหน้าที่ออกกฎกติกา ไม่ให้ประชาชนละเมิดชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินของกันและกัน รวมถึงคอยดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกติกาที่วางไว้ด้วย

ลักษณะสำคัญของตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนก็คือ การถือว่าอำนาจอธิปไตยนั้นอยู่ในมือประชาชนแต่ก็มอบให้ตัวแทนไปดำเนินการของรัฐได้อย่างชอบธรรมโดยกลไกเชิงสถาบันที่จะสร้างความรับผิดชอบของผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนก็คือ การจัดให้มีเลือกตั้งสม่ำเสมอ การลงคะแนนลับ และการแข่งขันระหว่างกลุ่มการเมืองต่างๆ การมีผู้นำหรือพรรคการเมืองที่มีศักยภาพตลอดจนถึงการใช้หลักเสียงข้างมาก ส่วนอำนาจรัฐตามตัวแบบนี้ต้องไม่ถูกใช้เป็นเรื่องส่วนตัว แต่จะใช้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายหรือการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เป็นต้น (David Held, 2006 : 8)

ตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนยังให้ความสำคัญต่อหลักรัฐธรรมนูญนิยม (constitutionalism) เพื่อสร้างหลักประกันการมีเสรีภาพจากการทำตามอำเภอใจ รวมถึงการให้มีความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมายในรูปของสิทธิเสรีภาพพลเมืองและการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเสรีภาพในการพูด การแสดงออก การรวมกลุ่ม การลงคะแนนเสียง และการมีความเชื่อแบบใดแบบหนึ่ง นอกจากนี้ ในการแยกรัฐออกจากประชาสังคมก็มีความสำคัญที่จะช่วยสร้างกรอบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสวงหาการมีชีวิตส่วนตัวที่เป็นอิสระจากความรุนแรง จากพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จากการแทรกแซงทางการเมืองที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา รวมถึงจากการแข่งขันระหว่างกลุ่มอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ

ในการใช้ตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขทางสังคมก็คือ ควรเป็นสังคมที่กลุ่มประชาสังคมสามารถพัฒนาจนเป็นอิสระจากการเมือง การยอมรับกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต รวมถึงการมีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดที่มีการแข่งขันกัน ส่วนสถาบันครอบครัวในตัวแบบนี้ยังคงมีลักษณะ โครงสร้างของครอบครัวที่ผู้ชายเป็นใหญ่ (patriarchal family) รวมถึงโครงสร้างของรัฐก็จะเป็นรัฐชาติที่พยายามขยายขอบเขตพื้นที่ออกไปนอกดินแดนของตัวเอง (David Held, 2006 : 8)

ตัวแบบที่ 5 เสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการ (developmental democracy)

ตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการตั้งอยู่บนหลักการว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นความจำเป็น ไม่ใช่เพียงแค่เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของปัจเจกชนเท่านั้นแต่เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่มีการพัฒนา มีความผูกพันและตื่นรู้ (informed committed and developing citizenry) ด้วย นักคิดที่เป็นตัวแทนของตัวแบบนี้ที่เด่นชัดก็คือ จอห์น สจิวท มิลล์ (John Stuart Mill) กล่าวคือ (David Held, 2006 : 92 ; สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 121-125 ; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2558 : 207)

มิลล์ได้ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดเสรีภาพในอดีตมักให้ความสนใจเรื่องการปกป้องประชาชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครอง แต่มิลล์เห็นว่าที่สำคัญกว่านั้นก็คือ เสรีภาพของปัจเจกชนจากการถูกควบคุมโดยเสียงส่วนใหญ่ (tyranny of majority) ซึ่งได้แก่ ความคิดเห็นและความรู้สึกของสังคมนั่นเอง มิลล์จึงเรียกร้องให้สังคมมีขันติธรรมหรือความใจกว้างต่อความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากที่เรามีอยู่เนื่องจากสังคมหรือคนส่วนใหญ่ก็สามารถคิดผิดได้ สังคมที่เปิดกว้างให้กับปัจเจกชนที่มีความเห็นต่างไปจากคนส่วนใหญ่จะเป็นสังคมที่มีความสุขความเจริญ เสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการจึงนำเสนอให้สังคมเปิดโอกาสให้ปัจเจกชนเรียนรู้ แม้ว่ามิลล์จะเห็นด้วยกับการที่จะให้ประชาชนปกครองตนเองโดยตรง แต่เนื่องจากสังคมสมัยใหม่นั้นมีประชากรเป็นจำนวนมาก การที่จะให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับชาตินั้นคงเป็นไปได้ ดังนั้น จึงต้องมีระบบตัวแทนอยู่ กล่าวอีกนัยหนึ่ง มิลล์ยังสนับสนุนแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนนั่นเอง

เมื่อประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในระดับชาติได้ แต่ก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการเมืองระดับท้องถิ่นได้ ประชาชนจะได้เรียนรู้ที่จะปกครองตนเองโดยเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ๆ มิลล์เชื่อว่า เมื่อประชาชนเรียนรู้ทักษะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นแล้ว ทักษะดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

เมื่อประชาชนสามารถฝึกฝนทักษะการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ ในทำนองเดียวกันประชาชนโดยเฉพาะคนงานโรงงานอุตสาหกรรมก็สามารถที่จะฝึกฝนทักษะการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตัวเอง ในเรื่องอื่นๆ ได้ด้วย เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมของกรรมกรในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น มิลล์เสนอว่า ควรมีการจัดรูปแบบของเศรษฐกิจเป็นแบบสหกรณ์ สหกรณ์ที่มิลล์ว่ามีลักษณะสำคัญคือ แรงงานในโรงงานจะนำปัจจัยการผลิตมารวมกันและทำการผลิตอย่างอิสระและมีการยกเลิกระบบค่าจ้างแรงงานเพราะทำให้แรงงานไม่สนใจผลผลิตของตนเนื่องจากการทำงานให้ผู้อื่น แนวความคิดของมิลล์ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากพวกนักคิดสังคมนิยมยูโทเปีย เช่น ฟูรีเอ ฟูรีเอเสนอสังคมอุดมคติที่เรียกว่า ฟาลังสแตร์ ซึ่งเป็นลักษณะของชุมชนเล็ก ๆ ที่มีการจัดสหกรณ์ผู้ผลิตของตัวเอง

ลักษณะสำคัญของตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการก็คือ การมีอธิปไตยของปวงชนพร้อมทั้งสิทธิในการเลือกตั้งที่เป็นสากล (universal franchise) ที่นำไปสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ภายใต้ระบอบตัวแทนนี้จะอาศัยการตรวจสอบกลไกของรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นหลักประกันในการจำกัดอำนาจของรัฐและช่วยสนับสนุนสิทธิของปัจเจกชน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเสรีภาพทางความคิด อารมณ์ความรู้สึก ธรรมเนียม การเปิดอภิปราย การพิมพ์ การรวมตัวกัน รวมถึงการแสวงหาวิถีชีวิตส่วนตัว นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างรัฐสภากับระบบราชการ เช่น การแบ่งแยกผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งออกจากนักบริหารผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น ตัวแบบนี้ยังสนับสนุนการเข้าไปมีบทบาทของพลเมืองในส่วนต่างๆ ของรัฐบาลโดยอาศัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการปกครองท้องถิ่น การมีวิวัฒนาการที่สาธารณะ รวมถึงการเข้าไปเป็นคณะลูกขุน

ในการใช้ตัวแบบเสรีประชาธิปไตยแบบพัฒนาการจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขทางสังคมก็คือ ควรเป็นสังคมที่มีกลุ่มประชาสังคมที่เป็นอิสระและมีการแทรกแซงจากรัฐน้อยที่สุด ส่วนระบบเศรษฐกิจยังเป็นระบบที่มีการยอมรับกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต รวมถึงเป็นเศรษฐกิจแบบตลาดที่มีการแข่งขันกันควบคู่ไปกับการเรียนรู้ระบบเศรษฐกิจที่มีชุมชนหรือสหกรณ์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ส่วนในเรื่องสถาบันครอบครัวนั้นตัวแบบนี้เสนอให้มีการปลดปล่อยสตรีแต่โดยทั่วไปยังคงสงวนบทบาทการแบ่งงานในครอบครัวแบบดั้งเดิมอยู่คือ การอนุรักษโครงสร้างของครอบครัวที่ผู้ชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ บทบาทของรัฐบาลควรมีการจัดตั้งระบบรัฐชาติที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่างๆ ในกิจการระหว่างประเทศ (David Held, 2006 : 8)

ตัวแบบที่ 6 ประชาธิปไตยโดยตรงแนวมาร์กซิสต์ (marxist conception of direct democracy)

ตัวแบบที่ประชาธิปไตยโดยตรงแนวมาร์กซิสต์ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า การที่จะนำประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้ได้นั้นจะต้องมีการทำลายรัฐที่ผูกขาดการใช้อำนาจเสียก่อนซึ่งก็ถือว่าเป็นจุดจบของการเมืองด้วย เนื่องจากการต่อสู้เพื่อเสรีภาพที่ผ่านมาเป็นการต่อสู้ของนักเสรีนิยมมีข้อจำกัดเพราะเป็นเพียงเสรีภาพที่นายทุนต้องการเป็นอิสระจากการครอบงำของกษัตริย์ นักบวช และชนชั้นสูง แต่หลังจากที่เป็นอิสระแล้วกลุ่มนายทุนก็นำเสรีภาพมาใช้เพื่อคุ้มกันตัวเองจากชนชั้นล่างก็คือ กรรมกรและชาวนาชาวไร่อีกทอดหนึ่ง ดังนั้น ลัทธิเสรีนิยมจึงเสนอเสรีภาพแต่เพียงในนาม เสรีภาพที่แท้จริงในทัศนะของมาร์กซ์นั้นต้องเป็นเสรีภาพที่ประชาชนสามารถสร้างประวัติศาสตร์ด้วยน้ำมือของตนเอง กล่าวคือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไม่ต้องผ่านมือผู้แทน (David Held, 2006 : 119-121 ; สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 129-130)

ในทัศนะของมาร์กซ์นั้นประชาธิปไตยโดยตรงจะได้มาจากการปฏิวัติโค่นล้มระบบทุนนิยมและนำไปสู่การยกเลิกระบบชนชั้นที่มีอยู่ในสังคมเท่านั้น เมื่อเรายกเลิกระบบชนชั้นได้แล้วอำนาจทางการเมือง

ก็จะขาดรากฐานทำให้รัฐและกิจกรรมทางการเมืองของรัฐก็จะไม่มีบทบาทอีกต่อไปซึ่งมักเรียกว่าเป็นการทำลายรัฐและจุดจบทางการเมือง

เลนิน (V.I. Lenin) สรุปในเวลาต่อมาว่า กระบวนการที่ทำให้รัฐสลายและเกิดจุดจบทางการเมืองนั้น จะต้องผ่าน 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ ขั้นตอนสังคมนิยมและขั้นตอนสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ ขั้นตอนของสังคมนิยมนั้นถือว่าเป็นขั้นการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์โดยในขั้นสังคมนิยมยังต้องใช้เผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพเพื่อทำลายซากเดนของโครงสร้างอำนาจเก่าและวางรากฐานให้กับสังคมนิยม (สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 129-130)

กล่าวโดยสรุปแล้วตัวแบบประชาธิปไตยแบบตามแนวคิดมาร์กซ์ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าคนที่ประชาชนจะมีเสรีภาพที่แท้จริงนั้นจะต้องจัดการปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมืองให้ได้เสียก่อนเนื่องจากความเสมอภาคดังกล่าวจะช่วยสร้างเงื่อนไขสำหรับการที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพของตัวเองได้ จากหลักการพื้นฐานนี้เราสามารถแบ่งตัวแบบประชาธิปไตยแบบมาร์กซ์ตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น 2 ตัวแบบย่อยคือ ตัวแบบประชาธิปไตยในระบบสังคมนิยมและตัวแบบประชาธิปไตยในระบบคอมมิวนิสต์ (David Held, 2006 : 20)

1) ตัวแบบประชาธิปไตยในระบบสังคมนิยมตัวแบบนี้ถือว่าคอมมูนตามสายบังคับบัญชาจะเป็นผู้จัดการเรื่องส่วนรวมโดยนักบริหารและข้าราชการจะต้องผ่านการเลือกตั้งและได้รับมอบหมายจากชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ ข้าราชการต้องได้เงินเดือนไม่มากกว่ากรรมกร รวมถึงกองทัพประชาชนที่จะช่วยในการปกป้องระบอบสังคมนิยมจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของชุมชนด้วย เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการนำตัวแบบประชาธิปไตยในระบบสังคมนิยมในภาคปฏิบัติคือ การมีเอกภาพของผู้ใช้แรงงานในการเคลื่อนไหวเพื่การาบชนชั้นนายทุนให้หมดไป รวมถึงการยกเลิกอภิสิทธิ์ของทุกชนชั้นในสังคม นอกจากนี้ ประเทศจะต้องมีการเร่งรัดพัฒนาพลังการผลิตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของคนและประชาชนจะได้มีเวลาว่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมนอกเหนือจากการทำงาน

2) ตัวแบบประชาธิปไตยในระบบคอมมิวนิสต์ ตัวแบบนี้ถือว่าการปกครองและการเมืองในทุกรูปแบบจะต้องสลายลงเพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองของประชาชนและกิจการสาธารณะทั้งหมดก็จะมีการบริหารจัดการร่วมกันโดยใช้มติเอกฉันท์เป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ในสังคมคอมมิวนิสต์นั้นกองทัพและการใช้อำนาจบังคับจะต้องถูกแทนที่โดยระบบการกำกับดูแลตัวเองของประชาชน

เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการนำตัวแบบประชาธิปไตยในระบบสังคมนิยมในภาคปฏิบัติคือ สังคมจะต้องมีการสลายซากเดนของระบบชนชั้นให้หมดสิ้นไป รวมถึงการยกเลิกกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตรวมถึงระบบตลาด ระบบการแลกเปลี่ยน และระบบเงินตรา ดังนั้น จึงเป็นการสิ้นสุดการแบ่งงานกันทำในทางสังคมนั่นเอง

ตัวแบบที่ 7 ประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำที่แข่งขันกันหาคะแนนเสียงจากประชาชน (competitive elitist democracy)

ตัวแบบที่ประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำที่แข่งขันกันหาคะแนนเสียงจากประชาชนมีนักคิดที่เป็นตัวแทนที่เด่นชัดคือ โจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Joseph Schumpeter) ชุมปีเตอร์มองว่า ประชาธิปไตยนั้นเป็นวิธีการในการจัดระเบียบสถาบันทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่ทำการตัดสินใจทางการเมืองและขึ้นอยู่กับที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนเนื่องจากการปกครองโดยตนเองประชาชนที่มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณนั้นในทางปฏิบัติไม่อาจจะเป็นจริงได้ ประชาธิปไตยในปัจจุบันจึงมีความหมายเพียงว่าประชาชนมีโอกาสที่จะรับหรือปฏิเสธคณะบุคคลที่เสนอตัวเข้ามาเป็นผู้ปกครองเป็นสำคัญ สำหรับชุมปีเตอร์แล้ว ประชาธิปไตยเป็นเรื่องการปกครองของนักการเมืองอาชีพซึ่งทำมาหากินด้วยคะแนนนิยมจากประชาชน ดังนั้น นักการเมืองจึงทำหน้าที่เปรียบเสมือนผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าขึ้นมาขายให้กับประชาชนและนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนจึงเปรียบเสมือนผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการผลิตสินค้าที่ถูกใจประชาชน ตลาดการเมืองจึงเป็นตลาดแข่งขันระหว่างชนชั้นนำที่ผลิตนโยบายมาเสนอให้กับประชาชน กล่าวโดยสรุปแล้วประชาธิปไตยในแบบชุมปีเตอร์เป็นประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำที่แข่งขันกันหาคะแนนเสียงจากประชาชน (สมเกียรติ วันทะนะ, 2555 : 137-139)

ตัวแบบประชาธิปไตยโดยชนชั้นนำตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการในการเลือกสรรชนชั้นนำทางการเมืองที่มีวิสัยทัศน์และทักษะในการตัดสินใจทางการบริหารและทางนิติบัญญัติที่จำเป็นได้ภายใต้สถานการณ์ที่มีผู้นำทางการเมืองมากเกินไป ดังนั้น ลักษณะของประชาธิปไตยตามตัวแบบนี้จึงเน้นการปกครองในระบบรัฐสภาที่มีผู้บริหารเข้มแข็งโดยผู้บริหารมาจากการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองและชนชั้นนำทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์กัน ผลที่ตามมาก็คือ รัฐสภาถูกรอบงำด้วยการเมืองแบบพรรคการเมือง อย่างไรก็ตามก็ดี ตัวแบบนี้ยังได้เสนอแยกระบบราชการเพื่อทำงานบริหารได้อย่างมืออาชีพและเป็นอิสระ (David Held, 2006 : 168)

เงื่อนไขทางสังคมบางประการในการนำประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำมาใช้คือ ประชาธิปไตยโดยชนชั้นนำมักเกิดขึ้นในบริบทของสังคมอุตสาหกรรมและเป็นสังคมที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งมักทำตามอารมณ์และ/หรือมีข้อมูลน้อย รวมทั้งการมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่อดทนต่อความคิดที่แตกต่างกันได้ดี ตัวแบบชนชั้นนำสามารถนำมาใช้ได้ดีในสถานการณ์การแข่งขันระหว่างรัฐเพื่อการได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ในเวทีระหว่างประเทศด้วย (David Held, 2006 : 168)

ตัวแบบที่ 8 ประชาธิปไตยแบบพหุนิยม (pluralism)

ตัวแบบประชาธิปไตยแบบพหุนิยมในที่นี้จะตั้งอยู่บนแนวคิดทางการเมืองแบบพหุนิยมแนวคลาสสิก (classical pluralism) หรือเสรีพหุนิยมหรือพหุนิยมแบบอเมริกัน พหุนิยมทางการเมืองแนว

คลาสสิกถือว่า สังคมนั้นก่อรูปขึ้นมาจากกลุ่มและชนชั้นที่มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้น การที่จะทำให้การจัดการสังคมแบบนี้เป็นไปได้ จึงจำเป็นต้องให้อำนาจการตัดสินใจกระจายไปตามกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมในรูปแบบของเครือข่าย ชุมชน สมาคม และมูลนิธิ ดังนั้น หลักการพื้นฐานของตัวแบบนี้ก็คือ กลุ่มหลากหลายจะช่วยปกป้องรัฐบาลโดยอาศัยกลุ่มย่อยต่างๆ ในสังคม รวมถึงการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองเนื่องจากกลุ่มหลากหลายจะเป็นอุปสรรคหลักในการเติบโตของกลุ่มก๊ักทางการเมือง (faction) และการมีรัฐที่เฉยเมยต่อความเดือดร้อนของประชาชน ดังนั้น ลักษณะสำคัญของตัวแบบประชาธิปไตยแบบพหุนิยมก็คือ (David Held, 1987 : 201-205 ; อนุสรณ์ ถิมมณี, 2550 : 35-36)

1) การคำนึงถึงสิทธิของพลเมืองซึ่งรวมถึงหลักการ 1 คน 1 เสียง เสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพในการรวมกลุ่มด้วย

2) การมีระบบตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายข้าราชการ

3) มีระบบการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันอย่างน้อย 2 พรรคการเมืองขึ้นไป

4) กลุ่มผลประโยชน์ที่พยายามเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองมีความแตกต่างกัน กล่าวคือผลประโยชน์ของแต่ละคนที่สังกัดอยู่ในกลุ่มต่างๆ ย่อมจะมีขนาดและปริมาณมากกว่าผลประโยชน์ที่คนแต่ละคนมีอยู่ ดังนั้น ผลประโยชน์ร่วมที่ทุกคนมีอยู่ก็อาจจะได้แก่การดำรงไว้ซึ่งระบบที่ทำให้คนแต่ละคนสามารถแสวงหาและปกป้องผลประโยชน์ของตนได้มากที่สุดนั่นเอง

5) การแทรกแซงของรัฐบาลจะทำให้เกิดการประนีประนอมผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการจัดแย้งเกี่ยวกับข้อเรียกร้องระหว่างกลุ่มต่างๆหรือเป็นข้อเรียกร้องที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ยื่นต่อรัฐบาลก็ตาม ดังนั้น หน้าที่หลักของรัฐบาลจึงได้แก่ การประนีประนอมและการสร้างความพอใจให้แก่ทุกกลุ่มโดยการช่วยให้การต่อรองระหว่างกลุ่มเป็นไปด้วยดีอันจะทำให้กลุ่มทั้งหลายบรรลุข้อตกลงที่ทำให้ทุกฝ่ายพอใจหรือทำให้นโยบายของรัฐกำหนดออกมาในลักษณะที่มีดุลยภาพระหว่างข้อเรียกร้องของแต่ละฝ่าย

6) การมีกติกาดำรงรัฐธรรมนูญที่มีฐานอยู่บนวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวสนับสนุน

เงื่อนไขสำคัญที่สามารถทำให้ประชาธิปไตยแบบพหุนิยมสามารถขับเคลื่อนได้นั้นต้องพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้คือ

1) อำนาจจะต้องถูกกระจายและมีการแลกเปลี่ยนโดยกลุ่มจำนวนมากในสังคม

2) การมีฐานทางทรัพยากรที่กว้างขวางในรูปแบบต่างๆ ที่กระจายออกไปในหมู่ประชากรของประเทศ

3) ในสังคมมีความลงตัวกันในเรื่องคุณค่าเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติทางการเมือง ขอบเขตของทางเลือกนโยบายและแหล่งความชอบธรรมของการเมือง

4) มีการสร้างดุลยภาพระหว่างพลเมืองที่ตื่นตัวกับพลเมืองที่เฉื่อยชาได้อย่างเหมาะสมพอที่จะก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองได้

ตัวแบบที่ 9 ประชาธิปไตยที่เน้นหลักนิติธรรม (legal democracy)

ประชาธิปไตยบนหลักนิติธรรมนั้นเป็นตัวแบบที่ให้ความสำคัญต่อกติกาตามกฎหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชน หลักการพื้นฐานที่สำคัญของประชาธิปไตยตัวแบบนี้ก็คือ ความเชื่อที่ว่าหลักเสียงข้างมากในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นกลไกที่ดีและมีประสิทธิภาพในการปกป้องปัจเจกชนจากรัฐบาลที่ใช้อำนาจตามอำเภอใจรวมถึงการช่วยรักษาเสรีภาพของปัจเจกชนไว้ได้ ดังนั้น ชีวิตทางการเมืองจะดำเนินอย่างราบรื่นได้ต้องอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม (rule of law) ตัวแบบที่เน้นหลักนิติธรรมมีลักษณะที่สำคัญในภาคปฏิบัติก็คือ (David Held, 1987 : 251-254)

- 1) ต้องเป็นรัฐที่ใช้รัฐธรรมนูญ (constitutional state) เป็นกติกาที่สำคัญของสังคม
- 2) รัฐต้องมีบทบาทน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (minimal state) ในการแทรกแซงประชาสังคมและชีวิตส่วนตัวของประชาชน เช่น รัฐควรมีบทบาทเฉพาะด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน เป็นต้น ดังนั้น สังคมควรมีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี (free market) เป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้หลักนิติธรรมมาเป็นฐานของประชาธิปไตยตามตัวแบบนี้สังคมจะต้องมีเงื่อนไขที่สำคัญคือ (David Held, 1987 : 251-254)

- 1) ผู้นำทางการเมืองต้องยึดมั่นในหลักเสรีนิยมคือ การยอมรับสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน
- 2) ลดหรือขจัดบทบาทของระบบราชการที่เข้ามาควบคุมสังคมเกินไป รวมถึงการคุกคามจากแนวคิดแบบรวมหมู่ (collectivism) ทุกรูปแบบ

ตัวแบบที่ 10 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy)

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมีประวัติความเป็นมาในสังคมตะวันตกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900 เป็นต้นมา ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมพัฒนาจากเงื่อนไขสังคมที่มีมีความซับซ้อนมากจนทำให้ตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งไม่ค่อยมีบทบาทในการตัดสินใจเรื่องหลายๆอีกต่อไปเนื่องจากเรื่องเหล่านี้กลายเป็นเพียงการตัดสินใจของฝ่ายระบบราชการและฝ่ายบริหารเป็นหลักแล้วจึงเอาผลการตัดสินใจไปดำเนินงาน แต่ฝ่ายข้าราชการและฝ่ายบริหารเหล่านี้กลับไม่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อหน้าประชาชนแต่อย่างไร ส่วนการไปเลือกตั้งของประชาชนภายใต้สถานการณ์เช่นนี้เป็นเพียงแสดงให้เห็นว่าเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคการเมืองโดยประชาชนผู้เลือกตั้งแทบจะไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายเลย ด้วยเหตุนี้การเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยตรงจึงเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมเพราะเห็นว่าช่องทางการมีส่วนร่วมเท่านั้นที่จะทำให้ประชาชนมีอิทธิพลต่อผู้ตัดสินใจและผู้กำหนดนโยบายที่จะส่งผลกระทบ

ต่อวิถีชีวิตของประชาชน เช่น การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกนโยบายโดยไม่จำกัดเฉพาะแค่ตัวเลือกตั้งเท่านั้น เป็นต้น (พัชร ลิธโรต, 2555 : 254-255)

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมก็คือ ความเชื่อที่ว่าคนที่ประชาชนจะมีสิทธิเท่าเทียมกันในการมีเสรีภาพและการพัฒนาตนเองนั้นสามารถบรรลุได้แต่ในสังคมที่พร้อมไปด้วยการมีส่วนร่วม (participatory society) เนื่องจากสังคมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficiency) จะช่วยลดเสียงให้ประชาชนสนใจปัญหาส่วนรวม รวมถึงการพัฒนาพลเมืองที่ตื่นรู้ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้เกิดความสนใจอย่างยั่งยืนในกระบวนการปกครอง ดังนั้น ลักษณะที่สำคัญของตัวของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบ ก็คือ (David Held, 1987 : 262)

1) พลเมืองต้องมีส่วนร่วมโดยตรงในการกำกับควบคุมสถาบันหลักๆ ของสังคม รวมถึงสถานที่ทำงาน และชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ด้วย

2) ต้องมีการปรับระบบพรรคการเมืองใหม่โดยวางบทบาทให้เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสมาชิกพรรคโดยตรงมิใช่ต่อผู้นำพรรคหรือผู้ให้ทุนแก่พรรคเท่านั้น นอกจากนี้ควรสร้างกลไกให้พรรคการเมืองที่เน้นการมีส่วนร่วมนี้สามารถมีบทบาทในรัฐสภาได้

อย่างไรก็ดี ในการนำตัวแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในภาคปฏิบัตินั้นจะต้องมีเงื่อนไขเอื้ออำนวยบางประการคือ

ก. รัฐต้องปรับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ให้แก่กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่มีฐานทรัพยากรน้อยให้เป็นฐานการเมืองที่เข้มแข็ง

ข. ต้องลดบทบาทของระบบราชการที่ขาดความรับผิดชอบ (unaccountable bureaucracy) ต่อสังคมให้มีบทบาทน้อยที่สุดเพื่อมิให้เข้ามาตัดสินใจเชิงนโยบาย

ค. พัฒนาระบบข้อมูลที่เปิดให้พลเมืองนำมาใช้ในการตัดสินใจปัญหาของสังคมได้บนฐานการเป็นพลเมืองที่ตื่นตัว

ง. มีการทบทวนการจัดบริการดูแลเด็กเล็กเพื่อเปิดโอกาสให้พ่อและแม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้

ตัวแบบที่ 11 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (deliberative democracy)

ความเป็นมาของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือในสังคมตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกานั้นเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1920 และ 1930 เมื่อประชาชนและนักวิชาการกลับมามองถึงความสำคัญของการประชุมแบบนิวอิงแลนด์ การประชุมดังกล่าวมีลักษณะของประชาธิปไตยโดยตรงที่คนในชุมชนมาร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจโดยตรงและเข้ามามีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน แต่รูปแบบประชาธิปไตยโดยตรงในปัจจุบันเป็นไปได้ยากเนื่องจากเศรษฐกิจของอเมริกาได้เปลี่ยนมาเป็นสังคมเมือง

ขนาดใหญ่และใช้สื่อมวลชนเป็นตัวสื่อสารหลักระหว่างคน ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องใช้ประชาธิปไตยแบบตัวแทนและใช้ระบบราชการเพื่อรองรับปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนดังกล่าว ผลที่ตามมาก็คือ การทำให้ภาครัฐและงานสาธารณะยิ่งห่างไกลกับประชาชนมากขึ้น ดังนั้น จึงได้มีการนำแนวทางปรึกษาหารือในรูปแบบการจัดเวทีพูดคุยกลับมาใช้ใหม่และทำให้เกิดบรรยากาศของประชาธิปไตยมากขึ้นประกอบกับความก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคมอย่างกว้างขวาง เช่น อินเทอร์เน็ต หรือ โทรศัพท์มือถือเป็นเงื่อนไขสำคัญให้การปรึกษาหารือสาธารณะระหว่างกลุ่มและชุมชนต่างๆ ทำได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการจัดประชุมที่ต้องมีการพบปะหน้าค่าตากันโดยตรง (พัชรี ลิโรส, 2555 : 258-261)

หลักการพื้นฐานของตัวแทนประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือก็คือ ความเชื่อว่าการสมาคมกันทางการเมืองนั้นดำเนินการได้ก็ต้องผ่านการยอมรับของพลเมืองที่มีฐานอยู่บนการให้เหตุผลและเปิดกว้าง ดังนั้น การตัดสินใจทางการเมืองใดๆ ควรตั้งอยู่บนการให้เหตุผลร่วมกันของประชาชนซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สร้างขอบธรรมในการแสวงหาคำตอบสำหรับปัญหาของส่วนรวม จากหลักการพื้นฐานดังกล่าวตัวแทนประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือจึงมีลักษณะที่สำคัญคือ (David Held, 1987 : 253 ; พัทรี ลิโรส, 2555 : 255-265)

1) มีการใช้กระบวนการพูดคุยถกเถียงกันด้วยเหตุผล โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์เราจะสามารถทำความเข้าใจร่วมกันด้วยเหตุผล

2) มีการใช้เวทีพหุภาคีที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นหน่วยพื้นที่ในการตัดสินใจประเด็นปัญหาต่าง ๆ การประชุมจะใช้ฉันทามติโดยการตัดสินใจร่วมกันของทุกภาคส่วน

3) ในกรณีที่มีความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มและชนชั้นต่าง ๆ ก็จะใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยโดยมีคนกลาง (mediation)

4) ในการจัดเวทีพหุภาคีที่มีลักษณะเวทีสาธารณะ (civic forum) จะใช้วิธีการทำงานเพื่อช่วยขับเคลื่อนเวทีที่สำคัญคือ

ก. การสำรวจความคิดเห็นแบบปรึกษาหารือ (deliberation poll)

ข. ใช้คณะลูกขุนของภาคพลเมืองโดยการสุ่มจากบุคคลที่เหมาะสม

ค. การพัฒนารูปแบบในการปรึกษาหารือโดยใช้ระบบออนไลน์ เช่น รัฐบาลออนไลน์ (e-government) หรือ โปรแกรมประชาธิปไตยออนไลน์ (e-democracy) เป็นต้น

ในการใช้ตัวแทนประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือในภาคปฏิบัตินั้นมีเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้สามารถใช้ตัวแทนนี้ได้ผลดีก็คือ (David Held, 1987 : 253 ; พัทรี ลิโรส, 2555 : 255-265)

1) ชุมชนที่ใช้ตัวแบบการปรึกษาหารือแบบพบปะคำหน้าตากันต้องเป็นชุมชนขนาดเล็กพอที่จะจัดประชุมเมือง (town meeting) ได้

2) กลุ่มพหุภาคีที่เข้าร่วมปรึกษาหารือควรเป็นผู้มีส่วนได้เสียอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน

3) สภาพเงื่อนไขของสังคมที่เหมาะสมกับตัวแบบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือก็คือ เป็นสังคมที่มีความหลากหลายของคุณค่า (value pluralism) มีโครงการการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความพร้อมทางวัฒนธรรมและสถาบัน รวมถึงมีกองทุนสาธารณะในการดำเนินการปรึกษาหารือ

ตัวแบบที่ 12 ประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตนเอง (democracy autonomy)

ตัวแบบประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตนเองตั้งอยู่บนฐานที่ว่า บุคคลควรชื่นชมการมีสิทธิ และภาระรับผิดชอบที่เท่ากันในการกำหนดกรอบการเมืองซึ่งจะช่วยพัฒนาและจำกัดโอกาสของพวกเขา กล่าวคือ พวกเขาควรมีอิสระและความเท่าเทียมกันในขับเคลื่อนกระบวนการวิเคราะห์เงื่อนไขชีวิตตนเองที่ดำรงอยู่ รวมถึงการสร้างเงื่อนไขใหม่ตรงเท่าที่กรอบการเมืองนี้ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

1. ลักษณะสำคัญของรัฐในตัวแบบประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตัวเองพบว่าควรเป็นรัฐที่มีหลักการความเป็นอิสระได้รับบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญ และ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของประชาชน (Bill of Rights) โครงสร้างของรัฐสภาได้รับการจัดตั้งบนตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งแบบระบบสัดส่วน มีการจัดระบบลูกขุนที่ครอบคลุมกลุ่มที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเลือกมาจากตัวแทนตามหลักสถิติ คือ เป็นกลุ่มตัวอย่างของคนี่สุ่มมาจากตัวแทนของกลุ่มสำคัญๆ ในทางสังคมซึ่งรวมถึงกลุ่มเพศชายหญิงและกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงระบบพรรคการเมืองที่มีการแข่งขันซึ่งได้รับทุนจากการมีส่วนร่วมของพลเมืองภายใต้การควบคุมโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่ง รวมถึงการจัดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนกลางที่ได้รับการจัดตั้งโดยครอบคลุมถึงองค์กรการมีส่วนร่วมโดยตรงที่เคลื่อนไหวตามต้องการของผู้ใช้บริการในท้องถิ่น

2. ลักษณะสำคัญของประชาสังคมในตัวแบบประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตัวเองนั้น ประชาสังคมต้องมีรูปแบบที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นในระดับครัวเรือน สถาบันทางวัฒนธรรม หรือกลุ่มผู้บริโภค และควรเน้นการให้บริการระดับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาเด็ก สุขภาพ และการจัดการศึกษาที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนและมีผู้ใหญ่ที่ให้บริการเป็นผู้ช่วยจัดระดับความสำคัญ นอกจากนี้ จะต้องมีการทดลองและพัฒนาของวิสาหกิจที่เน้นการจัดการตนเองในรูปแบบต่างๆ รวมถึงธุรกิจภาคเอกชนที่สนับสนุนนวัตกรรมและความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจด้วย

เงื่อนไขทางสังคมทั่วไปในการนำตัวแบบประชาธิปไตยที่เน้นความเป็นอิสระของตนเองมาใช้ในภาคปฏิบัติก็คือ จะต้องมีส่วนที่เป็นอิสระเพื่อช่วยให้สังคมตัดสินใจในกิจการสาธารณะได้อย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงจะต้องมีการใช้กรรมวิธีและกลไกของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือที่ได้มาจากการสำรวจแสดงความ

คิดเห็นอย่างเต็มที่เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมที่ประจักษ์แจ้งแก่ตัวเอง นอกจากนี้ ในทางด้านเศรษฐกิจนั้นรัฐบาลจะต้องอภิปรายกับองค์กรเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์ในการควบคุมเป้าหมายทางเศรษฐกิจในภาพรวม รวมถึงการกำหนดกติกาในการบริหารจัดการแรงงาน สวัสดิการ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมที่มีพลวัตในการดำเนินการและพยายามลดกลุ่มอำนาจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะและเรื่องส่วนตัวที่ไม่รับผิดชอบต่อสังคมให้น้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็ควรที่จะหนุนกรอบในทางสถาบันเพื่อให้เกิดการทดลององค์กรในรูปแบบใหม่ๆ (David Held, 2006 : 82)

ตัวแบบที่ 13 ประชาธิปไตยนานาชาติ (cosmopolitan democracy)

ตัวแบบประชาธิปไตยนานาชาติตั้งอยู่หลักการพื้นฐานว่าในโลกที่มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเข้มข้นทั้งในระดับโลกและภูมิภาคควบคู่ไปกับการมีชะตากรรมอยู่ในโลกใบเดียวกันจากการทับซ้อนกันอย่างเห็นได้ชัดนั้น การสร้างความมั่นคงในหลักความเป็นอิสระดังกล่าวตามตัวแบบที่ 12 นั้นจะต้องมีการพัฒนาเครือข่ายในระดับโลกและระดับภูมิภาค รวมถึงระดับชาติและระดับท้องถิ่น ไปด้วยกัน

ตามหลักการพื้นฐานดังกล่าวจะพบว่า ตัวแบบประชาธิปไตยนานาชาติจะต้องคำนึงถึงลักษณะสำคัญของสังคมการเมืองและประชาสังคม (รวมถึงทางเศรษฐกิจด้วย) ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวดังนี้ (David Held, 2006 : 30)

1. ลักษณะของสังคมการเมือง ควรคำนึงถึง 5 ประการที่สำคัญคือ ประการแรกในระยะสั้นนั้นจะต้องมีการปฏิรูปสถาบันในระบบบริหารจัดการของสหประชาชาติที่สำคัญ เช่น ในระยะสั้นควรปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อเปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนามีสหประชาชาติที่มีเสียงและสามารถเข้าไปร่วมตัดสินใจได้ ส่วนระยะยาวจะต้องพัฒนากฎบัตรแห่งสิทธิและภาระความรับผิดชอบใหม่ให้ฝังแน่นอยู่ในเวทีระหว่างประเทศต่างๆ ทั้งทางด้านกลุ่มที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง ในประการที่สอง ควรมีการสร้างสถาบันบัญญัติรูปแบบสภาที่สอง เช่น สภาสูงของสหประชาชาติ (UN Second Chamber) ตามจารีตรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศในเวลาต่อมาก็ควรพิจารณาถึงการมีสภาโลกเพื่อช่วยเชื่อมโยงทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นในระยะยาว ประการที่สาม ควรมีการพัฒนาองค์กรทางการเมืองในระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป รวมถึงการใช้ประชาคมระหว่างประเทศมาเป็นเครื่องมือสำคัญ หลังจากนั้นก็ควรจะมีการแบ่งแยกให้เห็นชัดเจนระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองออกจากกัน ประการที่สี่ ควรมีการสร้างศาลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในรูปแบบใหม่ซึ่งสามารถใช้กฎหมายบังคับผ่านศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศและในระยะยาวก็ควรมีการจัดระบบกฎหมายในระดับโลกโดยบูรณาการทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา ประการสุดท้าย ในระยะสั้นควรมีการจัดตั้งกองกำลังระหว่างประเทศที่รับผิดชอบการทำงานอย่างได้ผล นอกจากนี้ในระยะยาวก็ควรจะมีการเพิ่มขีดความสามารถในการบังคับใช้ของรัฐบาลในสัดส่วนที่มากขึ้นในสถาบันระดับโลกและภูมิภาค

2. ลักษณะสำคัญของประชาสังคมตามตัวแบบนานาชาติควรคำนึงถึงลักษณะใน 3 ประการหลักคือ ประการแรก ในระยะสั้นควรแสวงหาทางออกเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรประชาสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับตลาดและรัฐ ส่วนในระยะยาวก็ควรมีการสร้างสมาคมและกลุ่มที่จัดการตนเองได้ในประชาสังคมให้มีความหลากหลายมากขึ้น ประการที่สอง ควรมีการทดลองจัดทำองค์กรประชาธิปไตยต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจและในเวลาต่อมาก็ควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีบทบาทจากหลากหลายภาคส่วน รวมถึงการเป็นเจ้าของและการมีกรรมสิทธิ์ที่หลากหลายด้วย ในประการสุดท้าย ควรมีการจัดหาทรัพยากรแก่กลุ่มที่อยู่ในตำแหน่งทางสังคมที่อ่อนไหวเพื่อช่วยในการปกป้องและสอดประสานผลประโยชน์ต่างๆ ขององค์กรเหล่านั้น ส่วนในระยะยาวนั้นก็ควรมีการจัดความสำคัญในการลงทุนภายใต้กรอบการทำงานขององค์การสาธารณะโดยอาศัยการปรึกษาหารืออย่างกว้างขวาง รวมถึงการตัดสินใจที่มาจากรัฐบาล แต่จะต้องมีการควบคุมตลาดของสินค้าและแรงงานอย่างจริงจัง

เงื่อนไขทางสังคมทั่วไปในการนำตัวแบบประชาธิปไตยนานาชาติมาใช้ก็คือ เราต้องตระหนักว่าสังคมในระดับโลกนั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้มีการถ่ายเททรัพยากรในระดับ โลกระหว่างประเทศและภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วย นอกจากนี้ จะต้องมีการยอมรับมากขึ้นในกลุ่มประชาชนว่าด้วยการเชื่อมโยงชุมชนทางการเมืองในมิติต่างๆ ระหว่างประเทศทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงจะต้องสร้างความเข้าใจว่ามนุษยชาติมีชะตากรรมร่วมกันในโลกนี้ซึ่งจำเป็นต้องใช้การปรึกษาหารือแบบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับโลก ในประการต่อไปจะพบว่า สังคมระดับโลกมีการสร้างความมั่นคงให้กับสิทธิและภาระความรับผิดชอบแบบประชาธิปไตยโดยอาศัยการบังคับกฎหมายระหว่างประเทศ ภูมิภาค และในระดับชาติ ในท้ายที่สุดมีการถ่ายเทขีดความสามารถในการบังคับใช้กำลังทหารในระดับชาติไปสู่หน่วยงานและสถาบันระหว่างประเทศในสัดส่วนที่มากขึ้น พร้อมทั้งมีเจตนารมณ์สูงสุดที่จะลดกำลังทหารรวมถึงการข้ามพ้นระบบสงครามที่เกิดขึ้นในรัฐต่างๆ

จากการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีประชาธิปไตยทั้ง 13 ตัวแบบที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าการสำรวจทฤษฎีเกี่ยวกับกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในบริบทประเทศไทยนั้น เราอาจจัดกลุ่มตัวแบบประชาธิปไตยเพื่อใช้ในการสำรวจออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ตัวแบบประชาธิปไตยโดยตรง ตัวแบบประชาธิปไตยตัวแทน และตัวแบบประชาธิปไตยในระบบผสม

1. ตัวแบบประชาธิปไตยโดยตรงเป็นประชาธิปไตยที่เน้นการปกครองตนเองของประชาชนโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องด้วยตัวเองในกิจการทางด้านการปกครอง (Heywood, 2007 : 440) เช่น ประชาธิปไตยคลาสสิก ประชาธิปไตยมาร์กซิสต์ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

2. ตัวแบบประชาธิปไตยด้วยตัวแทนเป็นประชาธิปไตยทางอ้อมที่มีฐานอยู่บนการเลือกตั้งผู้ปกครองซึ่งผู้ปกครองจะทำงานในนามของประชาชน (Heywood, 2007 : 457) เช่น เสรีประชาธิปไตย ประชาธิปไตยโดยชนชั้นนำ เป็นต้น

3. ตัวแบบประชาธิปไตยในระบบผสม (mixed regime) เช่น ตัวแบบสาธารณนิยมในสมัยโรมันโบราณเป็นตัวแบบประชาธิปไตยที่ผสมกับอภิชนาธิปไตย (aristocracy) และระบบการขึ้นนำโดยเอกบุรุษ (monarchy) เป็นต้น

2.4 กรอบคิดการวิจัย

จากการทบทวนเชิงวิพากษ์ด้วยวิจรรณญาณเกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังเช่นทฤษฎีตัวแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทฤษฎีดังกล่าวมาพัฒนาเป็นกรอบคิดการวิจัยในการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยพร้อมโดยผู้วิจัยคำนึงถึงบริบทเฉพาะทางสังคมของประเทศไทยในมิติต่างๆ อาทิ ความเป็นมาประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ความเข้มแข็งของท้องถิ่น ความเข้มแข็งของรัฐ อุดมการณ์ของรัฐ และปัจจัยภายนอกประเทศ (ธนสวรรค์ เจริญเมือง, 2553) ดังนี้

ตารางที่ 2.2 กรอบคิดการวิจัย

แนวคิด (approach)	ประเด็นทางทฤษฎี (theoretical issue)					รากฐานทาง อุดมการณ์ (ideological tradition)
	เป้าหมาย หลัก (keys goals)	ทัศนคติที่มีต่อ ความเป็น อิสระของ ท้องถิ่น (attitude to local autonomy)	ทัศนคติที่มีต่อ การมีส่วนร่วม ของประชาชน (attitude to public participation)	กลไกหลักใน การจัดบริการ สาธารณะ (key service delivery mechanism)	กลไกหลักทาง การเมือง (key political mechanism)	
แนวคิด ท้องถิ่น นิยม	เพื่อบู จัดบริการ สาธารณะที่	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความเป็น อิสระของ	สนับสนุนการ มีส่วนร่วมของ ประชาชนแต่	กลไกองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	กลไกทาง การเมืองแบบ ตัวแทนผ่าน	อุดมการณ์ เสรี ประชาธิปไตย

กระแสหลัก	ตอบสนอง ความ ต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่น	ท้องถิ่น	ให้ความสำคัญ กับตัวแทนที่มา จากการเลือกตั้ง มากกว่า	ดำเนินการ ภายใต้การ นิยามความ ต้องการของ นักการเมือง ที่มาจาก การเลือกตั้งและ เจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ	การเลือกตั้ง ท้องถิ่น	ไทย
แนวคิด ท้องถิ่น นิยมแบบ ใหม่	เพื่อโอน อำนาจและ ทรัพยากร จากการ ควบคุมของ ส่วนกลางสู่ ท้องถิ่น	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความ เป็นอิสระของ ท้องถิ่น	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับการมี ส่วนร่วมของ พลเมือง	กลไก เครือข่ายแบบ พหุภาคีที่มี การนิยาม ความต้องการ บริการ สาธารณะ โดยชุมชนเอง	ระบบการ อำนาจหลาย ศูนย์ (polycentric system)	อุดมการณ์ การเมือง แบบพหุนิยม
แนวคิด ท้องถิ่น นิยมทวน กระแส	เพื่อสร้าง ชุมชน ท้องถิ่น จัดการ ตนเองใน อุดมคติของ ชุมชนเอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความ เป็นอิสระของ ท้องถิ่นในการ ตัดสินใจ	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนใน การจัดการ ตนเองของ ท้องถิ่น	กลไกชุมชน แบบไม่เป็น ทางการจาก การมี ปฏิสัมพันธ์ แบบพบปะ หน้าค่าตา มากกว่ากลไก ของระบบ ราชการ	กลไกชุมชน ในรูปแบบ ของคอมมูน	อุดมการณ์ อนาธิปไตย นิยม
แนวคิด ทฤษฎีการ	เพื่อสร้าง หลักประกัน	มีแนวโน้มเห็น ด้วยกับความ	เห็นด้วยกับการ มีส่วนร่วมใน	กลไกตลาดที่ มีการแข่งขัน	หลักการ ปกป้องสิทธิ	อุดมการณ์

เลือก สาธารณะ	ให้ปัจเจกชน ผู้บริโภคร สามารถ ปกป้องสิทธิ ในการเลือก และ ผลประโยชน์ ผู้ตอบสนอง ความ ต้องการของ ตัวเอง	เป็นอิสระของ ท้องถิ่นแต่ ตระหนักถึง ความจำเป็นที่ จะต้องมีการ แทรกแซงจาก เบื้องบนเพื่อ ปกป้องปัจเจก ชน	การ ปรึกษาหารือ ของประชาชน ผู้บริโภคร แต่ไม่ เห็นด้วยกับการ มีส่วนร่วมของ พลเมืองใน รูปแบบขนาด ใหญ่	ระหว่างผู้ ให้บริการ	ของปัจเจกชน ในฐานะ ผู้บริโภคร	เสรีนิยมใหม่
แนวคิด ระดม มวลชนมี ส่วนร่วม	เพื่อสร้าง การเมืองที่ มุ่ง เปลี่ยนแปลง โดย ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มชาย ขอบให้มี หลักประกัน ในการ บรรลุผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับความเป็ นอิสระของ ท้องถิ่นใน ฐานะที่เป็น เงื่อนไขหนึ่ง ของ กระบวนการ เปลี่ยนแปลง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่งกับการมี ส่วนร่วมของ ประชาชน	กลไกชุมชนที่ ตั้งอยู่บนฐาน ความเป็น เพื่อนบ้าน และกลไก โครงสร้างที่มี การกระจาย อำนาจ	หลักการเมือง ของประชาธิปไตยแบบมี ส่วนร่วมใน เชิงพัฒนาการ	อุดมการณ์ สังคมนิยม

จากกรอบคิดการวิจัยผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในลักษณะของแนวคิด (approach) มากกว่าจะเป็นเรื่องสำนักคิด (school of thought) ดังเช่น งานของ เกอร์รี สโต็คเกอร์ (Stoker, 1988) ได้นำเสนอไว้ตามที่กล่าวข้างต้นในหัวข้อที่ผ่านมา เนื่องจากสำนักคิดเป็นเรื่องกลุ่มของนักวิชาการที่มีการขบคิดปัญหาร่วมกันและยึดถือแนวปฏิบัติเดียวกันอันเป็นลักษณะของความคิดที่มีความ

ผูกพันกันแน่นแฟ้นและระเบียบปฏิบัติที่เหนียวแน่นมาก แต่การกระจายอำนาจในประเทศไทยถือได้ว่า อยู่ในขั้นเริ่มต้นหลังจากมีนโยบายในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นรัฐที่มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นล่าช้า (late decentralizing state) (ชนสวรรค์ เจริญเมือง, 2553) แนวคิดในการกระจายอำนาจในที่นี้จะแบ่งออกเป็น 5 แนวคิดหลักๆ ดังนี้

- 1) แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
- 2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่
- 3) แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส
- 4) แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ
- 5) แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

1) แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยใช้แนวการศึกษาเชิงสถาบันแนวกฎหมายและความเป็นทางการ (formal-legal institutional approach) (สัมภาษณ์ นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์, 19 กรกฎาคม 2560) หรือสิ่งที่สุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2555) ว่าสำนักกฎหมายและสถาบันทางการเมือง การศึกษาโครงสร้างทางการเมืองที่เป็นทางการของแนวการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสถาบันทางการเมืองพื้นฐานที่มีผลต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้แก่ รัฐสมัยใหม่ (modernstate) หรือรัฐชาติ (nation-state) ลักษณะที่สำคัญของรัฐสมัยใหม่คือ (Heywood, 2007 :92 ; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2558 : 36-37)

- (1) รัฐสมัยใหม่ประกอบด้วยโครงสร้างหรือสถาบันที่ทำหน้าที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถาบัน เช่น รัฐสภามีหน้าที่ออกกฎหมาย รัฐบาลทำหน้าที่บริหารราชการ ส่วนตุลาการจะเป็นผู้ตัดสินคดีความ เป็นต้น
- (2) รัฐสมัยใหม่เป็นผู้ผูกขาดในการใช้อำนาจบังคับแต่เพียงผู้เดียวโดยมีกำลังทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นเครื่องมือหลักในการบังคับใช้
- (3) รัฐสมัยใหม่เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดอย่างชอบธรรมที่เรียกว่า อำนาจอธิปไตยและอำนาจอธิปไตยที่ประชากรยอมรับและปฏิบัติตามก็จะเป็นอำนาจอันชอบธรรม (legitimate power)
- (4) รัฐสมัยใหม่ใช้อำนาจปกครองคนเฉพาะภายในเส้นกั้นอาณาเขตพรมแดนของประเทศตนเองเท่านั้น

ท้องถิ่นนิยมกระแสหลักนั้นมีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อมุ่งจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น (local needs) ในการจัดบริการสาธารณะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามหน้าที่ ดังนั้น การจัดการปกครองท้องถิ่นควร

แสดงออกถึงทางเลือกของท้องถิ่น (local choice) โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่อท้องถิ่นเพื่อสร้างหลักประกันในการที่จะตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไขนี้้องค์กรปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีอิสระเพียงพอในการตัดสินใจเพื่อสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น กล่าวโดยสรุปความหมายกระจายอำนาจของท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเป็นกระบวนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นนั้นแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น เนื่องจากในการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอในการที่จะตัดสินใจให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าความต้องการของรัฐส่วนกลาง ก่อนอื่นความหมายของความเป็นอิสระของท้องถิ่นโดยทั่วไปจะหมายถึง สิทธิในการปกครองตนเองของประชาชนท้องถิ่น โดยสามารถออกกฎหมายของตนเองได้ในระดับท้องถิ่นและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยตัวเอง แต่ความเป็นอิสระของท้องถิ่นเป็นคำที่มีลักษณะสัมพัทธ์เนื่องจากท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของรัฐด้วย ดังนั้น ท้องถิ่นจึงมีอิสระในการปกครองภายในบริบทของรัฐหนึ่งๆ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2551 : 226-237) ได้แบ่งความเป็นอิสระของท้องถิ่นว่ามีมิติอันหลากหลายอย่างน้อย 7 มิติด้วยกันคือ

- 1) ความเป็นอิสระด้านนโยบายและการวางแผน (policy autonomy)
- 2) ความเป็นอิสระด้านการวางแผน (planning autonomy)
- 3) ความเป็นอิสระด้านการออกข้อบังคับ (regulatory autonomy)
- 4) ความเป็นอิสระด้านการบริหาร (administrative autonomy)
- 5) ความเป็นอิสระด้านการคลัง (financial autonomy)
- 6) ความเป็นอิสระด้านบุคลากร (personnel autonomy)
- 7) สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยคนในท้องถิ่น (elected local councilors and executive)

ในกรณีทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ให้ความสำคัญกับตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งมากกว่า กล่าวคือ แนวคิดท้องถิ่นนิยมจะเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ก็ยังถือว่าตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งจะมีสิทธิในการตัดสินใจในขั้นสุดท้าย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ท้องถิ่นนิยมกระแสหลักสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในความหมายแคบมากกว่าในความหมายที่กว้าง ธเนศวร์ เจริญเมือง (2551 : 274-278) ได้สรุปความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนว่ามี 2 ความหมายคือ ความหมายแรกเป็นความหมายที่แคบ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งซึ่งอยู่ภายใต้ประชาธิปไตยแบบ

ตัวแทน ส่วนความหมายที่สองเป็นความหมายที่กว้างที่มองว่า การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนั้นเป็น สิ่งจำเป็นแต่ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนสามารถกำหนดคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในความหมายกว้างนี้จึงเน้นการมีส่วนร่วมที่รอบด้านและมีความต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม รูปแบบของการมีส่วนร่วมอย่างรอบด้านและต่อเนื่องมีกิจกรรมต่างๆ คือ (ธนศวร์ เจริญเมือง, 2551 : 274-278)

- 1) การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองและกิจการสาธารณะทั้งหลาย
- 2) การเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียง
- 3) การเข้าร่วมอภิปรายหรือรับฟังการประชุมทางการเมือง
- 4) การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- 5) การช่วยเหลือหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครบางคน
- 6) การลงสมัครรับเลือกตั้ง
- 7) การชักถามหรือเสนอแนะนโยบายหรือการขอแก้ไขกฎหมายและนโยบายของผู้สมัครรับเลือก ผู้แทน หรือฝ่ายบริหาร
- 8) การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านต่างๆ ของผู้แทนและฝ่ายบริหาร
- 9) การผลักดันให้มีการยกเลิกโครงการหรือสนับสนุน โครงการ โดยการเรียกร้องให้มีประชาพิจารณ์ หรือการถอดถอนผู้แทนหรือฝ่ายบริหาร
- 10) การผลักดันให้รัฐส่งเสริมหรือยอมให้ประชาชนมีบทบาททางการเมืองให้มากขึ้นในระดับ ท้องถิ่น

ส่วนกลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะนั้นแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักสนับสนุนกลไกรัฐ ราชการโดยการนำของนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น นักการเมืองและ ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวจึงเป็นผู้นิยามความต้องการของท้องถิ่น แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในแบบดั้งเดิม ให้ความสำคัญต่อสถาบันการปกครองท้องถิ่นในระบบตัวแทนซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นที่มีมาจากการเลือกตั้งจะ เป็นตัวจักรสำคัญในการให้บริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ

ในประเด็นสุดท้ายเรื่องกลไกหลักทางการเมืองนั้นท้องถิ่นนิยมกระแสหลักสนับสนุนกลไกทาง การเมืองแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งท้องถิ่นเนื่องจากกลไกทางการเมืองดังกล่าวมีคุณูปการที่สำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ (Stoker, 1988: 221)

- (1) ในการปกครองท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่บนคุณค่าพื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายตัวของอำนาจ (diffusion of power) ที่ทำให้สังคมมีผู้ตัดสินใจหลากหลายไปตามความแตกต่างของท้องถิ่น ดังนั้น นักการเมือง

ท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งจึงเป็นตัวแทนของการกระจายตัวของอำนาจทางการเมืองในสังคมได้อย่างชอบธรรม

(2) ในการปกครองท้องถิ่นนั้นต้องสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นสามารถเรียนรู้การทำงานที่หลากหลายซึ่งกันและกันและนำมาซึ่งนวัตกรรมท้องถิ่นได้

(3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองในระดับเฉพาะที่ท้องถิ่น ดังนั้น ทำให้นักการเมืองสามารถทำงานใกล้ชิดกับประชาชนได้

เราพบว่า ประเด็นในทางทฤษฎีทั้ง 5 ประเด็นดังกล่าวของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักนั้นตั้งอยู่บนรากฐานทางอุดมการณ์หรือกระบวนทัศน์ทางการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย อุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนและดำเนินงานทางอ้อมด้วยการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องบนฐานความเสมอภาคทางการเมืองที่ว่าหนึ่งคนหนึ่งเสียง (one people one vote) อย่างไรก็ตาม เราสามารถสรุปหลักการใหญ่ๆ ของเสรีนิยมที่มี 2 ด้านคือ หลักการปกป้อง (protection) และหลักพัฒนาการ (development) หลักการแบบปกป้องคุ้มครองของเสรีประชาธิปไตยตั้งอยู่บนความเชื่อว่าพลเมืองนั้นต้องการการปกป้องจากผู้ปกครองและพลเมืองด้วยกันเพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้ปกครองกำหนดนโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของพลเมืองโดยรวม ส่วนหลักการพัฒนาการตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าความร่วมมือร่วมใจทางการเมืองเป็นความจำเป็นไม่ใช่เพียงแค่เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของปัจเจกชนเท่านั้น แต่เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่มีการพัฒนา มีความผูกพันและตื่นรู้ (informed committed and developing citizenry) ด้วย เนื้อหาสาระของหลักการทั้งสองมีดังนี้ (David Held, 2006 : 8)

เสรีประชาธิปไตยแบบปกป้องคุ้มครองประชาชนถือว่าอำนาจอธิปไตยนั้นอยู่ในมือประชาชนแต่ก็มอบให้ตัวแทนไปดำเนินการกิจการของรัฐได้อย่างชอบธรรมโดยกลไกเชิงสถาบันที่จะช่วยสร้างความรับผิดชอบของผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนก็คือ การจัดให้มีการเลือกตั้งสม่ำเสมอ การลงคะแนนลับ และการแข่งขันระหว่างกลุ่มการเมืองต่างๆ การมีผู้นำหรือพรรคการเมืองที่มีศักยภาพตลอดจนถึงการใช้หลักเสียงข้างมาก ส่วนอำนาจรัฐตามตัวแบบนี้ต้องไม่ถูกใช้เป็นเรื่องส่วนตัว แต่จะใช้ขอบเขตของกฎหมายหรือการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เป็นต้น

นอกจากนี้ หลักการปกป้องยังให้ความสำคัญต่อหลักรัฐธรรมนูญนิยม (constitutionalism) เพื่อสร้างหลักประกันการมีเสรีภาพจากการทำตามอำเภอใจ รวมถึงการให้มีความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมายในรูปของสิทธิเสรีภาพพลเมืองและการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเสรีภาพในการพูด การแสดงออก การรวมกลุ่ม การลงคะแนนเสียง และการมีความเชื่อแบบใดแบบหนึ่ง นอกจากนี้ ในการแยกรัฐออกจากประชาสังคมก็มีความสำคัญที่จะช่วยสร้างกรอบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสวงหาการมีชีวิตส่วนตัวที่เป็นอิสระ

จากความรุนแรง จากพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จากการแทรกแซงทางการเมืองที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา รวมถึงจากการแข่งขันระหว่างกลุ่มอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ

ลักษณะสำคัญของหลักการแบบพัฒนาการคือ การมีอธิปไตยของปวงชนพร้อมทั้งสิทธิในการเลือกตั้งที่เป็นสากล (universal franchise) ที่นำไปสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ภายใต้ระบอบตัวแทนนี้จะอาศัยการตรวจสอบกลไกของรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นหลักประกันในการจำกัดอำนาจของรัฐและช่วยสนับสนุนสิทธิของปัจเจกชน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเสรีภาพทางความคิด อารมณ์ความรู้สึก รสนิยม การเปิดอภิปราย การพิมพ์ การรวมตัวกัน รวมถึงการแสวงหาวิถีชีวิตส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างรัฐสภากับระบบราชการ เช่น การแบ่งแยกผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งออกจากนักบริหารผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น ตัวแบบนี้ยังสนับสนุนการเข้าไปมีบทบาทของพลเมืองในส่วนต่างๆ ของรัฐบาลโดยอาศัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการปกครองท้องถิ่น การมีวิวัฒนาการที่สาธารณะ รวมถึงการเข้าไปเป็นคณะลูกขุน

2) แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

ในขณะที่แนวคิดท้องถิ่นท้องถิ่นนิยมกระแสหลักมองอำนาจสาธารณะอยู่ในมือของรัฐแต่เพียงผู้เดียวที่เรียกว่า เอกนิยม (monism) กล่าวคือ รัฐบาลหรือรัฐสมัยใหม่เป็นผู้ผูกขาดอำนาจสาธารณะที่เรียกว่า อำนาจอธิปไตย แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จะตั้งอยู่บนความเชื่อพหุนิยม (pluralism) ว่าอำนาจสาธารณะกระจายอยู่กับหลายๆ ศูนย์ในสังคม ดังนั้น ข้อเสนอของท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ของไทยจึงตั้งอยู่บนทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ พหุนิยมดังกล่าวเห็นว่าอำนาจอธิปไตยและกิจกรรมสาธารณะไม่ควรถูกผูกขาดหรือรวมศูนย์ไว้ที่รัฐแต่เพียงผู้เดียว แต่ควรเป็นการร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรประชาสังคม (civil society) ที่หลากหลายในสังคม เช่น ชมรม สมาคม สถาบันทางสังคม เป็นต้น องค์กรประชาสังคมจะมีหน้าที่ช่วยกำกับรัฐในการดูแลส่วนรวมโดยการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างรัฐกับสังคมแทนที่จะให้บุคคลเชื่อมกับรัฐโดยตรง (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2540 : 8-9; 2552: 105-107)

ทฤษฎีการเมืองแบบพหุนิยมของอังกฤษดังกล่าวมีความแตกต่างจากทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอเมริกันเนื่องจากการเมืองพหุนิยมแบบอเมริกันเป็นการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ (group politics) กล่าวคือ แนวคิดดังกล่าวเน้นว่าการเมืองสมัยใหม่ในระบอบประชาธิปไตยจะถูกกำหนดโดยอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมที่มุ่งกดดัน ชักจูง หรือหว่านล้อมรัฐและระบบราชการให้ทำอะไรเพื่อตอบสนองข้อเรียกร้องและความต้องการของกลุ่มต่างๆ ที่แข่งขันกันโดยกลุ่มผลประโยชน์จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นรัฐบาลโดยตรง (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 :106-107 ; อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2558 : 69-70 , 149-150)

นอกจากทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษจะเห็นว่ารัฐและประชาสังคมจะต้องร่วมกันถืออำนาจสาธารณะแล้วทฤษฎีดังกล่าวยังมองว่า การเมืองจะต้องมีความหมายเป็นการกระทำเพื่อส่วนรวมอีกด้วย นักคิดของท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ได้นำแนวคิดสาธารณนิยมของพลเมือง (civic republicanism) มาสนับสนุนความหมายดังกล่าวโดยชี้ให้เห็นว่าแนวคิดสาธารณนิยมของพลเมืองเป็นการปกครองที่เน้นกิจการสาธารณะ (public affair) โดยมีคุณธรรมเพื่อส่วนรวมของพลเมือง (civic virtue) เป็นเครื่องชี้นำ ดังนั้น กลุ่มประชาสังคมจะต้องสร้างประชาชนให้เป็นพลเมือง (civic education) โดยให้พลเมืองมีคุณธรรมเพื่อส่วนรวมและพลเมืองดังกล่าวก็จะเป็นผู้สร้างกลุ่มประชาสังคมที่เข้มแข็งต่อไป (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552: 97-113 ; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2558: 137, 149-154)

แนวความคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มีเป้าหมายหลักในการกระจายอำนาจ ไม่ใช่เพียงเพื่อจัดบริการสาธารณะ แต่มุ่งที่จะให้มีการโอนอำนาจ (devolution) จากส่วนกลางมาสู่ส่วนย่อยในระดับท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานสาธารณะในรูปแบบเครือข่ายชุมชนในการบริหารจัดการสาธารณะ (networked community governance) ที่มีภาคีมาจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคสังคมในรูปแบบอาสาสมัคร ดังนั้น แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จึงมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของพลเมือง ส่วนกลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะนั้นท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เห็นว่าควรใช้กลไกชุมชนมาร่วมกันนิยามการจัดบริการสาธารณะที่มุ่งตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น จากการนำเสนอแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เราจะพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการบริหารจัดการสาธารณะจากการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิม (traditional public administration) ในอดีตนั้นถือว่างานสาธารณะเป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงผู้เดียว ส่วนประชาชนเป็นแต่เพียงผู้รับบริการมาสู่แนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ (new public governance) ที่มองว่า ถึงแม้ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริการสาธารณะ แต่รัฐไม่ควรผูกขาดงานสาธารณะไว้เป็นภารกิจของตนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป งานสาธารณะควรเป็นงานที่ทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมได้โดยภาครัฐควรเปิดกว้างต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ รวมถึงการใช้วิธีจูงใจและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้าร่วมอีกด้วย ภาคีต่างๆ ดังกล่าวสามารถเข้าร่วมในงานสาธารณะในรูปแบบต่างๆ เช่น การเป็นอาสาสมัคร การเป็นกรรมการที่เป็นทางการหรือการรับเหมาช่วงงานบริการจากภาครัฐ เป็นต้น ดังนั้น รัฐควรหันมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับทิศทางโดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการให้แก่ประชาชนโดยตรง

ดังนั้น ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จึงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองเนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นองค์กรขนาดใหญ่แบบราชการที่มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายและแผนกอย่างซับซ้อน ขึ้นตรงต่อกันตามสายการบังคับบัญชา และทำงานภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่เป็นทางการอันซับซ้อนนั้น ก่อให้เกิดการทำงานที่ล่าช้า ยึดติดในวิธีการ ไม่เกิดความคิด

สร้างสรรค์ ไม่เกิดการเรียนรู้ ไม่เกิดนวัตกรรม ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมไม่ได้ และไม่อยู่ในสถานะที่จะแข่งขันในตลาดได้ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการเสนอแนวคิดในการปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง การปฏิรูปดังกล่าวจะทำให้พื้นที่ในการดำเนินงานและการให้บริการสาธารณะของภาครัฐหดแคบลง ในขณะที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสำหรับให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในฐานะที่เป็นภาคี เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการสาธารณะ

กลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะในทัศนะของท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ถือว่าควรเป็นกลไกเครือข่ายแบบพหุภาคีที่มีการนิยามความต้องการบริการสาธารณะด้วยตัวเองตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เหตุผลที่ให้ความสำคัญต่อกลไกดังกล่าวก็เนื่องจากสถานการณ์ที่ผ่านมามีการพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ทั้งองค์การพัฒนาเอกชน เครือข่ายองค์กรชาวบ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆ ต่างก็ต้องการเป็นผู้กระทำการที่กระตือรือร้น โดยพยายามเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับภูมิภาค

กลไกหลักทางการเมืองที่สนับสนุนแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เป็นระบบอำนาจการตัดสินใจหลายศูนย์ (polycentric system) ระบบดังกล่าวเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจหลายระดับขึ้นกับอำนาจของศาลที่ทับซ้อนอยู่ซึ่งอาจนิยามได้ว่า เป็นลักษณะเชิงโครงสร้างของระบบสังคมที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจหลายๆ ศูนย์ โดยแต่ละศูนย์ก็จะมีสิทธิที่เป็นอิสระและมีข้อจำกัดในเวลาเดียวกันพร้อมทั้งทุกศูนย์อำนาจจะต้องดำเนินการภายใต้ชุดของกฎกติกาชุดเดียวกันที่ครอบอยู่ (Aligica and Tarko, 2012) ดังนั้น ในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปแบบการโอนอำนาจ (devolution) ซึ่งเป็นโอนอำนาจและทรัพยากรจากส่วนกลางไปสู่ผู้บริหารจัดการท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องมียกลไกหลักทางการเมืองที่เน้นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างกลไกชุมชนแบบเครือข่ายชุมชนจัดการตนเองกับกลไกทางการปกครองเนื่องจากชุมชนท้องถิ่นและรัฐบาลจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

3) แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

ท่าทีทวนกระแสที่มีต่อแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักก็คือ ท่าทีต่อต้านรัฐ (against the state) ของลัทธิอนาธิปัตย์นิยม (Heywood, 2003 : 190) อนาธิปัตย์นิยมเป็นอุดมการณ์ต่อต้านรัฐและรัฐบาลให้มีอำนาจน้อยที่สุด แต่ให้ความสำคัญกับการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่มีอิสระในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2526 : 165-175 ; สมเกียรติ วันทะนะ, 2549: 114-123)

การนำเสนอแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในการกระจายอำนาจของไทยเป็นผลมาจากการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนของ จักรทิพย์ นาถสุภา และคณะ ในการศึกษาประวัติศาสตร์และสังคมไทยโดยใช้ ทฤษฎีการวิเคราะห์หลักที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีวิถีการผลิตแบบเอเชีย (Asiatic Mode of Production) เป็นแนวคิดที่ช่วยอธิบายว่าลักษณะที่ค้างมาของสังคมไทยถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีในชุมชนหมู่บ้าน ตลอดช่วงเวลาอันยาวนานของระบบศักดินา ขณะเดียวกันทฤษฎีวิถีการผลิตแบบเอเชีย ก็เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักวิชาการในสำนักวัฒนธรรมชุมชนดังนี้ จักรทิพย์ นาถสุภา เกิดความตระหนักว่าการที่จะเข้าใจชุมชนหมู่บ้านไทย จะต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านกับรัฐ หรืออีกนัยหนึ่งแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนต้องการทำความเข้าใจชุมชนกับรัฐไทยพร้อมกับการปฏิเสธรัฐไทยไปในตัว กล่าวคือ จักรทิพย์จะปฏิเสธรัฐในลักษณะเดิม คือ รัฐราชการแบบโบราณในขณะเดียวกันก็ทำการประกอบรัฐสร้างขึ้นมาในรูปแบบใหม่ การศึกษาของจักรทิพย์อยู่ภายใต้สมมุติฐานที่ว่า แม้ชุมชนท้องถิ่นจะถูกครอบงำโดยรัฐ แต่ชุมชนท้องถิ่นก็ยังคงมีศักยภาพเป็นตัวของตัวเอง ด้วยเหตุนี้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจึงไม่เพียงเป็นอุดมการณ์ที่เชิดชูความดี ความงามของชุมชนเท่านั้น แต่เป็นอุดมการณ์ที่ปฏิเสธรัฐพร้อมกันไปด้วย (จักรทิพย์ นาถสุภา, 2550 :15-18)

2. ทฤษฎีอนาธิปัตย์นิยม (Anarchism) เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายเพื่อทำให้เห็นถึงคุณลักษณะสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมระดับหมู่บ้าน คือ ลักษณะของความรักความอิสระและความมีน้ำใจ รวมถึงคนไทยชอบทำอะไรตามใจ ไม่ชอบการบังคับกดขี่ ไม่ชอบการใช้อำนาจ และไม่ชอบรัฐ ขณะเดียวกันคนไทยก็มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยถือเป็นพี่เป็นน้อง แบ่งกันอยู่แบ่งกันกิน รวมถึงการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดเล็ก ดังนั้นชุมชนท้องถิ่นไทยบนฐานอุดมการณ์อนาธิปัตย์นิยม จึงมีลักษณะที่สำคัญสองประการ คือ ประการที่หนึ่งจะพบว่า เป็นเครือข่ายโดยธรรมชาติ บนอาณาบริเวณที่กว้างขวาง โดยเป็นทั้งระบบชุมชน ระบบท้องถิ่นและระบบแห่งชาติ ชุมชนหมู่บ้านมีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือระหว่างกัน และประการที่สองก็คือ พบว่า วัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญมากในการเชื่อมโยงหน่วยต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างแน่นแฟ้นโดยสมัครใจ การแลกเปลี่ยนในชนบทในอดีตและปัจจุบันยังมีบางเขตดำเนินการอยู่ภายใต้แนวคิดเพื่อให้เกิดพอเพียงและช่วยเหลือกันโดยไม่ใช่เป้าหมายเพื่อกำไร (จักรทิพย์ นาถสุภา, 2550 : 21,26)

ด้วยเหตุนี้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจึงเห็นว่า การพัฒนาประเทศควรถูกกำกับโดยอุดมการณ์ อนาธิปัตย์นิยม เนื่องจากอุดมการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนรู้สำนึกในสำคัญของสถาบันชุมชน และความมีน้ำใจว่าเป็นรากฐานของเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การพัฒนาในมิติของวัฒนธรรมชุมชนยังเป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญแก่พันธมิตรระหว่างชาวบ้านธรรมดากับชนชั้นกลาง ระหว่างชุมชนกับประชาสังคม โดยการทำให้ชาวบ้านธรรมดาเป็นตัวตั้งทางการเมือง หรือเอาชุมชนเป็นตัวตั้งแล้วมารวมกับชนชั้นกระฎุมพีและชนชั้นกลางเพื่อสร้างให้เกิดประชาสังคมขึ้นมา (จักรทิพย์ นาถสุภา, 2550 : 28-29)

แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสร้างสังคมในอุดมคติชุมชนของท้องถิ่น (local utopia) เองและเป็นผู้พัฒนาพื้นที่ที่เป็นอิสระของท้องถิ่นโดยทำกิจกรรมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างนวัตกรรมสังคมของตนเอง (social grassroots innovation) ดังนั้น การกระจายอำนาจแนวคิดนี้จึงเป็นกรอบการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นนั่นเอง แนวคิดทวนกระแสจึงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นในการตัดสินใจเนื่องจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้น ตั้งอยู่บนฐานอุดมการณ์อนาธิปัตย์นิยม อุดมการณ์ดังกล่าวให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสระของชุมชนและการจัดการตนเองต่อต้านอำนาจรัฐและรัฐบาลเนื่องจากรัฐและรัฐบาลในทัศนะของนักอนาธิปัตย์นิยมเป็นสิ่งที่คุกคามเสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกชนจากการที่รัฐมีหน้าที่ในการใช้อำนาจบังคับ โดยอาศัยกลไกที่สำคัญ ได้แก่ กฎหมาย ทหาร ตำรวจ และคุกตาราง ดังนั้น รัฐจึงไม่สนใจว่าใครจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย รวมทั้งสมัครใจหรือไม่สมัครใจ นอกจากนี้ การต่อต้านอำนาจของแนวคิดอนาธิปัตย์นิยมรวมไปถึงยังการต่อต้านการครอบงำทางความคิดของสถาบันที่ควบคุมความคิดที่สำคัญด้วย ได้แก่ สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ในการโฆษณาชวนเชื่อและการล้างสมองให้มนุษย์เป็นคนหัวอ่อนและยอมจำนนต่ออำนาจรัฐเนื่องจากสถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่เสริมซึ่งกันและกันกับสถาบันของรัฐโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การควบคุมปัจเจกชนทั้งทางร่างกายและจิตใจ กล่าวโดยสรุปในขณะที่สถาบันทหาร ตำรวจ และราชทัณฑ์ควบคุมความประพฤติทางกายและวาจา แต่สถาบันศาสนาและการศึกษาจะคุมถึงจิตใจ ดังนั้น แนวคิดกลุ่มอนาธิปัตย์นิยมจึงมีทัศนะที่ระแวงอำนาจที่เป็นทางการ (authority) (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2526: 165-175; สมเกียรติ วันทะนะ, 2544: 114-123)

นอกจากนี้ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสยังเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น การจัดบริการสาธารณะ รวมถึงกลไกทางสังคมและการเมืองที่เป็นของชุมชนเป็นหลักเนื่องจากแนวคิดทวนกระแสดังกล่าวเห็นว่า ชุมชนเล็ก ๆ ที่มีการรู้จักหน้าคำดาซึ่งกันและกัน เช่น ชุมชนชาวนา หรือสหกรณ์ของแรงงานจะเป็นสังคมในอุดมคติของอนาธิปัตย์นิยมได้เนื่องจากชุมชนขนาดเล็กจะทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยใช้หลักประชาธิปไตยทางตรง แต่ถ้าเป็นชุมชนในระดับสังคมขนาดใหญ่ เช่น สังคมสมัยใหม่นั้น แนวท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนอให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นสมาคมโดยสมัครใจ (voluntary federations) ซึ่งสมาคมนี้จะเป็นที่ประชุมของตัวแทนจากชุมชนต่าง ๆ เพื่อสรุปทางเลือกให้ชุมชนต่าง ๆ พิจารณาโดยไม่ออกมาเป็นกฎหมายบังคับให้ชุมชนต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตาม (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2526: 165-175; สมเกียรติ วันทะนะ, 2544: 114-123)

4) แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

รากฐานทางอุดมการณ์ของทฤษฎีการเลือกสาธารณะก็คือ อุดมการณ์เสรีนิยมทางเศรษฐกิจแนวขวาใหม่ (the new right) หรืออุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

แนวคิดเสรีนิยมใหม่ได้เสนอให้หันมาศรัทธากันใหม่อีกในเรื่องตลาดเสรี และคุณค่าของความรับผิดชอบของปัจเจกชน มติของขั้วนี้จึงเป็นนโยบายที่มีผลกระทบไปกว้างขวางทั่วโลกโดยการเสนออุดมการณ์แนวเสรีนิยมที่เน้นการลดการควบคุมของรัฐ การเปิดเสรี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Heywood, 2003 : 54-55; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2557 : 188-189)

เนื้อหาหลักของทฤษฎีการเลือกสาธารณะนั้นมุ่งตั้งคำถามต่อความชอบธรรมของรัฐบาลโดยการท้าทายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับผลประโยชน์สาธารณะเนื่องจากมีฐานคิดว่ามนุษย์นั้นเป็นสิ่งสร้างที่มีความเห็นแก่ตัวเป็นตัวตั้ง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลก็คงอดไม่ได้ที่จะต้องใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตัวเองแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าจะเป็นผลประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะจึงเห็นว่าการขยายตัวของรัฐบาลขนาดใหญ่ไม่ได้ตอบสนองพลังประชาธิปไตยแต่อย่างใดหรือพยายามที่จะเข้าไปปรับปรุงความไม่เท่าเทียมกันภายใต้ระบบทุนนิยมนั้นก็เพียงผลผลิตที่มาจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวทางวิชาชีพของข้าราชการโดยทั่วไปนั่นเอง (Heywood, 2003 : 55) ข้อเสนอของทฤษฎีการเลือกสาธารณะก็คือ ในการตัดสินใจเลือกในทางการเมืองของคนส่วนใหญ่ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งการตัดสินใจเลือกของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายต่างๆ นอกจากนี้ รวมถึงสถาบันทางการเมืองอื่นๆ เช่น ระบบราชการ รัฐสภา พรรคการเมือง เป็นต้น จำเป็นจะต้องอาศัยการตัดสินใจเลือกของคนส่วนใหญ่

ทฤษฎีการเลือกสาธารณะมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างหลักประกันให้กับการเลือกของปัจเจกชน รวมถึงการตอบสนองการบริการสาธารณะแก่ปัจเจกชนเป็นหลักด้วย ดังนั้น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจสู่การตัดสินใจของปัจเจกชนเป็นหลัก ในการปกครองท้องถิ่นนั้นทฤษฎีการเลือกสาธารณะจะใช้แนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาเป็นหลักในการบริหารงานสาธารณะโดยเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้หน่วยงานย่อยของภาครัฐในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ มีความยืดหยุ่น และสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณได้ด้วยตนเอง ในขณะที่หน่วยงานส่วนกลางจะเน้นสนับสนุนงบประมาณแก่โครงการ/กิจกรรมที่มีผลการปฏิบัติงานดีเยี่ยม (excellent performance) และ โครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างหน่วยงานให้สามารถหารายได้เลี้ยงตัวเอง ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกสาธารณะจึงมีแนวโน้มเห็นด้วยกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นแต่ก็ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแทรกแซงจากเบื้องบนเพื่อปกป้องสิทธิของปัจเจกชนด้วย

สำหรับทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เช่นเดียวกัน แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการบริหารหรือของประชาชนผู้บริโภค แต่ไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในรูปแบบขนาดใหญ่ในวงกว้าง การที่แนวคิดการเลือกสาธารณะรู้สึกไม่ไว้วางใจกับการมีส่วนร่วมในวงกว้างก็เนื่องจากแนวคิดการเลือกสาธารณะเห็นว่าการเคลื่อนไหวในวงกว้างให้ความสำคัญกับคนกลุ่ม

น้อยที่เรียกร้องและมีการจัดองค์กรจะนำไปต่อรองทรัพยากรและผลประโยชน์เพิ่มขึ้นนอกอำนาจรัฐโดยปิดภาระให้กับผู้เสียภาษี รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ที่มีได้เรียกร้องอะไร

กลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะนั้นแนวคิดการเลือกสาธารณะสนับสนุนกลไกตลาดที่มีการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการตามแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่เสนอให้เปลี่ยนมุมมองประชาชนในฐานะผู้รับบริการ (clients) มาเป็น ลูกค้า (customers) ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องตอบสนองในการให้บริการตามราคาตลาดภายใต้บริบทของการแข่งขันโดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจสูงสุดแก่ลูกค้า

ส่วนมาตรการในการกระจายอำนาจท้องถิ่นนั้นแนวคิดการเลือกสาธารณะสนับสนุนให้มีการปฏิรูปเชิงสถาบันใน 2 ลักษณะหลักคือ การทำสัญญาให้เอกชนเข้ามาบริหาร (contracting-out) ในการปกครองท้องถิ่นเนื่องจากการเปิดให้มีการแข่งขันกับเอกชนจะผลักดันให้ข้าราชการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการให้บริการซึ่งข้าราชการเป็นผู้จัดการ รวมถึงจะช่วยให้เกิดการเปรียบเทียบเกี่ยวกับประสิทธิผลเชิงต้นทุนและประสิทธิภาพของงานได้ นอกจากนี้ การทำสัญญาให้เอกชนมาบริหารยังเป็นการท้าทายระบบผูกขาดในการจัดหาบริการภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นอีกด้วย

มาตรการปฏิรูปเชิงสถาบันในรูปแบบที่สอง ได้แก่ การแบ่งซอยให้ระบบราชการเล็กลง (fragmentation of existing bureaucracies) เนื่องจากทฤษฎีการเลือกสาธารณะเชื่อว่าถ้ามีศูนย์อำนาจท้องถิ่นขนาดเล็กจำนวนมากแล้วจะช่วยตอบสนองความพึงพอใจที่หลากหลายของพลเมืองที่มีความแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ การแบ่งซอยหน่วยงานราชการยังช่วยทำลายการผูกขาดในระบบราชการและนำไปสู่การแข่งขันกันมากขึ้นในหน่วยงานต่างๆ ของราชการมากขึ้น (Stoker, 1988 : 228)

กลไกหลักทางการเมืองนั้นแนวคิดการเลือกสาธารณะให้ความสำคัญต่อกลไกเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิของปัจเจกชนในฐานะผู้บริโภค แนวคิดการเลือกสาธารณะไม่เห็นด้วยกับกลไกทางการเมืองของประชาธิปไตยแบบตัวแทนมากนักโดยโจมตีระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนว่ายังมีใช้ระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนได้ นอกจากนี้ ยังโจมตีว่าการใช้ระบบราชการ (public bureaucracy) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนั้นทำให้การปกครองท้องถิ่นประสบความล้มเหลว ดังนั้น การใช้ประชาธิปไตยแบบตัวแทนและกลไกของระบบราชการจึงทำให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะสูญเปล่า (wasteful) ไร้ประสิทธิภาพ (inefficient) และสิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป (overspent)

5) แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนรากฐานอุดมการณ์ของสังคมนิยม อุดมการณ์สังคมนิยมให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคทางสังคมและความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันระหว่างมนุษย์ แต่ภายใต้สังคมนิยมที่มีความไม่เสมอภาคจากการกดขี่ขูดรีดระหว่างชนชั้น สังคมนิยมอยู่ข้างชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีดที่ด้อย

โอกาสและเป็นคนขายขอบได้ก็โดยต้องสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปการปฏิวัติหรืออาจเป็นการปฏิรูปก็ได้ (สมเกียรติ วันทะนะ, 2544) ดังนั้น ในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ด้อยโอกาสในสังคมเพื่อมุ่งสร้างระบบสังคมนิยมท้องถิ่น (local socialism) โดยความพยายามที่จะพัฒนารัฐท้องถิ่น (local state) ให้มีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นหลัก

แนวความคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างการเมืองที่มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงจากการเคลื่อนไหวของผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มชายขอบให้มีหลักประกันในการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ การระดมมวลชนมีความสำคัญสำหรับแนวคิดนี้เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวถือว่าการเมืองที่เคลื่อนไหว “ร่วม” กับประชาชนมากกว่าจะทำ “เพื่อ” ประชาชนโดยตรง ดังนั้น การระดมมวลชนในท้องถิ่นจึงเป็นการจัดตั้งผู้ด้อยโอกาสและระดมพลพันธมิตรทางการเมืองมาท้าทายความเหลื่อมล้ำและการกีดกันของประชาชนออกไป การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นฐานการสร้างการเมืองของฝ่ายค้านที่มีประสิทธิผลโดยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีความเป็นอิสระเนื่องจากจะเป็นเงื่อนไขที่เป็นทางการในการจัดตั้งกระบวนการทางการเมืองรูปแบบระดมมวลชน โดยการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ การกระจายอำนาจอำนาจตามแนวคิดนี้จึงอาจกล่าวว่าเป็นกระบวนการกระจายอำนาจสู่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส

นอกจากนี้ ในกระบวนการระดมมวลชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการกระจายอำนาจนั้นจำเป็นต้องอาศัยกลไกหลักทางการเมืองของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในเชิงพัฒนาให้ประชาชนได้เรียนรู้จากการมีส่วนร่วม ดังนั้น แนวคิดระดมมวลชนจึงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยหวังว่าจะใช้เวทีการเมืองในระดับท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเมืองแบบมีส่วนร่วมในเชิงพัฒนาซึ่งจะทำให้ประชาชนที่ด้อยโอกาสและคนขายขอบได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ศิลปะในการจัดตั้งการณรงค์และการระดมมวลชนได้

กลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมนั้นควรเป็นกลไกชุมชนที่ตั้งอยู่บนฐานความเป็นเพื่อนบ้าน (neighborhood) และโครงสร้างการกระจายอำนาจต่างๆ (decentralized structure) เนื่องจากการลดขนาดระบบราชการจะทำให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นต้องระแวดระวังบทบาทของตัวเองที่มีต่อประชาชนขายขอบที่ถูกกีดออกไป ดังนั้น ที่ทำการในระดับความเป็นเพื่อนบ้านกันจึงช่วยจัดบริการสาธารณะที่ค่อนข้างตอบสนองชุมชนของผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่น นอกจากนี้ ในขณะที่กลไกโครงสร้างที่มีการกระจายอำนาจดังกล่าวก็จะช่วยในการจัดหาทรัพยากรท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในงานวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย (meta-research) โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณกลยุทธ์ออกแบบวิจัยเป็นรูปแบบผสมผสานในลักษณะรับลูกกันต่อ (sequential mixed design) โดยให้ความสำคัญต่อการวิจัยคุณภาพเป็นหลักและเสริมต่อการวิจัยเชิงปริมาณ (Tiddie and Tashakkou, 2009 : 49, 105) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำรวจในงานวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม ดังนั้น จึงต้องอาศัยการตีความคุณลักษณะในเชิงคุณภาพเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะใช้เมื่อจำเป็นต้องระบุความชัดเจนในเชิงตัวเลขของทฤษฎีกระจายอำนาจ เช่น จำนวนวิจัยที่ศึกษาในประเด็นทางทฤษฎี (theoretical issue) ต่างๆ ว่ามีแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

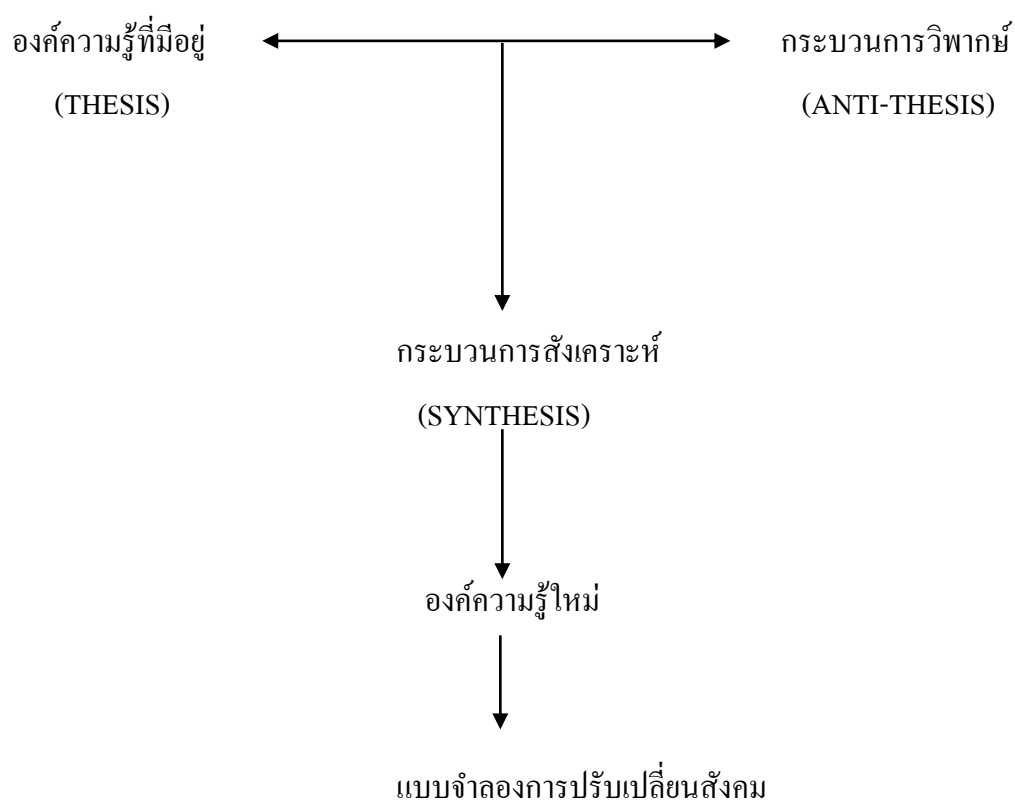
วิธีการวิจัยในการสำรวจเชิงคุณภาพในที่นี้จะหมายถึง แนวความคิด กระบวนการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณลักษณะ กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเป็นกระบวนการทำวิจัยที่ใช้ตรรกะในเชิงอุปนัย (induction) กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่เคลื่อนจากปรากฏการณ์เป็นรูปธรรมไปสู่ข้อค้นพบที่เป็นนามธรรม

จากกระบวนการวิจัยตามตรรกะของอุปนัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีการกระจายอำนาจที่สำรวจจากวรรณกรรมในวงวิชาการสากลมาเป็นเพียงเครื่องมือช่วยในการสำรวจองค์ความรู้กระจายอำนาจในประเทศไทย ดังนั้น ในกระบวนการสำรวจจึงมีการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีและกรอบคิดการวิจัยได้ตลอดจนกว่าจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงประจักษ์ ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพในที่นี้จะเน้นการตีความหมายทางสังคม (social meaning) โดยวิเคราะห์ถึงสาระสำคัญ (thematic analysis) (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 80-81)

การสังเคราะห์งานวิจัยในการสำรวจในเชิงวิพากษ์ในงานวิจัยนี้จะใช้วิธีวิทยาการสังเคราะห์ความรู้แบบวิพากษ์ (critical knowledge synthesis) การสำรวจในเชิงวิพากษ์เป็นการวิเคราะห์ตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ทฤษฎีวิพากษ์ในที่นี้ หมายถึง แนวการศึกษาของสำนักแฟรงเฟิร์ต (Frankfurt School approach) ซึ่งวางฐานะของทฤษฎีวิพากษ์ว่าเป็นเรื่องของการวิพากษ์สังคม (a critique of society) การวิพากษ์เป็นหลักคิดในงานวิชาการของเอมมานูเอล ค้านท์ (Emmanuel Kant) ค้านท์ใช้การวิพากษ์ในแง่การกล้าตั้งคำถามต่อความเห็นต่างๆ ซึ่งคาร์ล มาร์กซ์ ได้นำมาใช้จนต่อมากลายเป็นหลักการของทฤษฎี

วิพากษ์ที่ว่า การวิพากษ์เป็นการตั้งคำถามต่ออำนาจ การครอบงำ การขูดรีด ตลอดจนถึงต่อความต้องการทางการเมืองและการต่อสู้เพื่อสังคมที่เป็นธรรม (Fuch,2016 : 1) ดังนั้น การวิจัยเรื่องการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยจึงเป็นการตั้งคำถามต่องานวิชาการด้านการกระจายอำนาจว่ามีทฤษฎีกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอยู่เบื้องหลังอย่างไรและแต่ละทฤษฎีมีจุดอ่อนรวมถึงจุดแข็งในการประยุกต์เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจของไทยอย่างไร นอกจากนี้ การประยุกต์ทฤษฎีวิพากษ์ในกระบวนการสังเคราะห์เชิงความรู้เป็นกระบวนการใช้ระบบตรรกะแบบวิภาษวิธี (dialectical reason) (Fuch,2016 : 3-4) วิภาษวิธีของมาร์กซ์เป็นวิภาษวิธีเชิงประวัติศาสตร์ในการศึกษาชีวิตมนุษย์มากกว่าพระเจ้าหรือธรรมชาติ มาร์กซ์ได้ชี้ให้เห็นลักษณะคู่ตรงข้าม (contradiction) ที่ดำรงอยู่ในสังคม เช่น ในการวิเคราะห์ระบบทุนนิยมมาร์กซ์ชี้ให้เห็นถึงคู่ตรงข้ามของระบบทุนนิยมที่มีทั้งด้านภาววิสัย (objective part) และด้านอัตวิสัย (subjective part) คือ ในด้านภาววิสัยนั้นจะพบความขัดแย้งในการสะสมทุนที่มีผลไปสู่วิกฤติการณ์ แต่ในด้านอัตวิสัยจะพบว่า ความขัดแย้งดังกล่าวจะสามารถคลี่คลายได้ก็โดยการต่อสู้ทางการเมือง

ภาพที่ 3.1 วิธีวิทยาการสังเคราะห์ความรู้เชิงวิพากษ์

↔ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

→ หมายถึง การก่อให้เกิดผล

ที่มา : ปรับปรุงจากอภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549 : 95

ดังนั้น การสังเคราะห์ความรู้เชิงวิพากษ์ในที่นี้จะใช้ระบบตรรกแบบวิภาษวิธีโดยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสังเคราะห์ (synthesis) ความรู้มีพัฒนามาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมเป็นตัวตั้ง (thesis) ในขณะที่ กระบวนการวิพากษ์ (anti-thesis) เป็นข้อโต้แย้งข้อเสนอของความรู้ที่มีอยู่เดิม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่มีอยู่เดิมกับกระบวนการวิพากษ์จะนำไปสู่การสังเคราะห์เป็นข้อเสนอใหม่ที่มีการยกระดับคุณภาพเป็นความรู้ใหม่ องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ในเชิงทฤษฎีวิพากษ์จะมีความหมายอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อได้มีการนำความรู้จากการสังเคราะห์มาพัฒนาเป็นแบบจำลองการปรับเปลี่ยนสังคมนั่นเอง (สุภวัณษ์ พลายน้อย, 2556 : 64)

เมื่อพิจารณาถึงการสังเคราะห์งานวิจัยโดยทั่วไปแล้วจะถือว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นรูปแบบวิจัยที่พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ (literature survey) ที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเป็นตัวช่วยให้มีการค้นคว้าได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยที่ตั้งอยู่บนงานวิจัยที่มีอยู่แล้วนั่นเอง (กรรณิการ์ สุขเกษมและสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544 :101-112)

ในฐานะที่การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นรูปแบบการทบทวนวรรณกรรมทางด้านวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่ามีการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการที่นำเสนอในลักษณะที่เป็นตัวแบบบริสุทธิ์ (pure type) ด้วยกัน 6 รูปแบบ คือ (Neuman, 2006 : 111-112)

1. การทบทวนในเชิงบริบท (context review) การทบทวนในรูปแบบนี้เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาเฉพาะเรื่องกับองค์ความรู้ในภาพรวม เรามักจะพบการทบทวนรูปแบบนี้ในช่วงแรกของรายงานวิจัยและนำเสนอการศึกษาโดยการจับวางการวิจัยในกรอบที่กว้างเพื่อชี้ให้เห็นว่าการศึกษาจะช่วยเชื่อมต่อหรือพัฒนาความคิดต่อไปอย่างไร

2. การทบทวนในเชิงประวัติศาสตร์ (historical review) การทบทวนรูปแบบนี้เป็นความพยายามที่จะค้นคว้าประเด็นเฉพาะเจาะจงเรื่องตามกรอบของเวลา การใช้รูปแบบการทบทวนในเชิงประวัติศาสตร์โดยอาจหลอมรวมกับการทบทวนทางด้านวิธีวิทยาหรือทฤษฎีเพื่อจะชี้ให้เห็นว่า มโนทัศน์ ทฤษฎีหรือวิธีการวิจัยได้พัฒนาขึ้นมาอย่างไร ภายใต้กรอบของเวลาดังกล่าว

3. การทบทวนเชิงบูรณาการ (integrated review) ในการทบทวนรูปแบบนี้เป็นการจะสรุปสถานภาพองค์ความรู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเน้นไปที่การเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว การทบทวนในเชิงบูรณาการมักจะดำเนินการร่วมกับการทบทวนในเชิงบริบท

4. การทบทวนทางด้านวิธีวิทยา (methodological review) การทบทวนรูปแบบนี้จะเน้นการเปรียบเทียบและประเมินจุดแข็งทางด้านวิธีวิทยาของการศึกษาวิจัยต่างๆ พร้อมทั้งนำเสนอวิธีวิทยาที่แตกต่างออกไป ซึ่งจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่แตกต่างกัน

5. การทบทวนแบบศึกษาด้วยตนเอง (self-study review) การใช้การทบทวนรูปแบบนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคุ้นเคยของผู้เขียนในเนื้อหาสาระของการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วการทบทวนนี้ก็จะถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทางการศึกษา

6. การทบทวนทางด้านทฤษฎี (theoretical review) การทบทวนรูปแบบนี้ก็เพื่อนำเสนอทฤษฎีหรือมโนทัศน์หลากหลายแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยประเด็นหนึ่ง โดยจะ เปรียบเทียบทฤษฎีต่างๆ ในประเด็นเรื่องฐานคิด ความคงเส้นคงวาของตรรกะและขอบเขตของคำอธิบายที่แตกต่างกัน

การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นฐานะที่เป็นการพัฒนาองค์ความรู้สามารถแบ่งวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์งานวิจัยออกเป็น 3 ระดับด้วยกันคือ

1. การสังเคราะห์เพื่อสร้างทฤษฎี (theory building) การสังเคราะห์รูปแบบนี้เป็นการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยมากระจัดเป็นทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า

2. การสังเคราะห์เพื่อพัฒนาทฤษฎี (theory explication) เป็นการสังเคราะห์ที่นำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนามโนทัศน์ (concept) หรือทฤษฎีที่เหมาะสมมากกว่าเดิม ดังนั้น การสังเคราะห์เพื่อพัฒนาทฤษฎีจะใช้วิธีการต่างๆ คือ การสังเคราะห์เชื่อมโยง (synthesis) การสร้างใหม่ (reconstruction) หรือการรื้อถอน (deconstruction) ก็ได้

3. การสังเคราะห์เพื่อเป็นการพรรณนาผลการวิจัย การสังเคราะห์รูปแบบนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อให้เกิดความครอบคลุมหรือภาพรวมของปรากฏการณ์ในเชิงรูปธรรมโดยเน้นการใช้มโนทัศน์หลักมโนทัศน์เดียวมาช่วยในการพรรณนาข้อมูล ดังนั้น จึงเป็นการให้ความสำคัญต่อการเก็บรายละเอียดของงานวิจัยแต่ละชิ้นมาพรรณนาใหม่

ส่วนกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยโดยทั่วไปจะมีขั้นตอนในการทำงานที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นใหญ่ๆ คือ เริ่มจากการสังเคราะห์ข้อมูล (meta-data analysis) เป็นการพิจารณาข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างๆ มาสังเคราะห์ หลังจากนั้นขั้นที่สองจะเป็นการสังเคราะห์วิธีวิทยา (meta method) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของวิธีการในการแสวงหาความรู้ของงานวิจัยที่ศึกษา และในขั้นสุดท้ายจะเป็นการสังเคราะห์ทฤษฎี (meta theory) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบมุมมองทางทฤษฎีและฐานคติของการวิจัย การสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในโครงการนี้จึงเป็นรูปแบบการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาทฤษฎีเป็นหลักโดยคาดหวังว่าจะมีผลลัพธ์เป็นการพัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย

การสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในโครงการนี้จะใช้รูปแบบการสำรวจทางด้านทฤษฎีเป็นหลักเนื่องจากสอดคล้องกับโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ เราสามารถสรุปขั้นตอนและเทคนิคในการสังเคราะห์งานวิจัยได้ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้ (อุสา สุทธิสาคร, 2552 ; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543)

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนและเทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	เทคนิคการวิจัย
1. วัตถุประสงค์การวิจัย	- เพื่อสังเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และการอธิบายความแตกต่างระหว่างผลการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์
2. กรอบความคิดของการวิจัย	- ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีซึ่งนำการสังเคราะห์
3. สมมติฐานการวิจัย	- ไม่จำเป็นต้องมีสมมติฐานที่เป็นทางการ
4. การใช้ตัวอย่าง	- การเลือกตัวอย่างเจาะจง
5. เครื่องมือวิจัย	- แบบบันทึกข้อมูล
6. การตรวจสอบคุณภาพการวิจัย	- ความสอดคล้องระหว่างผู้บันทึก (inter-observer reliability)
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล	- การวิจัยจากเอกสาร
8. การวิเคราะห์ข้อมูล	- การวิเคราะห์เนื้อหาแบบตีความหมายทางสังคม

จากขั้นตอนและเทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัยตามตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยจะประยุกต์มาใช้ในการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยโดยแบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1) การสำรวจรายชื่องานวิจัยและเอกสารทางวิชาการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในช่วงเวลาหลังรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 เป็นหลักเนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวถือว่าอยู่ในยุคของนโยบายกระจายอำนาจจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) โดยพิจารณาจากหัวข้อวิจัย (research title) ที่ระบุแนวคิดหลัก (core concept) หรือตัวแปรหลัก (problematic valuable) รายชื่องานวิจัยและเอกสารทางวิชาการทั้งหมดที่ได้สำรวจมาดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นกรอบการเก็บตัวอย่าง (sampling frame) จำนวน 2,080 เรื่อง รูปแบบของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เป็นแหล่งในการสำรวจจะมีรูปแบบที่สำคัญคือ

1. งานวิจัยของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ
2. งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการค้นคว้าอิสระและปริญญานิพนธ์ด้วย
3. งานวิจัยขององค์กรให้ทุนวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น
4. งานวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการกระจายอำนาจ สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น

5. งานวิจัยของสถาบันวิชาการอื่นๆ เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) เป็นต้น

6. งานวิจัยที่ไม่ได้บรรจุไว้ในแหล่งข้อมูลที่กล่าวไปแล้วข้างต้น เช่น งานวิจัยที่เก็บรวบรวมในมือของนักวิจัย เป็นต้น

7. บทความวิจัย

8. เอกสารวิจัย ในที่นี้หมายถึง หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ที่พัฒนามาจากงานวิจัยโดยปรับรูปแบบการนำเสนอใหม่

9. หนังสือในรูปของตำราทางวิชาการ

10. หนังสือที่นำเสนอแนวความคิด

11. บทความที่นำเสนอแนวความคิด

2) การคัดเลือกงานวิจัยที่ได้จากการสำรวจจะนำมาสังเคราะห์โดยใช้แนวคิดการเลือกตัวอย่างในเชิงคุณภาพที่เจาะจงจาก โจทย์หรือวัตถุประสงค์วิจัย (purposeful sampling) การเลือกตัวอย่างเชิงคุณภาพตั้งอยู่บนตรรกะอยู่ที่การเลือกงานวิจัยหรือเอกสารทางวิชาการที่เป็นกรณีศึกษาที่ให้ข้อมูลมากสำหรับการศึกษาในเชิงลึก (information rich case for study indept) เทคนิคในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพนั้น Patton (1990 : 169-181) ได้สรุปเทคนิคที่สำคัญดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะสุดขั้ว (extreme sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่เป็นกรณีพิเศษที่ไม่เป็นไปตามปกติวิสัย (special case) ไม่ว่าจะเป็นสุดโต่งไปในทางบวกหรือลบก็ตาม เช่น การวิจัยเรื่องผลกระทบของการติดยาบ้าผู้วิจัยควรเลือกตัวอย่างที่เป็นผู้เสพยาบ้ามากและเป็นเวลานาน เป็นต้น

2. การเลือกตัวอย่างให้มีแตกต่างหลากหลายมากที่สุด (maximum variation sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่ต้องการให้เนื้อหา มีความแตกต่างกันมากที่สุดเพื่อผู้วิจัยจะสามารถสรุปเป็นแบบแผนที่มีร่วมกัน (common pattern) ภายใต้ความหลากหลาย แต่แผนดังกล่าวไม่ใช่เป็นข้อสรุปทั่วไป (generalization) แบบการวิจัยในเชิงปริมาณ ตัวอย่างเช่น ในการวิจัยเรื่องรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยอาจเลือกกรณีที่มีรูปแบบทุจริตดังกล่าวหลากหลายมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการซื้อเสียง การจัดงานเลี้ยง การสัญญาแลกกับโครงการ ตลอดจนไปถึงการซื้อกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

3. การเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกัน (homogeneous sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันเป็นจำนวนหนึ่งเพื่อศึกษาเจาะลึกไปในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การเลือกตัวอย่างของการสัมภาษณ์ในการอภิปรายกลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยจึงเลือกตัวอย่างคนที่เข้าร่วมที่มีมีลักษณะคล้ายคลึงกันตามประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์จำนวน 5-15 คน เพื่อให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นเดียวกันได้ รวมถึงการอภิปรายจนได้ข้อสรุปบางอย่าง เป็นต้น

4. การเลือกตัวอย่างที่เป็นแบบฉบับ (typical case sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างกรณีที่เป็นค่าเฉลี่ยของประเด็นที่ศึกษา (average example) เช่น การศึกษาลักษณะของโรงเรียนต่างๆ ไปในประเทศไทย ผู้วิจัยจะไม่ใช้โรงเรียนที่ผลิตชนชั้นนำของประเทศ (elite school) หรือโรงเรียนที่มีความยากจนข้นแค้นในถิ่นห่างไกล เป็นต้น

5. การเลือกตัวอย่างที่เป็นจุดชี้ขาด (critical case sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่นี้เป็นอย่างนี้มันก็จะเกิดขึ้นที่ไหนก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาเรื่องโน้มถ่วงของกาลิเลโอ กาลิเลโอจะเลือกใช้ชนนิกเป็นตัวอย่างชี้ขาดเพราะถ้าชนนิกตกลงมาถึงพื้นในที่ในอิตาลีเดียวกับเหรียญเงินในสุญญากาศแล้ววัตถุอื่นนอกจากชนนิกก็จะเกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกันหรือในกรณีของการวิจัยทางสังคมเรื่องการสอบนักเรียนในชั้นเรียนหากนักเรียนที่อ่อนที่สุดสามารถทำข้อสอบได้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ย่อมสามารถทำได้แน่นอน ในทางตรงข้ามนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดไม่สามารถทำข้อสอบชุดนี้ได้ นักเรียนกลุ่มอื่นก็ไม่สามารถทำข้อสอบได้ (ทวิศักดิ์ นพเกษร, 2548 : 181)

6. การเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด (criteria sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เช่น ในการศึกษาบทบาทของพระนักพัฒนาจำเป็นต้องเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นพระภิกษุที่ทำงานพัฒนาชุมชนด้วย เป็นต้น

7. การเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยสามารถใช้การเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่สำหรับการศึกษาหัวข้อวิจัยที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก (sensitive topic) และมีเครือข่ายทางสังคมชัดเจน เช่น การศึกษาเรื่องกระบวนการสวิกกิ่งของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสามารถเลือกตัวอย่างได้จากการแนะนำต่อๆ กันไปในเครือข่ายวงการสวิกกิ่งเท่านั้นถึงจะได้ข้อมูลในการวิจัยเพราะปัญหาสวิกกิ่งเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมทั่วไปอย่างมาก

การสำรวจองค์ความรู้ในการวิจัยนี้จะใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด (criteria sampling) เป็นหลัก เกณฑ์ที่กำหนดในการวิจัยนี้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นซึ่งเป็นทฤษฎีที่นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่นในประเด็นต่อไปนี้

1. เป้าหมายหลักของการกระจายอำนาจ
2. ทศนคติเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น
3. ทศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ
5. แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักทางการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ

จากการเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์กำหนดดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสำรวจตัวอย่างจำนวน 1,646 เรื่อง

3) ในขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูลของการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงการนี้จะใช้การวิเคราะห์ในเชิงผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ กล่าวคือ ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะเป็นการเปรียบเทียบมุมมองทางทฤษฎีและฐานคติของการวิจัย โดยเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาแบบวิพากษ์ (critical content analysis) (อภิชัย พันธเสนและคณะ, 2549 : 93-95,127) ส่วนการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณจะใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นสำคัญ

4) การตรวจสอบผลการศึกษาของการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยจะใช้หลักความไว้วางใจได้ (trustworthiness) เพื่อประเมินข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบจากสมาชิก (member checks) การตรวจสอบจากสมาชิก หมายถึง การสอบถามผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและนักวิชาการอื่นๆ ในวงการสังคมศาสตร์เพื่อตรวจสอบถึงความถูกต้อง ทั้งในระดับประเด็นสำคัญ การตีความและผลสรุปของการวิจัย ถ้าสมาชิกดังกล่าวเห็นด้วยกับการตีความของนักวิจัยแล้วก็จะถือได้ว่าเป็นหลักฐานที่แสดงออกถึงความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยได้ (Teddie and Tashakkori, 2009: 296) กล่าวคือ ในภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยจะส่งผลการวิเคราะห์และ/หรือทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) โดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในประเทศไทยมาเสริมการวิเคราะห์จากเอกสารเกี่ยวกับสำนักคิดต่างๆ ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทย การวิพากษ์ให้เห็นถึงจุดอ่อนจุดแข็งของแต่ละสำนัก รวมถึงข้อเสนอแนะในประเด็นวิจัย และวิธีวิทยาการวิจัย ในการสัมภาษณ์เจาะลึกจะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์คือ ตัวแทนแนวความคิดต่างๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย ดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

2. ศาสตราจารย์ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

3. ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

4. ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

5. ศาสตราจารย์ ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

6. รองศาสตราจารย์อัยยวัฒน์ ปาณิกบุตร ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

7. คุณบำรุง คโยธา ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม
8. คุณบำรุง บุญปัญญา ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน
9. คุณธีราวุฒิ คงปรีชา อนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการด้านการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ในคณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
10. คุณธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

บทที่ 4

พัฒนาการและบริบทของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย

ในการวิเคราะห์เพื่อตีความหมายทางสังคม (social meaning) ขององค์ความรู้ที่เกี่ยวกับทฤษฎีการกระจายอำนาจท้องถิ่นในประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงบริบททางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของการกระจายอำนาจที่สะสมจากอดีตที่เคยเป็นมาสู่สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น ในบทนี้จะนำเสนอช่วงเวลาหรือยุคที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในประเทศไทยออกเป็น 4 ช่วงด้วยกันคือ

- 4.1 การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ภายใต้นโยบายการรวมอำนาจการปกครอง (centralization)
- 4.2 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจการปกครอง (deconcentration)
- 4.3 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง (decentralization)
- 4.4 การปกครองท้องถิ่นหลังรัฐประหารในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

4.1 การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ภายใต้นโยบายการรวมอำนาจการปกครอง

การปกครองท้องถิ่นตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นการปกครองท้องถิ่นที่รับรูปแบบมาจากการการปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ของประเทศตะวันตกมาปรับใช้ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์บนฐานความเป็นรัฐชาติที่รวมศูนย์ของไทย ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นในช่วงนี้จึงอยู่ภายใต้นโยบายการรวมอำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางซึ่งถือว่าการตัดสินใจจัดการปกครองและการบังคับบัญชาชุดเดียวที่รัฐบาลและกลไกรัฐส่วนกลาง(สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) กล่าวคือ

การเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นเริ่มขึ้นตั้งแต่มีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ กับสุขาภิบาลหัวเมืองโดยการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127 ขึ้นรองรับการจัดตั้ง ในการจัดตั้งสุขาภิบาลในช่วงนี้ยังไม่ถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่เนื่องจากผู้บริหารสุขาภิบาลยังประกอบด้วยข้าราชการจากส่วนกลางหรือการดำเนินงานยังอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลจากส่วนกลางเป็นหลัก การปกครองท้องถิ่นภายใต้ของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ นโยบายการรวมอำนาจการปกครองมีพัฒนาการและพลวัตตามเหตุการณ์ดังนี้

บริบททางประวัติศาสตร์ที่คลี่คลายมาตั้งแต่ พ.ศ. 2435 ถือว่าเป็นฐานสำคัญที่มีผลต่อการเกิดขึ้นมาของการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยเนื่องจากปี พ.ศ. 2535 เป็นจุดเริ่มต้นของการสถาปนารัฐชาติที่มีการรวมศูนย์อำนาจเพื่อต่อสู้กับลัทธิล่าอาณานิคมและเป็นการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบของสนธิสัญญาเบาริง

กระบวนการเกิดขึ้นมาของรัฐบาลเริ่มต้นจากเงื่อนไขการเข้ามาของมีอิทธิพลของระบบทุนนิยมโลกภายใต้ลัทธิล่าอาณานิคม และก่อให้เกิดการทำสนธิสัญญาเบริงซึ่งมีผลกระทบต่อการกระบวนการสร้างรัฐบาลตอบโต้โดยการนำของชนชั้นนำกลุ่มเจ้า คือการสถาปนาของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยรวมศูนย์อำนาจการปกครองของประเทศอยู่ที่พระมหากษัตริย์เป็นหลัก กระบวนการรวมศูนย์ดังกล่าวมีขึ้นตอนเริ่มต้นจากการจัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ในปี พ.ศ. 2416 การตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและสภาที่ปรึกษาส่วนพระองค์การยกเลิกระบบไพร่ การจัดตั้งกองทัพสมัยใหม่และการเกณฑ์ทหาร ในที่สุดได้มีการจัดตั้งระบบเสนาบดีใหม่ในรูปแบบกระทรวง ทบวง กรม รวมถึงการจัดการปกครองส่วนภูมิภาคแบบมณฑลเทศาภิบาลในช่วงทศวรรษ 2430 (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2533 : 121)

กล่าวถึงเฉพาะเรื่องท้องถิ่นจะพบว่านับแต่ปี พ.ศ.2435 เป็นต้นมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค โดยการนำระบบเทศาภิบาลมาใช้แทนระบบกินเมืองที่ใช้มาแต่เดิม เนื่องจากระบบกินเมืองไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะใช้ดำเนินการ ในขณะที่สภาวะแวดล้อมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ประเทศเพื่อนบ้านของไทยไม่ว่าจะเป็นพม่า มลายู กัมพูชา ลาวและเวียดนามนั้นมิได้มีระบบทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการปกครอง ตลอดจนการป้องกันและการขยายอำนาจทางการเมืองการปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับไทยอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากประเทศเหล่านั้นได้กลายเป็นพม่าและมลายูของอังกฤษและอินโดจีนของฝรั่งเศส ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองที่แตกต่างจากไทย แต่ในขณะเดียวกันประเทศดังกล่าวก็มีที่ตั้งโอบล้อมดินแดนไทยอยู่และมักก่อให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งทางชายแดนอยู่เสมอ โดยเฉพาะการกระทบกระทั่งทางชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนในที่สุดได้ลุกลามเป็นวิกฤตการณ์ที่รู้จักกันในนามของ วิกฤตการณ์ ร.ศ.112 (พ.ศ. 2436) วิกฤตการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายอันใหญ่หลวงแก่พระราชอาณาจักร (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, 2553 : 48-49)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พระราชบัญญัติปกครองท้องที่เป็นกฎหมายปกครองภูมิภาคสมัยใหม่ที่มีการจัดหน่วยบริหารใหม่ที่เรียกว่า เมือง และเปลี่ยนสถานภาพของความเป็นข้าราชการในรูปแบบใหม่ด้วย กล่าวคือ การให้ข้าราชการหัวเมืองทุกคนเข้ารับราชการโดยยึดถือความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์และอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง รัฐบาลกลางเป็นผู้ให้เงินเดือน เป็นผู้แต่งตั้งโยกย้าย เลื่อนชั้นและถอดถอนข้าราชการทุกคนต้องปฏิบัติราชการอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติงานในสำนักงานและมีเวลาราชการที่จะให้บริการแก่ประชาชนเมื่อเปรียบเทียบกับระบบกินเมืองที่ใช้อยู่เดิมที่มีการสืบสกุลทางการเมือง (รับราชการ) ไม่มีสำนักงาน แต่ทำงานที่บ้าน ไม่มีเงินเดือนประจำแต่มีรายได้จากค่าธรรมเนียมต่างๆ ได้เกณฑ์ใช้แรงงานจากไพร่และทรัพย์สินของจากราษฎรในปกครอง) พระราชบัญญัติ

การปกครองท้องถิ่นทำให้หน่วยงานราชการที่บริหารระดับเมืองกลายเป็นตัวแทนที่แท้จริงของส่วนกลาง ดังนั้น การบริหารระดับเมืองจึงกลายมาเป็นการบริหารราชการของรัฐอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคระดับรองลงไปอีกด้วย (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, 2553 : 48-49)

จุดเริ่มต้นของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเกิดขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ เป็นหน่วยการปกครองแบบใหม่ในระดับท้องถิ่น สาเหตุของการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ อันเนื่องมาจากรัชกาลที่ 5 มีโอกาส เสด็จประพาสยุโรปและประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นเมืองขึ้นของอังกฤษหลายครั้งทำให้พระองค์ตระหนักถึงบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการดูแลท้องถิ่นของตนเอง ประกอบกับเจ้าพระยาอภัยราชาที่ปรึกษาราชการทั่วไปได้กราบทูลว่า ชาวต่างประเทศมักวิจารณ์กรุงเทพฯ ว่าสกปรกไม่สมกับมีฐานะการเป็นเมืองหลวง ดังนั้น รัชกาลที่ 5 จึงทรงโปรดเกล้าให้จัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ขึ้น โดยออกพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 และให้กรมสุขาภิบาลเป็นผู้ดำเนินงานภายใต้บังคับบัญชาของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เราจะพบว่า สุขาภิบาลกรุงเทพฯ มีการกิจจำกัดแต่เฉพาะเรื่องสุขาภิบาลโดยงบประมาณทั้งหมดยังมาจากส่วนกลาง (โกวิท พวงงาม, 2553 : 371 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 24)

ต่อมาใน พ.ศ. 2448 ยังได้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลท่าลอมเนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงเดินชมตลาดท่าลอมและมีพระราชปรารภว่า ตลาดสกปรกมาก ข้าราชการและราษฎรชาวตลาดท่าลอมจึงได้ร่วมมือกันทำความสะอาดและเชิญเสด็จเปิดถนนที่ทำการใหม่ รัชกาลที่ 5 ทรงเห็นคุณค่าในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นจึงโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติการจัดการสุขาภิบาลท่าลอม ร.ศ. 124 (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 25)

คณะกรรมการสุขาภิบาลท่าลอมจะมีกำนันผู้ใหญ่บ้านและพ่อค้าในเขตสุขาภิบาลร่วมเป็นคณะกรรมการ รวมถึงสุขาภิบาลจะมีงบประมาณเป็นของตนเองจากการเก็บภาษี แต่การทำกิจกรรมใดๆ ต้องได้รับอนุมัติจากข้าหลวงเทศาภิบาล เราจะพบว่าแม้ว่าสุขาภิบาลท่าลอมดูเหมือนจะเปิดโอกาสให้บุคคลในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารชุมชน แต่การดำเนินงานก็ยังอยู่ภายใต้การชี้นำและสั่งการอย่างใกล้ชิดของรัฐบาลกลาง (โกวิท พวงงาม, 2553 : 371 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 25)

ในปี พ.ศ. 2451 เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงเห็นว่าการจัดการปกครองสุขาภิบาลที่ตำบลท่าลอมเป็นประโยชน์กับท้องถิ่นจึงทรงมีพระราชดำริขยายกิจการสุขาภิบาลไปยังท้องถิ่นอื่นๆ โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติ จัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายให้ราษฎรในท้องถิ่นช่วยกันบริหารภารกิจที่สำคัญคือ (สุวิทย์ โกชนพันธ์, 2547 : 8-9 ; โกวิท พวงงาม, 2553 : 371)

1. การรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ถนนหนทาง ตลาด และอื่นๆในท้องถิ่น
2. การป้องกันและรักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่ราษฎร

3. การดูแลรักษาทางสัญจรไปมา

4. การศึกษาขั้นต้นของราษฎร

นอกจากนี้รัชกาลที่ 5 ทรงเห็นว่าท้องถื่นตามหัวเมืองมีความแตกต่างหลากหลายกันไปจึงไม่สมควรที่จะใช้สุขาภิบาลเพียงรูปแบบเดียวจึงกำหนดให้ประเภทของสุขาภิบาล ใน พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ.127 แบ่งสุขาภิบาล เป็น 2 ประเภท

1. สุขาภิบาลหัวเมือง (เดิมเรียก สุขาภิบาลสำหรับเมือง) จะจัดตั้งในท้องที่เขตที่ตั้งของหัวเมืองและมีความเจริญมากในเขตพื้นที่อันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด คณะกรรมการสุขาภิบาลเมืองจะมี 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการเมืองเป็นประธานโดยตำแหน่ง นอกนั้นเป็นข้าราชการและกำนันในเขตสุขาภิบาล

2. สุขาภิบาลตำบล จัดตั้งในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลอันเป็นที่ตั้งของชุมชน กรรมการสุขาภิบาลตำบลประกอบด้วยกำนันเป็นประธานโดยตำแหน่งและผู้ใหญ่บ้านในเขตท้องที่เป็นกรรมการ

คณะกรรมการสุขาภิบาลทั้งสองประเภททำหน้าที่ทั้งด้านนิติบัญญัติและบริหารแต่อำนาจในการตัดสินใจก็ยังอยู่ในมือของข้าราชการส่วนกลาง เช่น การกำหนดเงินงบประมาณประจำปีนั้นสุขาภิบาลหัวเมืองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากข้าหลวงเทศาภิบาลก่อนจึงจะสามารถนำไปใช้จ่ายได้ ส่วนสุขาภิบาลตำบลจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการเมืองจึงจะสามารถใช้จ่ายได้เช่นกัน เป็นต้น

พ.ศ. 2458 ภายหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการทรงลาออกตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รัชกาลที่ 6 ได้โปรดฯ ให้โอนย้ายสุขาภิบาลหัวเมืองไปขึ้นกับกรมพยาบาลที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้สุขาภิบาลเป็นหน่วยงานที่ช่วยในการขยายบริการสาธารณสุขและการแพทย์ออกไปสู่หัวเมืองต่างๆ ดังนั้น จึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ.127 ให้ตรงกับแนวนโยบายใหม่คือ (สุวัสดิ โภชนพันธุ์, 2547 : 9-10)

1) เปลี่ยนจากสุขาภิบาลตำบลเป็นสุขาภิบาลท้องที่เพื่อให้ท้องที่อื่นๆ ที่เหมาะสมจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลได้โดยไม่จำกัดเฉพาะแต่ตำบลเท่านั้น

2) มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการสุขาภิบาลในระดับท้องที่โดยแต่งตั้งข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการขยายบริการสาธารณสุขและการแพทย์มากขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการสุขาภิบาลท้องที่จึงประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธานโดยตำแหน่ง และมีแพทย์สุขาภิบาล ปลัดอำเภอ และกำนันในท้องที่เป็นกรรมการ

ในปีต่อมาการปกครองภูมิภาคก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการเปลี่ยนคำเรียก หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคจาก เมือง เป็น จังหวัด และ เปลี่ยนตำแหน่ง ผู้ว่าราชการเมือง เป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่ออำเภอ ตามชื่อตำบลที่เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอนั้นๆ หลังจากนั้นได้จัดทำบัญชีรายชื่ออำเภอในแต่ละจังหวัดขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชหัตถเลขาตามมาว่า นามอำเภอบางแห่งเป็นนามเมืองหรือสถานที่ที่มีตำนาน ควรคงไว้ตามเดิม นอกจากนั้นให้เปลี่ยนไปตามที่เสนอมาในบัญชี (ธีรชัยทองธรรมชาติ, 2553 : 48-49 ; ธนัญญ์ ศรีโษษฐ์, 2556)

ในปี พ.ศ. 2461 รัชกาลที่ 6 ได้ทรงจัดตั้งคุรุสภานี้เพื่อทดลองการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยข้าราชการเป็นผู้ดำเนินการ คุรุสภานี้มีคณะกรรมการบริหารที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง ส่วนอำนาจหน้าที่ของนกราภิบาลคุรุสภานี้มีลักษณะเช่นเดียวกับสุขาภิบาลและเทศบาลในเวลาต่อมา (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 26) ในสมัยรัชกาลที่ 6 จะพบพลวัตของรัฐรวมศูนย์ที่มีการปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐที่มีอำนาจมากเกินไป (over-centralisation) กล่าวคือ นอกจากการรวมอำนาจการปกครองที่มีตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แล้วยังได้ขยายการรวมอำนาจทางด้านศาสนา การศึกษา ภาษา และวัฒนธรรม ตลอดจนจนถึงการจัดการทรัพยากรทั้งหมดให้ไปไว้ที่ส่วนกลาง รัฐรวมศูนย์ที่อำนาจมากเกินไปมีผลทำให้อัตลักษณ์ของท้องถิ่นถูกทำลายมากขึ้นและรื้อถอนความเป็นประชาสังคมลง (ชนสวรรค์เจริณเมือง, 2550 : คำแถลงในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 6)

แนวคิดในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นปรากฏขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 เมื่อทรงมีพระราชดำรัสในการปรับปรุงสุขาภิบาลไปสู่เทศบาลโดยทรงหวังว่าการปกครองในรูปแบบเทศบาลจะเป็นการทดลองปกครองตนเองในท้องถิ่นก่อนที่จะมีการปกครองระบอบรัฐสภาในระดับชาติต่อไป เจตนารมณ์ดังกล่าวจะเห็นได้จากการที่รัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ The New York Time ฉบับประจำวันที 28 เมษายน ปี พ.ศ. 2474 ว่า (มรุต วันทนกร, 2547 : 2)

“ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสิทธิมีเสียงในกิจการของท้องถิ่น เรา กำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เค้า ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีการปกครองระบอบรัฐสภาก่อนที่จะประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างดีเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”

นอกจากนี้เรายังพบอีกว่ารัชกาลที่ 7 ได้ทรงตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งทำการศึกษาบทเรียนเทศบาลจากต่างประเทศเรียกว่า คณะกรรมการจัดการประชาภิบาลโดยมีที่ปรึกษาชาวต่างประเทศชื่อ ริชาร์ด ดี เคริก (Richard D. Craig) เป็นประธานในปี พ.ศ. 2470 คณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอให้มีการจัดตั้งประชาภิบาลซึ่งต่อมาภายหลัง เรียกว่า เทศบาล (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 372) ต่อมาในปี พ.ศ. 2473 ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลซึ่งมีหม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ ผู้แต่งตำราเกี่ยวกับเทศบาลเล่มแรกของประเทศไทยที่ชื่อสากลเทศบาลเป็นประธานร่วมกับพระยาสุนทรพิพิธเป็นกรรมการ (โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์, 2557)

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ถูกนำเสนอเข้าที่ประชุมเสนาบดี แต่ในที่ประชุมโดยส่วนใหญ่ได้แสดงความเห็นคัดค้านหลักการในเรื่อง การนำเอาภูมิลำเนาและทรัพย์สินมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้ที่จะเป็นคณะเทศมนตรีอันจะเป็นผลให้คนจีนและคนต่างด้าวในสมัยนั้นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและโอกาสที่จะเข้ามาบริหารปกครองเทศบาลมากกว่ากลุ่มคนไทยที่เป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้น ที่ประชุมเสนาบดีจึงเห็นควรให้พิจารณาหลักเกณฑ์กันใหม่ อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติก็ไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอีกจนสิ้นสุดระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (สุวสถิติ โกษณัฏฐ์, 2547 : 12-13)

4.2 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจการปกครอง

การปกครองท้องถิ่นตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2540 เป็นการปกครองภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจซึ่งตั้งอยู่บนหลักการว่ารัฐมอบอำนาจตัดสินใจจัดการปกครองบางส่วนแก่เจ้าหน้าที่ของส่วนกลางที่เป็นหัวหน้าส่วนภูมิภาคแต่อำนาจบังคับบัญชาและการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังอยู่ที่ราชการส่วนกลาง ดังนั้น การแบ่งอำนาจการปกครองจึงยังเป็นส่วนหนึ่งของหลักการรวมอำนาจปกครองนั่นเอง (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในช่วงนี้เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการจัดการบริหารส่วนภูมิภาคอย่างเป็นทางการในรูปจังหวัดและอำเภอซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนกลาง ภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจการปกครองเรายังพบที่มีการจัดตั้งเทศบาลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในปี พ.ศ. 2476 การจัดตั้งสุขาภิบาลเพื่อเตรียมยกฐานะเป็นเทศบาลในปี พ.ศ. 2495 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในปี พ.ศ. 2498 และการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในปี พ.ศ. 2499 แต่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นยังพัฒนาไปได้อย่างจำกัดดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้นเนื่องจากผู้บริหารของสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากข้าราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นตัวแทนของส่วนกลางและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลก็มาจากกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก รายละเอียดของพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจมีพลวัตของเหตุการณ์ที่สำคัญดังนี้

การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการแบ่งอำนาจการปกครองปรากฏให้เห็นได้จากการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัตินี้ได้จัดการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างการปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ได้ริเริ่มนำ

หลักการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นมาใช้อย่างเป็นทางการครั้งแรกด้วย (มรุต วันทนกร, 2547 : 5)

ในปี พ.ศ. 2476 เริ่มมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ในสมัยรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนาที่ได้อำนาจมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัตินี้เป็นนโยบายของคณะราษฎร โดยการผลักดันของนายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และหม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ ซึ่งเป็นประธานร่างพระราชบัญญัติเทศบาลในสมัยรัชกาลที่ 7 การร่างกฎหมายเทศบาลดังกล่าวเป็นการนำเอาร่างกฎหมายเทศบาลที่เคยร่างไว้แล้วเมื่อปี พ.ศ. 2473 ในสมัยรัฐบาลของสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มาปรับปรุงแก้ไขใหม่ และเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2475 จนประกาศใช้ในที่สุด (โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์, 2557)

เทศบาลตามพระราชบัญญัติเน้นอำนาจในการปกครองตนเองของประชาชนมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบสุขาภิบาล กล่าวคือ เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นองค์กรที่มีงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเองรวมถึงมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติในเขตท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นหน้าที่ที่กว้างขวางมาก เพื่อเป็นแบ่งเบาภารกิจของรัฐบาลและทำให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับบริการสาธารณะรวดเร็วขึ้น เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เป็นต้น รวมถึงการที่เทศบาลมีบทบาทในการเผยแพร่และเป็นโรงเรียนฝึกหัดการปกครองในแบบรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติเทศบาลยังให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกผู้ปกครองในระดับหนึ่งโดยให้สมาชิกสภาเทศบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี แต่การตั้งคณะเทศมนตรียังเป็นอำนาจของข้าหลวงประจำจังหวัดที่จะแต่งตั้งจากบุคคลใดก็ได้ที่มีความรู้เทียบเท่าปฐมนศึกษาแต่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับเหมางานของเทศบาล (สุวัสดิ โภชนพันธุ์, 2547 : 15-17)

เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลของคณะราษฎรมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้เทศบาลเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ คณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การจัดตั้งเทศบาลจึงเสมือนสถาบันหนึ่งช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจดังกล่าวมากขึ้น (มรุต วันทนกร, 2547 : 5-6)

การจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ยังเป็นการจำลองโครงสร้างการเมืองในระดับชาติมาไว้ในเทศบาลด้วย กล่าวคือ ในขณะที่การปกครองในระดับชาติมุ่งปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เปิดให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของตนเข้าไปทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและบริหารประเทศโดยแบ่งอำนาจออกไปโดยออกเป็น 3 ด้านคือ อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจบริหาร และ

อำนาจตุลาการ การปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลก็สอดคล้องกับประชาธิปไตยในระดับชาติคือ มีการแบ่งแยกระหว่างคณะเทศมนตรีที่เป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติโดยทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (มรุต วันทนกร, 2547 : 3-4)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม หลังจากที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ได้บังคับใช้อยู่เพียง 5 ปีเท่านั้น เนื่องจากรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ตระหนักปัญหาในการบริหารเทศบาลจึงเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับใหม่ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีปัญหาฐานะทางการคลังของเทศบาลมาก เพราะเทศบาลต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากไปกับการให้ค่าตอบแทนแก่สมาชิกสภาเทศบาล ดังนั้นพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้จึงได้มีการปรับลดจำนวนของสมาชิกสภาเทศบาลลง เพื่อให้เทศบาลมีเงินไปใช้จ่ายในการพัฒนามากขึ้น โดยกำหนดให้เทศบาลตำบลมีสมาชิกสภาตำบล 9 คน (เดิมกำหนดให้หมู่บ้านละ 1 คน ถ้าหมู่บ้านใดมีราษฎรเกิน 200 คน ให้มีสมาชิกเพิ่มได้อีก 1 คน) เทศบาลเมืองมีสมาชิกสภาเมือง 24 คน (เดิม กำหนดเงื่อนไขของจำนวนสมาชิกสภาเมืองไว้เช่นเดียวกับสภาตำบล) และเทศบาลนครมีสมาชิกสภานครได้ 36 คน (เดิมกฎหมายกำหนดให้มีสมาชิกตำบลละ 1 คน ถ้าตำบลใดมีราษฎรเกิน 2,000 คน ให้มีสมาชิกเพิ่มได้อีก 1 คนในทุก ๆ 2,000 คน) การแก้กฎหมายในลักษณะเช่นนี้ก็เพื่อต้องการให้เทศบาลทราบจำนวนที่แน่นอนว่าเทศบาลของตนจะมีสมาชิกสภาเทศบาลกี่คน และมีความแน่นอนในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี

(2) โครงสร้างของเทศบาลเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเทศบาลให้ฝ่ายบริหารเทศบาลมีความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากเทศบาลในรูปแบบเดิมประสบปัญหาความอ่อนแอของฝ่ายบริหารของเทศบาล ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้ กฎหมายได้กำหนดให้สภาเทศบาลมีประธานซึ่งได้แก่นายกเทศมนตรีโดยตำแหน่ง และให้สภาเลือกตั้งเทศมนตรีที่เป็นสมาชิกของสภาคนหนึ่งเป็นรองประธาน เงื่อนไขดังกล่าวต้องการให้นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร เป็นประธานของฝ่ายสภาด้วย เพื่อให้สามารถควบคุมสมาชิกสภาได้ในเวลาเดียวกัน อันเป็นความต้องการให้ฝ่ายบริหารเข้มแข็งมากขึ้นเพราะนายกเทศมนตรีจะเป็นประธานที่ประชุมสภาเทศบาลด้วย นอกจากนี้ กฎหมายยังไม่ให้อำนาจสภาเทศบาลในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี

(3) การควบคุมเทศบาล กฎหมายได้กำหนดให้อำนาจแก่ข้าหลวงประจำจังหวัดและนายอำเภอเพิ่มขึ้นในการควบคุมฐานะทางการเงินของเทศบาล และยังกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมากณะหนึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาทางการเงินแก่เทศบาล ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวประกอบไปด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนจาก

กระทรวงการคลัง ผู้แทนจากกระทรวงธรรมการ กระทรวงละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 5 คน (มาตรา 48)

(4) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลมี 2 ประเภทอีกต่อไป โดยกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลคงเหลือแต่เพียงเฉพาะสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเท่านั้น และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ในขณะเดียวกัน กฎหมายก็เปลี่ยนชื่อเรียกฝ่ายบริหารของเทศบาล เป็น “คณะเทศมนตรี” และเปลี่ยนฝ่ายนิติบัญญัติเป็น “สภาเทศบาล” ในเทศบาลทุกประเภท

ในปี พ.ศ. 2486 มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 บังคับใช้ได้เพียง 5 ปี เนื่องจากรัฐบาลให้เหตุผลว่าพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 ไม่ได้ช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นมาในอดีตอีกทั้งในบางกรณียังเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เช่น ปัญหาของนักการเมืองตึรอนฝ่ายบริหารจนทำให้ฝ่ายบริหารเทศบาลทำงานไม่ได้เป็นต้น ดังนั้น หลายฝ่ายจึงเริ่มวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลว่าแก้ไขปัญหของเทศบาลไม่ได้ผล เป็นเหตุให้รัฐบาลอาศัยเค้าโครงของพระราชบัญญัติเทศบาลเมื่อปี พ.ศ. 2476 มาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 โดยให้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของสมาชิกสภาเทศบาล กฎหมายกำหนดให้สภาเทศบาลกลับมามีสมาชิกสภาเทศบาล 2 ประเภทเช่นเดิมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 โดยที่สมาชิกประเภทแรกมาจากการเลือกตั้ง ส่วนสมาชิกประเภทที่สองมาจากการแต่งตั้งทั้งมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายเทศบาล พ.ศ. 2481 ที่สมาชิกสภาเทศบาลไม่เข้าใจบทบาทของตนอย่างดีเพียงพอ และขาดความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการเทศบาล อีกทั้งยังตึรอนฝ่ายบริหารจนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถบริหารกิจการเทศบาลได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องเพียงพอ

(2) โครงสร้างเทศบาลและการตรวจสอบถ่วงดุล กฎหมายกำหนดให้สภาเทศบาลเป็นผู้เลือกนายกเทศมนตรี โดยผู้ที่ได้รับการเลือกให้เป็นนายกเทศมนตรีต้องได้เสียงสนับสนุนในสภาเทศบาลเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด โดยให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง ด้วยเหตุผลที่ต้องการให้รัฐบาลสามารถควบคุมและยุติความขัดแย้งในเทศบาลได้ และกฎหมายเทศบาลยังคงยืนยันการให้เทศบาลมีโครงสร้างเช่นเดียวกับกฎหมายเทศบาลปี พ.ศ. 2481 ที่ประธานสภาเป็นนายกเทศมนตรีโดยตำแหน่ง และให้ข้าหลวงประจำจังหวัดแต่งตั้งเทศมนตรีคนหนึ่งด้วยความยินยอมของสภาเทศบาลเป็นรองประธานสภาเทศบาลเพื่อให้ฝ่ายคณะเทศมนตรีมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล และเป็นการทำให้ฝ่ายคณะเทศมนตรีมีเสถียรภาพในการบริหารเทศบาลมากขึ้น ในขณะที่เทศมนตรีผู้ที่ไม่ได้เป็นรองประธานสภาเทศบาลไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อเปิดโอกาสให้คนที่มีความรู้สามารถเข้ามาเป็นฝ่ายบริหารของเทศบาลได้ และหากพิจารณาในทางกลับกัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ส่วนกลางสามารถแทรกแซงการ

ทำงานของฝ่ายบริหารได้โดยการส่งคนของส่วนกลางเข้าไปเป็นเทศมนตรี ในกรณีที่เห็นว่าจำเป็น นอกจากนี้ กฎหมายยังไม่เปิดโอกาสให้สภาสามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะเทศมนตรีได้ ในขณะที่ฝ่ายบริหารก็ไม่สามารถยุบสภาได้เช่นกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพและความเข้มแข็งของฝ่ายบริหาร

(3) การควบคุมเทศบาล กฎหมายเปิดโอกาสให้กระทรวงมหาดไทยสามารถควบคุมเทศบาลได้โดยตรง โดยเฉพาะเทศบาลขนาดใหญ่ เช่น เทศบาลนคร โดยทำเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งกฎหมายเทศบาลฉบับก่อน ๆ ไม่มีการกำหนดในลักษณะเช่นนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้ ก็เพื่อให้รัฐบาลกลางโดยกระทรวงมหาดไทยสามารถเข้าควบคุมการทำงานของเทศบาลได้โดยตรง โดยเฉพาะในกรณีเพื่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกันภายในเทศบาลระหว่างคณะเทศมนตรีกับสมาชิกสภาเทศบาล

ในปีพ.ศ. 2487 ในสมัยของนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี แก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 เพียงมาตราเดียว คือ มาตรา 14 ในเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกสภาเทศบาล เนื่องจากสถานการณ์ในขณะนั้น เป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าไม่สมควรที่จะให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เพราะอาจกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐได้ จะเห็นได้จากจำนวนเทศบาลทั่วประเทศในสมัยนั้นมีเพียง 117 แห่ง โดยเทศบาลอันดับที่ 117 นั้นก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2488 หลังจากนั้นก็ไม่มีการก่อตั้งเทศบาลขึ้นอีกเลย (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 373)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2495 มีการตราพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127 เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็เพื่อจัดตั้งสุขาภิบาลที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่มาของพระราชบัญญัติเกิดขึ้นภายหลังที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เดินทางไปดูงานต่างประเทศและมองเห็นบทบาทสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในประเทศดังกล่าวในขณะที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยมีน้อยเกินไปและจำกัดอยู่แต่เพียงเขตชุมชนเมือง ดังนั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงตัดสินใจที่จะพัฒนาสุขาภิบาลโดยหวังว่าสุขาภิบาลจะเป็นตัวเร่งในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลมากขึ้น (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 373-374) อย่างไรก็ดี เจตนารมณ์ในการยกระดับจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลเพิงประสบผลอย่างจริงจังก็เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลใน พ.ศ. 2542 นี้เอง

ในเวลาเดียวกันพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ในเขตจังหวัด กำหนดให้อันอำนาจของกรมการจังหวัดเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

ในปีพ.ศ. 2496 มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 ได้ 10 ปี เนื่องจากรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีนโยบายต้องการกระจายอำนาจให้แก่การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

มากขึ้น กอปรกับรัฐบาลเห็นว่าปัญหาของเทศบาลที่พยายามแก้ไขมาโดยตลอดยังไม่สำเร็จลุล่วงเท่าใดนัก พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ถือได้ว่าเป็นนโยบายการกำหนดรูปแบบโครงสร้างของเทศบาลที่ใช้มาจนถึงก่อนการปรับโครงสร้างเทศบาลตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้แก่

1) จำนวนของสมาชิกสภาเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มีการเปลี่ยนจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลให้ลดลง กล่าวคือ เทศบาลนครให้มีสมาชิกสภาเทศบาลเหลือเพียง 24 คน เทศบาลเมืองให้มีสมาชิกสภาเทศบาลเหลือเพียง 18 คน และเทศบาลตำบลให้มีสมาชิก 12 คน เหตุผลที่ต้องลดจำนวนสมาชิกลงเนื่องจาก เกิดความวุ่นวายภายในสภาเทศบาลหลายแห่ง สมาชิกสภาตีรวน และมีการเล่นพรรคเล่นพวกจนก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการประชุมและไม่ก่อเกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อการบริหารงานเทศบาล ดังนั้น จึงเห็นควรให้ลดจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลลง

2) โครงสร้างของเทศบาลและการตรวจสอบถ่วงดุล พระราชบัญญัติได้มีการนำระบบสภากับคณะเทศมนตรีโดยกลับมาใช้ใหม่ ทดแทนระบบที่ให้นายกเทศมนตรีเป็นประธานสภาเทศบาลที่ใช้มากกว่า 15 ปี ซึ่งก็ไม่ได้แก้ไขปัญหอะไรได้มากนัก นอกจากนี้ ยังกำหนดให้นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีทุกคนต้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลจะไม่สามารถแต่งตั้งคนของตนให้เข้ามาเป็นคณะเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลได้ เพราะกฎหมายยังเปิดโอกาสให้สภาเทศบาลมีสมาชิกประเภท 2 อยู่ การตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภานั้น พบว่า กฎหมายไม่เปิดโอกาสให้สภาเทศบาลเปิดอภิปรายไม่ว่างใจคณะเทศมนตรี ในขณะที่นายกเทศมนตรีก็ไม่มีอำนาจยุบสภาเทศบาลหรือเสนอยุบสภาเทศบาลเช่นกัน อย่างไรก็ดี สภาเทศบาลอาจถูกยุบได้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในขณะที่คณะเทศมนตรีต้องออกจากตำแหน่งเมื่อสภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3) ประเภทของสมาชิกสภาเทศบาล กฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลยังลงมืออยู่ 2 ประเภท เช่นเดิม โดยกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้สมาชิกสภาประเภทที่สอง เป็นเสมือน “พี่เลี้ยง” ให้แก่สมาชิกสภาเทศบาล และในบางกรณีอาจรวมไปถึงคณะเทศมนตรีอีกด้วย โดยที่สมาชิกประเภทที่สองนี้มาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นจำนวนถึงครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด

4) การควบคุมเทศบาล กฎหมายได้เพิ่มอำนาจในการควบคุมสมาชิกสภาเทศบาลให้มากขึ้น โดยการให้อำนาจแก่ข้าหลวงประจำจังหวัดในการ “สั่งให้ออก” แก่สมาชิกสภาเทศบาล หากสมาชิกผู้นั้นมีความประพฤติอันอาจจะเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีตำแหน่งหรือแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อควบคุมสมาชิกสภาท้องถิ่นให้อยู่ในระบบระเบียบมากขึ้น และเพื่อป้องกันปัญหาเรื่องความศรัทธาเชื่อมั่นในตัวองค์กรเทศบาลต่อสายตาประชาชน

ในปีพ.ศ. 2498 มีการตราระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พระราชบัญญัติดังกล่าวได้จัดตั้งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เพื่อทำการงานนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลโดยให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจจัดหารายได้ รวมถึงดำเนินการเองได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้ สภาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นมิใช่เป็นเพียงแค่สภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำเนินการปกครองส่วนท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลโดยรัฐบาลยังคงแต่งตั้งข้าราชการประจำไปควบคุมการปกครองท้องถิ่นในระดับจังหวัด กล่าวคือ อบจ.จะประกอบด้วยสภาจังหวัดทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติกำหนดนโยบายการบริหารและควบคุมฝ่ายบริหาร สภาจังหวัดจะมีสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในแต่ละจังหวัดที่เรียกว่า สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) สภาจังหวัดจะมีสมาชิกระหว่าง 18-36 คนขึ้นอยู่กับจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้นและมีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี ส่วนฝ่ายบริหารของ อบจ. จะมีหัวหน้า ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตำแหน่งและมีปลัด อบจ. ซึ่งก็คือ ปลัดจังหวัด และข้าราชการประจำคนอื่นๆ ที่เข้ามาทำงานใน อบจ. (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 374 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 44)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2499 มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2499 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม กฎหมายฉบับนี้เป็นความพยายามให้เทศบาลมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยกฎหมายกำหนดให้ยกเลิกสมาชิกสภาเทศบาลประเภทที่สองที่มาจากแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลง คงไว้แต่สมาชิกที่มาจากเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

และในปีพ.ศ. 2499 ยังมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 อีกด้วย พระราชบัญญัตินี้ได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีรายได้ รายจ่ายของตนเอง แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด อบต. ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ก็มีลักษณะคล้ายกับ อบจ. คือ มีการแต่งตั้งคนของรัฐ ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านเข้าไปควบคุมดูแล อบต. โดยอบต. แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาตำบล ประกอบด้วย กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่ง มีสมาชิกที่ราษฎรแต่ละหมู่บ้านเลือกตั้งหมู่บ้านละ 1 คน สภาตำบลทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ส่วนคณะกรรมการตำบลจะให้กำนันในตำบลนั้นเป็นประธาน โดยตำแหน่งและยังมีแพทย์ประจำตำบลและผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการ ครูและผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอแต่งตั้งไม่เกิน 5 คน ทั้งหมดอยู่ในวาระ 5 ปี (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 374-375 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 54-55)

ในปีพ.ศ. 2509 รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้จัดรูปแบบการบริหารงานส่วนตำบลในรูปแบบใหม่ที่ต่างจากเดิม กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสภาตำบลที่มีการแยกเป็นฝ่ายสภาฝ่ายบริหารตาม

คำสั่งกระทรวงมหาดไทยนั้นได้ถูกปรับมาเป็นการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการสภาตำบลตามคำสั่งที่ 275/2509 (โกวิท พวงงาม, 2553 : 375 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 54-55)

ตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามมาจนถึงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เราพบว่า การรวมศูนย์อำนาจได้มีพลวัตมาเป็นการรวมศูนย์อำนาจแบบแยกส่วน (fragmented centralization) เนื่องจากอิทธิพลจากการเข้ามาของสหรัฐอเมริกาเพื่อต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ในแถบประเทศอินโดจีนและขยายอำนาจของตนเองโดยสหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและงบประมาณแก่ประเทศไทย จนรัฐรวมศูนย์แต่เดิมได้ถูกปรับแยกออกเป็นส่วนๆ ทำให้แต่ละกรมกองและกระทรวงสามารถตั้งการข้าราชการของตนเองไปจนถึงระดับจังหวัดและอำเภอ ผลที่ตามมาก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยจึงมีบทบาทเป็นเพียงผู้ประสานงานการบริหารราชการในจังหวัดที่ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา (ธนสวรรค์ เจริญเมือง, 2550 : คำแถลงในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 6)

ในปีพ.ศ. 2515 มีการออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้ยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการสภาตำบลที่มีอยู่เป็นรูปแบบสภาตำบล สภาตำบลตามประกาศนี้ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล กรรมการที่มาจากการแต่งตั้ง คือ ครูซึ่งนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง และกรรมการโดยการเลือกตั้ง คือ ราษฎรจากหมู่บ้านละ 1 คน

ระหว่างในปี พ.ศ. 2515-2518 มีการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้จัดตั้งกรุงเทพมหานครเป็นการปกครองแบบกิ่งราชการส่วนภูมิภาคกิ่งราชการท้องถิ่นโดยการรวมราชการส่วนภูมิภาคคือ จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและราชการส่วนท้องถิ่นคือ เทศบาลนครหลวง องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี สุขาภิบาลในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารและมีสภากรุงเทพมหานครที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารของผู้ว่าราชการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติได้เปลี่ยนการปกครองกรุงเทพมหานครจากลักษณะกิ่งราชการส่วนท้องถิ่นมาเป็นราชการส่วนท้องถิ่นนครหลวงโดยมีการเลือกตั้งทั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (โกวิท พวงงาม, 2544 : 216-217 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 67)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2521 มีการตราพระราชบัญญัติเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ให้พัทยาเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เมืองพัทยามีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบผู้จัดการเมือง (city manager) แบบเดียวกับสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ตามระบบของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นจะต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดจ้างผู้ที่มีความเหมาะสมมาเป็นผู้จัดการเมืองโดยอยู่ในวาระที่กำหนด เช่น วาระ 2 ปี หรือ 4 ปี เป็นต้น การที่ผู้บริหารมา

จากการว่าจ้างก็เพื่อให้ได้ผู้บริหารมืออาชีพและปลอดจากการเมือง (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 375-376 ; นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 77)

ในปีพ.ศ. 2528 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยยกเลิก พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2518 เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีอิสระในการบริหารมากขึ้น

เหตุการณ์ระหว่างปีพ.ศ. 2535-2539 พบว่า พรรคการเมือง 5 พรรคได้เสนอนโยบายหาเสียงว่าจะกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและมีพรรคการเมือง 4 พรรคที่เสนอนโยบายเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เราพบว่า สังคมไทยในช่วงนี้ได้เกิดการตื่นตัวในนโยบายการปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นอย่างไม่เคยมีมาก่อนและเพื่อเป็นการลดกระแสเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการสำคัญ 5 ประการคือ (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 376)

1) พิจารณาปรับปรุง อบจ. ด้วยการให้นายก อบจ. มาจากสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) โดยไม่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายก อบจ. อีกต่อไป

2) กระทรวงมหาดไทยประกาศแต่งตั้งสตรีเป็นปลัดอำเภอตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2536 หลังจากที่ยุทธศาสตร์ของกระทรวงได้คัดค้านเรื่องนี้มาโดยตลอด

3) กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งสตรีเป็นผู้ว่าฯ คนแรกในเดือนมกราคม พ.ศ. 2537

4) รัฐบาลเสนอร่าง พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านสภาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

5) กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งสตรีเป็นนายอำเภอคนแรกในเดือนมกราคม พ.ศ. 2539

ในปีพ.ศ. 2537 มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล สาเหตุของการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นผลจากการประนีประนอมระหว่างข้อเสนอการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของกลุ่มประชาสังคมกับข้อเสนอปรับปรุงสภาตำบลของกระทรวงมหาดไทย กล่าวคือ หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 กลุ่มนักวิชาการ นักการเมือง และสื่อมวลชนจำนวนหนึ่งได้เรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยมองเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจบังคับบัญชาควบคุมดูแลและกำกับข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรมที่มาจากส่วนกลางดังนั้น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นที่มีความชัดเจนและเห็นผลได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม ข้อเสนอเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าวได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้เบี่ยงเบนประเด็นให้เกิดผลกระทบน้อยกว่าโดยเลือกกระจายอำนาจในระดับตำบลแทนการกระจายอำนาจในระดับจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้ปรับร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลที่กระทรวงผลักดันเข้าสู่รัฐสภาหลายครั้ง

ในช่วง พ.ศ. 2524 มาผลักดันร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแทน (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552 : 35-41)

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีสาระสำคัญคือ มีการแบ่งตำบลเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรกได้แก่ สภาตำบลที่มีอยู่ในทุกตำบล ประกอบด้วยสมาชิกคือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 1 คน ส่วนเลขานุการ ได้แก่ ข้าราชการที่ทำงานในตำบลนั้นแต่งตั้งโดยนายอำเภอ ส่วนประเภทที่สองได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าปีละ 1.5 แสนบาทก็ให้ตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีกรรมการได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน และส่วนฝ่ายบริหารเรียกว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน 4 คน ซึ่ง 6 คนนี้มาจากการเลือกตั้งของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 376-377)

ผลของการออกพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้ตำบลต่างๆ ทั่วประเทศมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกิดขึ้นในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2538 รวม 617 แห่ง และเพิ่มขึ้นอีกในปัจจุบันทั้งหมด 6,396 แห่ง (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 377)

4.3 การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง

การปกครองท้องถิ่นภายใต้หลักการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบทั่วประเทศ (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) เกิดขึ้นเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 เนื้อหาของนโยบายกระจายอำนาจในรัฐธรรมนูญดังกล่าวระบุให้คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ยังระบุถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงความสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง นโยบายกระจายอำนาจในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้เกิดกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่สำคัญดังนี้

ก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในปีพ.ศ. 2540 ในปีเดียวกันนั้นได้มีการตรา พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ถูกกำหนดให้มีโครงสร้างอำนาจหน้าที่และกลไกการบริหารที่แตกต่างไปจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 กล่าวคือพระราชบัญญัติฉบับใหม่เกิดขึ้นจากแรงกดดันที่มาจากความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศเนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลกระทบในการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วน

ตำบลคือทำให้เกิดปัญหาพื้นที่ดำเนินงานของ อบจ. ทับซ้อนกับ อบต. รวมถึงการเสนอเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และรายได้ของ อบจ. นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับใหม่ยังได้แยกข้าราชการส่วนภูมิภาคออกจากฝ่ายการบริหารงานของ อบจ. ด้วยกล่าวคือ แต่เดิมกฎหมายกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ได้เปลี่ยนมาให้สภาจังหวัดเป็นผู้เลือกนายก อบจ. ขึ้นทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร (โกวิทย์ พวงงาม, 2544 : 99)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฝ่ายนิติบัญญัติ) และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฝ่ายบริหาร) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัด ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในจังหวัดโดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีอำนาจหน้าที่ควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย (โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์, 2557)

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นผลมาจากพฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 เหตุการณ์พฤษภาทมิฬเป็นความขัดแย้งระหว่างพลังของระบบราชการกับพลังนอกระบบราชการซึ่งมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายกระจายอำนาจการปกครองอันเนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552)

1) การเรียกร้องตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งเนื่องจากการเดินขบวนคัดค้านสภารักษาความสงบแห่งชาติ (รสช.) ที่มาจากรัฐประหารจนนำไปสู่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬนั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากการปฏิเสธนายกรัฐมนตรีพลเอกสุจินดา คราประยูรที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

2) การถอยของกลุ่มทหารออกจากอำนาจทางการเมืองนำไปสู่การลดอำนาจลงของฝ่ายข้าราชการทั้งระบบเนื่องจากผู้บัญชาการทหารบกหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬได้แสดงจุดยืนว่าทหารจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองอีกต่อไป จุดยืนดังกล่าวมีผลให้เกิดถดถอยทางการเมืองของข้าราชการพลเรือนอื่นๆ ไปด้วยเนื่องจากทหารจะไม่เป็นผู้ปกป้องข้าราชการพลเรือนอีกต่อไปทำให้ข้าราชการมีอำนาจลดลงและเริ่มยอมรับตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนมากขึ้น

3) มีกระแสเรียกร้องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยกลุ่มนักการเมืองและปัญญาชนรวมถึงนักวิชาการเนื่องจากมีความเห็นพ้องต้องกันว่าพัฒนาประชาธิปไตยของไทยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความชอบธรรมมากกว่าการแต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงมหาดไทย

4) นักการเมืองและพรรคการเมืองมีการแข่งขันกันเพื่อนำเสนอ นโยบายส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปมากขึ้น

ทศวรรษ 2540 จึงถือได้ว่าเป็นทศวรรษของการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นของไทยเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายรวมศูนย์อำนาจไปสู่นโยบายกระจายอำนาจ กล่าวคือ นโยบายกระจายอำนาจการปกครองตั้งอยู่บนหลักการว่า รัฐได้มอบอำนาจวินิจฉัยการปกครองบางส่วนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลโดยมีการเลือกตั้งและความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการสาธารณะโดยไม่อยู่ได้บังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางแต่อยู่ในการกำกับตามกฎหมาย ทศวรรษดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หลังจากนั้นยังได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยอนุวัฒน์ตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการอย่างขนานใหญ่ คือ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นเสมือนผู้บังคับบัญชาของราชการส่วนท้องถิ่นมาเป็นบทบาทการกำกับดูแลท้องถิ่นมากกว่า นอกจากนี้ การถ่ายโอนบริการสาธารณะซึ่งเคยเป็นหน้าที่ของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่ท้องถิ่นทำให้ราชการส่วนท้องถิ่นขยายใหญ่ขึ้นในขณะที่ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคปรับตัวลดลง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2546 : 37-38 , 87-88)

เราพบว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดเนื้อหา นโยบายที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบดังนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 89-95 ;นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552 : 41-43 ; วุฒิสภา ดันไชย, 2552 : 13-16)

1) การกำหนดแนวทางหลักในการปกครองท้องถิ่นตามหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 ว่า รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองตัดสินใจในกิจการพัฒนาเศรษฐกิจและจัดบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและเท่าเทียม รวมถึงการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน

2) การบัญญัติถึงหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่นตามมาตรา 282 ที่ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการปกครองตนเองทั้งทางด้านในการกำหนดนโยบาย การบริหารบุคคล ด้านการเงิน รวมถึงการคลังโดยไม่กระทบกับความเป็นราชอาณาจักรหนึ่งเดียวที่แบ่งแยกไม่ได้

3) การบัญญัติสิทธิการเลือกผู้ปกครองของประชาชนตามมาตรา 285 ที่ว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นโดยทั้งสองฝ่ายมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

4) อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แยกออกมาจากรัฐตามมาตรา 284 ,289 และ 290 ตามปรากฏในหมวด 9 ของรัฐธรรมนูญว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยตรงรวม 7 เรื่อง เช่น

การบำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังบัญญัติถึงกลไกในการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่องคือ การจัดทำกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ รวมถึง การจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้วย

5) การบัญญัติเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำกิจกรรมต่างๆ ได้ ตามมาตรา 284 ที่ว่า ให้มีการจัดสรรสัดส่วนภาษีอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันโดยจะต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

6) การบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระจากส่วนกลางมากขึ้นตามมาตรา 288 ที่ว่า รัฐธรรมนูญให้อำนาจในการบริหารงานบุคคลแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

7) การบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา 286 และ 287 ที่ว่า นอกจากสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งในท้องถิ่นแล้วประชาชนยังมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย

8) การบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 283 ที่ว่า รัฐมีหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมโดยไม่กระทบต่อหลักการปกครองตนเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 เริ่มมีการตราพระราชบัญญัติกฎหมายลูกอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่สำคัญดังนี้

1) การประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 อันเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่นซึ่งสมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นนั้นส่งผลให้สุขาภิบาลซึ่งมีคณะกรรมการสุขาภิบาลเพียงองค์กรเดียวทำหน้าที่เป็นทั้งสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องมีการตราพระราชบัญญัติเพื่อยกฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552 : 44)

2) การประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า กฎหมายกระจายอำนาจนั้น เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นตามความในมาตรา 284 วรรค 3 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มุ่งส่งเสริมให้มีการ

กระจายอำนาจหน้าที่และรายได้จากราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีสาระที่สำคัญดังนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 96-113 ; วุฒิสาร ตันไชย, 2552 : 26-27)

ก. การจัดตั้งคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรไตรภาคีระดับชาติระหว่างกรรมการ โดยตำแหน่งผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการมีหน้าที่สำคัญในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข. ในการจัดบริการสาธารณะนั้น ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

ค. การกำหนดให้มีการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ง. การกำหนดหลักการและสาระสำคัญของแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เมื่อ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดในเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้วางหลักไว้ในมาตรา 288 โดยจัดระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นใหม่ให้มีเอกภาพมากขึ้นโดยมุ่งให้เกิดการโยกย้ายถ่ายเทบุคคลซึ่งทำงานในท้องถิ่นได้จริงทำให้คนที่มีความสามารถสนใจทำงานในท้องถิ่นมากขึ้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552 : 44)

4) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เมื่อ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา 286 ที่บัญญัติไว้ว่า ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ดังนั้น จึงได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ในรายละเอียดในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าว (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 122-124)

5) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เมื่อ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา 287 ที่บัญญัติไว้ว่า ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ โดยคำร้องขอต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติเสนอมาคด้วย ดังนั้น จึงได้มีการจัดทำ

พระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบเพื่อยื่นเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547 : 120-122)

6) มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 285 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547: 150-151)

7) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 โดยให้สมาชิกสภาเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนกับให้มิ นายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (โกวิท พวงงาม, 2553 : 378)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2543 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ในสมัยรัฐบาลของชวน หลีกภัย กฎหมายฉบับนี้เป็นการปรับปรุงกฎหมายเทศบาลให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ได้จัดระเบียบการปกครองท้องถิ่นใหม่ โดยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลเปลี่ยน เป็นคราวละ 4 ปี
- 2) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลสามารถลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีได้
- 3) คณะเทศมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อมีการยุบสภาเทศบาล ซึ่งอำนาจในการยุบสภาเทศบาลเป็นของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยสมบูรณ์
- 4) หากเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยการถูกลงคะแนนเสียงจากประชาชนในถอดถอน เทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีผู้นั้นจะกลับมาเป็นเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีในวาระของสภาเทศบาลนั้นอีกไม่ได้
- 5) ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ในสมัยรัฐบาลของชวน หลีกภัย โดยให้เทศบาลเมืองและเทศบาลนครมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงหลังจากครบวาระของสมาชิกสภาเทศบาล (โกวิท พวงงาม, 2553 : 378)

ในปีพ.ศ. 2545 มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 นอกจากนี้ในปีพ.ศ. 2546 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 และยังมีการแก้ไขพระราชบัญญัติตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2546 โดยสาระสำคัญของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้ง 3 ฉบับเป็นการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น อันได้แก่ นายก อบจ. นาย อบต. และ

นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 378-379)

ในปีพ.ศ. 2546 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยโดยให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจากประชาชนและกำหนดให้อยู่ในวาระติดต่อกันไม่เกิน 2 สมัย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2546 (โกวิทย์ พวงงาม, 2553 : 379)

และในกลางปี พ.ศ.2546 รัฐสภาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2546 โดยให้ยกเลิกชื่อเรียก คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร และให้ใช้ชื่อ คณะผู้บริหารแทน นอกจากนี้ยังเปลี่ยนชื่อเรียก ประธานกรรมการบริหาร มาเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานกรรมการบริหารเปลี่ยนเป็น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเปลี่ยนชื่อเรียกข้อบังคับตำบล เป็น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการยกเลิกไม่ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะผู้บริหาร

4.4 การปกครองท้องถิ่นหลังรัฐประหารในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

การปกครองท้องถิ่นภายใต้นโยบายกระจายอำนาจในปัจจุบันเป็นผลมาจากการรัฐประหาร 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2549 และ 2557 ซึ่งก่อให้เกิดการกลับเข้ามามีบทบาทของการรวมศูนย์อำนาจอีกครั้งหนึ่ง (recentralization) ดังนั้น เราจะพบปรากฏการณ์การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ (decentralists) และกลุ่มที่ยังคงส่งเสริมการรวมศูนย์อำนาจ (centralists) (ชนสวรรค์ เจริญเมือง, 2550 : 38-47) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ของกลุ่มสนับสนุนกระจายอำนาจได้เคลื่อนจากยุทธศาสตร์ในเชิงรุกไปสู่ยุทธศาสตร์การตั้งรับหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ในขณะที่กลุ่มที่สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจได้เริ่มฟื้นตัวหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 หลังจากนั้นได้มีการผนึกกำลังเครือข่ายภายในกลุ่มจนกระทั่งสามารถเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ในเชิงรุกได้หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2557 พลวัตของการต่อสู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในช่วงนี้สามารถนำเสนอรายละเอียดได้ดังนี้

การปกครองท้องถิ่นในช่วงปัจจุบันได้รับผลจากการรัฐประหารที่นำโดยผู้บัญชาการทหารบก พลเอกสนธิ บุญรัตน์กริน และผู้นำสี่เหล่าทัพเข้ายึดอำนาจจาก พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2549 หลังจากนั้นคณะรัฐประหารได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศแทนการใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมถึงห้ามชุมนุมทางการเมือง (เดลินิวส์, 25 กันยายน 2549) ต่อมาในวันที่ 1

ตุลาคม พ.ศ. 2549 พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้เข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยเสนอการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมือง การใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดภาคใต้ (โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ, 1 ตุลาคม 2549)

หลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 กลุ่มสนับสนุนการกระจายอำนาจยังสามารถขับเคลื่อนกระบวนการกระจายอำนาจโดยอาศัยยุทธศาสตร์ในเชิงรุกได้ภายใต้สถานการณ์เชิงโครงสร้างการเมืองแบบสองขั้ว เราจะพบว่า หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 รัฐธรรมนูญดังกล่าวยังคงไว้ซึ่งนโยบายการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 นอกจากจะระบุสาระสำคัญนอกเหนือจากเรื่องอำนาจหน้าที่ ความเป็นอิสระ การได้มาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแล้วยังระบุถึงการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ การเพิ่มความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการคุ้มครองคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล (ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย, 2559 : คำนำ) ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวพบว่า ได้มีกลุ่มเครือข่ายชุมชนและประชาสังคมสามารถใช้โอกาสในเชิงโครงสร้างผลักดันพระราชบัญญัติได้ 2 ฉบับซึ่งถือเป็นกฎหมาย “คู่แฝด” คือ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองและพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2551 มีเจตนารมณ์ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองรวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาที่มีความเป็นอิสระเพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือดำเนินการกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ส่วนวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมืองนั้นมุ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง (สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง, 2551 : 63)

ส่วนพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้เห็นความสำคัญของชุมชนซึ่งเป็นสังคมฐานรากทางประวัติศาสตร์ มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมแตกต่างหลากหลายตามภูมิโนเศ การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างรวดเร็วจนส่งผลให้ชุมชนอ่อนแอ ประสบปัญหาความยากจน เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชนถูกทำลายจนเสื่อมโทรม เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสร้างระบอบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาลซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองสิทธิชุมชน

และประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมุ่งจะส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มหาชน), 2551)

กรณีการผลักดันพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ซึ่งขับเคลื่อนโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นหลักได้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มที่สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจ เช่น กระทรวงมหาดไทย รวมถึงนักการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกล่าวคือ ภายใต้รัฐบาลที่มีนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ผู้นำเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีด้วยนั้น กลุ่มเครือข่ายชุมชนในภาคประชาสังคมและนักวิชาการสายชุมชนในเมืองได้ผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้โดยมีเหตุผลในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัตินี้คือ ความจำเป็นที่ต้องมีฐานะเป็นทางการของภาคประชาชนในบริบทการทำงานภายใต้ระบบของภาครัฐ เนื่องจากองค์กรชุมชนที่ไม่เป็นทางการมีแนวโน้มต้องเข้ามาทำงานในพื้นที่ของภาครัฐมากขึ้นตามลำดับ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2553 : 110)

โอกาสทางการเมืองที่เปิดให้มีการผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็คือ สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นนำ 2 ชั่วอำนาจหลักในเมืองไทยขณะนั้นคือ ชนชั้นนำเก่าและชนชั้นนำใหม่ที่เข้ามามีอำนาจหลังรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็นความขัดแย้งอย่างเด่นชัดหลังขึ้นมาเป็นรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และหลังรัฐประหารในเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 ชนชั้นนำเก่า ซึ่งประกอบด้วยชนชั้นสูงและชนชั้นนำทหารสามารถดึงชนชั้นกลางในเมืองเข้ามาร่วมเป็นพันธมิตรเพื่อต่อต้าน ชนชั้นนำใหม่ ซึ่งได้แก่ นักธุรกิจการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นที่มีตำแหน่งตั้งแต่คณะรัฐมนตรี องค์กรบริหารส่วนจังหวัดไปจนถึงหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่นอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันชนชั้นนำใหม่ก็สามารถดึงชาวบ้านที่นิยมชมชอบโครงการประชานิยมเข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายพันธมิตรได้ ดังนั้น จึงเกิดการต่อสู้ระหว่างพันธมิตรเครือข่ายทางการเมืองสองกลุ่มภายใต้การขับเคลื่อนของชนชั้นนำ ความขัดแย้งของสังคมไทยดังกล่าวเป็นปัญหาเรื้อรังที่ไม่สามารถแก้ไขในเฉพาะหน้าได้ ดังนั้น จึงมีการเรียกร้องให้เกิดกลุ่มที่เป็นทางเลือกที่สามสำหรับการเข้ามามีบทบาทและพัฒนาประชาธิปไตย ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ภาคประชาชนจึงได้นำเสนอสภาองค์กรชุมชนเป็นทางเลือกที่สามทางการเมืองไทย (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2553 : 108)

กระบวนการผลักดันพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ คือ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2553 : 25-27)

ช่วงที่หนึ่งการผลักดันร่าง พรบ.สภาองค์กรชุมชนในช่วงแรกที่มีเนื้อหา ร่างกฎหมายเน้นการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย โดยเฉพาะกลไกราชการส่วนภูมิภาคที่นำโดยกระทรวงมหาดไทยรวมถึงการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ช่วงที่สองการผลักดันร่าง พรบ.สภาองค์กรชุมชนในช่วงสองที่มีเนื้อหาเน้นการสร้างสถานภาพที่เป็นทางการของภาคประชาชนมากกว่าการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง

ในส่วนเครือข่ายชุมชนในระดับประเทศที่เข้าร่วมผลักดัน พรบ.นี้ได้แก่ ขบวนการชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอีสาน รวมถึงนักวิชาการ ที่ได้ร่วมลงชื่อประมาณ 300 คนในนามนักวิชาการสายชุมชนและนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ผู้ก่อตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในฐานะรองนายกรัฐมนตรี สมัยรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดังนั้น ร่างสภาองค์กรชุมชนฉบับนี้ จึงสามารถใช้ช่องทางของนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม เข้าสู่การพิจารณาคณะรัฐมนตรีเข้าโดยง่าย ส่วนฝ่ายที่ต่อต้านร่าง พรบ.สภาองค์กรชุมชน ได้แก่ พันธมิตรระหว่างกลุ่มข้าราชการกระทรวงมหาดไทยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สันนิบาตเทศบาล สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

กลุ่มต่อต้านร่าง พรบ.ได้อาศัยช่องทางของนายอารีย์ วงศ์อารยะ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน ในที่สุดเมื่อ ร่าง พรบ.สภาองค์กรชุมชนฉบับแรก เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี จึงได้เกิดการปะทะกันระหว่างระหว่างตัวแทนของภาคประชาชนกับผู้แทนของพันธมิตรข้าราชการและนักการเมืองท้องถิ่น คือ การปะทะกันระหว่างนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และนายอารีย์ วงศ์อารยะ จนไม่สามารถขับเคลื่อนร่าง พรบ.ต่อไปได้

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเครือข่ายชุมชนหลายกลุ่มจึงมีการเสนอให้ถอนแนวเรื่องอำนาจในการตรวจสอบ เพราะหากยังคงยืนยันที่จะเสนอบทบาทในด้านดังกล่าวไป โอกาสที่จะทำให้ พรบ.ฉบับนี้ถูกขัดขวางและติดกไปมีสูงมาก ในทางตรงกันข้ามช่วงหลังกลุ่มของบำรุง คะโยธา ก็มีพลังในการต่อรองน้อยลง ทำให้หลายฝ่ายจึงเห็นร่วมกันว่าควรถอยเรืงนี้ออกมาก่อน แล้วพยายามทำให้สภาองค์กรชุมชนเป็นแห่งของการเรียนรู้ทางด้านเครือข่ายชุมชน และหากเครือข่ายชุมชนมีพลังและมีความเข้มแข็งมากนั้นก็อาจมีการขยับประเด็นในเรื่องของการตรวจสอบอีกครั้ง

ในเวลาต่อมาเครือข่ายชุมชนจึงได้หาช่องทางใหม่ในการผลักดัน พรบ.สภาองค์กรชุมชน โดยไม่ต้องผ่านคณะรัฐมนตรี คือ การทำเป็นร่างที่ไม่เกี่ยวกับการเงินและนำเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) โดยได้อาศัยตัวแทนเครือข่ายชุมชนใน สนช. เช่น อ.ชบ ยอดแก้ว อ.มุกดา อินทะสาร อ.วัลลภ ดังคณาภิรักษ์ เป็นต้น ตัวแทนของเครือข่ายชุมชนใน สนช. ได้ล๊อบบี้เพื่อขอการสนับสนุนจากกลุ่มกฎหมายมหาชนที่นำโดยนายมิชัย ฤชุพันธุ์ ในฐานะประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายมิชัย ฤชุพันธุ์ ได้เข้ามาช่วยยกร่าง พรบ.ใหม่โดยปรับเนื้อหาให้เป็นการตรวจสอบอำนาจรัฐ แต่เลือกการมีสถานภาพทาง

กฎหมายให้แก่เครือข่ายชุมชน ในขณะที่เดียวกันร่าง พรบ.ฉบับใหม่ก็เปิดพื้นที่ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเข้ามามีบทบาทในสภาองค์กรชุมชนด้วย เช่น การมีบทบาทในการจัดตั้งกลุ่มของกำนัน เป็นต้น

พันธมิตรระหว่างเครือข่ายกับกลุ่มกฎหมายมหาชนใน สนช. สามารถขับเคลื่อนร่าง พรบ. ผ่าน สนช.เป็นพระราชบัญญัติได้โดยการตั้ง นายวัลลภ ตังคณานุก์ เป็นประธานกรรมาธิการในวาระที่ 2 ทำให้ผ่านการลงมติในวาระที่ 3 ได้อย่างราบรื่น

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เราจะพบว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังคงสืบทอดเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 โดยได้วางหลักเกณฑ์ในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 6 ประการคือ ประการแรก การขยายอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทที่ชัดเจนและกว้างขวางขึ้น ประการที่สอง การทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างการทำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความเป็นอิสระ ประการที่สาม เป็นการพัฒนาระบบการดำเนินงานและบริหารงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่สี่ การเปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชน ประการที่ห้า การทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใส และประการที่หก เป็นการขับเคลื่อนการปกครองท้องถิ่นโดยการบัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น (วุฒิสาร ตันไชย, 2552 : 198) การประกาศใช้รัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางการปกครองท้องถิ่น 3 ประการใหญ่ๆ คือ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2552 : 46)

1) การจัดทำประมวลกฎหมายท้องถิ่นซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในระบบกฎหมายท้องถิ่นยิ่งขึ้น

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่นร่วมกันอย่างเป็นทางการอันจะทำให้การจัดการบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในเงื้อมมือการถูกควบคุมเข้ากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น

3) การจัดระบบการบริหารบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบภายใต้ระบบเดียวกันซึ่งจะมีผลต่อความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการโยกย้ายบุคลากร

ภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 กลุ่มสนับสนุนการกระจายอำนาจโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังสามารถขับเคลื่อนในเชิงรุกผลักดันการกระจายอำนาจได้อยู่ ดังจะเห็นได้จากเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2551 นายสุภชัย สุภศิลป์ นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีสมชาย วงศ์สวัสดิ์ จัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมายของกฎหมายกระจายอำนาจและขอให้ปลดล็อกวาระการดำรงตำแหน่งจำกัด 2 วาระของนายกผู้บริหารท้องถิ่นและต่อมาในปี พ.ศ. 2552 จึงมีกฎหมายปลดล็อกวาระดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552 เพื่อแก้ไขเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นทั้งนายก อบต. นายกเทศมนตรี นายก อบจ. และนายกเมืองพัทยาซึ่งแต่เดิมนั้นกำหนดไว้ว่า ห้ามดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไปเป็น ไม่กำหนดวาระดำรงตำแหน่ง การผลักดันข้อแก้ไขดังกล่าวเกิดจากการร่วมมือผลักดันระหว่างสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคม อบต. สมาคม อบจ. และเมืองพัทยา (ผู้จัดการออนไลน์, 16 พฤศจิกายน 2552)

นอกจากนี้ กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้ขยายบทบาทเป็นกลุ่มพลังทางการเมือง (pressure group) โดยการจัดชุมนุมเรียกร้องต่อรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้จัดสรรงบประมาณแก่ท้องถิ่นเพิ่มเป็น 30% ของงบประมาณประเทศที่ลานพระรูปและทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 และชุมนุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 การชุมนุมทำให้รัฐบาลยอมจัดสรรงบประมาณขึ้นเป็น 28% จากเดิม 27.28% (ซีทีวีนิวส์, 1-15 มิถุนายน 2556) หลังจากนั้นกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็นำเสนอแนวคิดการจัดตั้งพรรคการเมืองของตัวเองโดยการเคลื่อนไหวของสมาคมข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมพนักงานเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย และสมาพันธ์ปลัดเทศบาลแห่งประเทศไทยมีมติจัดตั้งพรรครักท้องถิ่นไทยที่มีเป้าหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกจากการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยและให้มีการจัดตั้งจังหวัดจัดการตนเองโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง (มติชน, 15 พฤศจิกายน 2556)

ในระหว่างนี้กลุ่มสนับสนุนการกระจายอำนาจได้รวมพลังกันเป็นพันธมิตรในการผลักดันการกระจายอำนาจโดยในปี พ.ศ. 2554 คณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) ที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) ที่มีนายแพทย์ประเวศ วะสีผู้นำเครือข่ายชุมชน เป็นประธาน โดยคณะกรรมการทั้งสองได้รับการจัดตั้งโดยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อ พ.ศ. 2552 กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เสนอการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจของประเทศโดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นภายใต้หลักการลดอำนาจรัฐและเพิ่มอำนาจประชาชน กล่าวคือ ต้องมีการถอดสายการบังคับบัญชาที่มีต่อท้องถิ่นและเพิ่มอำนาจการจัดการตนเองให้ท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ใช่กระบวนการกระจายอำนาจที่สร้างระบบรวมศูนย์อำนาจขึ้นมาใหม่ในท้องถิ่น แต่เน้นการกระจายอำนาจและการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ดังนั้น การกระจายอำนาจรูปแบบนี้จำเป็นต้องประสานประชาธิปไตยทางตรงเข้ากับประชาธิปไตยแบบตัวแทนมากขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจเพิ่มขึ้นจะต้องถูกกำกับและตรวจสอบโดยประชาชนหรือภาคประชาสังคมท้องถิ่นในทุกขั้นตอน (คณะกรรมการปฏิรูป, 2554)

ข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจได้รับการเสนอต่อให้เกิดข้อเสนอ การปฏิรูประบบการปกครองท้องถิ่นและกระจายอำนาจโดยเครือข่ายประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นที่เชื่อว่า สมัชชาองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโดยการนำของ มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ข้อเสนอของ เครือข่ายสมัชชาดังกล่าวมีเนื้อหาสาระที่สำคัญคือ (พลเดช ปิ่นประทีป, 2557 : 39-57)

1. การออกพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเองเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความ พร้อมสามารถยกสถานะเป็นการปกครองของท้องถิ่นชนิดพิเศษได้
2. แก้ไขพระราชบัญญัติการจัดงบประมาณในลักษณะที่เน้นเชิงพื้นที่ (area-based) เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำในท้องถิ่น
3. แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่นเพิ่มเป็นร้อยละ 40 ของงบประมาณของประเทศให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี
4. การขยับเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค
5. การควมรวมองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
6. การจัดให้มีสภาประชาชนปฏิรูปจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน

ข้อเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเองและการยกเลิกการบริหาร ราชการส่วนภูมิภาคได้นำไปสู่การเรียกร้องเรื่องจังหวัดจัดการตนเองที่มีเป้าหมายหลักให้ยกเลิกการบริหาร ราชการส่วนภูมิภาคและจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ในเวลาต่อมาข้อเสนอของเครือข่ายประชา สังคมและชุมชนท้องถิ่นอาศัยความชอบธรรมจากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ที่ระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัดจัดการตนเองไว้ 3 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องของสิทธิชุมชนตามมาตรา 66 และ 67 ซึ่งรับรองการ รวมตัวของบุคคลเป็นชุมชนท้องถิ่นและมีสิทธิในการอนุรักษ์และการจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ส่วนที่ สองตามในมาตรา 78 ที่บัญญัติแนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินโดยระบุถึงการพัฒนาจังหวัดที่มี ความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ได้โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนใน จังหวัด และส่วนที่สามเป็นหมวดการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา 281 ที่ระบุว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญ ว่าเป็นอิสระ ว่าท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พลเดช ปิ่น ประทีป, 2557 : 29-30)

แนวคิดจังหวัดจัดการตนเองได้รับการผลักดันเข้าสู่กระบวนการนโยบายโดยคณะกรรมการปฏิรูป กฎหมายที่เป็นองค์กรอิสระของรัฐได้เข้ามาเป็นกำลังหลักในการร่างกฎหมายจังหวัดจัดการตนเองของ จังหวัดต่างๆ ที่มีความพร้อม (จิรัส สุวรรณมาลา, 2556 : 21 ; ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2556) การขับเคลื่อน จังหวัดจัดการตนเองในรูปแบบต่างๆ ต้องมาซึ่งลงพร้อมทั้งการลดบทบาทของกลุ่มที่สนับสนุนการ กระจายอำนาจเมื่อเกิดรัฐประหาร วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 พร้อมทั้งมีการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้สิ้นสุดลง หลังจากนั้นคณะรัฐประหารได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งให้มีสถานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะได้โค่นรัฐบาลรักษาการของนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล นับเป็นรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประวัติศาสตร์ไทย คณะรัฐประหารได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด 2 คณะรัฐมนตรีรักษาการหมดอำนาจตลอดจนให้ยุบวุฒิสภา จนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557 วันที่ 21 สิงหาคม 2557 สถานิติบัญญัติแห่งชาติที่มาจากการรัฐประหารมีมติเลือกพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แสดงจุดยืนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจต่อสาธารณชนในรายการคืนความสุขให้คนในชาติว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำให้เกิดปัญหาระหว่างจังหวัดซึ่งเท่ากับเป็นการประกาศไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอจังหวัดจัดการตนเองของกลุ่มสนับสนุนการกระจายอำนาจ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 13 มิถุนายน 2557)

หลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2557 ได้เริ่มมีการโจมตีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้วาทกรรมเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง ตามจริงการสร้างวาทกรรมดังกล่าวเริ่มสะสมมาตั้งแต่หลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 เช่น ในปี พ.ศ. 2551 พันตำรวจเอกดุสิต อารยวุฒิ ผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและการตรวจสอบกรมสืบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ได้เสนอข่าวพบว่า ในการรับสมัครข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10,000 อัตรา ในปี พ.ศ. 2549 มีขายข้อสอบโดยการสอบสี่หนึ่งเป็นเงิน 100,000 บาท สี่สองเป็นเงิน 200,000 บาท และสี่สามหรือตำแหน่งที่จำกัดอัตราต้องจ่ายเป็นเงิน 300,000 บาท (มติชน , 20 กรกฎาคม 2551)

การจำกัดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรากฏอย่างเห็นได้ชัดในช่วง พ.ศ. 2558-2559 เมื่อพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 สั่งพักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 8 ครั้ง ด้วยกันคือ

ครั้งที่ 1 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2558 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 สั่งพักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 20 คน จากทั้งหมด 45 คน

ครั้งที่ 2 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2558 ลงวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2558 สั่งพักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 49 คน จากทั้งหมด 71 คน

ครั้งที่ 3 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 1/2559 ลงวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 48 คน จากทั้งหมด 59 คน

ครั้งที่ 4 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 43/2559 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 50 คน จากทั้งหมด 60 คน

ครั้งที่ 5 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 44/2559 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน

ครั้งที่ 6 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 50/2559 ลงวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน

ครั้งที่ 7 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 52/2559 ลงวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 2 คน จากทั้งหมด 21 คน

ครั้งที่ 8 ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 59/2559 ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2559 สั่งพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนักการเมือง และข้าราชการประจำของท้องถิ่น จำนวน 62 คน จากทั้งหมด 72 คน

นอกจากการใช้ ม.44 แล้ว กลุ่มผู้มีอำนาจยังได้ขยายวาทกรรมโจมตีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องกล่าวคือ ในปีพ.ศ. 2559 มีการเผยแพร่เรื่องทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านสื่อมวลชนโดยอาศัยหน่วยงานของรัฐในระดับชาติไม่ว่าจะใช้คำพิพากษาของศาล คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนี้

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ปปช. ระบุว่าจากคดีที่ส่งมาให้ ปปช. พิจารณาประมาณ 37,000 คดีโดยคิดเป็นมูลค่า 500,000 ล้านบาทเป็นคดีที่เกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถึง 50%

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 สำนักข่าวอิศราได้เผยแพร่คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีภาษีหรือยื่นบัญชีเป็นเท็จที่มีการผ่านการพิพากษาศาลฎีกาไปแล้วระหว่างปี พ.ศ. 2555-2558 ปรากฏว่าเป็นคดีที่เกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น 107 คนจาก 123 คดี (สำนักข่าวอิศราออนไลน์, 6 พฤษภาคม 2559) ต่อมาในเดือนธันวาคมปีเดียวกันสำนักข่าวอิศรายังได้เผยแพร่คำพิพากษาคดีดังกล่าวเพิ่มเติมว่า มีนักการเมืองท้องถิ่นถูกตัดสินคดีอีก 34 คนจากคดีทั้งหมด 35 คดี (สำนักข่าวอิศราออนไลน์, 3 ธันวาคม 2559)

เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เผยแพร่คำพิพากษาคดีผู้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อปปช.

จำนวน 17 คดี ใน 13 จังหวัด ผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วยนายกผู้บริหารท้องถิ่น ไปจนถึงเลขานุการนายกซึ่งทุกคนมีความผิดห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี และต้องพ้นจากตำแหน่งในวินิจัย นอกจากนั้น ยังมีการต้องถูกจำคุก 1-3 เดือน รวมถึงปรับ 4,000-12,000 บาท แต่ให้รอลงโทษจำคุกใน 1 ปี (สำนักข่าวอิศราออนไลน์, 11 ธันวาคม 2559)

ในที่สุดเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2559 นายจิรัช มูลทองโรย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงข่าวว่า จากการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน พบปัญหาเงินขาดบัญชีและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตรวม 2,838 เรื่อง โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมากที่สุด 1,496 เรื่อง แบ่งเป็น การยักยอกเงิน หรือทรัพย์สินราชการ 1,507 เรื่อง การปฏิบัติผิดระเบียบ 656 เรื่อง การจัดซื้อจัดจ้าง 605 เรื่อง รวมทั้งยังมีเรื่องการเบิกค่าเช่าบ้านเท็จและทุจริตน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น (โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, 24 ธันวาคม 2559) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพยายามตอบโต้ว่ากรรมหลักของกลุ่มสนับสนุนรวมศูนย์อำนาจโดยใช้วาทกรรมต่อต้านคือ ประชามชนท้องถิ่นไทยได้ออกมาตอบโต้ว่าทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการแถลงของสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่า มูลค่าทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 1,496 เรื่องนั้นมีมูลค่าสูญเสียเพียงแค่ 0.4 เปอร์เซ็นต์ จากมูลค่าทั้งหมดจากมูลค่าความเสียหายทั้งหมด

ในที่สุดเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2559 สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ลงมติเห็นชอบรายงานแนวทางการปฏิรูปการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นด้วยคะแนนเสียง 163 คะแนน ไม่เห็นด้วย 0 คะแนน และงดออกเสียง 2 คะแนน (เนชั่น, 25 สิงหาคม 2559) ต่อมานายวัลลภ พริ้งพวงษ์ รองประธานกรรมการปฏิรูปการเมืองของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ได้นำเสนอสาระสำคัญของรายงานที่เน้นการปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่จำเป็นจะต้องมีการปฏิรูป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ไทยอีนิวส์, 29 พฤศจิกายน 2559)

1) ปัญหาภารกิจที่ซ้ำซ้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภารกิจระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 20 ล้านบาทซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริหารงานมีถึง 6,000 กว่าแห่งจากทั้งหมด 7,851 แห่ง (ไม่รวมกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)

3) ปัญหาความไม่โปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการปกครองท้องถิ่น

นายวัลลภยังชี้ให้เห็นถึงข้อเสนอแนะในการปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนฯ ที่สำคัญคือ

1) การจัดทำประมวลกฎหมายท้องถิ่น

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีภารกิจเกี่ยวกับการบูรณาการแผนท้องถิ่น โครงการขนาดใหญ่ และโครงการคาบเกี่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) การยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศเป็นเทศบาลและควรรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยกว่า 20 ล้านบาท

ดังนั้น เมื่อ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2559 นายกสมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดพร้อมทั้งนายนิพนธ์ บุญญามณี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ยื่นหนังสือต่อนายพลพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการควรรวมเทศบาลขนาดเล็กเข้าด้วยกัน แต่มีข้อเสนอเห็นด้วยกับการยกระดับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล และขอให้ลดอำนาจบทบาทของกระทรวงมหาดไทย ในการกำกับองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับ (คมชัดลึก, 27 ธันวาคม 2559)

การเคลื่อนไหวของกลุ่มสนับสนุนกระจายอำนาจได้มีการปรับยุทธศาสตร์จากการเคลื่อนไหวเชิงรุกมาเป็นฝ่ายตั้งรับอย่างชัดเจนเมื่อความพยายามของพันธมิตรกลุ่มสนับสนุนกระจายอำนาจไม่สามารถผลักดันร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2557 ในสภาพปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้สำเร็จ ร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2557 ที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติไม่เห็นชอบนั้นมีสาระที่สำคัญคือ การให้ความเป็นอิสระในการปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันตามสภาพสังคมในแต่ละพื้นที่ การให้บทบาทกับภาคประชาสังคมในการจัดบริการสาธารณะนอกเหนือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งสมัชชาพลเมืองให้มีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การปรับปรุงระบบและกลไกการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำหนดให้มีประมวลกฎหมายท้องถิ่น (ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย. 2559: 4-5)

หลังจากการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2557 แล้วเรายังพบกระแสอีกด้านหนึ่งในการปกครองท้องถิ่นก็คือ กระแสการกลับมามีบทบาทของการรวมศูนย์อำนาจอีกครั้งหนึ่ง กลุ่มที่สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจได้เริ่มเคลื่อนไหวเพื่อฟื้นฟูบทบาทการปกครองท้องถิ่นหลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 ภายใต้อำนาจของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่มาจากการรัฐประหาร คือ เคารเสนอให้ขยายบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะกลไกของการปกครองส่วนภูมิภาค

การขยายบทบาทของการปกครองท้องถิ่นที่จะเห็นได้จากมีการประกาศพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว

คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ แต่โดยที่กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ยังมิได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมทำให้การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับการกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น จึงสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งของกำนันโดยการคัดเลือกของผู้ใหญ่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นไปจนครบอายุ 60 ปี และเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

หลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทยยังได้ดึงกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านมาเป็นพวกในการต่อต้านการกระจายอำนาจโดยการเสนอคำขอตอบแทนทางการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามในหนังสือ ถึง เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เรื่องการปรับเพิ่มอัตราเงินค่าตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ หนังสือดังกล่าวระบุว่า กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคลากรดังกล่าว เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัย ในการสนองนโยบาย ในระดับตำบลและหมู่บ้าน แม้ว่าปัจจุบันสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองจะเปลี่ยนไป แต่ก็มิได้ทำให้หน้าที่ของบุคคลเหล่านี้ลดน้อยลง ตรงกันข้ามกลับมากยิ่งขึ้น อีกทั้งต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ตำบลตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีวันหยุด ถือว่าเป็นผู้แบกรับภาระทุกข์สุขของประชาชน แต่ในเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการนั้นน้อยมาก ดังนั้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงอัตราค่าตอบแทนในตำแหน่งให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ค่าครองชีพ และทัดเทียมค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่รัฐตำแหน่งอื่นๆ โดย กำนันผู้ใหญ่บ้าน ปัจจุบันอัตราค่าตอบแทนต่อเดือน 5,000 บาท ขอเพิ่มอีก 5,000 บาท เป็น 10,000 บาท ผู้ใหญ่บ้าน 4,000 บาท ขอเพิ่ม 4,000 บาท เป็น 8,000 บาท แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ปัจจุบันเงินเดือน 2,500 บาท ขอเพิ่ม 2,500 บาท เป็น 5,000 บาท (พระราชดำริธุรกิจ, 7 พฤศจิกายน 2551)

นอกจากนี้ในเวลาต่อมาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ยังได้มีการเพิ่มเงินอัตราค่าตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายรักษาความสงบว่า คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้เพิ่มเงินอัตราค่าตอบแทน แต่เดิมกำนันได้รับเงินเดือน 10,000 บาท เพิ่มเป็น 15,000 บาท ผู้ใหญ่บ้านเดือนละ 8,000 บาท เพิ่มเป็น 13,000 บาท ขณะที่แพทย์ประจำตำบล สารวัตร

กำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายรักษาความสงบเดือนละ 5,000 บาท เพิ่มเป็น 10,000 บาท โดยรัฐบาลได้เพิ่มเพดานขึ้น 25 ขั้น ทุกระดับขึ้นละ 200 บาท (มติชนสุดสัปดาห์, 11 ตุลาคม 2559)

ความพยายามขยายบทบาทของการปกครองท้องถิ่นที่ได้ถูกต่อต้านจากกลุ่มสนับสนุนกระจายอำนาจ แต่การต่อต้านก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2555 ส.ส. พรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ร่วมกันขอเสนอแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2551 โดยให้วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านเป็นคราวละ 5 ปี แทนการอยู่ถึง 60 ปี ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ผ่านขึ้นการรับหลักการของสภาผู้แทนฯ เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2555 อย่างไรก็ดี ข้อเสนอของร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวได้รับการต่อต้านจากกำนันผู้ใหญ่บ้านในหลายๆ จังหวัด เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2555 มีการชุมนุมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดอุดรธานี 2,016 คน นครราชสีมา 1,000 คน ตาก 300 คน เชียงใหม่ 2,000 คน เชียงราย 3,000 คน เพชรบูรณ์ 3,000 คน และอยุธยา 3,000 คน เป็นต้น (มติชน, 4 ตุลาคม 2555) ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวไม่ได้รับการผลักดันมาเป็นกฎหมายเมื่อพรรคเพื่อไทยมีมติชะลอร่าง พ.ร.บ. เพื่อสลายการชุมนุมของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่วางแผนจะจัดชุมนุมใหญ่ในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 (เนชั่น, 6 พฤศจิกายน 2555)

การผนึกกำลังต่อต้านการกระจายอำนาจปรากฏผลออกมาอย่างชัดเจนเมื่อมีการเคลื่อนไหวข้อเสนอจังหวัดจัดการตนเองที่ต้องการให้ยกเลิกการปกครองส่วนภูมิภาคและให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงมหาดไทยในฐานะกลไกหลักของรัฐรวมศูนย์แสดงจุดยืนต่อต้านแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยผ่านความเห็นของหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รองปลัดกระทรวงมหาดไทยหม่อมหลวงปนัดดาอ้างถึงปัญหาความมั่นคงของเอกภาพภายในรัฐที่ว่า (ปนัดดา ดิศกุล, 2556 : 19)

“ผมมีความเป็นห่วงว่าแนวคิดเรื่องจังหวัดจัดการตนเองจะทำให้เกิดกระแสภูมิภาคนิยมหรือจังหวัดนิยมซึ่งอาจจะเป็นการสลายความรู้สึกในความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศไทย”

“สำหรับปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันคือ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไม่ใช่ปัญหาการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะตราบใดที่เรายังไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้แนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองอาจจะเป็นการสร้างปัญหาใหม่ให้กับสังคมไทยมากกว่าการแก้ปัญหา”

กำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมกับกระทรวงมหาดไทยคัดค้านข้อเสนอจังหวัดจัดการตนเองโดยจัดการชุมนุมแสดงพลัง เช่น เมื่อธันวาคม พ.ศ. 2557 กำนันผู้ใหญ่บ้านที่จังหวัดศรีสะเกษ กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และนครศรีธรรมราช โดยความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยชุมนุมคัดค้านการยกเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเสนอด่อนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (เวิร์คพอยท์ทีวี, 16 ธันวาคม 2557) หลังจาก

การในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558 สมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดขอนแก่นร่วมกับสหพันธ์ปลัดอำเภอแห่งประเทศไทยได้ออกมาคัดค้านร่าง พ.ร.บ. จังหวัดจัดการตนเอง (กรุงเทพมหานคร, 2 มิถุนายน 2558)

จากการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ว่าด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่า แนวโน้มในอนาคตนั้นกระบวนการกระจายอำนาจของไทยยังถือว่าอยู่ในภาวะชะงักงันเนื่องจากยังคงมีการต่อสู้ที่ยังไม่ลงตัวระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจและกลุ่มที่สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจหลังรัฐประหารที่ผ่านมามีเห็นได้จากการประกาศจุดยืนเกี่ยวกับนโยบายกระจายอำนาจของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของรัฐบาลที่มาจากรัฐประหารในรายการ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของโทรทัศน์เฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560 พลเอกประยุทธ์ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ปัจจุบันยังไม่พร้อมที่จะมีการกระจายอำนาจปกครองตนเองเพราะท้องถิ่นต้องมีการปรับปรุงตนเองให้เข้มแข็งกว่านี้ รวมถึงสร้างความคุ้มค่าให้กับงบประมาณที่ลงไปสู่ท้องถิ่นและจัดการกับปัญหาทุจริตในองค์กรเพราะถ้าการกระจายอำนาจเป็นอยู่เช่นนี้ก็จะอันตรายต่อประเทศได้ กล่าวคือ (รัฐไทยออนไลน์, 24 มีนาคม 2560)

“หากเราพูดถึงการกระจายอำนาจคือการปกครองตนเอง การบริหารจัดการตนเองทุกเรื่อง มีงบประมาณเป็นของตนเอง ส่วนกลางก็ไม่ต้องมายุ่งมากนักเพราะประชาชนรู้ปัญหาของพื้นที่ดี ถามว่าแล้วมันทำได้หรือ ยัง เวลานี้มันยังไม่พร้อมตอนนั้น”

“ประเทศไทยเป็นหนึ่งเดียวเพราะฉะนั้นรายได้ทั้งหมดก็ต้องมารวมแล้วก็มาที่ส่วนกลางแล้วก็แบ่งปันไปจังหวัดอื่นโดยดูรายได้ของท้องถิ่นแล้วมาทำกติกาเงินสนับสนุน”

“ถ้าท่านแสดงให้เห็นได้ว่าท่านเข้มแข็งทั้งหมดทั้งประเทศแล้วค่อยไปว่ากันใหม่วันหน้านะ วันนี้เอาที่เดิมทำให้ได้ก่อนทั้งการทำงาน ประสิทธิภาพ การแก้ทุจริตความไม่โปร่งใส”

“ถ้าเรายังเป็นอยู่เช่นนี้แล้วกระจายกันออกไปเร็วๆ มันก็อันตรายต่อการพัฒนาประเทศ มันคุมอะไรไม่ได้ทั้งหมด วันหน้ามันจะล้มทุกจังหวัด รัฐบาลไหนก็ทำไม่ได้ถ้ายังไม่ปรับปรุง รายได้ประเทศก็มีไม่พอ มันพังทั้งหมด”

แนวโน้มภาวะชะงักงันของการกระจายอำนาจของไทยในอนาคตได้รับตอกย้ำอีกครั้งหนึ่งเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับล่าสุดเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ดังจะเห็นได้จากในหมวด 14 เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 249 ได้ระบุเนื้อหาขึ้นย่นจุดยืนเชิงนโยบายให้มีการกระจายอำนาจอย่างจำกัดโดยตัดเนื้อหาในมาตรา 78 ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ที่ระบุถึงการพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ได้อันเป็นเนื้อหาที่นำไปสู่แนวคิดจังหวัดจัดการตนเองที่ให้เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและยกเลิกการปกครองส่วนภูมิภาค แต่ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ไม่มีการระบุถึงการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดดังที่ว่า

“มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่ง การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน”

ส่วนเนื้อหาสาระการกระจายอำนาจในส่วนอื่นๆ รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 ก็ยังคงระบุสาระหลัก เช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ดังนี้

1. การยังคงกำหนดบทบาทหลักขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะและ กิจกรรมสาธารณะตามที่ว่า

“มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และ กิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการ สาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจ โดยเฉพาะ ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการใดให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจ ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมาย ให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือ หน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ ได้ รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเอง โดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษี ที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่ อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้ม ครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประ โยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต

และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์และการป้องกัน การก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย”

2. การยังคงกำหนดการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมุ่งระบุงบคุณธรรมและการโยกย้ายถ่ายเทบุคลากรดังที่ว่า

“มาตรา 251 การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาาร่วมกัน หรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้”

3. การยังคงกำหนดสิทธิการเลือกผู้ปกครองของประชาชนในท้องถิ่นโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่ว่า

“มาตรา 252 สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย”

4. การยังคงกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอข้อบัญญัติ รวมถึงการถอดถอนสมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่นดังปรากฏไว้ในมาตรา 253 และ 254 ที่ว่า

“มาตรา 253 ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ”

บทที่ 5

บทวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่น

จากการสังเคราะห์ความรู้เชิงวิพากษ์ซึ่งใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพจึงมีผลการศึกษาทั้งในลักษณะบทวิเคราะห์และบทสังเคราะห์องค์ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น บทวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ดังกล่าวมาจากการสำรวจวรรณกรรมทางวิชาการจากแหล่งสำรวจทั้งหมด 10 แหล่งคือ งานวิจัยของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการค้นคว้าอิสระและปริญาานิพนธ์ด้วย งานวิจัยขององค์กรให้ทุนวิจัย เช่น สกว. สสส. สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น งานวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการกระจายอำนาจ เป็นต้น งานวิจัยของสถาบันวิชาการอื่นๆ เช่น ทีดีอาร์ไอ เป็นต้น งานวิจัยที่ไม่ได้บรรจุไว้ในแหล่งข้อมูลที่กล่าวไปแล้วข้างต้น เช่น งานวิจัยที่เก็บรวบรวมในมือของนักวิจัย เป็นต้น บทความวิจัย หนังสือในรูปของตำราทางวิชาการ หนังสือที่นำเสนอแนวความคิด และบทความที่นำเสนอแนวความคิด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในประเทศไทยโดยอาศัยเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น (central-local relations) ในประเด็นทางทฤษฎี (theoretical issue) ต่างๆ คือ เป้าหมายหลักของการกระจายอำนาจ (keys goals) ทักษะคติเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น (attitude to local autonomy) ทักษะคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (attitude to public participation) แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ (key service delivery mechanism) และแนวความคิดเกี่ยวกับกลไกหลักทางการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ (key political mechanism)

ผลการศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในภาพรวมสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในปัจจุบันว่ามีทฤษฎีหลักอยู่ 5 ทฤษฎีคือ

1. แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
2. แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

3. แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

4. แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

5. แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

เมื่อนำทฤษฎีกระจายอำนาจทั้ง 5 แนวคิดมาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณในภาพรวมเราจะพบผลการศึกษาดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจำแนกตามแนวคิด (N=1646)

จุดยืนทางทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	จำนวน	ร้อยละ
1.แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก	1516	92.1
2.แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่	76	4.6
3. แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ	21	1.3
4.แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม	22	1.3
5.แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส	11	0.7
รวม	1,646	100.0

จากตารางที่ 5.1 จะพบว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่านั้นถือได้ว่าเป็นแนวคิดกระแสหลักของการกระจายอำนาจในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดกระจายอำนาจแนวทางอื่นๆ อีก 4 แนว ดังจะเห็นได้จากการสำรวจพบว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่าได้ผลิตวรรณกรรมทางวิชาการในรูปแบบของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการถึง 1,516 เรื่อง จากการสำรวจทั้งหมด 1,646 เรื่องหรือคิดเป็นถึงร้อยละ

ละ 92.1 ในขณะที่แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือก
สาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ผลิตรวบรวมทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
เพียงร้อยละ 4.6 1.3 1.3 และ 0.7 ตามลำดับ

การนำเสนอแนวคิดกระจายอำนาจตามตารางที่ 5.1 มิได้หมายความว่า วรรณกรรมทางวิชาการ
เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยจะมีเฉพาะ 5 แนวคิดดังกล่าวเท่านั้นแต่ยังมีแนวคิด
กระจายอำนาจอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ตัวอย่างเช่น แนวคิดกระจายอำนาจของสำนักสตรีนิยมดังปรากฏใน
งานของสุทธิณี จันทร์ทรัพย์ (2549) เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาร่วมกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเมืองพัทยา
ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรสตรีนิยม หรือ งานที่ใช้แนวคิดของฟูโกต์โดย พิชญ์ พงส์สวัสดิ์ (2549)
เรื่อง มิติที่หลากหลายในเรื่อง “อำนาจ” ใน อุตสาหกรรมงานวิจัย เรื่อง การกระจายอำนาจและนวัตกรรม
ท้องถิ่น เป็นต้น แต่การสำรวจวรรณกรรมในโครงการนี้ต้องการนำเสนอภาพรวมทั้งในเชิงปริมาณและเชิง
คุณภาพของงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยมากกว่า

ในการนำเสนอผลการศึกษาจากการสำรวจองค์ความรู้เชิงวิพากษ์โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์
ของการวิจัยคือ การศึกษาสถานภาพและวิพากษ์องค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีรวมถึงเสนอแนะประเด็นวิจัย
และวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย
ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาโดยแยกออกเป็นแต่ละทฤษฎีดังนี้

- 5.1 แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
- 5.2 แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่
- 5.3 แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส
- 5.4 แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ
- 5.5 แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

5.1 แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในที่นี้หมายถึง แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่า (old localism)
เกี่ยวกับการกระจายอำนาจแนวคิดดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันมากที่สุดในวงวิชาการไทยเมื่อเปรียบเทียบกับ
แนวคิดกระจายอำนาจแนวทางอื่นๆ อีก 4 แนว ดังจะเห็นได้จากการสำรวจว่ามีวรรณกรรมในรูปของ

งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการถึง 1,516 เรื่อง จากทั้งหมด 1,646 เรื่องหรือคิดเป็นถึงร้อยละ 92.1 ดังปรากฏข้อมูลรายชื่อในภาคผนวก ก ของรายงานวิจัยนี้

แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักใช้แนวศึกษาในเชิงสถาบันทางการเมืองที่มุ่งศึกษา โครงสร้างทางการเมืองพื้นฐานในเชิงกฎหมายที่เป็นทางการ โดยผ่านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การวิเคราะห์จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานรัฐสมัยใหม่หรือรัฐชาติเป็นหลัก ดังนั้น แนวการศึกษาเชิงสถาบันทางการเมืองจึงมีลักษณะของการวิเคราะห์ที่เน้นรัฐเป็นศูนย์กลาง (state center approach) (สัมภาษณ์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, วันที่ 19 สิงหาคม 2560)

กลุ่มนักวิชาการสถาบันทางการเมืองได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจของท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก โดยตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดว่าด้วยรัฐสมัยใหม่และการปกครองท้องถิ่นแนวแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามแนวเวเบอร์นั้นเราสามารถแบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎีใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีแรกเป็นความคิดแบบจารีตนิยม (traditional perspective) ซึ่งเชื่อว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นผลผลิตของการปกครองมาแต่โบราณและเน้นรูปแบบการปกครองที่มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ส่วนทฤษฎีที่สองเป็นความคิดของสำนักสมัยใหม่นิยม (modernist perspective) ซึ่งเชื่อว่าหากไม่มีรัฐบาลกลางเกิดขึ้นก็จะไม่มีการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นตามมา ดังนั้น เป็นการเน้นการปกครองในรูปแบบที่เป็นทางการ (formal institution) นักวิชาการตามแนวท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจะเห็นด้วยทฤษฎีที่สอง คือ สนใจการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบที่เป็นทางการซึ่งรัฐให้การรับรองมากกว่าการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการเนื่องจากเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นที่เป็นทางการเกิดขึ้นภายใต้รัฐสมัยใหม่ (modern state) ที่เปลี่ยนแปลงมาจากรัฐบาลแบบจารีตนิยม (traditional state) (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547)

การที่รัฐสมัยใหม่มีอธิปไตยเป็นอำนาจอันชอบธรรมภายในดินแดนที่แน่นอนทำให้รัฐสมัยใหม่จำเป็นต้องมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจไม่มากนักน้อย แต่ในการดำเนินงานของรัฐในภาคปฏิบัติอำนาจการปกครองจะถูกจัดสรรออกไประหว่างสถาบันการเมืองในส่วนกลางหรือระดับชาติ (central or national institution) กับสถาบันนอกศูนย์กลางหรือท้องถิ่น (peripheral or local institution) ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงเป็นการจัดโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางอำนาจภายในรัฐว่าจะมีการจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจ (distribution of power) การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการสาธารณะของรัฐส่วนกลางไปยังหน่วยหรือองค์กรในระดับท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ดี ในรัฐเดียวกันก็จะพบว่า การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจเปรียบเสมือนสองด้านของเหรียญเดียวกันที่อยู่คู่กันแต่อำนาจของฝ่ายใดจะมีมากน้อย

เพียงใดขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบสถาบันของแต่ละประเทศ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547 ; วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2559 : 18-23) กล่าวโดยสรุปแล้วการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจึงเป็นกระบวนการจัดสรรอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์, 2555 : 27-32)

การใช้แนวกฎหมายและสถาบันการเมืองที่เป็นทางการของท้องถิ่นนิยมกระแสหลักมีผลให้กระบวนการอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทยภายใต้นโยบายกระจายอำนาจตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีลักษณะกระบวนการจากบนลงล่าง (top-down process) กระบวนการที่ริเริ่มจากภายนอกท้องถิ่นจะส่งผลต่อสถานการณ์ภายในท้องถิ่น ฐานคิดของกระบวนการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนฐานคิดความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่เป็นคุณต่อการสร้างประชาธิปไตยย่อมส่งผลให้ท้องถิ่นเกิดประชาธิปไตยไปด้วยเพราะกฎหมายมีสภาพบังคับให้เกิดการปฏิบัติตามที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือถูกยกเลิกได้โดยง่าย (วุฒิสารตน์ไชย, 2557)

ในการวิเคราะห์ทฤษฎีท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในสังคมไทย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 หัวข้อย่อยคือ

5.1.1 การวิเคราะห์ทฤษฎีในภาพรวม

5.1.2 การวิเคราะห์ประเด็นเชิงทฤษฎี (theoretical issue)

5.1.3 การวิเคราะห์ประเด็นการวิจัยในเชิงปริมาณ

5.1.4 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.1.1 การวิเคราะห์ทฤษฎีในภาพรวม

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในประเทศไทย จะพบว่า การก่อรูปทฤษฎีเกิดจากการวิจัยและเสนอแนวคิดของกลุ่มนักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ในสายกฎหมายมหาชนและนักรัฐศาสตร์ รวมถึงนักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ที่ใช้การวิเคราะห์แนวสถาบันทางการเมือง (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์, 2555 : 27-28) กลุ่มนักวิชาการดังกล่าวมีแนวคิดและปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจร่วมกันบางประการ โดยมีข้อถกเถียงที่สำคัญคือความเชื่อว่าการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำไปสู่ความมีอิสระท้องถิ่นในการปกครองตนเองโดยรัฐบาลจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้กำกับดูแลท้องถิ่นตามกรอบที่กฎหมายกำหนด กลไกทางกฎหมายในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจตามแนวกระแสหลักก็คือ การมีกฎหมายกระจายอำนาจ

ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้โดยต้องมีการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มอย่างพอเพียง พร้อมกันนั้นจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำแผนกระจายอำนาจและแผนปฏิบัติการในระดับชาติอีกด้วย

แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเห็นว่า หัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจคือ การที่ประชาชน ภาคประชาสังคม องค์กรอาสาสมัครและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในรูปของการสนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอความเห็น การตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว พบว่า ถูกจำกัดอยู่ในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่า การกำหนดนโยบายซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหลักของนักการเมืองที่เป็นตัวแทนมาจากการเลือกตั้ง

ส่วนกลไกหลักทางการเมืองในการกระจายอำนาจก็คือ กลไกของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนแนวเสรีประชาธิปไตย วุฒิสาร ตันไชย (2557) ใน การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย ได้ชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นก็คือ การเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเนื่องจากการสร้างประชาธิปไตยในท้องถิ่นที่เป็นฐานล่างสุดของหน่วยทางสังคมที่จะช่วยพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองและเสริมสร้างจิตสาธารณะของประชาชน โดยการเรียนรู้ที่จะต่อรองแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เพื่อเป้าหมายของตนเองและของชุมชน นอกจากนี้ ประชาธิปไตยท้องถิ่นจะเป็นฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับประเทศด้วย ดังนั้น การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงนำไปสู่การพัฒนาเสรีประชาธิปไตย

กลไกของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นดังกล่าวจะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นใน 3 มิติด้วยกันคือ มิติในเชิงสถาบัน มิติในเชิงกระบวนการ และมิติในเชิงคุณค่าของประชาธิปไตย ดังนี้ (วุฒิสาร ตันไชย, 2552)

การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในมิติเชิงสถาบันเกิดจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน มีสถาบันทางการเมืองหลักที่แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั้งสองฝ่ายและมีการกำหนดบทบาท อำนาจ และหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายไว้อย่างชัดเจน โดยฝ่ายสภาท้องถิ่น

มีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ กลั่นกรองการทำงานและให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายบริหารหรือคณะผู้บริหาร
ท้องถิ่นในการบริหารงานท้องถิ่น

การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในมิติกระบวนการ ในบริบทของการปกครองท้องถิ่นจะเห็นว่
กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้คุ้นเคยและเข้าใจในความหมายของ
ประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งเป็น
กระบวนการในการคัดสรรบุคคลขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ในการบริหารงานท้องถิ่นแทนตน การเสนอ
ข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง
โดยตรงโดยประชาชนในท้องถิ่นสามารถที่ร่วมกันเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นต่อสภาท้องถิ่นได้ การจัดให้มี
เวทีประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบลในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่ให้
ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการดำเนินงานและเป็นเจ้าของทรัพยากรได้มีส่วนร่วมในการบริหาร
จัดการท้องถิ่นตนเอง ได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้ร่วมกันในการกำหนด
ทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง จะเห็นได้ว่ากระบวนการต่างๆ ภายใต้อิทธิพลของการปกครอง
ท้องถิ่นล้วนเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาวิถีชีวิตตามแบบประชาธิปไตย

ส่วนมิติที่สามเป็นมิติการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในเชิงคุณค่าของประชาธิปไตย คุณค่าของ
ประชาธิปไตยในที่นี้หมายถึง ความเสมอภาค การไม่มีการแบ่งแยก ทุกคนมีสิทธิ มีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพ มี
ความเสมอภาคกัน มีการเคารพในเหตุและผล และเคารพในความแตกต่าง เราจะพบว่า การปกครอง
ท้องถิ่นเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถพัฒนาคุณค่าประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดีภายใต้ระบบความสัมพันธ์
ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การพัฒนาคุณค่าในเรื่องของใช้เหตุผลการพัฒนา
คุณค่าการใช้เหตุผลเกิดจากการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ของท้องถิ่นนั้นฝ่ายบริหารต้องได้รับ
ความเห็นชอบจากฝ่ายสภาท้องถิ่นซึ่งหมายความว่าสภาท้องถิ่นต้องพิจารณาโครงการ กิจกรรม และการใช้
งบประมาณอย่างมีเหตุมีผลและนำเข้าสู่การพิจารณาาร่วมกัน ทั้งนี้ การพิจารณาการกลั่นกรองร่วมกัน
ดังกล่าวเป็นการใช้เหตุผลวิเคราะห์พิจารณาภายใต้หลักการของความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น กล่าวโดย
สรุป การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นเหมือน “ห้องเรียนประชาธิปไตย” นั่นเอง

5.1.2 การวิเคราะห์ประเด็นเชิงทฤษฎี

เมื่อพิจารณาในประเด็นเชิงทฤษฎี (theoretical issue) ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก เรา
สามารถสรุปได้ว่ามีงานวิชาการที่สนับสนุนประเด็นเชิงทฤษฎีต่อไปนี้คือ

1.1 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์เป้าหมายหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

1.2 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.4 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ

1.5 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กลไกหลักทางการเมือง

1.1 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์เป้าหมายหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เช่น ในหนังสือเรื่อง การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของ วุฒิสาร ตันไชย (2544) ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดบริการสาธารณะเป็นเป้าหมายหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยกล่าวถึงภารกิจในการจัดบริการสาธารณะอย่างน้อย 6 ด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ดำเนินการ คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้วุฒิสารเห็นว่าเพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในด้านการคลัง การบริหารงานภายใน การพัฒนานุเคราะห์ การเร่งสร้างความเข้าใจกับภาคราชการและประการสำคัญการเร่งสร้างและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

เช่นเดียวกับผลงานที่ชื่อ ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น (2552) วุฒิสารได้วิเคราะห์ต่อว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีส่วนทำให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้ดีขึ้นเนื่องจาก ประการแรกรัฐธรรมนูญได้ขยายอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทที่ชัดเจนและกว้างขวางขึ้นโดยจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ ประการที่สองรัฐธรรมนูญทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความเป็นอิสระ ประการที่สามรัฐธรรมนูญพัฒนาระบบการดำเนินงานและบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะหรือเรียกว่าสหการ ประการที่สี่รัฐธรรมนูญเปิดพื้นที่

ให้แก่ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่ห้ารัฐธรรมนูญช่วยทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใส โดยนำบทบัญญัติบางมาตราของรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และประการที่หกเป็นการขับเคลื่อนการปกครองท้องถิ่นโดยการบัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ เพื่อทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพมากขึ้น วุฒิสภายังได้เสนอยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ยุทธศาสตร์หลัก ๆ คือ ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลัง การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนยุทธศาสตร์ที่สองเป็นการพัฒนาระบบการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านคุณภาพชีวิต และด้านวัฒนธรรม

ตัวอย่างของงานวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการชุมชนท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นจากผลการวิจัยที่ชี้ถึงปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการกระจายอำนาจที่เปรียบเสมือนปัจจัยหลักที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างของการศึกษาวิจัยในมิตินี้ เช่น งานวิจัยของ **นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2552) เรื่อง ความก้าวหน้ากระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทย** ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงปัญหาจากการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่านอกจากปัญหาความซ้ำซ้อนของภารกิจระหว่างภารกิจของรัฐและท้องถิ่นแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการที่รัฐไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจเหล่านั้นให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้อง ทำให้หลังจากที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจเหล่านั้นมาแล้ว ไม่มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการจัดการกิจเหล่านั้น ปัญหาที่สืบเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจอีกประการหนึ่ง ก็คือ ศักยภาพหรือขีดความสามารถของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรองรับและดำเนินการกิจที่ได้รับการถ่ายโอนให้มีคุณภาพเนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและการใช้จ่ายงบประมาณ ประกอบกับที่ผ่านมา้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละ้องค์กรมีรูปแบบการทำงานแบบต่างคนต่างทำงานโดยไม่มีการประสานเชื่อมโยง เมื่อพิจารณาถึงที่มาของผู้บริหารท้องถิ่นการที่ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงส่งผลให้ผู้บริหารมีอำนาจมากไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานท้องถิ่น การจัดทำงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การยับยั้งข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาท้องถิ่น สำหรับทางออกที่ผู้วิจัยเสนอ คือ ต้องมีการกำหนด

ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากระบวนการถ่ายโอนภารกิจซึ่งครอบคลุมถึงการปรับปรุงแผนการกระจายอำนาจ และการติดตามประเมินผลการถ่ายโอน, การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้มีความสอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนและต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการจัดบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความรู้สึกรับเป็นเจ้าของงานที่มีการถ่ายโอนทั้งในมุมมองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น

เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพและคณะ (2556) ในโครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย ที่ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าแม้ในภาพรวมการกระจายอำนาจ 15 ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จมากพอสมควร แต่กระบวนการกระจายอำนาจที่ผ่านมาก็มีปัญหาคอขวดในบางประเด็น เช่น ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจหรือทรัพยากรบุคคลและงบประมาณสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ปัญหาคอขวดดังกล่าวส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนท้องถิ่นในขอบเขตที่จำกัดเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้การกระจายอำนาจไปได้ไม่ไกล เนื่องจากนโยบายการกระจายอำนาจในรอบ 15 ปีที่ผ่านมาไม่ต่อเนื่องและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ วิธีการกระจายอำนาจที่ผิดพลาดเพราะภารกิจส่วนใหญ่ถูกถ่ายโอนลงไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสุด คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในอีกด้านหนึ่งกว่าร้อยละ 70 ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันมีขนาดเล็กและมีขีดความสามารถจำกัดทำให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่สามารถรับภารกิจจากกลไกรัฐส่วนกลางที่ถ่ายโอนลงไปได้เต็มที่ รวมถึงรัฐบาลเองก็ไม่ได้สนใจที่จะยกระดับขีดความสามารถของท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการกิจการถ่ายโอนต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น เช่น การถ่ายโอนบุคลากรและรายได้ เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการจะแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจกันเองว่าจะรับหรือไม่รับภารกิจอะไรไปดำเนินการและจะทำได้แค่ไหนก็แล้วแต่ท้องถิ่นนั้น ๆ

ยังมีการศึกษาในเชิงสถาบันของ อภิชาติ สถิตนิรามัย (2555) เรื่อง ธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่พยายามวิเคราะห์ว่าแม้รัฐธรรมนูญในฐานะแม่บททางสังคมของสถาบันการเมืองไทย (meta-Institution) ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่ารัฐส่วนกลางต้องกระจายอำนาจทั้งการเมืองและการคลังให้ท้องถิ่นปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและให้กำกับดูแลองค์กรส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น แต่ปรากฏการณ์ที่ผ่านมกลับ พบว่า มีการละเมิดหลักการของกติกาแม่บท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้รัฐธรรมนูญไทยจึงมิได้มีสภาพบังคับในฐานะที่เป็นกฎหมายแห่งการสร้างกฎที่แท้จริงสิ่งนี้

เป็นผลให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องตกอยู่ภายใต้กรอบและแรงจูงใจที่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐส่วนกลาง มากกว่าเจตนารมณ์ของประชาชนท้องถิ่น

1.2 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติที่มีต่อความเป็นอิสระของท้องถิ่นนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากงานของ วุฒิสาร ตันไชย (2552) ในหนังสือเรื่อง ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น ผู้เขียนได้นิยามการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองที่ราชการบริหารส่วนกลางได้กระจายไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ มีประชากรเป็นของตนเอง และประการสำคัญต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีบทความของ วสันต์ เหลืองประภัสร์ (2548) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางปกครองการกำกับดูแลและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย: แนวคิดประเด็นปัญหาและข้อพิจารณาบางประการ ซึ่งวสันต์พยายามชี้ให้เห็นถึงมาตรการการกำกับดูแลและตรวจสอบในทางอ้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของการออกกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของส่วนกลางมาบังคับใช้ต่อท้องถิ่นว่ามีผลกระทบอย่างสำคัญต่อความเป็นอิสระตามหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่นและเป็นแบบแผนหนึ่งที่ทำให้ส่วนกลางยังคงมีสถานะที่อยู่เหนือท้องถิ่นในการเข้าควบคุมแทรกแซงการดำเนินงานกิจกรรมของท้องถิ่น เป็นต้น ในการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวนแนวคิด ข้อถกเถียงและข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป (2558) วสันต์ได้ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจนั้นมิใช่แนวคิดในลักษณะคู่ตรงข้ามที่แยกออกจากกัน แต่ทั้งสองแนวคิดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดสรรและแบ่งอำนาจภายในรัฐเพื่อใช้ในการจัดโครงสร้างและการออกแบบระบบการดำเนินงานของกลไกในส่วนต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างความสมดุลและจัดสัมพันธภาพที่เหมาะสมระหว่างกลไกหรือโครงสร้างในแบบรวมศูนย์อำนาจกับการกระจายอำนาจด้วยเหตุนี้หัวใจของการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินก็คือ การมุ่งจัดสัมพันธภาพเพื่อกำหนดบทบาทและกลไกในการประสานงาน รวมถึงการดำเนินงานร่วมกันที่เหมาะสมของกลไกของรัฐในระดับต่าง ๆ โดยการยึดหลักผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแกนกลาง

ความเป็นอิสระในที่นี้ ยังหมายรวมถึงกระบวนการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังตัวอย่างเช่น การศึกษาของอนุชา สุนสวัสดิกุล และคณะ (2548) เรื่อง การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับ

ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ชี้ให้เห็นว่าการกำกับดูแลนั้นมีวัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อควบคุม ตรวจสอบการกระทำขององค์กรของส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ในทางวิชาการนั้น วิธีการในการสร้างการกำกับดูแลแบ่งได้เป็นสองกรณีคือหนึ่งการกำกับดูแลโดยตรง ได้แก่ การกำกับดูแล ตัวบุคคลการกำกับดูแลองค์กรและการกำกับดูแลการกระทำ สองการกำกับดูแลโดยอ้อม ได้แก่ การใช้อำนาจ อนุญาตเป็นมาตรการในการดูแลและการใช้สัญญามาตรฐาน สำหรับประเทศไทยการกำกับดูแลองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกได้เป็นการกำกับดูแลตามคน การกำกับดูแลองค์กรศาล และการกำกับดูแลการ กระทำ รวมถึงกำกับดูแลทางการคลัง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ มาโนช นามเดช (2559) เรื่อง การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ที่ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยเปลี่ยนแปลงไปมาอยู่ ตลอดเวลา กล่าวคือ ในช่วงแรกมีการนำเอาหลักการปกครองรูปแบบการกระจายอำนาจมาให้รัฐควบคุม ตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด แต่ในระยะเวลาต่อมาการควบคุมของรัฐมีลักษณะ ผ่อนคลายลง ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะการกำกับมากกว่าการ บังคับบัญชาทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่มาก ขึ้น มาโนชยังเสนอแนะว่าเพื่อให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้เกี่ยวข้องควร พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยในเรื่องต่าง ๆ คือ การกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจ ระเบียบ ขยับยั้งการกระทำของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการชั่วคราวในระหว่างรอ พิจารณาวินิจฉัยของผู้กำกับดูแลขึ้นเหนือขึ้นไปให้ชัดเจน การกำหนดระยะเวลาพิจารณาของผู้กำกับดูแล ของฝ่ายบริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลไว้อย่างเหมาะสม การกำหนดให้มีการชี้แจงแนะนำ ตักเตือนก่อนที่ผู้กำกับจะมีคำสั่งระงับยับยั้งการปฏิบัติการของฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ เป็นการชั่วคราว การกำหนดให้ผู้มีอำนาจกำกับดูแลสามารถทราบถึงความมืออยู่ของการกระทำหรือ ดำเนินการที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเลิกมาตรการหรือวิธีการให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติของผู้กำกับดูแล เพิ่มมาตรการและวิธีการกำกับดูแลตรวจสอบมติของสภาเทศบาลและสภา องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.3 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า การมีส่วนร่วมภายใต้แนวคิดแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักนั้นจะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าขั้นการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายเนื่องจากแนวคิด ดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับตัวแทนที่มาจาก การเลือกตั้งในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายดังจะเห็นได้

จากงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ปีติ (2556) เรื่อง แนวทางในการหารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนในการบริหารกิจการท้องถิ่น เสาวลักษณ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดในเชิงโครงสร้างการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้ความสำคัญกับตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสภาพเมืองอยู่ในโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อยู่ในรูปคณะกรรมการเพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองของประชาชนอย่างแท้จริง สภาพเมืองจะทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลมีส่วนร่วมในการบริหารผ่านทางโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หรือสร้างการมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการให้สภาองค์กรชุมชนตำบลมีส่วนร่วมอย่างถาวรในฐานะผู้แทนประชาคมท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

นอกจากนี้ การศึกษา กัตัญญุ แก้วหานามและคณะ (2557) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังได้ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นประชาชนจะมีส่วนเฉพาะในขั้นเริ่มต้นในการจัดทำแผนเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดเวทีประชาคม และกระบวนการ ช่องทางต่างๆ ตามกฎหมาย ปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่สำคัญจึงเป็นเรื่องที่ประชาชนขาดความกระตือรือร้นไม่สนใจที่จะเข้ามาส่วนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้น จะพบว่า จะมีเพียงแกนนำไม่กี่คนเท่านั้นที่เสนอความเห็นอยู่เป็นประจำส่วนแผนพัฒนาที่ชุมชนเสนอไปอาจจะไม่ได้รับการบรรจุเป็นแผนพัฒนาเทศบาลเสมอไป รวมทั้งประชาชนต้องมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมและวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคประชาชนก็ไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ภายใต้กรอบการมีส่วนร่วมดังกล่าวมีตัวอย่างงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้นและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในโครงการต่าง ๆ เมื่อประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

ตัวอย่างเช่นการศึกษาของ อรทัย ก๊กผล (2551) เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรอบความคิด ประเด็นสำคัญ ความท้าทาย และทิศทางในอนาคต ได้ชี้ให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางอ้อมและทางตรง ด้วยการขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าสู่การเลือกตั้ง การใช้อำนาจทางการปกครอง การบริหารงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งในระดับการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและระดับการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของชุมชน อรรถยเสนอว่าความท้าทายของการบรรลุเจตนารมณ์ด้านการมีส่วนร่วมจึงไม่ได้อยู่แค่การออกกฎหมายลูกหรือการบูรณาการปรับแก้กฎหมายที่มีอยู่เท่านั้น ในทางตรงกันข้ามจำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการบังคับใช้กฎหมายตลอดจนการสร้างดุลยภาพระหว่างการใช้อำนาจทางกฎหมายโดยรัฐกับการให้อิสระแก่ประชาชนท้องถิ่น รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสนใจและสร้างสำนึกพลเมืองที่กระตือรือร้น (active citizenship) นอกจากนี้กระบวนการดังกล่าวแล้วอรรถยยังได้เสนออีกว่ากฎหมายต้องเน้นย้ำถึงกระบวนการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงบประมาณและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น การสร้างกลไกการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะให้ชัดเจน การมีส่วนร่วมสาธารณะควรมีหลากหลายรูปแบบในทุกภาคส่วนในสังคมและควรเป็นกำลังเสริมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

การศึกษาของ **สถาพร เริงธรรม (2557) เรื่อง องค์กรชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี: โครงการเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่ เทศบาลนครขอนแก่น** ชี้ให้เห็นว่าภายหลังการดำเนินโครงการเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่แล้ว องค์กรชุมชนและประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ 3 ประการ คือ มีความเป็นพลเมืองมากขึ้น มีการยกฐานะเป็นหุ้นส่วนกับเทศบาลในการจัดทำบริการสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น ในขณะที่เทศบาลก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ การเปิดโอกาสให้องค์กรชุมชนมีสิทธิหน้าที่ในการบริหารจัดการชุมชนตนเองและการปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นผลให้เทศบาลให้ความสำคัญต่อการเคารพต่ออำนาจของประชาชนและรับฟังความเห็นของประชาชนเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลและปรับตัวให้การทำงานภายในมีความยืดหยุ่น อ่อนตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น

1.4 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ สำหรับแนวคิดท้องถิ่นนิยม กระแสหลักเห็นว่ากลไกหลักในการจัดบริการสาธารณะ ก็คือ กลไกรัฐระดับท้องถิ่น โดยองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นและให้ความสำคัญไปที่บทบาทของนักการเมืองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากกว่าชุมชนงานวิจัยภายใต้มิตินี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์การสร้างความแข็งแกร่งและออกแบบกลไกเพื่อรองรับการจัดบริการสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ กล่าวคือ

1.4.1 การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวอย่างงานวิจัยหรือการศึกษาในมิตินี้ เช่น การศึกษาของ วุฒิสภา ดันไชย (2558) เรื่อง การสังเคราะห์ข้อเสนอการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น: การปกครองท้องถิ่นที่เสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งชุมชน วุฒิสภาได้เสนอหลักการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่จะต้องดำรงอยู่บนหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก การปฏิรูปต้องสอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยและช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศ ประการที่สองการปฏิรูปต้องช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและสามารถจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพมากขึ้น ประการที่สามการปฏิรูปต้องช่วยให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่แปลกแยกตัวเองออกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประการสุดท้ายการปฏิรูปต้องที่ช่วยป้องกันการผูกขาดการใช้อำนาจของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจะต้องมีส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน จากหลักการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว วุฒิสภายังชี้ให้เห็นว่าการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นที่จะต้องเชื่อมโยงกับการปฏิรูประบบราชการและโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้การดำเนินการด้านการจัดทำบริการสาธารณะปราศจากความซ้ำซ้อน รวมทั้งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคงไว้ซึ่งโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบสองชั้น ควบคู่กับการส่งเสริมการบูรรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง เพื่อให้มีขนาดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดทำบริการสาธารณะที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างกลไกเชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นบนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นล่างในการดำเนินการภารกิจด้านการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันที่สอดคล้องต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในท้องถิ่น พร้อมกันนี้ต้องปรับปรุงโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องต่อสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการภารกิจด้านการ

จัดทำบริการสาธารณะที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ประกอบกับต้องปรับปรุงบทบาทของฝ่ายการเมืองให้มีความเหมาะสมต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นตามวิถีทางแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งต้องมีส่วนในการเสริมสร้างช่องทางให้เกิดการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเพื่อการขับเคลื่อนภารกิจด้านการจัดทำบริการสาธารณะที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงของท้องถิ่นนั้น ๆ

ในบทความ เรื่อง “จังหวะ “ก้าว” ต่อไปของการกระจายอำนาจ” (ม.ป.ป.) วุฒิสารยังได้เสนอ มุมมองในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุวิสัยทัศน์การเป็นองค์กรของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนรวมทั้งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุดนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การก้าวอย่างของการกระจายอำนาจ เพื่อเป็นกรอบหลักในการดำเนินงานไว้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ หนึ่งการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระและเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะ สองการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามการพัฒนาการบริหารบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายอำนาจ สี่การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและห้าการเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีระบบติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจ

การศึกษาการปฏิรูปโครงสร้างในที่นี้ยังสะท้อนให้เห็นได้จากงานวิจัยของ ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (2555) เรื่อง การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจโดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นและการจัดสรรอำนาจใหม่ระหว่างราชการกับองค์กรชุมชน/ภาคประชาสังคมตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) ผลการศึกษางานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ศุภสวัสดิ์เสนอให้มีการปฏิรูปประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจคือ ประเด็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นควรมีทิศทางที่ตั้งอยู่บนการประสานระหว่างที่มองท้องถิ่นในฐานะชุมชนและในฐานะหน่วยการปกครองระดับล่าง โดยมุ่งทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเป็นเนื้อเดียวกันมากที่สุด ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของราชการ ส่วนภูมิภาคผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังมีความจำเป็นต่อการดำรงอยู่ต่อไปแต่จำเป็นต้องมีการปรับตัวในหลายมิติ โดยเฉพาะมิติเชิงโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการและการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยเสนอว่าควรจัดระบบโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นระบบหลายชั้น ประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องผลักดันการขับเคลื่อนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมในกระบวนการบริหารกิจการ

สาธารณะของท้องถิ่น ประเด็นเกี่ยวกับการเสริมอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นรัฐบาลควรสนับสนุนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการตนเองได้โดยเฉพาะอำนาจทางการคลังและอำนาจในการบริหารจัดการ ควรถ่ายโอนอำนาจการจัดเก็บภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น รวมถึงเสริมอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับประเด็นความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการท้องถิ่น ศุภสวัสดิ์เสนอว่าควรถ่ายโอนภารกิจของราชการส่วนกลางและภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นและในอนาคตควรให้ราชการส่วนภูมิภาคมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลและจัดการกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นหลักและประเด็นสุดท้ายการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมและชุมชน ควรสร้างเครือข่ายนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น (policy networks) สร้างกลไกให้องค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการสาธารณะ ส่งเสริมบทบาทขององค์กรชุมชนและองค์กรภาคประชาสังคมในการร่วมจัดทำบริการสาธารณะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบภาคีหุ้นส่วน (public-private partnership) เป็นต้น

1.4.2 การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ วุฒิสาร ตันไชยและคณะ (2558) เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบาย นวัตกรรมพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอัตราการเติบโตทางรายได้ลดลงทำให้ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลสูง ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาเช่นนี้คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาข้อเสนอใหม่ในการพัฒนารายได้จากแหล่งรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี 4 ประเภท ได้แก่ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการสาธารณะ (user charges) การดำเนินกิจการพาณิชย์และกิจการเพื่อสังคม (local public enterprise and social enterprise) การพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น (local economic development) รวมถึงการกักขังและการจำหน่ายพันธบัตร (bond) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกดำเนินการพัฒนารายได้ตามแนวทางทั้งสี่โดยพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของตน รวมถึงความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ด้วย

งานวิจัยและงานวิชาการของจรัส สุวรรณมาลาหลาย ๆ ชิ้นก็ได้วิเคราะห์การพัฒนาศึกษาด้านการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเรื่อง **ปฏิรูประบบการคลัง: กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (2538)** จรัสได้เสนอแนวทางการปฏิรูประบบการคลังผ่านแนวทางและกล

ยุทธวิธีในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การกระจายอำนาจทางการคลัง การพัฒนาระบบเงินอุดหนุน จังหวัดและหน่วยการปกครองท้องถิ่น การพัฒนาระบบภาษีร่วม การปรับปรุงระบบงบประมาณของ รัฐบาลและระดับชาติ การพัฒนาระบบงบประมาณจังหวัด การพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น การพัฒนา ระบบงบประมาณของหน่วยการปกครองท้องถิ่น การปรับปรุงระบบการบริหารของหน่วยการปกครอง ท้องถิ่น การนำระบบการบริหารงานคลังสมัยใหม่เข้ามาใช้ร่วมทั้งการพัฒนาระบบควบคุมและประเมินผล

ส่วนงานวิจัยเรื่อง เงินอุดหนุนท้องถิ่น ระบบงบประมาณเพื่อการกระจายอำนาจทางการคลัง: **ประสบการณ์จากนานาชาติและแนวทางการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นเพื่อการกระจายอำนาจใน ประเทศไทย (2539)** จรัสเสนอให้รัฐบาลใช้ระบบเงินอุดหนุนหลายประเภทร่วมกัน และรัฐบาลควรพัฒนา ระบบการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้มีรายได้จากภาษีร่วมในสัดส่วนที่สูงพอสมควร โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในส่วนของหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับล่าง

เช่นเดียวกันกับหนังสือวิชาการเรื่อง **ศักยภาพการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล (2541)** จรัสก็ชี้ให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดสมรรถภาพทางด้านการบริหารการเงินอยู่มากโดยผู้เขียนได้ เสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถเร่งด่วนการเงินการคลังขององค์การบริหารขององค์การบริหาร ส่วนตำบล 4 ประการ คือ หนึ่งการปรับปรุงขนาดที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบล สองส่งเสริม การพัฒนารายได้ในเรื่องการพัฒนาภาษีทรัพย์สิน สามส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพด้านรายจ่าย โดยการลดการควบคุมด้านการ โครงสร้างและการบริหารจัดการและสี่การปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนจาก รัฐบาลใหม่โดยระบบเงินอุดหนุนต้องเป็นเงินอุดหนุนที่ช่วยลดความแตกต่างหรือสร้างความเท่าเทียมใน ทางการคลัง

นอกจากนี้ในงานวิจัยเรื่อง **ระบบงบประมาณและระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2544)** จรัสยังได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนในรูปแบบใหม่ คือ หนึ่งการแบ่งระบบเงิน อุดหนุนออกเป็น 3 ระบบหลัก ๆ ประกอบด้วยเงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนแบบเป็นก้อนตามรายภาค (sectoral block grant) และเงินอุดหนุนเป็นรายโครงการ สองการกำหนดให้มีหน่วยรับจัดสรรเงินอุดหนุน หลายประเภท สามการพัฒนาระบบงบประมาณ ระบบบัญชีส่วนกลางและบัญชีส่วนราชการให้เป็นแบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (result-base budget) และห้าให้มีการกำหนดกรอบการจัดสรรเงินอุดหนุน ทั่วไปและเงินอุดหนุนแบบเป็นก้อนตามรายภาค (sectoral block grant) คู่ท้องถิ่นไว้ในกรอบการจัดสรร งบประมาณล่วงหน้าของสำนักงบประมาณและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบกรอบเงินอุดหนุน ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี

ยังมีงานวิจัยและงานวิชาการของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) เรื่อง กลยุทธ์การปรับตัวทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้วิกฤติ ได้เสนอแนะกลยุทธ์ในการปรับตัวทางการเงินโดยการเตรียมความพร้อมให้กับทุกภาคส่วนสำหรับการบริหารงานคลังท้องถิ่นที่ยั่งยืน รวมถึงการพัฒนา ระบบสนับสนุนการบริหารงานการคลังท้องถิ่นภายใต้ปัจจัยเสี่ยง นอกจากนี้ วีระศักดิ์ (2555) ยังได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางด้านคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอาไว้ในหนังสือเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาพทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการใช้จ่าย การพัฒนาการบริหารจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับปรุง จิตความสามารถทางการเงินการคลังท้องถิ่นในระยะกลางและระยะยาว เป็นต้น

1.4.3 การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพในการให้บริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น งานวิจัยหรือบทความวิชาการที่ศึกษาในประเด็น เช่น งานวิจัยของ จรัส สุวรรณ มาลาและคณะ (2544) เรื่อง การพัฒนาคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้สี่ประการเพื่อชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หนึ่ง มาตรฐานขั้นต่ำมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบบริหารราชการ แผ่นดินและระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่น สองระบบมาตรฐานขั้นต่ำมีมาตรฐานด้านการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพขององค์กรส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำได้ทั้งระยะสั้นและยาว สามระบบ มาตรฐานขั้นต่ำมีความยืดหยุ่นและหลากหลายสามารถปรับใช้กับกลุ่มบริการและกิจกรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความต้องการของชุมชนและศักยภาพ ในการจัดบริการของท้องถิ่นและสี่มาตรฐานขั้นต่ำให้สิทธิแก่ชุมชนในการเลือกใช้หรือไม่ใช้มาตรฐานขั้น ต่ำที่กำหนดขึ้น

การพัฒนาสุขภาพในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในที่นี้ยัง หมายรวมถึงการออกแบบหรือปรับสภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพใน การรองรับการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่พิเศษรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่างของงานวิจัยหรือบทความในลักษณะนี้ เช่น การศึกษาของวุฒิ สาร ต้นไชย (2555) เรื่อง การศึกษาความเหมาะสมการยกฐานะเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ คณะผู้วิจัยได้เสนอให้เมืองมาบตาพุดยกฐานะเป็นเมืองพิเศษด้านอุตสาหกรรมนิเวศ และ เพื่อให้การจะขับเคลื่อนเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความสามารถและ

ศักยภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาตาศักดิ์จำเป็นต้องแสดงในฐานะผู้บริหารจัดการเมือง

นอกจากนี้ยังมีงานเขียนเรื่อง **ชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะท้องถิ่นเมืองพิเศษ : แนวคิดและความเป็นไปได้ (2555)** ที่ผู้เขียนเสนอว่าควรให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นเมืองพิเศษในสามมิติ คือ มิติที่หนึ่ง ควรที่จะพิจารณาเรื่องอำนาจหน้าที่พิเศษก่อน มิติที่สองการที่จะสร้างความสัมพันธ์หรือระบบกำกับดูแลหรือตรวจสอบได้นั้นอาจมีโครงสร้างอะไรพิเศษที่มีพื้นที่ให้ส่วนราชการต่าง ๆ และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลหรือการบริหารร่วมกับนายกที่มาจากการเลือกตั้ง มิติที่สามเมืองพิเศษที่มีความสามารถทำภารกิจเฉพาะซึ่งโดยทั่วไปควรมี 2 ภารกิจ คือ กลุ่มที่ทำหน้าที่บริการสาธารณะทั่วไปเหมือนเทศบาลและกลุ่มที่สองเมืองที่มีการบริหารจัดการบริการสาธารณะเฉพาะพื้นที่ ส่วนความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเมืองพิเศษของไทยต้องมีความพิเศษทั้งโครงสร้างการบริหารงาน ระบบการบริหารบุคคลแหล่งรายได้ซึ่งโครงสร้างรายได้ที่มาจากภาษีไม่ควรเปลี่ยนแปลง ถ้าจำเป็นต้องมีภาษีใหม่ควรเป็นภาษีที่อาศัยกฎหมายรองรับและรายได้ค่าธรรมเนียม ส่วนการกำกับดูแลสามารถทำได้สองระบบ คือ การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการและการกำกับโดยระบบเดิมที่มีอยู่ เมื่อพิจารณาถึงพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นเมืองพิเศษอาจพิจารณาจากกลุ่มเมืองกรุงเทพมหานครและเมืองบริวาร กลุ่มเมืองพิเศษที่ต้องการพื้นที่ภารกิจ คือ เมืองพื้นที่ชายแดน กลุ่มเมืองท่องเที่ยวซึ่งอาจแบ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติและเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งกลุ่มเมืองโลจิสติกส์ สำหรับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดตั้งเมืองพิเศษ คือ การเติบโตของเมืองนั้นต้องสอดคล้องกับทิศทางการบริหารประเทศ

ตัวอย่างข้อเสนอเพื่อพัฒนาศักยภาพในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งก็คือบทความที่ชื่อ **จังหวัดจัดการตนเอง (self-government province) ของ จรัส สุวรรณมาลา (ม.ป.ป.)** ในบทความชิ้นนี้จรัสได้นิยามความหมายและรูปแบบของจังหวัดจัดการตนเองไว้ว่าหมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่เกิดขึ้นจากการรวม (merging) องค์การบริหารส่วนจังหวัดและหน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาคเข้ามาเป็นองค์กรเดียวกันมีอำนาจหน้าที่และขีดความสามารถในการจัดการพื้นที่ของตนเองได้อย่างเบ็ดเสร็จ มีโครงสร้างทางการเมืองการบริหารใหม่ระบบบริหารงานบุคคลใหม่โดยจังหวัดสามารถจัดให้มีระบบบุคลากรกลาง (pool-down) ที่เอื้อให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงอปท.เขตพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์บุคลากรที่ขาดแคลนร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีระบบการคลังและงบประมาณใหม่ที่เป็นอิสระของตนเองโดยใช้ระบบบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้จังหวัดจัดการตนเองควรมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ

พื้นที่ของจังหวัดได้อย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน สวัสดิการสังคม ความปลอดภัยและการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและกรรมในส่วนกลางซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจหรือมีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องเหล่านี้อยู่ในปัจจุบันจะต้องถ่ายโอนหรือมอบอำนาจการจัดการในเรื่องเหล่านี้ไปให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการกำกับดูแลจังหวัดจัดการตนเองให้อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาล มีหน้าที่ตามกฎหมายและดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล มีระบบปฏิบัติการตามที่กฎหมายกำหนดเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยศาลปกครองและกฎหมายอื่น ๆ ของรัฐ โดยจังหวัดสามารถร่วมทุนกับหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาสังคมได้

นอกจากการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะแล้ว ยังมีงานวิจัยที่พยายามเสนอการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการสาธารณะผ่านการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทความของโกวิท พวงงาม (ม.ป.ป.) เรื่อง **ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย** โกวิทได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะรูปแบบของสหการที่เป็นรูปแบบความร่วมมือที่เป็นทางการและความร่วมมือที่ไม่เป็นทางการ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รวมตัวเป็นสมาพันธ์องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ปัจจุบันเป็นสมาคม อบจ.แห่งประเทศไทย) เทศบาลรวมตัวเป็นสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนตำบลรวมตัวเป็นสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย เป็นต้น

วิทยานิพนธ์ของพนิดา พุพิพิธ (2548) เรื่อง **ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี** ซึ่งให้เห็นว่าในจังหวัดจันทบุรีนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความร่วมมือกันทั้งสิ้น 69 องค์กรจากทั้งหมดจำนวน 81 องค์กร งานวิจัยดังกล่าวพบว่า ส่วนใหญ่แล้วเป็นรูปแบบการร่วมมือในลักษณะทางการ กลุ่มกิจกรรมที่มีความร่วมมือมากที่สุด คือ กิจกรรมด้านการบริการน้ำอุปโภค ส่วนกลุ่มกิจกรรมที่มีจำนวนสมาชิกที่มากที่สุด คือ ความร่วมมือในการกำจัดขยะ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มความร่วมมือในการบริการเครื่องจักรกล ด้านกีฬา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการดูแลป่าไม้ และด้านศิลปวัฒนธรรม มูลเหตุจูงใจในการสร้างความร่วมมือที่สำคัญ คือ การประสบปัญหาเหมือนกันระหว่าง อบต. และปัญหาด้านงบประมาณขององค์กร

เช่นเดียวกันกับวิทยานิพนธ์ของ มานพ ศรีผ่อง (2552) เรื่อง การเมืองท้องถิ่นกับความร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าสภาพความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความร่วมมือกันแบบหลวมๆ และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อำเภอมิมีบทบาทนำในฐานะเจ้าภาพในการให้ผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้วิจัยให้เสนอแนะว่ารัฐบาลควรแก้ไขกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถร่วมมือกันในรูปแบบสหกรณ์โดยจัดตั้งศูนย์ศึกษาการจัดการความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสร้างบริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น

1.5 การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์กลไกหลักทางการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ การศึกษาในมิตินี้เป็นการวิเคราะห์กลไกทางการเมืองแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งท้องถิ่นในระดับท้องถิ่น งานวิจัยเชิงสังเคราะห์ของ ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2559) “ระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น : สภาพปัญหาและข้อเสนอในการปฏิรูป” นั้นตั้งอยู่บนความเชื่อว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของประชาธิปไตย เพราะเป็นที่มาของตัวแทนของประชาชน ดังนั้น ผลการวิจัยจึงยืนยันว่าการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นวิธีการได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปกครองท้องถิ่นไทย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาดังกล่าวประจักษ์ยังเสนอข้อโต้แย้งปัญหาของการเลือกตั้งท้องถิ่นว่า การเมืองและการเลือกตั้งท้องถิ่นไทยในปัจจุบันมีปัญหาจากการผูกขาดอำนาจนั้น ไม่ใช่เกิดขึ้นทุกพื้นที่ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันในการเลือกตั้งท้องถิ่นมีการแข่งขันสูงกว่าระดับชาติซึ่งทำให้การผูกขาดอำนาจทำได้ยากกว่า การเมืองท้องถิ่นมีลักษณะหลายชั่วอำนาจ มีกลุ่มการเมืองหลายชั่วในพื้นที่แข่งขันกันมากกว่าระดับชาติ ส่วนปัญหาการใช้สิทธิพลและความรุนแรง ผู้วิจัยเสนอว่ายังมีอยู่จริงในบางพื้นที่แต่ระดับความรุนแรงไม่สูงอย่างที่คิดและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในกรณีปัญหาการซื้อเสียงนั้น พบว่า มิใช่การเลือกตั้งในทุกพื้นที่ที่ผู้สมัครที่ใช้จ่ายเงินมากกว่าจะชนะเลือกตั้งเสมอไป ผู้เขียนเสนอว่าปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติเป็นปัญหาที่ปรากฏมากที่สุดและเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะพื้นที่ที่กลุ่มการเมืองเดียวกันสามารถยึดครองทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการปรับปรุงการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยผู้บริหารท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและออกแบบระบบตรวจสอบถ่วงดุลด้วยการเพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ขณะที่สมาชิกสภาท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตพื้นที่ได้อย่างชัดเจนและมีคุณภาพมากขึ้น

หากออกแบบให้มีการเลือกตั้งแบบเขตเดียวคนเดียวและเปิดช่องทางให้แก่ผู้สมัครที่มีภูมิหลังแตกต่างหลากหลายกันโดยอาจจะใช้ระบบโควตา นอกจากนี้ ควรปฏิรูปการบริหารจัดการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ วุฒิสาร ตันไชย และ เอกวิร์ มีสุข. (2559) ยังได้วิจัยเชิงสังเคราะห์เรื่อง การปฏิรูปสถาบันและกระบวนการเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นในประเทศไทย โดยมุ่งหาคำตอบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยขึ้นภายในท้องถิ่นได้จริงหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งชุมชน ดังนั้น หากต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกที่ช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยเสนอว่า สถาบันและกระบวนการของท้องถิ่นที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนนั้นจะต้องมีลักษณะที่แตกต่างหลากหลายในแต่ละท้องถิ่นในสองมิติด้วยกัน คือ มิติที่หนึ่งเกี่ยวกับสถาบันและกระบวนการประชาธิปไตยท้องถิ่นพื้นฐานตามกฎหมาย พบว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นพบว่า ประชาชนจะมีความคุ้นชินต่อระบบการเลือกตั้งและการแข่งขันทางการเมืองมากขึ้นและมีผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าในระดับชาติ การถอดถอนสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นพบว่า ท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการถอดถอนเมื่อเปรียบเทียบกับระดับชาติแต่ยังมียุทธศาสตร์ในการออกมาใช้สิทธิในการถอดถอนไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในพื้นที่ ส่วนการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เสนอข้อบัญญัติโดยประชาชน แต่มีข้อจำกัดการรวบรวมผู้เข้าชื่อเสนอไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ และการลงประชามติท้องถิ่นนั้นพบว่า แต่ละท้องถิ่นมีวิธีการลงประชามติที่ต่างกัน มิติที่สองเกี่ยวกับสถาบันและกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่นและนอกภาครัฐ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของท้องถิ่นที่เพียงพอ ส่วนการมีส่วนร่วมผ่านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีระดับการมีส่วนร่วมที่สูง และกลไกและวิธีการการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่นและนอกภาครัฐพบว่า แต่ละท้องถิ่นพัฒนากลไกส่วนขยายของการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่นและนอกภาครัฐนอกเหนือที่กฎหมายกำหนดไว้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูปกลไกเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งแก่ชุมชนมี 5 ประการด้วยกันคือ 1) ยึดหลักการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทั้งในมิติสถาบัน มิติกระบวนการและมิติคุณค่า 2) พัฒนาสถาบันที่เป็นตัวแทนของ

ประชาชน 3) พัฒนารูปแบบและวิธีการบริหารงานที่หลากหลายและสอดคล้องกับภูมิสังคมเพื่อเอื้อการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง 4) ดำเนินการยกย่องและปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่นและยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ฝ่ายนอกภาครัฐเกิดการริเริ่มการรวมกลุ่มด้วยตนเองเพื่อร่วมดำเนินงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนงานวิจัยท้องถิ่นนิยมกระแสหลักอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับกลไกทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งท้องถิ่นส่วนใหญ่นั้นจะเน้นวิเคราะห์ให้เห็นถึงกระบวนการเข้าสู่อำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การศึกษาของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2541) เรื่อง การเมืองในระดับท้องถิ่น กับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ที่ชี้ให้เห็นว่าการเมืองในระดับท้องถิ่นมีการก่อตัวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการแต่สถาบันการเมืองท้องถิ่นที่เป็นทางการอย่างเทศบาลกลับมีพัฒนาการที่ล่าช้า เมื่อนำเทศบาลที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสองแห่งมาเปรียบเทียบกัน พบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เทศบาลนครนครสวรรค์เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ การเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันเช่นนี้ทำให้สภาพการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลทั้งสองแตกต่างกันไปด้วย ในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่การเมืองท้องถิ่นมีลักษณะเป็นระบบเปิดที่มีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเกิดขึ้นมากมายทั้งที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้นำธุรกิจรุ่นใหม่และกลุ่มฝักฝ่ายข้าราชการประจำ แต่สถานการณ์เช่นนี้กลับไม่เกิดขึ้นในเทศบาล เทศบาลนครนครสวรรค์ เพราะการเมืองยังเป็นระบบปิด มีเพียงกลุ่มการเมืองกลุ่มเดียวเท่านั้นที่สามารถครองอำนาจในพื้นที่ได้อย่างยาวนาน ผู้วิจัยได้สรุปว่าสภาพการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ จัดได้ว่าเป็นลักษณะการเสียสมดุลของสถาบันทางการเมือง ขณะที่เทศบาลนครสวรรค์ยังมีเป็นไปในแบบของการมีสมดุลของสถาบันทางการเมืองแต่การเมืองท้องถิ่นทั้งสองแบบเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นและระดับชาติ

ฉัตรชัย สุระภา (2553) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของระบบอุปถัมภ์ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลัญญานั้นเกิดขึ้นได้สองรูปแบบคือรูปแบบอุปถัมภ์ในเชิงการตลาดที่มีการซื้อขายหรือการแลกเปลี่ยนเงินสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้กับคะแนนเสียงหรือคะแนนนิยมของชาวบ้าน สอง รูปแบบระบบอุปถัมภ์ในเชิงรัฐศาสตร์เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยการทำงานส่วนตัวหรืองานสาธารณะ โดยจัดสรรทรัพยากรทางการเมืองตามอำนาจหน้าที่เพื่อแลกเปลี่ยนกับ

คะแนนเสียงหรือพันธะสัญญาต่างๆกับชาวบ้านอันเสมือนเป็นการตอบแทนบุญคุณคืนกลับมาโดยทางอ้อม ในส่วนการสร้างเครือข่ายทางการเมืองนั้นอาศัยอำนาจหน้าที่ของผู้นำในพื้นที่เช่นผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเครือข่ายซึ่งปัจจัยหลักที่นำมาเอื้อต่อชัยชนะในการเลือกตั้งที่สำคัญคือ ระบบเครือข่าย เสนอพรรคเล่นพรรคและเงินลงทุนที่ไปใช้จ่ายในการดำเนินการเลือกตั้งและขยายฐานเสียงทางการเมือง

เช่นเดียวกันกับชุดิกาณูจน์ เชื้อพรรณงาม (2555) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการนำไปสู่การได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีศึกษากรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่กา เขต 2 อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาเมื่อวันที่ 12 มกราคมพ.ศ.2552 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ากระบวนการนำไปสู่การได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ประกอบไปด้วยปัจจัยเกื้อหนุนหลายอย่าง ได้แก่ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจลงสมัคร ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความสนใจส่วนตัวและต้องการพิสูจน์ความสามารถของตน โดยมีบุคคลรอบด้านให้การสนับสนุน ปัจจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการหาเสียงที่ดี ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้สมัครซึ่งมีความพร้อมในด้านฐานะการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานพัฒนา ประกอบกับมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและบารมีอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับเงื่อนไขของชุมชนและได้รับแรงสนับสนุนจากชาวบ้าน รวมทั้งโอกาสและจังหวะที่เหมาะสม สำหรับกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง พบว่า ส่วนหนึ่งเคยมีบุคคลในเครือข่ายดำรงตำแหน่งมาก่อนทำให้ได้รับโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์จากการพัฒนาและส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านในฐานะผู้นำกลุ่มต่างๆ

5.1.3 การวิเคราะห์ประเด็นการวิจัยในเชิงปริมาณ

เมื่อวิเคราะห์ถึงประเด็นการวิจัยในกลุ่มแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเราสามารถแบ่งงานวิจัยที่ใช้แนวคิดดังกล่าวได้เป็น 2 ระดับคือ

1. ประเด็นการวิจัยในงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา
2. ประเด็นการวิจัยในงานวิจัยของนักวิชาการ

1. ประเด็นการวิจัยในงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา

การวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่ศึกษาในประเทศรวมทั้งต่างประเทศถือว่ายังอยู่ในกรอบของการฝึกฝนสำหรับการเป็นนิสิตนักศึกษาจึงยังไม่ได้อยู่ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ประเด็นวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์นี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน

การเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาเป็นหลัก จากการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ดังกล่าวที่มีอยู่จำนวน 1,152 เรื่อง ผู้วิจัยสามารถจัดหมวดหมู่ของประเด็นวิจัยในวิทยานิพนธ์โดยแสดงออกมาเป็นตัวเลขในเชิงปริมาณได้ตามตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ร้อยละจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามรายด้านของประเด็นวิจัย (N= 1152)

รายด้านของประเด็นวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. การถ่ายโอนภารกิจ	469	40.7
2. การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร	153	13.3
3. การเลือกตั้งและประชาธิปไตยท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น	140	12.2
4. การกระจายอำนาจทางการเงิน การคลังและงบประมาณ	126	10.9
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	109	9.5
6. ธรรมชาติและการทุจริตรวมถึงการประพฤติดมขบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	65	5.6
7. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	39	3.4
8. รูปแบบการถ่ายโอน	29	2.5
9. การจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21	1.8
10. การแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจ	1	0.1
รวม	1,152	100.0

จากตารางที่ 5.2 พบว่า ประเด็นการวิจัยของวิทยานิพนธ์นั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นด้านการถ่ายโอนภารกิจซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.7 ส่วนประเด็นที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นด้านการแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.1 ส่วนประเด็นด้านวิจัยที่ยังไม่ได้ปรากฏในวิทยานิพนธ์เลยคือด้านการสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะ

ตารางที่ 5.3 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจ (N=469)

ประเด็นวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องส่งเสริมคุณภาพชีวิต (การส่งเสริมอาชีพ,สวัสดิการสังคม,นันทนาการ, การศึกษา,การสาธารณสุข,ที่อยู่อาศัย/ชุมชนแออัด)	194	41.4
เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคมขนส่ง,สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ,การผังเมือง,การควบคุมอาคาร)	58	12.4
เรื่องการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (ทรัพยากรธรรมชาติ,สิ่งแวดล้อม,ที่สาธารณะ)	46	9.8
ภาพรวมการถ่ายโอน (ไม่ระบุภารกิจ)	40	8.6
เรื่องการวางแผน การส่งเสริม การลงทุนพาณิชย์ กรรมและการท่องเที่ยว (การวางแผน,การพัฒนาเทคโนโลยี,การส่งเสริมการ ลงทุน,พาณิชย์กรรม,การพัฒนาอุตสาหกรรม,การ ท่องเที่ยว)	36	7.7
เรื่องขยะมูลฝอย/สิ่งปฏิกูล/น้ำเสีย	35	7.5
เรื่องการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความ สงบเรียบร้อย (สาธารณสุข, ความสงบเรียบร้อย,ความปลอดภัย)	21	4.5
เรื่องความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่น/การ กระจายอำนาจ/ปัญหาอุปสรรคและอื่นๆ	16	3.4
เรื่องศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญา	6	1.3

ท้องถิ่น		
ภารกิจอื่น ๆ (เช่น ช้าง/ตวง/วัด,เวนคืน,แก้ไขความขัดแย้ง)	5	1.1
เรื่องปัญหาอุปสรรคการถ่ายโอนและแนวทางแก้ไข	5	1.1
เรื่องการปกครองท้องถิ่นกับการส่งเสริมประชาธิปไตย/ความเสมอภาค/เสรีภาพของประชาชน	3	0.6
เรื่องประวัติศาสตร์/การศึกษาในเชิงทฤษฎี/การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ	3	0.6
รวม	469	100.0

จากตารางที่ 5.3 พบว่า ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจของวิทยานิพนธ์นั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นเป็นเรื่องส่งเสริมคุณภาพชีวิตซึ่งคิดเป็นร้อยละ 41.4 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นเรื่องประวัติศาสตร์/การศึกษาในเชิงทฤษฎี/การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบควบคู่กับเรื่องการปกครองท้องถิ่นกับการส่งเสริมประชาธิปไตย/ความเสมอภาค/เสรีภาพของประชาชนซึ่งทั้งสองเรื่องคิดเป็นร้อยละเพียง 0.6

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร (N=153)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องการจัดโครงสร้างภายใน การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน,ภาวะผู้นำ,การสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน/การเตรียมความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอน/การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	142	92.8
เรื่องรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	11	7.2

รวม	153	100.0

จากตารางที่ 5.4 พบว่าประเด็นการวิจัยด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารของวิทยานิพนธ์ นั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นเรื่องการจัดโครงสร้างภายในซึ่งคิดเป็นร้อยละ 92.8 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นเรื่องรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละเพียง 7.2

ตารางที่ 5.5 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการกระจายอำนาจทางการเงิน การคลังและงบประมาณ (N=126)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องความสามารถในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	48	38.1
เรื่องการพัฒนาการจัดเก็บรายได้/และการพัฒนาการคลัง	21	16.6
เรื่องการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21	16.6
เรื่องการใช้เงิน/ศักยภาพด้านการคลัง/การบริหารการคลัง	20	15.9
เรื่องภาพรวมการกระจายอำนาจทางการเงินการคลัง	6	4.8
เรื่องการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4	3.2
เรื่องความเป็นอิสระและการควบคุมด้านการคลัง	3	2.4
เรื่องปัญหาการคลังท้องถิ่น	2	1.6
เรื่องความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น	1	0.8
รวม	126	100.0

จากตารางที่ 5.5 พบว่า ประเด็นการวิจัยด้านการกระจายอำนาจทางการเงิน การคลังและงบประมาณของวิทยานิพนธ์นั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นเรื่องความสามารถในการจัดเก็บภาษีขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.1 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นเรื่องความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละเพียง 0.8

ตารางที่ 5.6 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (การเลือกตั้ง/ริเริ่มกฎหมาย/ถอดถอน/ปฏิบัติงาน) (N=109)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องกระบวนการมีส่วนร่วม	102	93.6
เรื่องการตรวจสอบติดตามประเมินผล	3	2.8
เรื่องการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย	2	1.8
เรื่องการมีส่วนร่วมในการริเริ่มนโยบาย	2	1.8
รวม	109	100.0

จากตารางที่ 5.6 พบว่าประเด็นการวิจัยของวิทยานิพนธ์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (การเลือกตั้ง/ริเริ่มกฎหมาย/ถอดถอน/ปฏิบัติงาน) นั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งคิดเป็นร้อยละ 93.6 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย และการมีส่วนร่วมในการริเริ่มนโยบายคิดเป็นร้อยละเพียง 1.8

ตารางที่ 5.7 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านธรรมาภิบาลและการทุจริตรวมถึงการประพุดมิชอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=65)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องธรรมาภิบาล	52	80.0
เรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน/การสร้างความโปร่งใส	13	20.0
รวม	65	100.0

จากตารางที่ 5.7 พบว่าประเด็นการวิจัยของวิทยานิพนธ์ด้านธรรมาภิบาลและการทุจริตรวมถึงการประพฤตินิยมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสัดส่วนมากที่สุดที่เป็นเรื่องธรรมาภิบาลคิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดจะเป็นเรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน/การสร้างความปลอดภัยคิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 5.8 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของการประเด็นวิจัยด้านรูปแบบการถ่ายโอน (N=29)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบสหการ	14	48.3
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำกับร่วมกับส่วนราชการอื่นและภาคประชาชน (ความร่วมมือ)	4	13.8
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำร่วมกับเอกชน	3	10.4
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินร่วมกับรัฐ	3	10.4
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำกับร่วมกับชุมชนและภาคเอกชน (ความร่วมมือ)	2	6.9
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทน	1	3.4
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำร่วมกับชุมชน (ความร่วมมือ)	1	3.4
เรื่องเปรียบเทียบการทำงานระหว่างภารกิจที่ให้เอกชนดำเนินการและภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง	1	3.4
รวม	29	100

จากตารางที่ 5.8 พบว่าประเด็นการวิจัยของวิทยานิพนธ์ด้านรูปแบบการถ่ายโอนนั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นเรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบสหการซึ่งคิดเป็นร้อยละ 48.3 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดเป็นเรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทน ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำร่วมกับชุมชน (ความร่วมมือ) และเปรียบเทียบการทำงานระหว่างภารกิจที่ให้เอกชนดำเนินการและภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเองคิดเป็นร้อยละ 3.4

ตารางที่ 5.9 ร้อยละของจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=21)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องการพัฒนาบุคลากร	9	42.9
เรื่องการสร้างระบบความก้าวหน้าทางอาชีพที่เหมาะสม	3	14.2
เรื่องความพร้อมของบุคลากรในการถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2	9.5
เรื่องที่ได้มาซึ่งบุคลากรท้องถิ่น	2	9.5
เรื่องการสร้างระบบการถ่ายโอนกำลังคนสู่ท้องถิ่น	2	9.5
เรื่องคุณภาพชีวิต/กำลังขวัญ/กำลังใจ/ระบบสวัสดิการ	1	4.8
เรื่องการปรับตัวของบุคลากรที่ถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1	4.8
เรื่องการประสานงานบุคคล	1	4.8
รวม	21	100

จากตารางที่ 5.9 พบว่า ประเด็นการวิจัยของวิทยานิพนธ์ด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสัดส่วนมากที่สุดเรื่องการพัฒนาบุคลากรคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.9 ส่วน

เรื่องที่มีการทำวิทยานิพนธ์น้อยที่สุดเป็นเรื่องคุณภาพชีวิต/กำลังขวัญ/กำลังใจ/ระบบสวัสดิการ การปรับตัวของบุคลากรที่ถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการประสานงานบุคคลคิดเป็นร้อยละ 4.8

2. ประเด็นการวิจัยในงานวิจัยของนักวิชาการ

งานวิจัยของนักวิชาการถือได้ว่าเป็นงานของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำงานในวิชาชีพของอาจารย์หรือนักวิจัยในสถาบันการศึกษา ดังนั้น ประเด็นการวิจัยจึงเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ประเด็นการวิจัยในเรื่องดังกล่าวที่นักวิจัยได้ทำวิจัยจำนวน 216 ชิ้น ดังปรากฏรายชื่อในภาคผนวก ก ของรายงานวิจัยนี้ ในการวิเคราะห์ประเด็นวิจัยในที่นี่จะใช้ค่าร้อยละเป็นสำคัญ แต่ในกรณีของตารางที่มีจำนวนรวม (N) ต่ำกว่า 20 ผู้วิจัยจะไม่ใช้ค่าร้อยละเพื่อแสดงผลการวิเคราะห์เนื่องจากจำนวนที่ต่ำกว่า 20 ถ้าใช้ค่าร้อยละจะนำไปสู่การตีความค่าร้อยละไม่สอดคล้องกับสถานการณ์สามารถแสดงได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.10 ร้อยละจำนวนงานวิจัยจำแนกตามรายด้านของประเด็นวิจัย (N=216)

รายด้านของประเด็นวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. การถ่ายโอนภารกิจ	118	55
2. การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร	30	13.8
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	22	10.1
4. การกระจายอำนาจทางการเงิน การคลังและงบประมาณ	19	8.7
3. การเลือกตั้งและประชาธิปไตยท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น	8	3.7
6. ธรรมเนียมปฏิบัติและการทุจริตรวมถึงการประพฤติมิชอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9	4.1
8. รูปแบบการถ่ายโอน	5	2.3
8. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3	1.4
9. การจัดระบบบริหารงานบุคคล	2	0.9
รวม	216	100

จากตารางที่ 5.10 พบว่า ประเด็นการวิจัยในงานของนักวิชาการนั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็นด้านการถ่ายโอนภารกิจซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55 ส่วนประเด็นที่มีการทำวิจัยน้อยที่สุดจะเป็นด้านการจัดบริหารงานบุคคลซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.90 ส่วนประเด็นด้านวิจัยที่ยังไม่ได้ปรากฏในงานวิจัยเลยคือด้านการสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะ รวมถึงการแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนกระจายอำนาจ

ตารางที่ 5.11 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจ (N=114)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องส่งเสริมคุณภาพชีวิต (การส่งเสริมอาชีพ,สวัสดิการสังคม,นันทนาการ, การศึกษา,การสาธารณสุข,ที่อยู่อาศัย/ชุมชนแออัด)	74	62.7
เรื่องการวางแผน การส่งเสริม การลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว (การวางแผน,การพัฒนาเทคโนโลยี,การส่งเสริมการลงทุน,พาณิชยกรรม,การพัฒนาอุตสาหกรรม,การท่องเที่ยว)	12	10.2
เรื่องปัญหาอุปสรรคการถ่ายโอนและแนวทางแก้ไข	5	4.3
เรื่องขยะมูลฝอย/สิ่งปฏิกูล/น้ำเสีย	5	4.3
เรื่องการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (ทรัพยากรธรรมชาติ,สิ่งแวดล้อม,ที่สาธารณะ)	4	3.4
ภาพรวมการถ่ายโอน (ไม่ระบุภารกิจ)	4	3.4
เรื่องการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย (สาธารณะภัย, ความสงบเรียบร้อย,ความปลอดภัย)	4	3.4

เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคมขนส่ง, สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ, การผังเมือง, การควบคุมอาคาร)	3	2.5
เรื่องสถานภาพ/พัฒนาการ/การประเมิน/รัฐธรรมนูญ	3	2.5
เรื่องการปกครองท้องถิ่นกับการส่งเสริม ประชาธิปไตย/ความเสมอภาค/เสรีภาพของ ประชาชน	2	1.7
เรื่องภารกิจอื่น ๆ (เช่น เกษตรกรรม)	1	0.8
เรื่องการศึกษาในเชิงทฤษฎี	1	0.8
รวม	118	100

ตารางที่ 5.11 พบว่า ประเด็นการวิจัยด้านการถ่ายโอนภารกิจของงานวิจัยนั้นสัดส่วนมากที่สุดเป็น
เป็นเรื่องส่งเสริมคุณภาพชีวิตซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.7 ส่วนเรื่องที่มีการทำวิทยน้อยที่สุดจะเป็นเรื่องการศึกษา
ในเชิงทฤษฎีซึ่งเป็นเพียงร้อยละ 0.8

ตารางที่ 5.12 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นการวิจัยด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหาร (N=30)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
การจัดโครงสร้างภายใน	18	60
รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	12	40
รวม	30	100

ตารางที่ 5.12 พบว่า ประเด็นการวิจัยด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารของงานวิจัยนั้น
สัดส่วนมากที่สุดเป็นเป็นเรื่องการจัดโครงสร้างภายในซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนประเด็นที่มีการทำวิจัย
รองลงมาจะเป็นเรื่องรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเพียงร้อยละ 40

ตารางที่ 5.13 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านรูปแบบการถ่ายโอน (N=5)

ประเด็น	จำนวน
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับรัฐ	2
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำร่วมกับชุมชน (ความร่วมมือ)	2
เรื่องภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำกับร่วมกับชุมชน และภาคเอกชน (ความร่วมมือ)	1
รวม	5

จากตารางที่ 5.13 พบว่า งานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบการถ่ายโอนภารกิจซึ่งมีอยู่จำนวนไม่มากนักจะเน้นเพียง 3 รูปแบบคือ ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับรัฐ ภารกิจที่ร่วมกับชุมชน และภารกิจที่ร่วมกับชุมชนควบคู่ไปกับภาคเอกชน

ตารางที่ 5.14 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการกระจายอำนาจทางการเงิน การคลัง และงบประมาณ (N=19)

ประเด็น	จำนวน
เรื่องการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9
เรื่องการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4
เรื่องความสามารถในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2
เรื่องข้อจำกัดเรื่องงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1
ภาพรวมการกระจายอำนาจด้านการคลัง	1
เรื่องศักยภาพด้านการคลัง	1
เรื่องการก่อหนี้และหนี้สาธารณะ	1
รวม	19

จากตารางที่ 5.14 พบว่า งานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประมาณครึ่งหนึ่งของรายงานวิจัย

ตารางที่ 5.15 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=2)

ประเด็น	จำนวน
เรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร	1
เรื่องความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล	1
รวม	2

จากตารางที่ 5.15 พบว่า งานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นที่มีอยู่น้อยมากให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรและความเป็นอิสระของระบบบริหารงานบุคคล

ตารางที่ 5.16 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านการเลือกตั้งและประชาธิปไตยท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น (N=8)

ประเด็น	จำนวน
เรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่น/การเมืองท้องถิ่น	7
เรื่องการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ	1
รวม	8

จากตารางที่ 5.16 จะพบว่า งานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการเมืองในท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นมากกว่าการเมืองภายในกระบวนการกระจายอำนาจอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 5.17 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามเรื่องของประเด็นวิจัยด้านธรรมาภิบาลและการทุจริตรวมถึงการประพฤตินิยมชอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (N=9)

ประเด็น	จำนวน
เรื่องธรรมาภิบาล	5
เรื่องปัญหาการทุจริต (สภาพปัญหาและการจัดการ)	4
รวม	9

จากตารางที่ 5.17 พบว่า งานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจะให้ความสำคัญต่อประเด็นการทุจริตและพฤติกรรมชอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด

5.1.4 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

การนำเสนอเนื้อหาในหัวข้อบทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตในที่นี้เป็น การวิเคราะห์ในเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมกระแสหลักทางด้านให้ข้อโต้แย้ง (agreement) หรือความสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยอันจะทำให้เห็นช่องโหว่ขององค์ความรู้ (research gap) ในทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้น เราจะสามารถเสนอประเด็นวิจัย (research agenda) และวิธีวิทยาการวิจัย (research methodology) หลักที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของทฤษฎีกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ

5.1.4.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

5.1.4.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.1.4.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก ถือเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับนำมาใช้ในวิจัยและการศึกษามากที่สุดเกี่ยวกับกาที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย แนวคิดดังกล่าวตั้งอยู่บนการวิเคราะห์แนวสถาบันทางการเมืองซึ่งให้ความสำคัญกับแนวคิดรัฐสมัยใหม่หรือรัฐชาติ ดังนั้น จึงเป็นการวิเคราะห์ที่เน้นรัฐเป็นตัวตั้ง (state centered approach) แต่แนวการวิเคราะห์ดังกล่าวก็มีคุณค่าเบื้องหลังคือเป็นอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย เราจึงอาจกล่าวได้ว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักไม่ใช่อุดมการณ์แบบรัฐ

นิยม (statism) ที่มีคุณค่าในเชิงเสนอแนะรัฐเป็นตัวแทนผลประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องมีบทบาทในสังคมอย่างกว้างขวางทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ดี เราจะพบว่า มีข้อวิพากษ์เกี่ยวกับคุณค่าที่เป็นฐานของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักที่ทำให้การกระจายอำนาจมีข้อจำกัดในสภาพสังคมไทย ดังนี้

1. การมองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (monism) กล่าวคือ แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักมีฐานคิดว่ารัฐชาติหรือรัฐสมัยใหม่เป็นผู้ผูกขาดอำนาจสาธารณะที่เรียกว่า อำนาจอธิปไตย เนื่องจากโครงสร้างอำนาจรัฐสมัยใหม่ถึงแม้จะไม่ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางอำนาจทั้งหมดในสังคมแต่ก็เป็นแกนกลางของความสัมพันธ์ทางอำนาจที่กำหนดขอบเขตการดำรงอยู่ของอำนาจอื่นและกำหนดให้ความสัมพันธ์ทางอำนาจทั้งปวงต้องขึ้นตรงต่ออำนาจรัฐ (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2552 :3) ความเป็นเอกนิยมของรัฐสมัยใหม่ของไทยมีผลต่อกระบวนการกระจายอำนาจในภาคปฏิบัติว่ามีความหมายเป็นการจัดสรรแบ่งปันอำนาจ (distribution of power) กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการของประเทศไทย ดังนั้น การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจจึงเปรียบเสมือนสองด้านของเหรียญเดียวกัน (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2555; พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2549 : 125-126)

ผลของการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจึงเป็นกระบวนการจากบนลงล่าง (top-down process) จากอำนาจรัฐส่วนกลางสู่ท้องถิ่นทำให้โครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะแบบแผนเหมือนกันทั้งหมดและเป็นการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบภาพรวมโดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมในการจัดตั้งมากนัก เช่น การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเกือบพร้อมกันทั่วประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2538-2540 หรือในกรณีของการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลที่มีลักษณะเป็นการดำเนินการพร้อมกันทั่วทั้งประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2542 หรือการกำหนดให้โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีลักษณะโครงสร้างแบบสภาและฝ่ายบริหาร (council-executive) เหมือนกันหมด เป็นต้น (สุกสวัสดิ์ ชัชวาล, 2555 : 89; นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2552 : 103) ความคิดในการกระจายอำนาจเช่นนี้ก่อให้เกิดการทำลายความหลากหลายหรืออัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น

ผลจากการกระจายอำนาจที่ถูกออกแบบจากศูนย์กลางและใช้กระบวนการจากบนลงล่างมีผลให้เกิดกระบวนการ “เลียนแบบและทำแทน” ส่วนกลางของการปกครองท้องถิ่น กระบวนการนี้ปรากฏให้

เห็นใน 2 มิติใหญ่ ๆ คือ หลัก (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 8; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2550 : 74; ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2550 : 278)

มิติที่หนึ่ง การเลียนแบบความคิดและวิธีปฏิบัติของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาธิปไตยท้องถิ่นเกิดการจำลองประชาธิปไตยระดับชาติโดยเฉพาะการทำให้ประชาธิปไตยแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งกลายเป็นกระบวนการหลักเพียงหนึ่งเดียวในการคัดสรรบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้นำท้องถิ่นและประชาชนสามารถใช้อำนาจผ่านผู้แทน ด้วยเหตุนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือน “ส่วนย่อยของการเมืองการปกครองระดับชาติ” และเกิด “ลัทธิเลือกตั้ง (electoralism)” และประชาธิปไตยที่มีลักษณะการเป็นปฏิปักษ์กัน (adversarial democracy) ในท้องถิ่นซึ่งเป็นการจำลองเอากระบวนการประชาธิปไตยระดับชาติมาใช้ในระดับท้องถิ่นนั่นเอง

มิติที่สอง การย่นย่อระบบราชการส่วนกลางมาไว้ที่ท้องถิ่นเกิดการนำเอาความคิดแบบการบริหารราชการส่วนกลางมาใช้กำหนดราชการส่วนท้องถิ่น การย่นย่อและย่อวิธีคิดวิธีทำงานจากส่วนกลางมาทำที่ท้องถิ่นทำให้การพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมากลายเป็นลักษณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำแทนรัฐบาลหรือทำภารกิจที่คล้ายกับส่วนกลางเพียงแต่มีหน่วยที่เล็กกว่า เช่น การดำเนินการกิจโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็ก การเน้นกฎระเบียบเหมือนราชการส่วนกลาง เป็นต้น การเลียนแบบเช่นนี้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งละทิ้งการพัฒนาเป็นฐาน ภูมิปัญญา อัตลักษณ์และภูมิเวศน์ของตนเอง ก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เรียกว่า “ท้องถิ่นแห่งชาติหรือท้องถิ่นกลายเป็นสาขาของรัฐบาลกลาง” ในบางกรณีโครงสร้างการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เกิดซ้ำซ้อนกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2551 : 11,19; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2553 : 53; ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2550 : 341)

สถานการณ์เช่นนี้เป็นเหตุให้ในกระบวนการกระจายอำนาจที่ผ่านมาประชาชนยังไม่มีรู้สึกเป็นเจ้าของหรือไม่ได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น แต่เป็นเพียงผู้ลงคะแนนเสียงและผู้รอรับบริการจากท้องถิ่น องค์กรปกครองท้องถิ่นกลายเป็น “คำตอบหนึ่งเดียว” ในการจัดบริการสาธารณะหรือแก้ปัญหาให้กับผู้คนท้องถิ่น ขณะที่นักการเมืองเองก็ยังคงคิดว่าตัวเองเป็นตัวแทนได้รับมอบอำนาจของประชาชน และพนักงานท้องถิ่นคิดว่าตนเองเป็นข้าราชการประจำ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2553)

ในที่สุดกระบวนการกระจายอำนาจแบบบนลงล่างซึ่งทำให้เกิดการเลียนแบบราชการส่วนกลางภายใต้การผูกขาดของรัฐสมัยใหม่ไทยยังทำให้การปกครองท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและยังถูกควบคุมโดยรัฐบาลกลางด้วยกฎหมาย คำสั่งของรัฐบาลกลางและหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค แม้เป้าหมายของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจะเน้นความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ

ตนเอง แต่เป้าหมายของการกระจายอำนาจเช่นนี้กลับไม่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ ความไม่เป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทฤษฎีการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเช่นนี้ถูกตอกย้ำจากงานวิจัยของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์และคณะ (2552 : 100) ที่ชี้ให้เห็นว่าในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการกำกับ ควบคุมโดยไม่เจาะจงภารกิจให้แน่นอน นอกจากนี้ราชการส่วนกลางยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานมากเกินไป เช่น ระเบียบการเงินและพัสดุที่มีระเบียบของกระทรวงการคลัง ของกระทรวงมหาดไทย และของสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดมาตรฐานที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการให้ถูกต้องที่สุด เป็นต้น

ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นที่ยังถูกครอบงำด้วยการปกครองโดยรัฐจึงยังคงเป็นการปกครองท้องถิ่น โดยรัฐ (state local government) มากกว่าเป็นการปกครองท้องถิ่น โดยตนเอง (local-self government) (ชนสวร์ เจริญเมือง, 2551: 230; นิยม รัฐอมฤต, 2551: 30; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2553 : 52)

ด้วยเหตุนี้ในกระบวนการกระจายอำนาจที่ผ่านมาจึงเป็นการกระจายอำนาจที่มีรัฐบาลเป็นผู้กำกับทำให้รัฐบาลกลางสามารถกำหนดได้ว่าช่วงเวลาใดจะกระจายอำนาจหรือช่วงเวลาใดจะดึงอำนาจกลับจากท้องถิ่น ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงผันแปรไปตามวิสัยทัศน์และความเชื่อของผู้บริหารประเทศเป็นสำคัญ สถานการณ์เช่นนี้ทำให้เราพบว่า บางช่วงเวลาการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นไปในลักษณะก้าวหน้า แต่บางช่วงเวลากลับหยุดนิ่ง ดังเช่นในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร รัฐบาลต้องการสร้างแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองให้มีเอกภาพและมีการตัดสินใจที่รวดเร็วผ่านการจัดตั้งระบบผู้ว่าราชการแบบซีอีโอ (chief executive officer) ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการนี้ ก็คือ การสถาปนาระบบรวมศูนย์อำนาจที่มีเอกภาพ (unified centralization) ด้วยเหตุนี้การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคสมัยนั้นจึงกลายเป็นประเด็นที่ “แผ่วเบา” และไม่ก้าวหน้าอย่างที่ควรจะเป็น (ชนสวร์ เจริญเมือง, 2550, ; สติธร ธนานิธิโชติ, 2548 : 71) หรือในสมัยรัฐบาลประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มองการกระจายอำนาจด้วยความเป็นอื่น (Others) ผ่านการสร้างวาทกรรม “ความเป็นหนึ่งเดียว” ดังถ้อยแถลงตอนหนึ่งที่ปรากฏในรายการ “ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2560 ว่า (ไทยรัฐออนไลน์, 24 มีนาคม 2560)

“หากเราจะพูดถึงการกระจายอำนาจ ว่าคือการปกครองตนเอง การบริหารจัดการตนเองทุกเรื่อง มีงบประมาณเป็นของตนเอง ส่วนกลางก็ไม่ต้องมายุ่งมากนัก เพราะประชาชนรู้ปัญหาของพื้นที่ดี ถ้ามัวแล้วมันทำได้หรือยังในเวลานี้ มันยังไม่พร้อมตอนนั้น เพราะเราก็ออยู่ในวาระเปลี่ยนผ่านมานานพอสมควร

แล้วที่มีราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น.....หลายคนบอกว่าเอ๊ะ บ้านของเรา จังหวัดของเรา เก็บภาษีได้เยอะแยะ ทำไมต้องไปแบ่งคนอื่นด้วย คิดแบบนี้ไม่ได้นะ ประเทศไทยเป็นหนึ่งเดียว เพราะฉะนั้นรายได้ทั้งหมดต้องมารวม แล้วก็มาที่ส่วนกลาง แล้วก็แบ่งปันไปจังหวัดอื่น โดยดูรายได้ท้องถิ่น แล้วมาทำคิกการเงินสนับสนุน.....”

การที่ผู้นำประเทศออกมาให้ความเห็นต่อการกระจายอำนาจเพื่อให้ท้องถิ่นระดับจังหวัด สามารถบริหารจัดการงบประมาณของตนเองในรูปของจังหวัดจัดการตนเองตามแนวคิดของนักวิชาการกระแสหลักจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าความคิดเห็นดังกล่าวย่อมมีผลต่อการกำหนดทิศทางและแนวทางในการกระจายอำนาจของประเทศ

ประเด็นความไม่เป็นอิสระอย่างแท้จริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ยังเห็นได้จากความไม่เป็นอิสระกระบวนการนโยบายและการวางแผน (policy autonomy) ที่บางครั้งถูกแทรกแซงและสั่งการโดยรัฐบาลกลาง หรือความไม่เป็นอิสระด้านการบริหาร (administrative autonomy) ที่บางครั้งรัฐบาลจะมีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่าง ๆ ที่ท้องถิ่นกำหนดขึ้นมา กระทั่งเกิดการเอาอกเอาใจเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางที่มีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดสภาพท้องถิ่นขาดอิสระ เนื่องจากถูกควบคุมจากรัฐบาลกลางหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกแต่งตั้งจากรัฐบาลมาประจำในท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับความไม่เป็นอิสระด้านการคลัง (financial autonomy) จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีรายได้ที่จำกัด เนื่องจากขาดความเป็นอิสระในการกำหนดแหล่งรายได้จากภาษีอากร ทำให้ต้องรอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางผ่านเงินให้เปล่าหรือเงินอุดหนุน ความช่วยเหลือเช่นนี้จากรัฐบาลกลางเกิดขึ้นพร้อมกับเงื่อนไขที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำเงินดังกล่าวไปใช้ในการกิจที่รัฐบาลกลางกำหนด ผลที่ตามมาคือ การพึ่งพาปัจจัยภายนอกและถูกกำหนดทิศทางการพัฒนาโดยภายนอก ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินนโยบายจากรัฐบาล เพื่อที่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนมากกว่าที่จะพร้อมรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เสียภาษีในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือในกรณีการขาดอิสระด้านบุคลากร (personnel autonomy) ที่การบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นมีลักษณะเป็นของส่วนกลาง ดังจะเห็นได้จากกระบวนการสรรหาหรือบรรจุข้าราชการหรือพนักงานประจำที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถเลือกสรรหรือบรรจุได้อย่างเป็นอิสระ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องให้อำนาจในการพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารบุคคลที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่น เช่น การคัดเลือกบุคลากรและสร้างระบบแรงจูงใจที่เอื้ออำนวยให้บุคลากรที่มีความสามารถในท้องถิ่นได้เข้ามาทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น

ตัน (ธนศวร์ เจริญเมือง, 2551: 233-236; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2550 : 74,85; คณะกรรมการปฏิรูป, 2554 : 19,25)

นอกจากนี้ ทฤษฎีการกระจายอำนาจตามแนวคิดเอกนิยมของท้องถิ่นนิยมกระแสหลักยังทำให้เกิดการละเลยมิติอำนาจในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากอำนาจการปกครองที่ผูกขาดโดยรัฐสมัยใหม่ (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2549 : 126) จากผลการวิจัยเราพบว่า ในสังคมไทยร่วมสมัยยังมีการดำรงอยู่ของอำนาจในท้องถิ่นที่สำคัญ 2 มิติคือ อำนาจในรูปแบบชุมชนจัดการตนเอง (self-governance) และ โครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น (local power structure)

การดำรงอยู่ของอำนาจในรูปแบบชุมชนจัดการตนเองในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ เอลีนอร์ ออสโตรม (Elinor Ostrom) ได้ชี้ให้เห็นว่า ชาวบ้านผู้ใช้ทรัพยากรร่วม (common-pool resources) โดยเฉพาะเรื่องป่าสามารถจัดตั้งกลุ่มแล้วสร้างกติกาการใช้ทรัพยากรให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนก่อนที่จะรัฐจะประกาศนโยบายแห่งชาติซึ่งพบว่ามีการทำลายป่าในอัตราที่สูงขึ้น (Ostrom, 2002 : 44-45)

นอกจากนี้ โกวิทย์ พวงงาม (2553) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงชุมชนจัดการตนเองที่มีความหลากหลายกันไปตามบริบทของสภาพพื้นที่แต่ละแห่งทั้งทางลักษณะภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีต่างๆ ตัวอย่าง การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเงินชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปืะ, กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนด้านแผนชุมชน เช่น ชุมชนไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช, บ้านหนองกลางดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เครือข่ายอภัยภูเบศรเมืองน่าน, ชุมชนบางไทร จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเกษตร เช่น เครือข่ายอินเป้ง, บ้านห้วยหิน จังหวัดฉะเชิงเทรา, บ้านจำรุง จังหวัดระยอง, ชุมชนศรีษะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

ส่วนการดำรงอยู่ของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในสังคมไทยทั้งในระดับจังหวัด ตำบลและหมู่บ้านสะท้อนให้เห็นจากงานวิจัยในจังหวัดภาคตะวันออกและจังหวัดอื่นๆ ของตระกูล มีชัย (2548) ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2549) พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552) ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2553) โอฬาร ถิ่นบางเตียว (2554) ศิวัช บุญเกิด (2555) และชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2557) ตัวอย่างเช่น เมื่อพิจารณาโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในระดับจังหวัดจะพบการดำรงอยู่ของโครงสร้างอำนาจชนชั้นนำท้องถิ่นที่มีหลากหลายรูปแบบตามบริบทที่แตกต่างกันคือ

โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นชั่วคราวของจังหวัดชลบุรีและจังหวัดสระแก้ว โครงสร้างอำนาจสองชั้นของจังหวัดฉะเชิงเทรา โครงสร้างอำนาจสามชั้นของจังหวัดระยองหรือโครงสร้างอำนาจชนชั้นนำที่มีหลายชั้นซึ่งมีพลวัตเปลี่ยนแปลงไปในจังหวัดตราดและจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

การดำรงอยู่ของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการงานมีพลวัตปรับเปลี่ยนเมื่อมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นทำให้ในบางจังหวัดพบว่า โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นได้ผนวกการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมาเป็นเครือข่ายกระจายอำนาจใหม่ที่ประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ ธนัญญ์ ศรีโสม (2556) เรื่อง พลวัตของเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีในยุคของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้ชี้ให้เห็นว่า ในสถานการณ์ของจังหวัดชลบุรีนับตั้งแต่ช่วงทศวรรษปี พ.ศ. 2540 กระบวนการกระจายอำนาจของจังหวัดชลบุรีได้ช่วยปรับเปลี่ยนจากเครือข่ายเดิมที่มีรูปแบบอุปถัมภ์ทางการเมืองระหว่างชนชั้นนำท้องถิ่นภายใต้โครงสร้างอำนาจชั่วคราวของจังหวัดไปสู่เครือข่ายกระจายอำนาจที่ชนชั้นนำท้องถิ่นสามารถผนวกกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเข้าอยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจชั่วคราวได้ ดังนั้น โครงสร้างอำนาจใหม่ดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีและสร้างความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร

2. ความเปราะบางของเสรีประชาธิปไตยในการปกครองท้องถิ่นไทย จากการที่แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักตั้งอยู่บนฐานของกลไกทางการเมืองแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งซึ่งมีอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยเป็นรากฐานทางอุดมการณ์นั้นทำให้การกระจายอำนาจยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากมีปรากฏการณ์ของการถดถอยของระบอบเสรีนิยมเกิดขึ้นทั่วไปในระดับโลกหลังปี ค.ศ. 2000 ในปัจจุบัน กล่าวคือ เราจะเห็นว่าประเทศที่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งได้อย่างที่เรียกว่าเสรีเพิ่มจาก 147 ประเทศในปี ค.ศ.1988 เป็น 191 ประเทศในปี ค.ศ.1999 แต่แท้ที่จริงแล้วอำนาจทางการเมืองกลับตกอยู่ในมือของชนชั้นนำทางธุรกิจมากกว่านักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง สัดส่วนการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยชั้นนำลดลงทุกประเทศ เช่น จาก 70.9% ในปี 1980 เป็น 60.3% ในปี 2000 ในฝรั่งเศส, จาก 88.6% ในปี 1980 เป็น 82.2% ในปี 2000 ในเยอรมนี, จาก 90.4% ในปี 1980 เป็น 81.4% ในปี 2000 ในอิตาลี, และจาก 76% ในปี 1980 เป็น 59.4% ในสหราชอาณาจักร โคลิน เฮย์ชี้ให้เห็นว่าการถอยห่างทางการเมือง (political disengagement) ของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยชั้นนำทั้งหลายนั้นปรากฏชัดไม่ว่าในรูปของการไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและการลดลงของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (Hay, 2007 : 1-60 ใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2558 : 128-129)

การถดถอยของระบอบเสรีประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของระบอบหรือรัฐสมัยใหม่ดังการวิจัยของ สมเกียรติ วันทะนะ (2555) เรื่อง กำเนิดและความเปราะบางของเสรีประชาธิปไตย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสังคมสมัยใหม่เป็นสังคมที่สถาปนาขึ้นโดยมีกรอบของระบอบ (the nation-state) เป็นกรอบทางการเมือง รัฐบาล คือ รัฐที่อ้างความชอบธรรมในการดำรงอยู่ว่าขึ้นอยู่กับการสามารถในการเอื้ออำนวยให้ชาติในความหมายที่ชาติเป็นองค์รวมของประชาชน ที่มีความสำนึกและภูมิหลังร่วมกันทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความเป็นหมู่คณะเดียวกัน ได้มีสถานะความเป็นอยู่มั่นคงปลอดภัยและมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นในอนาคต ขั้นตอนการกำเนิดรัฐบาลทำให้ต้องทำสงครามกับประเทศอื่น การเกณฑ์ชายฉกรรจ์ในขอบข่ายกว้างขวางทั่วประเทศ ซึ่งต่อมากลายเป็นฐานสำคัญของการเกิดสิทธิและความเสมอภาคในความเป็นพลเมืองของรัฐ ความเป็นพลเมืองของรัฐนำไปสู่ความเสมอภาคในสิทธิทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกเสียงเลือกตั้ง กำเนิดรัฐบาล ระบบการเกณฑ์ทหาร และกองทัพ จึงเป็นสาเหตุสำคัญของการขยายสิทธิทางการเมือง แก่พลเมืองตามระบอบเสรีประชาธิปไตย การทำสงครามเพื่อความมั่นคง ผวนกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้รัฐชาติเห็นวาระบบการปกครองที่เหมาะสมที่สุดที่จะผดุงความยิ่งใหญ่และความมั่งคั่งได้ก็คือ “ระบอบเสรีประชาธิปไตย”

อย่างไรก็ดีแล้วแต่เมื่อเกิดกระบวนการโลกาภิวัตน์และปฏิบัติการทางการสื่อสาร ทำให้กรอบตามอุดมคติของเสรีประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบหลักของประชาธิปไตยสมัยใหม่ต้องแตกสลาย เพราะทำให้รัฐชาติซึ่งเป็นรากฐานของระบอบเสรีประชาธิปไตยต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาหลังสงครามเย็นยุติลง เมื่อระเบียบโลกเปลี่ยน รัฐชาติก็เปลี่ยน เมื่อรัฐชาติเปลี่ยนระบอบเสรีประชาธิปไตยของรัฐชาติก็สั่นสะเทือน กรอบของรัฐบาลใช้อธิบายพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไม่ได้ชัดเจนเหมือนที่เคยเป็นมาอีกต่อไป เพราะเศรษฐกิจกลายเป็นเศรษฐกิจโลก กรอบความเป็นพลเมืองของรัฐชาติเพียงอย่างเดียวแต่เดิมก็กลายเป็นกรอบความเป็นพลเมืองที่มีหลายกรอบซ้อนกันอยู่และเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นทำให้ภาพของระบอบประชาธิปไตยจึงพร่ามัวตามไปด้วย

สภาวะหลังประชาธิปไตยสมัยใหม่ ทำให้ประชาธิปไตยไม่อาจเข้าใจได้ง่าย ๆ ว่ามันคือ เสรีประชาธิปไตยที่เน้นการเลือกตั้งเป็นหลักที่เคยเข้าใจชัดเจนอีกต่อไป ภายใต้ชื่อประชาธิปไตยซึ่งยังคงเป็นชื่อเดิมนั้น เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกลงไปแล้ว เปิดเผยให้เห็นแบบแผนของประชาธิปไตยถึง 3 ชนิดที่กำลังต่อสู้เพื่อหาทางอยู่รอดเติบโตร่วมกันอยู่ คือ หนึ่งเสรีประชาธิปไตยตัวแทน (representative democracy) ซึ่ง

กำลังถดถอยลงในแง่ของสำคัญ ดังนั้นหากปรับตัวไม่ได้จะต้องเผชิญกับวิกฤตอย่างรุนแรงในอนาคตอันใกล้ สองประชาธิปไตยตรวจสอบรอบด้าน (counter democracy) ซึ่งส่วนใหญ่แสดงบทบาทตอบโต้ทำลาย หรือแม้แต่ปฏิเสธเสรีประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ระบบการเมืองไม่สามารถให้ความมั่นใจกับความต้องการของพลเมือง และสามประชาธิปไตยปรึกษาหารือ (deliberative democracy) ที่พยายามยกระดับการเรียกร้องและการกำหนดนโยบายทางการเมืองให้มีเหตุผลและคุณภาพมากขึ้น

ลักษณะที่ประชาธิปไตยทั้งสามแบบมีปฏิสัมพันธ์กันอยู่ในแต่ละสังคมนั้น เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนและมีพลวัตภาพของทิศทางในอนาคตของประชาธิปไตยอาจจะไม่ชัดเจน

5.1.4.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

ประเด็นวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตจะพิจารณาจากผลการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงปริมาณ โดยดูจากประเด็นวิจัยที่ยังมีการทำวิจัยกันน้อยอยู่ รวมถึงการวิเคราะห์จากการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงคุณภาพในประเด็นที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์ประเด็นวิจัยหลักในที่นี่จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. ประเด็นการวิจัยในกลุ่มนักวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานวิจัยที่จะช่วยสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะนโยบายนั้นพบว่า ควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบสถาบัน (institutional design) ทางกรปกครอง (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2559: 7-8) จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยในตารางที่ 5.9 ได้วิเคราะห์ประเด็นการวิจัยของนักวิชาการตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักจะพบว่า หัวข้อวิจัยที่ยังมีผู้ศึกษากันน้อยซึ่งควรมีการวิจัยเพื่อเติม ได้แก่ การจัดระบบบริหารงานบุคคล 0.90 เปอร์เซนต์ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.5 เปอร์เซนต์ รูปแบบการถ่ายโอน 2.5 เปอร์เซนต์ และธรรมาภิบาล รวมถึงการทุจริตประพฤติมิชอบ 3.9 เปอร์เซนต์ นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพยังต้องคำนึงถึงหัวข้อวิจัยที่เป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบันคือ ขอบข่ายในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การทุจริตคอร์รัปชันในแวดวงการปกครองท้องถิ่น โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2559 : 42-45)

2. ประเด็นการวิจัยในกลุ่มนักศึกษาในรูปแบบงานวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกก็ควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบสถาบันเช่นกัน ส่วนหัวข้อวิจัยจากการสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงปริมาณดังตารางที่ 5.1 พบว่าหัวข้อวิจัยที่ยังมีผู้ศึกษากันน้อยซึ่งควรมีการวิจัยเพื่อเติม ได้แก่ การแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อการดำเนินการตามแผนกระจายอำนาจ 0.1 เปอร์เซ็นต์ การจัดระบบบริหารงานบุคคล 1.80 เปอร์เซ็นต์ รูปแบบการถ่ายโอน 2.5 เปอร์เซ็นต์ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3.4 เปอร์เซ็นต์ และธรรมาภิบาล รวมถึงการทุจริตประพฤติมิชอบ 5.7 เปอร์เซ็นต์

ดังนั้น ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบสถาบันทางการปกครองของนักวิชาการและนักศึกษาตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักควรให้ความสำคัญกับหัวข้อวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) เครื่องมือที่เหมาะสมของรัฐในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) รูปแบบและกลไกในการสร้างธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งและการบริหารปกครองท้องถิ่น
- 3) การยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวสหวิทยาการในมิติเชิงเศรษฐศาสตร์ ภูมิสังคม และภูมิรัฐศาสตร์
- 4) ขอบเขตที่เหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5) การจัดวางความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ
- 6) ความร่วมมือในการจัดทำภารกิจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคเอกชนและภาคชุมชน
- 7) ความเป็นอิสระท้องถิ่นกับการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการออกแบบสถาบันการปกครองของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตควรเน้นวิธีวิทยาการถอดบทเรียน (lesson-learned methodology) และการวิจัยและพัฒนา (research and development =R&D) เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องการความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงจากการวิจัยเชิงประยุกต์และเห็นว่าการวิจัยพื้นฐาน (basic research) เช่น การวิจัยเชิงสำรวจเป็นสิ่งที่ไม่ได้ตอบสนองการขับเคลื่อนขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น จะพบว่า “แบบสอบถามที่ส่งมาให้ตอบกองอยู่เต็มโต๊ะไปหมด” (สัมภาษณ์ธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย, วันที่ 19 กรกฎาคม 2560) การถอดบทเรียนเป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ที่มุ่งนำความรู้ที่ได้จากการประเมินโครงการมายกระดับมาเป็นบทเรียนเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์สำหรับวางแผนโครงการในอนาคต ส่วนการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ในแนวการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการศึกษาจากโครงการนำร่อง (pilot project) และนำผลที่ได้ขยายการใช้ในวงกว้างต่อไปตามรายละเอียดดังนี้

ก.วิธีวิทยาการถอดบทเรียน (lesson-learned methodology)

การประยุกต์ใช้แนวคิดการถอดบทเรียนจากผลการประเมินเป็นการยกระดับการใช้ประโยชน์จากการประเมินผลโครงการเพื่อให้ได้ความรู้และบทเรียนที่ดีสำหรับการวางแผนโครงการในอนาคต

กระบวนการทัศน์การประเมินสามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่มหลักคือ การประเมินผลเพื่อการตัดสิน (judgement) และการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (learning and development) การประเมินในกลุ่มแรก ได้แก่ การประเมินภายนอก (external evaluation) ทั่วๆ ไปส่วนประเมินในกลุ่มหลัง ได้แก่ การประเมินภายใน (internal evaluation) การประเมินเสริมพลัง (empowerment evaluation) การประเมินผลโดยใช้แผนที่ผลลัพธ์ (outcome mapping) เป็นต้น โดยกลุ่มหลังนี้เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การถอดบทเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดการความรู้ (knowledge management) กล่าวคือ เป็นการบริหารงานโดยใช้ความรู้เป็นฐาน (management by knowledge) ดังนั้น การถอดบทเรียนจึงเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการบริหารจัดการในเรื่องที่ยากหรือซับซ้อน ขึ้นไปจากเดิม การจัดการความรู้

เมื่อกล่าวถึงการถอดบทเรียนพบว่า มีความแตกต่างในกระบวนการทัศน์การถอดบทเรียนอยู่ 2 แนวทางคือ กระบวนการทัศน์แบบดั้งเดิมและกระบวนการทัศน์แบบร่วมสมัย ดังนั้น ก่อนเริ่มกระบวนการถอดบทเรียนควรทำความเข้าใจชัดในกระบวนการการถอดบทเรียนของผู้เข้าร่วมกระบวนการก่อน (สุกวิทย์ พลายน้อย, 2556 : 5,16-18) ตารางที่ 5.18

ตารางที่ 5.18 เปรียบเทียบการถอดบทเรียนแบบดั้งเดิมกับแบบร่วมสมัย

แบบดั้งเดิม	แบบร่วมสมัย
- การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดลง	- การเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดโครงการ
- แสวงหาความล้มเหลวเพื่อเป็นบทเรียน	- วางแผนที่จะดำเนินการไปแล้วให้บรรลุเป้าหมาย
- ประชุมวางแผนหลังจากเกิดเหตุการณ์	- ประชุมวางแผนก่อนเกิดเหตุการณ์
- ทบทวนตลอดกระบวนการ	- ทบทวนเฉพาะจุด เน้นที่สำคัญสำหรับการดำเนินงานไปข้างหน้า
- รายงานสรุปและข้อเสนอแนะ	- ดำเนินถึงแผนปฏิบัติการที่จะนำไปปฏิบัติ
- ให้ความสำคัญกับผลงานในอดีต	- ให้ความสำคัญกับการวางแผนความสำเร็จในอนาคต

กระบวนการถอดบทเรียนซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับปฏิบัติการที่ดำเนินการไปแล้วเพื่อหาแนวทางรักษาจุดแข็งของการปฏิบัติเอาไว้พร้อมกับศึกษาแนวทางที่เป็นนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการนำแนวทางปฏิบัติการที่ดีนั้น ไปประยุกต์ปฏิบัติการต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงความผิดพลาดซ้ำรอย

การเรียนรู้จากการถอดบทเรียนต้องครอบคลุมความหมายถึงที่รวมเอาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (transformation) วิธีคิดและระบบคุณค่าตามที่โครงการพัฒนามุ่งหวังซึ่งหมายถึงว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงต้องสามารถให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านวิธีคิด (conceptualization) การเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่า (values) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (behavior) (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2547 :

2)

การเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้มีกระบวนการที่สำคัญคือ (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2547 :4)

- 1) การมีส่วนร่วม (participation)
- 2) การดำเนินโครงการในเชิงความสัมพันธ์แนวราบ (horizontal)
- 3) การมีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร (interactive) จนเกิดความไว้วางใจ (trust)
- 4) การมองสิ่งต่างๆ อย่างองค์รวมและมีบูรณาการ (integration)

เครื่องมือถอดบทเรียนประเภทหนึ่งคือ เครื่องมือการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ (After Action Review หรือ AAR)

AAR เป็นเครื่องมือที่เชื่อในแนวคิด การตีเหล็กที่กำลังร้อนอยู่ AAR ก่อรูปมาจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในกองสหรัฐอเมริกาในช่วงกลางทศวรรษ 1970 ในช่วงที่สหรัฐอเมริกาประสบความพ่ายแพ้ต่อสงครามเวียดนามนั้น ความภาคภูมิใจตนเองของทหารอเมริกันเสื่อมถอยไปมา แต่ด้วยกระบวนการ AAR ที่เข้มข้นจริงจังหลังจากนั้นทำให้องค์ทหารสหรัฐอเมริกามีการเรียนรู้อย่างมากจนทำให้สามารถสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในกองทัพให้หวนกลับมาได้อีกครั้ง

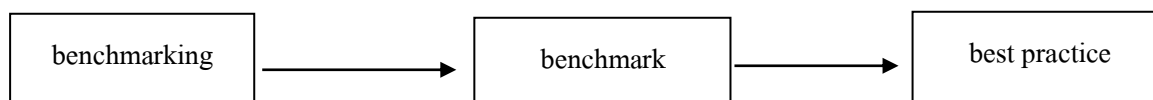
เปรียบเทียบ AAR จะคล้ายกับการที่โค้ชกีฬาจัดและนำผู้เล่นดังที่เรียกว่า Chalk Talks ซึ่งโค้ชและผู้เล่นมารวมตัวกันทันทีหลังการแข่งขันที่มีกระดานดำและชอล์คประกอบการเรียนรู้เพื่อชี้ให้เห็นประสิทธิผลของทีมทั้ง AAR และ Chalk Talks (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2547 : 6-9)

การถอดบทเรียนแบบ AAR มีความเชื่อพื้นฐานที่ควรต้องคำนึงไว้ดังนี้คือ (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2547 : 12-14)

- 1) ความเชื่อเกี่ยวกับความรู้ว่า ความรู้เกิดจากการใคร่ครวญครุ่นคิดและจัดระบบจากปฏิบัติการจริงอย่างทันเวลา (learning by doing and reflectioning)
- 2) ผู้รู้ในโครงการพัฒนา AAR คือ เครือข่ายของบุคคลและเครือข่ายความสัมพันธ์ทางความรู้ของผู้ที่มีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติการจริงมาด้วยกัน ผู้ปฏิบัติการที่หลากหลายคือแหล่งความรู้ของ AAR
- 3) AAR สร้างความรู้ขึ้นมาโดยผ่านการปฏิบัติว่า ความรู้สร้างขึ้นหรือแสวงหามาได้อย่างไร
- 4) การถ่ายทอดความรู้แบบ AAR นั้นเป็นการถ่ายทอดความรู้ในเชิงปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ปฏิบัติการด้วยกัน (community of practices)
- 5) ความรู้ที่เห็นพ้องร่วมกันในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องจะถูกนำไปใช้เพื่อปฏิบัติการครั้งต่อไปในทันที
- 6) ในการทำ AAR แต่ละครั้งจะมีการทำเอกสารสรุปบทวน โดยกลุ่มงานเป็นความเห็นร่วมกัน การสะสมความรู้โดยการบันทึกหลังปฏิบัติการแต่ละครั้งจะเป็นการสะสมความรู้และนำไปเผยแพร่จนไปสู่การค้นพบปฏิบัติการที่ดีซึ่งจะเป็นแบบอย่างได้หรือเป็นบทเรียนที่ดีนั่นเอง (best practice)

บทเรียนที่ดีเป็นแนวคิดที่ก่อตัวจากทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (learning by doing) บทเรียนที่ดีถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดการทางธุรกิจในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่นอกเหนือจากการประเมินสรุปผล (summative evaluation) ในอดีต การประเมินสรุปผลรวมของความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นอาจไม่เพียงพอในการบ่งบอกทิศทางในอนาคต

American Productivity & Quality Center (APQC) ได้ให้คำจำกัดความ best practice ไว้ว่า คือ วิธีการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ กระบวนการเบนชมาร์กกิง (benchmarking) จะนำไปสู่การค้นหาผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุด (benchmark) และจะนำไปสู่คำตอบว่าวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศคืออะไร (ศุภวัทย์ พลายน้อย, 2547 : 20-21)

best practice เป็นแนวคิด (approach) มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือ (tool) แนวคิดหลัก best practice เกี่ยวข้องกับคำว่า คุณภาพ (quality) ที่ถูกนิยามด้วยการทำสิ่งที่ดีต้องและปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

7) วิธีการเรียนรู้ใน AAR จะให้ความสำคัญอย่างมากกับผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (facilitator) ที่มีฝีมือและประสบการณ์รวมถึงการเห็นประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้บริหารองค์กร

AAR ที่นำมาประยุกต์ใช้ในโครงการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ดังเช่นชุดคำถามต่อไปนี้ (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2547 : 10)

ก. เราวางแผนกันไว้อย่างไร อะไรคือจุดหมายของการปฏิบัติการ

ข. เมื่อเราดำเนินโครงการพัฒนาไประยะหนึ่งแล้ว สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งใดเป็นไปตามที่วางแผนไว้/ทำไมเป็นเช่นนั้น

ค. สิ่งใดไม่เป็นไปตามวางแผนไว้/ทำไมเป็นเช่นนั้น

ง. เรามีปัญหาอะไรบ้าง

จ. เราน่าจะสามารถทำสิ่งใดให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้บ้าง

ฉ. ในการดำเนินงานครั้งต่อไป สิ่งใดที่เราจะปฏิบัติแตกต่างไปจากครั้งที่ผ่านๆมาบ้าง

การใช้ AAR ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนระบบคุณค่าที่สำคัญในทัศนะของผู้วิจัยคือ

1) การเปลี่ยนคุณค่าที่ว่าเราไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปเรื่อยๆ โดยขาดการทบทวนงานและ/หรือโครงการ รวมถึงการต้องยกระดับองค์ความรู้เพื่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

2) คุณค่าที่ว่าบุคลากรหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำงานผลิตผลได้ แต่ก็สามารถนำมาเป็นบทเรียนได้โดยไม่ต้องปกปิดเป็นความลับอันจะนำไปสู่การทำผิดซ้ำ ดังนั้น เราควรมีบทเรียนกำกับทำงานโดยแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญก็คือ การเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานซึ่งต้องอาศัยการยอมรับทัศนคติที่แตกต่างกันกันโดยใช้การสื่อสารให้แต่ละคนยอมรับซึ่งกันและกัน

3) คุณค่าที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างบุคลากรจนบุคลากรมีความสำนึกทำงานในทิศทางที่ทำด้วยกัน (sense of direction) และพัฒนางานในเชิงลึกโดยไม่ต้องใช้การสั่งการตามสายการบังคับบัญชาแต่ใช้ศิลปะในการบริหารแรงจูงใจ

ข. การวิจัยและพัฒนา (research and development =R&D)

การวิจัยและพัฒนา (R& D) เป็นรูปแบบของการวิจัยเชิงประยุกต์ที่ดำเนินการวิจัยต่อเนื่องจากฐานการวิจัยพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยพื้นฐานไปวิจัยต่อและพัฒนาเป็นระบบเครื่องมือทางเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผล ในการเลือกรูปแบบวิธีการวิจัยและพัฒนาตามตารางที่ 5.19 ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาสาระสำคัญของรูปแบบการวิจัยดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2558)

ตารางที่ 5.19 ขั้นตอนและเทคนิคการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนการวิจัย	เทคนิคการวิจัย
1. วัตถุประสงค์การวิจัย	การวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อพัฒนาระบบ เครื่องมือ หรือผลงานทางวิชาการ และตรวจสอบสิ่งที่พัฒนาขึ้น
2. ลักษณะของคำถามวิจัย	ลักษณะของตัวแบบ/ระบบ/สิ่งของ/วัตถุที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วยรายละเอียดหรือเป็นอย่างไร
3. ตัวอย่างหัวข้อวิจัย	รูปแบบการจัดการขยะเมืองในเขตเทศบาลตำบล
4. กรอบความคิดของการวิจัย	มีหรือไม่มี หรือไม่จำเป็นต้องมีกรอบแนวคิดก็ได้
5. สมมติฐานการวิจัย	สมมติฐานเชิงปริมาณหรือสมมติฐานชั่วคราวในเชิงคุณภาพ
6. การใช้ตัวอย่าง	การสุ่มตัวอย่างหรือการเลือกตัวอย่างเชิงคุณภาพ
7. เครื่องมือวิจัย	เครื่องมือเชิงปริมาณและคุณภาพ
8. การตรวจสอบคุณภาพการวิจัย	การตรวจสอบเชิงปริมาณหรือคุณภาพ

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล	เทคนิคเชิงปริมาณหรือคุณภาพ
10. การวิเคราะห์ข้อมูล	การวิเคราะห์สถิติและการตีความหมาย

กระบวนการวิจัยของการวิจัยและพัฒนาอาจใช้ได้ทั้งการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการในการทำวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาที่จะแก้ไข เช่น ปัญหาขยะล้นเมืองในเขตเทศบาลตำบล

ขั้นที่ 2 การเลือกทฤษฎีที่คิดว่าจะนำมาใช้แก้ปัญหาได้ เช่น การใช้ทฤษฎีการจัดการขยะแนวสหวิทยาการ

ขั้นที่ 3 การกำหนดแผนสำหรับการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีที่นำมาใช้ เช่น จากทฤษฎีการจัดการขยะแนวสหวิทยาการที่นำมาใช้เราสามารถกำหนดแผนการแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแผนการแก้ไขปัญหาไปทดลองใช้ในขอบเขตจำกัดรวมถึงการประเมินผลการทดลองใช้ เช่น การนำแผนแก้ไขปัญหามลพิษล้นเมืองในเขตเทศบาลตำบลมาทดลองใช้ในเทศบาลใดเทศบาลหนึ่ง

ขั้นที่ 5 นำแผนการแก้ปัญหาที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปขยายในขอบเขตที่กว้างขึ้น เช่น หลังจากประเมินแผนการจัดการขยะที่ทดลองเพียงเทศบาลตำบลเดียวแล้วนำไปขยายการใช้ในเทศบาลตำบลในอำเภอเดียวกัน

ขั้นที่ 6 การเผยแพร่รูปแบบการแก้ปัญหาในวงกว้าง เช่น หลังจากที่ใช้ในเทศบาลตำบลใดเทศบาลตำบลหนึ่งแล้วและประสบผลสำเร็จก็จะนำรูปแบบดังกล่าวไปเผยแพร่ในเทศบาลตำบลอื่นๆ ต่อไป

5.2 แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จะนำเสนอในหัวข้อใหญ่ 2 หัวข้อคือ

5.2.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

5.2.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.2.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

จากรากฐานของแนวคิดพหุนิยมที่ให้ความสำคัญต่อการมีอำนาจหลายศูนย์ในสังคมในการดูแลกิจการงานสาธารณะซึ่งมีงานบริการสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งด้วย แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จึงมีกรอบในการวิเคราะห์การกระจายอำนาจแตกต่างจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักที่อาศัยกรอบวิเคราะห์ของรัฐสมัยใหม่ ในขณะที่ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่จะตั้งอยู่บนทฤษฎีว่าด้วยรัฐหลังรัฐชาติ (post-nation state) กล่าวคือ รัฐหลังรัฐชาตินั้นได้ก้าวพ้นมโนภาพเรื่องพรมแดนและศูนย์กลางอำนาจที่ตายตัวไปสู่การวิเคราะห์หน่วยความสัมพันธ์ทางอำนาจ (unit of power relations) ซึ่งหน่วยดังกล่าวอาจจะใหญ่กว่าระบบรัฐชาติหรือเล็กกว่าระบบรัฐชาติก็ท้องถิ่นก็ได้ ดังนั้น ในการวิเคราะห์การกระจายอำนาจจะต้องมองหน่วยทั้งหมดที่กล่าวมาว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไรถึงจะหาความลงตัวให้กับหน่วยต่างๆ เข้ากันได้ การวิเคราะห์เช่นนี้จึงไม่ใช่แบบแผนความสัมพันธ์อำนาจที่มีแต่เดิม อย่างไรก็ตาม กรอบการวิเคราะห์รัฐหลังรัฐชาติยังคงลักษณะของประชาธิปไตยและมีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดประโยชน์สุขต่อสาธารณชนได้ เช่นเดียวกัน (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2548 : 210-211) กรอบทฤษฎีรัฐหลังรัฐชาติที่เน้นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจโดยไม่จำกัดอยู่ภายในพื้นที่ของรัฐทำให้ความหมายกระจายอำนาจมิได้จำกัดอยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจในแบบที่เล็กกว่าระบบรัฐชาติคือ การวิเคราะห์ในระดับท้องถิ่นนั้น เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2552: 25-28) ได้นำเสนอความสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นโดยอาศัยแนวคิดการเมืองพหุนิยมของอังกฤษมาเป็นฐานทฤษฎีในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทฤษฎีดังกล่าวมองว่า การที่รัฐสมัยใหม่ผูกขาดอำนาจสาธารณะไว้แต่เพียงผู้เดียวมีผลให้การเมืองสมัยใหม่ไม่เป็นที่ประชาธิปไตยแม้จะมีระบบการเลือกตั้งก็ตามเนื่องจากรัฐสมัยใหม่ไปละเมิดอำนาจของสังคมย่อย (partial society) เช่น สมาคมวิชาชีพ มหาวิทยาลัย หรือองค์กรทางศาสนา เป็นต้น สังคมย่อยเหล่านี้เคยมีอิสระในตัวเอง (internal autonomy) ก่อนที่จะเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ในประเทศตะวันตก กล่าวคือ ในยุคกลางและยุคเรเน

ของสรัฐมีอำนาจเท่าเทียมกับสังคมย่อย (first among equals) ดังนั้น ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจะต้องถือหลักที่ว่า สิ่งที่ท้องถิ่นทำได้ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคไม่ควรไปแย่งท้องถิ่นทำ (subsidiarity) แต่ในทัศนะของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2555) การกระจายอำนาจนั้นเป็นการคืนอำนาจสู่การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่นั้นเป็นกระบวนการโอนอำนาจและทรัพยากรสู่ประชาสังคมท้องถิ่นนั่นเอง

ส่วนในกรณีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหน่วยที่ใหญ่กว่าระบบรัฐชาตินั้น เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ได้ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันว่ามีผลต่อระบบรัฐชาติดังปรากฏในงานวิจัย **เรื่อง พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมไทย : แง่คิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย (2538)** งานวิจัยของเสกสรรค์ได้วิเคราะห์โดยใช้กรอบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม (state and society) มาศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาสังคมในประเทศไทยโดยแบ่งออกเป็น 2 ยุคใหญ่ๆ คือ ยุคก่อนสมัยใหม่ที่มีลักษณะสำคัญคือ รัฐและสังคมดำรงอยู่แบบภาพซับซ้อนกัน รัฐมิได้ยึดเรื่องชาติ อำนาจทางการเมืองผูกคิอยู่กับกระบวนการทางวัฒนธรรมและรัฐมีบทบาทค่อนข้างจำกัด ส่วนอีกยุคหนึ่งเป็นยุคสมัยใหม่โดยแบ่งความสัมพันธ์ระหว่างรัฐออกเป็น 6 ช่วง คือ ช่วงแรก พ.ศ. 2310-2367 ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมตั้งแต่สมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์เพื่อสร้างกรุงเทพฯ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ช่วงที่สอง พ.ศ. 2367-2400 เป็นช่วงที่รัฐถอนตัวจากการค้าและหันมาเก็บภาษีจากสินค้าต่างๆ โดยผ่านระบบเงินตรา ช่วงที่สาม พ.ศ. 2440-2448 ช่วงรอยต่อระหว่างรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 เป็นจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญคือ การปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2435 เป็นการรวมศูนย์อำนาจการคลังและการปกครองเข้าสู่ส่วนกลาง การสร้างระบบราชการสมัยใหม่ และกองทัพประจำการขึ้นมาแทนระบบขุนนางตลอดจนเลิกไพร่ทาส ช่วงที่สี่ พ.ศ. 2448-2490 เป็นช่วงที่รัฐกับสังคมแยกออกจากกันโดยรัฐลอยตัวอยู่เหนือสังคมในรูปรัฐประชาธิปไตย และเริ่มมีการใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร ช่วงที่ห้า พ.ศ. 2490-2516 เป็นช่วงเวลาที่รัฐยังคงมีฐานะครอบงำจากข้างบนลงมาโดยสังคมตรวจสอบควบคุมไม่ได้ และรัฐยังเพิ่มอำนาจบริหารจัดการให้ตนเองด้วยการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2504 แต่พลังทางปึกสังคมเริ่มก่อรูปขึ้นเป็นพลังนอกระบบราชการ ช่วงที่หก พ.ศ. 2516 เป็นต้นไป เริ่มจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกที่สังคมเริ่มเคลื่อนไหวเพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการที่จะมีบทบาทควบคุมและกำหนดทิศทางของรัฐโดยมีข้อเสนอหลักคือ ให้สังคมเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลโดยผ่านการเลือกตั้งทั่วไป ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในปัจจุบันจะพบว่า รัฐกำลังได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ โลกาภิวัตน์เป็นพลังขับเคลื่อนที่อยู่

เบื้องหลังที่ประกอบด้วยกลุ่มทุนข้ามชาติ มหาอำนาจตะวันตก ตลอดจนองค์กรทุนนิยมสากล อาทิเช่น ธนาคารโลก องค์กรการค้าโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น การเข้ามาของทุนโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อระบบรัฐชาติที่มีอยู่เดิมคือ ทำให้อุดมการณ์เรื่องความเป็นชาติเสื่อมทรุดลงจากความสัมพันธ์เศรษฐกิจแบบไร้พรมแดนแทนที่การสำนึกถึงประเทศชาติเป็นหน่วยผลประโยชน์แห่งชาติ นอกจากนี้ กระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์ยังเข้ามาจัดระเบียบสังคมไทยให้อยู่ภายใต้กติกาของตลาดตามแนวคิดเสรีนิยมใหม่และประการสุดท้ายทุนนิยมโลกาภิวัตน์ทำให้รัฐมีปัญหาเรื่องความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายเนื่องจากรัฐไทยต้องออกกฎหมายรองรับกฎเกณฑ์ต่างๆ ขององค์กรทุนนิยมสากล

ผลจากการวิจัยดังกล่าวทำให้ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล นำเสนอความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างรัฐและประชาสังคมในบริบทประชาธิปไตยก็คือ การลดระดับการปกครอง (less government) หรือลดอำนาจของรัฐในการดูแลสังคมลงเนื่องจากปัญหามูลฐานของประเทศไทยอยู่ที่การรวมศูนย์อำนาจการปกครอง การเสนอดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของอเนก เหล่าธรรมทัศน์ ที่ว่า “ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน” (อเนก เหล่าธรรมทัศน์, 2558)

งานวิจัยของเสกสรรค์สอดคล้องกับการค้นคว้าเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจของ อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) เรื่อง การเมืองเป็นเรื่องของเรา ซึ่งอเนกได้เสนอแนวคิดเรื่องความเป็นพลเมืองว่า พลเมืองนั้นจะมีสำนึกสูงกว่าราษฎรซึ่งมีหน้าที่เชื่อฟัง เคารพกฎหมายและเสียภาษี และยังแตกต่างจากประชาชนในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มักจะเรียกว่า ไพร่ หรือทาส คือ พวกไพร่ทาสจะยึดโยงเข้ากับมูลนายที่เป็นรายบุคคลก่อนแล้วโยงเข้ากับรัฐ แต่ความเป็นพลเมืองจะคิดเรื่องของผู้อื่นและเรื่องของส่วนรวม อันนำไปสู่การมองว่าเรื่องส่วนรวมเป็นเรื่องของเรา รวมถึงการพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองจะหล่อหลอมให้ประชาชนเข้มแข็งและลดการพึ่งรัฐจะให้รัฐเล็กลง การพึ่งตนเองของประชาชนจะนำไปสู่การก่อำเนิดชุมชนแห่งการพึ่งตนเองขึ้นมากมายกลายเป็นประชาสังคมหรือสังคมที่เข้มแข็งที่สุด โดยเริ่มที่ใกล้ชิดตัวและเริ่มได้กับทุกๆ คนจากคนหนึ่งๆ ไปสู่กลุ่ม สู่ชุมชน สู่เมือง ชั้วหวัด ภาค และทั่วทั้งประเทศในที่สุด การเมืองที่พึ่งตนเองนี้ต้องสร้างจากแนวคิดเรื่องครอบครัวเนื่องจากในครอบครัวที่ช่วยเหลือกันอย่าง พ่อแม่ ลูกจะรักใคร่ผูกพันกัน ครอบครัวจึงเป็นชุมชนทางจริยธรรม ดังนั้น เราจึงควรสร้างการเมืองของเราให้เป็นเหมือนครอบครัวที่ขยายใหญ่ขึ้น อย่างเช่น เทศบาลญี่ปุ่น มีมหาวิทยาลัยใหญ่โต เป็นเจ้าของและดูแลรถไฟใต้ดินที่ทันสมัย งานจำนวนมากของเทศบาลญี่ปุ่นนั้นเทศบาลไม่ทำเองแต่จะให้สมาคมและละแวกบ้านเป็นผู้ทำ พวกเขาจะจัดตั้งครัวเรือนตามสายถนนต่างๆ ขึ้นเป็นสมาคม เป็นต้น

นอกจากการลดอำนาจการปกครองหรือรัฐแล้วในทางตรงกันข้ามแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ได้เสนอให้มีการเพิ่มอำนาจความเข้มแข็งให้สังคมดังจะเห็นได้จากงานค้นคว้าของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) เรื่อง การเมืองของพลเมือง : ผู้สืบทอดใหม่ เอนกเริ่มต้นจากการตั้งคำถามหลักจะสร้างเมืองอย่างไรจึงจะเกิดให้พลเมืองและจะเปลี่ยนชนบทให้เป็นเมืองที่เป็นการปกครองตนเองหรือเมืองที่มีประชาสังคมท้องถิ่นมากๆ ได้อย่างไร เอนกเสนอข้อถกเถียงว่าการเป็นเมืองหรือเข้าสู่ความทันสมัยในขั้นแรกนั้นจะปลดปล่อยคนออกจากชนบจาริตรเดิมให้กลายเป็นปัจเจกชนที่อิสระเป็นตัวของตัวเอง แต่สักระยะหนึ่งคนในเมืองจะสนใจเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นปัจเจกชนสุดขั้วกลายเป็นปัจเจกชนที่เป็นสมาชิกของประชาสังคมไปได้

ประชาสังคมในความเห็นของเอนกหมายถึง เครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชนที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐกับปัจเจกชนประชาสังคมเกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง คนแปลกหน้าซึ่งเป็นคนทั่วไปที่ไม่ใช่เครือญาติ ประการที่สอง เป็นกลุ่มที่สามารถเข้าหรือออกจากการเป็นสมาชิกภาพของกลุ่มอย่างสมัครใจ และประการที่สาม ผู้คนค่อนข้างเท่าเทียมกัน เอนกยังชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของประชาสังคมเพื่อการปฏิรูปหรือพัฒนาการปกครองท้องถิ่นควรมียุทธศาสตร์เรื่องการสร้างประชาสังคมท้องถิ่น ดังนั้น ควรออกแบบบนพื้นฐานของประชาสังคมท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมโดยทำให้ท้องถิ่นมีความคล่องตัวในการรวบรวมฉันทกถาลังประชาสังคมเข้ามาร่วมงานด้วยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงภารกิจที่สำคัญของการสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นและเป้าหมายของการกระจายอำนาจ คือ การสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นซึ่งควรคำนึงถึงในประเด็นต่อไปนี้คือ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยต้องมีขนาดเล็ก เพื่อเอื้อให้เกิดการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่พลเมือง
2. การประชุมสมัชชาก็คือ การประชุมตัวแทนในเขตย่อย ส่วนการประชุมประชาชนทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คือ การประชุมของพลเมืองทั้งหมดโดยตรง
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องเสริมสร้างสนับสนุนให้เครือข่ายขององค์กรของสังคมมีความเข้มแข็งและบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะประโยชน์ต่างๆ ให้ท้องถิ่นมาก
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับไม่ควรทำแต่โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แต่ต้องเน้นงานที่สร้างคุณภาพชีวิตหรืองานที่สร้างบุคลากร เป็นต้น

5. ต้องทำให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมีลักษณะเป็นส่วนกลางน้อยลง แต่ให้เป็นท้องถิ่นมากขึ้น

6. ต้องขยายบทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น

7. ควรจัดให้มีการบริหารในลักษณะคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ทั้งเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น เพื่อลดความขัดแย้งและปัญหาการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายในท้องถิ่น

ในเวลาที่ไม่กี่ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจ ประสิทธิภาพ ก็ได้้นำเสนอการเมืองภาคพลเมืองที่เพิ่มบทบาทของประชาชนไปโดยแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นในสังคมไทยในงานเขียนสั้นๆ เรื่อง การเมืองภาคพลเมืองกับอธิปไตยของปวงชน (2543) และ การเมืองภาคพลเมืองกับการปรับปรุงระบอบการปกครองของประเทศไทย (2543) เศรษฐกิจได้เสนอว่าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการเมืองจากความคิดที่จะให้ประชาชนควบคุมรัฐบาลโดยผ่านการเลือกตั้งตัวแทนอย่างเดียวนั้นมาเป็นประชาชนควบคุมและกำกับใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับด้วยเนื่องจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาในสังคมไทยทำให้เกิดอุปาทานว่าอธิปไตยของปวงชนสามารถแสดงออกได้เพียงวิธีเดียวคือ การหย่อนบัตรลงคะแนนเลือกตั้ง ที่ผ่านมามีการเลือกตั้งแทบจะมิใช่การยืนยันสิทธิของประชาชนในการกำหนดชะตากรรมของประเทศแม้แต่ร้อยละ 10 หากเป็นการเคลื่อนไหวของเครือข่ายอุปถัมภ์ต่างๆ ในการสนับสนุนให้หัวหน้าเครือข่ายก้าวขึ้นสู่อำนาจและเมื่อมีโอกาสได้กุมอำนาจแล้วก็จะมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันตามฐานะใหญ่เล็กในเครือข่ายนั้นๆ โดยแทบจะมิได้พิจารณาถึงสิทธิผลประโยชน์ของผู้คนที่อยู่นอกเครือข่ายอุปถัมภ์เลย ดังนั้น ทางออกในเชิงยุทธศาสตร์ก็คือ จะต้องย้อนศรปัญหาด้วยการปรับปรุงหรือปรับโครงสร้างอำนาจการปกครองเป็นอันดับแรกเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลกระทบให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองการปรับโครงสร้างอำนาจที่สำคัญก็คือ การกระจายอำนาจการปกครองโดยรัฐให้เป็นการปกครองตนเองโดยตรงของประชาชนหรืออย่างน้อยที่สุดก็ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่รัฐกำหนดฝ่ายเดียวไม่ได้

ความพยายามพัฒนาทฤษฎีโดยเชื่อมเครือข่ายชุมชนบริหารจัดการงานสาธารณะ (network community governance) กับการกระจายอำนาจในเวลาต่อมาปรากฏในงาน เศรษฐกิจ ประสิทธิภาพ (2548) ในงานวิจัยเรื่อง การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. เศรษฐกิจได้ชี้ให้เห็นว่า การเมืองภาคประชาชนที่หมายถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนผู้ถูกปกครองเพื่อตอบโต้การใช้อำนาจของรัฐและเป็นกิจกรรมถ่วงดุลอิทธิพลการครอบงำของระบบตลาดเสรี ในภาคประชาสังคมของไทยนั้นก็จะพบว่าการเคลื่อนไหวอย่างกว้างขวางในทิศทางที่สำคัญคือ

- 1) การเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ปัญหาที่ไม่ได้รับการเหลียวแล
- 2) การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจอรัฐ
- 3) การประท้วงอำนาจอรัฐและเรียกร้องให้ถ่ายโอนอำนาจอรัฐเคยมีมาเป็นของประชาชน
- 4) การร่วมมือเชิงวิพากษ์ (critical cooperation) กับรัฐหรือความผูกพันในทางสร้างสรรค์ (constructive engagement) เพื่อเบียดแย่งพื้นที่ในกระบวนการใช้อำนาจมาเป็นของประชาสังคม

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนที่มีจำนวนมากที่สุดจะเป็นชาวบ้านจากชุมชนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์เรียกร้องสิทธิของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่า) ตลอดจนการเสนอแผนพัฒนาอันสอดคล้องกับท้องถิ่นของตน การเคลื่อนไหวของชาวบ้านชุมชนท้องถิ่นดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศไทยในทัศนะของเสกสรรค์ ประเสริฐกุลก็คือ การผนึกการเมืองภาคประชาชน = การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กล่าวคือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นจึงมิใช่การกระจายลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่เพียงอย่างเดียวแต่จะต้องกระจายสู่ภาคสังคมของท้องถิ่นด้วยซึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยตรง นอกจากนี้ ในสถานการณ์ความเสื่อมทรุดของอำนาจอรัฐชาติจากอิทธิพลของทุนนิยมโลกาภิวัตน์การผนึกกำลังระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนท้องถิ่นอาจเป็นทางเดียวที่จะช่วยรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในประเทศไทยได้โดยไม่ปล่อยให้ชนชั้นนำทางธุรกิจการเมืองในส่วนกลางใช้อำนาจอรัฐชาติที่มีแต่เดิมพาชุมชนท้องถิ่นให้ไปตกเป็นเหยื่อของทุนนิยมสากล

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยปรากฏให้เห็นอีกครั้งในผลงานที่ชื่อ **“ประชาธิปไตยท้องถิ่น: แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น”** (2550) เอนกได้นำเสนอแนวคิดแบบอำนาจหลายศูนย์ (polycentric system) โดยนำเสนอประชาธิปไตยสองระดับที่มีความแตกต่างกันคือ ประชาธิปไตยผ่านผู้แทน (representative democracy) และประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง (self-government democracy) ซึ่งดำรงอยู่ในสังคมเดียวกัน กล่าวคือ ในระดับชาติจะใช้ประชาธิปไตยผ่านผู้แทน ส่วนประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง ในกรณีประชาธิปไตยในรูปแบบหลังนี้เคยเกิดขึ้นในสังคมตะวันตก เช่น ในกรีก โรม เป็นต้น แต่ประชาธิปไตยที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้เป็นประชาธิปไตยแบบผ่านผู้แทนเป็นประชาธิปไตยของประเทศหรือของชาติไม่ใช่ประชาธิปไตยของพื้นที่เล็ก ๆ ดังนั้น เอนกจึงสรุปว่า “ประชาธิปไตยสมัยใหม่เป็นประชาธิปไตยเพื่อประชาชนเป็นหลักหรือประชาธิปไตยให้ประชาชนเป็นหลัก” แต่ “ประชาธิปไตยแบบเก่าหรือแบบดั้งเดิมเป็นประชาธิปไตยของประชาชนและทำโดย

ประชาชน” ความแตกต่างของประชาธิปไตยสองระดับนี้ ก็คือ ความรู้สึกที่เป็นเจ้าของประชาธิปไตยผ่านผู้แทนไม่ได้ต้องการให้คนรู้สึกเป็นเจ้าของแต่ต้องการให้คนเป็นผู้รับผลประโยชน์จากนโยบาย เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นผู้เสียภาษีและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและไม่ต้องเข้ามายุ่งเกี่ยวกับบ้านเมืองนัก แต่ประชาธิปไตยประชาชนปกครองตนเองเน้นความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและผูกพัน ทั้งนี้เอนกชี้ให้เห็นว่า ที่ผ่านการสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นได้เลียนแบบประชาธิปไตยระดับชาติทั้งในมิติการบริหารและสภาพท้องถิ่น ฉะนั้นประชาธิปไตยท้องถิ่นและประชาธิปไตยระดับชาติจึงกลายเป็นประชาธิปไตยที่เหมือนกัน

เช่นเดียวกันกับผลงานเรื่อง “แปรถิ่น เปลี่ยนฐานะ: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตยไทย” (2551) เอนกยังคงกล่าวถึงและมุ่งนำเสนอว่าการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลบ้านเมือง ดูแลท้องถิ่น ดูแลชุมชนของตนเองมากขึ้นว่าจะเป็นฐานใหม่สำหรับการพัฒนาประชาธิปไตย ทั้งนี้ประชาธิปไตยในประเทศไทยควรแยกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับแรกประชาธิปไตยระดับชาติ ควรเป็นประชาธิปไตยทางอ้อมโดยผ่านผู้แทน แต่ประชาธิปไตยท้องถิ่นควรที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบริหารกิจการงานของบ้านเมืองด้วยตนเองให้มากขึ้น ดังนั้นประชาธิปไตยควรเริ่มต้นที่ท้องถิ่นและควรสร้างประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตยระดับชาติ ด้วยเหตุนี้ประชาธิปไตยท้องถิ่นไม่ควรที่จะมีพัฒนาการมาจากประชาธิปไตยระดับชาติ คือ การที่ประชาชนใช้อำนาจผ่านการเลือกตั้งผู้แทน แต่ประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา รวมถึงกรุงเทพมหานคร ควรให้ประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลบ้านเมืองให้มากขึ้น ผ่านการสร้างพลเมืองที่มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่ปล่อยให้ประชาชนเป็นเพียงผู้ลงคะแนนหรือรองรับนโยบายจากรัฐเท่านั้น

ในรายงานวิจัยเรื่อง การวิจัยชนบทสู่การพัฒนา นโยบายสาธารณะท้องถิ่น (2552) เอนกชี้ให้เห็นอีกครั้งว่าจุดเน้นของประชาธิปไตยระดับชาติ คือ การเลือกผู้แทนส่วนประชาธิปไตยท้องถิ่นต้องมีจุดเน้น คือ ประชาชนต้องไปทำงานให้ส่วนรวม ทำด้วยจิตใจที่รักถิ่นฐาน ขณะที่การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่ใช่การทำแข่งขันกับส่วนกลาง ไม่ใช่ทำอะไรแทนส่วนกลางไม่เช่นนั้นท้องถิ่นของประเทศไทยจะกลายเป็นท้องถิ่นแห่งชาติหรือเป็นสาขาของรัฐที่ละทิ้งการพัฒนาที่เน้นฐานอัตลักษณ์และภูมิทัศน์ของตนเอง และที่สำคัญองค์กรปกครองท้องถิ่นต้องเป็น “องค์กรกึ่งรัฐกึ่งสังคม” หรือเป็นองค์กรของชาวบ้านให้มากกว่าการเป็นองค์กรของรัฐขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคิดว่าตนเองเป็นกลุ่มสังคมโดยมีรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นเอนกจึงสรุปว่าท้องถิ่น ก็คือ การปกครองตนเอง

ของคนในท้องถิ่นในการดำเนินนโยบายการพัฒนาต่าง ๆ ที่อยู่บนฐานวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ และศาสนาของท้องถิ่น

ต่อมาเอนกได้ขยายแนวคิดระบบอำนาจหลายศูนย์จากการนำเสนอประชาธิปไตย 2 ระดับไปสู่ประชาธิปไตย 3 ระดับ เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ในหนังสือเรื่อง **ประชาธิปไตยชุมชน : รัฐศาสตร์สำหรับสภาองค์กรชุมชน (2553)** เอนกได้ชี้ให้เห็นว่าประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้นควรมีสองระดับ โดยประชาธิปไตยระดับชาติจะใช้หลักตัวแทนแนวคิดเสรีประชาธิปไตยให้ความสำคัญต่อบทบาทของรัฐ ส่วนประชาธิปไตยระดับชุมชนจะใช้ประชาธิปไตยโดยตรงแบบปกครองตนเองและให้ความสำคัญกับสังคมหรือประชาสังคมและในระดับท้องถิ่นควรให้บทบาทร่วมกันระหว่างรัฐและสังคม ดังนั้น ในระดับท้องถิ่นควรมีลักษณะทั้งประชาธิปไตยตัวแทนและประชาธิปไตยโดยตรง เอนกขยายให้เห็นว่าประชาธิปไตยทั้ง 3 ระดับอยู่ภายใต้ระบบอำนาจหลายศูนย์ได้เนื่องจากประชาธิปไตยในระดับชาติที่ใช้ตัวแทนเหมาะสมสำหรับสังคมขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน ในขณะที่ประชาธิปไตยชุมชนเหมาะสมเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดกับประชาชนและจะใช้รูปแบบตามธรรมชาติที่ไม่เป็นทางได้ดีจึงสามารถออกแบบดำเนินการได้ในระยะยาว ส่วนการดำรงอยู่ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นที่มีลักษณะทั้งรัฐทั้งสังคมก็เป็นประชาธิปไตยที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้

ในการขยายแนวคิดประชาธิปไตยชุมชนสำหรับเอนกเป็นผลมาจากการตราพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลเนื่องจากชุมชนเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมและต้องเคียงคู่ไปกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนซึ่งจะช่วยผลักดันการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนและระดับสังคมด้วย เอนกเสนอว่าควรใช้การสร้างชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ในการสร้างประชาธิปไตยในระดับชาติให้ยั่งยืนขึ้น โดยใช้แนวคิดประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง (self-government democracy) มาช่วยชี้นำ กำกับ การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน เพื่อจะเดินไปในทิศทางที่ควรจะเป็นคือ ชุมชนปกครองตนเอง รวมถึงต้องแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนชนบททั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างถึงรากถึงโคนเพื่อปลดปล่อยประชาชนในชนบทให้หลุดพ้นจากระบบอุปถัมภ์ เอนกยังได้มีข้อเสนอว่า ประการแรก ต้องสร้างการปกครองท้องถิ่นที่คนในท้องถิ่นปกครองตนเองให้เข้มแข็งเพื่อเข้าทดแทนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเข้าไปดูแลชีวิตของประชาชนแทนที่ระบบอุปถัมภ์ ประการที่สอง ต้องไม่เน้นพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เพียงเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ประการที่สาม ให้การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองกับคนชนบทโดยเน้นให้ อบต. เทศบาล อบจ. เป็นฝ่ายจัดการ กล่าวโดยสรุปแล้วในกระบวนการกระจายอำนาจที่ผ่านมาเราได้สร้างการ

ปกครองท้องถิ่นและประชาธิปไตยที่ระดับท้องถิ่นไปได้ระดับหนึ่งแล้ว เราต้องทำให้ไกลไปอีกขั้นหนึ่งก็คือ ต้องสร้างประชาธิปไตยระดับชุมชนให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นและระดับชาติลึกลงไปอีกขั้นหนึ่ง

ความคิดประชาธิปไตย 3 ระดับได้รับการขยายความจากหนังสือรวมปาฐกถาและงานเขียนของเอนกของสำนักงานปฏิรูป (2555) เรื่อง การกระจายอำนาจ=การคืนอำนาจสู่การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสังคม เอนกได้กล่าวถึงประชาธิปไตย 3 ระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย ระดับที่หนึ่งประชาธิปไตยระดับชาติซึ่งหมายถึง การเลือก ส.ส. ส.ว. การอภิปรายในรัฐสภา การลงมติเลือกนายกรัฐมนตรี ระดับที่สองประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น ที่หมายถึง ประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพยายามบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่เลียนแบบส่วนกลาง และระดับที่สามประชาธิปไตยชุมชน ประชาธิปไตยที่รัฐและสังคมแบ่งอำนาจสาธารณะจึงเป็นประชาธิปไตยที่รองรับชุมชน การที่ประชาธิปไตยชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปได้นั้นเอนกวิเคราะห์ว่าจะต้องทำให้คนมีจิตอาสา จิตสาธารณะและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนซึ่งทำให้คนรู้จักชุมชนของตนเองให้มากขึ้น

แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ถูกได้ประยุกต์ทฤษฎีมาสู่ระดับนโยบายเมื่อมีข้อเสนอการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจในปี พ.ศ. 2554 โดยคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.). ที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยคณะกรรมการได้รับการจัดตั้งโดยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อ พ.ศ. 2552 ข้อเสนอดังกล่าวสะท้อนแนวคิดหลักของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ในฐานะกรรมการที่เป็นมือเขียนข้อเสนอดังกล่าว คณะกรรมการจึงเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจของประเทศโดยการถอดสายบัญชาการของส่วนกลางที่มีต่อท้องถิ่นออกในหลายๆ ด้านและเพิ่มอำนาจบริหารจัดการตนเองให้ท้องถิ่น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นจะต้องไม่ใช่การสร้างรัฐระบบรวมศูนย์อำนาจขึ้นมาในท้องถิ่นแต่ต้องลดอำนาจรัฐและเพิ่มอำนาจประชาชนโดยตรงรวมถึงต้องประสานประชาธิปไตยโดยตรงเข้ากับประชาธิปไตยแบบตัวแทนมากขึ้น การเพิ่มอำนาจชุมชนเพื่อบริหารจัดการตนเองต้องเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจตั้งแต่ต้น ดังนั้น อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจะต้องถูกกำกับและตรวจสอบโดยประชาชนหรือภาคประชาสังคมในท้องถิ่นได้ในทุกขั้นตอน การจัดสรรอำนาจใหม่ระหว่างราชการกับองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมนั้นต้องสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้อำนาจที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากรัฐบาลผ่านมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีกฎหมายและระบบราชการรองรับกับการรับรองบทบาทและอำนาจที่มีโดยธรรมชาติชุมชนซึ่งเน้นการแสวงหาข้อตกลง

ร่วมกันมากกว่าการบังคับใช้กฎหมาย หลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการป้องกันการกระจุกตัวของอำนาจคือ การกระจายอำนาจจากระบบราชการไปสู่ชุมชนหรือภาคประชาสังคม ในขณะเดียวกันในแต่ละท้องถิ่นจึงต้องมีการตั้งคณะกรรมการประชาสังคมเข้ามาเป็นกลไกเชื่อมโยงสำหรับประชาชนและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการบริหารจัดการท้องถิ่น และต้องผ่านการปรึกษาหารือรวมถึงการให้ความเห็นของคณะกรรมการประชาสังคม

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการประชาสังคมมิได้มีอำนาจโดยตรงในการยับยั้งการตัดสินใจหรือการถอดถอนผู้บริหารและสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง แต่ประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ตัดสินใจโดยตรงผ่านการลงประชามติหรือการลงลายชื่อรับรองหรือยับยั้งการดำเนินการของท้องถิ่นตามจำนวนและวิธีการที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจจะยึดถือหลักการที่ว่า ผู้ที่มีอำนาจในการยับยั้งการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใช้อำนาจผ่านระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่ได้รับมาจากการเลือกตั้งของประชาชนก็คือ ประชาชนเองโดยผ่านการใช้ประชาธิปไตยทางตรงของประชาชนเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการประชาสังคมจะเป็นเพียงตัวเชื่อมโยงระหว่างการใช้ประชาธิปไตยทางตรงกับประชาธิปไตยแบบตัวแทนให้เกิดขึ้นผ่านการปรึกษาหารือและการต่อรองระหว่างประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นนั้นหน่วยราชการส่วนกลางควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานทางวิชาการซึ่งเสนอทางเลือกในการจัดการและแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่ท้องถิ่น แต่มิใช่ตัดสินใจหรือดำเนินการแทน

ภายใต้กระบวนการกระจายอำนาจนั้นรัฐบาลกลางยังคงมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการต่างประเทศ การป้องกันประเทศ การดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคมภาพรวม การจัดการสาธารณสุขขนาดใหญ่ การบริหารเศรษฐกิจมหภาค การดำเนินกระบวนการในระบบยุติธรรมและการจัดให้มีระบบสวัสดิการพื้นฐานสำหรับประชาชนในประเทศ เป็นต้น ส่วนราชการส่วนภูมิภาคนั้นถือเป็นเป็นสายอำนาจบัญชาการที่สำคัญของรัฐบาลซึ่งสามารถเข้าไปแทรกแซงหรือทับซ้อนกับอำนาจในการจัดการตนเองของท้องถิ่น ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปจึงเสนอให้ยุบเลิกราชการส่วนภูมิภาคให้เหลือ 3 รูปแบบคือ สำนักงานประสานนโยบาย สำนักงานสาขาของราชการส่วนกลาง และสำนักงานตรวจสอบรวมทั้งเสนอแนะการบริหารจัดการท้องถิ่น การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจในทิศทางดังกล่าวนี้จึงมิใช่รื้อถอนอำนาจรัฐแต่กลับจะเสริมความเข้มแข็งให้กับรัฐไทยซึ่งในปัจจุบันรัฐไทยก็เผชิญกับภัยคุกคามความอยู่รอดของประเทศชาติโดยรวมไม่ต่างกับการคุกคามของลัทธิล่าอาณานิคมในอดีต เพียงแต่ครั้งที่ผ่านมาเราต้องเสริมความเข้มแข็งของประเทศด้วยการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แต่ครั้งนี้ความเข้มแข็งของประเทศจะเกิดขึ้น

ได้ด้วยการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นและประชาสังคมโดยรวม การปรับโครงสร้างอำนาจให้สอดคล้องกับยุคสมัยเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้รัฐไทยอยู่รอดตลอดมา และยังส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระดับชาติเพราะการกุมอำนาจในส่วนกลางมีปริมาณลดลง และการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางอำนาจในระดับมหากอนนั้นย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเลี่ยงไม่พ้นเพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจก็คือการปฏิรูปการเมืองอีกวิธีหนึ่งนั่นเอง

แนวคิดการปฏิรูปการกระจายอำนาจดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี ประธานคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อ พ.ศ. 2552 เช่นเดียวกัน ในหนังสือที่ชื่อ **“ปฏิรูปประเทศไทย 8 เรื่อง”** (2556) ประเวศได้กล่าวถึงการปฏิรูปการปกครองโดยการคืนอำนาจให้ประชาชนปกครองตนเองในรูปของชุมชนจัดการตนเองและท้องถิ่นจัดการตนเองเนื่องจากการรวมคิดร่วมทำการจัดการตนเองจะทำให้เกิดพลังพลเมืองที่มีการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการและทำให้การพัฒนานโยบายประเทศเข้มแข็งขึ้นจากฐานรากอันเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกันกับเอกสาร **“(ร่าง) ข้อเสนอปฏิรูปประเทศไทย”** (ม.ป.ป.) ที่ประเวศเสนอให้มีการปฏิรูปประเทศจากการเอารวมเป็นตัวตั้งเป็นเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งเพราะการบริหารราชการแบบรวมศูนย์อำนาจก่อให้เกิดปัญหามานานชนิดและเป็นต้นเหตุที่ทำให้ประเทศเกิดวิกฤติ เช่น ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐรวมศูนย์กับวัฒนธรรมท้องถิ่นนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาความรุนแรงในชายแดนใต้ ทำให้ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอและล่มสลายจนไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนรวมถึงทำให้ทรัพยากรหรือชนธรรมชาติขาดสมดุลชาวบ้านยากจนลง ถูกดำเนินคดีด้วยข้อหาบุกรุกที่ดินของตนเองเพราะกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและกระบวนการทางกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เป็นต้น ทั้งนี้ชุมชนท้องถิ่นเปรียบเสมือนฐานรากของชาติอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ถ้าชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างบูรณาการจะทำให้ฐานของชาติเข้มแข็งและรองรับประเทศให้มั่นคง แต่ที่ผ่านมาชุมชนท้องถิ่นพัฒนาอย่างบูรณาการไม่ได้เพราะการบริหารประเทศเอารวมเป็นตัวตั้ง ดังนั้น จำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารประเทศจากการเอารวมเป็นตัวตั้งมาเป็นการเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งหรือเทศาภิวัฒน์ซึ่งจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองและองค์กรทุกชนิดในพื้นที่จะรวมตัวกันพัฒนาอย่างบูรณาการ ส่วนราชการปรับตัวไปทำบทบาทสนับสนุน

นอกจากนี้ ข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจได้รับการสานต่อให้เกิดข้อเสนอการปฏิรูประบบการปกครองท้องถิ่นและกระจายอำนาจโดยเครือข่ายประชาสังคมและชุมชน

ท้องถิ่นที่ชื่อว่า สมัชชาองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโดยการนำของ มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ข้อเสนอของเครือข่ายสมัชชาดังกล่าวปรากฏเป็นเนื้อหาเรื่อง **ปฏิรูประบบการปกครองและกระจายอำนาจ ข้อเสนอจากเวทีภาคีพัฒนาประเทศไทย** โดยมีสาระที่สำคัญคือ (พลเดช ปิ่นประทีป, 2557 : 39-57)

1. การออกพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเองเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความพร้อมสามารถยกสถานะเป็นการปกครองของท้องถิ่นชนิดพิเศษได้
 2. แก้อำนาจพระราชบัญญัติการจัดงบประมาณในลักษณะที่เน้นเชิงพื้นที่ (area-based budget) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในท้องถิ่น
 3. แก้อำนาจปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้รัฐจัดสรรงบประมาณผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่นเพิ่มเป็นร้อยละ 40 ของงบประมาณของประเทศให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี
 4. การยุบเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค
 5. การควบรวมองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
 6. การจัดให้มีสภาประชาชนปฏิรูปจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน
- ข้อเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเองและการยกเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคได้นำไปสู่การเรียกร้องเรื่องจังหวัดจัดการตนเองที่มีเป้าหมายหลักให้ยกเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ในเวลาต่อมาข้อเสนอของเครือข่ายประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นนั้นอาศัยความชอบธรรมจากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ที่ระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดจัดการตนเองไว้ 3 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องของสิทธิชุมชนตามมาตรา 66 และ 67 ซึ่งรับรองการรวมตัวของบุคคลเป็นชุมชนท้องถิ่นและมีสิทธิในการอนุรักษ์และการจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ส่วนที่สองตามในมาตรา 78 ที่บัญญัติแนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินโดยระบุถึงการพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ได้โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด และส่วนที่สามเป็นหมวดการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา 281 ที่ระบุว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระว่าท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดจังหวัดปกครองตนเองปรากฏเป็นวาทกรรมในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า จังหวัดจัดการตนเอง สวิง ตันอูด ได้ข้อถกเถียงเพื่อสนับสนุนจังหวัดจัดการตนเองของ สวิง ตันอูด (2558) ในงานวิจัยเรื่อง “ทำไมเราต้องคิดและทำเรื่องจังหวัดจัดการตนเอง” สวิงเปรียบโครงสร้างการบริหารประเทศลักษณะ

เจดีย์ที่ว่าส่วนยอดซึ่งควรจะแคบแต่กลับกว้างและเต็มไปด้วยอำนาจ เงินมากถึง 75% ในขณะที่ฐานเจดีย์ที่ควรจะกว้างแต่กลับแคบ แหลมเพราะมีอำนาจ เงินในการบริหารเพียง 25% ซึ่งการรวมศูนย์อำนาจเปรียบเสมือนกับหลุมดำแห่งอำนาจ ความเป็นท้องถิ่นถูกดูดไปโดยหลุมดำแห่งศูนย์กลางอำนาจ สถาปัตยกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น ความหลากหลายทางชาติพันธุ์หายด้วยการถูกบังคับ ด้วยเหตุนี้ท้องถิ่นจึงถูกส่วนกลางสร้างกรอบล้อม (ลุ่มไก่อ) มาครอบโยมิกฎหมายไม่ต่ำกว่า 1,000 ฉบับ ที่เขียนมาครอบท้องถิ่น กฎหมายทุกฉบับเขียนให้อำนาจรัฐส่วนกลางทั้งหมด ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่เช่นนี้สวิงเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารประเทศเพื่อให้เงิน 75% กระจายสู่ท้องถิ่น และต้องทำให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ดินน้ำป่า การศึกษา การท่องเที่ยว ศาสนา วัฒนธรรม ตำรวจ ซึ่งแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองไม่ใช่การแยกประเทศแต่เป็นเรื่องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นอย่างแท้จริงและเพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติอย่างแท้จริงจึงมีสิ่งที่จังหวัดไม่สามารถจัดการได้เพราะเป็นบทบาทหน้าที่ของรัฐ คือ ความมั่นคง ทหาร กองกำลัง การต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเงิน ระบบศาล ระบบยุติธรรม

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ สวิง ตันอุดและคณะ (2556) เรื่อง การศึกษารูปแบบสภาพลเมืองที่เหมาะสมสำหรับเชียงใหม่จัดการตนเอง สวิง ตันอุดและคณะยังได้ศึกษาประสบการณ์และบทเรียนจากสภาพลเมืองในต่างประเทศ เช่น กรณีของสหรัฐอเมริกา คือ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งเป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติได้โดยตรง หรือประเทศญี่ปุ่นมีจุดแข็งอยู่ที่การมีส่วนร่วมต่อสังคม มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมและเครือข่ายมีความร่วมมือกับอินโดนีเซียที่มีการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของพลเมืองในทุกระดับ ในส่วนกรณีของไทยองค์กรภาคพลเมืองแบบทางการในประเทศ ได้แก่ สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาพพัฒนาการเมือง สภาองค์กรชุมชนและสภาเกษตรกรแห่งชาติ องค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างที่ตายตัว ยึดความเป็นตัวแทนจากองค์กร กลุ่ม เครือข่ายที่ต้องผ่านการขึ้นทะเบียน ทำให้องค์กรขนาดเล็กไม่มีศักยภาพเข้าถึงได้ นอกจากนี้ ยังไม่มีการกำหนดให้องค์กรฝ่ายการบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติต้องรับผิดชอบต่อองค์กร สำหรับองค์กรภาคพลเมืองที่ไม่เป็นทางการ เช่น สภาเอะมื่อเจะคี สถาบันพัฒนาทรัพยากรหรือเกษตรยั่งยืนแม่ทา เป็นต้น องค์กรภาคพลเมืองเช่นนี้ไม่มีการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนตายตัว ทำให้ขาดกลไกในการเชื่อมประสานและระดมความคิดเห็น

ข้อเสนอจังหวัดจัดการตนเองของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ได้แปรสภาพมาเป็นการขับเคลื่อนเงินนโยบายเมื่อมีการร่างพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเชียงใหม่มหานคร โดยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2555

นอกจากการก่อรูปในทางทฤษฎีของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังมีการก่อรูปทฤษฎีของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ที่เริ่มจากงานวิจัยของชุมชนในพื้นที่แล้วพัฒนาขึ้นมาเป็นข้อสรุปในวงกว้างซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาทฤษฎีจากล่างขึ้นบน (bottom-up approach) งานวิจัยดังกล่าวเสนอประเด็นทางทฤษฎีที่คล้ายคลึงกันแต่เน้นประเด็นทฤษฎี (theoretical issue) ที่ต่างกันเป็น 2 แนวคือ 1) แนวคิดชุมชนจัดการตนเอง (self-governance) ของ เอลินอร์ ออสโตรม (Elinor Ostrom) และ 2) แนวคิดสิทธิชุมชน (community rights)

กลุ่มนักวิชาการที่ใช้แนวคิดชุมชนจัดการตนเองมาเป็นเครื่องมือจะเน้นการวิเคราะห์เรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรร่วม (common-pool resource) เป็นหลัก (Ostrom, 2002: 44) ดังปรากฏในงานของ ปัทมาวดี ชูชุกิและชล บุนนาค (2552), ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์และคณะ (2556) และกาญจนา คุ่มทรัพย์ (2558) ดังนี้คือ

ปัทมาวดี ชูชุกิและชล บุนนาค (2552) ในการศึกษาเรื่อง โครงสร้างอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของไทย ได้ชี้ให้เห็นว่ากฎหมายทำให้รัฐไทยมีสิทธิเหนือทรัพยากรธรรมชาติและทำให้อำนาจในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ที่รัฐและหน่วยงานรัฐอย่างค่อนข้างเด็ดขาด ความล้มเหลวในการจัดสรรทรัพยากรโดยรัฐเห็นได้จากการสูญเสียและสิ้นสูญไปของทรัพยากรหลายชนิด นอกจากนี้ ยังมีความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐ ตลาดและชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในแง่เศรษฐกิจ สังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น ในขณะที่หลายชุมชนได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดแรงผลักดันให้มีการกล่าวถึงสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตัวอย่างของความสำเร็จในการให้สิทธิชุมชนเข้ามาจัดสรรทรัพยากรธรรมชาตินี้เห็นได้จากการที่ประเทศไทยผลักดันพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชนท้องถิ่นที่จะถ่วงดุลกับปัจจัยภายนอก ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าบทเรียนในหลายพื้นที่ว่าได้ให้ชุมชนบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรและสร้างการยอมรับ สร้างพลังอำนาจในการต่อรองของชุมชนเหนือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมได้ถูกออกแบบไว้ให้อยู่ในอำนาจรัฐมากเกินไป อย่างไรก็ตามจะมีการให้สิทธิชุมชนมากขึ้นแต่ชุมชนก็ทำได้เพียงการมีส่วนร่วม ต่อรองหรือคานอำนาจเท่านั้น トラバโดที่ระบบกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของทรัพยากรยังคงอยู่ในมือของรัฐตามกฎหมาย การจัดสรรทรัพยากรจึงยังขึ้นอยู่กับ การจัดสรรอำนาจระหว่างกลุ่มคนที่กุมอำนาจรัฐด้วยตนเอง ภายใต้บริบทเช่นนี้เอกชนยังคงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรทรัพยากรของรัฐไทยได้เช่นเดิม

ปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์และคณะ (2556) ในการศึกษาเรื่อง การเศรษฐกิจสีเขียวของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: กรณีศึกษาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ชี้ให้เห็นว่าในบริบทของสังคมไทยมีตัวอย่างในการ“การจัดการทรัพยากรร่วม” (common pool resources) ตามแนวคิดของเอลิเนอร์ ออสโตรม (Elinor Ostrom) ดังกรณีของชุมชนบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ที่ชุมชนมีปฏิบัติการทางสังคมหลายแบบเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น (1) ชุมชนพยายามสร้างความชัดเจน ว่าใครบ้างที่สามารถเข้าใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนได้ ซึ่งในที่นี้ก็คือ ชาวบ้านในชุมชนบางสระเก้าเป็นหลัก ขณะเดียวกันพวกเขาก็พยายามแยกแยะบทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคเห็นว่า ป่าชุมชนคือสิ่งที่ชาวชุมชนบางสระเก้าจะช่วยกันดูแลรักษา ส่วนระบบนิเวศทั้งหมด เช่น ทรัพยากรชายฝั่งทั้งหมด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องเป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์ รักษา หรือดูแลเพราะเป็นเรื่องที่เกินกว่าศักยภาพของชาวบ้าน (2) ชุมชนได้สร้างเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและป่าชุมชน เช่น ชาวบ้านสามารถตัดต้นไม้ได้บางประเภท เป็นต้น ขณะเดียวกันก็พยายามสร้างกฎ กติกาเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนเอาไว้ เช่น กรณีการกำหนดให้มีการปลูกไม้ทดแทน เป็นต้น (3)ชุมชนพยายามสอดส่องดูแล การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน โดยมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้สอดส่องดูแลคนกลุ่มต่าง ๆ ที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน รวมถึงการสอดส่องดูแลเพื่อการฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ป่า (4)ชุมชนได้กำหนดกฎกติกาซึ่งเป็นเสมือนบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืน เช่น ในกรณีที่เข้าไปตัดต้นไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้นำชุมชน ก็จะมีการลงโทษจากเขาไปหาหนักในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากวิธีการว่ากล่าวตักเตือน (5) หากมีความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ชุมชนจะใช้กลไกภายในชุมชนเพื่อบริหารจัดการความขัดแย้ง กลไกที่ว่านี้สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของการมีคนกลาง เช่น ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้อาวุโสในชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในชุมชนเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยุติความขัดแย้ง เป็นต้น ขณะผู้วิจัยมีข้อโต้แย้งว่าความพยายามของชาวบ้านบางสระเก้าโดยการออกแบบเครื่องมือและสร้างกติกาในการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นนั้น เป็นหลักการที่อยู่บนพื้นฐานที่ว่าคนในชุมชนที่ใช้ทรัพยากรร่วมกันจะมีความผูกพันใกล้ชิดกับทรัพยากรเหล่านั้นมาช้านาน ย่อมมีความรู้และรู้จักทรัพยากรเหล่านั้นเป็นอย่างดี ดังนั้นพวกเขาจึงน่าจะจัดการทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้อำนาจจากส่วนกลางเพื่อการวางกรอบกติกาในการจัดการทรัพยากรในระดับท้องถิ่น

กาญจนา คุ่มทรัพย์ (2558) ในการศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ได้ใช้แนวคิดการจัดการทรัพยากรร่วมของอีลินอร์ ออสโตรม

เป็นกรอบในการศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชุมชนได้มีการใช้สิทธิในการจัดการทรัพยากรร่วมหลายรูปแบบไม่ว่า (1) ร่วมกันต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในการใช้ทรัพยากรของตนเองจากการเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากบุคคลภายนอก (2) ชุมชนร่วมกันกำหนดกติกา กำหนดเขตและตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลรักษาป่าโดยมีกระบวนการต่อรองเพื่อให้รับยอมรับสิทธิชุมชนในการจัดการป่า (3) มีการประสานเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (4) มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายป่าชุมชนภายในจังหวัดและเชื่อมโยงระดับประเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (5) มีการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน (6) มีการบูรณาการเรื่องการจัดการป่าชุมชนเข้ากับเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (7) ชุมชนมีการนำความเชื่อ ระบบวัฒนธรรมชุมชนและทุนทางสังคมเข้ามาใช้เพื่อกำหนดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน ตลอดจนความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติ จารีตประเพณีของการใช้ทรัพยากรรวมนอกเหนือจากการนำกฎหมายและกฎระเบียบมาใช้ (8) ชุมชนประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแนวทางการพัฒนาแบบองค์รวม

แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ที่พัฒนาทฤษฎีจากล่างขึ้นบนอีกแนวหนึ่งจะใช้สิทธิชุมชนเป็นแนวคิดหลักมีนักวิชาการที่เป็นตัวแทน เช่น อานันท์ กาญจนพันธุ์ เป็นต้น

แนวคิดสิทธิชุมชนเสนอว่า สิทธิชุมชน เป็นคุณสมบัติอันมีมาอยู่แล้วในพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของไทยเราเอง หากแต่ต้องถูกลบเลือนไปในยุคเร่งรัดการพัฒนาภายใต้เอกเผด็จการในช่วง 30 ปีเศษที่ผ่านมา กล่าวคือ ในอดีตนั้นสิทธิที่ประชาชนจะเข้าไปทำมาหากินเป็นสิทธิซึ่งกฎหมายของรัฐในอดีตยอมรับและประชาชนเองก็ได้พัฒนาสิทธิดังกล่าวเป็นจารีตประเพณีในวิถีชีวิตของเขาขึ้นมาซึ่งกฎหมายก็ยอมรับมาโดยตลอด ตัวอย่างเช่นความคิดเรื่องสมบัติของส่วนร่วมจะเห็นได้ชัดเจนจากหลักความคิดที่มีอยู่ทางภาคเหนือก็คือว่า ภาคเหนือจะเรียกว่า ของหน้าหมู สิทธิดังกล่าวนี้กำหนดไว้เป็นกฎหมายอย่างชัดเจนในมั่งราชศาสตร์ ต่อมาเมื่อมีกระแสการเข้ามาของกฎหมายแบบตะวันตกจึงทำให้เกิดสิทธิขึ้น 2 อย่างคือ 1. สิทธิของรัฐเหนือทรัพยากร และ 2. สิทธิส่วนบุคคล (Private property right) คือสิทธิปัจเจกชน ดังนั้น ความเป็นสิทธิชุมชนก็หายไปทั้งที่มีมาในประวัติศาสตร์มาตลอด เช่น กรณีของป่าชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 เมื่อมีการที่ออกกฎหมายป่าไม้แห่งชาติ เป็นต้น (วิวัฒน์ คติธรรมนิตย์, 2536 : 205)

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544) ในหนังสือ “มติชุมชน วิธีคิดท้องถิ่น ว่าด้วยสิทธิ อำนาจและการจัดการทรัพยากร” อธิบายไว้ว่าสิทธิชุมชน เป็นทั้งความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความชอบธรรมและฐานคิด ใน

การแสดงอัตลักษณ์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเป็นตัวตนของกลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคมที่ประกอบขึ้นจากมิติต่าง ๆ อย่างหลากหลายซับซ้อนซึ่งสามารถแสดงออกได้ในมิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. สิทธิการใช้ประโยชน์ร่วมกัน (communality rights) หรือ สิทธิหน้าหมู่ ซึ่งหมายถึง พื้นที่ส่วนรวมต่าง ๆ โดยหลักการนี้จะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือจะต้องอยู่ภายใต้การจัดการร่วมกันของชุมชนที่เข้ามาควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ เช่น กรณีป่าชุมชน เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งสิทธิการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ก็คือ สิทธิของส่วนรวมซึ่งใช้จัดการ ควบคุมการเข้าถึงทรัพยากรในท้องถิ่น

ข. สิทธิการใช้ (useful rights) หมายถึง สิทธิของสมาชิกชุมชนซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานก่อนสร้างประโยชน์จากทรัพยากร คงมีสิทธิในทรัพยากรนั้นตราบเท่าที่เขายังใช้ประโยชน์อยู่ แต่จะสูญเสียสิทธิไปเมื่อทรัพยากรนั้นได้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติ เช่น การทำไร่หมุนเวียนที่มีการพักดินไว้ โดยผู้อื่นสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์แทนได้ ก็ต่อเมื่อผู้ใช้เดิมไม่ย้อนกลับมาใช้ตามเวลาที่กำหนด เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งสิทธิการใช้เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นจากการกระทำ กล่าวคือ เมื่อชาวบ้านคนหนึ่งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างหนึ่งอย่างใดอยู่ ชาวบ้านคนนั้นก็จะมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรนั้นแต่ผู้ใช้ไม่สามารถผูกขาดสิทธิไว้ได้ตลอดไป เพราะสิทธิจะหมดไปเมื่อหยุดการใช้ประโยชน์ไปแล้ว ในแง่นี้สิทธิการใช้จึงไม่ได้ผูกติดอยู่กับกลุ่มหรือปัจเจกบุคคลแต่จะปรับเปลี่ยนผู้ครอบครองตลอดเวลา

ค. สิทธิเชิงซ้อน (complexity rights) หมายถึง การอยู่ร่วมกันของสิทธิของหน่วยทางสังคมหลาย ๆ หน่วยในพื้นที่เดียวกัน เช่น สิทธิในการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชนในพื้นที่เดียวกัน หรือตามหลักจารีตของสังคมชนบทไทยยอมให้มีการผสมผสานระหว่างสิทธิเอกชนและสิทธิส่วนรวมในนาผืนเดียวกันได้ เป็นต้น ตามนัยดังกล่าว สิทธิในลักษณะนี้จึงเปิดกว้างสำหรับการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ

ทั้งนี้สิทธิชุมชนจะมีลักษณะเป็นพลวัตร (dynamism of rights) ที่สามารถปรับตัวกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสิทธิชุมชนในมิติเกี่ยวกับระบบคุณค่าร่วมกันของชุมชน หรือทุนทางสังคมของท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและจารีตกฎเกณฑ์ ซึ่งไม่ได้หยุดนิ่งแบบอุดมคติ เนื่องจากระบบคุณค่าที่ถือเป็นมาตรฐานศีลธรรมนั้นจะปรับเปลี่ยนไปตามบริบทสังคม ผ่านการขัดแย้งทางความคิดและวาทกรรมชุดต่าง ๆ หรือผ่านกระบวนการเคลื่อนไหวต่อสู้ของกลุ่มชนในสังคม ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคมสามารถระดมความร่วมมือในการพัฒนากฎเกณฑ์และสร้างความชอบธรรมของสิทธิขึ้นมาใหม่ในสังคม กระทั่งกลายเป็นสิทธิชุมชนในความหมายใหม่ที่มีนัยเกี่ยวกับสิทธิของกลุ่มชนต่าง ๆ ที่สามารถแสดงความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่

สิทธิชุมชนจะมุ่งเน้นถึงภารกิจหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันภายในชุมชนเองและระหว่างชุมชนที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาทรัพยากรและธรรมชาติแวดล้อม โดยนัยนี้สิทธิชุมชนจึงเป็นเสมือนเครื่องมือหรือกลไกของความสมดุลที่มีต่อกระแสอำนาจและผลประโยชน์และเท่ากับเป็นหลักประกันการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนที่สุด (วิวัฒน์ คติธรรมนิศย์, 2536 : 35)

ตัวอย่างกรณีของป่าชุมชนจะพบว่า กฎเกณฑ์เป็นของชาวบ้าน รัฐเพียงแต่รับรองสิทธิ แต่ไม่ได้หมายความว่ารัฐจะยกพื้นที่นั้นให้ชาวบ้าน สิทธิชุมชนไม่ใช่สิทธิในการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพื้นที่นั้น เนื่องจากพื้นที่เหล่านั้นก็ยังเป็นของรัฐ แต่อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาเป็นของชุมชน และชุมชนสามารถที่จะออกกฎเกณฑ์รวมถึงระเบียบต่างๆ มาเพื่อพิทักษ์สิทธิและพื้นที่เหล่านั้นให้คงอยู่ได้ แต่ถ้าหากเป็นที่ปรากฏว่ามีการสูญเสียป่าไปรัฐก็สามารถเอาป่าชุมชนคืนได้ ดังนั้น สิทธิของป่าชุมชนจึงเป็นการรับรองสิทธิในการใช้และการดูแลรักษาป่า ไม่ใช่เป็นการยกกรรมสิทธิ์ให้แก่ประชาชน ดังนั้น ป่าชุมชนคือสิทธิชุมชนจึงเป็นรูปแบบการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับชุมชน (joint management) (วิวัฒน์ คติธรรมนิศย์, 2536: 112)

สิทธิชุมชนเป็นสิทธิในการใช้ประโยชน์ซึ่งดำรงอยู่ควบคู่ไปกับหน้าที่ในการดูแลรักษาและเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานของการจัดการทรัพยากรโดยชุมชนมาแต่ดั้งเดิม การรับรองสิทธิชุมชนจึงเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการแห่งของประชาธิปไตยในระดับรากฐานเนื่องจากการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถกำหนดวิถีชีวิตและทางเลือกของตนเองและยังเป็นมาตรการสำคัญนำไปสู่การใช้ประโยชน์รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น ป่าชุมชนนั้นเป็นการกระจายอำนาจในการจัดการป่า ดังนั้น ป่าชุมชนไม่ได้เกี่ยวข้องกับการถือครองกรรมสิทธิ์ในป่า แต่เป็นเรื่องของการทำให้ชาวบ้านมีความสามารถในการจัดการป่าให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความเป็นธรรมในแง่ที่ว่าคนจนได้มีสิทธิในการได้รับประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น (วิวัฒน์ คติธรรมนิศย์, 2536 : 43,112)

ชัยณรงค์ เครือนวนและคณะ (2556) เรื่อง การสร้างประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว: ฐานการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นจากภาคประชาชน ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการจัดการตนเองของชุมชนในการเป็นฐานของการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการศึกษาชุมชน 2 แห่งในจังหวัดสระแก้วเป็นกรณีศึกษา พบว่า ชุมชนแห่งแรกมีรูปแบบประชาธิปไตยแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนจัดการตนเองที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้โดยชุมชน สำหรับกลไกในการนำประชาธิปไตยชุมชนในการจัดการตนเองประสานเข้ากับประชาธิปไตยแบบตัวแทนโดยองค์กรปกครอง

ท้องถิ่น คือ การใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นตัวเชื่อมประสาน สำหรับชุมชนที่สองมีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือภายใต้การจตุสดมภ์ เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของสภาสภาเผ่าก็จะพบว่าสภาสภาที่เกิดขึ้นเป็นเสมือนเวทีสาธารณะในตำบล, เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการเสริมสร้างพลังอำนาจการบริหารจัดการสาธารณะระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นกลไกในการสร้างภาคีเครือข่ายของผู้นำชุมชนในระดับตำบลและเป็นเครื่องมือที่เสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะของรัฐ การที่จะประสานประชาธิปไตยชุมชนแบบปรึกษาหารือเข้ากับประชาธิปไตยแบบตัวแทนโดยองค์กรปกครองท้องถิ่นได้นั้นองค์กรบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องเปิดพื้นที่ทางการเมืองในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาโดยให้สภาสภาเป็นเครือข่ายในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นหรือเป็นเสมือนสภาที่ปรึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล

ความพยายามพัฒนาทฤษฎีท้องถิ่นนิยมใหม่แนวจากล่างขึ้นบนเกิดขึ้น โดยการสังเคราะห์ประสบการณ์การจัดการตนเองของชุมชนมาเชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรากฏในงานของ โกวิท พวงงาม (2553) เรื่อง การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. โกวิทได้ชี้ให้เห็นว่า ในปัจจุบันมีชุมชนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งโดยสามารถพึ่งตนเองได้หลายชุมชนซึ่งแต่ละชุมชนก็มีแนวคิดการจัดการตนเองที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสภาพพื้นที่แต่ละแห่งทั้งทางลักษณะภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีต่างๆ ตัวอย่าง การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเงินชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปือยหรือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนด้านแผนชุมชน เช่น ชุมชนไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช, บ้านหนองกลางดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เครือข่ายอภัยเมืองน่านหรือชุมชนบางไทร จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น ตัวอย่างการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเกษตร เช่น เครือข่ายอินเปง บ้านห้วยหิน จังหวัดฉะเชิงเทรา, บ้านจำรุง จังหวัดระยองหรือชุมชนศรีชะโงก จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ถูกจัดขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ของตนเองโดยไม่ได้ถูกกำหนดจากภายนอกแต่ถูกสรรค์สร้างจากภายในเอง ดังนั้น กลุ่มและองค์กรชุมชนถือเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองท้องถิ่นและประชาธิปไตยท้องถิ่นเพราะจะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองด้วยเหตุผลหลายประการคือ

- 1) การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มและองค์กรชุมชนในเขตพื้นที่ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทนที่จะมี

ความรู้สึกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำภารกิจการพัฒนาเป็นเรื่องของสมาชิกและคณะผู้บริหารองค์กร อบจ. อบต. และเทศบาล

- 2) การช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของชุมชน
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมชุมชนและประชาคมให้เข้มแข็ง
- 4) ภายใต้กระแสการกระจายอำนาจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมกระบวนการเคลื่อนไหวสังคมในรูปของเครือข่ายความร่วมมือในชุมชนท้องถิ่น เช่น กลุ่มรักเมืองน่าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอีสาน ประชาคมตำบลเมืองจัง เป็นต้น

5.2.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

การนำเสนอเนื้อหาในหัวข้อบทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตเป็นการวิเคราะห์ในเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ทางด้านใช้เหตุผลหรือความสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยอันจะทำให้เห็นช่องโหว่ขององค์ความรู้ (research gap) ในทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้น เราจะสามารถเสนอประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของทฤษฎีกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ

5.2.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

5.2.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.2.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่เป็นทฤษฎีทางเลือกเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่ตั้งอยู่บนรากฐานทางอุดมการณ์และทฤษฎีการเมืองแบบพหุนิยม โดยได้นำเสนอแนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนและแนวคิดชุมชนปกครองตนเองหรือจัดการตนเองที่มีใช้แนวคิดชุมชนแบบโรแมนติก ทฤษฎีทางเลือกดังกล่าวมีข้อวิพากษ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ต่อไปในอนาคตคือ

1. จุดอ่อนในประเด็นทางทฤษฎีของระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนจะพบว่า เกอร์รี สโติกเกอร์ในฐานะนักวิชาการที่นำเสนอแนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนเป็นผู้วิพากษ์ตัวเองโดยชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของทฤษฎีดังกล่าวที่ทำให้การนำมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนก็คือ ในประเด็นทางทฤษฎีมีการละเลยคุณค่าของแนวคิดการใช้อำนาจแข็ง (hard power) แต่ให้ความสำคัญกับอำนาจอ่อน (soft power) มากเกินไป (Grant and Dollery,

2011 :19) อำนาจแข็ง หมายถึง การใช้อำนาจแบบสั่งการตามสายการบังคับบัญชาโดยรัฐและราชการซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการจัดสวัสดิการในการปกครองท้องถิ่น ส่วนอำนาจอ่อน หมายถึง การใช้อำนาจจากการมีส่วนร่วมในความคิดและวิสัยทัศน์เพื่อให้การปกครองท้องถิ่นสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของตัวเองที่มาจากจิตวิญญาณของพลเมือง สโต็คเกอร์ได้ให้เหตุผลที่ชี้ให้เห็นถึงลักษณะจุดอ่อนของแนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนที่เน้นใน 3 ประเด็นหลักคือ

ก. แนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนละเลยอำนาจแข็งแต่ให้ความสำคัญกับอำนาจอ่อนอย่างมากในลักษณะของการใช้วิถีทางการทูต การสื่อสารข้อความ และการเจรจาต่อรองจนกระทั่งสามารถประสานงานร่วมกันได้

ข. ข้อจำกัดของการใช้อำนาจอ่อนในการปกครองท้องถิ่นไม่ได้ถูกพิจารณาตั้งแต่เริ่มพัฒนาแนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนและเป็นสิ่งที่ยากมากที่จะทำให้สังคมเข้าใจว่า จะใช้อำนาจอ่อนในการปกครองให้เป็นจริงได้อย่างไร ดังนั้น อำนาจอ่อนจึงไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากพลเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ภายในสังคม

ค. การกิจหลักของการปกครองท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องอัตลักษณ์ การพัฒนาเศรษฐกิจ และการจัดสวัสดิการของท้องถิ่นซึ่งควรจะต้องมีระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนและจำเป็นที่จะต้องมียานอำนาจแข็งในระดับหนึ่งเพื่อที่จะสามารถใช้อำนาจอ่อนได้ราบรื่น

การละเลยการใช้อำนาจแข็งและเน้นอำนาจอ่อนเกินไป อาทิ การใช้วิธีการปรึกษาหารือร่วมกันในแนวคิดการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนอาจจะมีผลต่อการนำแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่มาใช้ในการกระจายอำนาจของไทยเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่ได้รับการกระจายอำนาจในปัจจุบันยังมีลักษณะของการปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ (state local government) เป็นสัดส่วนข้างมากอยู่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นมาภายใต้นโยบายกระจายอำนาจยังคงทำงานโดยเลียนแบบการบริหารราชการส่วนกลางเป็นหลัก ดังนั้น “ข้อเสนอเชิงปฏิบัติให้ท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเอง” ของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2552 : 89-95) ที่ปรากฏต่อไปนี้จะถูกวิจารณ์ว่า เป็นข้อเสนอแบบ “idealistic” ในเชิงวิชาการล้วนๆ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2552 : 47-48) กล่าวคือ เอนกได้เสนอว่า

- ควรมีการประชุมขอความเห็นและหารือไตร่ตรองในหมู่ประชาชนท้องถิ่นต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัด เช่น การประชุมชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน การประชุมชาวเมืองที่มีภูมิถิ่นนาบนถนนสายเดียวกันหรือในซอยเดียวกัน เป็นต้น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นผู้จูงใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการหารือ และไตร่ตรองในเรื่องท้องถิ่นร่วมกัน ทั้งนี้เรื่องที่น่ามา

ปรึกษาหารือและไตร่ตรองนั้น ควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เช่น การกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น ในการนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปลี่ยนวิธีคิด จากการเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน เป็นผู้ระดมประชาชนในท้องถิ่นมาเป็นกำลังสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงบ้านเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองผ่านโรงเรียนท้องถิ่น หรืออาศัณุศลากรของหน่วยงานราชการ เอกชนหรือองค์กรพัฒนาต่าง ๆ เป็นกำลังสำคัญ พร้อมกันนี้ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะมีงบประมาณพิเศษที่สูงพอสมควร เพื่อใช้ในการทำนุบำรุงให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มสมาคม สายอาชีพ สายถนน พร้อมกับมีงบประมาณสนับสนุนแก่กลุ่มก้อนต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อนำไปสู่การร่วมคิด ร่วมทำ นอกจากนี้ควรมีงบประมาณที่ให้กับการศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มมีความรู้ในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน รวมทั้งต้องมียกงบประมาณเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นหรือวางแผนเกี่ยวกับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นเองยิ่งขึ้น

- หากท้องถิ่นใดมีขนาดใหญ่ ควรจะจัดให้มีการกระจายอำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้อำนาจและทรัพยากรไปอยู่ที่ระดับพื้นฐานมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดหลักการที่ว่าหน่วยทางการเมืองต้องมีขนาดเล็กพอสมควรจึงจะทำให้เกิดการปกครองตนเองของประชาชนได้มากขึ้น

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้เกิดอาสาสมัครในหมู่ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ให้มากที่สุด เช่น อาสาสมัครดูแลสวนหย่อม อาสาสมัครทำความสะอาดบาทวิถีหรือปลูกต้นไม้ ตบแต่งภูมิทัศน์ต่าง ๆ หรือจัดละแวกบ้านให้สวยงาม เป็นต้น รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำให้ประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องง่ายที่จะเป็นอาสาทำงานให้กับบ้านเมือง สามารถที่จะร่วมคิดร่วมหาหรือให้งานที่ตนเองอาสาช่วยนั้นเดินไปสู่ทิศทางได้อย่างอิสระเสรี

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเสริมงานปลูกประชามให้เป็นอาสาสมัครด้วยการตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะปรึกษาให้มากที่สุด และให้บุคคลที่ดีเด่นและมีจิตอาสาสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกในคณะต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้เป็นเรื่องราวรับบุคคลมิใช่พนักงานเมืองหรือข้าราชการ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรลดการขยายตัวของข้าราชการ พนักงานประจำควรใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เป็นงบประมาณให้มากที่สุด ไม่ควรเริ่มต้นด้วยความคิดที่ว่าตนมีงบประมาณไม่พอหรือ

มีข้าราชการ พนักงานไม่พอ เพราะการปกครองที่เป็นการดูแลบ้านเมืองด้วยประชาชนเองย่อมอาศัย อาสาสมัครและประชาชนผู้มีความรัก มีความห่วงใยและความผูกพันต่อท้องถิ่นเป็นกำลังในการทำงาน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ควรมองชาวบ้านหรือชาวเมืองที่อยู่ในการปกครองของตนเอง เป็นเพียงคนจน คนด้อยโอกาสหรือผู้ลงคะแนนเสียง หากต้องฝึกฝนให้ชาวบ้านหรือชาวเมืองเหล่านั้นมีความภาคภูมิใจในตนเอง ตระหนักว่าตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาให้ชุมชนหรือบ้านเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ท้องถิ่นต้องช่วยเปลี่ยนชาวบ้านที่อยู่ในวัฒนธรรมอุปถัมภ์ให้กลายเป็นพลเมืองที่มี วัฒนธรรมในการช่วยกันดูแลและพัฒนาบ้านเมือง

2. ปัญหาการสร้างท้องถิ่นปกครองตนเอง (self-government) การทำให้ท้องถิ่นเกิดการปกครองตนเองมีเงื่อนไขหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ไม่ได้กล่าวถึงหรือให้ความสำคัญในการวิเคราะห์เท่าที่ควร เงื่อนไขดังกล่าวที่สำคัญคือ

ก. การปกครองตนเองของท้องถิ่นนั้นต้องเปลี่ยน “ประชาชน” ให้กลายเป็น “พลเมือง” ซึ่งกระบวนการเช่นนี้เป็นเรื่องยากพอสมควร เพราะต้องเน้นที่การยกระดับจิตสำนึกของประชาชนเพื่อให้เกิดสำนึกส่วนรวม แต่ที่ผ่านมาผู้คนหลายกลุ่มยังมองตนเองว่าเป็นเพียงผู้น้อย ผู้พึ่งพิงตนเองไม่ได้ ผู้ยากไร้ ผู้รอคอยให้ผู้ใหญ่หรือส่วนราชการอุปถัมภ์ด้วยเงินทอง สิ่งของหรือด้วยโครงการและนโยบายรัฐ ซึ่งความคิดดังกล่าวไม่ต่างจากวิถีคิดของผู้คนในสังคม “ไพร่หรือทาส” (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552 : 75-76) ดังนั้น การคาดหวังให้ประชาชนกลายเป็นพลเมือง และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปกครอง (participation in good governance) จึงเป็นเงื่อนไขที่ยังขาดอยู่ (ไพฑูริย์ คัสเซ่, 2546 : 245)

นอกจากประเด็นข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่ต้องถกเถียงกันต่อ คือ “พลเมืองในสังคมหนึ่ง ๆ จะเกิดขึ้นได้อย่างไร” หากดูตัวอย่างของสร้างพลเมืองนั้น นักคิดในกลุ่มท้องถิ่นนิยมแบบใหม่อย่าง เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้วิเคราะห์กระบวนการสร้างพลเมืองไว้ในหนังสือ “การเมืองของพลเมือง: รัฐสวัสดิการใหม่” นั้นยังต้องอาศัยบทบาทของภาครัฐอยู่ ที่ว่า (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2550 : 50-51)

“ประชาชนจะกลายเป็นพลเมืองได้ รัฐต้องส่งเสริมด้วย เช่น รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความคิด จิตสำนึก มีคุณธรรมโดยการศึกษา นโยบายการศึกษาของรัฐบาลจากนี้จึงไม่ควรมุ่งแต่เพียงการฝึกฝนวิชาชีพให้แก่ประชาชน ไม่ควรเป็นเพียงการสร้างทรัพยากรมนุษย์เพื่อแข่งขันกับต่างประเทศในทางเศรษฐกิจ จึงไม่ควรเป็นเพียงการสร้าง Liberal Art (การศึกษาเพื่อทำให้คนมีความรอบรู้สมกับความเป็นคน) เท่านั้น แต่ต้องเพิ่มการศึกษาเพื่อสร้างสำนึกแก่พลเมืองด้วย”

หากพิจารณาถึงกระบวนการสร้างพลเมืองในมิตินี้แสดงให้เห็นว่าเอนกไม่ปฏิเสธบทบาทรัฐในการสร้างพลเมือง ประเด็นที่เป็นปัญหาในการตีความตามความเห็นของคณะผู้วิจัย ก็คือ ประการที่หนึ่ง ความคิดเช่นนี้ขัดแย้งกับความเชื่อหรือฐานคิดที่มีต่อรัฐของสำนักท้องถิ่นนิยมแบบใหม่หรือไม่ และ ประการที่สอง นิยาม “พลเมือง” ของรัฐ กับนิยาม “พลเมือง” เพื่อนำไปสู่ท้องถิ่นปกครองตนเอง คณะผู้วิจัยเห็นว่าไม่เหมือนกัน กล่าวคือ พลเมืองภายใต้นิยามของรัฐอาจหมายถึง ปึงเจกบุคคลที่ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมการเมืองหนึ่ง ๆ แต่พลเมืองเพื่อการจัดการตนเองนั้นต้องเป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับเรื่อง “สังคมส่วนรวม” มากกว่าความเป็นปัจเจกบุคคล ควบคู่กับการมีสำนึกในการอยู่ร่วมกันโดยเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมและพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (solidarity) ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่ประเด็นที่ว่าในปกครองตนเองนั้นจะเลือกนิยามพลเมืองแบบใดหรือจะประสานนิยามทั้งสองเข้าด้วยกันได้อย่างไร

ข. ปัญหาการขาดเงื่อนไขสำคัญที่จะก่อให้เกิดการบริหารจัดการร่วมกันคือ การยอมรับสิทธิชุมชน สิทธิชุมชนในที่นี้ ผู้วิจัยหมายถึง การที่ชุมชนสามารถแสดงออกโดยอิสระเพื่อรักษาทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามระบบคุณค่าที่ชุมชนยึดถือ ซึ่งสิทธิชุมชนมีความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากร การกำหนดทิศทางและทางเลือกในการพัฒนาท้องถิ่น การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้คนในชุมชนท้องถิ่น แต่การขยายตัวของอำนาจรัฐและกลไกรัฐในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำลายและกดทับสิทธิของผู้คนในชุมชนท้องถิ่น ทำให้อำนาจรัฐมีอำนาจเหนือชุมชน รัฐจึงดำเนินการตามความคิดแบบรวมศูนย์อำนาจด้วยการผูกขาดในการออกกฎหมายไว้ที่ตัวรัฐและกลไกรัฐ เช่น การออกกฎหมายเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากร การผูกขาดการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากร เป็นต้น ขณะเดียวกันก็กีดกีดผู้คนในชุมชนท้องถิ่นออกจากกระบวนการดังกล่าว กระทั่งสิทธิชุมชนบนฐานจารีตประเพณีดั้งเดิมไม่ได้รับการรับรองในทางกฎหมายซึ่งกลายเป็นเงื่อนไขบั่นทอนศักยภาพของชุมชน โดยเฉพาะอำนาจในการต่อรอง ควบคุมหรือจัดการตนเอง ดังนั้น ในช่วงเวลาหนึ่งของสังคมความคิดการกระจายอำนาจและรับรองสิทธิชุมชน ถูกทำให้กลายเป็นเรื่องของภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของรัฐ (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2543 : 12; ปัทมวดี ชูชูกิ, 2552 : 335-336)

ตัวอย่างที่ชัดเจนของการไม่ยอมรับสิทธิชุมชนของรัฐไทย ก็คือ กรณีป่าชุมชนที่งานวิจัย สันตสมบัติ (2543 : 8) ชี้ให้เห็นแนวคิดเบื้องหลังการจัดการป่าชุมชนของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น คือ การยอมรับว่าป่าเป็นสิทธิร่วมกันของชุมชน ป่าจึงมิใช่ของรัฐหรือของบุคคลภายนอก สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นจึงมีสำนึกถึงสิทธิและหน้าที่ ในการดูแลจัดการและใช้ประโยชน์จากป่า แต่อุดมการณ์และ

ปฏิบัติการเช่นนี้เริ่มมีศักยภาพลดลง เพราะสิทธิชุมชนของชาวบ้านไม่ได้รับการยอมรับตามกฎหมาย ดังนั้นเมื่อป่าที่ชาวบ้านรักษาถูกประกาศเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐในรูปของอุทยาน หรือป่าสงวนแห่งชาติ ชุมชนที่เคยดูแลรักษาป่ามาหลายชั่วอายุคนจึงมีความรู้สึกว่าได้สูญเสียอำนาจ บางชุมชนเริ่มปล่อยให้สมาชิกของชุมชนและชาวบ้านจากที่อื่นบุกรุกป่าโดยปราศจากการควบคุม เป็นต้น

นอกจากนี้ การบริหารจัดการร่วมกันต้องเกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงและมีขอบเขตที่ชัดเจนว่า การบริหารจัดการร่วมระหว่างรัฐ ชุมชนท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเกิดขึ้นในการกิจใดบ้าง หรือการกิจใดที่รัฐจะเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่นเดียวกับภารกิจใดที่จะให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง เพราะสถานการณ์ที่เป็นจริงแล้วทุก ๆ ภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนมายังท้องถิ่นคงไม่สามารถทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการร่วมได้ในทุกภารกิจ

ค. แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มองชุมชนท้องถิ่นว่าเป็นผลผลิตของไพร่ในอดีตของไทยซึ่งก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย เช่น เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2538) หรือ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2540 :5) ภายใต้ระบอบการปกครองดั้งเดิมของไทยนั้นจึงไม่มีจินตภาพเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคทางกฎหมาย พรรคการเมือง การเลือกตั้ง สภาผู้แทนราษฎร กระบวนการนิติบัญญัติ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจในระบบไพร่ พบว่า เป็นความสัมพันธ์ที่จำแนกระดับสูงต่ำ (hierarchy) แบบเจ้านายลูกน้องหรือผู้ใหญ่น้อย กระทั่งเกิดจิตสำนึกที่เรียกว่า ใครเล็กใครใหญ่ หรือเกิดความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (vertical division) ด้วยเหตุนี้เองวัฒนธรรมทางการเมืองโบราณของไทยจึงค่อนข้างคับแคบให้ความสำคัญกับหมู่คณะ และผู้นำที่เป็นตัวบุคคลมากกว่าการมองกว้างออกไปทั้งระบบหรือทั้งประเทศ แม้วัฒนธรรมอุปถัมภ์เช่นนี้จะไม่ได้ส่งต่อโดยตรงมายังระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน แต่ถูกดัดแปลงหล่อหลอมไว้ในโครงสร้างอำนาจใหม่ และถูกส่งต่อในรูปแบบที่ผิดแผกไปจากเดิมเรื่อย ๆ มาจนถึงยุคสมัยประชาธิปไตย (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2553 : 7-8)

ความคิดที่มีต่อการเมืองการปกครองของไทยเช่นนี้นำไปสู่ประเด็นถกเถียงว่า หากวัฒนธรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ยังยึดติดกับเครือข่ายอุปถัมภ์แล้ว การก่อรูปและการขับเคลื่อนประชาธิปไตยท้องถิ่น หรือการส่งเสริมให้เกิดการจัดการตนเองของชุมชนจะเกิดขึ้นได้เช่นไร เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้มีความเชื่อว่าสมาชิกในสังคม มีฐานะลดหลั่นไม่เท่ากัน ทำให้เกิดการปฏิเสธความคิดเรื่องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างบุคคลไปโดยปริยาย (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2553 : 9) แต่การสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและการจัดการตนเองของชุมชน กลับให้ความสำคัญต่อประเด็นเรื่องสิทธิและความเสมอภาคของผู้คนและชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เพราะการยอมรับสิทธิและเชื่อว่าปัจเจกบุคคลมี

ความเสมอภาค เปรียบเสมือนหลักประกันเบื้องต้นในการเคารพ และยอมรับในปฏิบัติการทางสังคมของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนี้ หากใช้ความเชื่อเรื่องเครือข่ายอุปถัมภ์ที่มีอยู่ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่นเป็นกรอบในการวิเคราะห์แล้ว ย่อมคาดการณ์ได้ไม่ยากว่าการสร้างหรือขับเคลื่อนประชาธิปไตยท้องถิ่น และการส่งเสริมการจัดการตนเองของชุมชนต้องตกอยู่ภายใต้เครือข่ายอุปถัมภ์ของกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นนำทางการเมือง ชนชั้นนำเศรษฐกิจหรือแม้กระทั่งชนชั้นนำภาคประชาชน ส่งผลให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นและการจัดการตนเองของชุมชนกลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มชนชั้นนำในการแสวงหาหรือขยายพื้นที่ทางการเมือง หรืออาจเป็นกระบวนการสร้างความชอบธรรม (legitimacy) และสร้างตัวตนทางการเมืองให้กับชนชั้นนำเหล่านี้ ผ่านวาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น และการจัดการตนเองของชุมชน โดยมีผู้คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมปฏิบัติการ

5.2.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

ประเด็นวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ในอนาคตจะพิจารณาจากการสังเคราะห์งานวิจัยและผลวิพากษ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเราพบว่า การวิเคราะห์ประเด็นวิจัยหลักเป็นสิ่งที่ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้เสนอเบื้องต้นแล้วในหนังสือ อนุทินการเดินทางของความคิด : จาก “รัฐ” สู่ “อารยสังคม” และ “พลเมือง” เมื่อปีพ.ศ. 2540 กล่าวโดยสรุปแล้วเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะ โดยเครือข่ายชุมชนซึ่งอาจแบ่งออกเป็นหัวข้อวิจัยที่สำคัญดังนี้

ก. หัวข้อการสร้างอุดมการณ์ประชาสังคมในประเทศไทยโดยมีโจทย์วิจัยว่า จะสร้างอุดมการณ์ประชาสังคมขึ้นมาแทนที่อุดมการณ์ชาตินิยมของประเทศไทยได้อย่างไร เนื่องจากอุดมการณ์ชาตินิยมที่มีอยู่ทำให้เกิดลักษณะพึงพิงรัฐ ในขณะที่อุดมการณ์ประชาสังคมเน้นการพึ่งตนเองและการคำนึงถึงเรื่องส่วนรวมโดยไม่ปฏิเสธผลประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงการยอมรับให้มีการแข่งขันกันด้วยโดยในนัยนี้จึงเป็นอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตสมัยใหม่

ข. หัวข้อพลเมืองศึกษา (civic education) ที่เหมาะสมกับการสร้างพลเมืองในระบบประชาธิปไตยเนื่องจากมีโจทย์วิจัยที่ยังต้องการคำตอบว่า จะสร้างจิตสำนึกพลเมืองอย่างไรเพื่อให้คนไทยหลุดพ้นจากระบบอุปถัมภ์

ค. หัวข้ออุปสรรคทางด้านวัฒนธรรมกับการสร้างกลุ่มประชาสังคมในประเทศไทยโดยมีคำถามวิจัยหลักที่ว่า วัฒนธรรมไทยอะไรที่เป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่มในแนวนอนของคนที่เท่าเทียมกัน

ง. หัวข้อการปรับปรุงกฎหมายที่ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มประชาสังคมเนื่องจากมีโจทย์วิจัยที่ยังต้องการคำตอบว่า จะแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของรัฐอย่างไรจึงจะเปิดโอกาสให้กลุ่มประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของบ้านเมืองมากขึ้น

จ. หัวข้อยุทธศาสตร์การเชื่อมร้อยกลุ่มองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกระบวนการกระจายอำนาจที่เกิดจากโจทย์วิจัยว่า การเชื่อมร้อยเครือข่ายองค์กรประชาสังคมอย่างไรให้เป็นเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น (networked community) ในระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน

ส่วนวิธีวิทยาการวิจัยในการขับเคลื่อนประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ในอนาคตควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research = PAR) โดยการไตร่ตรองสาธารณะ (public deliberation) โดยมีสาระที่สำคัญดังนี้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนั้นเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาโดยประชาชนหรือชุมชนซึ่งประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ลงมือปฏิบัติและติดตามประเมินผล (อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล, 2553 : 76-77) เนื่องจาก PAR มีฐานคิดอยู่ที่การพัฒนาประชาธิปไตยในกระบวนการสร้างความรู้คือ การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดประเด็นการวิจัย การออกแบบวิจัยตลอดจนถึงร่วมดำเนินงานวิจัยโดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยคือ นักวิจัย ผู้นำชุมชนและนักพัฒนาชุมชน

กระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่เป็นวงจรต่อเนื่องหมุนเป็นเกลียวต่อเนื่องกันไปได้หลายวงจร คือ (อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล, 2553 : 76-77)

1) การวางแผน (plan) การกำหนดโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชนและร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ

2) การปฏิบัติ (act) ในขั้นนี้เป็นการสื่อสารแผนงาน/โครงการ การทำความเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่ายและลงมือดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม

3) การสังเกตการณ์ (observe) ในทุกกระบวนการของการวิจัยจะต้องมีการสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่ไปด้วยและเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันด้วยวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ

4) การสะท้อนการปฏิบัติ (reflect) เป็นกระบวนการที่จัดให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันวิเคราะห์อภิปราย และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้โดยนำข้อมูลต่างๆที่ได้มาร่วมกันสะท้อนระหว่างนักวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินการที่มีพัฒนาการต่อเนื่องจากวงจรที่ 1 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนข้างต้นนี้สามารถนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงในวงจรที่ 2 ที่ 3 ต่อไปเรื่อยๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องยิ่งขึ้นซึ่งหากสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องจะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยในการรวมตัวกันแก้ไขปัญหาของชุมชนจนเกิดวัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหาด้วยการแสวงหาความรู้ได้

การวิจัยแบบ PAR สอดคล้องกับการปฏิบัติการทางสังคมที่ต้องอาศัยการเสวนา (dialogue) ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนั้น ในการวิจัยแบบ PAR เพื่อนำไปสู่ในการสร้างประชาสังคมและความเป็นพลเมืองควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการเสวนาในรูปแบบการไตร่ตรองสาธารณะ เช่น deliberative dialogue, citizen engagement, citizen dialogue, public involvement เป็นต้น (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2551: 11) กระบวนการไตร่ตรองสาธารณะเป็นแนวคิดของประธานมูลนิธิเคทีเคเตอร์ริงที่นำเสนอ โดยเดวิด แมทธิวส์ (David Mathews) (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2558 :115-116)

การไตร่ตรองสาธารณะเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การรับฟังความเห็นที่แตกต่างและข้อเท็จจริงหลากหลายตลอดจนถึงการพิจารณาทางเลือกต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่เป็นทางออกที่จะปฏิบัติร่วมกันเพื่อความเห็นพ้องมากที่สุด ซึ่งเท่ากับว่าทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกในฐานะที่เป็นเรื่องสาธารณะ กระบวนการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวทำให้บุคคลมีความรับผิดชอบสาธารณะในฐานะพลเมืองที่ตื่นรู้ ในขณะที่เดียวกันก็พร้อมที่จะได้รับผลที่ตามมา ดังนั้น การไตร่ตรองสาธารณะจึงเป็นการช่วยพัฒนาความเป็นพลเมืองผ่านการไคร่ครวญโดยใช้เหตุผลเนื่องจากการไตร่ตรองสาธารณะมีลักษณะที่สำคัญคือ (เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2551: 13-14)

1. ความคิดในการแก้ปัญหาสาธารณะจำเป็นต้องขยายขอบเขตของกลุ่มคนที่เข้ามาร่วมแสวงหาทางออกด้วยความห่วงใยซึ่งกันและกัน (concern)

2. วัฒนธรรมการไตร่ตรองสาธารณะมิใช่การมาได้การมาในเชิงที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยแต่เป็นการยอมรับว่าเราจำเป็นต้องทำงานร่วมกันโดยมองหาศักยภาพและโอกาสที่จะก้าวไปข้างหน้าร่วมกัน

3. การไตร่ตรองสาธารณะเชื่อว่าปัญหาต่างๆ ในสังคมนั้นฝังรากลึกอยู่ในพื้นฐานทางศีลธรรมและระบบสังคมเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเป็นปัญหาที่ต้องจัดการอย่างต่อเนื่องมิใช่การแก้ปัญหาเพียงครั้งเดียวก็จะหมดไปและภายใต้ปัญหานั้นมีเราแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาคด้วย

4. ทางเลือกของสาธารณะมิได้หมายถึงเพียงแค่การตัดสินใจเท่านั้นแต่เป็นการสะท้อนแนวคิดที่มีพลังที่ทำให้เราจะเป็นอย่างที่เราเลือก

5. การไตร่ตรองสาธารณะเป็นการเสวนามิใช่การโต้เถียงเพื่อเอาชนะกัน แต่มุ่งพิจารณาว่า อะไรดีที่สุดสำหรับเราประชาชนโดยพลเมืองต้องร่วมกันคิด ปฏิบัติการผ่านทางเลือกและตัดสินใจบนฐานของการพูดคุยอย่างถึงที่สุด

กล่าวโดยสรุปในการไตร่ตรองสาธารณะที่ผ่านดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจะเกิดเป็นวิถีชีวิตบนฐานการมีคุณธรรมแบบพลเมืองที่เน้นจริยธรรมเพื่อส่วนรวม (civic virtue) ดังนั้น จึงเป็นการสร้างความเป็นพลเมืองที่เห็นแก่ส่วนรวมนั่นเอง

5.3 แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนำเสนอในหัวข้อใหญ่ 2 หัวข้อคือ

5.3.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

5.3.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.3.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสของไทยนั้นพัฒนาจากแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนซึ่งมีรากฐานทางอุดมการณ์ของลัทธิอนาธิปไตยนิยม นักรทพิทย์ นาสสุภา (2532) ในบทความเรื่อง แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนได้สังเคราะห์แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนว่ามีสาระสำคัญของความคิดปัญญาชน 4 ท่าน ด้วยกันคือ 1. นิพนธ์ เทียนวิหาร 2. บำรุง บุญปัญญา 3. อภิชาติ ทองอยู่ และ 4. ประเวศ วะสี และนักรทพิทย์ยังได้สรุปแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนไว้ว่ามีลักษณะอนาธิปไตยนิยมเนื่องจากเป็นแนวคิดที่เน้นความสำคัญของชุมชนหมู่บ้านและวัฒนธรรมของชาวนาโดยไม่เป็นระบบทุนนิยมและมีลักษณะการต่อต้านการใช้อำนาจของรัฐ นอกจากนี้ ลัทธิอนาธิปไตยนิยมก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยใน

ระดับชุมชนรากหญ้าคือ เป็นประชาธิปไตยที่เน้นราษฎรธรรมดาของชุมชนหมู่บ้านและการโยงหมู่บ้านเข้าด้วยกันโดยการจัดองค์กรต่างๆ ของประชาชนของชุมชนของท้องถิ่นด้วย กล่าวคือ

แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนต้องการกระจายอำนาจออกจากรัฐมาอยู่ที่องค์กรเล็กๆ ของประชาชนซึ่งผลที่ตามมาก็คือ จะทำให้ชุมชนสามารถต่อรองกับรัฐได้ แนวคิดอนาธิปัตย์นิยมระดับหมู่บ้านในสังคมไทยยังคงดำรงอยู่มาโดยตลอดประวัติศาสตร์แม้อาจไม่แสดงออกอย่างชัดเจนในชีวิตประจำวัน แต่เมื่อใดที่มีวิกฤตการณ์ก็จะปรากฏชัดเจน เช่น การก่อกบฏหรือการเรียกร้องของชาวนา เป็นต้น แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเป็นอิสระของชุมชนท้องถิ่นในการตัดสินใจเลือกของตนเอง กล่าวคือแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจะมีลักษณะของการปฏิเสธบทบาทของรัฐและเรียกร้องให้มีหมู่บ้านอิสระที่สมาชิกปกครองตนเอง นอกจากนี้ แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนยังอาศัยกลไกที่ไม่เป็นทางการในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการบริการสาธารณะของชุมชน

ท้องถิ่นในอุดมคติ (local utopia) ของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนนั้นจะจึงมีลักษณะแบบลัทธิอนาธิปัตย์นิยมของชุมชนจัดการตนเองใน 3 มิติด้วยกัน คือ 1) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองจะเน้นแนวทางพึ่งตนเองและระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งกระจายอำนาจ 2) มิติทางสังคมและวัฒนธรรมเสนอให้นั้นคุณค่าจิตใจและความรู้สึกของคน และ 3) มิติทางศาสนา พบว่า นักคิดสำนักนี้บางท่านเสนอให้มีการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งสูงสุด

นอกจากนี้ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2532) ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จของลัทธิอนาธิปัตย์นิยมแบบวัฒนธรรมชุมชนในสังคมไทยมี 3 ประการด้วยกันคือ

1) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ พบว่า พื้นฐานทางวัตถุของชุมชนขนาดย่อมทำให้ชุมชนจะยังคงอยู่ได้เมื่อชุมชนคงอยู่ได้ก็จะทำให้เกิดตาข่ายโยงใยของชุมชนเกิดขึ้นได้ การรักษามุมชุมชนในปัจจุบันไว้ได้ก็ต้องฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ข้อเสนอของบำรุง บุญปัญญาที่เสนอให้ชาวบ้านพึ่งตนเองโดยผลิตเพื่อให้มีกินมีใช้ก่อนเหลือแล้วจึงขาย น่าจะเป็นเงื่อนไขหลักทางเศรษฐกิจของความสำเร็จของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน รวมทั้งจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกันด้วย

2) เงื่อนไขทางการเมือง เงื่อนไขดังกล่าวที่สำคัญคือการมีจิตสำนึกของชาวบ้านเพราะการมีจิตสำนึกทำให้ชาวบ้านรวมพลังกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง การค้นหาแก่นของจิตสำนึกในประวัติศาสตร์แห่งชุมชนและการนำกลับมาถ่ายทอดใหม่ให้คนรุ่นปัจจุบันรวมถึงแก่เยาวชนจึงมีความสำคัญมากเนื่องจากหน้าที่ในการค้นหาและถ่ายทอดนี้เป็นของปัญญาชน ความสำเร็จของการยกระดับจิตสำนึกของชาวบ้านให้แจ่มชัดจึงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างปัญญาชนกับชาวบ้านอย่างมาก รวมทั้งการสร้าง

องค์กรของประชาชนในลักษณะเครือข่าย (network) ที่เข้มแข็งทั้งในแง่หน้าที่และพื้นที่ ชุมชนหมู่บ้านจะเป็นหน่วยพื้นฐานของเครือข่ายเช่นว่านี้ นอกจากนี้ ยังต้องมีการสร้างแนวร่วมระหว่างชาวบ้านกับผู้เสียเปรียบอื่นในสังคมตลอดจนถึงกับชนชั้นกลางที่กำลังก้าวหน้าเพราะปัญหาชนบท และชาวบ้านยังต้องผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนลักษณะของรัฐและระบบทุนนิยมด้วยการจัดตั้งองค์กรเพื่อต่อกรกับรัฐและนายทุน

3) เงื่อนไขทางวัฒนธรรม ได้แก่ การประสานแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนกับความเชื่อสำคัญในสังคมไทย ซึ่งก็คือ ศาสนาพุทธ หากพุทธจักรรับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนก็จะเปลี่ยนฐานะจากอุดมการณ์ของชาวบ้านมาเป็นอุดมการณ์ของประเทศ นอกจากนี้ยังต้องรวมทั้งความสามารถที่จะเชื่อมวัฒนธรรมแห่งชุมชนหมู่บ้านกับวัฒนธรรมของโลกโดยสามารถรับส่วนที่ก้าวหน้ามา เช่น เทคโนโลยี เป็นต้น ความสำเร็จของกระบวนการประสานวัฒนธรรมจะทำให้วัฒนธรรมเดิมของหมู่บ้านไทยมีพลังพลวัตมากขึ้น

ต่อมาในงานของ เรื่อง ความเป็นมาและสาระสำคัญของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน (2547) ฉัตรทิพย์ ได้ชี้ให้เห็น ฐานะของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในปัจจุบันว่าได้ถูกยกฐานะเป็นอุดมการณ์สำคัญ อุดมการณ์หนึ่งของสังคมไทยโดยมีสาระสำคัญของอุดมการณ์ 3 ประการ ดังนี้

1) สังคมไทยประกอบขึ้นจากชุมชนของชาวบ้าน ชุมชนมีวัฒนธรรมของตนเองอยู่แล้ว และให้ความสำคัญแก่ความเป็นคน รวมถึงความผสมกลมกลืนกันชุมชน ความเป็นญาติมิตร ความมีน้ำใจ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) ในการจะพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องเริ่มจากฐานวัฒนธรรมชุมชนซึ่งเป็นปรากาที่แข็งแกร่งที่สุดของชาวบ้านเนื่องจากเป็นสิ่งที่ประชาชนสร้างขึ้นเอง

3) ปัญญาชนของชาวบ้าน (organic intellectual) และชาวบ้านควรร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของชุมชนเพราะสิ่งที่ชาวบ้านปฏิบัติมาช้านานนั้นนานเข้าอาจกลายเป็นเรื่องของจิตใต้สำนึก คือ ลืมไปว่าทำอย่างนั้นเพราะอะไร การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์จะช่วยให้รู้พื้นค้นหาได้ว่าการปฏิบัติและพิธีกรรมมีที่มาอย่างไร ทำให้ชาวบ้านตื่นและรับรู้เอกลักษณ์และคุณค่าของตัวเองจนค้นพบจิตสำนึกอิสระของชุมชน

การที่แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนสามารถยกระดับขึ้นมาเป็นอุดมการณ์ของสังคมไทยหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 นั้นก็เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้ชนชั้นกลางและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักว่าแท้ที่จริงแล้วเส้นทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชนเป็นเส้นทางที่ชาวบ้านไทยเลือกเดินอยู่

แล้ว ดังนั้น ยิ่งระบบทุนรุกเข้าในพื้นที่ท้องถิ่นมากขึ้น ชาวบ้านก็รวมตัวกันต่อสู้แน่นแฟ้นขึ้น กรณีตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดก็คือ ในภาคใต้ที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มออมทรัพย์ขนาดใหญ่และบางแห่งถึงก่อตั้งโรงงานชุมชนขึ้นมาได้ ภาคอีสานมีการรวมตัวกันทำนาและทำโรงสีชุมชน ภาคเหนือกลุ่มเหมืองฝายมีมาแต่โบราณและยังคงดำรงอยู่อย่างดี ภาคกลางและทุกภาคมีกลุ่มทอผ้า กลุ่มหัตถกรรม และกลุ่มถนอมอาหาร ทำขนม เป็นต้น

งานศึกษาล่าสุดในปี พ.ศ. 2555 ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ที่ได้นำเสนอแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในบริบทการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นอย่างชัดเจนปรากฏในหนังสือเรื่อง **การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน** กล่าวโดยภาพรวมแล้ว หนังสือดังกล่าวมีข้อเสนอหลักว่าแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนสามารถเป็นทางเลือกไปสู่การเป็นสมัยใหม่ของประเทศไทยในปัจจุบันได้ ฉัตรทิพย์ยังได้โยงแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนกับการกระจายอำนาจว่าเป็นการสานต่อจากแนวคิดของปรีดี พนมยงค์ ที่มุ่งให้ราษฎรรวมตัวกันเป็นชุมชนจัดการเศรษฐกิจและการปกครองตนเอง รวมถึงการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ท้องถิ่นในอุดมคติของแนววัฒนธรรมชุมชนนั้นตั้งอยู่บนวัฒนธรรมของชาวบ้านไทยที่ดำรงอยู่มาตลอดใน โครงสร้างสังคมและในตัวบุคคลคือ ความมีน้ำใจ รวมถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งภายในและระหว่างชุมชนซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมแบบปัจเจกชน ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาประเทศชาติที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมไทยและเป็นการพัฒนาในส่วนองระบบที่ใหญ่ที่สุดจึงควรมุ่งที่การพัฒนาชุมชน โดยมีแนวทางที่สำคัญคือ

1) ในทางด้านเศรษฐกิจนั้นควรสนับสนุนระบบเศรษฐกิจชุมชนและเครือข่ายชุมชนให้มากที่สุด กล่าวคือ สนับสนุนหน่วยชุมชนให้มีขนาดเล็กที่สุดเท่าที่จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อจำเป็นต้องทำกิจกรรมบางอย่างชุมชนขนาดใหญ่ก็ควรเกิดจากเครือข่ายที่มีการเชื่อมร้อยจากพื้นฐานของชุมชนขนาดเล็ก ดังนั้น ในภาคชนบทควรเน้นพัฒนาระบบชุมชนของเกษตรกรรายย่อย ส่วนในภาคเมืองควรส่งเสริมสหกรณ์ผู้ผลิตหัตถกรรม เศรษฐกิจแบบแบบหัตถกรรมฝีมือ และบริการต่างๆ ส่วนในระดับประเทศควรสถาปนาวัฒนธรรมชุมชนเป็นแกนกลางของวัฒนธรรมแห่งชาติที่ร้อยรัดเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุนเข้าด้วยกัน

2) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐควรสนับสนุนรัฐท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดชุมชนให้มีอำนาจหน้าที่มากขึ้น ส่วนรัฐส่วนกลางจะกลายเป็นเครื่องมือของชุมชนแห่งชาติที่ชุมชนท้องถิ่นลักทอกันโดยความสมัครใจกันตามธรรมชาติ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะที่ชุมชนกำหนดรัฐ ผู้เขียนได้เสนอให้ประกอบสร้างรัฐใหม่ให้เป็นตัวแทนของชุมชนโดยใช้วิธีการกระจายอำนาจหน้าที่จากรัฐส่วนกลางให้เป็นหน้าที่ของรัฐท้องถิ่นหรือ

อาจเป็นเรื่องบริการสาธารณะที่รัฐท้องถิ่นจัดทำเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมีประสิทธิภาพทำได้ หลักจากนั้น การกระจายอำนาจในขั้นต่อไปควรให้องค์กรชุมชนเข้ามารับทำบริการสาธารณะที่แต่เดิมนั้นทำโดยรัฐ ส่วนกลางโดยการโยงหน่วยต่างๆในสังคมท้องถิ่นด้วยวัฒนธรรมแทนซึ่งแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ตามภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ดังนั้น ในที่สุดแล้วรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการปกครองน้อยที่สุด

สำหรับตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการศึกษาวิจัยภายใต้แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส เช่น วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ (2550) เรื่อง **สถาปนาประชาธิปไตย** ผู้เขียนให้ความสำคัญต่อการต่อสู้ช่วงชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่การตัดสินใจมากขึ้นของประชาชน การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมเป็นกุญแจในการต่อสู้ประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์จารัฐธรรมนูราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้เขียนเห็นว่า ชุมชนจะมีบทบาทในการใช้อำนาจตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ได้จริงก็โดยการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนที่เริ่มจากทุนทางสังคม โดยเฉพาะทุนประชาธิปไตยที่มีอยู่ในชุมชนและสร้างวาทกรรมการเมืองชุมชนให้เป็นส่วนสำคัญในแนวคิดประชาธิปไตยชุมชน กล่าวโดยสรุปแล้วผู้เขียนเสนอหลักการและองค์ประกอบของประชาธิปไตยชุมชนไว้ดังนี้คือ

1) ประชาธิปไตยชุมชนมีการเมืองชุมชนเป็นวาทกรรมหลักและมีหลักการที่ประกอบด้วยแนวคิดการเลือกตั้งของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน แนวคิดดังกล่าวจะทำให้ประชาชนรู้สึกความเป็นเจ้าของการเลือกตั้ง รวมถึงจิตสำนึกรู้สึกความรับผิดชอบต่อเลือกตั้งของชุมชนที่ต้องเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม

2) การจัดให้มีศาลเลือกตั้งในระดับจังหวัดที่มีกระบวนการไต่สวนและมีลูกขุนเพื่อพิจารณาเรื่องราวเรียนการทุจริตการเลือกตั้ง

3) การปฏิรูปพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองมีอุดมการณ์ที่ชัดเจนและสมาชิกพรรคมาจากฐานของชุมชน รวมทั้งเป็นสมาชิกมีสิทธิมีเสียงในพรรคการเมือง

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถูกสร้างให้เป็นองค์กรประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีจุดเด่นในเรื่องความสนิมสนมกับพลเมืองและเน้นความร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

5) สถาปนาประชาธิปไตยชุมชนเป็นแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของชุมชน เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการดูแลท้องถิ่นถุ่ขนานไปกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากสถาปนาประชาธิปไตยชุมชนจะเป็นกลไกสร้างเวทีหรือพื้นที่เพื่อการถกเถียง

เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นเวทีที่มุ่งเพื่อหาข้อเสนอนำไปสู่การกำหนดนโยบาย รวมถึงข้อบัญญัติต่างๆที่ใช้บังคับในชุมชน แนวคิดและหลักการที่สำคัญของสภาประชาธิปไตยชุมชนมี 4 ประการคือ ในเรื่องพื้นที่นั้น สภาประชาธิปไตยชุมชนจะช่วยยึดโยงความเป็นชุมชนมากกว่าพื้นที่หมู่บ้านตามเขตปกครอง ในเรื่องคนนั้นสภาประชาธิปไตยชุมชนต้องเป็นอิสระจากอำเภอ ภูมิภาคและรัฐส่วนกลาง ส่วนในเรื่องทุน ควรตระหนักถึงทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน และในเรื่องวัฒนธรรมองค์กรสภาประชาธิปไตยชุมชนควรยึดหลักประชาธิปไตย จริยธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของชุมชนและตั้งอยู่บนฐานของวัฒนธรรมชุมชน

งานศึกษาของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในกระแสที่เรียกว่า การปฏิรูปหลังรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เกิดจากแนวคิดที่มีลักษณะของชุมชนนิยมที่ใช้ชื่อว่า “เครือข่ายองค์กรชุมชนและประชาสังคมเพื่อการปฏิรูป” เครือข่ายดังกล่าวมีข้อเสนอเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นพลังหลักแก้ปัญหให้กับคนท้องถิ่นและประเทศชาติ ตัวอย่างเช่นงานของ สุวัฒน์ คงแป้น (ม.ป.ป.) เรื่อง **ชุมชนท้องถิ่นกำหนดอนาคตประเทศไทย** ได้เสนอว่า เครือข่ายองค์กรชุมชนมีความพร้อมที่จะร่วมกับทุกภาคส่วนในการปฏิรูปประเทศไทยโดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1) เปิดพื้นที่ให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ระดับพื้นที่ตำบลโดยให้เครือข่ายชุมชนร่วมกับสถาบันต่างๆ ในท้องถิ่น เช่น วัด โรงเรียน สถานีอนามัย กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีเวทีปรึกษาหารือร่วมกัน

2) เปิดพื้นที่การร่วมคิดร่วมปฏิรูปในระดับจังหวัด โดยหนุนประชาธิปไตยรากฐานระดับตำบล/หมู่บ้านด้วยการนำปัญหาและแผนงานด้านต่างๆ ที่เป็นเรื่องที่มีร่วมกันของหลายตำบลหรือไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับตำบลมาสู่กลไกร่วมระหว่างองค์กรชุมชน ประชาสังคมหรือหน่วยงานภาคีต่างๆ ในระดับจังหวัด

3) ให้มีผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชนในกลไกการปฏิรูปต่างๆ ที่จัดตั้งในระดับชาติ เช่น สภาปฏิรูปสถาบันบัญญัติ เพื่อให้คนฐานรากที่เป็นเจ้าของปัญหาได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและเนื้อหาการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4) กระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการตนเอง โดยการสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการปรึกษาหารือระดับตำบลและให้มีสภาพลเมืองในระดับจังหวัดที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนเพื่อให้มีบทบาทสำคัญในการติดตามตรวจสอบถ่วงดุล ดังนั้น จึงเป็นการวางรากฐานระบบประชาธิปไตยจากชุมชนฐานราก

5) สนับสนุนการปฏิรูปในเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยเฉพาะคนยากจน คนเดือดร้อน คนชายขอบ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบทั้งเมือง การจัดการที่ดินโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการจัดทำข้อมูล การดูแลรักษาทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า การสนับสนุนระบบสวัสดิการชุมชน เป็นต้น

ผู้วิจัยยังได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ของขบวนการองค์กรชุมชนว่า การรักษาวิถีไทยที่เป็นอำนาจที่แท้จริงของประชาชนชาวไทยนั้นจะพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเองได้เพื่อสามารถเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างระบบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาลร่วมกับภาคส่วนต่างๆ อย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียม ขบวนการองค์กรชุมชนมีจุดเริ่มต้นจากการรวมกันเป็นกลุ่มองค์กรชุมชนเล็กๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชนในขอบเขตระดับชุมชนและหมู่บ้านหลังจากนั้นได้มีการส่งสมประสงค์ องค์กรความรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกันจนมีการชักชวนเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายขององค์กรชุมชนระดับตำบล ภูมิภาค จังหวัด และระดับประเทศ รวมทั้งได้ยกระดับงานพัฒนาจากการทำกิจกรรมเพื่อพึ่งตนเองไปสู่การแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของแต่ละประเด็นภายใต้แนวคิดชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ขบวนการองค์กรชุมชนที่ใช้กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบลมีผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมที่ผ่านมามีได้แก่

1. สภาองค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่จัดตั้งตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนและทุกภาคส่วนในตำบลมาทำงานแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลของตนเอง โดยประมวลปัญหาที่ครอบคลุมมากกว่า 1 ตำบลหรือมากกว่า 1 จังหวัดเพื่อเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะรัฐมนตรีตามลำดับ

2. ในการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นการรวมกลุ่มเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในชุมชนเองทั้งในเมืองและชนบท

3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะพบว่ามีองค์กรชุมชนที่รวมตัวกันแก้ไขปัญหาที่หลากหลายตามภูมิภาค ทั้งป่า ลุ่มน้ำ ชายฝั่ง ทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพกระจายอยู่ทุกจังหวัดโดยมีเป้าหมายเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูและจัดสรรการใช้ประโยชน์โดยชุมชนในลักษณะของการออกธรรมนูญหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ธรรมนูญตำบลแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

4. กลุ่มองค์กรที่ทำงานด้านสวัสดิการชุมชนโดยองค์กรชุมชนสามารถสมทบเงินจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการระดับตำบลเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันเอง

5. กลุ่มองค์กรชุมชนด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชนซึ่งเป็นองค์กรชุมชนด้านการเงินพื้นฐานที่มีทุกในชุมชนและหมู่บ้าน ในปัจจุบันได้มีการบูรณาการทุกกองทุนที่มีอยู่ในตำบล บริหารร่วมกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกนำไปประกอบอาชีพ แก่หนี้ในระบบ และพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจและทุนของชุมชนโดยพึ่งทุนจากภายนอกให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ทุนและเศรษฐกิจภายนอกครอบงำเศรษฐกิจชุมชน เช่น ที่ตำบลคลองเปือย อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา เป็นต้น

6. มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนอื่นๆ เช่น องค์กรชุมชนที่รวมกลุ่มเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเกษตร ไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน สร้างความมั่นคงทางอาหาร กลุ่มองค์กรชุมชนที่ทำงานด้านสิทธิชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชนคนชายขอบ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าอำนาจทุกอย่างมีการรวมศูนย์อย่างเบ็ดเสร็จไว้ที่รัฐส่วนกลาง ดังนั้น จึงควรต้องกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการตนเองโดยการจัดตั้งสภาพลเมืองอันมีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนเพื่อให้มีบทบาทสำคัญในการวางแผน ตรวจสอบ และถ่วงดุลการดำเนินงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่นในทุกระดับเป็นการวางรากฐานการสร้างระบบประชาธิปไตยจากชุมชนรากฐานอย่างแท้จริง ในการที่จะดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ประชาชนจะต้องเป็นผู้กำหนดอนาคตตนเองด้วยการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองอันเป็นแนวทางในการสร้างระบบประชาธิปไตยจากรากฐานแท้จริง ผู้เขียนได้เสนอให้มีกลไกและกระบวนการทำงานหลัก 2 ระดับคือระดับชุมชนและระดับจังหวัด ระดับหมู่บ้านและตำบลหรือชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองโดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงทุกภาคส่วน และระดับจังหวัดหรือจังหวัดจัดการตนเองโดยให้มีการสร้างเวทีกลางที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นองค์กรชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ มาพูดคุยปรึกษาหารือและวางแผนแก้ไขร่วมกัน กล่าวโดยสรุปแล้ว เป็นการสร้างประชาธิปไตยจากรากฐานแบบมีส่วนร่วมนั่นเอง

5.3.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

การนำเสนอเนื้อหาในหัวข้อบทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสเป็นการวิเคราะห์ในเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดอันจะทำให้เห็นช่องโหว่ขององค์ความรู้ในทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้น เราจะสามารถเสนอประเด็นวิจัยหลักและวิธีวิทยาการวิจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ

5.3.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจแนวท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

5.3.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.3.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีกระจายอำนาจท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

การกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้นพัฒนามาจากแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน และการกระจายอำนาจที่อยู่ภายใต้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนเช่นนี้ ถือเป็นแนวคิดในการกระจายอำนาจแบบถอนรากถอนโคน (radical) นำมาซึ่งการตั้งคำถามและถกเถียงจากผู้ที่มีจุดยืนทางอุดมการณ์และทฤษฎีแตกต่างไปจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาของมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นเนื่องจากการกระจายอำนาจตามแนวคิดทวนกระแส เช่นนี้ได้รับอิทธิพลจากความคิดวัฒนธรรมชุมชน ดังนั้น มโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นจึงมีลักษณะของชุมชนแบบโรแมนติก (romantic notion of community) ไม่แตกต่างไปจากแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน ปัญหาของมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสก็คือ เป็นการอธิบายชุมชนท้องถิ่นในอดีตมากกว่าการทำความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการมองชุมชนว่าเป็นเอกภาพเป็นปึกแผ่น จนไม่เห็นภาพของความขัดแย้งต่อสู้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากทิศทางการวิจัยวัฒนธรรมชุมชนของฉัตรทิพย์ซึ่งเป็นแนวประวัติศาสตร์นั้นเน้นการกลับไปแสวงหารากเหง้าในอดีตโดยหวังว่าจะนำอดีตมาทำความเข้าใจในปัจจุบัน แต่งานวิจัยส่วนใหญ่ของฉัตรทิพย์ยังให้ความสนใจกับรากเหง้าในอดีตเป็นส่วนใหญ่ (สัมภาษณ์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560) ปัญหามโนทัศน์ความเป็นชุมชนท้องถิ่นในอดีตจึงถูกวิจารณ์ว่า “ชนบทไทยไม่เหมือนเดิม” และนำเสนอทางเลือกใหม่ในการศึกษาชุมชนท้องถิ่นจากนักวิชาการต่างๆ เช่น อรรถจักร สัตยานุรักษ์ (2559) อภิชาติ สถิตนิรามัยและคณะ (2556) แอนดรูว์ วอล์คเกอร์ (2012) ชาร์ลส์ คายส์ (2010)

ส่วนการวิเคราะห์ชุมชนท้องถิ่นที่มีเอกภาพแต่ขาดมิติความขัดแย้งนั้นฉัตรทิพย์ได้ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ในเชิงวัฒนธรรมของตนเองในช่วงหลังให้ความสำคัญกับมิติทางวัฒนธรรมมากขึ้นซึ่งนำไปสู่การจัดการความรู้ในลักษณะที่เป็นแบบประนีประนอมมากกว่าการเผชิญหน้าความขัดแย้ง ดังนั้น มโนทัศน์ชุมชนท้องถิ่นจึง “ไม่ขัดกับใคร” (สัมภาษณ์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560) เกี่ยวกับประเด็นนี้ ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2543: 19-20) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำมาเข้าใจชุมชนท้องถิ่นว่า จำเป็นต้องมองชุมชนว่าเป็นกระบวนการ ไม่ใช่เป็นดุลยภาพ กระบวนการในที่นี้ปรีชาขยายความว่าเป็นสิ่งที่มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นจากความขัดแย้งและความขัดแย้งนี้ได้ทำหน้าที่รบกวนไม่ให้เกิดดุลยภาพในชุมชนท้องถิ่น แม้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจะให้

ความสำคัญกับเรื่องความขัดแย้งแต่เป็นเพียงความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออก ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นเท่านั้น ทำให้ปริชาเสนอว่าจำเป็นต้องมองความขัดแย้งในขอบข่ายที่กว้างขึ้น โดยเฉพาะความขัดแย้งในชุมชนที่มีทั้งความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ เช่น ระหว่างผู้มีทรัพยากรกับผู้ไร้ทรัพยากร หรือความขัดแย้งทางอุดมการณ์ เป็นต้น ความขัดแย้งนำไปสู่ความตึงเครียดและการปะทะกันของผลประโยชน์ตลอดเวลา ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ “ชุมชนในวันนี้ไม่เหมือนเมื่อวาน”

ผลวิพากษ์ดังกล่าวได้นำไปสู่ประเด็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชน รวมถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นซึ่งปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์ตั้งข้อสังเกตไว้คือ การที่ชุมชนเปลี่ยนแปลงไปเกิดจากกระบวนการภายนอกที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ หรือพลังพลวัตภายในชุมชนหรือเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของทั้งสองกระบวนการ ซึ่งภายใต้ความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยเหล่านี้ ทำให้โอกาสชีวิตของประชาชนท้องถิ่นลดน้อยถอยลง รวมถึงระบบนิเวศน์พื้นบ้านถูกทำลายจนกลายเป็นปัญหาใหญ่สำหรับชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนี้ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2542 : 74-75) ยังชี้ให้เห็นจากประสบการณ์งานวิจัยความเป็นชุมชนไม่ใช่เพียงเรื่องระบบคุณค่าที่ชุมชนมีอยู่อย่างอิสระแต่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนกับรัฐและระบบทุนนิยมที่แสดงออกมาในรูปของความขัดแย้ง การแตกตัวทางชนชั้น การผลิตใหม่ทางอุดมการณ์ และการสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจ กล่าวคือ

การเกิดความสลับซับซ้อนและความหลากหลายของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากภาพของการจัดการตนเองของชุมชนในอดีตที่มักถูกอธิบายจากผู้ศรัทธาแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส ว่าเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เช่น ระบบการจัดการเหมืองฝายในภาคเหนือ การจัดการดูแลเรื่องศาสนา เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการตนเองของชุมชนในบริบทนี้เกิดขึ้นภายใต้สภาพที่ชุมชนท้องถิ่นยังไม่มี ความสลับซับซ้อนและดำรงอยู่ค่อนข้างเป็นเอกเทศนอกปริมณฑลของรัฐและตลาด แต่สถานการณ์ชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน พบว่า กลไกรัฐได้ขยายตัวและแทรกซึมเข้าไปในทุก ๆ ชุมชนท้องถิ่น ขณะเดียวกันชุมชนก็ถูกผนวกให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบตลาด ด้วยเหตุนี้ชุมชนท้องถิ่นจึงถูกรอบงำโดยรัฐและตลาด กระทั่งขาดความเป็นอิสระและสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ ยังเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การแตกตัวทางสังคม (social differentiation) และการแตกตัวทางชนชั้น (class differentiation) ทำให้ชุมชนท้องถิ่นไม่มีความเป็นเอกภาพ หรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเช่นในอดีต ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถและศักยภาพ ในการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับชุมชนท้องถิ่นก็มีผู้กระทำการที่เกี่ยวข้องและหลากหลายมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีการนิยามหรือระบุขอบเขตการจัดการตนเองให้ชัดว่า อะไรคือสิ่งที่

ชุมชนต้องจัดการ อะไรคือสิ่งที่รัฐบาลท้องถิ่นต้องจัดการ และอะไรคือสิ่งที่รัฐบาลและกลไกรัฐในส่วนภูมิภาคจะเป็นผู้ดำเนินการ ไม่เช่นนั้นนี้อาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำหรือทับซ้อนระหว่างชุมชนท้องถิ่นและกลไกรัฐประเภทต่าง ๆ

2. ปัญหาการใช้กลไกชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ จากแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสที่มองว่า การกระจายอำนาจเป็นการถ่ายโอนอำนาจให้แก่ชุมชนหมู่บ้านมากกว่าที่จะเป็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้ความพื้นฐานที่ว่าชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแยกออกจากกันได้ (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2552 : 33) ฐานคิดเช่นนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นผลเกี่ยวเนื่องจากมโนทัศน์ที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นในลักษณะข้างต้น ปัญหาของความคิดในการกระจายอำนาจที่มีเป้าหมายอยู่ที่ชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยเห็นว่ามียุทธศาสตร์ 3 ประการ คือ

ประการแรก จะมีการจัดวางความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างผู้กระทำการกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นอย่างไร โดยเฉพาะกลไกรัฐในส่วนภูมิภาคและกลไกรัฐระดับท้องถิ่น เนื่องจากการกระจายอำนาจในลักษณะนี้มีเป้าหมายให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจให้แก่ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง คำถามที่เกี่ยวข้องเนื่องจากประเด็นนี้ ก็คือ จะมีการออกแบบโครงสร้างและสร้างสถาบันภายในชุมชนอย่างไร เพื่อรองรับอำนาจที่ถูกกระจายมาหรือเข้าจะไปบริหารจัดการกิจการสาธารณะด้วยวิธีไหน ใครจะเป็นผู้กระทำการหลักในชุมชนท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ และจะปรับบทบาทของกลไกรัฐที่เคยเป็นผู้กระทำการหลักในกระบวนการกระจายอำนาจภายในท้องถิ่นอย่างไรเพื่อไม่ให้กลายเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นจะมีการสร้างเครือข่ายในด้านต่าง ๆ ทั้งเครือข่ายด้านเศรษฐกิจวัฒนธรรม ประชาสังคม กับชุมชนอื่นอย่างไร ภายใต้รูปแบบไหน

ประการที่สอง ชุมชนที่จะเป็นหน่วยในการรองรับการกระจายอำนาจนี้ จะอยู่ภายใต้ นิยามแบบไหน เพราะเป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่านิยามของชุมชนระหว่างแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสและนิยามชุมชนของรัฐส่วนกลางแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เพราะชุมชนตามนิยามของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้นมีมิติจิตวิญญาณ คุณค่าและอัตลักษณ์ร่วมของผู้คน หรือเป็นนิยามที่ทร ปิตดล (2557: 3) เรียกว่า เป็นความหมายของชุมชนในฐานะที่เป็น “อุดมคติ” และยุคติ มุกดาวิจิตร (2548: 163) เรียกว่า เป็นชุมชนในระดับ “จิตสำนึก” หรือความรู้สึกร่วมกันและเป็นชุมชนในระดับขององค์กรชาวบ้าน การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองในด้านต่าง ๆ ของวิถีชีวิตมากกว่าชุมชนที่ถูกนิยามด้วยเขตพื้นที่หรือขอบเขตการปกครอง

ประการที่สาม แม้จะมีการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นก็ไม่มีหลักประกันว่าอำนาจจะถูกกระจายสู่ประชาชน เนื่องจากสถานการณ์ของชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปมากทำให้ชุมชนท้องถิ่นไม่ได้มีความเป็นเอกภาพหรือกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียว โดยเฉพาะปัจจุบันที่ชุมชนท้องถิ่นเกิดปรากฏการณ์การแตกตัวทางสังคมและทางชนชั้น ทำให้ผู้คนในชุมชนแตกตัวออกเป็นกลุ่มก้อนและมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน สถานการณ์เช่นนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส ติดกับดักของระบบรวมศูนย์อำนาจแบบใหม่ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นการรวมศูนย์อำนาจของเครือข่ายหรือคณะบุคคลที่เรียกว่า “ชนชั้นนำ” ในชุมชนท้องถิ่น

3. ทฤษฎีกระจายอำนาจของท้องถิ่นนิยมทวนกระแสเป็นการนำเสนอท้องถิ่นในอุดมคติในรูปแบบยูโทเปีย (utopia) ข้อเสนอของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสดังกล่าวจึงมักถูกวิจารณ์ว่า เป็นการนำเสนอเชิงอุดมคติที่ยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ยากแก่การนำไปประยุกต์ใช้ในทางรูปธรรมโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันการปฏิเสธรัฐ และให้ชุมชนกลายเป็นคำตอบของสังคม หรือเป็นทางออกหลักภายใต้ความเชื่อที่ว่า ชุมชนหมู่บ้านสามารถเป็นระบบอิสระในตนเองที่ทำหน้าที่แทนรัฐและตลาดได้นั้น เป็นเพียงการฉายภาพกลับไปให้เห็นถึงชุมชนท้องถิ่นในอดีต และเป็นเพียงภาพจำลองของชุมชนที่ควรจะเป็นไม่ใช่ชุมชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้เองทำให้ความคิดในการกระจายอำนาจ โดยการคืนอำนาจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองหรือการจัดบริการสาธารณะโดยชุมชน จึงไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ในโลกแห่งความเป็นจริง

5.3.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

ประเด็นวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในอนาคตจะพิจารณาจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย รวมถึงการนำทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่ๆ มาเป็นกรอบชี้้นำการวิจัย ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจในปัจจุบันของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส มีดังนี้

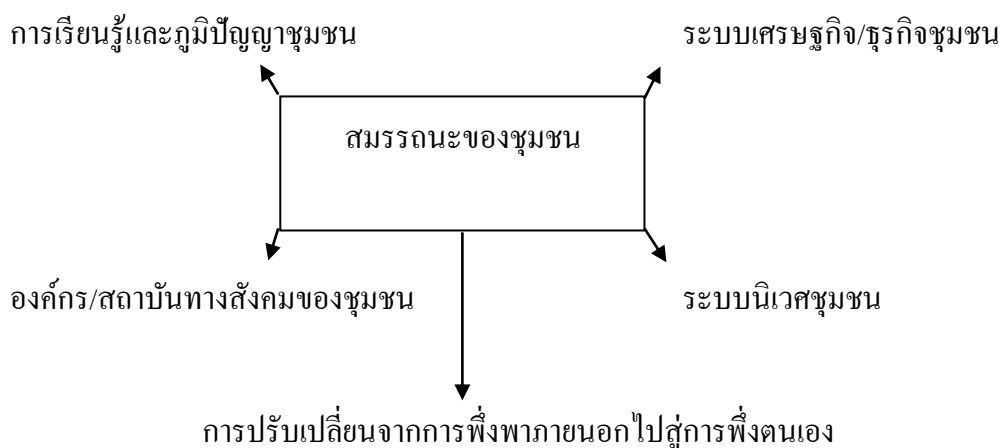
ก.ประเด็นการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้น ประเด็นการวิจัยหรือโจทย์การวิจัยหลักที่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีพลังรับมือกับแรงกดดันจากรัฐระบบทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ รวมถึงการสามารถพึ่งตนเองได้นั้นควรเป็นเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน (community capacity) เนื่องจากการขยายตัวของโลกที่ไร้พรมแดนทำให้รัฐมีบทบาทลดลง

ดังนั้น จึงต้องปล่อยให้ประชาชนในท้องถิ่นที่อ่อนแอตกอยู่ภายใต้ของตลาดเสรีโดยไม่มีกลไกป้องกันใดๆ ซึ่งจะนำมาสู่ผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นทั้งทางด้านปัจจัยการผลิต คุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรต่างๆ ดังนั้น เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2553: 7-9) จึงเสนอให้แสวงหากลไกท้องถิ่นในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

สมรรถนะของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความสามารถของชุมชนที่จะค้นหาศักยภาพของตนเอง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงมีการระดมศักยภาพเหล่านี้มาสู่กระบวนการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการพึ่งตนเองและความยั่งยืนแก่ชุมชนท้องถิ่น แนวคิดสมรรถนะของชุมชนนี้ครอบคลุมไปถึงเรื่องความสามารถของชุมชนทางด้านการรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถในการปรับปรุงสถาบันหรือสร้างสถาบันใหม่ๆ ขึ้นมา รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนเชิงบูรณาการที่อยู่บนพื้นฐานของระบบนิเวศชุมชนตามที่สรุปเป็นภาพที่ 5.1 (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549: 171)

ภาพที่ 5.1 การสร้างสมรรถนะของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง

จากภาพที่ 5.1 จะพบว่า ถ้าสมรรถนะชุมชนมีความเข้มแข็งแล้วชุมชนจะสามารถริเริ่มดำเนินการทุกอย่างบนพื้นฐานการพึ่งตนเองได้จนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างเต็มที่ แต่ถ้าสมรรถนะชุมชนอยู่ในระดับที่อ่อนแอ วิถีชีวิตชุมชนก็จะถูกควบคุมโดยระบบทุนนิยมและเศรษฐกิจโลกได้โดยง่ายอันจะนำไปสู่ความผันแปรไม่แน่นอน

เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาสมรรถนะของชุมชนให้เข้มแข็งก็คือ กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอนคือ (อภิรัชย์ พันธเสน และคณะ, 2549: 171-172)

1. ขั้นริเริ่มการวางแผนในขั้นนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความตื่นตัว ความต้องการและโอกาสของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการกระตุ้นให้ชุมชนเรียนรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. ขั้นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารในขั้นนี้ชุมชนจะพิจารณาข้อมูลภาพรวมของเศรษฐกิจชุมชน รวมถึง ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจชุมชนกับโลกภายนอก
3. ขั้นการวิเคราะห์และตีความเป็นขั้นตอนในการประเมินสมรรถนะของชุมชนที่มีอยู่มีมิติตามแผนภาพที่ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ในการวิเคราะห์และตีความนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความแตกต่างทางด้านสมรรถนะของชุมชนแต่ละท้องถิ่น
4. ขั้นสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของชุมชน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน รวมถึงโครงการพัฒนาชุมชนด้วย
5. ขั้นการปฏิบัติการไปสู่เศรษฐกิจที่เน้นการพึ่งตนเอง
6. ขั้นการประเมินผลและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์

จากประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส ผู้วิจัยสามารถกำหนดหัวข้อการวิจัยของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสไว้ดังนี้

- 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 2) กลไกเชิงสถาบันของชุมชนกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 3) การฟื้นฟูระบบนิเวศกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 4) การจัดระบบเศรษฐกิจและธุรกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาที่จะช่วยขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่นนั้นควรมีการปรับวิธีวิทยาแนวประวัติศาสตร์ของฉัตรทิพย์ นาถสุภา ไปสู่เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรม กล่าวคือ วิธีวิทยาการวิจัยของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในการศึกษาชุมชนท้องถิ่นแต่เดิมนั้นตั้งอยู่บนแนวการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ (historical approach) (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548 : 16) แต่การศึกษาเชิง

ประวัติศาสตร์ของแนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจในอดีตร่วมชนชาติพันธุ์ไทยเป็นหลัก ดังนั้น จึงไม่ได้เน้นการเชื่อมระหว่างความเข้าใจในอดีตมาสู่ปัจจุบันอันจะนำไปสู่การนำเสนอการปฏิบัติจากฐานความรู้หรือทฤษฎี (praxis) อย่างเป็นรูปธรรม เราสามารถพบการปรับวิธีวิทยาของที่ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ใช้ทำวิจัยที่ตัดมิติเรื่องความขัดแย้งทางสังคมออกไป กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2528 ฉัตรทิพย์ได้นำเสนอวิธีวิทยาการวิจัยสังคมที่ประกอบด้วย 4 มิติ คือ การศึกษาโครงสร้างหรือระบบในสังคม การเข้าใจสังคมอย่างเป็นกระบวนการทางประวัติศาสตร์ การศึกษาความขัดแย้งในสังคม และการวิเคราะห์จากมุมมองของชาวบ้าน (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548 : 16-21) แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ฉัตรทิพย์ได้นำเสนอวิธีวิทยาการวิจัยสังคมโดยประกอบด้วย 4 มิติเช่นกันแต่ตัดมิติความขัดแย้งในสังคมออกไป คือ นำเสนอการศึกษาโครงสร้างหรือระบบในสังคม การศึกษาอย่างเป็นกระบวนการทางประวัติศาสตร์ การศึกษาเพื่อเข้าใจและพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ประชาชนคนธรรมดา และการศึกษาแบบประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548 : 137-143)

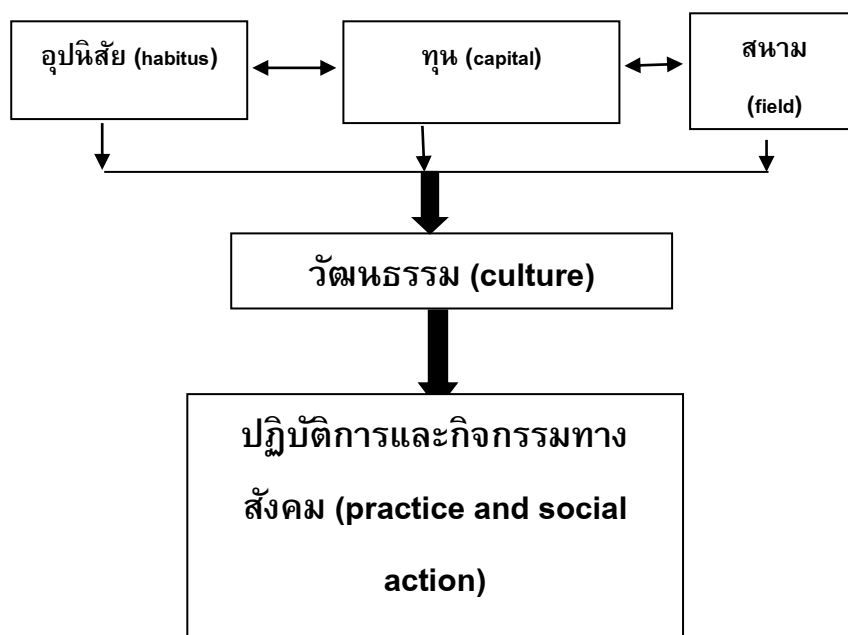
การละเลยมิติความขัดแย้งในสังคมของวิธีวิทยาการวิจัยของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสมีผลให้แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสไม่สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีข้อเสนอในเชิงปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น การไม่สามารถนำเสนอกลไกใหม่ๆ ของชุมชนในการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งกับรัฐและระบบทุนนิยม รวมถึงอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2542 : 75 ; มปป. : 9-18) ดังนั้น ในการพัฒนาวิธีการวิจัยของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากขึ้นควรให้ความสำคัญกับมิติความขัดแย้งในสังคมโดยไม่ละเลยมิติความกลมกลืนทางสังคมนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักทวิภาควิธี (dialectic) ในการศึกษาสังคมที่ลดบทบาทของผู้กระทำการทางสังคมและโครงสร้างสังคมในกระบวนการทางประวัติศาสตร์ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2542 : 22) วิธีวิทยาการวิเคราะห์โครงสร้างและผู้กระทำการในการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนอาจจะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาความรู้ใหม่ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสก็คือ การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์วัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับการเป็นพลวัตรสูง

การก่อรูปทฤษฎีของการปฏิบัติการเป็นเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมของบูร์ดิเยอเกิดขึ้นในบริบทความขัดแย้งระหว่างแนวคิดที่เน้นความเป็นจริงทางภาวีสัย (objectivism) และความเป็นจริงทางอัตวิสัย (subjectivism) ความขัดแย้งกันดังกล่าวเป็นคู่ขัดแย้งที่มีอยู่ตลอดในปรัชญาตะวันตก แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันของบูร์ดิเยอจะพบว่า คู่ขัดแย้งระหว่างภาวีสัยกับอัตวิสัยแสดงออกเป็นความขัดแย้ง

ระหว่างแนวคิดโครงสร้างนิยม ซึ่งอาจถือได้ว่ามีลักษณะภาววิสัยแบบสุดขั้วกับลัทธิอัตถิภาวนิยมของฌอง-ปอล ซาทร์ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะอัตวิสัยของปัจเจกอย่างสุดขั้วเช่นเดียวกัน โดยลัทธิอัตถิภาวนิยมเชื่อว่า ไม่ว่าโครงสร้างจะครอบงำมนุษย์สักเพียงใด แต่มนุษย์ก็จะมีอิสระในการเลือกอยู่เสมอ และเมื่อเลือกแล้ว มนุษย์ก็ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเลือกนั้น ภายใต้ข้อขัดแย้งในปัจจุบันดังกล่าวบูร์ดิเยอเสนอจุดยืนโดยการหล่อหลอมเอาแนวคิดทั้งภาววิสัยของโครงสร้างนิยมและอัตวิสัยของลัทธิอัตถิภาวนิยมเข้าด้วยกันภายใต้วิธีวิทยาที่เรียกว่า วิทยาวิธีแบบผสมผสาน (dialectical eclecticism) (กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน , 2551 : 540-542)

ในการใช้หลักวิทยาวิธีแบบผสมผสานของแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมของบูร์ดิเยอจึงให้ความสำคัญต่อความขัดแย้งในสังคมในลักษณะของความขัดแย้งและการต่อสู้ทางชนชั้น แต่บูร์ดิเยอให้ความสำคัญต่อพื้นที่ในทางวัฒนธรรมเป็นหลัก กล่าวคือ ในศตวรรษที่ 19 ลัทธิมาร์กซ์ให้ความสำคัญต่อการใช้ความรุนแรงและในเชิงการกดขี่ขูดรีด เช่น การกดค่าจ้างแรงงาน การใช้ตำรวจ ทหารและคุก เป็นต้น แต่ในศตวรรษที่ 20 บูร์ดิเยอได้เสนอเรื่องความรุนแรงในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic violence) เป็นหลักซึ่งหมายถึง การที่ชนชั้นหนึ่งได้กำหนดความหมายให้กับสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับระบบที่เป็นอยู่ (กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน , 2551 : 542)

ภายใต้วิธีวิทยาของหลักวิทยาวิธีแบบผสมผสานบูร์ดิเยอได้นำเสนอทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ (theory of practice) ซึ่งถือว่าการขับเคลื่อนของกลุ่มคนและชนชั้นในสังคมเป็นผลมาจากระบบวัฒนธรรมอันเกิดจากปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ปัจจัยหลักได้แก่ ปัจจัยแรก คือ อุปนิสัย (habitus) ปัจจัยที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับทุน (capital) ปัจจัยที่สามคือ สนาม (field) ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมและการเมืองดังนี้ (Bourdieu, 1995 ; 1990)

ภาพที่ 5.2 ทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ

จากภาพที่ 5.2 จะพบว่า การปฏิบัติและกิจกรรมทางสังคมนั้นเป็นผลมาจากวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตของคนซึ่งวัฒนธรรมก็เกิดจากปัจจัยหลักที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 3 ปัจจัยคือ อุปนิสัย ทุน และสนาม

-ปัจจัยแรก คือ อุปนิสัย อุปนิสัยในแนวคิดของบูร์ดิเยอ หมายถึง กิริยาท่าทาง ความคิด มารยาทของบุคคลที่ได้มาและตั้งสมอยู่ในตัวโดยไม่รู้ตัวว่ามันดำรงอยู่ มันกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดความอ่านในชีวิตประจำวัน อยู่ในจิตไร้สำนึก ทำให้เราทำในสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ต้องคิด บูร์ดิเยอใช้คำว่าฮาบิตุสเพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างกับคำว่านิสัยในสองแง่ แรก ฮาบิตุสไม่ใช่สิ่งที่เป็นปกติธรรมดาในการกระทำของบุคคล ในอีกแง่หนึ่งฮาบิตุสทำให้เราสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือเป็นอิสระเสรีในพื้นที่ทางสังคม โดยเราไม่รู้สึกร่ว่าจะต้องควบคุมคำพูดหรือการกระทำของตนเอง

อุปนิสัยของมนุษย์เป็นผลมาจากปัจจัยที่สำคัญอีก 3 ประการคือ การกล่อมเกลาทางวัฒนธรรม (socialization) ค่านิยมทางสังคม (social values) และโลกทัศน์ในสังคม (world views)

-ปัจจัยที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ทุน ในรูปแบบต่างๆ ทุนในทัศนะของบูร์ดิเยอ หมายถึง ทรัพยากรในสังคมที่สามารถมาใช้ในการปฏิบัติการได้ บูร์ดิเยอจึงแบ่งทุนออกเป็น 4 แบบ คือทุนทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นทรัพยากรที่เป็นรูปธรรม เช่น เงินสดในธนาคาร เครื่องจักร ที่ดิน เป็นต้น ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทาง

สังคม หมายถึง ทรัพยากรที่เกิดจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคม รวมถึงการยอมรับในสังคม และทุนทางสัญลักษณ์ เช่น ศักดิ์ศรีหรือสถานภาพทางสังคม เป็นต้น

-ปัจจัยสุดท้าย คือ สนามหมายถึง พื้นที่ของความสัมพันธ์ทางสังคมกลุ่มคนต่างๆ รวมถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ ดังนั้น จึงสามารถแบ่งสนามออกเป็นพื้นที่ได้ 4 พื้นที่ คือ พื้นที่เครือข่ายทางเศรษฐกิจสังคม พื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม พื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มเดียวกัน และพื้นที่ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสามปัจจัยหลักนี้จะนำไปสู่การก่อตัวทางวัฒนธรรมของผู้คนในสังคม/ชุมชน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดปฏิบัติการ/ การกระทำทางสังคม รวมถึงพฤติกรรมของผู้คนต่างๆในพื้นที่การวิจัยของเรา

5.4 แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะจะนำเสนอในหัวข้อใหญ่ 2 หัวข้อคือ

5.4.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

5.4.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.4.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ถูกนำมาใช้ศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการกระจายอำนาจของไทยปรากฏโดยตรงในงานของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการที่เป็นตัวแทนของสำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเช่นแนวคิดของชาลส์ ทีเบอท์ (Charles Tiebout) , วอลเลส โอตส์ (Wallace Oates) และเจมส์ บูแคนอน (James Buchanan) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ งานวิจัยของดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะมุ่งวิเคราะห์ให้เห็นด้านลบหรือด้านชั่วร้ายของรัฐที่ทำตัวเป็นผู้ดีแทนประชาชน (benevolent government) ตามแนวคิดของบูแคนอนโดยชี้ให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นดังจะเห็นได้จากงานวิจัยดังนี้ (สัมภาษณ์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, วันที่ 8 สิงหาคม 2560)

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2553) เรื่อง การปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรม: นวัตกรรมของการบริการสาธารณะและการทำงานเครือข่าย ผลงานชิ้นนี้ของดิเรกรวบรวมอยู่ในชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะด้านการคลัง โดยดิเรกได้วิเคราะห์การผลักดันนโยบายสาธารณะแบบใหม่ ผ่านการตั้งข้อสันนิษฐาน 3 ข้อคือ ข้อแรกมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดพัฒนาการใหม่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ข้อสองการปฏิรูปบริการสาธารณะท้องถิ่นเพื่อลดความไม่เป็นธรรมนั้นไม่จำเป็นที่ฝ่าย อปท.จะต้องดำเนินการแค่เพียงฝ่ายเดียวเนื่องจากการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น เช่น ภาคธุรกิจที่ประสงค์แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบการทำงานเชิงสหการจะช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จได้ดีกว่าทำฝ่ายเดียว และข้อสามเงื่อนไขความสำเร็จของการบริการสาธารณะแบบใหม่ เช่น ด้านการศึกษา สุขภาพ สวัสดิการ เป็นต้น ที่อาศัยความรู้แบบใหม่นั้นจำเป็นที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ อปท.ต้องปรับตัว เนื่องจากคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนของปัญหารายบุคคล ดังนั้น แนวทางแก้ไขต้องเหมาะสมกับแต่ละบุคคลด้วย การศึกษาครั้งนี้ของดิเรกใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกรณีศึกษา ซึ่งดิเรกชี้ให้เห็นว่ากองทุนสุขภาพตำบลเป็นตัวอย่างของความก้าวหน้าอย่างหนึ่งจากการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและการสร้างเจ้าภาพในท้องถิ่นโดยที่คนในชุมชนเป็นหน่วยประสานและสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ นอกจากนี้ การทำงานของกองทุนฯ ยังทำให้เกิดนวัตกรรมของการบริการสาธารณะมากมาย และส่วนสุดท้ายของการศึกษานี้เสนอการวิเคราะห์มาตรการการคลังใหม่โดยเสนอให้มีการเก็บภาษีทรัพย์สินควบคู่กับการนํารายได้ไปจ่ายช่วยเหลือคนจนและแรงงานนอกระบบ

ในงานวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นและแนวทางการปฏิรูปเงินอุดหนุนโดย ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และดารณี พุ่มแก้ว (2557) มีข้อสันนิษฐานว่าการคลังที่เหลื่อมล้ำน่าจะทำให้บริการสาธารณะของท้องถิ่นเหลื่อมล้ำไปด้วย ผลการศึกษายืนยันว่ามีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้อย่างมากระหว่างกลุ่มจังหวัดรวยและจังหวัดยากจน ขณะที่ภาษีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่อธิบายความเหลื่อมล้ำโดยรวม รองลงมาคือเงินอุดหนุน ผู้วิจัยมีข้อเสนอให้มีการปฏิรูปการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธีการไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรเงินอุดหนุนโดยปรับสูตรเงินอุดหนุนทั่วไปที่อิงความเสมอภาคซึ่งจะทำให้ อปท.บางแห่งมีรายได้ลดลงขณะที่บางแห่งจะมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือการจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ อปท.ที่มีรายได้ต่อหัวต่ำจะได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นส่วน อปท.ที่มีรายได้ต่อหัวสูงฐานะยังเท่าเดิม หรือจัดสรรแบบลำดับความสำคัญ (budget prioritization) โดยพิจารณาจากอัตราเพิ่มที่แตกต่างกัน รวมทั้งการเร่งรัดให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันกฎหมายใหม่ ได้แก่ กฎหมาย

รายได้ท้องถิ่น กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กฎหมายจังหวัดจัดการตนเอง ซึ่งเรียกร้องให้จัดสรรภาษีแบ่งให้จังหวัดในสัดส่วนที่เหมาะสม เช่น ร้อยละ 50 เป็นต้น

ในงานวิจัยเรื่อง **ภาษีการโอนที่ดินและความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น** ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชัย กิ่งพวง (2557) ได้รวบรวมข้อมูลการซื้อขายที่ดินและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ซึ่งจดทะเบียนกับกรมที่ดินเพื่อนำมาวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมโอนที่ดินถูกจัดสรรให้แก่ท้องถิ่น คือ กรุงเทพมหานคร เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่าธรรมเนียมการโอนที่ดินมีลักษณะการกระจุกตัวสูงในบางจังหวัดอันเป็นแหล่งที่ตั้งของศูนย์การค้า การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ลองวิเคราะห์เชิงสมมุติโดยใช้กรณีศึกษาภาษีกองมรดกและให้ของขวัญ (ที่ดิน) โดยผู้วิจัยสมมุติว่าอัตราภาษีกองมรดกและของขวัญเท่ากับร้อยละ 20 จะขยายฐานรายได้ท้องถิ่นเท่ากับ 47,169 ล้านบาท พร้อมกันนี้เสนอการกั้นเงินร้อยละ 50 จากภาษีที่ดินส่วนที่เข้าคลังแผ่นดินเพื่อจัดสรรให้ท้องถิ่นตามจำนวนประชากรเป็นมาตรการลดการกระจุกตัวจะทำให้ดัชนีความเหลื่อมล้ำลดลงจาก 0.62 เหลือ 0.51

ในงานวิจัยเรื่อง **การคลังท้องถิ่นและการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร** ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ (2557) ชี้ให้เห็นว่ามีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระหว่างสำนักงานเขตอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากฐานภาษีแตกต่างกันมากใน 50 สำนักงานเขต ประการที่สองพบว่าความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ไม่ได้มีแนวโน้มลดลงแต่ในทางตรงกันข้ามความเหลื่อมล้ำทางการคลังกับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประการที่สามกรุงเทพมหานครมีวิธีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้มาตรฐานของบริการสาธารณะระหว่าง 50 สำนักงานเขตไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้คณะผู้ศึกษาชี้ให้เห็นว่าการนิของกรุงเทพมหานครนับเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจและน่าเป็นบทเรียนสำหรับคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่จัดเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ที่ปัจจุบันมีปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมทางการคลัง

งานวิจัยเรื่อง **ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด** ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ (2557) ได้ทำการสำรวจแนวคิดทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารแบบรวมศูนย์นั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามรัฐบาลท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถผลิตบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่า เนื่องจากทำงานใกล้ชิดประชาชนทำให้ท้องถิ่นมีข้อมูลสนเทศของประชาชนและรับรู้ความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า ขณะเดียวกันรัฐบาลท้องถิ่นทำงานภายใต้บรรยากาศการแข่งขันทางการเมือง (political competitions) เพราะอยู่ภายใต้เงื่อนไขการ

เลือกตั้งจากประชาชน ด้วยเหตุนี้นักการเมืองท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นต้องตื่นตัวในการทำงานเพื่อ “รักษาคะแนนนิยม” ด้วยการผลิตบริการสาธารณะที่ประชาชนพึงพอใจ รวมถึงริเริ่มจัดทำบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้ประชาชนประจักษ์ ขณะที่การมีรัฐบาลท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลากหลายย่อมหมายถึงประชาชนมีทางเลือกที่พ้านักหรือพยายายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่น (Voting by Feet) ที่ให้บริการดีกว่า รวมทั้งการให้บริการของรัฐท้องถิ่นที่มีลักษณะของความหลากหลาย (Diversity of Service) แตกต่างจากการทำงานของระบบราชการส่วนกลางที่มักจะเน้นความเหมือนกัน (Uniformity) กล่าวคือ การจัดบริการแบบเดียวกันหมดนั้น ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ความคิดจากการสำรวจแนวคิดทฤษฎีเช่นนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่ดูแลหน่วยการปกครองท้องถิ่นทั้งหลายที่อยู่ภายใต้อาณาเขตจังหวัดในรูปของการให้ความช่วยเหลือทั้งที่อยู่ในรูปของการให้เงินอุดหนุนและการให้ความช่วยเหลือที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงินเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างในการให้บริการสาธารณะ การวิจัยนี้ผู้ศึกษาพยายามวิเคราะห์ให้เห็นว่าทำไมองค์การบริหารส่วนจังหวัดถึงไม่สามารถให้การสนับสนุนหรือจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดทฤษฎีและจะมีแนวทางอย่างไรในการเสริมสร้างศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการ คือ หนึ่งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ที่มีที่มาจากรายได้ที่จัดเก็บเอง ภาษีที่รัฐจัดสรรและเงินอุดหนุน ซึ่งวัดด้วยดัชนียืนยันว่ามีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน สองการจัดสรรเงินอุดหนุนไม่สอดคล้องกับหลักการเงินอุดหนุนเพื่อความเสมอภาค สมการที่รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจจะเป็นสาเหตุให้การจัดบริการสาธารณะและนวัตกรรมท้องถิ่นแตกต่างกันตามไปด้วย หรือกรณีของโอกาสการได้รับรางวัลธรรมาภิบาลซึ่งเป็นการสะท้อนนวัตกรรมท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ถึง 57 แห่ง ไม่เคยได้รับรางวัลแต่มีเพียง 19 จังหวัดซึ่งเคยได้รับรางวัลดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มที่รับรางวัลฯ เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่ากลุ่มจังหวัดที่ไม่เคยได้รับรางวัล ด้วยข้อจำกัดเช่นนี้คณะผู้ศึกษาจึงเสนอว่าควรจะต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคโดยการจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในลักษณะผกผันเพื่อเพิ่มโอกาสให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้น้อยหรือพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่ำ (GPP per capita) ซึ่งจะเป็นการสนับสนุน “กระบวนการไล่กวดทางเศรษฐกิจ” (Catching-up Hypothesis)

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2558) เรื่อง การสังเคราะห์ความรู้การกระจายอำนาจและการคลังท้องถิ่น: การขยายฐานรายได้มาตรการลดความเหลื่อมล้ำ ใช้แนวคิดชาลส์ ทีเบาท ที่เสนอว่า ให้มีรัฐบาลท้องถิ่น

ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน และสนับสนุนประชาธิปไตยท้องถิ่นเนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นที่ยอมรับจากประชาชน รวมทั้งถูกตรวจสอบโดยสภาท้องถิ่นและผู้รับบริการ การทำงานของคนท้องถิ่นต้องเผชิญกับการประกวดโดยเปรียบเทียบผลงานของเทศบาล และ อบต. โดยรอบทำให้ประชาชนมีสิทธิ์และอิสระที่จะเลือก ส่วนในการใช้แนวคิดวอลเลส โอ๊คส์ ดิเรกได้ใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่น ภายใต้อิทธิพลของความหลากหลายส่งเสริมให้เกิดสมดุลระหว่างอุปสงค์ และอุปทาน ซึ่งผลลัพธ์ที่ตามมาก็คือ ประสิทธิภาพสูงกว่าการจัดบริการสาธารณะในลักษณะเหมือนกันหมด นอกจากนี้ ในผลงานชิ้นนี้ของ ดิเรกยังได้ใช้แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลอย่างเจมส์ บูเคนอน ที่เสนอเปรียบเทียบเทศบาลหรือ อบต. เหมือนกับสโมสร ที่สมาชิกสมัครใจเลือกตามรสนิยม ซึ่งแต่ละสโมสรมีจุดเด่นแตกต่างกันและมีความลงตัวหรือจุดดุลยภาพ ความคิดเช่นนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การสังเคราะห์ความรู้จากการวิจัย ที่เน้นการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นและแนวทางการขยายรายได้ท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการของประชาชน จากผลการศึกษาครั้งนี้ดิเรกสรุปว่าในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำมิติพื้นที่สูง เนื่องจากการกระจุกตัวของเศรษฐกิจไทยทำให้ฐานภาษีท้องถิ่นและภาษีที่จัดสรรแตกต่างกันอย่างมาก ขณะเดียวกันการจัดสรรเงินอุดหนุนก็มีอคติต่อคนชนบท กล่าวคือ อบต. ได้รับเงินอุดหนุนต่อหัวต่ำกว่าเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนครอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้มีตัวอย่างการคลังของกรุงเทพมหานครเพราะมีการจัดสรรเพื่อความเสมอภาค กล่าวคือถึงแม้จะมีความเหลื่อมล้ำในการจัดเก็บรายได้ของสำนักงานเขตอย่างมาก โดยที่มีการกระจุกตัวของรายได้ในบางเขต แต่เมื่อพิจารณาด้านรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่าง 50 เขต พบว่ามีความแตกต่างกันน้อย ซึ่งสะท้อนว่ากรุงเทพฯ มีวิธีการจัดสรรการคลังโดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคทำให้มาตรฐานการบริการสาธารณะไม่เหลื่อมล้ำกันมาก ด้วยเหตุนี้ดิเรกจึงเสนอว่าการขยายฐานรายได้ท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำด้านการคลังในระยะปานกลาง คือ การปฏิรูปภาษีผ่านมาตรการต่าง ๆ คือ หนึ่งการเร่งรัดการออกกฎหมายรายได้ท้องถิ่นโดยการปฏิรูปภาษีแบ่งหรือภาษีฐานร่วม จากเดิมที่เคยจัดสรรให้ อบต. น้อยนั้นต้องมีการจัดสรรใหม่ ซึ่งจะให้อบต. มีรายได้เพิ่มขึ้นลดการพึ่งพิงเงินอุดหนุน ดังนั้น อบต. จะมีอิสระในการบริหารการคลังเพิ่มขึ้น (local fiscal autonomy) สองให้มีการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน สามจัดเก็บภาษีกองมรดกและของขวัญ สี่กักเงินรายได้ภาษีทรัพย์สินและมรดกส่วนหนึ่งจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมกำหนดหลักการจัดสรรเงินเพื่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ส่วนมาตรการระยะสั้น คือ การปฏิรูปเงินอุดหนุนเพื่อความเสมอภาค

นอกจากงานวิจัยของดิเรกและคณะแล้วที่ใช้การเลือกสาธารณะในการวิเคราะห์การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) กล่าวคือ เป็นงานวิจัยโดยสะท้อนให้เห็นจากการเปิดพื้นที่ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ดังที่ปรากฏเป็นงานวิจัยต่อไปนี้ เช่น

การศึกษาของ **สุเมธ ตั้งประเสริฐ (2556)** เรื่อง **โครงการความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในรูปแบบของความร่วมมือลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนในโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ชี้ให้เห็นว่าเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลหรือรายได้จากภาษีต่าง ๆ ในท้องถิ่นแต่ก็ยังมีข้อจำกัดสำหรับการลงทุนขนาดใหญ่ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (public private partnerships = PPPs) ที่ถือว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด คือ โดยภาครัฐควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการกู้เงินเพื่อนำมาบริหารจัดการให้กับประชาชนอย่างเหมาะสมและมีอำนาจในการตัดสินใจให้เอกชนเข้ามาร่วมทุนในกิจการต่าง ๆ ของท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่รวดเร็วและช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายจากการบริการให้แก่ประชาชนเนื่องจากเอกชนเป็นผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งรัฐควรร่างกฎหมายเฉพาะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการเติบโตของท้องถิ่นและควรส่งเสริมการร่วมลงทุนในโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

ส่วนการศึกษาของ **สมจิตร วิริยานนท์ (2558)** เรื่อง **การศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการกำจัดการขยะ: กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี** ที่ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าภาคเอกชนสามารถร่วมมือกับรัฐในการกำจัดการขยะทุกขั้นตอนแต่ในทางปฏิบัติในขั้นตอนการจัดเก็บขยะจากแหล่งกำเนิด ชุมชนและบ้านเรือนประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการดำเนินการเอง ปัจจุบันนี้ภาคเอกชนเข้าร่วมงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์กลางกำจัดการขยะของจังหวัดนนทบุรีด้วยวิธีการฝังกลบ ในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงการสร้างเตาเผาขยะเพื่อกำจัดการขยะและผลิตพลังงานไฟฟ้าซึ่งรูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนที่เหมาะสมคือการให้เอกชนจัดสร้างสิ่งปลูกสร้าง บริหารจัดการหลังจากนั้นจึงถ่ายโอนทรัพย์สินให้แก่ภาครัฐเมื่อเสร็จสิ้นสัญญา (Build-Operate – Transfer: BOT)

กรณีศึกษาในการจัดการขยะระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนที่น่าสนใจอีกกรณีหนึ่ง ก็คือ การศึกษาของ **ศรียาย วงศ์รักษ์ (2552)** เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ระหว่างองค์กรที่ให้สัมปทานบริษัทเอกชนกับที่**

ดำเนินการเอง ผู้วิจัยใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามแห่งเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้องค์กรการบริหารส่วนตำบลค่อนข้างเลือกที่จะจัดการขยะเองเพราะเห็นว่าการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องคือ แก้ไขที่ผู้ก่อให้เกิดขยะ ส่วนเทศบาลสันทรายหลวงปัจจัยหลักที่ทำให้ต้องเลือกจัดเก็บขยะด้วยตนเองเพราะมีความพร้อมด้านบุคลากร เครื่องมือและรถขนขยะ ส่วนการจัดการขยะของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ปัจจัยหลักที่ต้องใช้ระบบการจัดการขยะโดยให้เอกชนเก็บขนและกำจัดเพราะเทศบาลไม่มีบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ในการดำเนินการเก็บขนขยะ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่ตามมาจากการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าองค์กรการบริหารส่วนตำบลค่อนข้างประสบปัญหาด้านขยะจากรากพื้นที่อื่น เทศบาลตำบลสันทรายหลวงประสบปัญหาในด้าน ไม่มีพื้นที่กำจัดขยะและเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดประสบปัญหาด้านเอกชนขาดความเอาใจใส่ดูแลในระหว่างการจัดเก็บขยะทำให้มีขยะหล่นเรี่ยราดตามถนน ถึงขยะมีไม่เพียงพอ ประชาชนขาดจิตสำนึกในการแยกขยะ

นอกจากการศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะในประเด็นข้างต้นแล้วในมิติการจัดการศึกษาร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนก็เคยมีผู้วิเคราะห์เอาไว้เช่นเดียวกันดังการศึกษาของของ สุชาติ พรเจริญ (2546) เรื่อง การจัดทำมีการศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชน ในรูปแบบของสัญญาทางปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล และองค์กรการบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าในบางพื้นที่ที่ไม่มีสถานศึกษาอยู่ในท้องถิ่น และรัฐต้องการที่จะจัดการศึกษาที่อาจจะร่วมมือกับเอกชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อจัดตั้งสถานศึกษาและจัดการศึกษาภายในท้องถิ่น โดยทำความเข้าใจในความตกลงในรูปแบบของสัญญาทางปกครองซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบของสัญญาทางปกครองนี้จะเป็นการนำส่วนที่ดีของทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชนมาจัดรวมกันไว้ในสถานศึกษาแห่งเดียว และยังช่วยลดปัญหาของประชาชนภายในท้องถิ่นให้มีที่เรียนโดยไม่ต้องไปเรียนในพื้นที่อื่นข้อดีของการจัดการศึกษาในรูปแบบของสัญญาทางปกครอง คือ การจัดการศึกษารูปแบบนี้จะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐและทำให้ประชาชนภายในท้องถิ่นมีโอกาสได้เรียนภายในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ส่วนข้อจำกัดในการดำเนินการเรื่องนี้ ก็คือ ยังไม่มีกฎหมายออกมารองรับการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว ประกอบกับการที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายนั้นเอกชนอาจประสบภาวะขาดทุนได้เพราะเอกชนจะได้รับเพียงแค่ค่าหัวที่รัฐกำหนดให้เท่านั้น โดยผู้วิจัยสรุปว่าสำหรับการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าการจัดการศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชนใน

รูปแบบของสัญญาทางปกครองนี้จะมีผลดีมากกว่าผลเสีย รัฐจึงควรจัดการศึกษารูปแบบนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและเป็นการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

5.4.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

การนำเสนอเนื้อหาในหัวข้อบทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตของทฤษฎีการเลือกสาธารณะเป็นการวิเคราะห์ในเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดอันจะทำให้เห็นช่องโหว่ขององค์ความรู้ในทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้น เราจะสามารถเสนอประเด็นวิจัยหลักและวิธีวิทยาการวิจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของทฤษฎีการเลือกสาธารณะต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ

5.4.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

5.4.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.4.2.1) บทวิพากษ์ทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

แนวความคิดการกระจายอำนาจของทฤษฎีการเลือกสาธารณะและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับการนำไปวิเคราะห์โลกแห่งความเป็นจริงและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติภายใต้บริบทของสังคมไทย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลทางเศรษฐศาสตร์กับโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะแนวความคิดการเลือกสาธารณะ มองว่าประชาชนทุกคนในระบบการเมืองหนึ่ง ๆ มีความเท่าเทียมกันทั้งในแง่โอกาสระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาล ทำให้พวกเขาจึงคิดและตัดสินใจ เพื่อปฏิบัติการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปัจเจกบุคคลเหล่านั้นรู้จักการคำนวณต้นทุนกำไร และสามารถคาดคะเนล่วงหน้าก่อนการตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ คณะผู้วิจัยเห็นว่า ทัศนะเช่นนี้ อาจใช้อธิบายปัจเจกบุคคลในสังคมประชาธิปไตยในสังคมตะวันตกได้ แต่ในกรณีปัจเจกบุคคลของประเทศโลกที่สามหาเป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องจากโอกาส ระดับการรับรู้และปฏิบัติการอย่างเท่าเทียมของรัฐบาลต่อประชาชน ยังเต็มไปด้วยคำถามและข้อสงสัย ยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์ปฏิบัติการทางสังคมของปัจเจกบุคคล โดยปราศจากและไม่ให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ยังมีผลให้สำนักคิดการเลือกสาธารณะมองข้ามอำนาจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสถาบันเหล่านี้ ในฐานะที่เป็นตัวกำกับหรือควบคุมการตัดสินใจของปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะบทบาทของรัฐในประเทศโลกที่สามที่ใช้ทั้งกลไกด้านอุดมการณ์ (ideological state apparatus) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการ

กำหนดพฤติกรรมความเชื่อของคนในสังคมให้รู้สึกเต็มใจที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบ หรือกลไกทางด้านการปราบปราม (repressive state apparatus) ที่ใช้เพื่อควบคุมกำกับการแสดงออกด้านพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ด้วยเหตุนี้แนวคิดการเลือกสาธารณะจึงถูกวิจารณ์ว่า เป็นการนำกรอบคิดทางเศรษฐศาสตร์มาศึกษารัฐศาสตร์ และมองข้ามความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์ (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2544: 235-236; กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน, 2551 : 221) ทำให้การความเข้าใจและการทำนายพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเมือง โดยเทียบเคียงกับพฤติกรรมและกลไกการทำงานของระบบเศรษฐกิจ อาจมีข้อบกพร่องอยู่มาก เพราะการตัดสินใจทางการเมืองปัจเจกบุคคลมีปัจจัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งบางครั้งไม่สามารถอธิบายได้โดยการวิเคราะห์เหตุผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว เช่น การตัดสินใจทางการเมืองอาจเกี่ยวข้องกับอำนาจและอิทธิพลในท้องถิ่น ระบบหรือเครือข่ายอุปถัมภ์ อุดมการณ์หรือจิตสำนึกทางการเมือง อิทธิพลของวัฒนธรรม อิทธิพลทางศาสนา เป็นต้น

ตัวอย่างของการศึกษาที่ได้แย้งความเป็นผลเหตุผลในเชิงเศรษฐศาสตร์นี้ ปรากฏให้เห็นในงานของเจมส์ สก็อต (James Scott, 1976) ที่ทำการศึกษาสังคมชาวนาเวียดนาม ก่อนการเข้ามาของลัทธิล่าอาณานิคมและระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งสก็อตสรุปว่าพื้นฐานการตัดสินใจของชาวนาเวียไม่ได้อยู่ที่เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ในแง่ต้นทุน-กำไร แต่เป็นการตัดสินใจผ่านหลัก “ความปลอดภัยไว้ก่อน” โดยชาวนาเวียพยายาม ลดความเสี่ยงต่าง ๆ ให้มากที่สุด การตัดสินใจบนหลักแห่งความปลอดภัยไว้ก่อนนี้ เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ชาวนามีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และอยู่บนฐานของการอุปถัมภ์ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของชาร์ลส์ คาสส์ ที่ศึกษาชาวนาในภาคอีสานของไทย และชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจของชาวนาอยู่บนฐานทฤษฎีการตัดสินใจอย่างมีจิตสำนึก (The Moral Action Theory) กล่าวคือ การตัดสินใจของชาวนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับเหตุผลทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ตรงกันข้ามชาวนากลับมีเหตุผลทางด้านวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งวัฒนธรรมของคนอีสาน อิทธิพลของศาสนาพุทธที่แสดงออกให้เห็นจากความคิดเรื่องอุเบกขา หรือความสันโดษและความอดทนอดกลั้น เป็นต้น (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2544 : 239-240)

นอกจากประเด็นข้างต้นแล้ว แนวคิดการเลือกสาธารณะยังถูกวิจารณ์ว่าขาดการมองถึงความซับซ้อนทางจิตวิทยาของมนุษย์ รวมถึงมิติของความไม่มีเหตุผลในชีวิตมนุษย์ ด้วยเหตุนี้นักวิชาการบางกลุ่มจึง เสนอให้ปรับปรุงทฤษฎีโดยคำนึงถึงการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขที่มีข้อมูลจำกัดและอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

2. ความต้องการของปัจเจกบุคคลในท้องถิ่นมีความหลากหลายและแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะผู้คนในชุมชนท้องถิ่นต่างเผชิญกับสภาพปัญหาที่แตกต่างกันและมีความต้องการที่หลากหลาย เช่น ผู้คนบางกลุ่มอาจต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยเฉพาะเรื่องปากท้อง หนี้สินซึ่งเป็นสถานการณ์เฉพาะหน้า บางกลุ่มอาจให้ความสำคัญกับสวัสดิการ ความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิตชีวิต ขณะที่บางกลุ่มอาจต้องการพื้นที่ทางสังคมเพื่อการแสดงออก เป็นต้น ด้วยความแตกต่างหลากหลายของความต้องการภายใต้เหตุผลต่าง ๆ นานา ทำให้แนวคิดการเลือกสาธารณะถูกตั้งคำถามในลักษณะที่ว่า จะแสวงหาจุดร่วมของความต้องการที่แตกต่างหลากหลายเหล่านั้นได้อย่างไร หรือหากไม่สามารถแสวงหาจุดร่วมได้จะจัดลำดับความสำคัญ (priority) เพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างไร และกระบวนการตัดสินใจในการให้บริการสาธารณะ จะมุ่งไปที่ประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักหรือเป็นปฏิบัติการเพื่อรักษาฐานอำนาจและผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งประเด็นดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงทัศนคติในการกระจายอำนาจของแนวคิดการเลือกสาธารณะ ที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากแนวคิดท้องถิ่นกระแสหลัก คือ ต้องการให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงแต่แนวคิดการเลือกสาธารณะนำเอาวิธีคิด และตรรกะทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการอธิบายกระบวนการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

ข้อถกเถียงต่อความต้องการของปัจเจกบุคคลนี้ ยังถูกอธิบายให้เห็นต่อไปว่าในบางสถานการณ์อาจมีการใช้ความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีเหตุผลเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าการกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนร่วม

3. รัฐบาลท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพราะเงื่อนไขที่จะทำให้การกระจายอำนาจตามแนวคิดการเลือกสาธารณะประสบความสำเร็จได้ ก็คือ ศักยภาพของระบบการคลังท้องถิ่น ที่เกี่ยวเนื่องกับโครงสร้างการบริหารทางการคลัง โดยเฉพาะความมีอิสระทางการคลังด้านการกำหนดรายได้ (revenues assignment) หรือระบบการจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเรื่องของการจัดประเภทภาษีที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่างๆ, การจัดสรรงบประมาณ, หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดอัตราภาษีและฐานภาษีที่มีความเหมาะสม เป็นต้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์และคณะ, 2552 : 121-123)

หากรัฐบาลกลาง สามารถเสริมสร้างศักยภาพของระบบการคลังท้องถิ่นด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในลักษณะต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ย่อมเปรียบเสมือนหลักประกันว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะ

สามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามสภาพความเป็นจริงในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นกลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเผชิญกับข้อจำกัดจากการที่รัฐบาลกลางไม่ยอมกระจายอำนาจด้านการคลัง เช่น กรณีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษี แต่กลับมีฐานรายได้หรือภาษีค่อนข้างแคบ กระทั่งจำเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลสูง ซึ่งการพึ่งพารายรับจากรัฐบาลกลางนี้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจ เพราะการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง มักจะมาพร้อมกับการผูกติดกับเงื่อนไขที่รัฐบาลกลางกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตาม เป็นต้น (ดวงมณี เลาวกุล, 2555: 13-14) ดังนั้นการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบภาระหน้าที่มาเท่านั้น ซึ่งสวนทางกลับความคาดหวังและความต้องการของประชาชนที่ต้องการได้รับการบริการสาธารณะมากขึ้น

สภาพปัญหาซึ่งดำรงอยู่ในสถานการณ์ของการกระจายอำนาจเช่นนี้ ปรากฏให้เห็นจากงานวิจัยของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์และคณะ (2552) ที่ชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผชิญกับปัญหาด้านระบบการคลังท้องถิ่นในหลายมิติ เช่น ความเป็นอิสระทางการคลัง โดยเฉพาะการกำหนดรายได้ ที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศทุกระดับ ยังขาดความอิสระทางการคลัง ซึ่งครอบคลุมถึงอำนาจในการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ หรือปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดประเภทภาษีที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าสภาพความเป็นเมืองมีผลต่อขนาดการจัดเก็บตามประเภทภาษี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามชนบทห่างไกล จึงไม่สามารถขยายฐานรายได้เพิ่มมากขึ้น แตกต่างกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง สถานการณ์เช่นนี้เป็นผลให้เกิดความยากลำบากในการตั้งหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดประเภทภาษีที่ท้องถิ่นควรทำหน้าที่รับผิดชอบ เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาจัดสรรงบประมาณที่พบว่าในทางปฏิบัติ เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ กลายเป็นเรื่องการต่อรองทางการเมือง ทั้งในระดับรัฐบาลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ หรือภาษีบางประเภทที่มีควรเป็นหน้าที่การจัดเก็บในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่อยู่ในหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

สภาพปัญหาดังกล่าว กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อยู่ในสถานการณ์หรือบรรยากาศบรรยากาศ ที่ต้องแข่งขันทางการเมือง (political competitions) ผ่านการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการสาธารณะ รวมทั้งไม่มีศักยภาพเพียงพอในการจัดบริการสาธารณะที่หลากหลาย (diversity of service) เพื่อให้บริการแก่ประชาชน เพราะล้าหลังแค่การดำเนินการตามภารกิจขึ้น

พื้นฐานที่ถูกถ่ายโอนจากส่วนกลาง งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ก็ยังมีไม่เพียงพอ

4. การให้บริการสาธารณะโดยการให้เอกชนเข้าร่วมอาจดำเนินการได้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพทางด้านการเงินและอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ในระยะยาว การให้เอกชนเข้าร่วมจัดบริการสาธารณะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้สมมุติฐานว่าจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถให้บริการต่อสังคมโดยรวมได้ดีกว่าการจัดทำโดยภาครัฐ เพราะในบางกรณีการจัดทำบริการสาธารณะจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ดังนั้นหากท้องถิ่นไม่อาจดำเนินการกิจด้วยตนเองได้ ก็ต้องส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถแสวงหาแนวทางอื่น ๆ ในการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น การว่าจ้างเอกชนรับเหมาช่วง (contracting out) การร่วมมือกับภาคเอกชน (public-private partnership) หรือแม้แต่การมอบให้ราชการส่วนกลางหรือร่วมมือกับราชการส่วนการในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นต้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2552 : 136)

ประเด็นที่ถูกตั้งคำถามในกรณีดังกล่าว คือ การให้เอกชนเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งในรูปแบบการว่าจ้างเอกชนหรือการร่วมมือกับภาคเอกชน อาจดำเนินการได้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพทางด้านงบประมาณ ทั้งนี้หากนำข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยปี พ.ศ.2560 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2560) เป็นตัวตั้ง ก็จะพบว่า ปัจจุบันมีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 7,853 แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 178 แห่ง เทศบาลตำบล 2,233 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,334 แห่ง องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง ตัวเลขเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยกว่าร้อยละ 67 อยู่ในรูปขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยังต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อดำเนินการตามภารกิจที่ถูกถ่ายโอนให้ ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงไม่มีแห่งที่พร้อมในการจัดบริการสาธารณะด้วยวิธีการว่าจ้างเอกชนหรือร่วมมือกับเอกชน นั้นย่อมหมายความว่า การให้บริการลักษณะนี้อาจกระจุกตัวอยู่เฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองเป็นหลัก และอาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพระหว่างประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ประกอบกับการว่าจ้างหรือร่วมมือกับเอกชนในการจัดบริการสาธารณะอาจทำให้มีต้นทุนที่สูงขึ้น ซึ่งในระยะยาวหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบกรับภาระต้นทุนนี้ไม่ไหว ย่อมเกิดการผลักภาระให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ

5.4.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

ประเด็นวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะในอนาคตจะพิจารณาจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย รวมถึงการสัมภาษณ์เจาะลึกในเชิงคุณภาพในประเด็นที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจในปัจจุบัน ดังนี้

ประเด็นการวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการคลังท้องถิ่นของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะมีกลุ่มนักวิชาการในแนวนี้เสนอให้เน้นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นเพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในเชิงรายได้ อันจะนำไปสู่ความเป็นอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) ในที่สุด (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2556 : 30) ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นในที่นี้จะพิจารณาออกเป็น 4 มิติคือ รายได้ รายจ่าย เงินอุดหนุน และการกู้ยืม ดังนี้ (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2556 : 30)

1) ในมิติของรายจ่ายควรเน้นหัวข้อการกำหนดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรูปแบบการถ่ายโอนโดยจำแนกภารกิจ (unbundle) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการกำหนดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นซึ่งแต่เดิมนั้นกำหนดโดยระบุเป้าหมายไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กล่าวคือ การกำหนดรายจ่ายของการกระจายอำนาจตามภารกิจที่ถ่ายโอนโดยจำแนกงานระหว่างกลไกรัฐส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันตามหลักการประหยัดจากขนาดของภารกิจ (economies of scale) แต่หลักการดังกล่าวไม่สามารถแบ่งแยกภารกิจได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้น โจทย์การวิจัยในเรื่องการกำหนดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คือ เป็นไปได้หรือไม่ว่าการถ่ายโอนภารกิจจะเป็นไปในลักษณะการจำแนกภารกิจในภาพรวมว่าหน่วยงานใดจะเป็นหน่วยกำกับนโยบาย หน่วยงานใดเป็นหน่วยกำกับดูแล หน่วยงานใดเป็นหน่วยลงทุน และหน่วยงานใดเป็นหน่วยบริหารจัดการ เนื่องจากถ้าสามารถจำแนกดังกล่าวได้จะเป็นการช่วยให้เกิดประสิทธิภาพ การรักษาคุณภาพ ตลอดจนถึงคุณภาพของบทบาทไม่ว่าจะเป็นฝ่ายกลไกรัฐส่วนกลางหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2556 : 30-34)

2) ในมิติของรายได้ควรเน้นหัวข้อการเพิ่มแหล่งรายได้รูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าโครงสร้างรายได้หรือโครงสร้างภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่มีการจัดตั้งเทศบาลในปี พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบันยังเป็นแบบแผนในลักษณะเดียวกัน โครงสร้างดังกล่าวได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการ

ควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น โจทย์การวิจัยหลักก็คือ ทำอย่างไรถึงจะเพิ่มแหล่งรายได้ใหม่ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถลงทุนเรื่อง การให้บริการสาธารณะเพื่อสร้างรายได้ใหม่ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสนใจกับการศึกษามากกว่าการจัดบริการสาธารณะอย่างเช่น การศึกษาในการพัฒนา (สกนธ์ วรรณวัฒนา, 2559 : 30-31 ; 2556 : 40-42)

3) ในมิติของเงินอุดหนุนควรเน้นหัวข้อปัญหาแรงงานต่างชาติกับหลักการคำนวณการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เราพบว่า ในปัจจุบันปัญหาแรงงานต่างชาติในพื้นที่ท้องถิ่นนั้น ต้องใช้สินค้าสาธารณะที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่แรงงานต่างชาติไม่ใช่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในลักษณะที่เรียกว่า “คนจ่ายไม่ได้ใช้ คนใช้ไม่ได้จ่าย” ดังนั้น การคำนวณการให้เงินอุดหนุน โดยนับจากจำนวนประชากรที่อยู่ในจังหวัดโดยไม่ได้นับแรงงานต่างชาติเข้าไปด้วยซึ่งนำมาสู่โจทย์วิจัยหลักที่ว่า เราจะมีหลักการคำนวณการให้เงินอุดหนุนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีแรงงานต่างชาติในพื้นที่อย่างไร (พินสุดา วงศ์อนันต์, 2559 : 57-60 ; กนต์ธีร์ นุชสุวรรณ, 2559 : 62-63)

4) ในมิติของการกู้ยืมควรเน้นหัวข้อการกู้เงินเพื่อการลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเด็นวิจัยนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า การหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากรายได้ก็จะคืนสู่การพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะอย่างไรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถหารายได้กับการใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาทรัพยากร การบริหารขององค์กร เช่น แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ในการนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาความโปร่งใสในด้านการเงินการคลังเพื่อสถาบันการเงินภายนอกมองเห็นความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าถึงแหล่งเงินใหม่ๆ ได้ เช่น การกู้ยืม การออกพันธบัตรรัฐบาล รวมไปถึงการจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกนธ์ วรรณวัฒนา, 2559 : 31-32)

ส่วนวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น ควรเน้นการวิจัยเชิงผสมผสาน (mixed method) และการวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับกระจายอำนาจของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ผ่านมาในประเทศไทยนั้นใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์เชิงสถิติ (quantitative method) เป็นหลัก จึงควรเพิ่มการวิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative method) ที่เน้นการวิเคราะห์พรรณนาในเชิงลึกลงรายละเอียด (สัมภาษณ์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, วันที่ 8 สิงหาคม 2560) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอการวิจัยเชิงผสมผสานเป็นวิธีวิทยาหลัก นอกจากนี้ การวิจัย

ของทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ผ่านมายังเน้นการวิจัยในเชิงประจักษ์ (empirical research) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ (สัมภาษณ์ศิริวัฒน์, วันที่ 8 สิงหาคม 2560) แต่ยังขาดการวิจัยที่ชี้ว่า จะอย่างไร (how to) (วิศาล บุปผเวศ, 2559 : 71-74 ; กนต์ธีร์ นุชสุวรรณ, 2559 : 75-78) การวิจัยเชิงเสนอทางออก (prescriptive research) ที่ผู้วิจัยจะเสนอในที่นี้ก็คือ การวิจัยเชิงนโยบายนั่นเอง ในการนำเสนอการวิจัยเชิงผสมผสานและการวิจัยเชิงนโยบายจะมีสาระที่สำคัญดังนี้

ก. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสมผสาน

ในปัจจุบันมีความพยายามเสนอกรรมวิธีการวิจัยที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ฐานคิดปรัชญาปฏิบัตินิยม (Teddle and Tashakkori, 2009) ฐานคิดปฏิบัตินิยมมองกรรมวิธีการวิจัยว่าเป็นเครื่องมือ (instrument) ที่ไม่ควร ไปยึดมั่นถือมั่น แต่ควรให้ความสำคัญต่อผลการวิจัยที่ตอบคำถามวิจัย โดยผู้วิจัยจะใช้กรรมวิธีวิจัยแบบไหนก็ได้ ลักษณะทั่วไปของปรัชญาปฏิบัตินิยมที่สำคัญมีดังนี้ คือ (Teddle and Tashakkori, 2009 : 74)

1. เป้าหมายของปฏิบัตินิยม คือ การแสวงหาทางสายกลางระหว่างแนวปรัชญาที่มุ่งหาความรู้ที่แน่นอนตายตัว (dogmatism) และแนวปฏิเสธความรู้ที่แน่นอน (skepticism) โดยปฏิบัตินิยมมุ่งแสวงหาทางออกที่จะปฏิบัติได้จริงในการตอบปัญหาทางปรัชญาที่ถกเถียงกันมายาวนาน

2. ปฏิบัตินิยมปฏิเสธแนวคิดทางปรัชญาที่มีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น เหตุผลนิยมกับประสบการณ์นิยม สัจจะนิยมกับสำนักต่อต้านสัจจะนิยม เจตจำนงเสรีกับนิยัตินิยม ปรากฏการณ์และความเป็นจริง อัตวิสัยและภาววิสัย เป็นต้น แต่ปฏิบัตินิยมเสนอวิธีการเชิงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาคู่ตรงข้ามในทางปรัชญาดังกล่าว รวมทั้งได้เสนอทางเลือกในทางวิธีวิทยาคด้วย

3. ปฏิบัตินิยมเข้ามาแทนที่แนวคิดที่แบ่งแยกระหว่างโลกภายในกับโลกภายนอกด้วยแนวคิดที่เน้นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ ดังนั้นปฏิบัตินิยมจึงมองความรู้ว่าเป็นทั้งสิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาและเป็นความจริงของโลก

4. ทฤษฎีในทัศนะของปฏิบัตินิยมนั้นมีฐานะเป็นเพียงเครื่องมือมากกว่าเป้าหมายการวิจัย ดังนั้นทฤษฎีที่ถูกต้องจึงตั้งอยู่บนฐานที่ว่าสามารถใช้ในการพยากรณ์และประยุกต์ได้ได้อย่างไร

5. ปฏิบัตินิยมยืนยันถึงความหลากหลายนิยม (pluralism) และให้ความสำคัญต่อการ บูรณาการแบบผสมผสาน (eclecticism) ระหว่างทฤษฎีต่างๆ รวมถึงวิธีการวิจัยรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจมนุษย์และโลกมากขึ้น

6. ปฏิบัตินิยมมองว่าการค้นคว้าหาคำตอบทางสังคมทั้งในรูปแบบการทำวิจัยและการเรียนรู้ใช้ชีวิตประจำวันมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เนื่องจากนักวิจัยหรือประชาชนต่างก็ต้องทดลองความเชื่อและทฤษฎีของตัวเองโดยอาศัยประสบการณ์และการลองลงมือทำเพื่อตรวจสอบให้เห็นว่าอะไรได้ผล อะไรช่วยแก้ปัญหา อะไรช่วยตอบคำถามและอะไรที่ช่วยให้คนเราสามารถอยู่รอดได้ในการดำรงชีวิต

7. ปฏิบัตินิยมมองความจริงเป็น 2 ระดับคือ ความจริงแท้หรือปรมาตัตถะและสมมติตัตถะ สมมติตัตถะนั้นมีลักษณะชั่วคราวเป็นเสียงสือหรือเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ประโยชน์ เนื่องจากสมมติตัตถะจะเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

8. ปฏิบัตินิยมใช้การปฏิบัติการเพื่อที่จะสร้างปรัชญาและสนับสนุนทฤษฎีที่นำมาใช้ได้จริง (practical theory)

9. ปฏิบัตินิยมแสดงจุดยืนในเชิงคุณค่าอย่างเปิดเผยในการทำวิจัย คุณค่าเหล่านี้นักวิจัยได้รับมาจากชีวิตทางวัฒนธรรมของเขา เช่น ประชาธิปไตย เสรีภาพ เสมอภาคและความก้าวหน้า

กล่าวโดยสรุปแล้ว จาการากฐานปรัชญาแบบปฏิบัตินิยม ทำให้การวิจัยเชิงผสมผสานมีฐานคิดในการวิจัยทางสังคมแตกต่างจากสำนักวิจัยหรือแนวทางการวิจัยอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วพบว่า การวิจัยแบบผสมผสานเป็นรูปแบบการวิจัยที่มุ่งผสมกรรมวิธีทั้งของการวิจัยและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน โดยมุ่งหวังที่จะขยายความเข้าใจหรือความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น ในการทำความเข้าใจถึงการวิจัยแบบผสมผสานโดยเปรียบเทียบกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสามารถสรุปได้จากตารางที่ 5.20 (Teddle and Tashakkori, 2009: 22) ดังนี้

ตารางที่ 5.20 การเปรียบเทียบระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและแบบผสมผสาน

มิติการเปรียบเทียบ	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	การวิจัยแบบผสมผสาน
การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย	มุ่งเน้นการยืนยันองค์ความรู้ให้หนักแน่น (confirmatory)	มุ่งเน้นการบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ (exploratory)	มุ่งทั้งการบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่และการยืนยันองค์ความรู้ให้หนักแน่น
การออกแบบวิจัย	ใช้การสำรวจและการทดลอง	เน้นใช้แนวชาติพันธุ์วรรณาและแบบปรากฏการณ์วิทยา	ใช้ทุกรูปแบบ
การเก็บตัวอย่าง	ใช้การสุ่มตัวอย่าง (random sampling)	ใช้การเลือกตัวอย่าง (purposive sampling)	ใช้ทั้งการสุ่มตัวอย่างและเลือกตัวอย่าง
การเก็บรวบรวมข้อมูล	เน้นแบบสอบถามแบบทดสอบแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตการณ์	เน้นการสัมภาษณ์การอภิปรายกลุ่มเฉพาะการสังเกตการณ์การสังเกตการณ์การแบบไม่มีโครงสร้าง	ใช้ทุกรูปแบบ
การวิเคราะห์ข้อมูล	การวิเคราะห์ทางสถิติ	การวิเคราะห์สาระหลัก (thematic analysis)	ใช้ทั้งการวิเคราะห์ทางสถิติและการวิเคราะห์สาระหลัก
การสรุปผลการวิจัย	ดูความตรงในการอนุมาน (inference validity)	ดูความน่าเชื่อถือ (trustworthiness)	ดูคุณภาพในการอนุมานและความสามารถในการนำข้อสรุปไปใช้กับที่อื่น (inference

			quality and inference transferability)

ที่มา : ปรับปรุงจาก Teddie and Tashakkor, 2009: 22

จากตารางที่ 5.20 เมื่อเปรียบเทียบมิติต่างๆ ของการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและแบบผสมผสาน สามารถสรุปเพื่อทำการวิจัยแบบผสมผสานตามขั้นตอนของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ในขั้นการกำหนดปัญหาวิจัย พบว่าวิธีการแบบผสมผสานจะให้ความสำคัญต่อคำถามวิจัยทั้งแบบปริมาณและคุณภาพคือ การคำนึงถึงทั้งโจทย์วิจัยที่มาจากข้อเท็จจริงทางทฤษฎีและความหมายในเชิงอัตวิสัย
2. ในขั้นการตั้งสมมติฐาน พบว่าวิธีการแบบผสมผสานจะใช้ทั้งตรรกะในการกระบวนกรแบบนิรนัย (deductive logic) และแบบอุปนัย (inductive logic) ให้อยู่ในวงจรเดียวกัน
3. ในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น วิธีการแบบผสมผสานใช้การออกแบบวิจัยที่มีการบูรณาการทั้งแบบปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกัน เช่น การผสมผสานในแบบคู่ขนานกันไป (parallel) หรือการผสมผสานแบบรับลูกกันต่อ (sequential) เป็นต้น
4. ในขั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการแบบผสมผสานจะใช้การวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปคือ การตีความเนื้อหาสาระสำคัญและการวิเคราะห์โดยอาศัยสถิติโดยมีความเชื่อว่าสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลไปมาระหว่างปริมาณและคุณภาพได้
5. ในขั้นการสรุปผลวิจัย วิธีการแบบผสมผสานจะให้ความสำคัญต่อคุณภาพในการอนุมาน (inference quality) ของข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยทั้งจากเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การผสมผสานระหว่างกรรมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจะเป็นกรรมวิธีที่ดีที่สุดในการทำวิจัยปัจจุบันเนื่องจาก (Teddie and Tashakkori, 2009: 33-36)

1. การผสมผสานกรรมวิธีช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตั้งคำถามในเชิงบุกเบิกความรู้ใหม่ (exploratory question) และคำถามในเชิงยืนยันองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม (confirmatory question) ไปพร้อมๆ กันได้ ดังนั้นการวิจัยเชิงผสมผสานจึงเป็นการพิสูจน์ทฤษฎีและพัฒนาทฤษฎีได้ไปด้วยกัน

2. การผสมผสานกรรมวิธีช่วยให้การอนุมานข้อสรุปผลการวิจัยมีความหนักแน่นยิ่งขึ้นเนื่องจากมีความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษาในเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามกับการตีความในเชิงอัตวิสัยจากประสบการณ์ ดังนั้นจะทำให้การรายงานผลการวิจัยมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. การผสมผสานกรรมวิธีช่วยรองรับการทำวิจัยที่มีฐานคิดแตกต่างหลากหลายได้ซึ่งจะทำให้ผลวิจัยที่ออกมามีคำตอบที่หลากหลาย การกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลที่เป็นประโยชน์หลายประการ เช่น การต้องเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลไปมาระหว่างปริมาณและคุณภาพหรือต้องมีการออกแบบวิจัยใหม่สำหรับการทำวิจัยในระยะต่อไป เป็นต้น

ข. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบายเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ในลักษณะของสหวิทยาการและบูรณาการเพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ในการเลือกรูปแบบวิธีการวิจัยเชิงนโยบายตามตารางที่ 5.21 ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาสาระสำคัญของรูปแบบการวิจัยดังนี้ (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2535 ; ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2533 ; 2542)

ตารางที่ 5.21 ขั้นตอนและเทคนิคการวิจัยเชิงนโยบาย

ขั้นตอนการวิจัย	เทคนิคการวิจัย
1. วัตถุประสงค์การวิจัย	- การวิจัยช่วยขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
2. ลักษณะของคำถามวิจัย	- นโยบายถูกกำหนดมาอย่างไร - นโยบายสาธารณะนั้นควรถูกกำหนดอย่างไร
3. กรอบความคิดของการวิจัย	- มีหรือไม่มีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การวิจัย
4. สมมติฐานการวิจัย	- การมีหรือไม่มีสมมติฐานขึ้นอยู่กับการมีหรือไม่มีกรอบความคิดการวิจัย
5. การใช้ตัวอย่าง	- การสุ่มตัวอย่างหรือการเลือกตัวอย่างเชิงคุณภาพ
6. เครื่องมือวิจัย	- เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ
7. การตรวจสอบคุณภาพการวิจัย	- การตรวจสอบเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ
8. การเก็บรวบรวมข้อมูล	- เทคนิคปริมาณและคุณภาพ
9. การวิเคราะห์ข้อมูล	- การวิเคราะห์เชิงสถิติหรือการตีความหมาย

ถึงแม้ว่าในทางวิชาการเป้าหมายการวิจัยเชิงนโยบายอาจครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์เพื่อการพรรณนา (description) การวิเคราะห์หาเหตุปัจจัย (explanation) และการแสวงหาทางออก (prescription) แต่ในที่นี้ควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อแสวงหาออกเป็นหลัก การนำความรู้จากการวิจัยมาใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะสามารถประยุกต์ได้ตั้งแต่ขั้นการก่อตัวของนโยบาย (policy formation) ขั้นตัดสินใจกำหนดนโยบาย (policy decision) ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) และขั้นการประเมินผลนโยบาย (policy evaluation) ดังนี้

การวิจัยขั้นการก่อตัวนโยบายเป็นการหาข้อเท็จจริงและความรู้ที่มุ่งการสร้างปัญหาวิจัยเชิงนโยบายและทางเลือกนโยบาย ดังนั้น จึงอาจใช้เทคนิคการวิจัยได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การอภิปรายกลุ่มเฉพาะ การใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อหาข้อสรุปจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

การวิจัยขั้นตัดสินใจกำหนดนโยบายเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาว่าผู้มีอำนาจลงมติรับหรือไม่รับนโยบาย ใช้หลักเกณฑ์อะไรในการตัดสินใจ เช่น การคำนวณผลได้ผลเสีย (rational model) หรือการกำหนดนโยบายใหม่บนฐานของนโยบายเก่าที่มีอยู่ (incremental model) เป็นต้น ส่วนเทคนิคการวิจัยก็สามารถใช้ได้ทั้งเทคนิคเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิจัยขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ปัจจัยด้านทรัพยากรในการบริหาร ปัจจัยด้านบริบทในการดำเนินนโยบาย ปัจจัยด้านเนื้อหาสาระของตัวนโยบาย หรือปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น ส่วนเทคนิคการวิจัยก็สามารถใช้ได้ทั้งเทคนิคเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิจัยขั้นการประเมินผลนโยบายจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการวิจัยเชิงประเมินผลทั่วไป

5.5 แนวความคิดระดมมวลชนแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ของแนวความคิดระดมมวลชนแบบมีส่วนร่วมจะนำเสนอในหัวข้อใหญ่ 2 หัวข้อคือ

5.5.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

5.5.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.5.1 การสังเคราะห์องค์ความรู้

แนวความคิดระดมมวลชนแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทยมีพื้นฐานมาจากแนวการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองสำนักมาร์กซิสต์ที่เน้นการสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจ กล่าวคือ การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองได้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่สามารถขับเคลื่อนไปถึงประชาชนได้เนื่องจากติดอยู่กับโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบชนชั้นนำที่อาศัยเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ รวมถึงกระบวนการสะสมทุนทั้งที่เป็นการสะสมทุนเบื้องต้น (primitive accumulation of capital) และการสะสมทุนแบบทุนนิยม (capitalist accumulation of capital) ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น โครงสร้างอำนาจและกระบวนการสะสมทุนในท้องถิ่นอยู่ในกระบวนการหรือเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับนักการเมืองที่เป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งเนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นมองกระบวนการเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสะสมทุน ดังนั้น ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นจึงไม่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างเต็มที่งานวิจัยโครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนท้องถิ่นที่ใช้หน่วยในการศึกษาระดับจังหวัดมีตัวอย่างเช่น

งานวิจัยของชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬารถิ่นบางเตียว (2549) เรื่อง *เจ้าพ่อ ท้องถิ่น การเมือง และโลกาภิวัตน์* ได้ชี้ให้เห็นว่าจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่นายทุนท้องถิ่นที่แสดงพฤติกรรมแบบเจ้าพ่อ บทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อเกิดขึ้นในโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่มีลักษณะสามชั่วอำนาจภายใต้การสะสมทุนเบื้องต้นในท้องถิ่น ส่วนในจังหวัดชลบุรีนั้น ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2557) ได้วิจัยเรื่อง *“โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในจังหวัดแห่งหนึ่ง”* ชี้ให้เห็นว่าการก่อรูปโครงสร้างอำนาจชั่วเดียวของตระกูลคุณปลื้มมีรากฐานมาจากการสะสมทุนเบื้องต้น ที่พัฒนาจากธุรกิจการค้าผู้ธุรกิจสีเทาและผู้ธุรกิจสีขาวในที่สุด เช่น การแอบค้าขายของเถื่อนตามชายทะเล การทำธุรกิจหอย การหักค่าหัวคิวในธุรกิจประมง ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจการบริการ ธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในกระบวนการสะสมทุนดังกล่าวนี้ ได้มีการสร้างเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นบนสายสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์กับคนกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เครือข่ายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ เครือข่ายข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครือข่ายผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตลอดจนถึงการลงไปสร้างเครือข่ายกับประชาชนในพื้นที่ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนเครือข่ายอำนาจในระดับชาติซึ่งพรรคไทยรักไทยเข้ามาบริหารทางการเมือง และการหลบหนีคดีของผู้นำเครือข่ายที่เป็นบิดาได้ก่อให้เกิดวิกฤติทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้ม เป็นผลให้เกิดการสูญเสียพื้นที่ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นให้คู่แข่งทางการเมือง อย่างไรก็ตามแล้วแต่ตระกูลคุณปลื้มก็พยายามปรับตัวเพื่อสืบทอดโครงสร้างอำนาจชั่วคราว โดยการหันมาทำงานการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น การริเริ่มงานการเมืองเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างฐานเสียงในการเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับกลไกทางการเมืองโดยการจัดตั้งพรรคการเมืองท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานในการทำงานการเมืองระดับชาติ ผลจากการปรับและประสานกลไกต่างๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันทำให้กลุ่มตระกูลคุณปลื้มสามารถสืบทอดโครงสร้างอำนาจชั่วคราวมาจนถึงปัจจุบัน

งานของ ธนัญญ์ ศรีโสม (2556) เรื่อง พลวัตของเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ในยุคของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ชี้ให้เห็นว่า ในสถานการณ์ของจังหวัดชลบุรีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 กระบวนการกระจายอำนาจของจังหวัดชลบุรีได้ช่วยปรับเปลี่ยนจากเครือข่ายอุปถัมภ์ทางการเมืองในแบบดั้งเดิมในรุ่นที่มีนายสมชาย คุณปลื้ม หรือกำนันเป๊าะเป็นผู้นำไปสู่เครือข่ายอุปถัมภ์ในแบบสมัยใหม่ในรุ่นลูกของครอบครัวคุณปลื้ม ผลกระทบจากเครือข่ายกระจายอำนาจในจังหวัดชลบุรีที่ปรากฏให้เห็นก็คือ โครงสร้างอำนาจดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี และสร้างความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร

ในท้ายที่สุดงานวิทยานิพนธ์ของโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2554) พัฒนาการของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออก : วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง ได้ศึกษาโครงสร้างอำนาจในจังหวัดทั้งภาคตะวันออกที่สัมพันธ์กับการสะสมทุนท้องถิ่นจะพบว่า ในภาคตะวันออกนั้นมีโครงสร้างอำนาจที่แบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบคือ โครงสร้างอำนาจชั่วคราวดังเช่นในจังหวัดชลบุรี โครงสร้างอำนาจสองชั่วดั่งเช่น จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงสร้างอำนาจสามชั่วดั่งเช่นจังหวัดระยอง และโครงสร้างอำนาจหลายชั่วดั่งเช่น จังหวัดจันทบุรีและตราด

นอกจากโครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนที่พบในจังหวัดภาคตะวันออกแล้วยังงานวิจัยในลักษณะเดียวกันที่ชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างอำนาจที่อุปสรรคต่อการเมืองการปกครองและประชาธิปไตย

ท้องถิ่นในภาคอื่นอีกด้วย เช่น การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีของ พิชาย รัตนติลล ฅ ภูเก็ต (2552) เรื่อง โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง ที่ชี้ให้เห็นว่าการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ในระดับเทศบาลมีพลวัตรของการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบอุปถัมภ์เชิงพหุภาคี (corporate clienteles) กล่าวคือ มีกลุ่มอำนาจทางยุทธศาสตร์ (strategic power groups) ที่เป็นชนชั้นนำท้องถิ่นหลายกลุ่มที่มี บทบาทครอบงำการเมืองท้องถิ่น กลุ่มอำนาจแต่ละกลุ่มมีรากฐานทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่แตกต่าง กัน นอกจากนี้ งานของ ศิวัช บุญเกิด (2555) เรื่อง พัฒนาการเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นหลังการเปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในโครงสร้างท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี กล่าวคือ เครือข่ายอำนาจจอมพลถนอมและจอมพลประภาสได้เสื่อมอำนาจลงและเกิดการก่อรูปเครือข่ายอำนาจของ นายทวีข กลิ่นประทุม และเครือข่ายอำนาจของนายจรูญ วัฒนารักษ์ขึ้น ส่วนเครือข่ายอำนาจของพรรค ประชาธิปัตย์นั้นได้สืบทอดอำนาจผ่านแกนนำรุ่นก่อตั้งและเครือข่ายอำนาจของหลวงสิทธิเทพการก็มีการ ปรับเปลี่ยนและสืบทอดอำนาจผ่านนายวินิจ วังตาล

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนท้องถิ่นในระดับหมู่บ้านและตำบลนั้นงาน ศึกษาแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองก็ชี้ให้เห็นถึงว่า มีการทำงานของโครงสร้างทั้งสองทั้งโครงสร้างอำนาจ และการสะสมทุนในท้องถิ่น เช่น งานของ พิชาย รัตนติลล ฅ ภูเก็ต (2533) เรื่อง โครงสร้างอำนาจและชน ชั้นนำในชนบทไทย กรณีศึกษาหมู่บ้านดั้งเดิมและหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลง พบว่า โครงสร้างอำนาจ และพลวัตรของโครงสร้างอำนาจ กรณีหมู่บ้านดั้งเดิมนั้น โครงสร้าง อำนาจองค์รวมมีลักษณะที่เกิดจาก การสอดประสานโครงสร้างอำนาจแบบเครือญาติ แบบอุปถัมภ์และแบบฝักฝ่าย โดยมีพลวัตรที่เริ่มต้นจาก โครงสร้างอำนาจแบบเครือญาติ ซึ่งมีการกระจายอำนาจของหัวหน้ากลุ่มตระกูลต่างๆ ในชุมชน จากนั้นก็ เริ่มผันแปรมาสู่ลักษณะอำนาจเชิงอุปถัมภ์อันเป็นความสัมพันธ์แนวตั้งระหว่างผู้นำกับลูกน้อง เมื่ออำนาจ รัฐเข้าไปแทรกแซงหมู่บ้านก็ได้มีการก่อรูปความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการกับชาวบ้านมากขึ้น ขณะเดียวกันความผันแปรของโครงสร้างอำนาจก็ได้หยุดอยู่แค่นั้น กล่าวคือ เมื่อระบบเงินตราเริ่มเข้ามามี บทบาทมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับชาวบ้านก็ก่อรูปในเชิงอุปถัมภ์ขึ้นมาภายใต้การขูดรีด นอกกระบบเศรษฐกิจทุนนิยม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ภายในหมู่บ้านมิได้เป็นเนื้อเดียวกันอย่างเช่นในอดีต ในทางตรงกันข้ามกลับมีการแย่งชิงและช่วงชิงสิ่งที่มีคุณค่าในหมู่บ้านอยู่เสมอๆ และทำให้เกิดการก่อตัว เป็นกลุ่มฝักฝ่ายภายในหมู่บ้าน

งานศึกษาโครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในระดับหมู่บ้านและตำบลที่มีผลต่อเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังปี พ.ศ. 2540 ปรากฏให้เห็นในงานของ **ตระกูล มีชัย (2548) เรื่อง การเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล** ตระกูลได้เปรียบเทียบการเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างการเลือกตั้งโดยอ้อมกับการเลือกตั้งโดยตรง โดยตระกูลชี้ให้เห็นว่าในช่วงที่มีการเลือกตั้งโดยอ้อมผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีการหาเสียงในลักษณะญาติพี่น้องของผู้สมัครช่วยกันหาเสียงซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีบทบาทสูง ลักษณะการหาเสียงเน้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลในหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติ ผู้รับเหมาท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น ตระกูลชี้ให้เห็นว่าในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษานักการเมืองระดับชาติ กลุ่มผู้รับเหมาระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่างฝ่ายต่างส่งคนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและหากสามฝ่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาตินักการเมืองระดับท้องถิ่นและกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ในลักษณะต่างตอบแทน ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ด้านผลประโยชน์ ส่วนพฤติกรรมในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนมีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งการชื้อขายเสียง ระบบเครือญาติ ความเกรงใจ การประกาศสังกัดกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง ผลงานในอดีต ทั้งนี้ตระกูลชี้ให้เห็นว่าลักษณะของการขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาตินักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดกลุ่มผลประโยชน์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งผลกระทบตามมาของการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การแสวงหาประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของประโยชน์ต่างตอบแทนใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลและลักษณะที่สองเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนในการเป็นฐานเสียงของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกจากนี้ งานของ **ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอพาร อินบางเตียว (2553) เรื่อง การเลือกตั้งท้องถิ่นบนฐานธุรกิจการเมืองของชุมชนกระแสนน จังหวัดระยอง** พบว่า การเลือกตั้งของตำบลแต่เดิมยังไม่ปรากฏในลักษณะธุรกิจการเมืองจนกระทั่งเมื่อมีการขยายกลไกของรัฐส่วนกลางเข้ามาในชุมชนพร้อมทั้งการแทรกตัวของระบบทุนนิยมในรูปของการผลิตเพื่อขายและความแพร่หลายของเศรษฐกิจเงินตรา

ประกอบกับการขยายตัวกลไกการเลือกตั้งหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 เนื่องจากกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายการเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ในระยะแรกและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) โดยการสร้างห้วคะแนนจากผู้นำชุมชนกระแสนบน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างผู้นำชุมชนเป็นห้วคะแนนในเครือข่ายการเมืองของชนชั้นนำระดับจังหวัดสามารถนำมาใช้ขับเคลื่อนในชุมชนกระแสนบนได้เพราะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตภายในชุมชนไปในทางที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรภายนอกมากขึ้น เช่น การใช้เงินในเศรษฐกิจเงินตรา การขายผลิตภัณฑ์เกษตรและซื้อของในระบบตลาด เป็นต้น ระบบห้วคะแนนจึงได้พัฒนามาสู่ระบบธุรกิจการเมืองเมื่อมีเงื่อนไขของการนำนโยบายกระจายอำนาจลงสู่ปฏิบัติในท้องถิ่นโดยมีการแบ่งอำนาจระหว่างชนชั้นนำทางการเมืองในประเทศ ความหมายของระบบธุรกิจการเมืองจากการตีความวิถีชีวิตของคนกระแสนบนอาจสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและการปกครองผ่านกิจกรรมการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการโดยมีอุดมการณ์เพื่อการสะสมทุนเศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง ดังนั้น การเลือกตั้งภายใต้เงื่อนไขความแพร่หลายของเศรษฐกิจเงินตรา การพึ่งพิงระบบตลาดแบบผูกขาดตลอดจนการทำงานที่ไม่ตอบสนองปัญหาของชุมชนของประเทศไทยนำไปสู่การใช้วิธีคิดแบบธุรกิจ คือ การลงทุนเพื่อได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นหลักและเมื่อได้รับตำแหน่งทางการเมืองและการปกครองก็ต้องมีกิจกรรม “การถนอมทุน” โดยมีเรื่องชื่อเสียง ศักดิ์ศรีของวงศ์ตระกูลและการตอบสนองบุคลิกตัวตนเป็นปัจจัยเสริม

งานวิจัยเชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ขยายการวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมของการสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นก็คือ งานของจิตรา สมบัติรัตนานันท์ (2557) เรื่อง **วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษากลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น** จิตราได้วิเคราะห์ การก่อรูป และพัฒนาการของชนชั้นกลางในกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น รวมถึงการก่อรูป พลวัต ปัจจัย และเงื่อนไขเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่าการก่อรูปและพัฒนาการของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการทางประวัติศาสตร์ของการก่อรูปและขยายตัวชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีเป็นวัฒนธรรมแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ กล่าวคือ เป็นระบบความคิดความเชื่อที่มองพื้นที่สาธารณะทางการเมืองเป็นพื้นที่สำหรับการสะสมทุนโดยการเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองจะใช้ระบบอุปถัมภ์ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นเป็นผลคลี่คลายทางประวัติศาสตร์มาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่มีการก่อรูปมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ อุดมการณ์สะสมทุนบนฐานระบบเครือญาติ

ของชาวจีนอพยพ และระบบไพร่ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ วัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวมีพลวัตจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นไปสู่ยุคปฏิรูปการปกครองหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 มาจนถึงปัจจุบันนั้นเกิดจากกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมโดยมีปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลต่อการผลิตซ้ำคือ การเปลี่ยนระบอบการเมืองและเงื่อนไขเสริมทางเศรษฐกิจและ/หรือทางการเมืองในแต่ละยุค

ภายใต้สถานการณ์ของท้องถิ่นซึ่งมีการดำรงอยู่โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนทำให้การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านการเลือกตั้งไม่สามารถเป็นกลไกทางการเมืองให้ประชาชนที่ด้อยโอกาสและเป็นชายขอบในท้องถิ่นได้ งานในคณาภิพณธ์ของ **ประกาศ ปันตบแต่ง เรื่อง การเมืองของขบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย (2540) และผลงานที่ชื่อ การเมืองบนท้องถนน 99 วันสมัชชาคนและประวัติศาสตร์ (2541)** ได้นำเสนอการระดมมวลชนชาวบ้านภายใต้กลไกประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชื่อว่า “การเมืองบนท้องถนน” เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นโดยตรง ผลงานทั้งสองชิ้นของประกาศชี้ให้เห็นว่ากระบวนการทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งผู้แทน รวมถึงการรวมกลุ่มที่มีอยู่ในสังคมการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเพียงมายาภาพ เป็นการบังคับประชาชนให้ยอมจำนนและเป็นหลุมพรางที่จะบอกว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น ด้วยมายาภาพในลักษณะนี้ทำให้การมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบและร่วมกระบวนการตัดสินใจกลายเป็นหัวใจหรือจุดมุ่งหมายสำคัญของขบวนการชาวบ้านเพื่อต่อสู้เรียกคืนอำนาจจากตัวแทนและจัดวางความสัมพันธ์ทางอำนาจกันใหม่ โดยเฉพาะการวางตำแหน่งแห่งที่ของรัฐเสียใหม่ สำหรับวิธีการต่อสู้ของขบวนการชาวบ้านเป็นไปในลักษณะการชุมนุมกดดันด้วยจำนวนผู้ชุมนุมจำนวนมากและยืดเยื้อยาวนานเพื่อให้รัฐเปิดเวทีเจรจาแบบเสมอหน้าและยึดหลักสันติวิธี ผลที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของขบวนการชาวบ้าน คือ การเข้าถึงทรัพยากรสังคมจนสามารถใช้เพื่อการผลักดันไปสู่กระบวนการด้านนโยบายและกฎหมายที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ชุมชน รวมทั้งเกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างหรือสัมพันธภาพทางอำนาจและสร้างกติกาทางการเมืองใหม่ระหว่างรัฐ ภาคธุรกิจและขบวนการชาวบ้าน กล่าวโดยสรุปแล้วเป็นการขยายประชาธิปไตยแบบตัวแทนสู่ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองและการสร้างข้อต่อทางการเมืองให้ขบวนการชาวบ้านสามารถนำปัญหา ความเดือดร้อนเข้าสู่ระบบการเมืองได้ทั้งนี้เพื่อใช้กติกาหรือข้อต่อทางการเมืองปกป้องสภาพการดำรงชีพของผู้ร่วมขบวนการชาวบ้าน

นอกจากนี้ นฤมล ทับจุมพล. (2550). ในงานวิจัยเรื่อง ประชาธิปไตยจากมุมมองของผู้ไร้อำนาจ : กรณีศึกษาเรื่องสมัชชาคนจน ยังได้นำเสนอการถกเถียงเชิงแนวคิดประชาธิปไตยจากมุมมองของผู้ไร้อำนาจ โดยอาศัยกรณีศึกษาสมัชชาคนจนซึ่งเป็นเครือข่ายองค์กรประชาชนในระดับรากหญ้า โดยผู้เขียนได้สรุปการเคลื่อนไหวของสมัชชาคนจนทั้งในระดับชาติและระดับรากหญ้า 4 ประการ ได้แก่

1) แนวคิดเรื่องประชาธิปไตย พบว่า แนวคิดของสมัชชาคนจนเน้นเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยเชื่อมโยงระหว่างการตั้งคำถามต่อประชาธิปไตยแบบตัวแทนและสาระนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจโดยผ่านการรณรงค์ของคนจน

2) โครงสร้างขององค์กร พบว่า สมัชชาคนจนได้ใช้โครงสร้างองค์กรแบบเครือข่ายแนวราบของเครือข่ายองค์กรประชาชนที่เป็นอิสระเพื่อที่จะป้องกันการรวมศูนย์อำนาจของผู้นำเพียงไม่กี่คนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิกทั่วไปในการเคลื่อนไหวขององค์กร

3) ยุทธศาสตร์ทางการเมือง พบว่า สมัชชาคนจนอาศัยเชื่อมโยงระหว่างการเมืองเชิงประเด็น (issue-based politic) กับขบวนการเคลื่อนไหวเชิงชนชั้น (class-based movement) เพื่อระดมการมีส่วนร่วมของมวลชนและเพื่อสร้างความเอกภาพของเครือข่ายต่างๆ โดยสมัชชาคนจนได้อาศัยยุทธศาสตร์ของการกดดันและการเจรจาเพื่อบรรลุข้อเรียกร้องที่เป็นรูปธรรมจากฝ่ายรัฐบาล แต่ยุทธศาสตร์ดังกล่าวอ่อนลงหลังจากการใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และวิกฤตเศรษฐกิจ

4) กิจกรรมการเคลื่อนไหวขององค์กร พบว่า สมัชชาคนจนใช้การเคลื่อนไหวแบบชุมนุมประท้วงและการทำอารยะขัดขืนเป็นรูปแบบกิจกรรมหลักของการเคลื่อนไหว

แนวคิดการระดมมวลชนของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองได้พัฒนาเชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจอย่างชัดเจนเมื่อขบวนการชุมชนของชาวบ้านที่แต่เดิมนั้นทำงานแบบไม่เป็นทางการได้เข้ามาใช้กลไกที่เป็นทางการของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับการรับรองทางกฎหมายมาจากพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ความจำเป็นที่ต้องมีฐานะเป็นทางการของภาคประชาชน ในบริบทการทำงานภายใต้ระบบของภาครัฐ จะพบว่า ภาคประชาชนมีแนวโน้มเข้ามาในพื้นที่ของภาครัฐมากขึ้นตามลำดับ นับตั้งแต่การเข้ามามีบทบาทของชนชั้นกลางหัวก้าวหน้าในโครงการลงทุนเพื่อสังคมของธนาคารออมสิน และการเข้ามามีบทบาทในองค์กรมหาชน เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น ดังนั้นชาวบ้านในฐานะพันธมิตรของชนชั้นกลางดังกล่าวจำเป็นต้องมีสถานภาพที่เป็นทางการตามกฎหมายในการขับเคลื่อนทางสังคม ทางออกทางหนึ่งก็คือ การมี พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชนรองรับสถานภาพดังกล่าว (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2553)

พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 เจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ก็เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นองค์กรที่ได้รับมอบภารกิจ จากกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ในลักษณะการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นโดยองค์กรประชาสังคมคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลดังต่อไปนี้

1. ภารกิจสภาองค์กรชุมชนตำบลตามมาตรา 21 ได้ภารกิจไว้ดังนี้

1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติ

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่นและหน่วยงาน ของรัฐในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

1.3 เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกองค์กรชุมชนรวมตลอดทั้งการ ร่วมมือกันในการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.4 เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5 เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขหรือความต้องการของประชาชนอัน เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือ ทรัพยากรธรรมชาติสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นผู้อนุญาตให้ภาคเอกชนดำเนินการต้องนำความเห็น ดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและ สมาชิกองค์กรชุมชนรวมตลอดทั้งประชาชนทั่วไปในตำบลสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

1.8 ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น

2. ภารกิจสภาองค์กรชุมชนตำบลตามมาตรา 27 ได้ภารกิจไว้ดังนี้

2.1 เสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

2.2 เสนอแนะต่อผู้ว่าราชการจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขหรือความต้องการของประชาชนในเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.4 เสนอข้อคิดเห็นในเรื่องที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดปรึกษา

2.5 เสนอรายชื่อผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลสองคนเพื่อไปร่วมประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

3. การกิจสภาองค์กรชุมชนตำบลตามมาตรา 32 ได้การกิจไว้ดังนี้

3.1 กำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนในระดับตำบลให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้เพื่อเสนอให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

3.2 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและกฎหมายรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลต่อพื้นที่มากกว่าหนึ่งจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

3.3 สรุปปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดต่างๆประสบและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ

ชัยยงค์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ (2553) ได้ชี้ให้เห็นศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนที่จะพัฒนาเป็นกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนได้โดยการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนให้ปฏิบัติตามภารกิจของสภาฯ คือ การจัดตั้งองค์กรแบบประชาสังคมโดยใช้อุดมการณ์ชุมชนนิยม สำหรับกระบวนการบริหารสภาฯ ต้องใช้บริหารจัดการที่ดีแบบธรรมาภิบาล ส่วนเป้าหมายของสภาฯ ในระยะแรกต้องเน้นไปที่การสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ขณะที่ระยะยาวต้องเป็นการสร้างประชาธิปไตยของชุมชน สำหรับเข้มมุ่ง

เชิงยุทธศาสตร์นั้นจะต้องขยายการจัดตั้งสภาฯ ให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศภายในระยะเวลา 3 ปี ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของสภาฯ ที่มีการจัดตั้งขึ้นแล้ว

จากฐานการขยายกลไกของสภาองค์กรชุมชนตำบลทำให้นักเคลื่อนไหวกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองนำมาใช้เพื่อเป็นกลไกระดมมวลชนเพื่อการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นใน กระแสการเรียกร้องจังหวัดจัดการตนเองดังที่เกิดขึ้นในขบวนการของชาวบ้านบางจังหวัดเช่น จังหวัด อำนาจเจริญซึ่งเป็นจังหวัดต้นแบบจนต่อมาได้ตั้งชื่อการเคลื่อนไหวนี้ว่าอำนาจเจริญโมเดล

ตัวแทนปัญญาชนที่สะท้อนการกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนแบบมีส่วนร่วมได้อย่าง ชัดเจนก็คือ สน รูปสูง (สถาพร เริงธรรม, 2559) สน รูปสูง เป็นนักเคลื่อนไหวสังคมที่ได้เข้าร่วมการปฏิวัติ สังคมนิยมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยหลังการรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519 หลังจากการเข้ามอบ ตัวกับทางการตามนโยบาย 66/23 ใน พ.ศ. 2524 สน รูปสูง ได้หันมาเคลื่อนไหวงานปฏิรูปสังคมใน รูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน ชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน กองทุนฟื้นฟูและ เกษตรกร สมัชชาองค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย คณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน และสภาพัฒนาการเมือง

ข้อเสนอกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของสน รูปสูง เกิดจากการตระหนักถึงปัญหารัฐรวมศูนย์ของ ไทยเช่นเดียวกับแนวคิดสำนักอื่นๆ แต่ สน รูปสูง เสนอยุทธศาสตร์ในระดับเชิงโครงสร้างโดยการปฏิรูป โครงสร้างอำนาจของประเทศให้กระจายไปสู่ท้องถิ่นระดับจังหวัดที่เรียกว่า จังหวัดจัดการตนเอง แนวคิด จังหวัดจัดการตนเองในที่นี้มีฐานหลักมิใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นองค์กรชาวบ้านตาม พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ที่เรียกว่า สภาองค์กรชุมชนตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นเสมือนโรงเรียนประชาธิปไตยประชาชนที่ช่วยจัดตั้งความคิดในการกระจายอำนาจและเป็นฐานการ ระดมมวลชนชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการผลักดันการกระจายอำนาจในรูปทางเลือกนโยบาย ที่เรียกว่า “ธรรมนูญประชาชน” สน รูปสูง ให้ความสำคัญต่อมวลชนคนด้อยโอกาสมากในกระบวนการ กระจายอำนาจตามคำกล่าวจากการสัมภาษณ์ที่ว่า (สถาพร เริงธรรม, 2559 : 209,212)

“ผมอยากเห็นคนจนเข้มแข็งตลอด 33 ปี ผมมีเรื่องเดียวเท่านั้นเอง อยากปลดปล่อยคนจนให้คนจน มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี อยากเห็นกระบวนการประชาชนลุกขึ้นต่อสู้เรื่องสิทธิ ผมหวังแค่นี้”

“เรื่องปฏิรูปจะละเอียดข้างล่างไม่ได้มันจะไม่สำเร็จและจะเกิดวิกฤติระลอกต่อไปขึ้นอีก”

งานวิจัยที่ได้ศึกษาในกรณีนี้ที่สำคัญ เช่นงานวิจัยของ สถาพร เริงธรรม (2559) เรื่อง “ธรรมนูญ ประชาชน คนอำนาจเจริญกับการส่งเสริมการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น” โดยสถาพร

ชี้ให้เห็นว่าธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีเครื่องมือหนึ่งและเป็นการจรรโลงระบอบประชาธิปไตยผ่านความพยายามที่จะสร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากความเป็นประชาธิปไตยในระดับชาติหรือนานาชาติ เพราะเป็นการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ควบคู่ไปกับวิถีชีวิตของประชาชนหรืออาจเรียกได้ว่า ประชาธิปไตยที่มีชีวิต (lively democracy) เพราะธรรมนูญประชาชนจะเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนของประชาชนในการจัดทำบริหารแผนพัฒนาที่ผ่านมาธรรมนูญฯ ถูกใช้เป็นกลไกร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใช้ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรชุมชน

วิทยานิพนธ์ของ ญัฐวรรณ อารัมภ์วิโรจน์ (2557) เรื่อง **แนวทางในการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง: ศึกษากรณี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ พ.ศ. 2555** ยังชี้ให้เห็นว่าอำนาจเจริญนั้นประสบปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมนับแต่จัดตั้งเป็นจังหวัดและปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงไม่ได้รับการแก้ไขทำให้ทางจังหวัดมีแนวคิดในการปฏิรูปสำนึกหรือวิถีคิดของประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงปัญหาและหาแนวทางแก้ไขโดยพึ่งพาตนเอง กระทั่งเกิดธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญเพื่อเป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาที่สะท้อนความต้องการของประชาชนและขับเคลื่อนให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองธรรมเกษตรผ่านการใช้ช่องทาง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2550) ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 (3) ที่ว่า “รัฐต้องกระจายอำนาจให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นเอง...รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” และในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 281 ที่กำหนดให้ “ท้องถิ่นที่มีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” แต่ช่องทางดังกล่าวกลับไม่มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติรองรับด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ควรมีการตราร่างพระราชบัญญัติจังหวัดปกครองตนเองฯ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว เบ็ดเสร็จและมีความยั่งยืนตรงกับความต้องการของประชาชน มีงบประมาณเพียงพอ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

เช่นเดียวกันกับวิทยานิพนธ์ของ ภิรมย์พร ไชยยนต์ (2557) เรื่อง **การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น : ศึกษากรณีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในระดับจังหวัด** ภิรมย์พรชี้ให้เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นไทยมีปัญหาด้านโครงสร้างที่ทับซ้อนกัน ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นที่ยังไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการกำกับดูแลที่ราชการส่วนภูมิภาคกำกับดูแลท้องถิ่นจนขาดความเป็นอิสระ ปัญหา

ด้านการคลังโดยงบประมาณที่ไม่เพียงพอและขาดการพัฒนา ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลซึ่งขาดการพัฒนาและความก้าวหน้าทางสายอาชีพ และปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้ยุบราชการส่วนภูมิภาคไปรวมกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาโครงสร้างโดยให้จังหวัดปกครองตนเองเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัดมีโครงสร้างภายใน 3 ฝ่ายคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพลเมือง และราชการส่วนกลางโดยมีสภาพลเมืองที่มาจากตัวแทนของประชาชนที่หลากหลาย ทำหน้าที่นำเสนอข้อเรียกร้องและปัญหาของประชาชนและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางและเป็นการทั่วไปและรัฐส่วนกลางมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องหลักของประเทศ คือ ด้านการป้องกันประเทศ ด้านการคลังของรัฐและระบบเงินตรา ด้านการศาลหรือการยุติธรรม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเท่านั้น ให้ท้องถิ่นขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและเป็นการกำกับดูแลภายหลังการกระทำซึ่งให้อิสระแก่ท้องถิ่นมากขึ้น กำหนดอัตราการแข่งขันให้ท้องถิ่นเก็บไว้ร้อยละ 70 แบ่งให้รัฐส่วนกลางร้อยละ 30 ให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดฐานภาษีท้องถิ่นและจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ให้บุคลากรของท้องถิ่นมีระบบการพัฒนาทางสายงานที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีการเสนอรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นเงื่อนไขในการดำเนินการหรือตัดสินใจของท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ของ **พีระนัทร ดาบเพชร (2557) เรื่อง กระบวนการกระจายอำนาจสู่ชุมชน : กรณีศึกษายุทธวิธีการผลักดันนโยบายจังหวัดจัดการตนเอง** งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดจัดการตนเองพัฒนามาจากกระแสปฏิรูปการเมืองหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 และการเกิดรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ นอกจากนี้จังหวัดจัดการตนเองยังพัฒนาขึ้นมาจากความเหลื่อมล้ำทางอำนาจระหว่างรัฐส่วนกลางและท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นออกมาเคลื่อนไหวเสนอกฎหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง จังหวัดจัดการตนเองก่อให้เกิดผลสะท้อนทางการเมืองและสังคมอย่างน้อยสองประการ ประการแรก ในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมออกแบบนโยบายโดยตรงของประชาชน ประการที่สองได้สร้างองค์ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

การศึกษาวิจัยมิตินี้ยังสะท้อนให้เห็นจากการศึกษาของ **ประวิทย์ ษรสา (2559) เรื่อง ภาคประชาสังคมกับการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง: กรณีศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ** ผู้วิจัยได้พยายามวิเคราะห์กระบวนการทำงานของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองพบว่า

กระบวนการขับเคลื่อนเกิดขึ้นจากภาคประชาสังคมที่รวมตัวทั้งที่มีสถานภาพทางกฎหมายชัดเจนและไม่ชัดเจน โดยใช้องค์กรขับเคลื่อนที่มีโครงสร้างองค์กรแบบแนวราบและแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัดที่เป็นหน่วยงานที่คอยคุมทิศทางประสานภาคีเครือข่ายและหาแหล่งงบประมาณ ระดับที่มึประสานระดับตำบลและพื้นที่ สำหรับกระบวนการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองนั้น มีบทบาทในการกระตุ้น จุดประกายความคิด ชี้นำเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เครื่องมือหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนแนวคิด ก็คือ สภาองค์กรชุมชนระดับตำบล เมื่อพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลจากการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองของภาคประชาสังคมทำให้ภาครัฐเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมและและการกำหนดนโยบาย หน่วยงานที่ภาคประชาสังคมเข้าไปมีบทบาทร่วมมากที่สุด คือ หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ สวัสดิการหรือการดูแลสุขภาพ ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าจะนำมาซึ่งนโยบายและ โครงการที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ตรงจุดมากขึ้น

5.5.2 บทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

การนำเสนอเนื้อหาในหัวข้อบทวิพากษ์และแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมเป็นการวิเคราะห์ในเชิงวิจารณ์ญาณเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดอันจะทำให้เห็นช่องโหว่ขององค์ความรู้ในทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้น เราจะสามารถเสนอประเด็นวิจัยหลักและวิธีวิทยาการวิจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ

5.5.2.1) บทวิพากษ์แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

5.5.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

5.5.2.1) บทวิพากษ์แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมมีพื้นฐานทางความคิดมาจากกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวมาร์กซิสต์ทั้งนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวโดยแนวนี้นี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและการสะสมทุนในท้องถิ่น ความเชื่อของแนวนี้นี้เห็นว่าประชาธิปไตยแบบตัวแทนและการเลือกตั้งในท้องถิ่นไม่สามารถเป็นกลไกหลักทางการเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจไปถึงผู้ด้อยโอกาสและคนชายขอบได้ เพราะกระบวนการกระจายอำนาจเกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบชนชั้นนำ ทำให้การเข้าสู่

ตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่นมีขอบเขตที่จำกัดเพียงกลุ่มสังคมที่ค่อนข้างเล็ก ขณะที่ผู้มีตำแหน่งทางการเมืองมักจะตอบสนองที่สนใจและผลประโยชน์ของสาธารณะค่อนข้างน้อย ทำให้กระบวนการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานการเอื้อผลประโยชน์ต่อกลุ่มหรือเพื่อรักษาอำนาจเป็นหลัก รวมทั้งหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบและไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับมวลชน สาเหตุที่ทำให้คนกลุ่มน้อยหรือชนชั้นนำท้องถิ่นสามารถดำเนินการในลักษณะนี้ได้ เนื่องจากระบบการเมืองขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพ ในการตรวจสอบการทำงาน และในบางกรณีกลุ่มชนชั้นนำเหล่านั้นมีการใช้ความรุนแรง การข่มขู่ การคุกคามต่อมวลชนที่ไม่เห็นด้วย (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552: 10)

สถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นพร้อมกับกระบวนการสะสมทุนในท้องถิ่นทั้งรูปแบบการสะสมทุนเบื้องต้นและการสะสมทุนแบบทุนนิยม กระทั่งในชุมชนท้องถิ่นเกิดแบบแผนความสัมพันธ์ทางอำนาจที่กระจุกตัวอยู่ในคนกลุ่มน้อยของสังคมที่สามารถควบคุมทรัพยากรของสังคมในรูปแบบทรัพย์สิน ตำแหน่งอำนาจ สถานภาพทางสังคมหรือความรู้ความสามารถ ด้วยเหตุนี้แนวคิดระดมมวลชนจึงเสนอให้มีการระดมมวลชน (mobilization) ให้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการทางการเมือง และขับเคลื่อนให้เกิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม คือ การเชื่อมโยงการกระจายอำนาจโดยใช้ฐานสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเครื่องมือระดมมวลชน และนำเสนอตัวแบบการกระจายอำนาจเพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองของประชาชนในท้องถิ่นผ่านตัวแบบอำนาจเจริญหรืออำนาจเจริญโมเดล

ข้อเสนอในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของกลุ่มระดมมวลชนมีส่วนร่วมเช่นนี้ ก่อให้เกิดการตั้งคำถามและข้อถกเถียงในเชิงวิชาการมากมาย เนื่องจากข้อเสนอในการกระจายอำนาจดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดและปรับความสัมพันธ์ระหว่างภาคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่สำคัญดังนี้

1. แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ยังเป็นแนวคิดที่ไม่ตกผลึกเพียงพอเกี่ยวกับกระบวนการกระจายอำนาจ เช่น การนำเสนอความคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปของจังหวัดจัดการตนเอง โดยเฉพาะการอ้างอิงแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองผ่านตัวแบบอำนาจเจริญ ถูกวิจารณ์ว่าเป็นเพียง “สถานการณ์” (event) ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทเฉพาะไม่ใช่ “แบบแผน” (pattern) โดยทั่วไปที่จะเกิดขึ้นได้ในทุกท้องถิ่น เพราะตัวแบบอำนาจเจริญเกิดขึ้นจากการที่ผู้คนและแกนนำในท้องถิ่นเกิดความตระหนักร่วมและพร้อมใจที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น และเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่องค์กรภาคประชาชน สามารถทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ได้ ดังการวิเคราะห์ของสถาพร เรือง

ธรรม (2559) ที่ว่าตัวแบบอำนาจเจริญมีหลักคิดสำคัญ คือ การทำให้องค์กรชุมชน ภาคประชาชนกับส่วนราชการระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำงานร่วมกันได้ผ่านปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ใหม่ โดยการออกแบบกระบวนการทำงานให้สามารถส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชน และองค์กรชุมชนกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น และการนำเอากระบวนการทำงานเชิงเครือข่าย (networking) ที่หลายๆ พื้นที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ลักษณะพิเศษของตัวแบบอำนาจเจริญ คือ ไม่ใช่การมีแผนพัฒนา (development plan) แต่เป็น “ข้อตกลงร่วมในการพัฒนาจังหวัด” ขณะเดียวกันก็มีรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ เนื่องจากขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญใช้วิธีการขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะที่ไม่เจาะจงพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่เน้นการทำงานที่ครอบคลุมทุกตำบลในจังหวัด ทำให้ตัวแบบอำนาจเจริญเหมาะสำหรับการนำไปใช้เฉพาะพื้นที่กว้างขวางหรือครอบคลุมหลายพื้นที่ไปพร้อม ๆ กัน ประกอบกับตัวแบบนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมในกรณีที่พื้นที่มีศักยภาพหรือมีความพร้อมในการสร้างเป้าหมายร่วมของคนในพื้นที่ ดังนั้นหากพื้นที่ใดยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการก็ไม่ควรนำตัวแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ ตัวแบบดังกล่าวเหมาะสำหรับการทำงานแบบยุทธศาสตร์ระยะยาว (long-range strategy) จึงไม่เหมาะสำหรับการทำงานแบบรายโครงการ (project by project) กล่าวคือ เป็นตัวแบบ ที่ถูกออกแบบมาภายใต้สมมุติฐานของความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาซึ่งสะสมมาตั้งแต่อดีต ไม่เหมาะกับการทำงานโดยหวังผลในระยะสั้น เป็นต้น

2. ปัญหาศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลในฐานะกลไกจัดตั้งเพื่อการระดมพลชน กล่าวได้ว่าเครื่องมือในการระดมพลชนเพื่อปฏิบัติการทางสังคมตามแนวคิดนี้ ก็คือ องค์กรภาคประชาชนที่ถูกจัดตั้งโดยรัฐอย่างสภาองค์กรชุมชนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 องค์กรแห่งนี้เปรียบเสมือนการความพยายามในการเพิ่มพลังอำนาจ (empowerment) ผ่านการมอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ รวมทั้งเป็นความพยายามยกระดับผู้นำตามธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น แต่ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองแบบการเลือกตั้งให้ผู้นำธรรมชาติมีฐานะเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ และได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดทิศทางของชุมชน (อภิชาติ สถิตนิรามัย, 2556: 26)

แต่การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนที่ผ่านมา กลับไม่สามารถเดินหน้าตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายได้อย่างที่ควรจะเป็น เนื่องจากเนื้อหาของสาระของกฎหมายยังมีข้อจำกัดหลายประการ กล่าวคือ การขับเคลื่อนที่ผ่านมาเป็นเพียงการรับรองสถานภาพทางกฎหมายให้กลับกลุ่มองค์กรชุมชนเป็นหลักเท่านั้นและการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนยังต้องพึ่งพาการใช้อำนาจทรัพยากรของส่วนราชการทั้งส่วนกลางและ

ภูมิภาค กระทั่งนักวิชาการท่านเห็นว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องการสร้างชุมชนแห่งชาติมากกว่าการสร้างชุมชนโดยชุมชน (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2553: 7)

ตารางที่ 5.22 แสดงจำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลแยกตามรายภาค

ภาค	จำนวนตำบล/ เทศบาล/เขตทั่ว ประเทศ	จำนวนจัดตั้ง สภาสภาองค์กร ชุมชนตำบล	จำนวนกลุ่ม องค์กร ชุมชนที่จัดแจ้ง	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	782	680 (84.02%)	18,548	22,354
ภาคกลางและ ตะวันตก	1,449	1,217 (83.99%)	21,021	43,317
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,947	1,991 (67.56%)	49,223	78,316
ภาคใต้	1,176	1,059 (90.05%)	15,722	30,283
ภาคเหนือ	1,471	1,203 (81.78%)	34,411	38,617
รวม	7,825	6,486 (82.89%)	138,925	212,887

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2560

เมื่อพิจารณาสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศจากการเร่งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนไปในทั่วประเทศจากตารางที่ 5.22 จะพบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลมีความสำเร็จในเชิงปริมาณ กล่าวคือ จากเป้าหมายจำนวนตำบลและเทศบาลที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศที่มีอยู่ 7,825 แห่งได้รับการจัดตั้งอย่างเป็น

ทางการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตั้งแต่ พ.ศ. 2551 จนถึง 2560 จำนวน 6,486 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 82.89 กระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ รวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย แต่ถ้าวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพจะพบปัญหาการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สำคัญคือ สภาองค์กรชุมชนที่บางแห่งเกิดขึ้นในลักษณะของการ “จับตั้ง” คณะกรรมการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ไม่ได้เกิดจากความพร้อมที่แท้จริงของชุมชน ประเด็นดังกล่าวกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของสภาองค์กรชุมชน และเมื่อพิจารณาถึง “ตำแหน่งแห่งที่” ของสภาองค์กรชุมชนในสนามอำนาจท้องถิ่นแล้ว ก็จะพบว่าสถานะของสภาองค์กรชุมชนมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ หนึ่งมีสถานะเป็นฝ่ายค้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สองเป็นพันธมิตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามเป็นเครื่องมือขององค์กรภาคประชาชน และสี่เป็นกลุ่มองค์กรภายใต้การจัดตั้งของรัฐ ผลจากสถานะของสภาองค์กรชุมชนเช่นนี้ ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน เช่น หากสภาองค์กรชุมชนใดเป็นพันธมิตรหรือเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ก็ค่อนข้างที่จะเป็นไปอย่างราบรื่น หากมีสถานะเป็นฝ่ายค้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ย่อมไม่ได้รับการสนับสนุนหรืออาจมีปัญหาในเรื่องการติดต่อประสานงาน หากเป็นกลุ่มองค์กรภายใต้การจัดตั้งของรัฐ หลังการจัดตั้งก็ไม่มีการขับเคลื่อนกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น ขณะที่สภาองค์กรชุมชนบางแห่งกลายเป็นเวทีสำหรับผู้นำในชุมชน มากกว่าจะเป็นเวทีประชาคมของผู้คนทั้งตำบล (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และคณะ, 2553: 182-183; รัชณี ประดับ, 2556: 119-120)

สภาพที่เกิดขึ้นนี้กลายเป็นคำถามว่าสภาองค์กรชุมชนจะมีความพร้อมและศักยภาพมากน้อยเพียงใด ที่จะเป็นจักรกลระดมมวลชนเพื่อปฏิบัติการ หรือเคลื่อนไหวทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม เนื่องจากสภาองค์กรชุมชนยังเผชิญกับปัญหาการบริหารจัดการภายใน และการจัดวางความสัมพันธ์กับผู้กระทำการกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นดังที่คณะผู้วิจัยได้กล่าวไปข้างต้น

3. การมีส่วนร่วมของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมยังอยู่ภายใต้นิยามกระแสหลัก กล่าวคือ เป็นนิยามการมีส่วนร่วมที่ใช้รัฐเป็นตัวตั้ง ผ่านการเรียกร้องให้รัฐเปิดพื้นที่แก่ภาคประชาชนเพื่อให้เกิดกระบวนการปรึกษาหารือ (consultation) การตัดสินใจ (decision making) การแสวงหาฉันทามติ (consensus building) และการบริหารจัดการร่วมกัน (co-management) การมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบเหล่านี้ทำให้สถานะของภาคประชาชนเป็นเพียงผู้ต่อรอง ขณะที่รัฐเป็นผู้กำหนด “เกม” และ “ทิศทาง” ของกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นหากภาคประชาชนสามารถรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง พลังอำนาจใจการ

ต่อรองก็จะมามาก ตรงกันข้ามหากอ่อนแอรัฐก็จะเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เป็นไปตาม บทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมที่มีรัฐเป็นตัวตั้งหรือผู้นำ บางครั้งจึงกลายเป็น เพียง “พิธีกรรม” ในเชิงสัญลักษณ์ และกลายเป็นเทคโนโลยีทางอำนาจ (technology of power) ที่ถูก นำมาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการขับเคลื่อนกิจกรรมหรือโครงการของรัฐ

ด้วยเหตุนี้หากแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมต้องการสถาปนาอำนาจเพื่อนำไปสู่การบริหาร จัดการชีวิตของตน โดยปราศจากพันธนาการของอำนาจรัฐ จึงจำเป็นต้องสร้างนิยามหรือปรับกระบวน ทศน์ (paradigm shift) ของการมีส่วนร่วมใหม่ โดยใช้ประชาชนเป็นตัวตั้งและเปิดพื้นที่ให้รัฐเข้ามามีส่วน ร่วมในกิจกรรมที่ประชาชนเป็นผู้ออกแบบ นิยามหรือกระบวนทัศน์เช่นนี้ คณะผู้วิจัยเห็นว่าจะทำให้ภาค ประชาชนสามารถกำหนดทิศทางและสร้างเงื่อนไขในกระบวนการมีส่วนร่วมได้ นอกจากนี้แล้วยังทำให้ กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นทั้งเป้าหมาย (goal) และวิธีการ (means) ในการทำงานของภาคประชาชนไป พร้อม ๆ กัน

5.5.2.2) ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาหลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคต

ประเด็นวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดระดมมวลชนมี ส่วนร่วมในอนาคตจะพิจารณาจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย รวมถึงการนำทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่ (new marxism) มาเป็นกรอบชี้นำการวิจัยเนื่องจากแนวคิดมาร์กซิสต์ในอดีตจึงไม่ได้พัฒนาสู่การปกครอง ท้องถิ่นและการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยที่สอดคล้องกับการ ขับเคลื่อนการกระจายอำนาจในปัจจุบัน มีดังนี้

เนื่องจากองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในปัจจุบันยัง ไม่ตกผลึกเป็นระบบนัก ดังนั้น ในการพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในปัจจุบัน นั้นสามารถกำหนดประเด็นวิจัยได้จากทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่ (new marxism) เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ร่วมสมัยคือ แนวคิดการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (empowered participatory governance) (Fung and Wright, 2001)

การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในที่นี้หมายถึง การสร้างแนวทางให้ประชาชนคน ธรรมดาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลต่อนโยบายซึ่งกระทบต่อชีวิตของประชาชน โดยตรง แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเนื่องจากเป็นแนวคิดที่ต้องพึ่งพิงความผูกพันและ ความสามารถของประชาชนคนธรรมดาเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ดังนั้น

การพัฒนากระบวนการจัดการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นปฏิบัติการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือตนเอง (deliberative democratic practice) (Fung and Wright, 2001 : 5-7)

ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมนี้มีหลักการที่สำคัญ 3 ประการคือ (Fung and Wright, 2001 : 21-23)

1) หลักการเน้นที่ปฏิบัติการ (practical orientation) หมายถึง การให้ความสำคัญต่อปัญหาที่จับต้องได้และเฉพาะเจาะจง ดังนั้น ตัวแบบจึงได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการที่มุ่งไปสู่เรื่องที่เป็นรูปธรรม

2) หลักการมีส่วนร่วมจากล่างขึ้นบน (bottom-up participation) หมายความว่า การปรึกษาหารือจะเกี่ยวข้องกับประชาชนคนธรรมดาและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ซึ่งแตกต่างจากการควบคุมโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากทางออกในการแก้ปัญหาที่ได้ผลนั้นต้องการประสบการณ์และความรู้จากประชาชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่มากกว่าผู้เชี่ยวชาญที่มีจิตใจคับแคบและอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของรากหญ้าได้ทำให้ความรับผิดชอบในหน้าที่ (accountability) และลดขั้นตอนในการทำงานของพรรคการเมืองรวมถึงกลไกราชการด้วย

3) หลักการแสวงหาทางออกโดยการปรึกษาหารือ (deliberative solution generation) หมายถึง ในการตัดสินใจโดยการปรึกษาหารือกันผู้มีส่วนร่วมจะต้องรับฟังจุดยืนทางความคิดซึ่งกันและกันและสามารถสร้างทางเลือกของกลุ่มหลังจากได้มีการพิจารณาอย่างดีแล้ว กล่าวคือ การพิจารณาอย่างดีมีลักษณะที่ผู้มีส่วนร่วมแสวงหาเหตุผลที่ยอมรับได้ในการปฏิบัติการร่วมกัน

ในการแปลงหลักการทั้งสามของระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมลงสู่กิจกรรมในภาคปฏิบัตินั้นจำเป็นจะต้องมีกลไกเชิงสถาบันรองรับ ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของกลไกเชิงสถาบัน (institutional design property) ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1) การถ่ายโอนอำนาจ (devolution) หมายถึง การกระจายอำนาจการตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติให้แก่หน่วยงานในท้องถิ่น เช่น สภาเพื่อนบ้านหรือละแวกบ้าน บุคลากรในโรงงานแต่ละโรง เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องมีการปรับกลไกของรัฐเพื่อให้อำนาจหน้าที่ในทางสาธารณะที่สำคัญแก่หน่วยงานในท้องถิ่น

2) กลไกการประสานงานและการกำกับจากส่วนกลาง ความจำเป็นที่จะต้องมีกลไกกำกับก็เนื่องจากหน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการตัดสินใจอย่างเป็นอิสระโดยลำพัง แต่มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานในระดับบนซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางเนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางสามารถผลักดันให้มีการไต่ตรองของท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ การกระจายอำนาจตามแนวคิด

ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมนั้นจึงเป็นต้นแบบที่ปฏิเสธหลักการรวมศูนย์อำนาจรวมถึงหลักการกระจายอำนาจที่เข้มงวด

3) กลไกที่มีรัฐเป็นศูนย์กลาง (state-center) หมายถึง แนวคิดระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญต่อการเข้าไปยึดครองอำนาจรัฐและเปลี่ยนแปลงสถาบันการปกครองที่เป็นทางการให้มุ่งไปสู่รูปแบบประชาธิปไตยโดยการปรึกษาหารือที่มีการระดมมวลชนจากคนรากหญ้า ถ้าสามารถปรับเปลี่ยนกลไกรัฐได้สำเร็จแล้วผู้ด้อยโอกาสที่มีส่วนร่วมก็จะสามารถเข้าไปใช้อำนาจหน้าที่ได้โดยปริยาย

ในการยอมรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมว่าสามารถนำมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นได้นั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงผลที่ตามมา (consequence) เป็นที่ประจักษ์แก่นักวิชาการ นักปฏิบัติ หรือคนทั่วไปหรือไม่ ผลที่ตามมาที่สำคัญในที่นี้ควรมี 3 ประการคือ (Fung and Wright, 2001 : 25-29)

- 1) ผลในการแก้ปัญหาได้สำเร็จจริง
- 2) การเกิดผลลัพธ์ที่เท่าเทียมและมีความเป็นธรรม
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ด้อยโอกาสอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง

- 1) ผลในการแก้ปัญหาได้สำเร็จจริง

ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจะต้องสามารถก่อให้เกิดผลที่เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับเรื่องส่วนรวม เช่น การมีโรงเรียนที่สร้างสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ความเป็นเพื่อนบ้านที่อยู่กันเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การช่วยปกป้องสัตว์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เป็นต้น การแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เป็นเรื่องส่วนรมนั้นระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้เกิดได้จริงเนื่องจากประชาชนที่เข้าร่วมนั้นอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาและมีความรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่น นอกจากนี้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นถือว่าเป็นกลุ่มคนที่ติดดิน (street level) ซึ่งอาจจะมีความรู้ที่ดีในการที่จะปรับปรุงสถานการณ์ได้ดีขึ้น ประการที่สามกลุ่มเข้าร่วมปรึกษาหารือมีแนวโน้มที่จะหาทางออกในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ามากกว่าคนที่อยู่ในสายการบังคับบัญชา ประการที่สี่ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยทำให้กระบวนการปรึกษาหารือตั้งแต่การตัดสินใจร่วมกันจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน ย่นย่อเวลาลง และประการสุดท้ายผู้เข้าร่วมในกระบวนการปรึกษาหารือสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นอิสระแต่ไม่ใช่การแยกตัวไปทำแต่เพียงลำพัง

2) การเกิดผลลัพธ์ที่เท่าเทียมและมีความเป็นธรรม

ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์จากการดำเนินงานที่เท่าเทียมและเป็นธรรมได้ก็เนื่องจากการบรรลุเป้าหมายที่เป็นธรรมเป็นเป้าหมายสาธารณะนั้นได้รับการตอบสนองอย่างดีจากประชาชนผู้ด้อยโอกาส เช่น ชาวชุมชนแออัด กลุ่มคนจน ชาวบ้านที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ประการสุดท้ายการสร้างความเป็นธรรมในสังคมเกิดจากการดึงประชาชนที่ด้อยโอกาสที่มักจะถูกกีดกันออกจากการตัดสินใจในเรื่องส่วนรวม

3) การมีส่วนร่วมของผู้ด้อยโอกาสอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง

ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมพัฒนาคุณค่าของประชาธิปไตยโดยการเกี่ยวโยงประชาชนคนธรรมดาให้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและยั่งยืนที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มช่องทางที่เป็นปากเป็นเสียงของประชาชนคนธรรมดาในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง เช่น ปัญหาคุณภาพของโรงเรียนหรือพื้นที่ในการอยู่อาศัย เป็นต้น การช่วยเพิ่มช่องทางนอกเหนือจากช่องทางหลักที่มีอยู่ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การใช้พลังกลุ่ม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจึงนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มากขึ้น นอกจากนี้ ระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมยังช่วยลดปัญหาที่ต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการมีส่วนร่วม แต่ในขณะเดียวกันก็หนุนให้ผู้มีส่วนร่วมที่เป็นประชาชนคนธรรมดาสามารถพัฒนาสมรรถนะทางการเมืองที่ปฏิบัติได้จริงโดยการพัฒนาภูมิปัญญาทางการเมืองของประชาชนคนธรรมดาซึ่งมีลักษณะเป็นความรู้ที่นำมาใช้ได้จริง (practical knowledge) และในท้ายที่สุดระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมยังมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของปัจเจกชนโดยการฝึกฝนประชาชนให้เป็นที่มืออาชีพโดยกระบวนการปริกษาหารือที่เป็นเวทีสำหรับการฝึกทักษะประชาธิปไตยแบบปริกษาหารือและพัฒนาโรงเรียนของประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาให้ผู้เข้าร่วมมีสมรรถนะทางวิชาการและทางการเมือง

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาองค์ความรู้ของกลุ่มแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในอนาคตควรเน้นประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับการกระจายอำนาจโดยมีหัวข้อวิจัยอย่างเป็นระบบดังนี้ (Fung and Wright, 2001 : 30-33)

(1) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปริกษาหารือกับการตัดสินใจร่วมกันของประชาชนโดยมีโจทย์วิจัยว่า “จะดำเนินงานขับเคลื่อนการปริกษาหารืออย่างไรเพื่อให้เกิดกระบวนการตัดสินใจร่วมกันได้?” เนื่องจากการที่จะเกิดการตัดสินใจร่วมในระหว่างกลุ่มต่างๆ ของประชาชนผู้ด้อยโอกาสนั้นจำเป็นจะต้องเป็นการตัดสินใจที่มีลักษณะของความเป็นธรรมเป็นตัวตั้งมิใช่เพียงผลักดันให้เกิดขึ้น การที่จะทำเช่นนั้น

ได้ก็ขึ้นอยู่กับว่าปัจเจกชนหรือกลุ่มต่างๆ ได้เปิดใจที่จะยอมรับข้อมูลและข้อเสนอใหม่หรือไม่ซึ่งหมายความว่าจะต้องมีการปรับเปลี่ยนความเห็นและความพึงพอใจของแต่ละคนแต่ละกลุ่มด้วย

(2) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการแปลงนโยบายของภาคประชาชนไปสู่การปฏิบัติโดยมีโจทย์วิจัยว่า “จะแปลงผลการตัดสินใจร่วมกันไปสู่การปฏิบัติที่ได้ได้อย่างไร?” เนื่องจากเราพบว่าการตัดสินใจแบบปรึกษาหารือกันซึ่งมีลักษณะของประชาธิปไตยที่เท่าเทียมกันมักล้มเหลวในการแปลงไปสู่การปฏิบัติซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการขาดความสามารถหรือเจตจำนงที่จะดำเนินการในการตามผลการตัดสินใจหรือกลไกที่รับผิดชอบในการปฏิบัติก็อาจอ่อนแอเกินไปที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่ม

(3) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการติดตามการเคลื่อนไหวตามนโยบายของภาคประชาชนโดยมีโจทย์วิจัยว่า “องค์กรขับเคลื่อนการปรึกษาหารือจะสามารถกำกับดูแลการปฏิบัติการได้แค่ไหน?” เนื่องจากการปฏิบัติการต้องมีกลไกที่คอยกำกับและให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ระหว่างดำเนินการขับเคลื่อน นอกจากนี้ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมไม่ใช่อยู่ที่การตัดสินใจร่วมกันเท่านั้นแต่ต้องรวมไปถึงการขับเคลื่อนของประชาชน การกำกับดูแลการขับเคลื่อน และทบทวนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

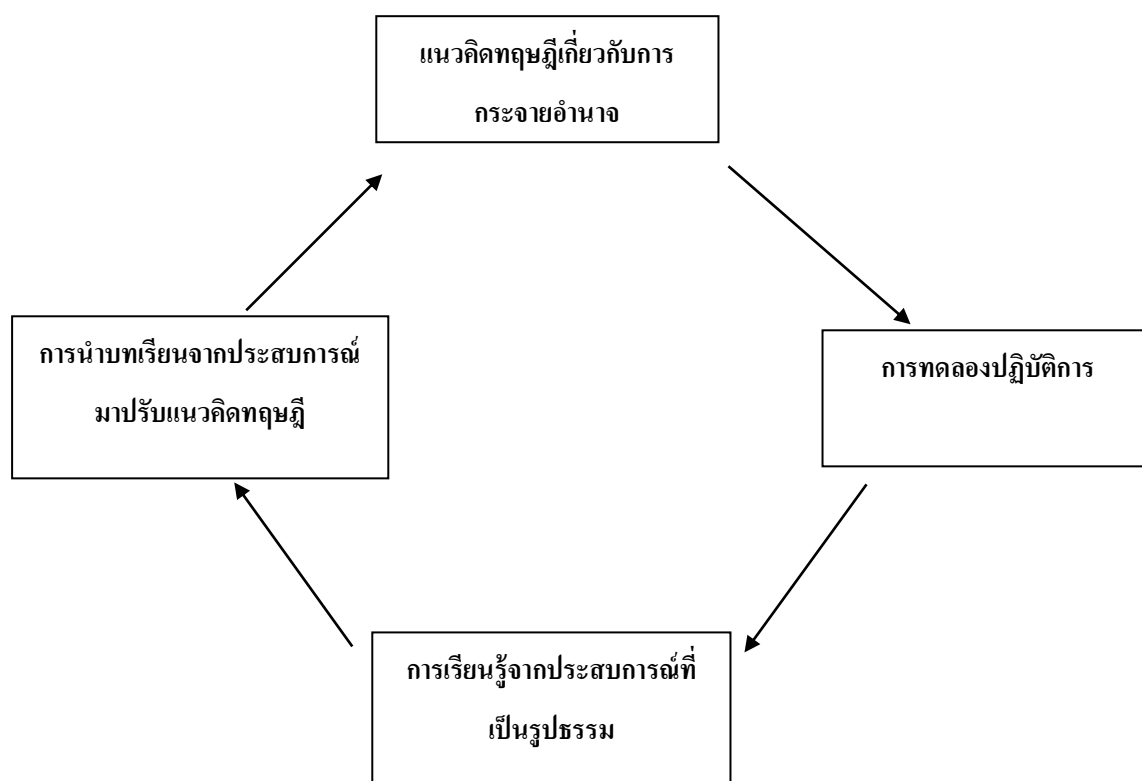
(4) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและนวัตกรรมจากท้องถิ่นในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหัวมีโจทย์วิจัยว่า “การปฏิรูปการกระจายอำนาจตามระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจะสามารถสร้างเครือข่ายที่จะผนวกและประสานกิจกรรมของหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึงนวัตกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นได้แค่ไหน?” เนื่องจากในกระบวนการถ่ายโอนอำนาจที่เป็นจริงนั้นหน่วยงานท้องถิ่นโดยตัวมันเองยังไม่สามารถแก้ปัญหาสิ่งที่ข้ามพื้นที่ตนเองและการประสานงานได้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการแบ่งปันข้อมูลกับหน่วยงานท้องถิ่นอื่นๆ

(5) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือของภาคประชาชนกับการสร้างโรงเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตย (school for democracy) โดยมีโจทย์วิจัยว่า “กระบวนการปรึกษาหารือดังกล่าวจะช่วยสร้างโรงเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตยได้มากน้อยแค่ไหน?” เนื่องจากในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือให้ประสบความสำเร็จในโลกของความเป็นจริงนั้นกระบวนการปรึกษาหารือจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัจเจกชนที่มีประสบการณ์น้อยและมีทักษะในการมีส่วนร่วมต่ำ ดังนั้น ในกระบวนการขับเคลื่อนจะต้องทำให้ปัจเจกชนตระหนักถึงความร่วมมือระหว่างกันที่ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือ นั้นจะยังประโยชน์ต่อการสร้างบุคลิกที่มีเหตุมีผลมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจที่มีความเห็นตัวแคบๆ

(6) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยมีโจทย์วิจัยว่า “ผลลัพธ์จากกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนามากกว่าผลลัพธ์ของกลไกสถาบันเดิมหรือไม่?” เนื่องจากการกระจายอำนาจสู่ประชาชนที่ใช้การปรึกษาหารือจะต้องแสดงให้เห็นว่าประชาชนใช้กลยุทธ์และทางออกสาธารณะที่มีพลังเหนือกว่าระบบราชการแบบสั่งการด้วยเหตุที่ว่าประชาชนมีความรู้ของสภาพท้องถิ่นมากกว่า มีความสามารถในการเรียนรู้มากกว่า และปรับปรุงให้เกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติมากขึ้น

ส่วนวิธีวิทยาในการขับเคลื่อนการวิจัยในอนาคตตามประเด็นและปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมนั้นจากการสัมภาษณ์แกนนำชาวบ้านพบว่า วิธีวิทยาการวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ควรตั้งอยู่บนประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง (สัมภาษณ์บำรุง คโยธา, วันที่ 20 กรกฎาคม 2560) ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Transformative Action Learning Research) = TALR เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มุ่งสร้างความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยประชาชนฐานรากที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านวิถีคิด วิธีการผลิต และวิถีชีวิตของประชาชน (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549 : 157) TALR เป็นการวิจัยที่ตั้งอยู่บนแนวคิด 2 แนวคิดหลักคือ (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549 : 160-161)

1. แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของชีวิต (theories of experiential learning) การเรียนรู้ดังกล่าวสามารถสรุปเป็นภาพที่ 5.3 ได้ดังนี้คือ

ภาพที่ 5.3 วงจรของการเรียนรู้จากประสบการณ์ของชีวิต

จากภาพที่ 5.3 จะพบว่าการวิจัยตามแนวคิดการเรียนรู้ประสบการณ์ของชีวิตนั้นมีขั้นตอนการศึกษาในลักษณะที่เป็นวงจร คือ การเริ่มต้นจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจซึ่งที่นี่ได้แก่ การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม หลังจากนั้นแล้วก็จะประยุกต์ทฤษฎีดังกล่าวมาเป็นโจทย์ในการวิจัยโดยการมาทดลองปฏิบัติการในสถานการณ์ที่เป็นจริงของการกระจายอำนาจในท้องถิ่น เมื่อได้ทดลองปฏิบัติแล้วก็จะก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติที่ภาคประชาชนสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์อันเป็นรูปธรรม และท้ายที่สุดการเรียนรู้ดังกล่าวก็จะนำไปสู่การสรุปบทเรียนเพื่อมาปรับทฤษฎีระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิดการให้การศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกเชิงวิพากษ์ (critical pedagogy) แนวคิดนี้มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญดังนี้คือ

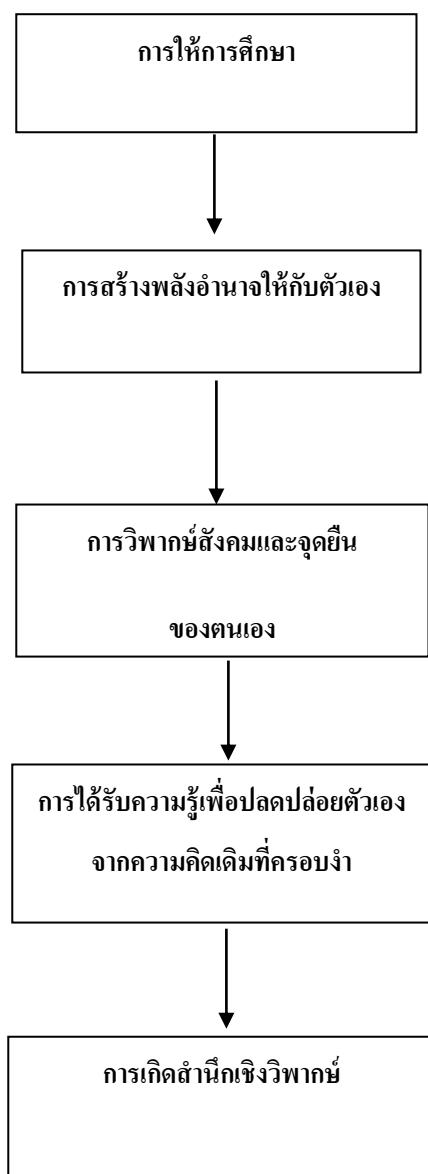
ก. ส่งเสริมจิตสำนึกแบบวิพากษ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยตระหนักถึงภัยอันตรายจากเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่คุกคามวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ข. การสร้างสถาบันใหม่ที่สนับสนุนการพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์และยังเป็นเวทีเพื่อเผยแพร่แนวคิดการกระจายอำนาจของประชาชน

ค. พัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้าน รวมถึงโลกทัศน์แบบดั้งเดิม

การให้การศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกเชิงวิพากษ์จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดระบบใหม่สามารถให้เห็นได้อย่างง่ายๆ ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 กระบวนการเรียนรู้จากการให้การศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกเชิงวิพากษ์

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

ในการนำเสนอเนื้อหาในบทที่ 6 ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ๆคือ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในอนาคต

6.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการสำรวจความรู้เชิงวิพากษ์เกี่ยวกับทางทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยเราสามารถสรุปผลการสำรวจได้ว่า มีแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในปัจจุบันร่วมสมัยเป็น 5 แนวคิดด้วยกันคือ

1. แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
2. แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่
3. แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส
4. แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ
5. แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

เมื่อนำทฤษฎีการกระจายอำนาจทั้ง 5 แนวคิดมาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณในภาพรวมเราจะพบว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่านั้นถือได้ว่าเป็นแนวคิดกระแสหลักของการกระจายอำนาจในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดกระจายอำนาจแนวทางอื่นๆ อีก 4 แนว ดังจะเห็นได้จากการสำรวจพบว่า แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่าได้ผลิตรายการทางวิชาการในรูปของงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการถึง 1,516 เรื่อง จากการสำรวจทั้งหมด 1,646 เรื่องหรือคิดเป็นถึงร้อยละ 92.1 ในขณะที่แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ผลิตรายการทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพียงร้อยละ 4.6 1.3 1.3 และ 0.7 ตามลำดับ

ในการนำเสนอผลการศึกษาจากการสำรวจองค์ความรู้เชิงวิพากษ์โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การศึกษาสถานภาพและวิพากษ์องค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีรวมถึงเสนอแนะประเด็นวิจัยและวิธี

วิชาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาโดยแยกออกเป็นแต่ละทฤษฎีดังนี้

1. แนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

การกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักเน้นการกระจายสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญเนื่องจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักมีพื้นฐานอยู่บนแนวการศึกษาเชิงสถาบันทางการเมืองแนวกฎหมายและทางการ (formal-legal institutional approach) กรอบการวิเคราะห์แบบรัฐชาติ (nation-state) และรากฐานอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย (liberal democracy) จากการวิพากษ์การมองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (monism) และการชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางของระบอบและอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยในการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของสำนักแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตดังนี้

ประเด็นการวิจัยหลักเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบสถาบัน (institutional design) ทางการปกครองทั้งการวิจัยของกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มนักศึกษาโดยแตกออกเป็นหัวข้อวิจัยที่สำคัญคือ

- 1) เครื่องมือที่เหมาะสมของรัฐบาลในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) รูปแบบและกลไกในการสร้างธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งและการบริหารปกครองท้องถิ่น
- 3) การบูรรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวสหวิทยาการในมิติเชิงเศรษฐศาสตร์ ภูมิสังคม และภูมิรัฐศาสตร์
- 4) ขอบเขตที่เหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5) การจัดวางความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ
- 6) ความร่วมมือในการจัดทำภารกิจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคเอกชนและภาคชุมชน
- 7) ความเป็นอิสระท้องถิ่นกับการจัดระบบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการออกแบบสถาบันการปกครองของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลักในอนาคตควรเน้นวิธีวิทยาการถอดบทเรียน (lesson-learned methodology) และการวิจัยและพัฒนา (research and development =R&D) เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องการความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์จริงจากการวิจัยเชิงประยุกต์ ดังนั้น การถอดบทเรียนเป็นการ

วิจัยเชิงประยุกต์ที่มุ่งนำความรู้ที่ได้จากการประเมินโครงการมากระดับมาเป็นบทเรียนเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์สำหรับวางแผนโครงการในอนาคต ส่วนการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ในแนวการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการศึกษาจากโครงการนำร่อง (pilot project) และนำผลที่ได้ขยายการใช้ในวงกว้างต่อไป

2. แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ หรือเครือข่ายที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐ แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มีพื้นฐานอยู่บนกรอบการวิเคราะห์รัฐหลังรัฐชาติ (post-nation state) และทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ (English political pluralism) ที่มองอำนาจสาธารณะกระจายอยู่หลายศูนย์ในสังคม จากการวิพากษ์จุดอ่อนในทางทฤษฎีของแนวคิดระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชน (networked community governance) และปัญหาการสร้างท้องถิ่นปกครองตนเอง (self-governance) ในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของสำนักแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ในอนาคตดังนี้

ประเด็นวิจัยหลักที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ควรเป็นประเด็นเกี่ยวกับการสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนซึ่งอาจแบ่งเป็นหัวข้อวิจัยที่สำคัญ คือ

ก. หัวข้อการสร้างอุดมการณ์ประชาสังคมในประเทศไทย

ข. หัวข้อพลเมืองศึกษา (civic education) ที่เหมาะสมกับการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ค. หัวข้ออุปสรรคทางด้านวัฒนธรรมกับการสร้างกลุ่มประชาสังคมในประเทศไทย

ง. หัวข้อการปรับปรุงกฎหมายที่ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มประชาสังคม

จ. หัวข้อยุทธศาสตร์การเชื่อมร้อยกลุ่มองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกระบวนการกระจายอำนาจ

ส่วนวิธีวิทยาการวิจัยในการขับเคลื่อนประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างระบบการบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ในอนาคตควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research = PAR) โดยการไต่ตรองสาธารณะ (public deliberation) ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเป็นพลเมืองและกลุ่มประชาสังคม

3. แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนเนื่องจากแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสมีพื้นฐานอยู่บนอุดมการณ์อนาธิปไตยนิยม (anarchism) และแนวการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีวิถีการผลิตแบบเอเชียซึ่งมีท่าทีต่อต้านรัฐและให้ความสำคัญกับชุมชนปกครองตนเองที่มีลักษณะโรแมนติก (romantic notion of community) จากการวิพากษ์ปัญหาของมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นเป็นการอธิบายชุมชนท้องถิ่นในอดีตมากกว่าการทำความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการมองชุมชนว่าเป็นเอกภาพเป็นปึกแผ่น จนไม่เห็นภาพของความขัดแย้ง ต่อสู้นอกจากนี้ ยังประสบกับปัญหาการใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจ รวมถึงการนำเสนอท้องถิ่นในอุดมคติในรูปแบบยูโทเปียเกินไป ผู้วิจัยจึงได้เสนอประเด็นการวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัยหลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของสำนักแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในอนาคตดังนี้

ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแสนั้น ประเด็นการวิจัยหรือโจทย์การวิจัยหลักที่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีพลังรับมือกับแรงกดดันจากรัฐระบบทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ รวมถึงการพึ่งตนเองได้นั้นควรเป็นเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน (community capacity) ในฐานะกลไกท้องถิ่นในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

สมรรถนะของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความสามารถของชุมชนที่จะค้นหาศักยภาพของตนเองทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงมีการระดมศักยภาพเหล่านี้มาสู่กระบวนการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการพึ่งตนเองและความยั่งยืนแก่ชุมชนท้องถิ่น แนวคิดสมรรถนะของชุมชนนี้ครอบคลุมไปถึงเรื่องความสามารถของชุมชนทางด้านความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถในการปรับปรุงสถาบันหรือสร้างสถาบันใหม่ๆ ขึ้นมา รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนเชิงบูรณาการที่อยู่บนพื้นฐานของระบบนิเวศชุมชน การสร้างสมรรถนะของชุมชนควรมีหัวข้อการวิจัยที่สำคัญดังนี้

- 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 2) กลไกเชิงสถาบันของชุมชนกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 3) การฟื้นฟูระบบนิเวศกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น
- 4) การจัดระบบเศรษฐกิจและธุรกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาที่จะช่วยขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะของชุมชนท้องถิ่นนั้นควรมีการปรับวิธีวิทยาแนวประวัติศาสตร์ของนักทฤษฎี นาสสุกา ไปสู่เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมและทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติการ (theory of practice) ของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) เพื่อช่วยให้เห็นมิติความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการนำเสนอปฏิบัติการจากฐานความรู้ (praxis) ได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ

ทฤษฎีการเลือกสาธารณะเห็นว่า การกระจายอำนาจที่แท้จริงต้องเป็นการกระจายการตัดสินใจให้แก่ปัจเจกชนผู้บริโภคเป็นสำคัญเนื่องจากทฤษฎีการเลือกสาธารณะมีพื้นฐานของเสรีนิยมทางเศรษฐกิจของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ จากการวิพากษ์การนำทฤษฎีการเลือกสาธารณะมาใช้ในการกระจายอำนาจ ได้แก่ ปัญหาความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจกับโลกแห่งความเป็นจริง ปัญหาความต้องการที่หลากหลายปัจเจกชนกับการไม่สามารถจัดบริการสาธารณะที่หลากหลายรวมถึงบทบาทของภาคเอกชนที่จำกัดอยู่เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีประเด็นการวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการคลังท้องถิ่นของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะควรเน้นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นเพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในเชิงรายได้ อันจะนำไปสู่ความเป็นอิสระของท้องถิ่น (local autonomy) ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นดังกล่าวสามารถพิจารณาเป็นหัวข้อวิจัยออกเป็น 4 มิติคือ รายได้ รายจ่าย เงินอุดหนุน และการกู้ยืม ดังนี้

- 1) หัวข้อการกำหนดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรูปแบบการถ่ายโอนโดยจำแนกภารกิจ (unbundle)
- 2) หัวข้อการเพิ่มแหล่งรายได้รูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) หัวข้อปัญหาแรงงานต่างชาติดกับหลักการคำนวณการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) หัวข้อการกู้เงินเพื่อการลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนวิธีวิทยาหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นควรเน้นการวิจัยเชิงผสมผสาน (mixed method) และการวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับกระจายอำนาจของแนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะที่ผ่านมาในประเทศไทยนั้นใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงสถิติ (quantitative method) เป็นหลัก จึงควรเพิ่มการวิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative method) ที่เน้นการวิเคราะห์พรรณนาในเชิงลึกลงรายละเอียด นอกจากนี้ การวิจัยของทฤษฎีการ

เลือกสารานุกรมที่ผ่านมายังเน้นการวิจัยในเชิงประจักษ์ (empirical research) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ แต่ยังขาดการวิจัยที่ชี้ว่า จะทำอย่างไร “how to” ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงนโยบายนั่นเอง

5. แนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

การกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมเน้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ด้อยโอกาสในสังคมเนื่องจากแนวคิดดังกล่าวมีรากฐานมาจากอุดมการณ์สังคมนิยมที่มุ่งสร้างระบบสังคมนิยมท้องถิ่น (local socialism) โดยความพยายามที่จะพัฒนารัฐท้องถิ่น (local state) ให้มีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) เป็นหลัก จากการวิพากษ์องค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในปัจจุบันพบว่า เป็นข้อเสนอการกระจายอำนาจที่ยังไม่ตกผลึกเป็นระบบนักรวมถึงปัญหาศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการระดมมวลชน ดังนั้น ในการพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วมในอนาคตนั้นควรกำหนดประเด็นวิจัยได้จากการชี้นำทฤษฎีมาร์กซิสต์ใหม่ (New Marxism) เกี่ยวกับการกระจายอำนาจร่วมสมัยคือ แนวคิดการพัฒนาแบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (empowered participatory governance)

การพัฒนาแบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง การสร้างแนวทางให้ประชาชนคนธรรมดาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลต่อนโยบายซึ่งกระทบต่อชีวิตของประชาชนโดยตรง แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเนื่องจากเป็นแนวคิดที่ต้องพึ่งพิงความผูกพันและความสามารถของประชาชนคนธรรมดาเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ดังนั้น การพัฒนาแบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นปฏิบัติการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือนั่นเอง (deliberative democratic practice)

ประเด็นวิจัยในการพัฒนาแบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของแนวคิดกระจายอำนาจแบบระดมมวลชนมีส่วนร่วมนั้นมีหัวข้อวิจัยจากทฤษฎีดังกล่าวเพื่อช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของแนวคิดสำคัญที่สำคัญ

- (1) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือกับการตัดสินใจร่วมกันของประชาชน
- (2) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการแปลงนโยบายของภาคประชาชนไปสู่การปฏิบัติ
- (3) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการติดตามการเคลื่อนไหวตามนโยบายของภาคประชาชน
- (4) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและนวัตกรรมจากท้องถิ่นในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(5) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาหารือของภาคประชาชนกับการสร้างโรงเรียนเรียนรู้ประชาธิปไตย (school for democracy)

(6) หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่วนวิธีวิทยาการวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจของแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Transformative Action Learning Research = TALR) เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มุ่งสร้างความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยประชาชนฐานรากที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านวิธีคิด วิธีการผลิต และวิถีชีวิตของประชาชน

6.2 ข้อเสนอแนะในอนาคต

การนำเสนอข้อเสนอแนะในอนาคตเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นผู้วิจัยจะนำเสนอโดยการสังเคราะห์และพัฒนานัยที่ได้จากข้อค้นพบในการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยในที่จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อย่อยคือ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

6.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

6.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

6.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

จากการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับทฤษฎีกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยซึ่งประกอบด้วยแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ แนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส แนวคิดทฤษฎีการเลือกสาธารณะ และแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม พบว่า ในการพัฒนาองค์ความรู้ในอนาคตจากมุมมองของทฤษฎีกระจายอำนาจทั้ง 5 ทฤษฎีดังกล่าวมีประเด็นที่ควรทำวิจัยเพื่อเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้ที่ยังขาดอยู่ (research gap) ในประเด็นที่แตกต่างกันตามมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตจึงควรให้ความสำคัญต่อการบูรณาการประเด็นวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการออกแบบสถาบันทางการเมือง การสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะ โดยเครือข่ายชุมชน การ

เสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน การกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น และการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมภายใต้ฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ในสังคมได้ดังนี้

1.1 ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับการออกแบบสถาบัน (institutional design) ทางการปกครองเช่น การจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขอบข่ายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงธรรมาภิบาลและการทุจริตประพฤติดมิชอบ เป็นต้น

1.2 ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างระบบบริหารจัดการงานสาธารณะโดยเครือข่ายชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาสังคมท้องถิ่น ตลอดจนการเชื่อมร้อยเครือข่ายระหว่างกลุ่มประชาสังคมท้องถิ่นต่างๆ

1.3 ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชน (community capacity) ในฐานะกลไกท้องถิ่นในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

1.4 ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่นทั้งในมิติรายได้ รายจ่าย เงินอุดหนุน และการกู้ยืม

1.5 ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีการขับเคลื่อนในกระบวนการปรึกษาหารือของกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสตั้งแต่ขั้นการตัดสินใจร่วมกัน การประเมินผลลัพธ์จากการเคลื่อนไหว

การบูรณาการประเด็นวิจัยของทฤษฎีกระจายอำนาจต่างๆ ข้างต้นสามารถดำเนินการได้ภายใต้ฐานคิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ (polycentric system) ในสังคม ระบบอำนาจหลายศูนย์ในสังคมเป็นรากฐานทางอุดมการณ์ที่เชื่อว่าอำนาจสาธารณะในสังคมสามารถกระจายอยู่ได้ในหลายชั่วและหลายระดับของสังคม กล่าวคือ อำนาจหลายชั่วของสังคม หมายถึง ระบบสังคมที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจนโยบายสาธารณะหลายๆ ศูนย์โดยแต่ละศูนย์มีสิทธิที่เป็นอิสระและมีข้อจำกัดในเวลาเดียวกัน ภายใต้ชุดของกติกาเดียวกัน ในที่นี้จึงหมายถึง อำนาจการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่เป็นของภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน รวมถึงภาคชุมชนดั้งเดิม ส่วนอำนาจหลายระดับ (multi-level) หมายถึง ระบบสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างชั่วอำนาจที่มีหลายระดับทับซ้อนกันอยู่ในเวลาเดียวกันซึ่งในที่นี้อาจจะพิจารณาถึงอำนาจทางการเมืองที่มีทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชนโดยในระดับชาติจะเน้นประชาธิปไตยตัวแทนในระบบการเลือกตั้ง เนื่องจากเหมาะสมสำหรับขนาดใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อน ส่วนในระดับชุมชนควรใช้ประชาธิปไตยโดยตรงแบบปรึกษาหารือที่เคยมีร่องรอยการ

ปริกษาหรือแบบไม่เป็นทางการในชุมชนดั้งเดิมของสังคมไทยเพราะจะทำให้ใกล้ชิดกับประชาชนมาก ส่วนในระดับท้องถิ่นนั้นควรเน้นประชาธิปไตยแบบผสมระหว่างประชาธิปไตยแบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งและประชาธิปไตยโดยตรงที่มีการทำประชามติในประเด็นที่สำคัญ

6.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยภาพรวมผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีวิทยาการวิจัย แนวสหวิทยาการเชิงข้ามพ้นสาขาเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นวิจัยต่างๆ ให้อยู่ในระบบเดียวกัน และใช้มุมมองแนวสหวิทยาการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในหลากหลายมิติทั้งทางด้านการวิเคราะห์และการนำ มาตรการนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติ

การวิจัยแนวสหวิทยาการแตกต่างจากการวิจัยเฉพาะสาขาเดียว (monodisciplinary research หรือ single disciplinary research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้เฉพาะเนื้อหาสาระ (subject matter) และ วิธีการศึกษา (methodology) ในสาขาเดียว การวิจัยเฉพาะสาขาเดียวเป็นการแบ่งแยกความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน (specializing) โดยการแยกตัวออกจากกันระหว่างสาขาวิชาต่างๆ (segmenting) เช่น การวิจัยของสาขา เศรษฐศาสตร์นิโคลาสสิกที่เน้นเฉพาะตัวแปรด้านเศรษฐกิจและใช้วิธีการทางสถิติเป็นสำคัญ เป็นต้น (ชัย ยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559 : 289)

อย่างไรก็ดี การวิจัยแนวสหวิทยาการซึ่งมีการประสานหรือบูรณาการตั้งแต่สองสาขาวิชาขึ้นไปนั้น มีอยู่หลายรูปแบบซึ่งถ้าแบ่งตามฐานคิดที่แตกต่างกันเราอาจแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ การวิจัย แนวสหวิทยาการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแบ่งแยกออกเป็นสาขาวิชามาก่อน (disciplinary thinking) และการ วิจัยแนวสหวิทยาการเชิงข้ามพ้นสาขา การวิจัยแนวสหวิทยาการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแบ่งแยกออกเป็น สาขาวิชามาก่อนนั้นมีรูปแบบของสหวิทยาการดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559 : 290-291)

1) การวิจัยแบบหลากหลายสาขา (multidisciplinary research) เป็นการศึกษาที่ประสานระหว่าง สาขาวิชา (coordinating) ตั้งแต่ 2 สาขาขึ้นไปในกระบวนการทำวิจัยโดยไม่มีการผสมผสานเป็นองค์ความรู้ ใหม่แต่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (sequencing) ภายใต้อำนาจวิจัยหลักอันเดียวกัน ดังนั้น นักวิชาการคนหนึ่งอาจจะทำวิจัยในเวลาเดียวกัน โดยใช้ความรู้มากกว่า 1 สาขาโดยไม่จำเป็นต้องมีการ เชื่อมโยงระหว่างสาขาต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การวิจัย EIA (environmental impact assessment) นักวิชาการที่ทำ วิจัยอาจเป็นผู้มีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยาและวิศวกรรมศาสตร์ โดยไม่ต้องการผสมผสาน ระหว่างสาขาวิชาทั้งสาม ในทีมวิจัยนั้น นักวิชาการแต่ละคนจะดำเนินการวิเคราะห์โดยแยกออกจากกันตาม

มุมมองของแต่ละสาขา ผลการวิจัยของทีมวิจัยก็จะเป็นชุดของรายงานที่ยึดติดกันโดยไม่ต้องมีการตั้งกระทาะห์เพื่อให้มีความรู้ใหม่เป็นต้น

2) การวิจัยแบบพหุสาขา (pluridisciplinary research) เป็นการศึกษาที่ผสมผสานองค์ความรู้ระหว่างวิชาที่มีเนื้อหาเข้ากันได้โดยไม่ต้องมีการเชื่อมโยงกัน ดังภาพที่ 11.3 ตัวอย่างเช่น การวิจัยเชิงสหวิทยาการ รูปแบบเชิงสหวิทยาการนี้จะมีการรวมความรู้ทางฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยาและภาษาศาสตร์ เพื่อการศึกษาในแต่ละสาขาจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจสาขาอื่นๆ มากขึ้น เป็นต้น

3) การวิจัยแบบไขว้สาขา (crossdisciplinary research) เป็นการค้นคว้าคำอธิบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการก้าวข้ามสาขาวิชาของตนไปใช้ศัพท์ทางเทคนิค เนื้อหาสาระหรือวิธีวิทยาของสาขาวิชาอื่น เช่น การเมืองว่าด้วยวรรณคดีเป็นการนำแนวคิดทางรัฐศาสตร์มาใช้ในการศึกษาวรรณคดีหรือฟิสิกส์แห่งดนตรีเป็นการนำแนวคิดของวิชาฟิสิกส์มาใช้ศึกษาเรื่องดนตรี เป็นต้น

4) การวิจัยแบบสหสาขา (interdisciplinary research) เป็นการวิจัยที่รวมระหว่างสาขาวิชา 2 สาขามาผสมผสานกันเกิดเป็นสาขาวิชาใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงของตนเองแตกต่างจากสาขาวิชาเดิม เช่น การนำสาขาวิชาจิตวิทยามาผสมผสานกับสาขาสังคมวิทยาและทำให้เกิดเป็นการวิจัยในสาขาจิตวิทยาสังคม เป็นต้น

การวิจัยแบบสหสาขาจึงมีลักษณะของการข้ามสาขาวิชาไปสู่สาขาอื่น ในการทำวิจัยสหสาขานั้นจะมีการตั้งเป้าหมายร่วมกันระหว่างสาขาที่มาทำวิจัยร่วมกัน โดยมีการบูรณาการองค์ความรู้ของสาขาต่างๆเพื่อพัฒนาทฤษฎีและความรู้ใหม่

ส่วนการวิจัยสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาเป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่ตั้งอยู่บนฐานคิดว่าสังคมไม่ได้แยกออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมตามสาขาวิชาตั้งแต่เริ่มแรก แล้วหลังจากนั้น เราจึงค่อยนำปัจจัยด้านต่างๆ ของแต่ละสาขามาผสมผสานในรูปของสหวิทยาการที่กล่าวมาข้างต้น แต่การวิจัยข้ามสาขาเป็นการวิเคราะห์ที่มองภาพรวมครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นิเวศวิทยาและการเมืองในฐานะที่เป็นระบบความรู้ที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ในการทำความเข้าใจการวิจัยแบบข้ามพ้นสาขามีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาอยู่ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

- 1) การศึกษาแบบองค์รวม (holism)
- 2) รูปแบบการข้ามพ้นสาขา (transcendence)
- 3) รูปแบบการก้าวข้ามทางความคิด (transgression)

1) การศึกษาแบบองค์รวม

การศึกษาแบบองค์รวมมาจากแนวคิดเรื่อง องค์รวม (holism) ซึ่งมาจากคำศัพท์ในภาษากรีกว่า “holos” holos มีความหมายว่า “ทั้งหมดหรือรวมทั้งหมด” ผู้ที่นำคำว่า holism มาใช้ในยุคปัจจุบันคนแรก ได้แก่ เจน ซี สมัทส์ (Jan C. Smuts) โดยปรากฏอยู่ในงานเขียนของเขา เรื่อง Holism in evolution (1926) เขาได้ให้ความหมายไว้ว่า องค์รวมคือความพยายามที่จะทำการสังเคราะห์ เป็นความพยายามที่จะนำเอา กระแสความคิดและพัฒนาการหลายๆ ด้านที่เราเห็นในปัจจุบันมารวมเข้าด้วยกัน ดังนั้นองค์รวมจึงไม่ใช่ ระบบทางปรัชญาระบบหนึ่ง (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2554: 5) และในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เดน รัทยา (Dane Rudhyar) ได้เสนอทฤษฎี “The philosophy of operative wholeness” ขึ้นมา แต่การศึกษาแบบองค์รวม ได้รับความสนใจจากสมาชิกของประชาคมนักวิชาการ หลังจากที่นักฟิสิกส์ชั้นแนวหน้ารุ่นใหม่ชื่อ ฟรีดริช คอปป์ (Fritjof Capra) ได้พิมพ์หนังสือชื่อ The Tao of physics ขึ้นในกลางทศวรรษที่ 1970's และ ต่อมาในตอนต้นทศวรรษที่ 1980's เขาได้เขียนหนังสืออีกเล่มหนึ่งชื่อ The turning point เขาได้กล่าวโจมตี การมองโลกแบบกลไกของวิทยาศาสตร์แบบ เดส์คาร์ทส์และนิวตัน (Cartesian-Newtonian) ว่ามีข้อบกพร่อง ที่ไม่สามารถนำเอามาใช้ในการศึกษาโลกปัจจุบันที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นระบบ ทั้งทางชีววิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อม เราจึงต้องการกระบวนทัศน์ใหม่ ว่าด้วยความเป็นจริงใหม่ และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระบบความคิด การรับรู้ และค่านิยมใหม่เพื่อทำความเข้าใจโลกใหม่ที่มีความสัมพันธ์กัน (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2554: 6) คอปป์ ได้ให้ความหมายขององค์รวมไว้ดังนี้ คือ (ฟรีดริช คอปป์, 2529: 19)

“ทัศนะที่ถือว่าความเป็นจริงทั้งหมดของสิ่งใดย่อมมีคุณสมบัติสำคัญเฉพาะตนไป ซึ่งไม่สามารถ เข้าใจได้โดยการแยกสิ่งนั้นออกเป็นส่วนย่อยๆ นั้นมารวมกัน ก็ไม่สามารถเทียบความหมายหรือความสำคัญ ของคุณสมบัติขององค์รวมเดิมได้” ผู้ที่สนับสนุนการศึกษาแบบองค์รวม มีความเห็นว่าการศึกษา วิทยาศาสตร์ตามแบบประเพณี นิยม (orthodox science) มีลักษณะเป็น วิทยาศาสตร์แบบลดทอน (reductionist science) คือ มีแนวโน้มที่จะแบ่งระบบออกเป็นส่วนย่อยๆ ก่อนที่จะทำการศึกษาค้นสมบัติของ ส่วนย่อยเหล่านั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจระบบทั้งระบบ พวกเขามีความเห็นว่าระบบทั้ง ระบบมีความแตกต่างในเชิงคุณภาพกับผลบวกของความเข้าใจในชิ้นส่วนย่อยทั้งหมดรวมเข้าด้วยกัน ดังนั้น ความแตกต่างที่สำคัญจึงไม่ใช่อยู่ที่ปัญหาหรือเรื่องที่คัดเลือกขึ้นมาศึกษาแต่ขึ้นอยู่กับวิธีการศึกษา (method) และฐานคติ (assumption) ที่อยู่เบื้องหลังวิธีวิทยานั้น ๆ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2554: 6)

การศึกษาแบบองค์รวมเป็นกรอบแนวคิดหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาระบบที่มีความซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยฐานคิดที่สำคัญ 2 ประการคือ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2554: 6-7)

1) เป็นวิธีการศึกษาที่อาจเรียกได้ว่า “จากองค์รวมไปสู่ส่วนย่อย” (whole to parts) ซึ่งจะเน้นการสังเกตการณ์แบบอย่างต่างๆ ที่สัมพันธ์กันในลักษณะของระบบนิเวศก่อนที่จะทำการศึกษาชิ้นส่วนย่อยของแบบอย่างเหล่านั้น

2) ปฏิเสธความคิดที่ว่านักวิทยาศาสตร์ไม่ใช่ผู้สังเกตการณ์ที่ไม่มีส่วนร่วมหรือไม่มีผลใดๆ ต่อจักรวาลที่อยู่ภายนอกตัวเขา ทั้งนี้เพราะไม่มีความจริงใดที่มีลักษณะเป็นภววิสัย บังเอิญบุคคลล้วนมีความสัมพันธ์เชิงโต้ตอบและมีส่วนร่วมด้วยกับธรรมชาติอยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่ผู้สังเกตการณ์ให้แก่กระบวนการนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีผู้เห็นว่าสาขาวิชาการวิจัยที่มีศักยภาพที่จะเป็นศาสตร์แบบองค์รวมจะมีคุณสมบัติร่วมกัน 3 ประการคือ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2554: 7)

(1) มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ

(2) มีความสนใจศึกษาพฤติกรรมของระบบที่มีความซับซ้อน

(3) มีความตระหนักถึงข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ภายในระบบในฐานะที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของระบบเหล่านั้น

2) รูปแบบการข้ามพ้นสาขา

รูปแบบการข้ามพ้นในสหวิทยาการแนวนี้นี้จะมีอยู่ด้วยกัน 3 ระดับ คือ (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2558:

1)

(1) การข้ามพ้นเรื่องการแบ่งแยกระหว่างสาขาวิชาการแต่เป็นการเดินไปมาระหว่างสาขาวิชาโดยข้ามพ้นพรมแดนของสาขาวิชาที่มีการแบ่งงานกันทำในวงวิชาการอันไปสู่การศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้

(2) การข้ามพ้นการแบ่งแยกระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ การที่จะข้ามพ้นการแบ่งแยกระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัตินั้น จำเป็นจะต้องใช้แนวคิด praxis มาเป็นฐานคิดของสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขา praxis ในที่นี้ หมายถึง การบูรณาการระหว่างทฤษฎี (theory) การปฏิบัติ (practice) และการสรุปทบทวน (reflection)

(3) การข้ามพ้นการแบ่งแยกระหว่างชุมชนวิชาการของมหาวิทยาลัยกับประสบการณ์ของกลุ่มประชาสังคม ดังนั้นจึงเป็นการวิจัยที่อาศัยความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายในชุมชนวิชาการและสังคมในวงกว้างจนทำให้เกิดการข้ามพ้นเส้นแบ่งระหว่างศาสตร์กับภูมิปัญญาพื้นบ้าน

3) รูปแบบการก้าวข้ามทางความคิด

นอกจากการข้ามพ้นแล้วการวิจัยแนวนี้ยังมีลักษณะของการก้าวข้ามวิธีคิดของกระแสหลักแบบเก่าที่ครอบงำสังคมโดยการแยกตัวจากการคิดแบบลดทอน (reductionism) และแบบกลไก (mechanism) (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2558: 14) ดังที่ฟริตจอฟ คาปรั้า (2529: 19-21) ได้อธิบายไว้ว่า “ความสนใจหลักของข้าพเจ้าตามแนวทางวิชาชีพนั้น จดจ่ออยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวความคิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในวิชาฟิสิกส์ตลอดช่วง 30 ปีแรกของคริสต์ศตวรรษนี้ ความคิดใหม่ๆ ในวิชาฟิสิกส์เหล่านี้ได้นำความเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งมาสู่โลกทัศน์ของเราคือ เปลี่ยนจากความคิดกลไกแบบเดส์คาร์ทส์และนิวตัน มาเป็นทัศนะแบบองค์รวมเชิงนิเวศวิทยา วิกฤตการณ์ นี้เกิดจากข้อเท็จจริงที่ว่าเราพยายามที่จะประยุกต์ใช้ความคิดต่างๆ ของโลกทัศน์ที่พินาศสมัย ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในวิชาฟิสิกส์เมื่อทศวรรษ 1920 (พ.ศ. 2463- พ.ศ. 2473) กล่าวคือนำโลกทัศน์วิทยาศาสตร์กลไกแบบเดส์คาร์ทส์และนิวตันมาใช้กับความเป็นจริง ที่ไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ด้วยหลักความคิดเหล่านี้อีกต่อไปแล้ว ทุกวันนี้เรากำลังชีวิตอยู่ชนิดที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันไปทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ทางชีววิทยา ทางจิตวิทยา ทางสังคมหรือทางสิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นเหตุปัจจัยกระทบถึงกันและกันโดยตลอด การที่เราจะอธิบายโลกเช่นนี้ได้เหมาะสม เราจำเป็นต้องอาศัยการมองเชิงนิเวศวิทยา ซึ่งโลกทัศน์แบบเดส์คาร์ทส์ไม่สามารถจะเอื้อให้ได้”

ส่วนแนวทางและกระบวนการวิจัยสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาดังอยู่บนความเชื่อว่าการวิจัยแบบข้ามพ้นสาขา เป็นรูปแบบที่มีความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาในปัจจุบันนี้ เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนสูงและมีความไม่แน่นอนอย่างสูง นอกจากนี้แต่ละปัญหายังก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นจำนวนมากอันนำไปสู่การถกเถียงอย่างกว้างขวางถึงวิธีการมองปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ของสังคมเช่นนี้ การวิจัยแบบข้ามพ้นสาขาจึงต้องผลิตความรู้ออกมาเป็น 3 รูปแบบ คือ ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายที่พึงปรารถนาและความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมาย ความรู้ทั้ง 3 รูปแบบนี้ สอดคล้องกับความรู้ที่อริสโตเติลได้นำเสนอไว้ใน 4 รูปแบบคือ ความรู้ทางวิชาการ (episteme) ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต (praxis) ความรู้ทางด้านการผลิต (poiesis) และความรู้ที่รอบคอบ (phronesis) กล่าวอีกนัยหนึ่งรูปแบบความรู้ทั้ง 4 แบบของอริสโตเติลได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นเป้าหมายของการวิจัยแบบข้ามพ้นสาขาโดยได้แบ่งความรู้ออกเป็นรูปแบบใหญ่ๆ คือ (Pohle and Hadorn, 2008: 431-432)

- 1) ความรู้เกี่ยวกับระบบ (systems knowledge)

2) ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง (target knowledge)

3) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลง (transformation knowledge)

1) ความรู้เกี่ยวกับระบบ

ความรู้เกี่ยวกับระบบเป็นความรู้ที่ได้มาจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับจุดกำเนิดและความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาปัญหาต่อไปอีกในอนาคต รวมถึงการตีความปัญหาในโลกของความเป็นจริงของชีวิตที่เกิดขึ้นจากมุมมองของชาวบ้านภายใต้โลกแห่งชีวิต ความรู้เชิงระบบจะประสบกับความยุ่งยากในการจัดการกับสถานะที่ไม่แน่นอน ซึ่งความไม่แน่นอนของปัญหาจะก่อให้เกิดการทำทลาย และทำให้เกิดการโอนย้ายออกจากวิธีคิดเชิงทฤษฎี/นามธรรมของนักวิชาการ เพื่อเดินทางเข้าสู่การเพ่งพินิจต่อกรณีรูปธรรมที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทอันเฉพาะเจาะจง ซึ่งความซับซ้อนและไม่แน่นอนของปัญหาได้ก่อให้เกิดการตีความที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่การอภิปรายถกเถียงระหว่างภาคีต่างๆ และการเสนอทางออกที่แตกต่างกัน

2) ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง

ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง เป็นการตั้งคำถามที่ระบุถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง เป้าหมายที่พึงปรารถนา และแนวทางการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิม ดังนั้นคำถามหลักก็คืออะไรที่จะเป็นเป้าหมายทางสังคมที่หลากหลายสำหรับการวิจัยการแก้ปัญหาของสังคมและการร่วมมือระหว่างนักวิชาการและนักปฏิบัติการ ในขั้นตอนนี้จะประสบกับการทำทลายที่จะต้องให้ความกระจ่างต่อตำแหน่งแห่งที่อันแตกต่างหลากหลาย และทีมงานต้องจัดลำดับความสำคัญของตำแหน่งแห่งที่ต่างๆ ตามสถานะของมันที่จะเชื่อมโยงต่อไปสู่การพัฒนาความรู้และการปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่ผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงการยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย

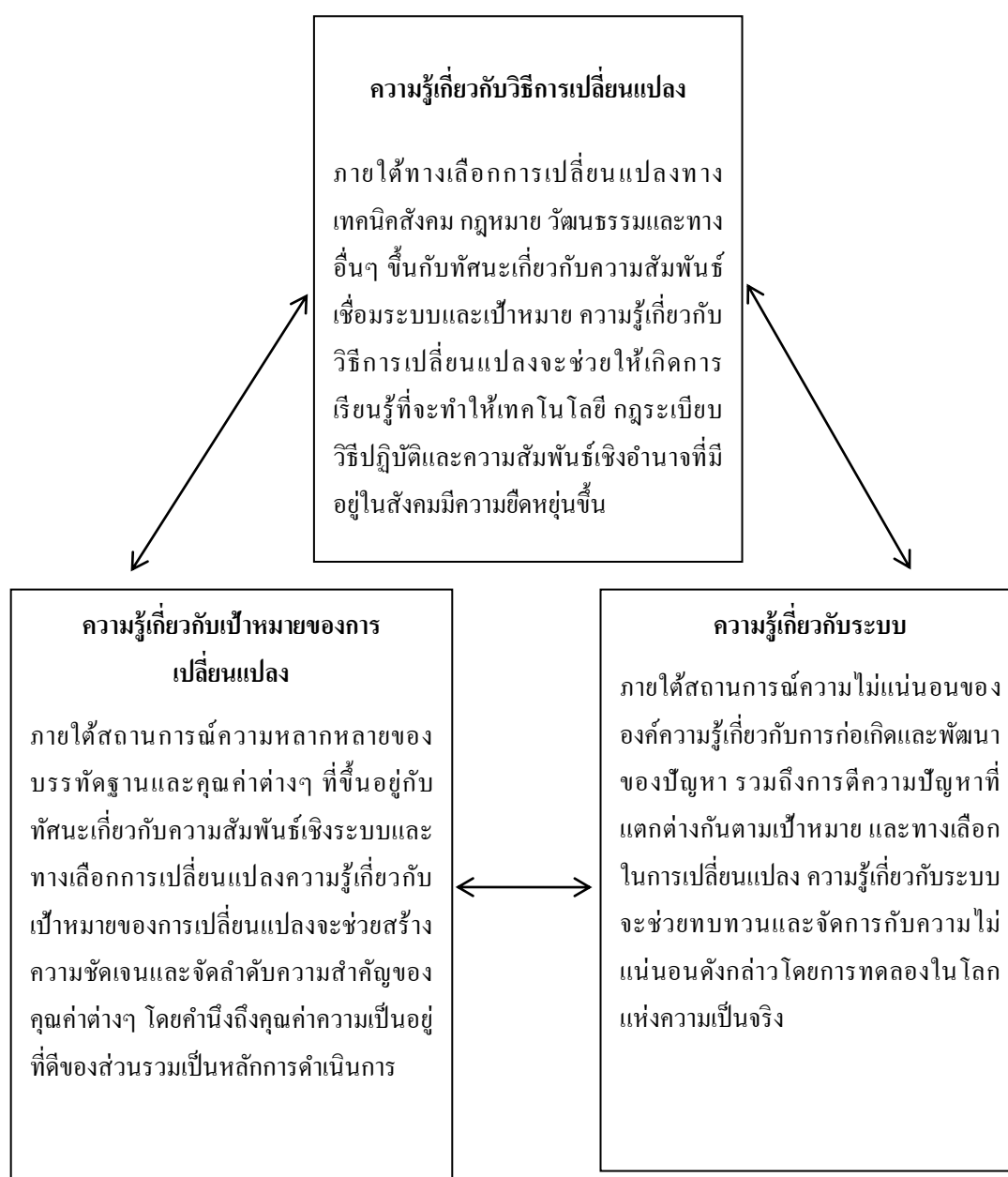
3) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลง

ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลงเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการในทางเทคนิค กฎหมาย ทางสังคม วัฒนธรรมและมิติอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้ได้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการปฏิบัติที่เป็นอยู่เดิม พร้อมกับเสนอวิธีการปฏิบัติรูปแบบใหม่ๆ ที่พึงปรารถนาเข้ามาแทนที่ ดังนั้น ความรู้เช่นนี้จึงต้องมีลักษณะของปฏิบัตินิยม (pragmatism) เนื่องจากทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องพึงพิงสิ่งเก่าที่ดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสังคม กฎหมาย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจและวิถีวัฒนธรรม เพื่อเป็นโอกาสที่จะก่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติได้ ในขั้นตอนนี้ต้องพิจารณาถึงเทคโนโลยีที่ใช้อยู่เดิม กฎ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดำรงอยู่ โดยต้องพิจารณาว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้โครงสร้าง

ต่างๆ ที่ดำรงอยู่เดิมไม่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมๆ กับทำให้โครงสร้างเดิมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั้ง 3 รูปแบบ ในการวิจัยแบบข้ามพหุสาขาสามารถสรุปให้เห็นอย่างชัดเจนได้ดังภาพที่ 6.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 6.1 การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างความรู้เกี่ยวกับระบบ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนแปลง และความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ปรับจาก Hadorn, et al, 2008: 31

ส่วนกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ตามเป้าหมายของการวิจัยแบบข้ามพหุสาขาดังกล่าวข้างต้นนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ (Hadorn. et al, 2008: 35-36)

- 1) การระบุปัญหาและการกำหนดโครงสร้างเพื่อตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (problem identification and structuring)
- 2) การวิเคราะห์ปัญหา (problem analysis)
- 3) การนำผลวิจัยไปเสริมสร้างให้เกิดเป็นดอกผล (bringing results to fruition)

1) การระบุปัญหาและการกำหนดโครงสร้างเพื่อตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

ขั้นการระบุปัญหาและการกำหนดโครงสร้างเพื่อตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากปัญหาปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย อันก่อให้เกิดการอภิปรายถกเถียงกันอย่างเข้มข้นในประเด็นต่างๆ การระบุปัญหาเป็นกระบวนการลดความซับซ้อนของปัญหา โดยการระบุผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาเข้าร่วมในกระบวนการวิจัย สร้างสะพานเชื่อมระหว่างความรู้ทางวิชาการกับโลกแห่งชีวิตที่ผ่านประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงในแต่ละวันของชาวบ้าน ปัญหาอาจถูกระบุขึ้นใหม่ โดยพิจารณาถึงปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับวิถีคิดของชาวบ้านที่ยึดโยงอยู่กับโลกแห่งชีวิตที่ดำเนินไปในแต่ละวัน อาทิ การเชื่อมต่อเข้าด้วยกันระหว่างทักษะในการมองที่แจ้งที่อินแต่ละทักษะ เพื่อก่อให้เกิดวิธีการมองแบบใหม่ๆ ในการรับรู้สิ่งต่างๆ อย่างเปิดกว้าง เพื่อก่อให้เกิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน อันจะนำไปสู่ความคิดใหม่และสร้างสรรค์ในขั้นตอนนี้เป็นการจัดวางโครงการวิจัยเอาไว้ภายใต้บริบทอันเฉพาะเจาะจงของท้องถิ่น โดยการนำแนวคิดทางวิชาการมาใช้ พร้อมๆ กับเรียนรู้จากตัวอย่างผลการวิจัยแบบข้ามพหุสาขาที่ผ่านมา และหลังจากนั้นจึงมองผ่านวิถีคิดของชาวบ้านในโลกแห่งชีวิต ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการ ผลประโยชน์ เทคโนโลยี กฎ ระเบียบ การปฏิบัติ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งการวิจัยแบบข้ามพหุสาขา จะต้องให้คำอธิบายต่อประเด็นเหล่านั้นทั้งหมด

2) การวิเคราะห์ปัญหา

ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ โดยการแบ่งออกเป็นปัญหาย่อยๆ (sub-problems) ซึ่งการตอบปัญหาย่อยหนึ่งๆ จะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับปัญหาย่อยอื่นๆ และหลังจากนั้นจึงนำปัญหาย่อยทั้งหมดมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในขั้นตอนนี้ต้องสร้างความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วมการวิจัยที่มาจากกลุ่มต่างๆ ซึ่งบ่อยครั้งที่พวกเขาจะได้ปฏิสังสรรค์ต่อกันอย่างเปิดเผย ความร่วมมือกันอย่าง

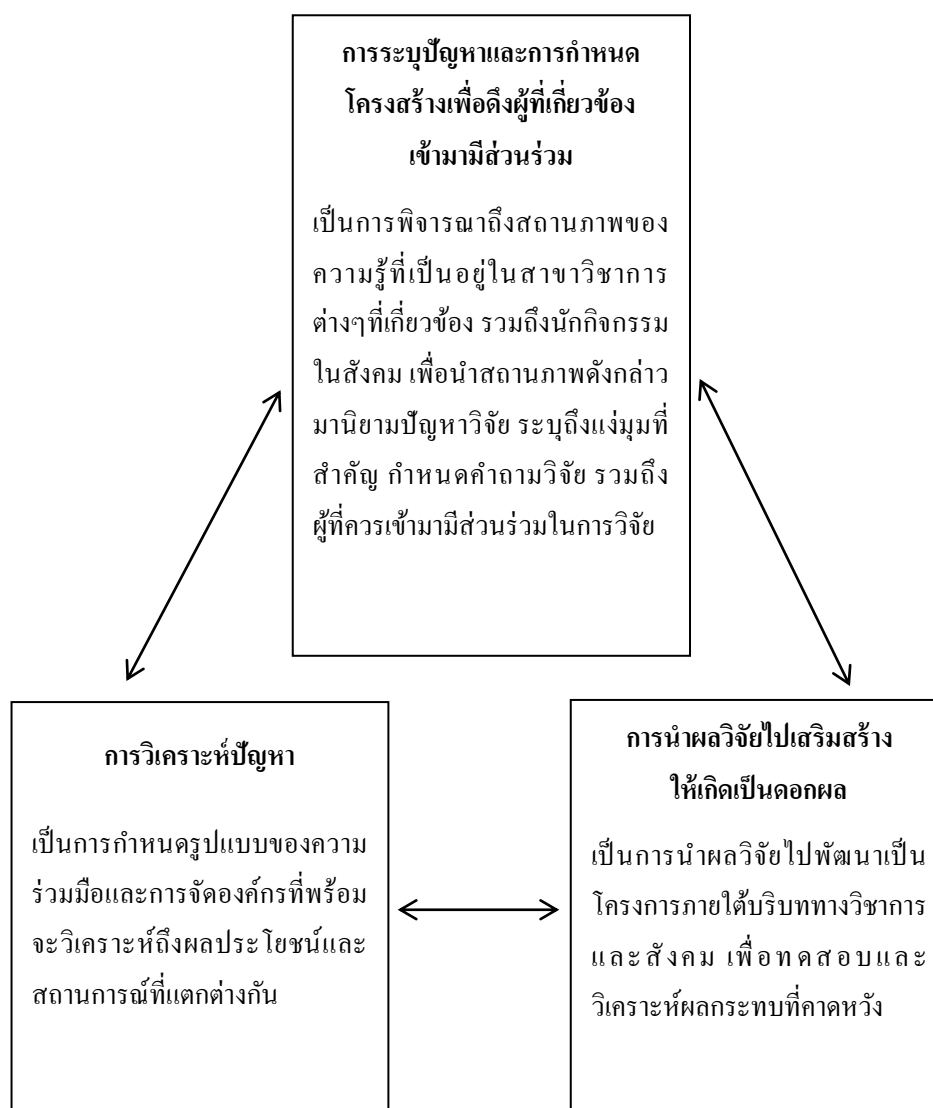
เหนียวแน่นจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันอย่างเข้มข้น โดยแต่ละฝ่ายต้องมีทัศนะที่เปิดกว้าง มีเหตุผล และมีทัศนคติที่ยืดหยุ่น เพื่อการปรับตัวเข้าหากัน

3) การนำผลวิจัยไปเสริมสร้างให้เกิดเป็นดอกผล

ขั้นการนำผลวิจัยไปเสริมสร้างให้เกิดเป็นดอกผล เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยแบบข้ามพหุสาขา ถึงแม้ว่ายังไม่ใช่ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยก็ตาม ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานไปตามกระบวนการวิจัย โดยมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การนำผลไปเสริมสร้างให้เกิดดอกผลที่เป็นจริง จะสามารถบรรลุได้ในรูปของการทดลองในโลกแห่งชีวิตจริง (real-world experiment) โดยการนำมโนทัศน์และวิธีการไปทำการทดสอบซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง (reclusiveness) โดยในกระบวนการทดสอบซ้ำดังกล่าวนี้ จะทำให้นักวิจัยสามารถสังเกตเห็นการเกิดขึ้นของผลกระทบที่ไม่คาดคิดมาก่อน ดังนั้นจึงอยู่นอกตัวแบบและอธิบายไม่ได้ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นจะกระตุ้นให้นักวิจัยต้องหันมาปรับปรุงมโนทัศน์ ฐานคติ และการอธิบายใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่อยู่ภายใต้บริบทอันเฉพาะเจาะจงบนโลกแห่งความเป็นจริง พร้อมๆ กับได้รับการเรียนรู้อย่างมากมาจากกระบวนการดังกล่าว ในที่สุดจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สำหรับนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างให้เกิดผลในขั้นตอนต่อไป

กระบวนการวิจัยแบบข้ามพหุสาขาทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นวงจรที่มีผลซึ่งกันและกันดังภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.2 สามขั้นตอนในกระบวนการวิจัยแบบข้ามพหุสาขา

ที่มา : Pohl and Hirsch Hadorn, 2008: 42

ภายใต้แนวทางและกระบวนการการวิจัยแนวสหวิทยาการแบบข้ามพหุสาขานั้นกระบวนการวิจัยจะเป็นการให้ความสำคัญต่อประเด็นการวิจัยในโลกแห่งความเป็นจริงโดยการเชื่อมทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เห็นทางออกที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น การวิจัยแนวข้ามพหุสาขาจึงใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ที่เป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ที่มีผลกระทบไปสู่การปฏิบัติเพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Greenwood and Levin, 2007 : 3-4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการนี้มีเทคนิคที่เป็นเครื่องมือวิจัยในหลายรูปแบบคือ

1) วิธีวิทยาการถอดบทเรียนเป็นการประเมินโครงการเพื่อเป็นบทเรียนเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์ในการวางแผนการทำงานในอนาคต

2) การวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นการศึกษาในลักษณะโครงการนำร่องเพื่อนำผลที่ได้ไปขยายต่อไปในวงกว้าง

3) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นการใช้ประชาธิปไตยในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มตั้งโจทย์วิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติ ตลอดจนถึงการติดตามประเมินผล

4) การวิจัยแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวัฒนธรรมที่เน้นทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติและการวิพากษ์เพื่อช่วยวิเคราะห์ให้เห็นความขัดแย้งชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันและนำเสนอมาตรการปฏิบัติจากฐานความรู้

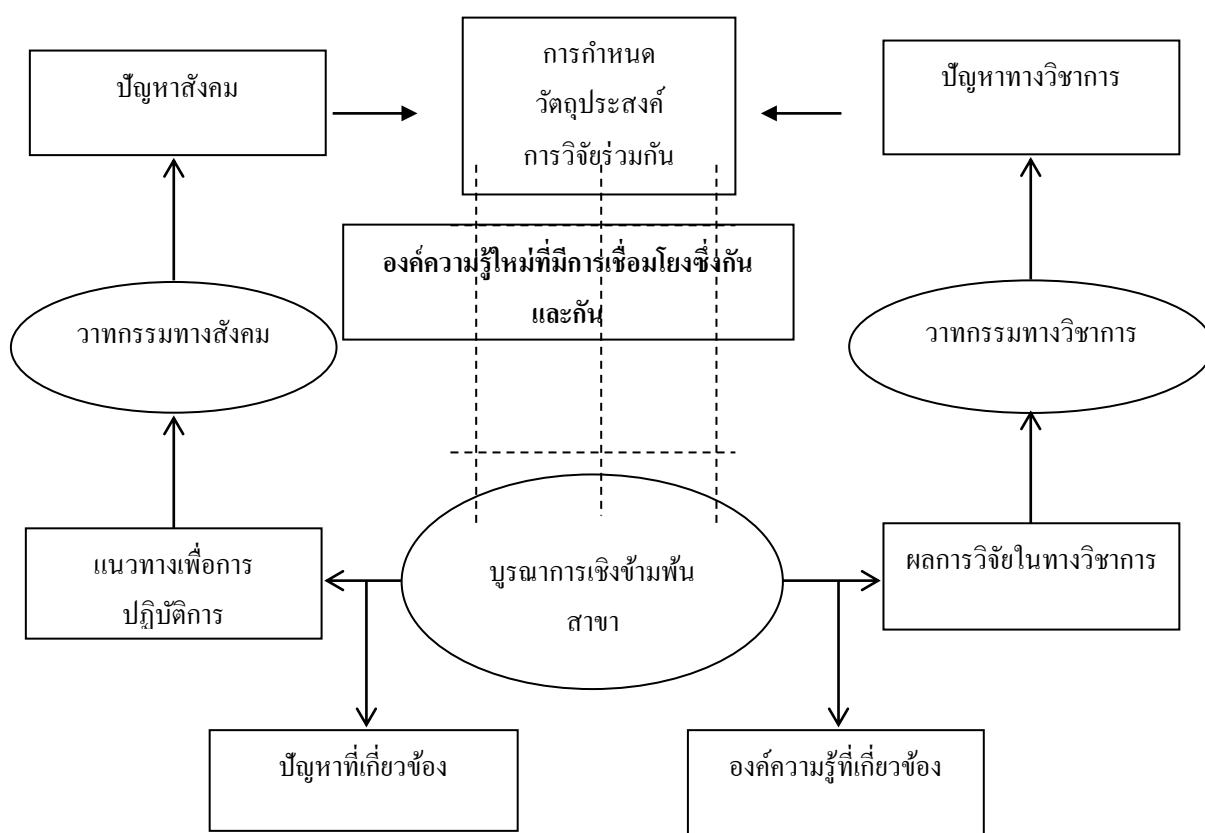
5) การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อนำเสนอทางออกเกี่ยวกับงานสาธารณะว่าควรทำอย่างไร (how to)

6) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (TALR) เป็นการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริงของประชาชนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิธีคิด วิธีการผลิตและวิถีชีวิต

6.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในการใช้แนวทางและกระบวนการวิจัยแนวสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ผู้วิจัยจะนำเสนอตัวแบบการบริหารงานวิจัยซึ่งประยุกต์มาจากตัวแบบบูรณาการของ Jahn (2008) ดังภาพที่ 6.3

ภาพที่ 6.3 ตัวแบบบูรณาการระหว่างนักวิชาการในมหาวิทยาลัยกับนักปฏิบัติการในภาคประชาสังคม

ที่มา : Thomas Jahn, 2008

จากภาพที่ 6.3 ของตัวแบบวิจัยเชิงบูรณาการดังกล่าวผู้วิจัยสามารถประยุกต์มาใช้ในการบริหารงานวิจัยเพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้ดังนี้

1) การวิจัยตั้งอยู่บนแนวคิดการจัดการความรู้ซึ่งในที่นี้นิยามว่า องค์ความรู้เป็นทุนรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนทางสังคม ดังนั้น การบริหารวิจัยจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มอาจารย์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำข้าราชการ และนักการเมืองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ทั้งชุมชน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) กระบวนการวิจัยจะต้องถูกขับเคลื่อนจากการประสานการทำงานระหว่างภาควิชาการกับภาคประชาสังคม ดังนั้น ทีมวิจัยในโครงการนี้จึงประกอบด้วย ผู้ร่วมนักวิจัย 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มแรกประกอบด้วยครูบาอาจารย์ นักวิจัย และนักเรียนนักศึกษา ส่วนกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคประชาสังคม ได้แก่ กลุ่มปกครองท้องถิ่น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มองค์กรชุมชน

3) การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยร่วมกันเกิดมาจากภาควิชาการก็ต้องประสบปัญหาเรื่องทางวิชาการ ในขณะที่ภาคประชาสังคมก็ประสบกับปัญหาสังคม

4) กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการบูรณาการข้ามพหุสาขาแบ่งแยกระหว่างภาควิชาการในสถาบันการศึกษากับภาคประชาสังคมแต่เป็นการทำงานวิจัยร่วมกัน เช่น การใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ให้มีลักษณะประชาธิปไตยจากคนในภาควิชาการและภาคประชาสังคมทั้งในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนการปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล เป็นต้น

5) ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาควิชาการและภาคประชาสังคมโดยภาคประชาสังคมจะได้ความรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ในขณะที่ภาควิชาการก็จะได้ผลวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่

บรรณานุกรม

- กัตัญญู แก้วหานามและคณะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กนต์ธีร์ นุชสุวรรณ. (2559). โครงการจิบน้ำชา เสวนาท้องถิ่น : การกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น (สปวท.).
- กรรณิการ์ สุขเกษมและสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). นานาวัฒนธรรมวิถีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2558, 2 มิถุนายน).
- กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน. (2551). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- การสัมมนา เรื่อง “ทิศทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศไทย” วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 9.00 - 12.00 น. ณ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย.
- กิริติ บุญเจือ. (2522). สารานุกรมปรัชญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา.
- โกวิท พวงงาม. (2544). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- โกวิท พวงงาม. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- โกวิท พวงงาม. (2550). ถอดรหัสความคิดของโกวิท พวงงาม ว่าด้วยการเมืองและชุมชนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย).
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- โกวิท พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- เข้าถึงได้จาก <http://www.deepsouthwatch.org/dsj/th/2806>.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี . (2544). รายงานประจำปี 2544 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการปฏิรูป. (2555). ข้อเสนอการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป.

- คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .(2541). **การจัดการปกครองกับชนบทและท้องถิ่น**. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ (เล่ม 3) ในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วันที่ 19 สิงหาคม 2541 ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ อาคารประชาธิปก-รำไพพรรณี
- คมชัดลึก. (2559, 27 ธันวาคม). **อปท.ยื่น “พรเพชร” ค้านกฎหมายควมรวม แจงจัดชน .- ให้อำนาจมหาดไทยมากเกินไป ไม่ถามความเห็นประชาชน**. <http://komchadluek.com/news/politic/253844>.
- โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. (2543). **บทความและแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : หจก.พิมพ์อักษร.
- โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. (2543). **วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : หจก.นำทางการพิมพ์.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2541). **ปฏิรูประบบการคลังไทย : กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- จรัส สุวรรณมาลา. (2556). **แนวคิดในการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง กับสถานะความเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศไทย**. จุลินิติ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน.
- จิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). **วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษากลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น**. คุยฎีนิพนธ์สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2536). **สิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2532). **แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน**. ใน ชาคริต ชุ่มวัฒนะ และอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (บรรณาธิการ) **สายธารแห่งความคิด**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดกิจกรรมวิชาการฉลองครบ 60 ปี อาจารย์คุณวราวุฒา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2547). **ความเป็นมาและสาระสำคัญของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2548). **แนวทางและวิธีวิจัยสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2555). **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2550). แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2553). การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2526).ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2540). บ้านกับเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2547). วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2553). การเลือกตั้งท้องถิ่นบนฐานธุรกิจการเมืองของชุมชนกระแสนง จังหวัดระยอง. คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. (2553).บริบทและการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในจังหวัดภาคตะวันออก กรุงเทพฯ และปริมณฑล. กรุงเทพฯ : สถาบันองค์กรพัฒนาชุมชน (พอช.).

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2542). เศรษฐศาสตร์การเมืองของการปฏิวัติขนาดครอบครัวในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2553).รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อถอดบทเรียนในการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในจังหวัดภาคตะวันออก กรุงเทพฯ และปริมณฑล.สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2557). ความรู้พื้นฐานทางรัฐศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2558). ตำราปฏิบัติการวิจัยทางสังคม.จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2558). ตำราประกอบการสอนความรู้พื้นฐานทางรัฐศาสตร์ : มนุษย์กับการเมือง. จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2558). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2549). บทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์ : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออก. ชุดงานวิจัยภายใต้โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร “โครงสร้างและพลวัตรของทุนไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจ.

ชัยณรงค์ เครือนวน และคณะ.การสร้างประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว : ฐานการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นจากภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอบาร. (2544). รัฐศาสตร์แนววิพากษ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ซีทีวีนิวส์. (2556, 1-15 มิถุนายน)

ดวงมณี เลาวกุล. (2555). การปฏิรูปการกระจายอำนาจการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เป็นไท.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2556, 30 สิงหาคม). คอลัมน์ ดุลยภาพ ดุลยพินิจ, มติชนรายวัน.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. สัมภาษณ์, วันที่ 8 สิงหาคม 2560.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ พิชิต รัชตพิบูลภพ (2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.). หน้า 52-76

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2548). เหลือवल้งแลหน้าการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ความสำเร็จ-อุปสรรค-และก้าวต่อไป. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์. ปีที่ 23 ฉบับที่ 3 (ก.ย.)
หน้า 50-88.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2549). การคลังเพื่อสังคมจินตนาการและการวิจัยเพื่อสังคมที่ดีกว่า. กรุงเทพฯ : บริษัท
พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2553). การปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรม: นวัตกรรมของ
การบริการสาธารณะและการทำงานเครือข่าย. ในชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะด้านการคลัง
(ยุวดี คาคการณ์ไกล: บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: แปลน ฟร้นดิง จำกัด.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2558). การสังเคราะห์ความรู้การกระจายอำนาจและการคลังท้องถิ่น : การขยายฐาน
รายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ. กรุงเทพฯ. สถาบันพระปกเกล้า.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2559). การคลังท้องถิ่น : การขยายฐานรายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ.
กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2559). การสังเคราะห์ความรู้การกระจายอำนาจและการคลังท้องถิ่น : การขยายฐาน
รายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ. (2546). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล
ระดับ อบต. : การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ. (2548).การสนับสนุนธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชน: การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น ระยะที่ 2.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และดารณี พุ่มแก้ว. (2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นและแนวทางการปฏิรูปเงิน
 อุดหนุน.วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 หน้า 106-130.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชัย กิ่งพวง. (2557).ภาษีการโอนที่ดินและความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น.ใน การ
คลังท้องถิ่นการขยายฐานรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ.กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ.(2557). การคลังท้องถิ่นและการจัดสรรงบประมาณของสำนักงาน
 เขตกรุงเทพมหานคร.วารสารรัฐประศาสนศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ.(2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหาร
 ส่วนจังหวัด.วารสารสถาบันพระปกเกล้า. (พฤษภาคม-สิงหาคม).

เดลินิวส์. (25, กันยายน 2549)

ทองคำ สายสะอาด. (2536). **สิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชน
 ท้องถิ่นพัฒนา.

โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ. (2549,1 ตุลาคม)

ไททัศน์ มาลา. (2554). การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ปีที่ 1
 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.

ไททัศน์ มาลา. (2556). การเมืองเรื่องการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ : สัมพันธภาพ
 และการเปลี่ยนแปลงในเชิงอำนาจ.สถาบันพระปกเกล้า.

ไททัศน์ มาลาและคณะ.(2556).แนวทางในการจัดการอุทกภัย: กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี.สำนักงาน
 กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ไทยรัฐออนไลน์. (2560, 24 มีนาคม).ประยุทธ์แนะท้องถิ่นปรับปรุงให้เข้มแข็ง ลั่นยังไม่พร้อมก ร ะ จ า ย
 อำนาจ.เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/895011>.

ไทยอินนิวส์. (2559, 29 พฤศจิกายน). “ทำไมต้องปฏิรูปองค์กรท้องถิ่น” โดยนายวัลลภ พริ่งพงษ์.
http://thaienews.blogspot.com/2016/11/blog-post_892.html.

ชนัญญ์ ศรีโอยฐ์. (2556). พลวัตของเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ในยุคของการกระจายอำนาจ
สู่ท้องถิ่น. คุยฎินิพนธ์ปรัชญาคุษฎิบัณฑิต, สาขาไทยศึกษา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชนสวรรค์ เจริญเมือง (บรรณาธิการ). (2541). **เทศบาลในศตวรรษที่ 21** . เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง . (2540). 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 – 2540 . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง. (2550). 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.2440-2550 (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง. (2550). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ธร ปีติผล. (2557). แนวคิดเรื่องชุมชนนิยมกับการสร้างเสริมเสถียรภาพ.ชุดหนังสือสำรวจความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย, มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ.

ธีรชัย ทองธรรมชาติ. (2553). รวมเรื่อง “เมืองชล 2:ชลบุรีในอดีต”. ชลบุรี: ยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี ในพระสังฆราชูปถัมภ์.

ธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ วันที่ 19 กรกฎาคม 2560

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2552). รายงานผลการศึกษาความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย.กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2541).การเมืองในระดับท้องถิ่น กับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย .กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด แนวคิดพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด แนวคิดพื้นฐาน เรื่อง รัฐกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2552).รายงานผลการศึกษาความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย และข้อเสนอ.สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .นิยม รัฐอมฤต. (2551).ประชาธิปไตยกับระบบการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจที่เข้มแข็ง.ในสร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานพัฒนาประชาธิปไตย.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. สัมภาษณ์, วันที่ 20 กรกฎาคม 2560.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). “การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ” ใน เนาวรัตน์ พลายน้อย ,
ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และจุฑามาศ ไชยรบ (บรรณาธิการ). **พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ.**
ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นภคล ปัทมะ. (2544). **ทางออกกรุงเทพฯ: แนวคิดใหม่เพื่อบริหารและจัดการเมืองหลวง** . กรุงเทพมหานคร
: เลมอน กรู๊ป.

นรนิติ เศรษฐบุตร . (2544). **การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นฤมล ทับจุมพล. (2550). **ประชาธิปไตยจากมุมมองของผู้ไร้อำนาจ : กรณีศึกษาเรื่องสมัชชาคนจน**. ใน
เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี 2550 ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทวัฒน์ บรมานันท์ , แก้วคำ ไกรสรพงษ์. (2544). **การปกครองส่วนท้องถิ่น กับการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** . กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด ,

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). **การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.
2540)**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

เนชั่น, (2559, 25 สิงหาคม).

เนชั่น. (2555, 6 พฤศจิกายน).

เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2547). **การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในการถอดบทเรียนด้วยเครื่องมือการ
วิเคราะห์หลังการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2551). “บริบทเปลี่ยนผ่านกับการพัฒนาเครื่องมือขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้านนโยบาย
สาธารณะ” ใน **เครื่องมือทางสังคมเพื่อการเรียนรู้ในบริบทเปลี่ยนผ่าน : ชุดความรู้ขับเคลื่อนประเด็น
สาธารณะ**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2553). **การวิจัยเพื่อปฏิบัติการทางสังคม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

บำรุง คโยธา, สัมภาษณ์, วันที่ 20 กรกฎาคม 2560

ปนัดดา ดิศกุล. (2556). **แนวคิดในการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองกับ
สถานะความเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศไทย**. **จุลนิติ**. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน.

ประชาชาติธุรกิจ. (2551, 7 พฤศจิกายน). **มหาไถไทยเอาด้วย ขอหมิ่นล้านจิ้นเงินเดือน"ก้านัน-ผญบ.**

http://m.prachachat.net/news_detail.php?newsid=6730.

- ประกาศ ป้นตบแต่ง. (2540).**การเมืองของขบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย**.ดุญญินพนธ์
รัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาการรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศ ป้นตบแต่ง. (2541).**การเมืองบนท้องถนน : 99 วันสมัชชาคนจนและประวัติศาสตร์การเดินขบวน
ชุมนุมประท้วงในสังคมไทย.กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.**
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2557,13 มิถุนายน). รายการคืนความสุขให้คนในชาติ.
- ประวิทย์ ырสา. (2559).ภาคประชาสังคมกับการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง : กรณีศึกษาจังหวัด
อำนาจเจริญ. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-
มิถุนายน). หน้า 142-160.
- ประเวศ วะสี. (2556). **ปฏิรูปประเทศไทย 8 เรื่อง**. นนทบุรี : สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุข
ภาวะ (สปปส.).
- ปริญญา อุดมทรัพย์. (2541). **ความรู้เบื้องต้นการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย**. สุราษฎร์ธานี : โรง
พิมพ์อุดมถาภ.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2558). **ข้อคิด 10 ประการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรการบูรณาการข้ามศาสตร์**.
เอกสาร โครงการปริญญาเอกรัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต. สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารจัดการ
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2560). **แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนสังคมและความยั่งยืนทางนิเวศ (Social
Capital Theory and Ecological Sustainability)**. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการปริญญา
โท สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (ม.ป.ป.) **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง**. ตำราประกอบการเรียนวิชาทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมวดี ชูชุกีและชล บุนนาค. (2552). **โครงสร้างอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของ
ไทย**. ใน **เศรษฐศาสตร์การเมืองและสถาบัน สำนักทำพระจันทร์** (ปกป้อง จันวิทย์: บรรณาธิการ).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผู้จัดการออนไลน์.(2552,16 พฤศจิกายน). นายก อบท.เฮ พ.ร.บ.ปลดล็อก 2 วาระมีผลหน้าเก้าอี้ดเก้าอี้ต่อได้.
<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9520000138383>.
- พรทิพย์ คำพอ. (2544). **ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วชิรนทร์
สาส์นรัชดา.

พลเดช ปิ่นประทีป. (2557). **ปฏิรูประบบการปกครองและกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พลัสซิง จำกัด.

พัชรีย์ สิริโรต. (2555). **พลวัตนโยบายสาธารณะ : จากรัฐ เอกชน สู่ประชาชน**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนา กิตติอาสา. (2546). **ท้องถิ่นนิยม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: กองทุนอินทร์-สมเพื่อการวิจัยทางมานุษยวิทยา.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2533). **โครงสร้างอำนาจและชนชั้นนำในชนบทไทย กรณีศึกษาหมู่บ้านดั้งเดิมและหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). **โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

พิชิต รัชตพิบูลภพและดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2557). **ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น: กรณีศึกษา อ ง ค์ ก า ร บริหารส่วนจังหวัด.วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2. (เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม) หน้า 52-76.

พินสุดา วงศ์อนันต์ (2559). **โครงการจิบน้ำชาเสนาท้องถิ่น : การกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น (สปวท.).

พีระนัตร ดาบเพชร. (2557). **กระบวนการกระจายอำนาจสู่ชุมชน : กรณีศึกษายุทธวิธีการผลักดันนโยบายจังหวัดจัดการตนเอง**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โพสต์ทูเดย์ออนไลน์. (2559, 24 ธันวาคม). **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครองแชมป์ทุจริตมากที่สุด โกงกินนับหมื่นล้าน**

ไพฑูรย์ ศัสเซ. (2546). **การวิจารณ์หนังสือเรื่องการเมืองพลเมือง: สู่สหสวรรค์ใหม่เอนก เหล่าธรรมทัศน์**. รัฐศาสตร์สาร. ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 หน้า 234-247.

พริตจ็อล์ฟ คาปรัว. (2529). **จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ**. แปลโดยพระประชา ปสนนธมโม และคณะ กรุงเทพฯ: โกมลคิมทองและเทียนวรรณ.

ภิรมย์พร ไชยยนต์. (2557). **การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น : ศึกษากรณีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในระดับจังหวัด**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มติชน. (2551, 20 กรกฎาคม)

มติชน. (2555, 4 ตุลาคม)

มติชน. (2556, 15 พฤศจิกายน)

มติชนสุดสัปดาห์. (2559, 11 ตุลาคม). กำนัน-ผญบ. เฮ กรม. ปรับเพดานเงินเดือนให้ 15,000 ขอย่อมองเป็นเรื่องการเมือง. https://www.matichonweekly.com/hot-news/article_10973.

มรุต วันทนากร. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง เทศบาล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

มูลนิธิไทย. (2540). อนาคตการปกครองท้องถิ่นของไทย . กรุงเทพฯ : พิ.พรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

ยศ สันตสมบัติ. (2536). ลิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ยศ สันตสมบัติ. (2544). รัฐ ชุมชน และนโยบายการจัดการทรัพยากร: บทสำรวจองค์ความรู้ใน สถานภาพการวิจัยชุมชนกับการจัดการทรัพยากร: บทสังเคราะห์ ผลของการศึกษา (อานันท์ กาญจนพันธ์: บรรณาธิการ).มปท.

ยุกติ มุกดาวิจิตร (2548) อ่านวัฒนธรรมชุมชน วาทศิลป์และการเมืองของชาติพันธุ์นิพนธ์แนววัฒนธรรมชุมชน.กรุงเทพฯ: ไฟเดียวกัน.

รัชณี ประดับ. (2556). สภาพองค์กรชุมชน: การเมืองใหม่และการท้าทายต่อกลุ่มอำนาจในท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) หน้า 113-128.

รัฐไทยออนไลน์. (24 มีนาคม 2560)

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.

ลัดดาวัลย์ ดันดิวิทยาพิทักษ์. (2550). สถาปนาประชาธิปไตยชุมชน ใน วิชานิพนธ์ปริญญาเอก เรื่อง ขบวนการประชาสังคมกับการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน. วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ภารกิจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ความเป็นอิสระ การกำกับดูแล และการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2559). การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวน แนวคิด ข้อถกเถียง และข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2559). การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวน แนวคิด ข้อถกเถียง และข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2559). โครงการจิบน้ำชา เสวนาท้องถิ่น : การกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ. ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น (สปวท.).

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2544). การประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง ทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย (วันจันทร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 ณ ห้องจินดา ณ สงขลา สถาบันพระปกเกล้า) . กรุงเทพฯ : บริษัท ชรรคมดาเพรส จำกัด.

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2546). กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนได้อะไร. กรุงเทพฯ : หจก.ธรรมมถการพิมพ์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Forepace.

วิวัฒน์ คติธรรมนิตย์. (2536). ลิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

วิศาล บุปผเวศ. (2559). โครงการจิบน้ำชา เสวนาท้องถิ่น : การกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ. ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น (สปวท.).

วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). ประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ ๑๕ ปี: สังคมไทยได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะเดินต่อไปกันอย่างไร?.วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 82-122.

วุฒิสาร ตันไชย (2555).ชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะท้องถิ่นเมืองพิเศษ : แนวคิดและความเป็นไปได้. ยุวดี คาคการณ์ไกล (บรรณาธิการ).สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.).

วุฒิสาร ตันไชย (2558).คู่มืออำนาจรัฐ ท้องถิ่นและประชาชน: การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น.ใน *คู่มืออำนาจในการเมืองการปกครองไทย*.กรุงเทพฯ, สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชย (มปป.). จังหวะ “ก้าว” ต่อไปของการกระจายอำนาจ.กรุงเทพฯ, สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชย และธีรพรธม ใจมั่น. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชย. (2544). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วุฒิสาร ตันไชย. (2551).ทิศทางของการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550.ใน “การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ 50สู่การปฏิบัติ: กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น”. (อรทัย ก๊กผล: บรรณาธิการ).กรุงเทพฯ, สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชย. (2552). ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กสเปอร์เนท จำกัด.

วุฒิสาร ตันไชย. (2555). บทบาทของการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชย. (2555). ศึกษาความเหมาะสมการยกฐานะเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วุฒิสาร ตันไชย. (2557). ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคม อาเซียน: ราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.

วุฒิสาร ตันไชยและคณะ. (2558). ข้อเสนอเชิงนโยบายนวัตกรรมพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.กรุงเทพฯ, สถาบันพระปกเกล้า.

เวิร์คพ้อยท์ทีวี. (2557, 16 ธันวาคม). รายการข่าวมือเช้า.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2550).การกระจายอำนาจกับแบบแผนใหม่ของเครือข่ายอิทธิพล. เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี 2550. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2554). กระบวนการทางการเมืองในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข:กรณีศึกษาการถ่ายโอนสถานอนามัย.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (ม.ป.ป.). การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ผลกระทบต่อโครงสร้างอำนาจในระดับท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2556). *วัฒนธรรมชุมชนแนวคิดซึ่งให้ความสำคัญแก่ชาวบ้าน*. ใน *ด้วยรัก*

แนวคิดทางสังคมและการเมือง. รวมบทความในโอกาสศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ฉัตร ติ พ ย์ น าด

สุภา อายุ 72 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.

ศิวัช บุญเกิด. (2555). *พัฒนาการเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นหลังการเปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516:*

กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. ดุษฎีนิพนธ์ (ปร.ด.) มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศุภวัธย์ พลายน้อย. (2556). *น่านวชิรวิทยาการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2559). *อนาคตท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนา

ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง โครงสร้าง*

การบริหารราชการแผ่นดินกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2555). *การปฏิรูปการกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : เปน

ไท.

ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย. (2559). *โครงการสัมมนา*

ระดมปัญญาครั้งที่ 5 อนาคตท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่ารัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนา

ท้องถิ่น สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์. Aligica

and Tarko. (2012). *Polycentricity: From Polanyi to Ostrom, and Beyond*. Volume 25, Issue 2 :

237–262.

สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2556). *เอกสารสัมมนาระดมปัญญา ลำดับที่ 2 ทิศทางการกระจายอำนาจและการ*

ปกครองท้องถิ่นไทยในมิติด้านการคลัง. วันที่ 27 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารธรรมนที

75 ปี มธก. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2559). *โครงการสัมมนาระดมปัญญาครั้งที่ 5 อนาคตท้องถิ่นไทยที่ไกลกว่า*

รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ เพื่อ

ประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

สถิติ ธนาธิโชติ. (2548). **บทวิจารณ์หนังสือการเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) หน้า 67-72.**

สถาบันปฏิรูปประเทศไทย. (2558). www.facebook.com/thailandreform.institute/posts/366706480191106

สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (บรรณาธิการ). (2545). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส บจก.**

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มหาชน). (2551). **พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มหาชน).**

สถาพร เริงธรรม. (2559). **ธรรมนูญประชาชน คนอำนาจเจริญกับการส่งเสริมการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.**

สถาพร เริงธรรม. (2559). **ครูของประชาชน สรรูปสูง. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**

สนิท จรอนันต์. (2543). **ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด.**

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2552). **ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อความแน่วคิโดภิวัฒน์ท้องถิ่น. ใน อ ภิ วัฒ น์ ท้องถิ่น ตำรวทฤษฎีการเมืองเพื่อสร้างท้องถิ่นให้เป็นฐานใหม่ของประชาธิปไตย. (ยุติ คาคการณ์ ไกล: บรรณาธิการ). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.). หน้า 47-52.**

สมเกียรติ วันทะนะ. (2544). **อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย. นครปฐม : โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.**

สมเกียรติ วันทะนะ. (2555). **กำเนิดและความเปราะบางของเสรีประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ไคร์เอท.**

สมเกียรติ วันทะนะ. (2558). **กำเนิดและความยั่งยืนของเสรีประชาธิปไตย. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 45 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม. หน้า 127-148.**

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). **กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.**

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง รัฐธรรมนูญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.**

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.**

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นๆ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

สมจิตร วิริยะนันท์. (2558). การศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการกำจัดขยะ : กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี. พัฒนาเทคนิคศึกษา. ปีที่ 27 ฉบับที่ 93 (ม.ค.-มี.ค. 2558) หน้า 45-52.

สมชัย ภัทรธนานันท์. (2555) การเมืองของสังคมหลังชนวนา : เงื่อนไขการก่อตัวของคนเสื้อแดงในภาคอีสาน. (อัญชลี มณีโรจน์ แปล), นิตยสารฟ้าเดียวกัน ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2557) พัฒนาการของแนวคิดการบริหารจัดการสาธารณะ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา, ปีที่ 2, ฉบับที่ 4.

สมาน รังสิโยภุณณ. (2543). การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ : สหราชอาณาจักร สวีเดน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ ไทย . กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ(1991) จำกัด.

สำนักข่าวอิศรา. (2558, 6 กันยายน). มติ สปช. 135:105 คำว่า! ร่าง รธน. สายทหารไม่เห็นชอบเพียบ. <https://ilaw.or.th/node/3837>.

สำนักข่าวอิศราออนไลน์. (2559, 3 ธันวาคม). เปิดคำพิพากษา 34 นักการเมืองท้องถิ่น จงใจไม่ยื่นบัญชี 'ป ร บ - จ ำ กู ก - ร อ ล ง โ ท ย '. <http://www.isranews.org/investigative/investigate-asset/false-statement/item/52262-pipaksa22.html>

สำนักข่าวอิศราออนไลน์. (2559,10 ธันวาคม) คำพิพากษาศาลฎีกาฯ คดี 17 นักการเมืองท้องถิ่นชุกบัญชี - 4 คนพ้นเก้าอี้ทันที. http://www.isranews.org/isra-news/item/52451-17_52451.html

สำนักข่าวอิศราออนไลน์. (2559,6 พฤษภาคม) ขานชื่อ 4 นักการเมืองท้องถิ่น 'ติดคุกจริง' คดีจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน. <http://www.isranews.org/investigative/investigate-asset/false-statement/item/46768-isranews-scoop24.html>.

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง. (2551). สภาพัฒนาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง.

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2540). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น.

- สุชาติ ตรีรัตน์. (2537). ข้อเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหา ลูก
เนรคุณ ในเรื่องข้อกฎหมาย. ใน การประชุมชนสัมพันธ์ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
2534 วันที่ 29-30 เมษายน 2537 จัดโดย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุชาย ตรีรัตน์. (2541). โลกาภิวัตน์กับปัญหารัฐรวมศูนย์. ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่อง
ในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัสดิ โกชนพันธุ์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครอง
ท้องถิ่นไทย เรื่อง ประวัติการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สุวัฒน์ คงแป้น. (ม.ป.ป.). ชุมชนท้องถิ่นกำหนดอนาคตประเทศไทย. กรุงเทพฯ : เครือข่ายองค์กรชุมชนและ
ประชาสังคมเพื่อการปฏิรูป (ศชสป.).
- สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์. (2542). ยุทธศาสตร์การบริหารงานของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- สุทธิณี จันทร์ทรัพย์ (2549). กลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเมืองพัทยา. ศิลป-
ศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีนิยม). วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2553). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. (พิมพ์ครั้งที่สาม).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2538). พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมไทย : แง่คิดเกี่ยวกับพล
วัตรทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย. ใน วิพากษ์สังคมไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์
และโครงการวิชาการสำนักพิมพ์อมรินทร์.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2543). การเมืองภาคพลเมืองกับการปรับปรุงระบอบการปกครองของประเทศไทย.
ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 46 ฉบับที่ 39 (วันที่ 27 ก.พ.-4 มี.ค. 2543)
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2543). การเมืองภาคพลเมืองกับอธิปไตยของปวงชน. การประชุมระดมปัญหา
ทางออกจากวิกฤตการเมือง วันที่ 30 กรกฎาคม 2543 ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2548). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2550). เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. ในปาฐกถาสำหรับการประชุมวิชาการ
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 8 วันที่ 13 ธันวาคม 2550.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2553). การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจในประเทศไทยความจำเป็นแห่งยุคสมัย. ใน
ปาฐกถาพิเศษในการประชุม “เปลี่ยนประเทศไทยด้วยพลเมือง”. จัดโดยสำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ

- โครงการเปลี่ยนประเทศไทย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย วันที่ 18 ธันวาคม 2553 ณ ศูนย์ประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต.
- อนุสรณ์ ลีมนณี. (2550). **ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน**. ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2549). **สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อภิชาติ สถิตนิรามัย.(2555). **รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน**. เชียงใหม่ : แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิชาติ สถิตนิรามัยและคณะ. (2556). **บททวนภูมิทัศน์การเมืองไทย**.เชียงใหม่; ลีออคอินดีไซน์เวิร์ค.
- อรทัย กึกผล. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2548).**โครงการประสานงานเพื่อประมวลและสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนจากรายงานผลการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากฝ่ายชุมชนและสังคม**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2557).**ประชาธิปไตยคนไทยไม่เท่ากัน**.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2559).**ลืมนตาอำปาก จาก "ชาวนา" สู่ "ผู้ประกอบการ**.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดรูปแบบและโครงสร้างภายใน**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2544).**สถานภาพการวิจัยชุมชนกับการจัดการทรัพยากร: บทสังเคราะห์ผลของการศึกษา**.มปท.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2549). **วัฒนธรรมทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจไร่วัฒนธรรม**.กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2549). **สังคมไทยตามความคิดและความใฝ่ฝันในงานของอาจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา**. ในสำนักเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กนกศักดิ์ แก้วเทพ: บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ กาญจนพันธุ์ (2542). “ความเป็นชุมชน” ใน การวิจัยในมิติวัฒนธรรม : บทความงานวิจัยและ
 ประสพการณ์นักวิชาการการแสวงหาแนวทางและทิศทางการวิจัยวัฒนธรรม. เชียงใหม่ :
 คณะอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนัก
 ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อนันต์ กาญจนพันธุ์. (2536). สิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชน
 ท้องถิ่นพัฒนา.

อนันต์ กาญจนพันธุ์. (มปป.). “ท้องถิ่นวิวัฒน์ : นโยบายวิวัฒน์?” ใน ยุวดี คาคการณ์ไกล. ชุดความรู้ทั่วไป
 เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนา โลกาวิวัฒน์ ท้องถิ่นวิวัฒน์ นโยบายวิวัฒน์. กรุงเทพฯ :
 บริษัท แปลน ฟร้นดิง จำกัด.

อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล. (2553). การวิจัยเพื่อปฏิบัติการทางสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะ
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุทุมพร จามรมาร. (ม.ป.ป.). การวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุสา สุทธิสาคร. (2552). การสังเคราะห์สถานะองค์ความรู้การวิจัยโดยประชาชนในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ
 ชุมชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสหวิทยาการ วิทยาลัยสหวิทยาการ
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่น และแผนการกระจายอำนาจ .
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดีแอลเอส จำกัด.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). สารสำคัญของการเมือง ประชาธิปไตยท้องถิ่น และการปกครองส่วน
 ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติใหม่ (โครงการหนังสือชุดพัฒนาการปกครองท้องถิ่น).

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2540). อนุทินการเดินทางของความคิด : จาก “รัฐ” สู่อารยสังคม” และ “พลเมือง”
 กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2552). อภิวัฒน์ท้องถิ่น ดำรงทฤษฎีการเมืองเพื่อสร้างท้องถิ่นให้เป็นฐานใหม่ของ
 ประชาธิปไตย. (ยุวดี คาคการณ์ไกล: บรรณาธิการ).สำนักงานกองทุนสนับสนุน การเสริมสร้าง
 สุขภาพ (สสส.).

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และวลัยพร รัตนเศรษฐ. (2557). รัฐประศาสนศาสตร์พลเมือง. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). การเมืองของพลเมือง : สู่สหธรรมใหม่. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบ
 ไฟ.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). การเมืองเป็นเรื่องของเรา. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น : ปัญหาการเมืองการปกครองที่ระดับชาติอันสืบเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ. กรุงเทพฯ : บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). การเมืองของพลเมือง: ผู้สหัสวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: โครงการ จัดพิมพ์ คบไฟ.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). ประชาธิปไตยท้องถิ่น: แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน : สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2553). ประชาธิปไตยชุมชน : รัฐศาสตร์สำหรับสภาองค์กรชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2555). การกระจายอำนาจ = การคืนอำนาจ : ผู้จัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสังคม รวมบทปาฐกถาและข้อเขียนของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป (สปร.).

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2555). คลื่นลูกที่สองของการกระจายอำนาจ : บริบทใหม่ ความจำเป็นของพื้นที่ และการเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2558). ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน : อ่านและสอนที่ จอห์นส์ ฮอปกินส์. กรุงเทพฯ : สถาบันคลังปัญญาชั้นหายทศศาสตร์เพื่ออนาคตไทย มหาวิทยาลัยรังสิต.

เอมเมล เว็จลิน . (2545). ประเทศไทย : การประเมินขีดความสามารถในการกระจายอำนาจ ผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะ . ธนาคารโลกและสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2554). พัฒนาการของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออก: วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2558). ข้อเสนอแนะด้วยแนวทางการกระจายอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่น และข้อควรพิจารณาในการปฏิรูปการกระจายอำนาจแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองท้องถิ่น. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2558) หน้า 105-135.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). กลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองของท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

Archon Fung and Erik Olin Wright. (2001) . Deepening Democracy: Innovations in Empowered Participatory Governance. **POLITICS & SOCIETY**. Vol. 29 No. 1, March 2001 5-41 Sage Publications, Inc.

Bailey, Kenneth D.. (1968). **Methods of social research**. London : Free Press.

Bevir, Mark. (2010) " Rethinking Governmentality Towards Genealogies of Governance. European Journal of Social Theory. 13(4) pp.423-441.

Bligh Grant and Brian Dollery. (2011). **The Contribution of Gerry Stoker to the Theory and Practice of Local Government Reform : A Critical Overview**. Centre for Local Government , School of business, Economics and Public Policy, University of New England.

Buchanan, J and Tullock, G. (1962). **The Calculus of Consent**. Ann Arbor : University of Michigan Press.

Carlson, L. & Berkes, F. (2005). Co-management : concepts and methodological implication. **Journal of Environmental Management**, 75 (1), 65-76.

Cawson, A and Saunders, P. (1983) . "Corporatism, Competitive Politics and Class Struggle", in R. King (ed.) Capital and Politics .London : RKP.

Cockburn. C. (1977). **The Local State**. London : Pluto.

David Held. (1987). **Model of Democracy**. Stanford University Press.

David Held. (2006). **Model of Democracy**. Stanford University Press.

Duncan, S and Goodwin, M. (1982). "The Local State and Restructuring Social Relation : Theory and Practice" International Journal of Urban and Regional Research, vol. 6, pp. 157-86.

Duncan, S and Goodwin, M. (1985). "The local state and local economic policy : why the fuss? " Policy and Politics, vol.3 , no.3 pp.277-53.

Elinor Ostrom. (1999). **Self-Governance and Forest Resources**. OCCASIONAL PAPER NO. 20.

- Elinor Ostrom. (2002). "Policy Analysis in the Future of Good Societies" **The Good Society**, Volume 11, Number 1, pp.42-48.
- Fuchs, Christian. (2016). "Critical theory" in **International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy**. ed. Robert Craig. Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell.
- Gaventa, John. (2003) . **Power after Lukes : a Review of the Literature**. Brighton : Institute of Development Studies.
- Greenwood., Davydd.J and Levin, Morten. (2007) . **Introduction to Action Research**. 2ed edition. California : SAGE Publication.
- George, L. Alexander. (2008). "Quantitative and Qualitative Approaches to Content Analysis" in **Content Analysis Volume 1**. Edited by Roberto Franzosi. Los Angelis : SAGE.
- Harbermas Jurgen. (1971). **Knowledge and Human Interests**. Boston : Beacon.
- Heywood Andrew. (2007). **Politics**. Third Edition. Palgrave macmillan.
- Heywood Andrew. (2015) . **Key Concepts in International Relations**. Second Edition. Palgrave : macmillan.
- Heywood, Andrew. (2000). **Key Concepts in Politics**. Hampshire : Palgrave Macmillan.
- Heywood, Andrew. (2003). **Political Ideology : an Introduction**. 3rd. Palgrave Macmillan.
- Heywood, Andrew. (2014). **Global Politics**. Second Edition. NewYork : Palgrave Macmillan.
- Jones,G and Stewart, J. (1983).**The case for Local Government**. London : Allen & Unwin.
- Keyes, Charles. (2010). "*Cosmopolinta*" *Villagers and Populist Democracy in Thailand*. A conference on "**Revisiting Agrarian Transformations in Southeast Asia**," Chiang Mai, Thailand.
- Krister Andersson and Elinor Ostrom. (2007). **An Analytical Agenda for the Study of Decentralized Resource Regimes**. Working Paper No. 01-07.
- Martin Steve. (2010). **Introduction in The New Public Governance? : Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance**. Edited by Stephen P. Osborne. London and NewYork : Routledge.
- Neuman, W. Lawrence. (2006). **Social Research Methods Qualitative and Quantitative Approaches**. Sixth Edition. Boston : Pearson Education Inc.
- Niskanen, W. Z (1971). **Bureaucracy and Representative Government** .New York : Aldine-Atherton

- Patton, Michael Q. (1990). **Qualitative Evaluation and Research Methods**. Second Edition. London : SAGE.
- Pierre Bourdieu. (1995). **Outline a Theory of Practice**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pierre Bourdieu. (1990). **The Logic of Practice**. trans. Richard Nice Polity Press.
- Pohle,C and Hirsch Hadorn,G. (2008). **“Core Terms in Transdisciplinary Research”**. In Handbook of Transdisciplinary Research. Edited by Hadorn, Gertrude Hirsch, et al. Berne, Switzerland: Swiss Academies of Arts and Sciences.
- Schroeder, R. William. (2005). **Continental Philosophy : A Critical Approach**. Oxford : Blackwell
- Stephen P. Osborne. (2010). **Introduction in The New Public Governance? : Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance**. Edited by Stephen P. Osborne. London and NewYork : Routledge.
- Stoker, Gerry. (1988). **The Politics of Local Government** : Hamcher and London Macmilan.
- Stoker, Gerry. (1995) . **Introduction in Theory and Methods in Political Science**. London : MACMILLAN PRESS.
- Stoker, Gerry. (1998). **Governance as Theory : five propositions**. Black Well Publisher Oxford.
- Stoker, Gerry. (2005) . **New Localism, Participation and Networked Community Governance**. Working paper at www.ipeg.org.uk.
- Teddie, Charles and Tashakkori, Abbas. (2009). **Foundations of Mixed method Research : Integrating quantitative and Qualitative Approach in the Social and Behavioral Science**. London : SAGE Publisher Inc.
- Walker, Andrew. (2012). **THAILAND’S POLITICAL PEASANTS Power In the Modern Rural Economy**. University of Wisconsin Press.
- William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker. (2000). **Models of Local Governance Public Opinion and Political Theory in Britain**. NewYork : Palgrave.

ภาคผนวก ก-ค

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการ
กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย

ภาคผนวก ก

รายชื่องานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยม
กระแสหลัก
 - 1.1 งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
 - 1.2 งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการอื่นๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก
2. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่
3. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส
4. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดการเลือกสาธารณะ
5. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

1. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

1.1 งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก

1. Siritham Chantapun. (2001). **Municipal readiness for education organization in accordance with the National Education Act of B.E. 2542 (1999) : a case study in Yala.** Thesis Master of Arts Mahidol University.

2. Tuan, Hoang Huy. (2005). **Decentralization and local politics of forest management in Vietnam: a case study of Co Tu ethnic community**. Thesis Master of Arts Sustainable Development Chiang Mai University.
3. เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์. (2544). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
4. เกรียงศักดิ์ เหลืองวิทย์. (2556). **การบริหารความต่อเนื่องของกิจการ: กรณีศึกษาการจัดการอุทยานของเทศบาลตำบลท่าม่วง จังหวัดลพบุรี**. สถาบันพระปกเกล้า.
5. เกรียงศักดิ์ ชูดอกไม้. (2549). **ผลกระทบเชิงลบของนโยบายกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นด้านความขัดแย้งของบทบาทผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษา อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณะ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
6. เกศรินทร์ คงเหมียน. (2556). **การวิจัยประเมินผลโครงการการจัดการสุขภาวะของชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ**. เพชรบุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
7. เกศสุตา ธรรมสาร. (2555). **การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตการค้าชายแดน จังหวัดเชียงราย**. สถาบันพระปกเกล้า.
8. เกศินี แปรคันธ. (2553). **บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
9. เกษม มั่นคง. (2552). **กลยุทธ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตราด**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
10. เกษมศักดิ์ เส้งสุ้น. (2552). **การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
11. เกษร สุขจินดา. (2550). **การพัฒนาบุคลากรกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
12. เกสรวิเศษรัตน์. (2556). **การเสริมสร้างเครือข่ายการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอควังจังหวัดยโสธร**. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

13. เขมภัทท์ เย็นเปี่ยม. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์เด็กเล็ก. คุษณินพนธ์สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
14. เขมา สมใจ. (2549). การเมืองท้องถิ่น: ความรุนแรงบนหน้าหนังสือพิมพ์. สถาบันพระปกเกล้า.
15. เขียว อ้นเต้ง. (2553). แนวทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี: การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ผู้บริหารท้องถิ่นดีเด่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
16. เจนจิรา คำมา. (2557). การประเมินผลการใช้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
17. เจนสรร เจนสวรรค์. (2550). ธรรมเนียมปฏิบัติด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
18. เจริญชัย คำยอด. (2553). แนวทางในการส่งเสริมการค้าขายแดนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเขมมาฐาน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
19. เจษฎา จิราสุคนธ์. (2555). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
20. เจษฎ์ ฑูปียะ. (2557). การศึกษาสภาพปัญหาการจัดเก็บรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
21. เฉลิมพร วรพันธุ์กิจ. (2551). การร่วมมือในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น: กรณีศึกษาความร่วมมือขององค์กรราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการฟื้นฟูคลองพะวง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

22. เกลิมพล อุตะมะ. (2559). พฤติกรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนชาวกะเหรี่ยง ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
23. เกลิมรัฐ วิชัยดิษฐ์. (2551). การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในอำเภอกาญจนดิษฐ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
24. เกลิมวุฒิ บุตรประโคน. (2550). ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านในอนาคต ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคำเนียม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
25. เกลียว วิฑูรปกรณ์. (2544). ทศนคติของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการปกครองท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีผู้ประกอบการในเขตคลองเตย. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัทยเกษตรศาสตร์.
26. เชษฐชัย ศรีชูชาติ. (2555). ความรู้ความเข้าใจในความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดทางการเงินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
27. เชษฐ์สุดา ตระกูลทอง. (2547). การนำนโยบายประกาศสงครามภัยพิบัติไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
28. เชษฐา จักรไผ่ และคณะ. (2551). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลนวม จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
29. เดชพงษ์ ไกลกลาง. (2552). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนและจัดทำผังเมือง : กรณีศึกษาเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
30. เดชรัฐ สิมศิริ. (2554). การบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

31. เดชา แก้วเฉลิมทอง. (2550). การขยายโอกาสให้ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะในพื้นที่ผ่อนผันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ตลาดทำน้ำเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
32. เดชา พวงงาม. (2556). องค์การสมัยใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. นนทบุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัสุโขทัยธรรมมาธิราช.
33. เต็มบุญ ศรีชัยรัตน์. (2553). กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองและเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
34. เตือนใจ วิชาโคตร. (2555). ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
35. เทพสุริยา บ่อใหญ่. (2550). การสรรหาคณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการสรรหาพนักงานส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
36. เทอดเกียรติ ชินสรนันท์. (2551). การพัฒนารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ โดยรวมเทศบาลเมืองแม่สอด เทศบาลตำบลท่าสายลวดและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
37. เทอดพงษ์ นราทิพย์. (2547). การเมืองท้องถิ่นกับการชนวิว. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
38. เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
39. เทิดศักดิ์ หลีกสกุล, สุภชัย บัวทอง และสิทธิพร พูลทรัพย์. (2552). การประยุกต์ใช้ทฤษฎีของ Maurice Duverger และกฎ (M+1) Rule ของ Gary Cox กับการเลือกตั้งท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิติในปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ. 2551. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

40. เนติวุฒิ เคารพปรัชญา. (2550). ความร่วมมือของพระสงฆ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
41. เบญจ พรพลธรรม. (2553). การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
42. เบญจมาศ โคตะ. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรภาคเอกชน ในการส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบเพื่อผลิตพลังงานชีวมวลในท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะเขต ตำบล โศกสะอาด อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
43. เบญจวรรณ ทองแท้. (2558). แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการ ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกฤษฎา องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
44. เบญจวรรณ ศรสง่า. (2549). การกระจายอำนาจด้านการวางแผนและจัดทำผังเมืองให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาเฉพาะ: การถ่ายโอนภารกิจการวางผังเมืองรวมด้วยวิธี ฝึกปฏิบัติการวางผังเมืองรวม จังหวัดอุดรธานี.สถาบันพระปกเกล้า.
45. เปมิกา ศรีสุวรรณ. (2556). การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานธุรการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
46. เปี่ยมศักดิ์ ดันนิรัตน์. (2551). แนวทางการพัฒนารายได้ของเทศบาลกรณศึกษาเทศบาล เมืองราชบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
47. เพชรดา เวชศรี. (2549). การจัดทำแผนชุมชนเมือง กรณีเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
48. เพชรสุดา เพชรเรือนทอง. (2554).การจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
49. เพ็ญภา ปาละปิ่น. (2555). ความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพของปลัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นใน จังหวัด ลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
50. เพ็ญภา ชุมทอง. (2551). การปันรายได้ภาษีระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

51. เพ็ญศรี ลิกขฤทธิ์. (2554). วิเคราะห์การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
52. เพลินจิตร กองแก้ว. (2557). การศึกษาการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
53. เพิ่มพร รวมเมฆ. (2557). การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษา เทศบาลนครปากเกร็ด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
54. เพิ่มพล กันเทพา. (2555). การเมืองในการกำหนดนโยบายท้องถิ่น: กรณีศึกษาการกำหนดงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
55. เพียงใจ หวังเจริญ. (2555). บทบาทของญาติผู้ดูแล ผู้ให้บริการสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน : กรณีศึกษาในชุมชนภาคกลาง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
56. เพียงกมล มานะรัตน์. (2547). การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
57. เมตตา อักษรสิงห์. (2550). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนารายได้แบบประชาชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
58. เมตตา อักษรสิงห์. (2551). แนวทางการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองรังสิต จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
59. เมธาวิ ฐานกุล. (2551). แนวทางการสร้างความเป็นเลิศ [Best Practice] ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาเทศบาลนครยะลา และเทศบาลนครนนทบุรี. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
60. เมธาวิ ปรีดโตทกพร. (2549). การเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

61. เมธี พรหมเสน. (2556). การกู้ยืมเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีความเหมาะสมในปัจจุบัน.สถาบันพระปกเกล้า.
62. เย็นฤดี กะมุกดา. (2554). รูปแบบการจัดการสุขภาพของประชาชนที่เหมาะสม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคกลางตอนบน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วัฒนธรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
63. ยาวเนตร ลิ้มรัช. (2550). เงื่อนไขและกระบวนการการเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรีในจังหวัดภูเก็ต.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
64. เรวดี วงศาโรจน์. (2547). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการรองรับการกระจายอำนาจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
65. เรืองรัตน์ ชัดสาภาบุญ. (2554). การดำเนินงานตามภารกิจถ่ายโอนด้านการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กรณีศึกษาเขตตำบลย่านตาขาว จังหวัดตรัง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
66. เรืองศักดิ์ ศักดิ์แสง. (2544). องค์การบริหารส่วนตำบลกับการกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
67. เลิศพร อุดมพงษ์. (2550). การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาเด็กแบบบ้านเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
68. เสกสรร โกสิย์เดชาพันธ์. (2551). กระบวนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
69. เสกสรร อารีศรีสม. (2545). วิทยุทัศน์ในการบริหารงานสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
70. เสมอگان เทียงธรรม. (2551). เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
71. เสริม ลอเก๊ะ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนอันเนื่องจากการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

72. เสวี สาลี. (2556). การใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ.
73. เสาวณีย์ พุยม่วง. (2557). สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
74. เสาวณีย์ สมบัติตรา. (2555). กระบวนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
75. เสาวณีย์ อินทวัน. (2553). การตัดสินใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : 5 กรณีศึกษาในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
76. เสาวณีย์ อินทวัน. (2553). การตัดสินใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : 5 กรณีศึกษาในเขตภาคเหนือ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
77. เสาวภักดิ์ สกุลโรมวิลาส. (2546). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับมาตรการการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีมลพิษทางน้ำ. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
78. เสาวรินทร์ สีนจันทร์. (2557). การควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินประโยชน์อย่างอื่นและการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
79. เสาวลักษณ์ วัฒนศิลป์. (2557). บทบาทและปัญหาอุปสรรคในการตราประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
80. เอกพงศ์ น้อยสร้าง. (2555). การถ่ายโอนภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสู่กรุงเทพมหานคร. สถาบันพระปกเกล้า.
81. เอกพงศ์ สักล่อ. (2014). มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการควบคุมมลภาวะทางอากาศจากยานพาหนะ ศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
82. เอกลักษณ์ อุปริรัตน์. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

83. เอกวิทย์ ชีวีโรจน์. (2553). ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองนางรอง. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
84. เอนก เปี้ยลัดดา. (2548). ผลกระทบจากปัญหาการเลือกตั้งต่อการบริหารงานภาครัฐในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของจังหวัดกำแพงเพชร. สถาบันพระปกเกล้า.
85. เอื้ออารี จันทร. (2557). การพัฒนาระบบการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
86. แคล้ว ทองสมและคณะ. (2551). ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: มิติต่างด้านการศึกษาและสาธารณสุข. สถาบันพระปกเกล้า.
87. แพรพรรณ เกษศิลป์. (2557). การศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาตามหลักไตรสิกขา. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
88. แม้นมาศ โอสด. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับชุมชนย่อยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
89. แสงเดือน ชื่นกลิ่นรูป. (2547). การออกแบบฐานข้อมูลภาษีและค่าธรรมเนียมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (พัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
90. แสงจันทร์ ศรีหิน. (2553). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางมาตรการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
91. แสงระวี สวัสดิบุตร. (2551). ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำกรบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
92. โกมุท ธีระชนานนท์. (2549). การยกระดับคุณภาพการให้บริการของสถานีขนส่งเทศบาลเมืองสกลนคร. สถาบันพระปกเกล้า.
93. โฆษก เสริมรัมย์. (2551). บทบาทการทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและสภาท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.

94. โชคชัย คำจันทร์. (2554). การจัดการทีมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
95. โชติมา เพชรเฒ. (2550). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้านสบวิน ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
96. โยธิตา นิमितโกคานันท์. (2555). การนำนโยบายการกระจายอำนาจทางการจัดบริการสาธารณะไปปฏิบัติ ในเขตเทศบาลตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
97. โวหาร ชะสารวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
98. โสภณัท วงศ์ดวงคำฟู. (2548). ปัญหาการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543. นนทบุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
99. โอวาท ทาใจ. (2557). ปัญหา และอุปสรรคในการถ่ายโอนสถานีนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
100. โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2546). การเมืองท้องถิ่นกับการนำรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
101. ไกร รูปชัยภูมิ. (2547). การควบคุมตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
102. ไกวัล ไทยปาล. (2554). การกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าผู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาศักยภาพองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปราจีนบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
103. ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2549). ทูทางสังคมกับการบริหารการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

104. ไพโรจน์ บุญมีฤทธิ์. (2547). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
105. ไพโรจน์ อินทร์เนื่อง. (2556). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลสู่แนวทางการสร้างสันติสุขของท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษากรณีเทศบาลนครยะลา.สถาบันพระปกเกล้า.
106. ไพฑูร ศิริยงค์. (2549). บทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถาบันการศึกษา ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำตกหินลาด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
107. ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ :กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
108. ไพบุลย์ สุขสมบุญ. (2545). บทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
109. ไพลิน พูนเกษม. (2555). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบด้านการเงิน การคลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
110. ไพวรรณ อุปลี. (2552). ความคิดเห็นของประชาชนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
111. ไพศาล เปรมพาณิชย์กุล. (2549). ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลช้างไทยงาม อำเภอเสนาไห้ จังหวัดสระบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
112. กชพร กันทะวงศ์. (2551). ระบบอุปถัมภ์กับการก้าวสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล 3 แห่งในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
113. กชพร ชื่นวงศ์. (2560). สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

114. กนกพร กลิ่นหอม. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
115. กนกพร ชัยวรพร. (2546). *ศักยภาพเชิงการบริหารของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
116. กนกพันธุ์ จุลเกษม. (2550). *การถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ด้านกีฬาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สถาบันพระปกเกล้า.
117. กนกรัตน์ ศรียาภักย์. (2550). *การสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
118. กนกวรรณ สร้อยคำ. (2550). *การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานตามลำดับ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
119. กนิษฐ์ชนม์ ลีสกุลและคณะ. (2555). *ความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับหน้าที่ในการบริหารจัดการสาธารณะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครระหว่างราชการส่วนกลางกับกรุงเทพมหานคร*. สถาบันพระปกเกล้า.
120. กมลวรรณ ทองจันทร์. (2551). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชนกับนักการเมืองท้องถิ่น ในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
121. กมลวรรณ ศรีเจริญจิตร. (2557). *รูปแบบการส่งเสริมเพื่อการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
122. กรภัทร์ ดำรงไทย. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้แนวคิดไตรมิติ*. สถาบันพระปกเกล้า.
123. กรภัทร์ ดำรงไทยและคณะ. (2556). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: กรณีศึกษาการถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพยากรป่าไม้*. สถาบันพระปกเกล้า.

124. กรรวิ ัญญะตุลย์. (2548). การนํานโยบายการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาคาความยากจน จ.สุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
125. กระมล โอฬารวัด. (2553). ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
126. กระมล โอฬารวัดและคณะ. (2553). ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สถาบันพระปกเกล้า.
127. กรุณาภรณ์ เพิ่มทองอินทร์. (2550). การจัดการงานด้านวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี: จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
128. กฤตภพ จันทวงศ์. (2551). บุคลิกภาพเชิงจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นตามแนวคิดของแมคเคย์เวลลี : กรณีศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
129. กฤตยชญ์ ชำนาญช่าง. (2558). ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: ศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
130. กฤติกา สืบวิเศษ. (2553). แนวทางการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ: กรณีศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
131. กฤติชัย เพ็ญศิริ. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
132. กฤษฎา ณ หนองคาย. (2553). บริบทชุมชนและการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
133. กฤษฎา รัตนประภาภานต์. (2559). การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสยอมนในการเสนอราคาโครงการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

134. กฤษณา กาเผือก. (2556). กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุ ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด เชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
135. กฤษดา จันทร์เจริญ. (2545). ศักยภาพในการนํานโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไป ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
136. กฤษดา ทองสังวรณ. (2540). ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
137. กวินธร เถธิธร. (2547). การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคีในโครงการป้องกัน กลบขยะมูลฝอยเทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
138. กวินธร เถธิธร. (2547). การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคีในโครงการป้องกัน กลบขยะมูลฝอยเทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
139. กวี บุญเลิศวิชย์. (2554). ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ อำเภอกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี. สถาบัน พระปกเกล้า.
140. กองแพง พันธัง. (2554). กระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. นนทบุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
141. กอบกุล จันทวโร. (2553). ความล้มเหลวในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดระเบียบสังคมสถานบริการในเมืองพัทยา. สถาบันพระปกเกล้า.
142. กอบชัย อิมปริษา. (2548). ความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ.2540 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล..
143. กัญญา อคิดโต. (2544). ความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
144. กัญญาณัฐ นอกกระโทก. (2555). แนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในด้านการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจันทรา จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

145. กันตา วิลาชัย. (2555). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับการกระจายอำนาจด้านการผังเมือง : กรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนท่าขอนยาง-ขามเรียง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสารคาม.
146. กันติมาภรณ์ วิวัฒน์ตระกูล. (2554). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
147. กันวลินทร์ เมืองแก้ว. (2557). บทบาทของนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
148. กัมพล ทุมจันทิก. (2558). รูปแบบการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
149. กัลยา ใจวังเย็น. (2557). การควบคุมภายในด้านการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
150. กัลยา สงรอดและคณะ. (2558). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในการจัดการขยะมูลฝอยรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
151. กัลยา สีดาคำ. (2556). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการผังเมืองในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
152. กัลยาณี พิมพ์แน่น. (2554). สถิติการและสิทธิประโยชน์พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
153. กาญจนา ชัยนาม. (2557). บทบาทของหอการค้าจังหวัดที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
154. กาญจนา กันทา. (2553). การพัฒนาความร่วมมือของชุมชนหนองชะตะในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลพระธาตุปู่คำ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

155. กาญจนา กิณี. (2553). ปัญหาการบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
156. กาญจนา ศักดิ์ทองและคณะ. (2549). ธรรมชาติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
157. กาญจนา หมาดหล้า. (2541). การศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
158. กาญจนาวดี ณ จันทร์. (2553). บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
159. การุณย์ คุณศิริานนท์. (2557). ศักยภาพทางการคลังด้านรายจ่ายของท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. สถาบันพระปกเกล้า.
160. การุณย์ คุณศิริานนท์และคณะ. (2557). การเพิ่มรายได้ให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
161. กำพล คนเที่ยง. (2556). การบริหารความเสี่ยงด้านการบำรุงรักษาถนนที่เกิดจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
162. กำพล ตีบเหล็ก. (2556). การบริหารจัดการความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ระหว่างผู้รับเหมาและผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
163. กำพล หาญทิวังสาและคณะ. (2555). การคลังท้องถิ่นกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (พ.ศ.). สถาบันพระปกเกล้า.
164. กิจพัฒน์ อาทรศิริรัตน์. (2557). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนในการส่งเสริม วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษา ไทยทรงดำ บ้านหัวเขาจีน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยยางโพน (อำเภอบำก้อ) จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
165. กิตติ์ธัญญา วาจาดี. (2554). พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษากลุ่มการเมือง"คุณธรรม" ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

166. กิตติพงษ์ หาญพล. (2545). การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับการกระจายอำนาจ: ศึกษากรณี อบต. ในจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
167. กิตติมา นวลทวี. (2553). การพัฒนาระบบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. สถาบันพระปกเกล้า.
168. กิตติยา ขอเชื้อกลาง. (2558). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับผลกระทบจากโครงการภาครัฐ กรณีศึกษาโครงการขยายถนนพระราชวัง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
169. กิตติศักดิ์ เชื้อแดง. (2542). บทบาทของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
170. กิตติศักดิ์ แสงทอง. (2557). รูปแบบความร่วมมือในการจัดการน้ำท่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
171. กิตติศักดิ์ ดวงปัญญาสว่าง. (2553). ปัญหาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดเก็บรายได้ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลโพทะเล. สถาบันพระปกเกล้า.
172. กิตติศักดิ์ ดวงปัญญาสว่างและคณะ. (2553). ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. สถาบันพระปกเกล้า.
173. กิตติศักดิ์ ทักษสกุล. (2547). การบังคับใช้กฎหมายควบคุมสิ่งปลูกสร้างและอาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
174. กิติกร สุขสม. (2550). กระบวนการถ่ายโอนภารกิจการกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
175. กิตติพงษ์ เร่งถนอมทรัพย์. (2550). ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

176. กิติภูมิชัย วงศ์สนธิ. (2553). บทบาทของพรรคการเมืองไทยต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2551. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
177. กীরติ กาญจธีรานนท์. (2548). การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ศึกษาเฉพาะกรณี: การส่งเสริมการท่องเที่ยวของเทศบาล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
178. กุราพร ลักษณะวิศิษฎ์. (2548). การศึกษาโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและภารกิจอื่น ๆ ต่อชุมชน. สถาบันพระปกเกล้า.
179. กุลชลี เตียวตระกูล. (2554). การกระจายอำนาจการบริการสาธารณะด้านไฟฟ้าให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
180. กุลธิดา นาคพิน. (2550). การเมืองเรื่องการจัดการสถานะฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่: กรณีศึกษาสถานการณ์อุทกภัยในปี พ.ศ. 2548. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
181. กุลธิดา บุญศิริชูโต. (2554). ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการกิจด้านผังเมืองรวมภายหลังการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
182. กุลธิดา สิงห์สี. (2555). นักการเมืองถิ่นสตรี : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
183. กุลประภัสสร สิงห์บุระอุดม. (2551). การศึกษาความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยมหิดล.
184. กุลยา อัสวกุลและคณะ. (2552). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการรับมือการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำ กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
185. กุลสกาวิ์ เลาสถิต. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำโครงการพัฒนาเทศบาล: ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองเพชรบุรีและเทศบาลชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

186. กุสุมา น้อยมา. (2556). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของผู้บริหารต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
187. ขนิษฐา มะปะโท. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเทศบาลนครสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
188. ขยาย ทองหนู้อย. (2545). ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่าชายเลนชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
189. ขวัญเนตร รัตนพุกภัย. (2554). ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ดีเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันทรายหลวง. สถาบันพระปกเกล้า.
190. ขวัญตา เบ็ญจะจันทร์. (2559). ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเป็นผู้นำสตรีกรณศึกษาจังหวัดที่มีนายกเทศมนตรีหญิงดำรงตำแหน่ง ครบทั้ง 3 ระดับ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
191. ขวัญฤดี จันทิมา. (2555). การนำนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติวิเคราะห์การจัดการขยะของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
192. คมศักดิ์ ศรีนิมมวล. (2547). ความคิดเห็นของพนักงานปกครองท้องถิ่นที่มีต่อความพร้อมของการรับโอนภารกิจในการกระจายอำนาจของเทศบาลนครนนทบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
193. คมสันต์ เกิดพิทักษ์. (2555). การปฏิรูปความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสิงห์บุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
194. ครรชิต พิชัย. (2553). กลไกทางกฎหมายและช่องทางที่ประชาชนในตำบลสุเทพตำบลป่าบงและตำบลท่าทุ่งหลวง เลือกใช้ในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
195. ศศิภูส สุขเทพ. (2553). การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาเทศบาลนคร. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

196. คัชรินทร์ เจริญสมณิพงษ์และคณะ. (2557). การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาการจัดบริการเพื่อผู้สูงอายุของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
197. คัทธียา กันกา (2550). การศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลนาจักร อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
198. คัมภีร์ ประเสริฐวาที. (2553). การบริหารงานพัสดุโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสของฝ่ายพัสดุ กองคลัง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
199. จงจิตต์ ทองคำสุข. (2553). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
200. จตุพล ดวงจิตร. (2549). การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้กับเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
201. จตุพล บุตรวัง. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หนองขยัน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
202. จตุพล ปาก้า. (2544). ระบบนิเวศชุมชน : กรณีการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
203. จตุรเทพ โควินทวงศ์. (2543). บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดระนอง.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
204. จรรยา ประดับแก้ว. (2554). การบริหารการสาธารณสุขปโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีประปาหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

205. จรรยาพัทร์ สุวรรณศักดิ์. (2556). รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสะเดียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
206. จรรยาวุฒิ ยิ้มประดิษฐ์. (2555). แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
207. จรัส แสงทอง. (2550). การปฏิบัติงานช่วงดวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยนิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
208. จรัส เป็งอินตา. (2553). กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสัก อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ตามคำรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
209. จรัสพงศ์ คำดอกรับ. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอหนึ่งในจังหวัดเลย ให้มีการบริหารจัดการที่ดี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
210. จรัสศรี กลมเกลี้ยง. (2557). การบริหารความขัดแย้งของประชาชนจากการเลือกตั้งท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลหลัก อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
211. จริยา อัสวรักษ์และคณะ. (2552). การศึกษาแนวทางการจัดทำและการบังคับใช้ผังเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาผังเมืองรวมสมุทรปราการ. สถาบันพระปกเกล้า.
212. จริยวดี เฟื่องศรี. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจถ่ายโอนต้นสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
213. จอมใจ พินสาย. (2545). ความพึงพอใจและความต้องการของผู้รับบริการต่อบริการปฐมภูมิ ของสถานอนามัยและศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

214. จอมขวัญ กลับบ้านเกาะ. (2553). การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด.สถาบันพระปกเกล้า.
215. จักรกฤษณ์ คันธานนท์. (2556). การปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีการปฏิรูปโครงสร้างเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
216. จักรพงษ์ มนัสพิทักษ์ชัย. (2549). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษาเฉพาะกรณีอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
217. จักรพงษ์ นนทดา. (2545). ผลกระทบของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
218. จักรพงษ์ หนูดำ (2557) “ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเปรียบเทียบขององค์การบริหารส่วนตำบลชองกับองค์การบริหารตำบลปลักหนู. สถาบันพระปกเกล้า.
219. จักรพงษ์ อินต๊ะนนท์. (2555). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
220. จักษ์ ศศิธร. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำพวรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช.สถาบันพระปกเกล้า.
221. จักษณา วิเศษหวาน. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
222. จันทกัญญา วรรณวงศ์.(2551).การศึกษาสถานภาพและผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง.วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
223. จันทนา คงเกตุ. (2550). การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

224. จันทร ใจมุง. (2553). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: วิเคราะห์กรณีเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
225. จันทรเพ็ญ ตูเทศนันท์. (2542). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของสถานธนาบาลเทศบาลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
226. จันทรภรณ์ ปัสมบูรณ์. (2547). รูปแบบและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
227. จาตุรงค์ บริจินดา. (2554). การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่น ของเยาวชน กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
228. จามรี จำปีเพ็ชร. (2553). การพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
229. จารุณี กุลศรีวันรัตน์. (2553). การพัฒนาผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางทรายน้อย อำเภอหัวหินใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
230. จารินี รุทธะกาญจน์. (2546). การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาลักษณะของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
231. จำเริญ วราภรณ์. (2547). มาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณี: โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตรมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
232. จิตภา มีสมเดช. (2556). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำเสีย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.

233. จิตต์คำ ภายะวรรณ. (2550). การศึกษาความพร้อมของเทศบาลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชุมพรต่อการกระจายอำนาจ.สถาบันพระปกเกล้า.
234. จิตติ ชนะฤทธิชัย. (2554).การศึกษาการบริหารจัดการสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
235. จิตติชัย แสงทอง. (2550).การกระจายอำนาจให้แก่กรุงเทพมหานครในการจัดบริการสาธารณะ: ศึกษาเฉพาะกรณีการโอนภารกิจการดูแลรักษาโบราณสถานในระดับท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
236. จิตติญา ลัดดาภิรม. (2546).ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
237. จิตรประภา บุญลอย. (2541). การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
238. จิตรา วรอรุณ. (2552). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา กรณีศึกษา : เทศบาล ตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
239. จิตนันท์ สุชีเกตุ. (2553). แนวทางป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอ ปากช่องจังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
240. จินตนา เรืองมะเริง. (2556). การพัฒนาระบบบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:ศึกษากรณีการบันทึกบัญชีระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
241. จินตนา ชมสมบูรณ์ (2547). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารเทศบาลต่อโครงการเมื่อนำอยู่ในจังหวัดราชบุรี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
242. จินตนา สัจจัง. (2553). การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านการจัดการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.สถาบันพระปกเกล้า.

243. จิรเดช อานุกาธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการขององค์กรส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
244. จิรพร คลับเงิน. (2548). สถานะและบทบาททางกฎหมายของสภาเขตในหลักการกระจายอำนาจของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
245. จิรภา ชุ่มจิตร. (2555). การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
246. จิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์. (2545). พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเมืองเมืองอานันทภูมิ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
247. จิราพร ช่วยเหลือ. (2545). ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลตามทัศนะของผู้บริหาร : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
248. จิรภา แจ่มใจดี. (2541). การกระจายอำนาจบริการสาธารณะในท้องถิ่นไทย : กรณีศึกษาการขนส่งโดยสารรถประจำทาง ในรูปแบบสหการผสมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
249. จิพาภรณ์ ชุมชนะภักย์พาล. (2552). ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสหการโรงฆ่าสัตว์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองท่าข้ามกับองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
250. จีรพงษ์ มะปะวงค์. (2557). การประเมินสมรรถนะความพร้อมในการพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับภารกิจใหม่ กรณีถ่ายโอนทางหลวงท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก. Phitsanulok:Academic Resource & Information Technology Center Pibulsongkram Rajabhat University.
251. จีรพรรณ จันทรา. (2558). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองงูเหลือม ในการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลหนองงูเหลือมอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
252. จีรพรรณ หัสโรด. (2544). ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการกระจายอำนาจงานสาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดินหว้าน อำเภอเมือง จังหวัด

มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

253. จีระศักดิ์ แสนขัติ. (2546). การกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :กรณีศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
254. จุฬารัตน์ โคหนองบัว. (2556). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามกับเทศบาลตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
255. จุฑามาศ โสมภิรมย์. (2555). การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัด ปทุมธานี ของ นายชาญ พวงเพ็ชร์. น.น.ท.บุรี: วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
256. จุฑามาศ ประมูลมาก. (2545). การเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นธนบุรี พ.ศ. 2458-2543. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
257. จุฑามาศ วรรณแก้ว. (2550). แนวทางการลด การคัดแยก และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ สำหรับ เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
258. จุฑารัตน์ บุญญานุวัตร. (2550). การสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสงขลาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
259. จุฑารัตน์ ลิ้มปกาญจน์. (2557). การเมืองเรื่องการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหลังสวน. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
260. จุมพล เดชคำนิล. (2557). การศึกษาแนวทางการลดใช้พลังงานในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นครปฐม: ห้องสมุด สกบศ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
261. จุฬารัตน์ หวานนุ่น. (2548). ประสิทธิภาพของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
262. จุฬารัตน์ ไชยทอง. (2550). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนบวหาดกับชุมชนพระเจ้าเม็งราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

263. จุฬารัตน์ นำทรัพย์. (2551). ศักยภาพการจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
264. นกาจ ลอยทอง. (2552). เครือข่ายกับศักยภาพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลในประเทศไทย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
265. นลวยรักษ์ ประสงค์. (2552). คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จ.กาฬสินธุ์. ขอนแก่น: ภาคนิพนธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
266. นวิวรรณ โพธิ์พงษ์. (2546). ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
267. นวิวรรณ นาคเสวีวงศ์. (2554). ความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
268. นัตรไชย ภู่อารีย์. (2556). แนวทางจัดเก็บรายได้จากรถโดยสารสาธารณะในเขตจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
269. นัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลในการตรวจสอบงบประมาณ: ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลในจังหวัดปทุมธานีที่มีจำนวนฝ่ายค้านแตกต่างกัน. สถาบันพระปกเกล้า.
270. นัตรชัย สุระภา. (2553). ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
271. นัตรชัย สุวรรณการีย์กุล. (2557). แนวทางการคัดเลือกโครงการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแม่มิม อำเภอแม่มิม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
272. นันทนา สมยา. (2547). แนวทางการจัดการจราจรและขนส่งเพื่อการประหยัดพลังงานและลดมลพิษสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชลบุรี. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

273. ฉายครุณ มั่นเมือง . (2554).การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
274. ชไมพร อำไพจิตร. (2553).ปัญหาการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอุทธรณ์ค่าทดแทน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
275. ชญานิษฐ์ อรุณสิทธิ์. (2551). ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานควบคุมภายใน ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำปาง.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
276. ชญานุช เลิศกาญจน์วดี. (2548). บทบาทของพรรคการเมืองต่อการปกครองท้องถิ่น:
ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2547.สถาบัน
พระปกเกล้า.
277. ชฎารัตน์ กุศล. (2551). การบริหารการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
278. ชกิต นิ่มนวล. (2545). แนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
279. ชนัญศิกาญจน์ ขุนเศรษฐ์. (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดกิจกรรมการ
พัฒนาบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนภูมิ
จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
280. ชนิกา จิงวิสิฐชน (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่
ป่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
281. ชนิกานต์ คำแก้ว. (2553). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพระบบฝึกอบรมนักการเมืองท้องถิ่น
ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น. ภาควิชาปรัชญา ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
282. ชมพูนุท ทองสุโชติ. (2555). การเมืองในการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษา
การกำหนดงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลนครนนทบุรี และ เทศบาลนครปากเกร็ด.
วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
283. ชยพล ธานีวัฒน์. (2547). พัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทยในระยะ พ.ศ. 2540-2546
และแนวโน้มใน ทศวรรษ หน้า. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
284. ชยพล หมีทองและคณะ. (2550). ความขัดแย้งกรณีการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัด
การศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.

285. ชลาชัย จันทราวดี. (2556). ผลกระทบจากนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
286. ชวพล แก้วศิริพันธ์. (2556). การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
287. ชวลิต พินทอง. (2554). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
288. ช้องอนงค์ สิลพัทท์กุล. (2556). ประสิทธิภาพการบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของเทศบาลแพร่.สถาบันพระปกเกล้า.
289. ชัช เจริญทอง. (2542). การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานตำรวจ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
290. ชัชชญา จันทรปรีชายุทธ. (2552). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณี : การบริหารจัดการคัดแยกขยะของชุมชนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ของเทศบาลตำบลทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
291. ชัชวาล เขียวชม. (2554). การกลั่นกรองงบประมาณรายจ่ายประจำปี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร.สถาบันพระปกเกล้า.
292. ชัย มณีโชติ. (2547). ปัญหาและอุปสรรคการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
293. ชัยณรงค์ หงส์นครและคณะ. (2553). ความตระหนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อปัญหาคุณภาพน้ำศึกษาในกรณีองค์การปกครองท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตอนล่างแม่น้ำท่าจีน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร.สถาบันพระปกเกล้า.
294. ชัยภัทร ท่งทอง. (2552). การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น โดยองค์การบริหารกิจการท้องถิ่นเฉพาะอย่าง. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

295. ชัยยง ไชยศรี. (2545). แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
296. ชัยยงค์ พัวพงศกรและคณะ. (2555). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอู่ทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลรังสิต. สถาบันพระปกเกล้า.
297. ชัยวัฒน์ สุวรรณศักดิ์สิน. (2551). การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเสม็ด จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
298. ชาญ สุปินะ. (2554). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด. สถาบันพระปกเกล้า.
299. ชาญชัย อัสวกาญจน์. (2555). การกระจายอำนาจด้านการเงินและการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. สถาบันพระปกเกล้า.
300. ชาญยุทธ พรหมประพัฒน์และคณะ. (2558). ธรรมชาติกับการบริหารจัดการร้านค้าและร้านอาหารมหายาสดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
301. ชาตริค ช่วยบำรุง. (2554). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
302. ชาตรี ทองสารี. (2547). การสถาปนาการปกครองท้องถิ่นไทยภายใต้อุดมการณ์ของรัฐ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุฎิบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
303. ชาตรี ลุนคำ. (2552). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ต่อการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
304. ชาตรี อยู่ประเสริฐ. (2553). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในสถานการณ์กระจายอำนาจด้านสาธารณสุขสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สถาบันพระปกเกล้า.
305. ชาติชาย เจตปิยะวัฒน์. (2546). ศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

306. ชชาติชาย อุทาน. (2551). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุทัยธานีในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
307. ชำนาญ เอกวัฒน์ โชตกุล. (2550). การดูแลรักษาที่สาธารณสุขประโยชน์: การกระจายอำนาจปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
308. ชิตชัย ตั้งวงศ์ไชย. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
309. ชิตพล กาญจนกิจ. (2545). ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
310. ชินณกฤษ พลศิริ. (2558). ผลกระทบของนโยบายการโอนย้ายทะเบียนบ้านของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
311. ชูติกาญจน์ เชื้อพรรณงาม. (2555). กระบวนการนำไปสู่การได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีศึกษากรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่กา เขต 2 อำเภอเมืองจังหวัดพะเยาเมื่อวันที่ 12 มกราคมพ.ศ.2552. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
312. ชูติมา ตันนาราง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
313. ชูติวัฒน์ สรทอง. (2554). การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
314. ชุมพล จินตรักษ์. (2553). การผูกขาดการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
315. ชูเวช เสนปาน. (2551). การศึกษาปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
316. ชารห์ บินเฮาะ. (2551). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในจังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

317. ญาณผกา ศรีสวัสดิ์. (2550). บทบาททางการบริหารของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข : ศึกษากรณีการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมป้องกันโรคในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
318. ญาณิสร ประสงค์. (2555). แนวคิดและรูปแบบการปกครองตนเองในจังหวัดปัตตานี นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
319. ญาณิศา ทังเนียม. (2552). ผลการทบทวนของการเลือกตั้งท้องถิ่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล เทศบาลตำบลขุนกระหัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขุนกระหัง เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2553. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
320. ฐาปนา จินดากาญจน์. (2541). การกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขตและองค์การบริหารส่วนตำบลหนามแดง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
321. ฐิดาภา เวฬุมาศ (2553). การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนถ่ายโอน ภายหลังมาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
322. ฐิติ กมฺุทโยธิน. (2546). ปัญหาในการนำมาตรการป้องกันหรือลดโอกาสในการสมยอมกันเสนอราคาไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.มหาวิทยาลัยบูรพา.
323. ฐิติณัฐ วิวัฒน์ชาญกิจ. (2548). ผลของการกระจายอำนาจทางด้านการคลังสู่องค์กรปกครองท้องถิ่นต่อขนาดรัฐบาลภายใต้ Leviathan Hypothesis : กรณีศึกษาประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2541-2545. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
324. ฐิตินันต์ พุฒิเอกเจริญ. (2554). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น.มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

325. จิตติพร บุญเรืองขาว. (2551). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการกิจการถ่ายโอนงานด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครนครสวรรค์.สถาบันพระปกเกล้า.
326. จิตติมา อักษรศรี. (2554). การใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี.ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
327. จิตริตน์ ศิโยธิน. (2550). บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
328. ทริดา ไบเกษม. (2557). การปรับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ชายแดนในรัฐประชาธิปไตยและรัฐสังคมนิยมต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย และ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
329. ฒาลัสมิ จุลเพชร (2548).บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
330. ฌกัศวรณ ใจมั่น. (2555). แนวทางพัฒนาการบริหารความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร. ภาครรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
331. ฌรงค์ โตแหยม. (2552). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขา การ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
332. ฌรงค์ ศรีชัยบุญสูง. (2557). ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
333. ฌรงค์ ศาลา. (2558). การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
334. ฌรงค์ หะนุกุล. (2551). การอนุรักษ์ป่าชายเลนโดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลรัชฎา จังหวัดภูเก็ต. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

335. ณัฏพล นิลนพคุณ. (2553). การกระจายอำนาจ : ศึกษากรณีการถ่ายโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
336. ณัฏฐธิดา ชุ่นเฮง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าล้ออำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
337. ณัฏฐชัย มีสะอาด. (2541). ระบบอุปถัมภ์กับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
338. ณัฏฐ์ดนัย ประเทืองบริบูรณ์. (2557). การกำหนดประโยชน์ตอบแทนเงินรางวัลประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
339. ณัฏฐ์บรรจง เดชวิริยะชาติ. (2543.) การจัดการรายได้เพื่อการพึ่งตนเองทางด้านการบริหารงานประจำของเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
340. ณัฏฐพร รอดเจริญ. (2556). แนวทางการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
341. ณัฏฐพล แฟงเกสร. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
342. ณัฏฐิยา ชูถึง. (2550). การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกับคุณภาพชีวิตของชุมชน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
343. ณัฐกร วิทิตานนท์. (2555). ความขัดแย้งและความรุนแรงของการเมืองท้องถิ่นไทยในภาคเหนือตอนบน พ.ศ. 2543-2552. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
344. ณัฐชัย กันหารัตน์. (2554). กระบวนการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

345. ณัฐชัย ขำคง. (2557). การศึกษาการปรับปรุงซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตรในการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์..วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
346. ณัฐชัย ชินอรรถพร. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นไทย.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
347. ณัฐชัย นวลมิ่ง. (2553). บทบาทของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช.
348. ณัฐปภัสร วรพันธ์ผาสุก. (2556). การนำเสนอกระบวนการเสริมพลังชุมชนในการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
349. ณัฐพงษ์ ใจเฉพา. (2550).การปรับบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542.เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
350. ณัฐวุฒิ บุญปก. (2555). การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำประชาชนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี : ศึกษากรณีช่องทางการสื่อสารและสารทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช.
351. ณัฐวุฒิ พวงดี. (2548).การตรวจสอบการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การ บริหารส่วนตำบลในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
352. ณัฐวุฒิ วงศ์เนียม. (2557). การบริหารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีการให้บริการด้านการศึกษาในพื้นที่เทศบาลนันทบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
353. ณัฐสินี ปพนไฉนวัฒน์. (2550). การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
354. ณัฐสิมา ลอยลม. (2554). แนวทางการพัฒนางานด้านพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

355. ณัฐา ปิยะวิทย์วนิช. (2551). การตรวจสอบทฤษฎีการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
356. ณัธยัน ชินสรนันท์. (2557). ปัญหาความไม่สมดุลของนโยบายการจัดสรรรายได้ของรัฐบาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครแม่สอดและเทศบาลตำบลท่าสายลวด. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
357. นิรวรรณ ศรีแสง. (2552). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
358. ครุณี พานิชอัตรา. (2550). ปัญหาการควบคุมนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
359. คราภรณ์ เดชพลมาตย์. (2548). การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเทศบาล 527 แห่ง โดยเทคนิค. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
360. ครุณพัฒน์ อินดี. (2557). การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
361. ครุณี ศิริวิไล. (2555). การจัดการน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
362. ดวงพร พยัคคพงษ์. (2553). ความเป็นสตรีกับการเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
363. ดวงฤดี ประิเตสัง. (2550). บทบาทปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น :กรณีศึกษาการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
364. ดารารัตน์ พลเศรษฐเลิศ. (2546). ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

365. ดารารัตน์ อินทรพัฒน์.(2551).สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
366. ดาราวรรณ วังศ์หงษ์. (2557). ปัญหาในการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์(ระบบ e-GP) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
367. ดาราวัดย์ อาสภวิริยะ. (2541). การจัดทำงบประมาณของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำงบประมาณ ประจำปี พ.ศ. 2539-2541 ของเทศบาลเมืองชลบุรี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
368. ดำรงค์ พลโกชน์และคณะ. (2550).ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550.สถาบันพระปกเกล้า.
369. ดิเรก พิมพิริยกุล. (2542). การปกครองท้องถิ่นกับประชาธิปไตย : ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
370. ศรีคม พรหมมานูญ. (2547).ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จังหวัดชัยภูมิ.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
371. ศรีวิทย์ ณ ป้อมเพ็ชร. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.สถาบันพระปกเกล้า.
372. ถวิล กลิ่นวิมล. (2553). การจัดการบริการสาธารณสุขให้สมบูรณ์ที่สุดในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี.สถาบันพระปกเกล้า.
373. ถาวร จันทร์กล้า. (2550). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของเทศบาลนครนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม: กรณีศึกษาองค์พระปฐมเจดีย์.สถาบันพระปกเกล้า.
374. ถิรวัฒน์ อินสุข. (2546).การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

375. ทนงศิลป์ ลีพล. (2550). การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่น ของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
376. ทรงกลด สุชะตุงคะ. (2551). การนำนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลบางละมุง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
377. ทรงพร เย็นยิ่ง. (2558). การจัดการน้ำประปาขององค์การปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
378. ทรงพล ตูละทา. (2552). ผู้กระทำการในกระบวนการนโยบายสาธารณะกรณีศึกษานโยบายกระจายอำนาจสู่ชุมชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
379. ทรงยศ นพภาพันธุ์. (2553). ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของบุคลากรและประชาชน ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
380. ทรงยศ อรัญยกานนท์. (2560). ภาวะผู้นำกับการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อนวัตกรรมการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
381. ทวนทอง ชินบัญชากุล. (2548). ปัญหาการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
382. ทวิช สามารถ. (2553). ผู้นำกับการบริหารจัดการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลตาซิด ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
383. ทวี หอมหวล. (2557). การพัฒนาฝีมือ การจัดการสวนสาธารณะ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง และอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
384. ทวีธรรม บุญนาจเสรี. (2552). สมาชิกสภาท้องถิ่น (ส.อบจ.) และผู้บริหารท้องถิ่น (นายก อบจ.) ก่อนและหลังมีพระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการเลือกตั้งท้องถิ่น พ.ศ. 2545. สถาบันพระปกเกล้า.
385. ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล. (2554). การประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรมชลประทาน. สถาบันพระปกเกล้า.

386. ทองเพชร โสหนองบัว. (2542). องค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนางานสาธารณสุข
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
387. ทองลักษณ์ ทัดทา. (2558). แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
388. ทัชชากร วงศ์สายัณห์. (2557). โลกทัศน์และมโนสำนึกในการเลือกตั้งท้องถิ่น : ศึกษา
ชุมชนใน เทศบาลนครนนทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
389. ทศนีย์ ศรีฟ้า. (2553). การศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขต
อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
390. ทศนีย์วรรณ นวลหนู. (2556). การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
391. ทศนียา ศรีรัตนประพันธ์. (2551). การเลือกตั้งเชิงสมานฉันท์ กรณีศึกษาการเลือกตั้ง
ท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต. นนทบุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
392. ทิพย์อุบล เสงารักษ์. (2557). แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล
คำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
393. ทิสาปาโมกษ์ ปรีภักดิ์. (2556). บทบาทภาคประชาสังคมในการกำกับตรวจสอบองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเสนาห์ จังหวัด
สระบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
394. ชงชัย โรจนกนันท์. (2557). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการน้ำ.
กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
395. ชงชัย คงยิ่ง. (2553). การเปลี่ยนแปลงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการเปลี่ยน
ฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลทุ่งหลวง
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

396. ชนกร คฤโฆษ. (2555). มาตรการบังคับทางปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีการยึดอายัดทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
397. ชนกฤษ จิรวิภากร. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด. มปท.
398. ชนบดี สีแสง. (2554). ผลจากการให้โปรแกรมสุศึกษาเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางปะหันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
399. ชนพรรณ หวลหอม. (2554). การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
400. ชนภณ กิจกาญจน์. (2553). การนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างในระบบ e-Auction มาใช้ในการป้องกันการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาตั้งแต่ ปี 2550 ถึงปัจจุบัน. สถาบันพระปกเกล้า.
401. ชนภรณ์ บัวคำภา. (2553). การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลคู้งตะเภา อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
402. ชนยศ พรานมนาวศ. (2552). การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
403. ชนวรรณ วงศ์สุรินทร์. (2553). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาตามทักษะของข้าราชการครูอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
404. ชนาธิศ หงส์ทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

405. ชนารัฐ สายเทพ. (2544). การปรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
406. ธนิตา ฐิติภากร. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
407. ชรพจน์ นามอินทราภรณ์. (2552). การใช้อินเทอร์เน็ตในการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
408. ธฤณ รอดรักษา. (2553). คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
409. ชวซ์ ชัยแก้ว. (2549). ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
410. ชวซ์ ฤกษ์หรั่ง. (2553). แนวทางลดความขัดแย้งหลังการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเขาฉกรรจ์บุรี อำเภอลำทะเมนชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
411. ชวซ์ชัย ภูณรา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
412. ชวซ์ชัย ภูณรา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
413. ชวซ์ชัย พัฒนพิพิทไพศาลและคณะ. (2558). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบด้านความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
414. ชวซ์ชัย รัตต์บุญ. (2551). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์การปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

415. ชัญญะ จันทรัตน์. (2552). การบริหารการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษาการบริหารการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
416. ชัญรัตน์ ปิยวัชรเวลา. (2552). แนวทางการประสานงานระบบบริการแพทย์ฉุกเฉินระดับตำบล กรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
417. ชัญวดี สุวรรณเวลา. (2557). ปัญหาการอุทธรณ์การประเมินภาษีท้องถิ่นต่อเจ้าพนักงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
418. ชันทรรัตน์ ปัญโญแก้ว. (2556). ปัจจัยและกระบวนการที่เกี่ยวกับการยอมรับให้สตรีเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
419. ชารทิพย์ ชัยมูลชื่น. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ผู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
420. ชารทิพย์ นิธิอุทัย (2551) การจัดเก็บรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองสระบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
421. ชิติพร คำแก่น. (2550). บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
422. ชิสัญญาภรณ์ โตอิม. (2552). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
423. ชีปกรณ์ งามดี. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
424. ชีพงษ์ บุรี. (2553). ความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

425. ชีรเชนทร์ เดชา. (2555). ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือดำเนินการตาม โครงการบูรณาการภาคสังคมระหว่างเรือนจำจังหวัดลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
426. ชีรลักษณ์ แสงสนิท. (2554). การได้มาซึ่งรายได้เพื่อดำเนินโครงการลงทุนขนาดใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีแนวทางกู้เงินจากต่างประเทศ. สถาบันพระปกเกล้า.
427. ชีรวิทย์ ทองนอก. (2542). การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีการจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
428. ชีระ ค้างคิน. (2552). การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นและผลกระทบ: กรณีศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
429. ชีระวุฒิ โพธิชัย. (2558). การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่ประชาชนในอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
430. ชีระศักดิ์ มะลิวงศ์. (2555). การนำนโยบายการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาไปปฏิบัติของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
431. ชีราพร ถนอมกลิ่น. (2548). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
432. นงนุช ปานทุบวร. (2553). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
433. นงลักษณ์ ธรรมบำรุง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบล บ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
434. นที ดำรง. (2554). โครงการสวัสดิการของรัฐบาลการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.

435. นนทน์ภัส พจน์จำลองศิลป์. (2550). ปัญหาการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
436. นนทพร โสภณ. (2549). วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยของผู้นำองค์กรการบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช.สถาบันพระปกเกล้า.
437. นนทศักดิ์ เอกสันต์. (2554). การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
438. นพดล จริยะกุล. (2542). การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
439. นพดล ณ เชียงใหม่. (2556).บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาหมอกควันและไฟป่าของจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.สถาบันพระปกเกล้า.
440. นพดล ปัญญา. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของปกากะญอ ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
441. นพดล มหกรรม โกลา. (2547). ระดับความคิดเห็นบุคลากรเทศบาลต่อการใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
442. นพดล สุคนธวิท. (2539). พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น: ผลประโยชน์และฐานอำนาจ.วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
443. นพดล อุบลเลิศ. (2543). ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
444. นพพล อัครา. (2556). นครแม่สอด: ปัญหาและกระบวนการในการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

445. นพวรรณ เชื้อโชติ. (2556). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดชมภู อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
446. นพวัลย์ คงกาลิหมิน. (2550). ความต้องการของประชาชนต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
447. นกมล แก้วสุพัฒน์. (2549). การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีมาตรฐานเรื่องการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ. สถาบันพระปกเกล้า.
448. นกมล สัจจัง. (2553). การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการป้องกัน การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. สถาบันพระปกเกล้า.
449. นภาพร ทางทิศ. (2549). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
450. นรวิษฐ์ วิเศษศิริ. (2548). ความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการกระจายอำนาจการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
451. นรา เป้นประหยัด. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา ปีงบประมาณ 2552. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
452. นราลักษณ์ โหมยิตนรงค์. (2545). การศึกษาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
453. นรินทร์ ชูโตศรี. (2454). การกระจายอำนาจการบริหารการประถมศึกษา : ความเป็นมาและความเป็นไปได้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

454. นริศ น้อยราช. (2554). **พรรณษะของข้าราชการระดับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองต่อการนำนโยบายการกระจายอำนาจสู่การปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
455. นริศรา อรุณเดชาชัย. (2554). **การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์:กรณีศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเลือกตั้งผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
456. นฤดี บุญชุม. (2550). **แนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนปริกตกเทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
457. นฤพน จันทรมงคลทิพ. (2555). **การกระจายอำนาจด้านการเงินการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลท่าโขลง อำเภотаวัง จังหวัดลพบุรี**.สถาบันพระปกเกล้า.
458. นฤมล เฉลิมบุญ. (2548). **ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
459. นฤมล ชุนถนอม (2551) **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การและประสิทธิภาพองค์การ :ศึกษากรณีสำนักงานเทศบาลตำบลในเขตอำเภอสามพราณ**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
460. นฤมล รัตนภิบาล. (2540). **บทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
461. นวพร บุญช่วย. (2546). **บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
462. นัฐพงษ์ กันทะมา. (2554). **การวิเคราะห์ข้อร้องเรียนร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอน**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
463. นัฐพงษ์ สุพร. (2554). **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอวนานิวาส จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

464. นัทธมน ด้านทอง. (2548). การศึกษาผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) ในช่วงการถ่ายโอนภารกิจ ในเขตจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
465. นันทน์สิน ศรีบุญเรือง. (2559). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
466. นันทวัน วุฒิ. (2551). บทบาท อำนาจ หน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นของคณะผู้บริหารสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
467. นัยนา หันมี. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
468. นาคม ชีรสวรรณจักร. (2554). รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
469. นาฏอนงค์ เจริญสันติสุข. (2549). บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการ จัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.
470. นาฏอนงค์ สุวรรณ. (2522). การเตรียมความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธงธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
471. น้ำเพชร ฉัตรปัญญานนท์. (2016). มิติในการจัดการทุนมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
472. นิโบล กองทอง. (2554). แนวทางการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

473. นิจารีย์ ภาคินปริพรรห์. (2555). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกสภาและผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
474. นิตยา วรเลิศ. (2553). แนวทางการพัฒนาการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
475. นิติพนธ์ ตั้งกิตติรุ่งเรือง. (2549). การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการป้องกันปัญหาเสพติด : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
476. นิธิพนธ์ สุทธิธรรม. (2557). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
477. นิธิวดี เขียวจีน. (2554). ความต้องการพัฒนาตนเองของพนักงานเทศบาลสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
478. นิธิวดี ภูมิเฉลิมพิมล. (2548). บทบาทการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี กรณี จังหวัดสุพรรณบุรี . กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
479. นิธิศ สวัสดิ์. (2555). การประสานเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
480. นิพนธ์ ศรีตระกูล. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับนักการเมืองท้องถิ่นในระบบการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
481. นิพนธ์ ยังรอด. (2556). การประเมินผลภารกิจของกรมชลประทานที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สถาบันพระปกเกล้า. สถาบันพระปกเกล้า.
482. นิภา ปิติชนสารสมบัติ. (2554). การกระจายอำนาจการปกครองเพื่อลดความขัดแย้งในชุมชน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่และองค์การบริหารส่วนตำบลหาดทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. สถาบันพระปกเกล้า.

483. นิยมศักดิ์ อุปทุม. (2552). การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มเหมาะสมหรือไม่สำหรับค่าใช้จ่ายขอขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลโดนสมบูรณ์ อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น.สถาบันพระปกเกล้า.
484. นิลเนตร ศรีพลึง. (2554).ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
485. นิวัติชัย คัมภีร์. (2554). การศึกษาศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย.สถาบันพระปกเกล้า.
486. นิสาลล ลีรัตนกร. (2558). การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ : รายงานผลการวิจัย. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
487. นิสาลล หวานเปราะ. (2557). หลักธรรมาภิบาล และความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
488. นุกูล วัฒนากร. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
489. นุชรา แสงสุข. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
490. นุสรณ์ วุฒิสักดิ์. (2554). ความตระหนักในการจัดการน้ำเสียของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
491. บรรพต เมฆนิติกุล. (2554).การนำนโยบายการควบคุมอาคารไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตปริมณฑล.ดุชนิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
492. บรรพต จันทรดาเสื่อ. (2552). การบริหารเชิงบูรณาการในโรงเรียนนำร่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

493. บรรยง อินทมาตย์. (2552). แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
494. บรรลือ สุกใส. (2549). บทบาทของกรุงเทพมหานครในการพัฒนาทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
495. บวร บุญสิงห์. (2551). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
496. บังอร ก้านสรโรทัย. (2554). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
497. บังอร พรหมมินทร์. (2545). การบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
498. บัณฑิต ตั้งประเสริฐ. (2557). ศึกษาผลการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
499. บัณฑิต ประกอบการ. (2552). ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
500. บันเทิง ลีมนววงศ์. (2549). ปัญหาและอุปสรรคในการก่อหนี้สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะทั่วไป : ศึกษาเฉพาะกรณีการออกพันธบัตร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
501. บัลลังก์ จันทบูรณ์. (2545). แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
502. บาร์นี เลิศไพศาล. (2550). การพัฒนาคุณภาพงานบริการของเทศบาลนครสมุทรปราการ. สถาบันพระปกเกล้า.
503. บำรุง สังข์สว่าง. (2556). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.

504. บุญเกียรติ พนาวรัตน์. (2555). บทบาทของภาครัฐกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
505. บุญเสริม นาคสาร. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
506. บุญเกียรติ รักษาติเจริญ. (2554). ผลกระทบจากการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. สถาบันพระปกเกล้า.
507. บุญฤทธิ์ เกตุจำนงค์. (2550). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี เทศบาลนครนนทบุรี ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
508. บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์. (2558). ศักยภาพการบริหารการพัฒนาของเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น. คุญฎีนิพนธ์ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
509. บุญส่ง ปัทมพงศ์พร. (2557). แนวทางพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
510. บุญยสิทธิ์ กาญจนวงศ์ชัย. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล. สถาบันพระปกเกล้า.
511. บุศรา สุกใส. (2557). ปัญหาในการประเมินภาษีท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยบูรพา.
512. บุญิตา สังข์แก้ว. (2556). พลวัตการพัฒนาการกระจายอำนาจตัดสินใจสำหรับตัวแสดงท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดโครงการเชื่อมชลประทานขนาดใหญ่ : ศึกษากรณีโครงการเชื่อมแก่งเสือเต้น (พ.ศ. 2520-2556). วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
513. ปกรณ์ มหากันธา. (2556). รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
514. ปกรณ์ชัย สุพัฒน์. (2553). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
515. ปัสตรา เตชะไพบูลย์. (2549). นโยบายการกำจัดขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่. สถาบันพระปกเกล้า.

516. ประมินทร์ กองพล. (2547). การกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง และองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุขสำราญ อำเภอบุบผา รัตน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
517. ประเทือง โลทะกะ. (2543). สมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล เมือง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
518. ประเสริฐ ชวนบุญ. (2553). การศึกษาการนำนโยบายการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อ สุขภาพไปปฏิบัติใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
519. ประเสริฐ ทรงคำ. (2554). ปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
520. ประกอบ จิรกิตติ. (2555). การกระจายอำนาจด้านการเงินและการคลังให้แก่ องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสี่ อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
521. ประจวบ จันทรหมื่น. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับบทบาท ของประชาสังคมในระบบการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
522. ประจักษ์ ช่างแฟง. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น: ศึกษากรณีบทบาทของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
523. ประจักษ์ สุวรรณภักดี. (2540). การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พุทธศักราช 2539. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
524. ประดิษฐ์ จันทรแจ่มใส. (2553). กลยุทธ์ และเทคนิคที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร การเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
525. ประทานพร ศรีโสม. (2556). การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีในการสนับสนุนชุมชน เศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

526. ประภัศสร ศิริแสงชัยกุล. (2549). อำนาจในการใช้ดุลพินิจตามกฎหมาย ของผู้ว่าราชการ จังหวัดในการกำกับดูแลด้านการคลัง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
527. ประภาพรรณ จันทรศิริ. (2547). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
528. ประภากร ขจร. (2556). ความเหมาะสมของอัตราภาษีรถตามกฎหมายรถยนต์และกฎหมายการขนส่งทางบกต่อฐานะทางการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
529. ประภาวรรณ บุญตา. (2551). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
530. ประภาส พันธุจันทร์. (2550). การปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ตามความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
531. ประมวล กลิ่นหอม. (2551). ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
532. ประยุทธ์ ฉัตรไชยรัตน์. (2549). การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา.สถาบันพระปกเกล้า.
533. ประสิทธิ์ พรหมจักรแก้ว.(2551).ประสิทธิภาพการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรมใน จังหวัดแม่ฮ่องสอน.ภาคนิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
534. ประสิทธิ์ มีช้าง. (2552). ทางเลือกการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับชุมชนโดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล.คุษุณีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.(คุณภาพ)
535. ประสิทธิ์ สีโท. (2552). ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจการดูแลและบำรุงรักษาคดองชลประทานให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.

536. ปรัชญา ชุมนาเสียว. (2544). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนำนโยบายการจัดอนุบาล 3 ขวบไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
537. ปราณี หมั่นเขตวิทย์. (2555). แนวทางพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
538. ปราบดา ชสฺซ. (2553). นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นด้านการเกษตรในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ชุมชน: กรณีเทศบาลตำบลวงแหวน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่. สถาบันพระปกเกล้า.
539. ปริญญญา จาติเสถียร. (2551). การเตรียมความพร้อมการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดสาธารณภัย: กรณีศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
540. ปริญญญา นาคฉัตรีย์. (2547). การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ : ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
541. ปรีนันท์ ศุภสุวรรณ. (2554). รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลกระเจ็ด จังหวัดราชบุรี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
542. ปรีชา ท้วมอ้น. (2557). การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา : หน่วยงานตรวจสอบภายในของเทศบาลนครในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
543. ปรีชา เพชรรัตน์. (2552). การวิเคราะห์การบริหารงานท้องถิ่นภายใต้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงกรณีศึกษา: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
544. ปรีชา พินิจมนตรี. (2556). การกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลในด้านบุคลากร กรณีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
545. ปรีชา ศรีเอี่ยม. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

546. ปรีชา อภัย, พีรศ ช่อมสูงเนิน และสุกัญญา อภัย. (2550). สถานการณ์และเงื่อนไขการกระจายอำนาจด้านสุขภาพในท้องถิ่นในทรรณะของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
547. ปรียานันท์ ฤทธิเผ่าพันธุ์. (2555). การศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
548. ปรียาลักษณ์ ดันติราพันธ์. (2553). ความผิดปกติในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
549. ปวีศา แซ่ลิ่ม. (2553). ความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเขาหิน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
550. ปวีณา งามประภาส. (2550). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ถึงอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
551. ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์. (2547). การถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
552. ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์. (2545). การถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
553. ปัญญา ช่างหลอม. (2552). ผลกระทบจากการปฏิบัติตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
554. ปันทริดา ไชยจิตร. (2556). รูปแบบการจัดการขยะชุมชนแบบบูรณาการสำหรับเทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

555. ปันณทัต นอบุนทด.(2556).ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
556. ปัดมากรณ์ สุทธิประเสริฐ. (2555). การจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
557. ปัทม์ บุญเดช. (2552) ประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
558. ปัทมา จรูญโรจน์ ณ อยู่ชยา. (2557).ประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
559. ปานชีวา สง่าพกุล. (2557). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
560. ปานรัตน์ ศรีวิชา. (2552). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
561. ปาหนัน กฤษณบัตร. (2554). ผลกระทบและทางเลือกเชิงนโยบายในการถ่ายโอนสถานีนอนมัยให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ : กรณีศึกษาสถานีนอนมัยที่ถ่ายโอนแล้วในเขตพื้นที่ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
562. ปิยธิดา โกลโพธิ์. (2555).ปัญหาการคลังท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย.วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
563. ปิยวรรณ ชันอาษา. (2554). บทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
564. ปิยะ เพชรสงค์. (2553). การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด

นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

565. ปิยะพงษ์ ปิติยะ. (2556). การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
566. ปิยะพร แก้วทอง. (2553). การพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบ้านกรด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
567. ปิยะมาศ เทพมงคล. (2547). บทบาทของ “สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย” ในการผลักดันการกระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
568. ปิยะวัฒน์ ศิริรัตน์ (2548) การยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารของเทศบาล ตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
569. ปิยาพัชร สิงห์หล่อ. (2552). ความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการคลังที่มีต่อโครงการระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ของ องค์การปกครองท้องถิ่น ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
570. ปิณรัตน์ กาทอง. (2553). องค์การพิทักษ์ระบบคุณธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการอุทธรณ์และร้องทุกข์. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
571. ปุณณภา รุ่งภัทรเสวต. (2556). แนวทางในการสนับสนุนการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
572. ผกาภรณ์ จันทร์ทิพย์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษางานด้านการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
573. ผดุงพร ธรรมดา. (2545). การศึกษาความพร้อมของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
574. ผ่องพรรณ ไพพรรณรัตน์. (2554). การพัฒนาระบบรายได้ท้องถิ่น กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. สถาบันพระปกเกล้า.

575. ผ่องพรรณ จงยศยิ่ง. (2547). ความสัมพันธ์เชิงการเมืองระหว่างสื่อมวลชนกับนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
576. ผ่องพรรณ มุริกันนท์. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของบุคลากรด้านสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
577. พงศ์บัณฑิต ปิ่นสุวรรณ. (2556). ปัญหาการระงับข้อพิพาทคดีเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
578. พงศ์บุญย์ ปองทอง. (2554). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลดอน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
579. พงศ์ศักดิ์ น้อยผา. (2552). กระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
580. พงษ์เอก สุกใส. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
581. พงษ์ศักดิ์ กวินันท์ชัย. (2549). ปัญหาความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
582. พงษ์ภัทรา ภูซงคกุล. (2553). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการสรรหาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
583. พจนารต กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
584. พนายุทธ เชื้อสมบุญ. (2550). การจัดการของเสียอันตรายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดการของเทศบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

585. พนิดา พุพิพิช. (2548). ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
จันทบุรี. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
586. พยุงศักดิ์ ทราบรัมย์. (2557). การนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้ในการจัด
การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
587. พรชนก เกตุกันทร (2551) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและสมรรถนะหลัก
ของเทศบาลนครนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
588. พรชัย ขวัญสกุล. (2555). บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับราชการส่วนภูมิภาค
(จังหวัด) ในการบริหารจัดการพื้นที่เดียวกัน. สถาบันพระปกเกล้า.
589. พรชัย จีระเวช. (2554). การศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครระยอง. สถาบันพระปกเกล้า.
590. พรชัย จีระเวช. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การศึกษาตลอดชีวิต ด้วยการบูรณาการทฤษฎี
การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง
วัฒนธรรมองค์กรสู่ความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
591. พรทิพย์ กาญจนานนท์. (2553). โครงสร้างรายได้ รายจ่ายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ
จัดสรรงบประมาณของเทศบาล. ดุษฎีนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
592. พรทิพย์ กุญคำ. (2554). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพ: กรณีศึกษากลุ่ม
ผ้าบาติกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจี้ อำเภอยะยง จังหวัดตรัง. ภาคนิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
593. พรทิพย์ พงศ์พัชรา. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน
พัฒนาสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
594. พรทิพย์ พิชาดิพงษ์พิบูลย์. (2554). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการอุดหนุนเงินประมาณให้แก่หน่วยงานอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
595. พรทิพย์ วรชราภรณ์. (2551). ปัญหาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประมูลงานทาง
อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ในการประมูลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษา

เฉพาะจังหวัดฉะเชิงเทรา. ชลบุรี: ปัญหาพิเศษวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

596. พรนภ์พิเชฐ แห่งหน. (2551). กระบวนการในการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
597. พรนภ์พิเชฐ แห่งหน. (2557). การพัฒนาองค์ประกอบตัวชี้วัดและแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนในการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
598. พรพรรณ เชษฐภักดีจิต. (2550). กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
599. พรพันธ์ เกียรติแสง. (2552). ระบบอุปถัมภ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
600. พรพิมล สุนทโรทยาน. (2551). การการใช้ไฟฟ้าสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
601. พรณเพ็ญ ผั่นจักรสาย. (2551). การจัดการความขัดแย้งระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
602. พรณิการ์ กัลยาประสิทธิ์. (2554). บทบาทพนักงานส่วนตำบลกับพัฒนาการทางการเมืองท้องถิ่นในเขตจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
603. พรศรี กิจกรรม. (2552). การจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดปัญหาคุณภาพน้ำ: กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
604. พรสวรรค์ มาแสง. (2552). การพัฒนาศักยภาพการบริหารงบประมาณตามระบบหลักประกันสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
605. พระเรืองชัย กำริศ. (2558). ประสิทธิภาพของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

606. พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโณ. (2556). การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรมกรณีศึกษาเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
607. พระมหาประยูร คำมา. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพิมายเหนือ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
608. พระมหาสถาพร วันนุกุล. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองท้องถิ่นกับพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
609. พระมหาอำพร สุเมโธ. (2545). ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่ที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลคูคด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
610. พระวรวงศ์ไชย มะยงค์. (2554). การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
611. พรินทร์ เฟื่องสุวรรณ. (2547). ธรรมชาติกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล.
612. พรวิมเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
613. พฤกษพงศ์ วิสุทธิ์ดวงคุณดี. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
614. พฤตินัย พรราวพันธุ์. (2548). ปัญหาทางกฎหมายในการกำจัดขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
615. พลทวัฒน์ พงษ์กาญจน์. (2554). การบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
616. พลอยนภัส สุขสำราญ. (2554). การคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัด

สมุทรปราการ. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา.

617. พลากร วงศ์ลือเกียรติ. (2549). ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
618. พลาพร สมพรบรรจง. (2552). กลยุทธ์การบริหารการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
619. พวงเพชร บำรุงกิจ. (2548). การศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
620. พวงมณี ชัยเสรี. (2553). การวิเคราะห์สภาพการณ์ถ่ายโอนสถานศึกษาในเขตจังหวัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
621. พสธร พันธุ์สุวรรณ. (2555). ปัญหาการออกกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเพื่อควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
622. พลิชฐ์ เอียวพานิชและคณะ. (2555). บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล: กรณีศึกษาการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชและตำบลปอหิน อำเภอสิกา จังหวัดตรัง. สถาบันพระปกเกล้า.
623. พชรภา ไชยขางกูร. (2547). ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
624. พชรภา ไชยขางกูร. (2547). ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
625. พชรลัย จันทรศรี. (2553). การกระทำความผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตรระหว่างพ.ศ. 2550 - 2552. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

626. พชรินทร์ ทวีสุวรรณ. (2554). ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจประเมินภาษีท้องถิ่นของเจ้าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
627. พชรินทร์ วีระแพทย์. (2552). การบริหารบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี : การสรรหาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฟินมาย จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
628. พชร บุสสกร. (2554). การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายภาษี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
629. พัฒนกรณ์ ดอนคุ้มไพร. (2559). การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาประเพณีแห่นาคมาไม้ ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ภาคนิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
630. พันท์ คำพรรษา. (2546). ตัวบ่งชี้ของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา : กรณีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศึก ษา ศาส ต ร ม ห า บั ญ ฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
631. พันธุ์ศักดิ์ ชีรปัญญาภรณ์. (2556). น้ำบาดาลกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
632. พาฬ ศก โสมา. (2551). การศึกษาการก่อตัวและการปฏิบัติตามนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
633. พิไลลักษณ์ วิจิรนนท์. (2550). การกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีการบริหารจัดการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 1 ของ เทศบาลนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
634. พิภูล เลียงประเสริฐ. (2556). รูปแบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

635. พิษญา ชูเพชร. (2549). ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
636. พิชัย จันทรชนะ. (2552). ปัญหา อุปสรรคการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสวายอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
637. พิเชตชัย กิ่งพวง. (2557). ระบบการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
638. พินลัพพร นาคสมบูรณ์. (2551). ความเป็นธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดกรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
639. พิทักษ์ ตุ่มอินมร. (2556). แนวทางการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการสร้างเครือข่ายของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
640. พินสุดา วงศ์อนันต์. (2554). การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่นของชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์: กรณีศึกษาตำบลแม่สลองนอกอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
641. พิพัฒน์ อ่อนเทศ (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
642. พิมพ์ แสนมะโน. (2551). บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
643. พิศาล ขยันสำรวจ. (2552). การศึกษาการถ่ายโอนภารกิจการจัดทำผังเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีผังเมืองรวมจังหวัด. สถาบันพระปกเกล้า.
644. พิษณุ กันแดง. (2549). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

645. พิชณ สุกุลโรมวิลาส. (2552). การจัดการขยะของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
646. พิสันท์ อยู่สุวรรณ. (2551). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
647. พิสิฐพงศ์ แจ่มใส. (2548). การพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
648. พิสิทธิพงษ์ หวานนวล. (2553). การปฏิบัติตามนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองบ้านพรุ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
649. พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง. (2553). ตัวแบบสมรรถนะองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบล. ดุษฎีนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
650. พิรกุล พุดเพิ่ม. (2556). ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
651. พิรัชฎาต์ ดิษฐบรรจง. (2552). ศักยภาพการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
652. พิรพล สุทธิวิเศษศักดิ์. (2548). การจัดบริการสาธารณสุขของเทศบาลภายใต้ พ.ร.บ. ประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545. สถาบันพระปกเกล้า.
653. พิรยา วัชรโรทัย. (2556). การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
654. พิระ รัตนวิจิตร. (2552). ผลกระทบของแรงงานประมงทะเลชาวต่างด้าวบริเวณปากน้ำจังหวัดระยองที่มีผลต่อความมั่นคงและการเมืองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
655. พิระพงษ์ เพ็ชรพัน. (2554). การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความล่าช้าภายในโครงการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

656. พุทธชาติ สุธีวสินนท์. (2551). ช่องทางและโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
657. พุทธชาติ กอแก้ว. (2552) กระบวนการและผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
658. พุทธิมน ศิงฆมานันท์. (2547). วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. รัฐศาสตร์ (สังคมวิทยา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
659. ภควัด จำแสง. (2546). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรีในการถ่ายโอนภารกิจใหม่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
660. ภราดร นิชิตศิริภัทรา. (2555). การบริหารจัดการรายได้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงต้นปีงบประมาณ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง. สถาบันพระปกเกล้า.
661. ภักธิชา กาญจนนท์. (2546). ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
662. ภักธพล ทศนนิพันธ์. (2550). การเข้าสู่การเป็นผู้นำท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลสมุทรสาครจังหวัดสมุทรสาคร. สถาบันพระปกเกล้า.
663. ภักทิยา โพธิ์ขวาง. (2553). การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
664. ภักตร์ เทภาสิต. (2549). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
665. ภักธวดี ชวนบุญ. (2555). การพัฒนาศักยภาพองค์การเพื่อความเป็นเลิศของเทศบาลนครอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
666. ภักธวรรธ สงวนทรัพย์. (2556). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

667. ภัสนันท์ พ่วงเถื่อน. (2554). วัฒนธรรมองค์การขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองแห่งในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
668. ภัสพล เพ็ญโชติรส. (2546). ปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากรในการถ่ายโอนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
669. ภาคภูมิ นิยมวิทยพันธ์. (2546). ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
670. ภาคิน คำภูผา. (2557). การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบาย : ศึกษาการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
671. ภาณุพงศ์ จันทิมา. (2552). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานก่อสร้างถนน ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
672. ภารุจิร กำแหง. (2550). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
673. ภาวิณี โพธิ์มัน. (2543). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
674. ภาสกร ฉายจิต. (2550). การพัฒนาศักยภาพการจัดการมูลฝอยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
675. ภาสกร จูติชนาวนิช. (2554). การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนกรณีศึกษาตลาดเก้าริมน้ำปากเกร็ด. สถาบันพระปกเกล้า.
676. ภาสกร วรเดช. (2547). การวิเคราะห์การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตร์ มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

677. กิบุญญ์ งามถาวรวงศ์. (2554). การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
678. กิมนต์ พงศาสนองกุล. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
679. กิรมย์ สิมะเสถียร. (2550). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนสนามกีฬาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
680. ภูษิษา เรืองจันทร์. (2554). ปัญหาและอุปสรรคของการใช้ระบบบัญชีการเงิน (E-LAAS) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น.มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
681. ภูษิษา ปันแก้ว. (2557). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้ตราที่จัดโดยเทศบาลเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
682. ภูมินทร์ ชุมนุนพร. (2556). กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นกับการกระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต.
683. มงคล เกษประทุม. (2552). การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศรีมศ จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
684. มณฑิธร ศรีทอง. (2553). ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
685. มณฑล รอยตระกูล. (2554). ผลดีของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
686. มณฑิรา ยืนนาน. (2544). ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

687. มณี ศรีทอง. (2553). การพัฒนาบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
688. มณีจันทร์ โคตรบรรเทา. (2553). แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ที่ปฏิบัติงานในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
689. มณีนุชา ศรีหินกอง. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแก้งค้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
690. มนตรี เทเวธา. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิภายใต้ความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
691. มนตรี เหลืองอิงคะสุต. (2552). แนวทางการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการน้ำเสีย. สถาบันพระปกเกล้า.
692. มนตรี ทองรอด. (2553). การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
693. มนทิรา ปิสิตโร. (2557). ความคิดเห็นของผู้ชำระภาษีท้องถิ่นต่อการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาล ในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
694. มนสวรรค์ สืบศรี. (2554). การประเมินผลนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา : กรณีศึกษา การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
695. มนสวรรค์ สืบศรี. (2556). การประเมินผลนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา : กรณีศึกษา การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
696. มนัส นพรัตน์. (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลปากแพรก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
697. มนัส อร่ามศรี. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.

698. มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ. (2553). การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง : กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
699. มนูญ จันทรสมบัติ. (2550). วัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
700. มยุรี คะศรีทอง. (2553). แนวทางการเพิ่มศักยภาพการตรวจสอบ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ของกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
701. มยุรีพร ภาชนะวรรณ. (2552). ความขัดแย้งของการเมืองท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
702. มรกต ศรีประไพ. (2547). อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญในการรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณี : การควบคุมระบายน้ำเสีย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
703. มลิวัดย์ นิลรัตน์. (2547). ธรรมาภิบาลกับการจัดการทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
704. มัฐพร ทองดี. (2557). กระบวนการประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
705. มัลลิกา จิระพันธุ์วาณิช. (2555). การกระจายอำนาจด้านการเงินและการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลโคกสลอด อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
706. มานพ ศรีฟ่อง. (2552). การเมืองท้องถิ่นกับความร่วมมือทำกิจการร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
707. มานพ สิงหาบุตร. (2557). กระบวนการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการวางผังเมืองสู่ท้องถิ่นในพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจชายแดน กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาการ

วางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

708. มานี สัตยธารงเกียรติ. (2551). การถ่ายโอนสถานียขนส่งผู้โดยสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาสถานียขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครสวรรค์.สถาบันพระปกเกล้า.
709. มารุต ชาวสวน. (2549). การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความล่าช้าภายในโครงการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
710. มาลี พิลานอม. (2556). ปัจจัยที่สนับสนุนและก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร.สถาบันพระปกเกล้า.
711. มุจลินท์ ชัยชมภู. (2550). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของสมาพันธ์ครูเชียงใหม่ในเรื่องการถ่ายโอนการจัดการศึกษาผู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2548. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
712. มุกิตา วรกุลยานุกุล. (2555). ความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
713. ยงยุทธ ธิติโรจนกุล. (2556). การพัฒนาศักยภาพองค์กร : ศึกษากรณีองค์กรบริหารตำบลในอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี. สาขาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
714. ยงยุทธ ชะบุญธง. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนท้องถิ่นวิทยาคม จังหวัดสุพรรณภูมิ. วิทยานิพนธ์การศึกษาคู่ฉบับบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
715. ชรรยง เลขาวิจิตร. (2556). บทบาทและการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ท้องที่จังหวัดราชบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
716. ยศพล เหลืองโสมนภา, ศาคร พร้อมเพรา และสุกัญญา ชันวิเศษ .(2552). รายงานวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิต ปัญหาและความต้องการของผู้พิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี : วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า.
717. ยอดชาย เทพยสุวรรณ. (2549). การบริหารจัดการขยะชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเกาะสมุย.สถาบันพระปกเกล้า.

718. ยอดชาย จีวนุญสร้าง. (2556). ปัญหาการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
719. ยิ่งใหญ่ ภูมิมา. (2553). การแสดงความรับผิดชอบระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลด่านทับตะโก อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
720. ยิ่งยศ อุดรพิมพ์. (2549). การกระจายอำนาจ: ศึกษาแนวทางการทำงานร่วมกันของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จังหวัด. สถาบันพระปกเกล้า.
721. ยุทธนา สุขพसार. (2553). การกำกับดูแลและการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
722. ยุทธพงษ์ เหล่าพิทักษ์โยธิน. (2552). การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ศึกษากรณี : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
723. ยุทธพร ประสานศรี. (2553). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดสวัสดิการสังคมแก่แรงงานต่างชาติ: ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
724. ยุภา จันทร์โสม. (2552). การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
725. ยุรี บุญรัตน์เนตร. (2547). ปัญหาการดำเนินงานสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
726. ยุวดี ยี่มาชา. (2552). การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

727. ยุวธิดา พลเมืองดี. (2557). การศึกษากระบวนการทูลจิตเรียวกับผลประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรณีบรรจุและแต่งตั้ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
728. รชธร พูลสิทธิ์ (2555) “การศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบางงา อำเภอท่าวุ่น จังหวัดลพบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
729. รณเทพ อนุวัฒน์. (2552). ปัญหาทางกฎหมายในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด.สถาบันพระปกเกล้า.
730. รณชัย หมั่นวงศ์. (2551). การประเมินนโยบายการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา เทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
731. รวิวรรณ วังพุกษ์. (2556).นโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
732. รสนา โตสิตระกูล (2553). การจัดเก็บรายได้และความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.สถาบันพระปกเกล้า.
733. รสสุคนธ์ ชาดิประเสริฐ. (2557). โอกาสและข้อจำกัดของยุทธศาสตร์วิเทศสัมพันธ์กับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
734. ระเบียบ เทียมมณี. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสนับสนุนการมารับการรักษาต่อเนื่องในผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
735. ระเบียบ ดวงจันทร์. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาภูมิปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทย กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
736. ระวี อรรถวิสัย. (2555). การรักษาบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
737. รังรอง ไสตามรรค. (2547). ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับการรับรู้และความคิดเห็นในกระบวนการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.

738. รัชชานนท์ นวลปาน. (2552). การศึกษาการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณของนักการเมืองท้องถิ่นตำบลคลองรี อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
739. รัชดาพร นิ่มพงษ์ศักดิ์. (2548).การจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้าปลีกน้ำมัน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
740. รัชณี เกษคุปต์. (2556). การบริหารจัดการขยะชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนตาเถร.สถาบันพระปกเกล้า.
741. รัชณี คล้ายนาค. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
742. รัฐพล มีธนาถาวร. (2547). กรุงเทพมหานคร: การกิจการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีการรับโอนภารกิจเกี่ยวกับการคมนาคมการจราจรและการขนส่ง.สถาบันพระปกเกล้า.
743. รัฐวรินทร์ วงศ์อิน. (2554). แบบอย่างในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
744. รัฐญา ส่งสุข. (2557).ปัจจัยด้านการบริหารในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
745. วัฒนา เอื้อบุญชนะนันท์. (2549).การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: บทบาทขอประชาชนในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
746. รัตติกาล หินแก้ว. (2551). ความเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน .พ.ศ.2533-ปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
747. รัตน โชติ ยิ่งแจ่มศิริ. (2555). การเตรียมความพร้อมในการรับมือก่อนเกิดอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
748. รัตน์จำเรียง เพชรแก้ว. (2553). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครู สำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

749. รัตน์ คำโสมศรี. (2553). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดมาตรการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
750. รัตนา เตยโพธิ์. (2552). ประสิทธิภาพของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
751. รัตนา พรชนะรัตน์. (2556). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
752. รัตนภรณ์ นันทะเรือน. (2551). การถ่ายโอนอำนาจการบริหารการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ความขัดแย้งและความคลี่คลาย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
753. ราชน พันทรกิจ. (2552). แนวคิดการพัฒนาแผนแม่บทชุมชนด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต.สถาบันพระปกเกล้า.
754. ราชนัย กัณธิยะ. (2548). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ปัญหาและความเป็นไปได้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
755. ราตรี ทองเทศ. (2551). การพัฒนารายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีเทศบาลเมืองรังสิต.สถาบันพระปกเกล้า
756. รามิต พัฒนมงคลเชฐ. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
757. รุ่งทิพ ชัยประเสริฐ. (255). บทบาททางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเปิดเผยข้อมูลด้านสาธารณภัย.สถาบันพระปกเกล้า.

758. รุ่งนภา ตาอินทร์. (2551). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
759. รุ่งนภา รุ่งรัตน์. (2553).ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
760. รุ่งนิรันดร์ ทองเกษมสกุล. (2555). การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของกลุ่มการเมืองใน จังหวัดศรีสะเกษ : กรณีศึกษาการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552). วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
761. รุจิรา ใจจักร์. (2014). บทบาทสตรีชาติพันธุ์ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
762. รุจี กลีบบัว. (2553). การพิจารณาข้อร้องเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
763. ฤกษ์ชัย พูล. (2552). การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจในการเมืองระดับท้องถิ่นของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลกะรน จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
764. ฤทธิการ สุภารัตน์. (2557). แนวทางการเพิ่มรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก.สถาบันพระปกเกล้า.
765. ฤทัยรัตน์ กากิ่ง. (2543).การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
766. ฤทัยศิริ ภักดีคำจร. (2554). การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

767. ลักษณะ กักดินฤนาถ. (2553). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับผู้นำชุมชนในเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
768. ลัดดาวัลย์ อุทัยนา. (2547). การตรวจสอบการกระทำทางปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศาลปกครอง. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
769. วงศ์กฤษณ์ เจียมศรีพงษ์. (2554). ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีเทศบาลเทศบาล.สถาบันพระปกเกล้า.
770. วงศา เสาศิรวิวงศ์ และคณะ. (2544). รายงานการวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในงานสาธารณสุขท้องถิ่น : กรณีศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
771. วชร อูรากุล. (2554). การรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
772. วนิดา ไชยภู. (2552). การวิเคราะห์รายงานการตรวจสอบบัญชี การเงิน การคลังและพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
773. วนิดา ชุมนุช. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงยี่โถ จังหวัดปทุมธานี กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
774. วรท สุโกศล. (2555). คุณภาพการบริการให้กับประชาชนของงานทะเบียนราษฎรเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
775. วรพงศ์ สารรัตน์. (2556). ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
776. วรพร อัสวเหม. (2548). ปัญหาอันเนื่องมาจากการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ.สถาบันพระปกเกล้า.

777. วรภพ วงศ์รอด.(2554).กลไกการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล. ดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
778. วรภัทร เมฆขจร. (2552).ความพร้อมและการใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา.วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
779. วรมณ มโนรส. (2549). บทบาทของผู้นำต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล: กรณีศึกษาแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายอำเภอแม่ริมจังหวัดเชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
780. วรณดี วรณแมน. (2555). การจัดการความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัย: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองกาญจนบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
781. วรณภา นันทกาวงศ์. (2557). ข้อเสนอเพื่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการถ่ายโอนสถานอนามัย:กรณีศึกษา สถานีอนามัยเทศบาลเมืองยี่งอ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
782. วรณรดา เลิศลบ. (2554).การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
783. วรณวิมล ทัสนารมย์. (2551). ความสามารถในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. ชลบุรี: ปัญหาพิเศษวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
784. วรณา อาจหาญ. (2557). การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
785. วรวิทย์ บุญรักษา. (2554). แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
786. วระพงษ์ โยชนเมืองไพร. (2551). บทบาทของนักธุรกิจกับการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสตึก. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

787. วรากร พรหมโมบล. (2556). ปัญหา อุปสรรคและทางออกในการจัดสรรภาคหลวง
ปิโตรเลียมในทะเลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาแหล่งปิโตรเลียมสงขลา.
สถาบันพระปกเกล้า.
788. วราภรณ์ ขวัญเรือน. (2556). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดย
องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
789. วราภรณ์ ศรีปาน. (2546). ความพร้อมในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหาร
ส่วน ตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
790. วราภรณ์ สายน้อย. (2546). ความพร้อมในด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วน
ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
791. วรรัตน์ ศรีทน. (2556). ผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอ
เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
792. วราวิทย์ โพธิพัฒน์. (2556). ปัญหาการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินของเจ้าพนักงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีการกำหนดฐานภาษีและการอุทธรณ์ผลการ
ประเมินภาษี. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
793. วราศิณี สุนทร. (2546). กระบวนการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลนครหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสน
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
หาดใหญ่.
794. วรินทร์พร ปณิธานธรรม. (2551). การเลือกตั้งท้องถิ่นแบบถ่วงดุลการเมืองระดับชาติ :
ศึกษากรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
795. วรินดี อินคำ. (2555). รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับข้าราชการ
ประจำของเทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
796. วริยา ตาเดียว. (2555). การบริหารจัดการเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดอุทัยธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
797. วลัยพร รัตนะ. (2552). การวิเคราะห์ช่องโหว่และพฤติกรรมทุจริตในกระบวนการจัดซื้อ
จัดจ้าง งานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในเขตอำเภอ

ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

798. วศิน โกมุต. (2548). การเคลื่อนย้ายทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
799. วศินชัย เตชะ. (2553). ความสมานฉันท์ของประชาชนในการเลือกตั้งนักรการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอโคกเยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
800. วสันต์ ไทรแก้ว. (2550). การจัดการความรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ อำเภอหินปูน จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
801. วสันต์ สุวรรณ. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
802. วังนา กรกษมาศ. (2548). การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล. สถาบันพระปกเกล้า.
803. วัชชารมย์ เชื้อเมืองพาน. (2557). การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
804. วชรพงษ์ คงมัน. (2548). การศึกษาหลักพุทธธรรมในธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษา เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
805. วัชร จิตตั้งตรง. (2550). ปัญหาและอุปสรรคการจัดตั้งเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ.2548. สถาบันพระปกเกล้า.
806. วชรินทร์ ไชยยศ. (2553). การปฏิบัติการกิจด้านการผังเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

807. วัชรินทร์ ทองสกุล. (2551). การนำนโยบายแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.สถาบันพระปกเกล้า.
808. วัชรินทร์ อธิพรชัย. (2550). มาตรการทางกฎหมายเพื่อการจัดหาร่วมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
809. วัชรินทร์ อินทพรหม. (2551). การบูรณาการการจัดการมลพิษทางน้ำของกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรอบ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
810. วัฒนิตา มรกตเขียว. (2552). กระบวนการตัดสินใจของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
811. วันเพ็ญ จักขุจัน. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
812. วันธยา สุวรรณอักษร. (2555). ปัญหาทางกฎหมายในระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีค้างชำระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
813. วันนภา แสงจันทร์. (2558). แนวทางการดำเนินการตามลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
814. วันวิสา หนูหอม. (2550). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุกับความต้องการของประชาชน.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
815. วัลลภ สุภิสงห์. (2553). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.
816. วาม วามวณิชย์. (2544). ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

817. วาริตพงษ์ ภูสง่า. (2559). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการเมือง
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลลือต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
818. วารินทร์ พงษ์ตา. (2552). ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการถ่ายโอน
ภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
819. วาริติน วังชัย. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน ของ
องค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.) ใน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
820. วาริรัตน์ หอมพวงภู. (2552). ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่า
ชุมชนในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดนครราชสีมา. สถาบันพระปกเกล้า.
821. วารุณี พิมพา. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม :
โครงการเมื่อนำอยู่เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
822. วารุณี วัชรเสวี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมื่อนำ
อยู่ของเทศบาลนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
823. วาสนา ขอนทอง. (2553). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
ปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
824. วาสนา จาตุรัตน์. (2552). ผลการปฏิบัติงานโดยรวมของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ
เทศบาล. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
825. วาสนา บรรจบ. (2557). แนวทางปฏิบัติงานการบันทึกบัญชีด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์
(e-LAAS) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
826. วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์. (2558). แบบจำลองการบริหารเชิงพุทธบูรณาการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
827. วิเชียร จารุพนผล. (2550). การประเมินศักยภาพทางการคลังขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านโป่ง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

828. วิโรจน์ คงเทพ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
829. วิโรจน์ จงชาณสิทธิ์. (2555). การกระจายอำนาจด้านการเงินการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. สถาบันพระปกเกล้า.
830. วิโรจน์ พาที. (2554). การกระจายอำนาจและสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลในเขตอำเภอดง จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
831. วิโรจน์ ม่วงนาค. (2547). บทบาทและความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการมูลฝอยชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
832. วิไลลักษณ์ หอมดมทิน. (2550). การสำรวจการสร้างเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
833. วิกร ภูวพัชร. (2555). กรณีศึกษาของเทศบาลท่าข้ามในการผลิตน้ำดื่มแบบประหยัดสำหรับชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายอย่างยั่งยืน. สถาบันพระปกเกล้า.
834. วิรัชย์ โนมอินทร์. (2546). การบูรณาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีชมรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
835. วิชัย ครองยุติ. (2553). ยุทธศาสตร์ในการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
836. วิทยา เกสรพรหม. (2543). ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบทไทย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
837. วิทยา จิตนุกงส์. (2554). แบบจำลองเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

838. วิทยา ธนถาวรลาภ. (2542). การปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
839. วินิจ โพธิ์เวียง. (2553). การบริหารความขัดแย้งของปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
840. วิบูลย์ วัฒ. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการศึกษา ก่อนและหลังการถ่ายโอนการศึกษาให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ศึกษาโรงเรียนนอแก้ววิทยา และโรงเรียนบ้านแม่สง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
841. วิภาพร สิงห์ศรี. (2553). แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบภายในงานคลังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีอำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
842. วิภาพร ชื่นสงวน. (2554). กระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลยางม่วง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
843. วิภากรณ์ วงศ์เทพ. (2555). ลำน้ำชี: แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจันทวาร จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
844. วิภารัตน์ ตั้งฤกษ์พิพัฒน์ (2547). ศักยภาพในการจัดการน้ำเสียของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล กรณีศึกษา : จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
845. วิภาวรรณ เสนาะศรีตระกูล. (2553). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีร้องเรียนองค์การบริหารส่วนตำบล ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
846. วิมลทยา เขท่าพุด. (2556). บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง: กรณีศึกษา ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

847. วิศา พิเนตร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีกับความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
848. วิยะดา ตีระแพทย์. (2542). การนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
849. วิชญญา อุ่นบ้าน. (2554). การใช้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
850. วิรัตน์ ตติยานุพันธ์วงศ์. (2554). ศักยภาพทางการคลังของท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่. สถาบันพระปกเกล้า.
851. วิรัตน์ วงศ์รอด. (2544). การศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
852. วิลาวัณย์ หงส์นคร. (2551). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
853. วิวิธ ธรรมวรพงษ์. (2557). ผลกระทบของการเก็บภาษีป้ายที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
854. วิศรุต อามาตย์มุลตรี. (2558). ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
855. วิศเวศ ไพรพจน์. (2551). ปัญหาการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
856. วิษณุ ทับเที่ยง. (2556). การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
857. วิสวัส เอิบสภาพ. (2558). กลไกและแนวทางในการตรวจสอบทางสังคม เพื่อพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
858. วิสุทธิ์ จันมณี. (2554). แนวทางการกู้เงินเพื่อให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาการออกพันธบัตร. สถาบันพระปกเกล้า.

859. วิสุทธิ บุญน้อยกอ. (2545). ความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติของเทศบาลตำบล.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
860. วิสูตร จำปานิชย์. (2542). การกระจายอำนาจการคลังสู่เทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครปฐม.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
861. วิสูตร บรรเจิด. (2551). การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
862. วิสูตร บรรเจิดกิจ. (2551). การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
863. วีรพงษ์ พัทธภัยไพบูลย์กิจ. (2550). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการเก็บขยะของเทศบาลเมืองรังสิต.สถาบันพระปกเกล้า.
864. วีรพร เชื้ออ่ำ. (2554). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
865. วีรพล แก้วสุภา. (2549). รายได้ของประชาชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ .เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
866. วีระ กณพัณธุ์. (2549). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอลำลูกกาและอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. สถาบันพระปกเกล้า.
867. วีระ กาญจนพันธุ์. (2550). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี.สถาบันพระปกเกล้า.
868. วีระ ทับทิมทอง. (2556). การก่อเกิดและบทบาททางการเมืองของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลโพธาราม อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
869. วีระชัย ชมสาคร. (2554). การบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อดำเนินการตามนโยบายการกระจายอำนาจของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.

870. วีระชัย ศรีกสิพันธุ์. (2557). ผลกระทบของการเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
871. วีระพงศ์ จินะดิษฐ์. (2544). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ปี 2544. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
872. วีระพงษ์ เพ่งวานิชย์. (2548). ความพร้อมรับการถ่ายโอนศูนย์สุขภาพชุมชนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. สถาบันพระปกเกล้า.
873. วีระพล บุตรแก้ว. (2556). ประสิทธิภาพงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
874. วีระพล มนตรี. (2556). ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาหมอกควันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
875. วีระวัฒน์ ปิ่นทอง. (2552). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านซุ้ง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
876. วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย. (2554). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
877. วีระศักดิ์ ศรีโสภ. (2552). การให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
878. วีระศักดิ์ สมยานะ. (2555). การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
879. วุฒิ ทองล้วน. (2551). การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

880. วุฒิเนตร โกฏแสง. (2013). รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา การบริหารงานบุคคลองค์การบริหารส่วนตำบลนานกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
881. วุฒิชัย มณี โชติ. (2547). ปัญหาและอุปสรรคการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
882. วุฒิวัฒน์ อนันต์พุฒิเมธ (2552) คุณภาพการบริหารการจัดการศึกษาของเทศบาลเมือง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
883. ศรจันทร์ ใจไหว. (2554). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
884. ศรัญญา รามเกียรติศักดิ์. (2556). แนวทางการส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
885. ศราวุธ ไชยทองพันธ์. (2551). แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
886. ศราวุธ จินาทองไทย. (2554). การดำเนินงานของศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
887. ศราวุธ ปฐมภักทพันธุ์. (2547). การประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษา พื้นที่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
888. ศรีกาย วงศ์รักย์. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างองค์กรที่ให้สัมปทานบริษัทเอกชนกับที่ดำเนินการเอง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
889. ศรีสุนทร วิริยะวิภาต. (2547). แนวทางการบริหารนิคมโรคเรื้อนหลังถ่ายโอนภารกิจผู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษานิคมโนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

890. ศศิธร ศรีสุจริต. (2551). แนวทางการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนเงินทั่วไปของรัฐสภา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
891. ศักดา เมืองคำ. (2549). การศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการ จัดบริการคลินิกชุมชนอบอุ่นในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
892. ศักดา เมืองคำ. (2549). การศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ จัดบริการคลินิกชุมชนอบอุ่น ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
893. ศักดา หาญยุทธ. (2551). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2550. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
894. ศักดา หาญยุทธ. (2554). รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบท ประเทศไทย.ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
895. ศักดาพิณิจ ณรงค์ชาติโสภณ. (2549). การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
896. ศักดิ์สิทธิ์ วิบูลสุข. (2557).ศักยภาพการจัดเก็บรายได้ค่าอาชญาบัตรประมงให้กับท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. สถาบันพระปกเกล้า.
897. ศันสนีย์ นายนอง. (2548).บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
898. ศิดา ปฐมภัทรชาติ. (2556). ประสิทธิภาพในการบริหารการเงินการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี.สถาบัน พระปกเกล้า.
899. ศิธา เขียวถาวร. (2552). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อ การเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

900. ศิริศักดิ์ โรจน์นวก. (2558). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
901. ศิริสธร บุญจ้อย. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคู่ม่วง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. ภาคนิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
902. ศิริกานดา รัตนงาม. (2552). การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
903. ศิริกานดา รัตนงาม. (2552). การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. น.น.ท.บุรี: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
904. ศิริชัย ตรรกวีรพัท. (2545). ผลกระทบของโครงสร้างเชิงอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีผลต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
905. ศิริญา มาลา. (2556). การเปลี่ยนแปลงระบบบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
906. ศิริธร มอญขาม. (2553). การวิเคราะห์นโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
907. ศิริธรรม จันทพันธ์. (2542). ความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลในเขตจังหวัดยะลา. ดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
908. ศิริพงศ์ อ่องแสงคุณ. (2548). ผลกระทบของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถาบันพระปกเกล้า.
909. ศิริพงษ์ กิดการดี. (2548). ขนาดของชุมชนกับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชน เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เทศบาลตำบลอัมพวา และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปรกในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์

การวางแผนภาคและเมืองมหابัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

910. ศิริพร เมืองโคตร. (2544). ความพร้อมในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม ตาม พ.ร.บ.
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
911. ศิริพร ไชยเลิศ. (2555). กลยุทธ์การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
912. ศิริพร วงศ์พำ. (2557). ศึกษาต้นทุนในการจัดบริการสาธารณะของศูนย์พัฒนาคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนทบุรีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ. สถาบัน
พระปกเกล้า.
913. ศิริพร สกุลเจริญพร. (2553). กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
914. ศิริพรรณ พันธุมะ โอภาส. (2544). การดำเนินกิจกรรมงานสาธารณสุขมูลฐานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
915. ศิริลักษณ์ เกิดแก้ว. (2554). การวิเคราะห์รายงานการตรวจสอบบัญชี การเงิน การคลัง
และพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ. ภาคนิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
916. ศิริลักษณ์ ณ ลำปาง. (2551). ความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาของ
เทศบาลตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
917. ศิริวรรณ ไม้เลียง. (2554). การบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ
ค่ายบางระจันจังหวัดสิงห์บุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
ปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
918. ศิวพา สิริจามร. (2552). ธรรมชาติในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

919. ศีลยา สุขอนันต์. (2550). การจัดการทรัพยากรป่าชายเลนขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาตำบลปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
920. ศุภกิจ เอี้ยวตระกูล. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเทศบาลในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
921. ศุภชัย ไชยวรรณ. (2553). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาสในการรองรับการกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุขสู่ท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
922. ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ. (2554). การนำนโยบายการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
923. ศุภมล ศรีสุขวัฒนา. (2549). การศึกษาสภาพการณ์และปัจจัยในการบังคับใช้กฎหมายการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะกรณีเทศบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
924. สไบพรรณ เทพวรรณ. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดประโยชน์ตอบแทนอื่น เป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
925. สกกล บุญคำ. (2547). องค์การบริหารส่วนตำบลกับแนวทางการพัฒนาเยาวชน. สถาบันพระปกเกล้า.
926. สงกรานต์ มหาวัน. (2554). การแก้ไขปัญหาหระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
927. สงบ คงทนไพศาล. (2555). การศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดบางนมโค .ปานอุทิศ. อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
928. สงวน พรชัยศิริอรุณ. (2543). ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ อ.เมือง จ. สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

929. สงวน สรวจรวัฒน์. (2557). การศึกษาปัจจัยหรือแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือผู้มีจิตอาสาในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี 2557.สถาบันพระปกเกล้า.
930. สง่า วังกะออม. (2548). การจัดการขยะองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. วิทยาศาสตร์ (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) .มหาวิทยาลัยมหิดล.
931. สถาบันพระปกเกล้า. (2554). การบริหารงานที่เป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553.สถาบันพระปกเกล้า
932. สถาพร ปิ่นแก้ว. (2556). นโยบายการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขในองค์การบริหารส่วนตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
933. สนธยา ต่างใจ. (2553). บทบาทผู้นำชุมชนต่อการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
934. สนาม มานะกิจ. (2554). การศึกษารูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมกับท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วม: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองอุดมเดช อำเภออุดมเดช จังหวัดอุบลราชธานี.สถาบันพระปกเกล้า.
935. สมเกียรติ ขวัญสุวรรณ. (2551). ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.สถาบันพระปกเกล้า.
936. สมเกียรติ ชำรงพาณิชย์กุล. (2554). บทบาทของกลุ่มรักดินเมืองกับการเลือกตั้งในเขตดอนเมืองกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
937. สมเกียรติ ยุพาพิน. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี.วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

938. สมเจต ไตรวัชรนนท์. (2551). การศึกษาความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
939. สมเดช นิลพันธ์. (2549). การถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม. สถาบันพระปกเกล้า.
940. สมโภชน์ จินตนามณีรัตน์. (2552). รูปแบบการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลโนนแก่ง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
941. สมคิด เพชรประเสริฐ. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนและจัดทำงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
942. สมคิด บุญครอบ. (2554). ปัญหาในการกำกับดูแลของรัฐที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการกำกับดูแลด้านงบประมาณ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
943. สมชาย แสงรัตนมณีเดช. (2555). กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่กับการกระจายอำนาจ. สถาบันพระปกเกล้า.
944. สมชาย สุธรรม. (2552). การประสานความร่วมมือในการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตรัง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
945. สมนึก ฉันทโชคดี. (2550). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
946. สมนึก ธนเดชากุล. (2548). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล: กรณีศึกษาการบำบัดน้ำเสียของโรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำประชนาเวศน์ เทศบาลนครนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
947. สมนึก ลีมอำนวย. (2550). การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้านกรพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. สถาบันพระปกเกล้า.

948. สมบูรณ์ พรหมประเสริฐ. (2548). ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วน.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
949. สมพงศ์ เพ็ชรประยูร. (2551). การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
950. สมพงษ์ พานปรุ. (2551) . สถานภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านผังเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
951. สมพงษ์ ศรีบุญสุ. (2555). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและประชาชนที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น . ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
952. สมภพ เพ็ญจันทร์. (2548). ผลการร่นโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงบูรณาการไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ .มหาวิทยาลัยบูรพา.
953. สมภพ ชาติรินรานนท์. (2541). สัญญาร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
954. สมยศ นามพุทธา. (2551). การวางแผนอัตรากำลัง 3 ปีของข้าราชการและหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
955. สมร ดวงหาค้าง. (2549). ความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
956. สมฤดี ลิ้มปรีชตวิชัย. (2544). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนางานด้านสาธารณสุขของชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

957. สมศักดิ์ พันปี. (2550).การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
958. สมศักดิ์ มณีศรี.(2544).บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
959. สมศักดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). การบริหารจัดการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรตามภารกิจถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้ประโยชน์สูงสุด.สถาบันพระปกเกล้า.
960. สมสกุล ทองนิลพันธ์. (2555). การศึกษาเพื่อประเมินความพร้อมและความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีในการถ่ายโอนภารกิจการวางผังเมืองรวม. วิทยานิพนธ์การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหัพัตติต สาขาการสงแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
961. สมาน กาบมาลา. (2555). การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
962. สมานฉันท ชมภูเทพ. (2553).กระบวนการสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
963. สรญา ช้อเพชร. (2547). ประสิทธิภาพการบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
964. สรรยา รักพงศ์. (2558). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
965. สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ. (2547). บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีอำเภอองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
966. สร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ. (2549).การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจของกรมทางหลวง.สถาบันพระปกเกล้า.
967. สรอรธ กุโน. (2552). ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองหานจังหวัดอุดรธานี กรณีการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด

เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

968. สรัญ จันทรสร้าง. (2552). การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการสื่อสารองค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
969. สฤญศักดิ์ พัฒนโพธิ์. (2558). ผลกระทบและทางเลือกของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในทรรชนะของข้าราชการส่วนภูมิภาค จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา.
970. สลิลกร เชิงพัฒนนะ. (2553). ปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
971. สัງวาล ชาญพิชิตและคณะ. (2550). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัษยาศัย: กรณีศึกษาเขตภาคเหนือ. สถาบันพระปกเกล้า.
972. สัญญา ญาติพิมาย. (2549). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
973. สันติ ดาวเวียงกัน. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
974. สากล จินะกุล. (2552). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีเทศบาลตำบลพังโคน จังหวัดสกลนคร. สถาบันพระปกเกล้า.
975. สากล ดวงแก้ว. (2553). การส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
976. สาทิต เชื้ออยู่นาน. (2555). การเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนจังหวัดพะเยา ระหว่างภาครัฐบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาชุมชนและองค์กรชุมชน. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.

977. สายรักษ์ สุตะวงศ์. (2557). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
978. สายสมร ชื่นใจ. (2547). การปรับตัวของบุคลากรที่ถ่ายโอนลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
979. สาลินี อ่อนวงษ์. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
980. สำเนียง สิมมาวัน. (2549). การถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
981. สำเริง พรเจริญกุลกิจ. (2545). ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
982. สำเริง สโมทัย. (2556). การถ่ายโอนภารกิจด้านการประกอบน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. สถาบันพระปกเกล้า.
983. สำรวย สุวรรณ. (2549). การศึกษารูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเป็นเมืองนานาชาติของจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
984. สำรวย อยู่สุข. (2557). บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
985. สิตางค์ แสงสุริย์วัชรรา. (2545). การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
986. สิทธิพล วงษ์ดนตรี. (2548). การพัฒนาขีดความสามารถการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาศึกษากรณีการจัดการศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
987. สิทธิศาสตร์ ทรัพย์ศิริ โสภาก. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษา การจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

988. สีนเอี่ยม อุดแก้ว. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา
989. สิ้นธ์ กิรตยาคม. (2544). ปัญหาการคอร์รัปชันในองค์การปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
990. สิปปวิชญ์ หน่อทองแดง. (2555). กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
991. สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการ บริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
992. สิริมา สมบูรณ์สิน. (2547). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ครุศาสตร์ (พัฒนศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
993. สิริรัตน์ ชนะญาติ. (2545). การนำแผนพัฒนาการเกษตรไปใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
994. สิทธิรักษ์ ทองกลม. (2557). การศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
995. สิริลักษณ์ ยิ้มประสาทพร. (2545). การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตปริมณฑล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
996. สิวลี ปลอดทอง. (2552). การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
997. สุเทพ คุณกิตติ. (2549). หลักธรรมมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนคร ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
998. สุเมธ ตั้งประเสริฐ. (2556). โครงการความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในรูปแบบของความร่วมมือลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนในโครงการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.

999. สุโท สารจันทร์. (2542). ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1000. สุกัญญา แสงตันไชย. (2547). ความพร้อมของเทศบาลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 กรณีศึกษา : เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1001. สุกัญญา บุญวรรณ. (2556). ผลกระทบของกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1002. สุกิจ ยะคำ. (2556). การใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นในการออกคำสั่งให้รองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
1003. สุขเสถียร พะยอมขงศ์. (2545). แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1004. สุขุมภรณ์ ชมปรีดา (2550) การศึกษาโครงการเมืองอย่างสบายของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1005. สุจริต ขวัญทอง. (2542). การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1006. สุจิรภรณ์ เสงารักษ์. (2551). การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์และการพัฒนา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
1007. สุจิรา มะลิ. (2516). ปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
1008. สุชาดา พรเจริญ. (2546). การจัดให้มีการศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชนในรูปแบบของสัญญาทางปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

1009. สุชาติ สายทิ. (2556). อิทธิพลของเครือข่ายและกระบวนการเรียนรู้ของผู้นำที่แท้จริงต่อความผาสุกและความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
1010. สุชาติ เตชะธนศ. (2557). ความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนและเอกชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมลุ่มแม่น้ำท่าจีน : กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1011. สุชาติ ชั่วรักษ์. (2553). ความรุนแรงทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1012. สุชาติ มีสมบัติ. (2557). การบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1013. สุดา ศิลากุล. (2548). การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1014. สุทธัญญ์ โอบอ้อม. (2558). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
1015. สุทธบถ ชื้อมาก. (2554). การเมืองของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีโครงการคลองสวายน้ำใส. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
1016. สุทธิชัย หล่อตระกูล. (2554). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1017. สุทธินันท์ พุ่มนุ้ย. (2551). การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1018. สุทธิณี จันทร์ทรัพย์. (2549). กลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเมืองพัทยา. ภาคนิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

1019. สุทธิพงษ์ หนูเนตร. (2550). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1020. สุทธิพงษ์ ภูเมืองปาน. (2543). การศึกษาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1021. สุทธิชัย ไชยประพันธ์. (2553). ปัญหาการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
1022. สุรน ชุ่มชื่น. (2551). ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1023. สุธีรา วัฒนาอุดมวงศ์. (2557). สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
1024. สุนทร รัตนจำรูญ. (2557). การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดบริการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) และการควบคุมสุนัขและแมวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2557. สถาบันพระปกเกล้า.
1025. สุนทรชัย ชอบยศ. (2554). กระบวนการและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
1026. สุนทรี ทรงศรีม่วง. (2553). บทบาทของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุรินทร์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 24 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
1027. สุนิสา เล้าวัฒนพงษ์ม. (2552). ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับขีดความสามารถในการรับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
1028. สุนิย์ รัชตมูทธา. (2557). การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลจังหวัดภูเก็ต. สถาบันพระปกเกล้า.

- 1029.สุปรียา เอี่ยมวิวัฒนากุล. (2555). การยอมรับผู้นำสตรีของชุมชนในการดำเนินนโยบายท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครภูเก็ต.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- 1030.สุปรียา มนตรี. (2557). การควบคุมภายในกับประสิทธิภาพขององค์กร :กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- 1031.สุพจน์ บุญวิเศษ. (2547). แบบแผนความคิดและรูปแบบผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 1032.สุพรรณิ เกื่อนกลาด. (2549). กลุ่มผลประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :กรณีศึกษา 4 เทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 1033.สุพล จุลใส. (2557). ผลกระทบของเขตเศรษฐกิจพิเศษของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อาจเกิดต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
- 1034.สุพัตรา แก้วมุกดา. (2545).วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก.วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- 1035.สุพัตรา ธิมาคำ. (2546). การประเมินผลการดำเนินงานถ่ายโอนการพัฒนาเด็กจากกรมการพัฒนาชุมชน ไปให้้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาโครงการอาหารเสริม (นม).วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- 1036.สุพิชญา จารุพันธ์. (2549).การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1037.สุภัชชา พันเลิศพาณิชย์. (2556). พระสงฆ์กับการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงรายจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยลัยราชภัฏเชียงราย.
- 1038.สุภัทรศักดิ์ ไคว่คาสัย. (2554). การส่งเสริมและการกำกับดูแลการบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน กรณีเทศบาลตำบลโพธิ์พิทักษ์ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท.สถาบันพระปกเกล้า.
- 1039.สุภาพร กล้วยคำรง. (2552). การรับรู้และความต้องการของประชาชนในการจัดสวัสดิการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลด่านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปี2551-2555. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

1040. สุภาพร คลังชำนาญ. (2554). ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1041. สุภาวดี ฉัตรจรัสกุล. (2552). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับโอนสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
1042. สุมาลี เลี้ยงตระกูล. (2548). กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1043. สุมาลี ชาแสน. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของ อบต. ชั้น 1 จังหวัดสมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
1044. สุมิตร เรืองสวัสดิ์. (2552). ระบบอุปถัมภ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1045. สุรเชษฐ์ วงษ์มี. (2544). บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในบริบทของการกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1046. สุรจิตร์ เฟิงสา. (2546). ปัญหาการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนาหวัง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1047. สุรพงษ์ ปิยะโชติ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีในจังหวัดกาญจนบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
1048. สุรพงษ์ ปิยะโชติ. (2552). การศึกษาแนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
1049. สุรศักดิ์ โตประสี. (2553). ธรรมชาติในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

1050. สุรศักดิ์ ขำเนตร. (2556). การศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1051. สุระเชษฐ์ สุทธิบุตร. (2548). บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษา หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
1052. สุระพี อาคมคง. (2550). รูปแบบความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง. คุยฎินิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1053. สุรียา แฉ่งสนาม. (2553). ปัญหาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
1054. สุรัตน์ เย็นเสมอ. (2550). ความพร้อมเพื่อรองรับนโยบายการกระจายอำนาจในเรื่องการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่นการศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
1055. สุริโย ชูจันทร์. (2556). ประเมินผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมลูกน้ำยุงลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
1056. สุรินทร์ สิทธิเขตกรณ์. (2552). ปัญหาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีการถ่ายโอนภารกิจด้านการวางและจัดทำผังเมืองรวมในเขตเทศบาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1057. สุริยนต์ ปันทะนะ. (2551). การจัดการความรู้เรื่องการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวเหนียวสันป่าตองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1058. สุริยะ วงศ์คงคาเทพ. (2551). การพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1059. สุริยา งามสำเร็จ. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการตลาดนัด ชุมชนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
1060. สุริยา รักเจริญ. (2549). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดอุตรดิตถ์ ในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

1061. สุริยา หงษ์อินทร์. (2556). การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีการจัดการมลพิษจากกิจการแปรรูปหนังสัตว์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1062. สุริยา หมัดหลี่. (2551). การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนากรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1063. สุริย์ บุญญานุพงศ์และคณะ. (2547). สมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการกิจด้านการผังเมือง. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1064. สุวรรณ บัวพันธ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยใช้กลไกเชิงพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
1065. สุวรรณิภา ครละคร. (2554). แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานระบบการบริหารจัดการเพื่อการวางแผนและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (E-PLAN). ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1066. สุวรรณิ อยรังสฤษฎ์กุล. (2547). ทศนคติของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
1067. สุวัชชัย วงษ์เจริญสิน. (2556). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลบางปู. สถาบันพระปกเกล้า.
1068. สุวิช นันโซ. (2557). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันโรคติดต่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1069. สุวิชา สุภามา. (2552). การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสังแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1070. หทัยรัตน์ สิรินันท์. (2558). มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ.

1071. หนึ่งฤทัย กากะนิก. (2553). การพัฒนางานด้านพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1072. หัซซากร วงศ์สายัณห์. (2557). โลกทัศน์และมโนทัศน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น: ศึกษาชุมชนในเทศบาลนครนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1073. ัญฐกรม์ เครือสาร. (2556). บทบาททางการเมืองของผู้นำชุมชนในเขตเลือกตั้งธงชัย จังหวัดลำปาง ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด วันที่ 8 กรกฎาคม 2555. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1074. อติสร ภู่งน้ำ. (2554). การส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1075. อุดลย์ ขวัญมิ่ง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการถ่ายโอนสถานอนามัยให้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
1076. อุดลย์ นิลเปรม. (2548). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของชุมชน. สถาบันพระปกเกล้า.
1077. อุดลย์ รสศิริ. (2548). การศึกษาสาเหตุและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
1078. อธิตา อับดุลฮามิ. (2555). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านความมั่นคงและเสริมสร้างสันติสุขของเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1079. อธิราช จารุโสภณ. (2554). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณีป่าชุมชนเขาวง ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1080. อนงค์ เรียรไทย. (2551). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบต่อการขยายผลโครงการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนของกระทรวงการพัฒนสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

1081. อนันต์ เถลิ้มชัย. (2556). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1082. อนันท์ เกตุเอม. (2548)ง ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพยากรน้ำบาดาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1083. อนุ เจริญวงศ์ระชัย, จิษฎานุช แสงศรี และนันทิศา มาสงามเมือง. (2554). การประเมินผลการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการปลอดทุจริตรื้อรื้อรื้อ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
1084. อนุจิตร ชินสาร. (2557). นวัตกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
1085. อนุชา สุนสวัสดิกุล. (2548). ปัญหาทางกฎหมายในการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1086. อนุชิต พุทธิอนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพรายจังหวัดสมุทรปราการ. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1087. อนุรักษ์ โคตรบรรเทา. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการบันทึกบัญชีกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1088. อนุวงศ์ ชานูตร. (2553). การกระจายอำนาจในการตรากฎหมายให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1089. อนุวัตร ช่างทา. (2555). การบริหารงานจัดเก็บรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1090. อนุสรณ์ กัมพูวงศ์. (2551). แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

1091. อนุสรณ์ ภูธรฤทธิ. (2554). สถานภาพงบประมาณและแนวทางการพัฒนา การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1092. อนุสรณ์ วิริยะวงศ์สกุล. (2552). ความพึงพอใจในงานกับประสิทธิผลองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1093. อภิชัย ขวเจริญพันธ์. (2548). “องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการขยะและน้ำเสียของชุมชน. สถาบันพระปกเกล้า.
1094. อภิชัย พูลศักดิ์. (2552). ความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
1095. อภิชัย วิจักขณ์ประเสริฐ. (2552). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการขยะมูลฝอยและการบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาการสารสนเทศ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
1096. อภิชัย ศรีเมือง. (2548). ปัญหาทางกฎหมายในการใช้อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1097. อภิชาติ แสงดี. (2552). การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1098. อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธุ์. (2553). ผลดีของการถ่ายโอนภารกิจด้านการท่องเที่ยวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสิงห์บุรี. สถาบันพระปกเกล้า.
1099. อภิญา โพธิ์ไธย. (2552). การสร้างฐานอำนาจกับการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทอง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1100. อภินันท์ สะคำปัน. (2552). ปัญหาการประมูลงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1101. อภิรุณ ไกรวงศ์. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์เกณฑพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

1102. อภิวัฒน์ คุณารักษ์. (2543). รูปแบบในการจัดการมูลฝอยร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1103. อรญา อนุกุล. (2552). กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1104. อรนนท์ กลั่นทปฺระ. (2546). เศรษฐกิจการเมืองว่าด้วยการต่อต้านภาษี: ศึกษากรณีการต่อต้านค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรม. วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
1105. อรพรรณ ภาษา. (2547). แรงจูงใจ อุปสรรคและกลยุทธ์ในการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1106. อรพิน อินทอง. (2552). ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเชียงกลางจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
1107. อรพินทร์ มั่นศิลปะชัย. (2553). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. สถาบันพระปกเกล้า.
1108. อรวรรณ ขุมทรัพย์. (2551). การประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2551. สถาบันพระปกเกล้า.
1109. อรวรรณ จำพุฒ. (2558). การสังเคราะห์กระบวนการสารสนเทศเพื่อการบริหารความเสี่ยงทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
1110. อรสา รัตนสินชัยบุญ. (2553). การพัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการประเมินและจัดเก็บค่าธรรมเนียมน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
1111. อรอน อยู่สุข. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบความเป็นธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล เขตอำเภอม่วงสามสิบ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- 1112.อร่ามรัฐ พินบรรเลง. (2551). การศึกษาศักยภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการเงินกู้ที่ได้รับจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- 1113.อริชัย เกตุจันทร์. (2552). ผลสัมฤทธิ์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นตามการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ศึกษาเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1114.อริศรา อินยาศรี. (2553). การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองท้องถิ่นภายใต้แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- 1115.อรุณ สุขน่วม. (2548).ความพร้อมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเสนอข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีในอำเภอศรีบรรพต.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์
- 1116.อลงกต วรกี. (2540). การกระจายอำนาจในองค์การกับประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- 1117.อวิศยา ปิงเมือง. (2556). บทบาทของพรรคการเมืองระดับชาติที่มีต่อการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. รัฐศาสตร์บัณฑิต. สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 1118.อวิกา เอกทัตร. (2549). การซื้อสิทธิขายเสียงของพรรคการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหนึ่งในเขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- 1119.อังคณา ประทุมทอง. (2550). การวางแผนการจัดการน้ำเสียของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเมืองพัทยา.วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1120.อัจฉริยา บันสิทธิ์. (2557). การเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี.สถาบันพระปกเกล้า.
- 1121.อัญญรัตน์ ยูชูปสวัสดิ์. (2550). ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขสู่ท้องถิ่น : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

1122. อัญญรัตน์ มาจันทร์. (2550). การเมืองและการบริหารท้องถิ่นระดับจังหวัดภายใต้รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1123. อัยกัณห์ เครือจันทร์. (2553). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของผู้บริหารท้องถิ่นสตรีในเขตจังหวัดปราจีนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1124. อัญญา วิเศษวงศ์ษา. (2554). การขัดกันของผลประโยชน์ กรณีศึกษาการมีส่วนได้เสียการอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1125. อาคม ศิลปะดอนบม. (2551). แนวทางการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาลหน่วยกู้ชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1126. อาทิตย์ ผดุงเดช. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความเสถียรในการเสียภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1127. อาทิตยา สิริพิทักษ์. (2554). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเพื่อรองรับถ่ายโอนงานทะเบียนพาณิชย์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดศึกษากรณี เทศบาลในอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1128. อานนท์ เชาวนรัตน์. (2547). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี การจัดตั้งกิจการตำรวจท้องถิ่นในระดับเทศบาล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
1129. อาภาวดี พรหมจอม. (2547). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองนครพนม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1130. อารมณ รับความสุข. (2554). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาหนี้ท่วมเชิงบูรณาการ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลควมมา อำเภอธัญญา จังหวัดตรัง. ภาค

นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

1131. อริยา สิทธิวรรณวงศ์. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
1132. อริยา โอบนิชกุล. (2548). การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่นตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางบัวทอง. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1133. อริรัตน์ ฟองศักดิ์. (2545). กำเนิดและพัฒนากลุ่มการเมืองท้องถิ่นในเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1134. อริรัตน์ ภาคพิชเจริญ. (2555). แนวทางการลงทุนการจัดตั้งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการขยะครัวเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1135. อาลิฟ คลภาค. (2554). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
1136. อาวุธ วิเชียรฉาย. (2553). การควบคุมของศาลปกครองเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
1137. อำนวย ตาม่น. (2550). การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
1138. อำนวย บุญรัตน์ไตรี. (2554). การจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีการจัดการขยะ. กรุงเทพฯ: ศูนย์นิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1139. อำนาจ ธนันทพิชัย. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านที่อยู่อาศัยตามนโยบายการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์เคหศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1140. อธิพล ตรีวัฒน์สุวรรณ. (2549). บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลให้เป็นองค์กรชั้นนำของประเทศ: กรณีศึกษาเทศบาลอุดรธานี. สถาบันพระปกเกล้า.

1141. อินทิรา อินทร์ตัน. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเขตเมือง กรณีศึกษา : เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
1142. อิศรเรศ คงเวหน. (2553). บทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1143. อุโรม แก้วจันทร์. (2554). รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจงานทรัพยากรน้ำบาดาลตามแผนปฏิบัติการ (ฉบับที่ 2) .ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
1144. อุไรวรรณ อีรัมย์. (2551). การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1145. อุดมศักดิ์ เพ็ชรวงษ์. (2554). คุณภาพระหว่างการทำกับดูล่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความเป็นอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
1146. อุดมศักดิ์ เรืองรอง. (2552). กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดน่าน . เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
1147. อุทัย ชันโอพาร. (2547). ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1148. อุทัยรัตน์ บุญบก. (2554). ปัญหาความซ้ำซ้อนอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี: เทศบาลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
1149. อุบล จันทร์เพชร. (2543). ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

1150. อุบล รังสิมันตุชาติ. (2542). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
1151. อุมพร มณฑิพย์. (2552). นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสองสมัย : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลวังใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
1152. อรุศักดิ์ สวนกุล. (2548). การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

1.2 งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการอื่นๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยม กระแสหลัก

1. Ajay Thapa. (2557). นโยบายการกระจายอำนาจ และการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในประเทศเนปาล. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 9-29.
2. Gultekin Ceitner, Oguz Borat. (2552). Decentralisation in the context of vocational education and training (VET) system in Turkey = การกระจายอำนาจในบริบทของระบบการอบรมและการศึกษาสายวิชาชีพในตุรกี. วารสารยุโรปศึกษา. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 122-136.
3. Chandra Mahakanjana. (2557). นโยบายการกระจายอำนาจกับการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ของเทศบาลไทย. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 9-35.
4. Mizanur Rahman. (2557). การรับรู้และประเด็นท้าทายของผู้นำสตรีในหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับเล็กที่สุดของประเทศบังคลาเทศ: เสียงที่ไม่เคยได้ยินและความเป็นจริงจากชนชั้นรากหญ้า. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 5-50.
5. Peter Vail. (2550). บทบาทของความสามารถทางวาทกรรมในระดับจุลภาคของการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 5 ฉบับพิเศษ 1 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 173-207.

6. Sataporn Roengtam. (2015). Thailand Decentralization System. In Citizen Participation in Selected Local Governance of Asia Pacific Countries. Edited by Achmad Nurmandi et.al. Yogyakarta Indonesia. JK School of Government Tamantirto. P.89-112.
7. Weerasak Krueathep. (2553). ภาษาคติของการกระจายอำนาจทางการคลังกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: ประสบการณ์ของประเทศไทย. วารสารศรีปทุมปริทัศน์. ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 60-74.
8. Wongpreedee, A. (2007). Decentralization and its effect on provincial political power in Thailand. *Asian and African Area Studies*. 6(3): 454-470.
9. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2556). คู่มือระเบียบกฎหมายการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 / สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
10. กระทรวงมหาดไทย. (2544). กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
11. กรมมทอ. (2543). วิวัฒนาการของการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินของไทย. กระทรวงมหาดไทย. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (ม.ค.) หน้า 8-18.
12. กลุ่มกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน 1 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2545). รวมความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
13. กลุ่มโครงการกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่น. (2545). บทเรียนด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. การสัมมนา วันที่ 11 กันยายน 2545 เวลา 08.30-13.00 น. ณ ห้อง 3104-3105 อาคารสัมมนา สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี . กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ.
14. กลุ่มโครงการกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่น. (2545). หลักการและแนวคิดในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล สำนักงาน ก.พ..

15. กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). **รวมคำวินิจฉัยข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
16. กลุ่มงานประสานนโยบายการกระจายอำนาจ สศช. (2559). **ความก้าวหน้าและทิศทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ**. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 53 ฉบับที่ 3 (ก.ค.-ก.ย) หน้า 29-35.
17. กองบรรณาธิการ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2544). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย = Decentralization and local government in Thailand : the KPI Congress III** วันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2544 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร.
18. กองบรรณาธิการวิชาการวารสารหมออนามัย. (2548). **การกระจายอำนาจกับทางเลือกของหมออนามัย**. หมออนามัย. ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 (พ.ย.-ธ.ค.). หน้า 6-20.
19. ก้องภพ วังสุนทร และ สังคม สุวรรณรัตน์. (2557). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นกับความเข้มแข็งของชุมชนในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย**. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 123-146.
20. กองราชการส่วนตำบล ฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชี. (2545). **การกระจายอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่น ตอนที่ 1. ข่าวกาง**. ปีที่ 30 ฉบับที่ 360 (พ.ค.). หน้า 55-58.
21. กาญจนา กาญจนสินีทิษฐ์. (2547). **กฎหมายกระจายอำนาจกับสิทธิทางสุขภาพตามกฎหมาย**. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
22. การประชุมวิชาการระดับชาติ. (2554). **กฎหมายกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นกฎหมายกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น**. การประชุมวิชาการระดับชาติ วันศุกร์ที่ 9 กันยายน 2554 ณ อาคารเพชรต้นสิริปภา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
23. การประเมินผลการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทของการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษาสภาพพัฒนาหมู่บ้านหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เรื่องข้าวป่าชุมชนลุ่มน้ำแม่ปิงตอนบน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่และองค์กรชุมชนประมงพื้นบ้านอำเภอหนองจิ จังหวัดปัตตานี. (2547). ใน **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) หน้า 50-68.

24. การสัมมนา เรื่อง “ทิศทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศไทย” วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 9.00 - 12.00 น. ณ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย.
25. กุลธิดา บุญศิริชูโต. (2555). ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการกิจด้านผังเมืองรวมภายหลังการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (ม.ค.- เม.ย.) หน้า 121-130.
26. เกดแก้ว ศรีหาราช. (2552). การพัฒนารูปแบบการปกครองท้องถิ่นเพื่อความเป็นเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์ : กระบวนการเรียนรู้จากประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 9 (ก.ค.-ก.ย. 2552) หน้า 175-184.
27. เกลندا โลเปซ วุย และฉันทนา. (2547). ประชาสรรค์สร้าง : การพัวพันกับรัฐในชุมชนท้องถิ่นในประเทศฟิลิปปินส์และไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
28. เกศสุดา สิทธิสันติกุล (บรรณาธิการ). (2549). อบต. แนวใหม่ใช้วิจัยนำพัฒนา. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
29. เกษม สรศักดิ์เกษม. (2543). รวมกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมืองการปกครองการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
30. ไกรยศ ภัทราวาท. (2558). รีเซตการศึกษาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
31. ขนบพร วงศ์กาฬสินธุ์. (2558). การปกครองท้องถิ่นของอินเดีย: จากสภาพผู้เฒ่าของหมู่บ้านสู่กระทรวงปญญาญติ ราช. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 21 ฉบับที่ 4 (ต.ค.-ธ.ค.2558) หน้า 3-51.
32. ขวัญแก้ว จันทรวีเชียร. (2559). กระบวนการกำหนดนโยบายด้านการกระจายอำนาจ : กรณีศึกษาคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. รัฐสภา. ปีที่ 64 ฉบับที่ 1 (ม.ค.). หน้า 50-78.
33. ขวัญฤดี โขติชนาทวิวงศ์ และคณะ. (2545). แนวทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.

34. คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี . (2544). รายงาน ประจำปี 2544 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
35. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และโครงการปริญญาโท สาขาการปกครองสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2545). การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น : ประเด็นปัญหาและวิธีคิดใหม่เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบยั่งยืน ใน เอกสารสรุปผลการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในส่วนภูมิภาค (ภาคเหนือ) ประจำปี 2545. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการ.
36. คณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูป. (ม.ป.ป.). รื้อเพื่อสร้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ปฏิรูปตนเอง ผู้การเปลี่ยนแปลงจากฐานราก . กรุงเทพฯ : คณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูป.
37. คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภาและสถาบันพระปกเกล้า. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายอำนาจ และหลักธรรมาภิบาล : คู่มือการศึกษานันทบุรี :สถาบัน.
38. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (2554). กฎหมายกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. การประชุมวิชาการระดับชาติ. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
39. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .(2541). การจัดการปกครองกับชนบทและท้องถิ่น. เอกสารประกอบการ ประชุมทางวิชาการ (เล่ม 3) ในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , วันที่ 19 สิงหาคม 2541 ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันทิพย์ อาคารประชาธิปไตย-ราไพพรรณี
40. คณิศร ทับทิม. (2554). ทางสองแพร่งของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ผู้บริหารเข้มแข็งหรือประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น. รัฐสภาสาร. ปีที่ 59 ฉบับที่ 4 (เม.ย.) หน้า 73-87.
41. เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นธรรมชาติชุมชนเป็นสุข : บทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่น่าเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อุทยานพิมพ์.
42. โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. (2543). วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทย . กรุงเทพมหานคร : หจก.นาคังการพิมพ์.

43. จตุรงค์ ศรีสุทธรรม. (ม.ป.ป.). นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ. ม.ป.ท.
44. จรัส สุวรรณมาลา และวีรศักดิ์ เครือเทพ (บรรณาธิการ). (2553). การกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและกรรมภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
45. จรัส สุวรรณมาลา และวีรศักดิ์ เครือเทพ (บรรณาธิการ). (2553). การกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย เล่มที่ 2 : ว่าด้วยการทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลภูมิภาคและท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและกรรมภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
46. จรัส สุวรรณมาลา และวีรศักดิ์ เครือเทพ (บรรณาธิการ). (2553). การกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย เล่มที่ 3 : ว่าด้วยการยกระดับมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะการบริหารจัดการและกรรมภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและกรรมภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
47. จรัส สุวรรณมาลา และวีรศักดิ์ เครือเทพ (บรรณาธิการ). (2553). การกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย เล่มที่ 4 : ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนและการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและกรรมภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
48. จรัส สุวรรณมาลา, วีระศักดิ์ เครือเทพ, บรรณาธิการ. (2554). ประเด็นท้าทาย การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและกรรมภิบาลท้องถิ่น และภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
49. จรัส สุวรรณมาลา. (2541). ปฏิรูประบบการคลังไทย : กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
50. จรัส สุวรรณมาลา. (2544). ข้อเสนอนโยบายการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น. การประชุมสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 12 มีนาคม 2544 ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
51. จรัส สุวรรณมาลา. (2544). ข้อเสนอนโยบายการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารสาธารณะสุขมูลฐาน ภาคกลาง. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (ธ.ค.-ม.ค.) หน้า 12-19.
52. จรัส สุวรรณมาลา. (2546). การมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่น. รัฐสภาสาร. ปีที่ 51 ฉบับที่ 2 (ก.พ.) หน้า 1-6.

53. จรัส สุวรรณมาลา. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
54. จรัส สุวรรณมาลา. (2551). คู่มือวัฒนธรรมท้องถิ่น : เรียนรู้ด้วยตนเองกับกรณีศึกษาจริง 250 เรื่อง. กรุงเทพฯ : สถาบันวิถีใหม่ท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
55. จรัส สุวรรณมาลา. (2553). ประชาธิปไตยทางการคลังไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
56. จรัส สุวรรณมาลา. (2554). ก้าวข้ามกับดักของการกระจายอำนาจสู่จังหวัดจัดการตนเอง ใน จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ (บรรณาธิการ). ประเด็นท้าทาย การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมและธรรมาภิบาลท้องถิ่น และภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
57. จรัส สุวรรณมาลา. (2556). แนวคิดในการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองกับสถานะความเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศไทย. จุลนิต. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน.
58. จรัส สุวรรณมาลา. (2558). การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น บนเส้นทางการกระจายอำนาจของไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
59. จักรกฤษณ์ วัชรราชกูร์. (2554). การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข: ความเป็นมา สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคต. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข ปีที่ 5 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2554 หน้า 530-538.
60. จันทนา อึ้งชูศักดิ์, ศันสนีย์ รัชชกุลม และ สุณี วงศ์ก่งคาเทพ. (2543). การกระจายอำนาจกับความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น : แะรอยประสบการณ์ทันตสาธารณสุข. นนทบุรี : สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข.
61. จาตุรนต์ ฉายแสง. (2546). กระบวนทัศน์การกระจายอำนาจ. วารสารสาธารณสุขมูลฐาน ภาคกลาง. ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 (ก.ค.- ก.ย.) หน้า 4-14.
62. จิราพร เอื้อเฟื้อ. (2546). ผู้หญิงได้อะไรจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยาและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
63. จีรวัฒน์ เจริญสุข. (2555). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปรับตัวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 1-25.

64. จุฬารัตน์ สติรปัญญา (บรรณาธิการ).(2553). **สร้างอนาคตประเทศไทย สร้างหัวใจให้ท้องถิ่น : บทเรียนบริบทชุมชนปักษ์ใต้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
65. นวิวรรณ นาคเสริวงศ์. (2554). ความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. **วารสารการบริหารท้องถิ่น**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (ต.ค.-ธ.ค.). หน้า 1-25.
66. ฉัตรสุมน พฤติภิญโญและสิริพันธ์ พลรบ (2558). แนวทางการปรับปรุงฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล. **วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข**. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม. หน้า 208-228.
67. ชยาวิช จันท. (2543). **วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ.
68. ชัยชัย จิตรเหล้าอาพร. (2552). **การบริหารจัดการงานท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
69. ชำนาญ ชูบุญ. (2558). **การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางปกครองของกฎหมายไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมมหาดไทย.
70. ชินวัฒน์ หรยางกูร. (2556). อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 18,2 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 42-54.
71. ชูสิทธิ์ เดชชา .(2543). **การปกครองท้องถิ่นประเทศสวีเดน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พิมพ์อักษร.
72. ชูชัย ศุภวงศ์. (2544). **ทิศทางการกระจายอำนาจด้านสุขภาพใน 10 ข้างหน้า (พ.ศ. 2544-2553)**. นนทบุรี : สำนักงานสนับสนุนและพัฒนากการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ (สพกส.).
73. ชูชัย ศุภวงศ์. เกาะติดสถานการณ์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. **วารสารการศึกษาพยาบาล**. 12,1 (ม.ค.-เม.ย.) 2-4.
74. เชาวนะ ไตรมาส. (2549). ข้อเสนอทิศทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ. **วารสารคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ**. ปีที่ 8 ฉบับที่ 24 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 151-162.

75. เจริญชาญ จงสมชัย. (2558). ทิศทางการปฏิรูปการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น หลังการรัฐประหาร 2557 . วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 29-51.
76. โชคชัย เดชอมรธัญ. (2552). การถ่ายโอนภารกิจสู่หน่วยการปกครองท้องถิ่น : แนวทางการกระจายอำนาจที่เป็นรูปธรรม. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 103-114.
77. ญาเรศ อัครพัฒนานุกุล. (2559). บทบาทของการกระจายอำนาจกับการส่งเสริมการเมืองภาคประชาชน ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2555. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 12, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 169-194.
78. ทิตยา สุวรรณะชญ. (2544). **ประชาคมตำบล**. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์.
79. ณรงค์ เชื้อบัวเย็น. (2557). การปกครองท้องถิ่นกับการสร้างความเป็นปึกแผ่นของชาติไทย: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศอังกฤษและประเทศไทย. รัฐสภาสาร. ปีที่ 62 ฉบับที่ 3 (มี.ค. 2557) หน้า 62-86.
80. ณรงค์ บุญสวยขวัญ. (2554). โครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่ภาคใต้. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-30.
81. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2551). **ก้าว (ไม่) พ้นประชานิยม : กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
82. ณัชชา นุช พิชิตธนรัตน์. (2551). พัฒนาการรูปแบบโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารราชภัฏเพชรบุรี. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 17-28.
83. ณัชพน นิสนพคุณ. (2553). การกระจายอำนาจ: ศึกษากรณีการถ่ายโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.). หน้า 99-123.
84. ณัฐธิดา บุญธรรม. (2557). **ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: สาธารณรัฐฟิลิปปินส์**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
85. ณัฐพล ใจจริง และ ศรีบุญ เทพสงเคราะห์. (ม.ป.ป.). พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับแนวพระราชดำริด้านการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

86. ณัฐอร พลสวัสดิ์. (2549). การประเมินผลการเตรียมการกระจายอำนาจด้านสุขภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2545-2548. วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคอีสาน. ปีที่ 21 ฉบับพิเศษ (พ.ย.) หน้า 26-30.
87. ตระกูล มีชัย. (2544). การกระจายอำนาจในประเทศไทย : ความก้าวหน้าและข้อพิจารณา. การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3 วันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2544 ณ ศูนย์ประชุมชนสหประชาชาติ ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
88. ตระกูล มีชัย. (2547). การปกครองท้องถิ่นก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 (พ.ศ. 2435 - 2475). วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-24.
89. ตระกูล มีชัย. (2548). การเมืองท้องถิ่น : การเลือกตั้งนายก อบต. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
90. ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). ธรรมชาติของท้องถิ่น : บทเรียนจากต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
91. ทักษิณ ชินวัตร. (2547). นโยบายของรัฐต่อการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคอีสาน. ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 (เม.ย.-มิ.ย.) หน้า 3-4.
92. เทพวรินทร์ เชื้อนปัญญา. (2554). รูปแบบการบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 5,1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 116-126.
93. เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
94. ไททัศน์ มาลา. (2554). สภาพองค์กรชุมชน: บนเส้นทางที่ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ. ใน “การเมือง” ของ “รัฐ” และ “ท้องถิ่น” ไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ รวมบทความวิชาการและงานวิจัย การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2553) มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
95. ไททัศน์ มาลา. (2554). การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน (Thailand Local Government in Transitional Period).วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม. หน้า 29-49.
96. ไททัศน์ มาลา. (2556). พัฒนาการของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : สถานภาพและการคงอยู่ภายใต้บริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. รัฐสภาสาร. ปีที่ 61 ฉบับที่ 5 (พ.ค.) หน้า 44-67.

97. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). ดอกไม้ LDC บานสะพรั่ง: หนึ่งทศวรรษการกระจายอำนาจของรัฐบาลไทย (พ.ศ. 2540-2550). ใน ก้าว (ไม่) พ้นประชานิยม: กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
98. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2540). โลกานุวัตรกับการกระจายอำนาจ. วารสารธรรมศาสตร์. ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม), หน้า 59-82.
99. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540. ภาควิชาการรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
100. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่นอีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก ภาคแรก : จากยุคกรีกถึงทุนนิยมตะวันตก. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ.
101. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). การรวมศูนย์อำนาจกับการกระจายอำนาจ : ศึกษากรณีระบบผู้ว่าฯ แบบบูรณาการ. รัฐศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ 41 ฉบับที่ 2 (ม.ค. - มิ.ย.) หน้า 47-69.
102. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ.
103. ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2553). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ.
104. ชรรมรัฐ ใจหนัก. (2551). การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการกระจายอำนาจ. วารสารข้าราชการ. ปีที่ 53 ฉบับที่ 4 (ก.ค.- ส.ค.) หน้า 67-71.
105. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
106. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2542). การเมืองการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลไทย : วิเคราะห์โครงสร้างภายนอก และปัญหาแวดล้อมบางประการ. วารสารธรรมศาสตร์. ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 (กันยายน. - ธันวาคม). หน้า 51 – 82.
107. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2542). ปรีดี พนมยงค์กับการปกครองท้องถิ่นไทย. วารสารธรรมศาสตร์. ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) หน้า 35 -43.
108. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด แนวคิดพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
109. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด แนวคิดพื้นฐาน เรื่อง รัฐกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

110. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด ประชาสังคมกับการปกครองท้องถิ่น เรื่อง องค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
111. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2551). การกระจายอำนาจและการจัดการปกครองเขตพื้นที่พิเศษศึกษาประเทศ สหราชอาณาจักรและประเทศญี่ปุ่น. รัฐศาสตร์. ปีที่ 29 ฉบับพิเศษ หน้า 81-126.
112. นกตล ปัทมะ. (2544). ทางออกกรุงเทพฯ: แนวคิดใหม่เพื่อบริหารและจัดการเมืองหลวง. กรุงเทพมหานคร : เลมอน กรุ๊ป.
113. นรนิติ เศรษฐบุตร . (2544). การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
114. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2550). คู่มือการทดลองจัดการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ. 2461. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
115. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2550). คู่มือการทดลองจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ. 2461. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 1-13.
116. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2553). การปกครองท้องถิ่นในรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
117. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2554). การปกครองท้องถิ่นประเทศเม็กซิโก. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
118. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2556). การปกครองท้องถิ่นในประเทศนอร์เวย์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
119. นรนิติ เศรษฐบุตร. (2558). การปกครองท้องถิ่นในประเทศสหพันธรัฐเบลเยียม. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
120. นริศรา ทิพยงกูร. (2557). ผลการกระจายอำนาจกับบทบาทหน้าที่ของนายอำเภอ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
121. นรุตม์ เจริญศรี. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
122. นันทวัฒน์ บรมานันท์ , แก้วคำ ไกรสรพงษ์. (2544). การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด

123. นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2544). การปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
124. นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540). กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
125. นิษานต์ สิงห์พุดทรางกูร. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: เนอการาบรูไนดารุสซาลาม. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
126. นิยม รัฐอมฤต. (2558). การปกครองท้องถิ่นสาธารณรัฐประชาชนจีน. เอกสารประกอบการสัมมนาการเมืองการปกครองไทย 2558 พลเมืองและชุมชน พลังเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยไทย. ม.ป.ท.
127. บรรเจิด สิงคะนติ. (2556). การปรับปรุงและการพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน. ผู้นำท้องถิ่น. 13,148 (มิ.ย.). หน้า 138-142.
128. บลอสชาร์ด เคน. (2544). องค์การกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : เอ อาร์ บีซิเนส เพรส.
129. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). ก้าวต่อไปของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. ใน การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย Decentralization and Local Government in Thailand. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
130. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2553). ก้าวต่อไปของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 5-16.
131. บุญเลิศ ธรรมปัญญา. (2544). ทิศทางการศึกษากับการโอนอำนาจให้ท้องถิ่น. ครูเชียงราย. ปีที่ 37 ฉบับที่ 224 (ก.พ.) หน้า 16-17.
132. บุญนิ แพร่วิสวิกิจ. (2544). การกระจายอำนาจและการสร้างความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่นด้วยยุทธวิธีการผังเมืองและการพัฒนาเมือง. ข่าวสารกรมการผังเมือง. ฉบับที่ 77 หน้า 31-35.
133. บุญตา สังข์แก้ว. (2559). บทสำรวจวรรณกรรมสากลเพื่อการคิดทบทวน : การพัฒนาการกระจายอำนาจและนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. 4,1 (ม.ค.-เม.ย.) .หน้า 1-17.
134. เบญจมาศ อภิสิทธิ์ธิญโญ. (2546). การกระจายอำนาจ. ภาษี บัญชี และกฎหมายธุรกิจ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 109. (ต.ค.). หน้า 121-126.
135. ปณัฏฐกร บุญกอบ. (2553). การกระจายอำนาจทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารส่วนตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 4,1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 96-102.

136. ปธาน สุวรรณมงคล. (2544). ทิศทางของราชการบริหารส่วนภูมิภาคในกระแสการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. รัฐสภาสาร. ปีที่ 49 ฉบับที่ 9 (ก.ย.). หน้า 1-7.
137. ปธาน สุวรรณมงคล. (2544). เหลียวหลังแลหน้า ปีแห่งการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ภายใต้บริบทรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 18-31.
138. ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). การกระจายอำนาจ : แนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
139. ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2559). ระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น: สภาพปัญหาและข้อเสนอในการปฏิรูป. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
140. ประธาน เถลยมรรค. (2555). คปก. เปิดตัวคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เส้นทางสายใหม่สู่การปฏิรูปการกระจายอำนาจที่ผู้นำท้องถิ่นต้องรู้. ผู้นำท้องถิ่น. 12,137 (ก.ค.) หน้า 58-80.
141. ประภาพรณ ไชยวงษ์. (2551). กระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น. วารสารการศึกษาไทย. 5,50 (พ.ย.). หน้า 22-26.
142. ประยงค์ เต็มวาตา. (2554). การกระจายอำนาจ : ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบงานสาธารณสุขไทย. วารสารศาสตร์แห่งผู้นำ. 2,1 (มิ.ย.-ก.ย.). หน้า 55-60.
143. ประยูร กาญจนกุล. (2544). ปาฐกถาเรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
144. ปรัชญา เวสารัชช์. (2543). การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร.
145. ปรัชญา เวสารัชช์. (2543). การปกครองท้องถิ่นของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร.
146. ปรีดา เต๋ออารักษ์. (2548). กฎหมายสาธารณสุขกับการกระจายอำนาจ : อุปสรรคและข้อเสนอในการปรับปรุงเพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
147. ปัทมวรรณ คุณประเสริฐ, สันติ สิทธิเลิศพิศาล และวรรณิ พฤฒิดาวรร. (2557). การกระจายอำนาจให้หน่วยงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535. วารสารสิ่งแวดล้อม. ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (เม.ย.-มิ.ย.) หน้า 31-40.
148. ปาหนัน กฤษณบัตร์, สงครามชัย ลีทองดี และสุรศักดิ์ สุนทร. (2554). ผลกระทบและทางเลือกเชิงนโยบายในการถ่ายโอนสถานีนอนมัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อ

- การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ กรณีศึกษา สถานีอนามัยที่ถ่ายโอนแล้วในเขตพื้นที่ภาคกลาง. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (ก.ค.- ต.ค.) หน้า 146-157.
149. ผณิตา ไชยสร. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
150. ผดุงชัย เกียนทอง. (2551). การถ่ายโอนสถานีอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การกระจายอำนาจตามนโยบายหลักประกันสุขภาพ. วารสารดำรงราชานุภาพ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 27 (เม.ย.- มิ.ย.) หน้า 80-90.
151. ฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชี กองราชการส่วนตำบล. (2545). การกระจายอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่น (ตอนที่ 2). ข่าวช่าง. 30,361 (มิ.ย.) หน้า 55-57.
152. พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2546). ระดับปฏิบัติการกิจโครงการถ่ายโอนของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี พ.ศ. 2545. รัฐสภาสาร. 51,12 (ธ.ค.) หน้า 64-94.
153. พรทิพย์ คำพอ. (2544). ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วชิรวิทย์สาส์นรัชดา.
154. พัทธวีมล เพียรล้ำเลิศ. (2544). ความพร้อมขององค์การปกครองส่วนตำบลต่อการรับถ่ายโอนงานในกระบวนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. วารสารสภาวะแวดล้อม. 23,1 (ม.ค.- มิ.ย.) หน้า 12-33.
155. พัฒนะ เรือนใจดี. (2548). หลักการแบ่งแยกอำนาจและหลักถ่วงดุลอำนาจในระบบประชาธิปไตย. สรรพการสาส์น. ปีที่ 52 ฉบับที่ 7 (ก.ค.). หน้า 57-63.
156. พัฒนา กิตติอาสา.(2546). ท้องถิ่นนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: กองทุนอินทร์-สมเพื่อการวิจัยทางมานุษยวิทยา.
157. พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2549). มิติที่หลากหลายในเรื่องของอำนาจในอุตสาหกรรมงานวิจัย เรื่อง การกระจายอำนาจและนวัตกรรมท้องถิ่น. รัฐศาสตร์สาร. ปีที่ 27 ฉบับที่ 3 (ก.ย.- ธ.ค.) หน้า 122-153.
158. พิณสุดา วงศ์อนันต์. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: ราชอาณาจักรกัมพูชา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
159. พิมพ์วรรณ ดวงใจ. (2545). การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงในแดนอาทิตย์อุทัย. ผู้นำท้องถิ่น. 2,23 (ต.ค.) หน้า 102-105.
160. พิเศษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2552). แนวคิด ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

161. พิธิษฐ์ จอมบุญเรือง. (2551). แนวโน้มของการปกครองท้องถิ่นในกระบวนทัศน์ใหม่. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 93-117.
162. ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ. (2555). การจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
163. ไพโร พัฒโน. (2553). การเข้าสู่วาระและการกำหนดนโยบายสาธารณะ : ศึกษากรณีนโยบายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 173-184.
164. ไพลิน ภูจินาพันธุ์. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: สหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
165. ไพศาล บางบัว. (2544). มุมมองการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข : ของนักการสาธารณสุขระดับอำเภอและตำบล. หมออนามัย. ปีที่ 10 ฉบับที่ 5 (มี.ค.-เม.ย. 2544) หน้า 38-42.
166. ภาณุ ธรรมสุวรรณ. (2547). การติดตามผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 32-42.
167. ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ. (2557). ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน : สาธารณรัฐอินโดนีเซีย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
168. มนตรี บุญพาณิชย์. (2552). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กับความเสมอภาคในกระบวนกรวางแผนและงบประมาณระหว่างราชการส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
169. มรุต วันทนากร. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง เทศบาล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
170. มะลิ จิระกุล. (2545). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ. วารสารการเงินการคลัง. ปีที่ 15 ฉบับที่ 51 (ก.ค.). หน้า 58-64.
171. มานัส ศิวพรรณ. (2554). การศึกษารูปแบบการบริหารงานงบประมาณเพื่อรองรับการกระจายอำนาจของโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นแบบอย่างที่ดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 5,1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 17-24.
172. มาโนช นามเดช. (2559). การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

173. มีชัย ฤชุพันธุ์. (2545). อนาคตการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามกฎหมายและวัฒนธรรมไทย. **ข้าราชการ. ปีที่ 47 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-ก.พ.).** หน้า 34-41.
174. ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2547). รายงานผลการดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **ผู้นำท้องถิ่น. ปีที่ 4 ฉบับที่ 35 (ม.ค.)** หน้า 21-24.
175. ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2553). เปิดมิติสเปนประเทศที่มีการกระจายอำนาจมากที่สุด รัฐแห่งการปกครองตนเอง. **ผู้นำท้องถิ่น. 10,114 (ส.ค.)** หน้า 120-122.
176. ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2554). การบ้านใหญ่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ หน่วยงานท้องถิ่น-คั่นวาระกระจายอำนาจ. **ประชาคมท้องถิ่น. 11,125 (ก.ค.).** หน้า 85-87.
177. ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2555). Step up กระจายอำนาจ : การเคลื่อนไหวทางความคิดก่อนส่งผ่านสู่การขับเคลื่อน “ท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ”. **ผู้นำท้องถิ่น. 11, 132 (ก.พ.)** หน้า 58-82.
178. ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2550). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
179. ยุทธพร อิศรชัย. (2550). บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่น. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.)** หน้า 48-59.
180. เยาวลักษณ์ กุลพานิช และคณะ. (2545). การสัมมนาเรื่อง **บทเรียนด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล สำนักงาน ก.พ.
181. เยาวลักษณ์ กุลพานิช และคณะ. (2545). **หลักการและแนวคิดในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.** ระหว่างวันที่ 8-9 กันยายน 2559 เวลา 08.00-17.00 น. ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา ระบบบริหารงานบุคคล สำนักงาน ก.พ.
182. รังสี พันธุ์จินดา. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
183. รัชนี้ ประดับ. (2556). **สภาองค์กรชุมชน : การเมืองใหม่และการท้าทายต่อกลุ่มอำนาจในท้องถิ่น?** **วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.).** หน้า 113-128.
184. เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). **แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.
185. เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). **โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.

186. ลันตา อุตมะ โภคิน. (2554). การกระจายอำนาจโดยการถ่ายโอนอำนาจ (devolution) ญุญแจสำคัญสู่สันติภาพ : กรณีศึกษาสหราชอาณาจักร. *จุลนิติ*. 8,5 (ก.ย.-ต.ค.). หน้า 45-53.
187. ลูกเทศา. (2557). บทบาทของกรมการปกครองกับการกระจายอำนาจและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น : จากอดีตสู่ปัจจุบัน. *เทศาภิบาล*. 109,12 (ธ.ค.). หน้า 56-60.
188. วรภัทร วงศ์ปราโมทย์. (2546). แนวคำบรรยายการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นระบบใหม่ตาม พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ในเอกสารประกอบการศึกษาคูณานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา.
189. วรลักษณ์ สงวนแก้ว. (2549). กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศฝรั่งเศส. *จุลนิติ*. 3,1 (ม.ค.-ก.พ.). หน้า 111-114.
190. วรวิทย์ อิศรานพวงศ์. วิทยากรปฏิบัติการ กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ประเทศไทยกับการกระจายอำนาจ.
191. วรวิทย์ วรชัยญะกิจการ. (2546). กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : กลไกหนึ่งของการบริหารจัดการที่ดี. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*. ปีที่ 40 ฉบับที่ 4 (ก.ย.-ต.ค.) หน้า 39-44.
192. วลัยพร ชินศรี. (2556). การกระจายอำนาจทางการคลัง : มิติใหม่และสิ่งท้าทายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. *รัฐสภาสาร*. ปีที่ 61 ฉบับที่ 11 (พ.ย.) หน้า 72-102.
193. วสันต์ เหลืองประภัสร์, กัญญาภัค อยู่เมือง และเบญจมาภรณ์ ธนธรรมรัตน์. (2548). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก : ความก้าวหน้าและประเด็นปัญหา. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. ปีที่ 13 ฉบับที่ 17 (ม.ค. - เม.ย.) หน้า 40-66.
194. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2558). การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวนแนวคิด ข้อถกเถียง และข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 98-124.
195. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
196. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

197. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
198. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ความเป็นอิสระ การกำกับดูแล และการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
199. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2553). การบริหารปกครองกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ. ใน การบริหารปกครองสาธารณะ (Public Governance): การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21. อัมพร ชำรงลักษณะ บก. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและสิ่งพิมพ์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม.
200. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2555). คลื่นลูกที่สองของการกระจายอำนาจ : บริบทใหม่ ความจำเป็นของพื้นที่และการเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ. รายงานสรุปผลการสัมมนาระดมความคิดเห็น. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
201. วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2559). การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวน แนวคิด ข้อถกเถียง และข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
202. วิชรพงษ์ จิโส๊ะ. (ม.ป.ป.). คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
203. วัลลภ ลำพาย. (2550). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ. สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 (ก.ค.). หน้า 40-57.
204. วิชุกร นาคน. (2549). ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. พระนครศรีอยุธยา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
205. วิเชียร ต้นศิริคงคล. (2555). พัฒนาการการปกครองท้องถิ่นสหรัฐอเมริกา: จาก Bureau Movement สู่มหาวิทยาลัย. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 91-124.
206. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า . (2544). การประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง ทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย (

- วันจันทร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 ณ ห้องจินดา ณ สงขลา สถาบันพระปกเกล้า) .
กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด.
207. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2546). **กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนได้อะไร**. กรุงเทพฯ : หจก.ธรรมดการพิมพ์.
208. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนได้อะไร** ใน สรุปผลการสัมมนาวิชาการประจำปี 2545 วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ณ หอประชุมสุมนัยประดิษฐ์ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี : วิทยาลัย.
209. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2545). **การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย**. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
210. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น. (2547). **สถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน**. ในเวทีท้องถิ่น ครั้งที่ 2/2547 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์. นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
211. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). **การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Forepace.
212. วิลเลียม เอ แมคเคลียร์, สกนซ์ วรรณวุฒนา และศศิธร คำอ่อน. (2543). 100 Years of local government in Thailand and Japan. **วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์**. ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มี.ค.) หน้า 5-62.
213. วิสากร สระทองคำ. (2548). **การกระจายอำนาจทางการคลัง**. **วารสารดำรงราชานุภาพ**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 17 (ต.ค.-ธ.ค.) หน้า 51-59.
214. วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2557). **การประเมินผลหลักสูตรนักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูงของไทย: การศึกษาเชิงประจักษ์การพัฒนาก้าวหน้าท้องถิ่นของกรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**. **วารสารรัฐประศาสนศาสตร์**. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557) หน้า 97-116.
215. วีระศักดิ์ เครือเทพ และ จรัส สุวรรณมาลา (บรรณาธิการ). (2553). **การกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย เล่มที่ 1 – 4**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมการและธรรมาภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

216. วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). ประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ 15 ปี: สังคมไทยได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะเดินต่อไปกันอย่างไร?. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 12,3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 82-112.
217. วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2558). 15 ปีการกระจายอำนาจของไทยศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและธรรมาภิบาลท้องถิ่น. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
218. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2547). ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการปัญหาผลกระทบภายนอก (Externalities): เรียนรู้จากประสบการณ์จริงขององค์กรบริหารส่วนตำบล. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-23.
219. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
220. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). การเสริมสร้างสุขภาพทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
221. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างไรให้อยู่รอดและยั่งยืน?: บทเรียนจากนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.). หน้า 1-15.
222. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2551). ชีตความสามารถในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรอบวิเคราะห์เบื้องต้น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.).
223. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2552). บทความปริทัศน์หนังสือเรื่องราคาของการกระจายอำนาจทางการคลัง. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 144-156.
224. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2553). จักรวรรดิการกระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทย: ประมวลเนื้อหาจากการประชุมทางวิชาการ. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 126-137.
225. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2553). ฤาเสียงของประชาชนจะมีความหมายในการจัดทำงบประมาณของ อบต.?. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
226. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2554). การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: คู่มือสำหรับนักบริหารงานท้องถิ่นในยุคใหม่. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
227. วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2555). กลยุทธ์การปรับตัวทางการเงินการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ภาวะวิกฤต. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

228. วีระศักดิ์ จารุชัยวิวัฒน์. (2544). พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มข. ปีที่ 18 ฉบับที่
2 (ม.ค.-มี.ค.) หน้า 10-27.
229. วุฒิสาร ตันไชย. (2559). รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
230. วุฒิสาร ตันไชย และธีรพรรณ ใจมั่น. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด
โครงสร้างภายนอก เรื่อง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
231. วุฒิสาร ตันไชย และเอกวิทย์ มีสุข. (2557). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิก
ประชาคมอาเซียน: ราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า.
232. วุฒิสาร ตันไชย สติธร ธนานิธิโชติ และเอกวิทย์ มีสุข. (2559). รูปแบบการลงคะแนนเสียง
ที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง Citizen-Centric Voting. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
233. วุฒิสาร ตันไชย. (2544). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
234. วุฒิสาร ตันไชย. (2547). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลัง
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
235. วุฒิสาร ตันไชย. (2547). สถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจาย
อำนาจในระบบการศึกษาไทยปัจจุบัน. นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า.
236. วุฒิสาร ตันไชย. (2548). ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 1-15.
237. วุฒิสาร ตันไชย. (2550). การปกครองท้องถิ่น : การเมืองภาคพลเมือง ห่องเรียนการมีส่วน
ร่วมทางการเมืองของสังคมไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.)
หน้า 66-82.
238. วุฒิสาร ตันไชย. (2552). ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กชเปอร์
เนท จำกัด.
239. วุฒิสาร ตันไชย. (2555). บทบาทของการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อ
การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นในประเทศไทย. สถาบันพระปกเกล้า.

240. วุฒิสาร ตันไชย. (2557). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : "รับ" และ "รุก" อย่างไรกับ
ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
241. วุฒิสาร ตันไชย. (2558). การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น. จุลสารรัฐธรรมนูญ
ฉบับปฏิรูปเป็นอย่างไร. 1,5 (มีนาคม) หน้า 15-26.
242. วุฒิสาร ตันไชย. (2558). การสังเคราะห์ข้อเสนอการกระจายอำนาจและการ ปกครอง
ท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น: การปกครองท้องถิ่นที่เสริมสร้าง
ประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
243. วุฒิสาร ตันไชย. (2558). คู่มืออำนาจรัฐ ท้องถิ่น และประชาชน : การกระจายอำนาจและ
การบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
244. เวกวรพันธ์ น้าสันเทียะ และคณะ. (2558). การกระจายอำนาจการปกครองสู่การปฏิรูป
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า.
245. เวียงรัฐ เนติโพธิ์.(2542).จักรกลการเมืองในอเมริกาบทเรียนเพื่อความเข้าใจอิทธิพลใน
การเมืองท้องถิ่น.รัฐศาสตร์สาร. ปีที่ 21 ฉบับที่ 3.
246. ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี. (2550). การปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษในจังหวัดชายแดนภาคใต้.
วารสารอินโดจีนศึกษา. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-ธ.ค. 2550) หน้า 321-333.
247. ศักดาพินิจ ณรงค์ชาติโสภณ. (2549). การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัย
รามคำแหง. ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ (ก.ย. - ธ.ค.) หน้า 98-124.
248. ศักราษ พ้าขาว. (2544). ข้อเสนอการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น. วิทยากรย. ปีที่ 100 ฉบับที่ 8 (พ.ย.) หน้า 11-13.
249. ศิริพร คงกะโชติ. (2556). ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการ
ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ :
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
250. ศิริพร เขาวลิต. (2555). การเมืองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
251. ศิริลักษณ์ โกวิทวิสิทธิ์. (2555). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปฏิรูปที่ดิน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์.
252. สุทธิกานต์ มีจั่น. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน:

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
253. ศุภทิศันต์ มีจั่น. (2557). สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว : พัฒนาการและการจัดโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น. รัฐสภาสาร. ปีที่ 62 ฉบับที่ 8 (ส.ค.) หน้า 78-100.
254. ศุภกิจ แดงขาว และ เอกวิทย์ มีสุข. (2556). ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน : สาธารณรัฐ สิงคโปร์. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
255. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2546). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 : ข้อเสนอแนะบางประการ. ใน สมคิด เลิศไพฑูรย์ (บรรณาธิการ) การปรับปรุงกฎหมาย กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
256. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอกเรื่อง โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
257. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2553). การกระจายอำนาจในประเทศญี่ปุ่นและไทย: การศึกษาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นถึงเงื่อนไขความสำเร็จของการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
258. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2547). “บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดไทยในงานด้านการ พัฒนาภายใต้กระแสพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการ ส่งเสริมการกระจายอำนาจ”ใน วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) หน้า 69-85.
259. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2552). การกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่นกับบทเรียนบางประการสำหรับการดำเนินนโยบายด้านการกระจายอำนาจในประเทศไทย. รัฐศาสตร์สาร. เล่มที่ 1 ฉบับพิเศษ. หน้า 341-402.
260. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2555). พรรคการเมืองท้องถิ่นในบริบทการปกครองไทย. ผู้นำท้องถิ่น. 12,136 (มิ.ย.) หน้า 84-91.
261. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2556). การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน. วารสารธรรมศาสตร์. 32,1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 29-62.
262. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2542). ความยากลำบากในการทำให้ท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยกรณีศึกษาจากการปกครองท้องถิ่นอังกฤษ. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 25, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม). หน้า 16-30

263. ศุภล ธีรวิวัฒนา. (2546). การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายสาธารณสุขภายใต้การกระจายอำนาจ. นนทบุรี : สำนักงานสนับสนุนและพัฒนากการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ.
264. ศุภล ธีรวิสุข. (2546). การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายสาธารณสุขภายใต้การกระจายอำนาจ. นนทบุรี : สำนักงานสนับสนุนและพัฒนากการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ.
265. ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิฟรีดริช เนามันน์. (2552). ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และรูปแบบการกระจายอำนาจ : เอกสารสรุปการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
266. ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2556). เอกสารประกอบการสัมมนา ทิศทางการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทยในมิติด้านการคลัง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
267. สกนธ์ วัชรวิญญูวัฒนา. (ม.ป.ป.). วิถีใหม่การพัฒนาารายรับท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
268. สกนธ์ วัชรวิญญูวัฒนา. (2559). แนวทางปฏิรูปการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
269. สติธร ชนานธิโชติ. (2555). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองเพื่อปฏิรูปประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-22.
270. สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (บรรณาธิการ). (2545). การกระจายอำนาจและการปกครอง ท้องถิ่นในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ ฯ : ธรรมดาเพรส บจก.
271. สถาบันพระปกเกล้า และธนาคารโลก. (2550). เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ '50สู่การปฏิบัติ : กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น. การสัมมนาทางวิชาการระหว่างวันที่ 11-13 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ณ ห้องแกรนด์รัชดาบอลรูม โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร . นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
272. สถาบันพระปกเกล้า. (2545). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น. ใน การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย Decentralization and Local Government in Thailand. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

273. สถาบันพระปกเกล้า. (2544). การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ประจำปี 2544 เรื่อง การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย. ครั้งที่ 3 วันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2544 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
274. สถาบันพระปกเกล้า. (2550). ร่วมคิด ร่วมปฏิรูป การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
275. สถาบันพระปกเกล้า. (2552). โครงการสัมมนาวิชาการด้านท้องถิ่น เรื่อง ฝ่าวิกฤต สร้างโอกาส บทบาทท้องถิ่นไทย. วันพุธที่ 26 สิงหาคมพ.ศ. 2552 เวลา 08.00-17.00น. ณ ห้องสุขุมนัยประดิษฐ์ สำนักงาน ก.พ. นนทบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
276. สถาบันพระปกเกล้า. (2554). สรุปผลการสัมมนาระดมความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
277. สถาบันพระปกเกล้า. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณสำหรับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
278. สถาบันพระปกเกล้า. (2559). เอกสารงานสัมมนางานเวทีท้องถิ่นไทย ประจำปี 2559 : 3Ds เปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
279. สถาบันพระปกเกล้า.(2558). งานสัมมนาประจำปี 2558 เรื่อง “สู่ทศวรรษที่ 3 การกระจายอำนาจไทย” เนื่องในวโรกาสครบรอบการสถาปนาสถาบันพระปกเกล้า (ครบรอบ 17 ปี) วันพฤหัสบดีที่ 3 กันยายน 2558 เวลา 8.30 น.-12.30 น. ห้องประชุมวายุภักษ์ 3-4 ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถ.แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร.
280. สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2545). การกระจายอำนาจการจัดการสิ่งแวดล้อม : การมีส่วนร่วมและการสร้างขีดความสามารถท้องถิ่น. เอกสารประกอบการประชุมประจำปีของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย 1 พฤษภาคม 2545 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
281. สนิท จรอนันต์. (2543). ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด.
282. สนิท จรอนันต์. (2551). การจัดการศึกษาในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
283. สมเกียรติ วันทะนะ. (2555). กำเนิดและความเปราะบางของเสรีประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ไครศรีเอท.

284. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2543). การปกครองท้องถิ่นประเทศฝรั่งเศส. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์อักษร.
285. สมคิด เลิศไพฑูรย์ (บรรณาธิการ). (2546). การปรับปรุงกฎหมายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
286. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2543). การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
287. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2546). การปรับปรุงกฎหมายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานนายกรัฐมนตรี และศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
288. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
289. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง รัฐธรรมนูญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
290. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด โครงสร้างภายนอก เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
291. สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นๆ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
292. สมชัย ฤชุพันธุ์. (2545). กรอบความคิดในการกระจายอำนาจทางการคลัง และกระจายอำนาจ : ทำไม เพื่อใคร และอย่างไร. กรุงเทพฯ : โครงการกระจายอำนาจทางการคลัง สถาบันพัฒนาสยาม.
293. สมชัย วัฒนการุณ. (2553). คำพิพากษาในคดีปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
294. สมชาย ชีโนดม. (2547). การบริหารงานที่ราชพัสดุกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

295. สมชาย คีละม้าย. (2558). ประสิทธิผลของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 6,1 (เม.ย.) หน้า 58-68.
296. สมชาย ทวีทรัพย์. (2550). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของไทย. วิทยจารย์. 107,1 (พ.ย.). หน้า 88-92.
297. สมพร ใช้บางยาง, วุฒิสาร ตันไชย และ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2554). การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น: ความสำเร็จ และความท้าทาย. สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภายใต้แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) และสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
298. สมพันธ์ เตชะอธิก. (2546). อบต. เทศบาล อบจ. อำนาจของใคร?. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
299. สมหมาย จันทรเรือง. (2550). การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. วารสารไทย. ปีที่ 28 ฉบับที่ 103 (ก.ค.-ก.ย.) หน้า 84-87.
300. สมาน รังสิโยกฤษณ์. (2543). การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ : สหราชอาณาจักร สวีเดน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ ไทย . กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์บรรณกิจ(1991) จำกัด.
301. สมิต เบริยน ซี. (2547). การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
302. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2553). กระจายอำนาจกับการปฏิรูปประเทศไทยวิถีใหม่บนฐานร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ผู้นำท้องถิ่น. 10,115 (ก.ย.). หน้า 93-103.
303. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2553). เปิดข้อเสนอ ก้าวต่อไปของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. ผู้นำท้องถิ่น. 10,116 (ต.ค.) หน้า 91-97.
304. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2554). พยากรณ์นโยบายกระจายอำนาจบนบริบทรัฐบาลพรรคเพื่อไทย วีระศักดิ์ เครือเทพ กับวลีชวนคิด ท้องถิ่นหวังได้ แต่อย่างหวังมากเดี๋ยวจะผิดหวัง. ผู้นำท้องถิ่น. 11,126 (ส.ค.) หน้า 89-95.
305. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2555). 8 ไฟได้ ความสูญเสียของคนท้องถิ่น : กระจายอำนาจคือทางออกหรือไม่??. ผู้นำท้องถิ่น. 11, 132 (ก.พ.) หน้า 89-97.
306. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2555). ก่อเกิด พรรคการเมือง ของคนท้องถิ่น ปลุกกระแสกระจายอำนาจ. ผู้นำท้องถิ่น. 12, 136 (มิ.ย.). หน้า 92-102.

307. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2555). สยามประชาวิวัฒน์กับการกระจายอำนาจอีกมิติการ เมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น. *ผู้นำท้องถิ่น*. 12,135 (พ.ค.) หน้า 85-88.
308. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2557). ปฏิรูปประเทศด้วยการกระจายอำนาจกระแสน้ำทุก ทิศทางออกและทางรอดของชาติที่ต้องไปให้ถึง. *ผู้นำท้องถิ่น*. 13,156 (ก.พ.). หน้า 90-101.
309. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2557). เป็ดงานวิจัย 15 ปี การกระจายอำนาจไทย องค์กร ท้องถิ่น ได้แก่ c- c+ แต่ ปชช. ยังสนับสนุนเพราะตอบโจทย์คุณภาพชีวิต. *ผู้นำท้องถิ่น*. 14,162 (ส.ค.). หน้า 64-71.
310. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2558). New Way อปท. ความเป็นอิสระทางการคลังกลไกและ การถ่ายโอนภารกิจที่จำเป็นเพื่อการกระจายอำนาจ. *ผู้นำท้องถิ่น*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 169 (มี.ค.). หน้า 80-82.
311. สยาม เจริญอินทร์พรหม. (2558). คนท้องถิ่นควร (ต้อง) รู้ เปิดร่างรัฐธรรมนูญ 315 มาตรา ชัดเส้นใต้ หมวด 7 การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น. *ผู้นำท้องถิ่น*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 171 (พ.ค.) หน้า 60-71.
312. สะดิระ เผือกประพันธุ์. (2558). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักการเมืองท้องถิ่นมีผลต่อ การสื่อสารทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาการปกครองท้องถิ่น จ.ชลบุรี. *วารสาร การเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) หน้า 181-208.
313. สำนักงาน ก.พ. กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2544). *มิติใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
314. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2548). *ความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะ*. โครงการ ธรรมชาติบำบัดด้านการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาการริเริ่มของท้องถิ่น กระบวนการนโยบายและปัจจัยสู่ความสำเร็จ กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
315. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2557). *รวมกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

316. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2557). **รวมคำพิพากษาของศาลปกครองและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
317. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). **ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องสำหรับประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
318. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). **รายงานประจำปี 2545 คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
319. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). **รายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานการกระจายอำนาจ**. ระหว่างวันที่ 27-29 มิถุนายน 2546 ณ โรงแรมชลจันทร์ พัทยาอีสอร์ท จังหวัดชลบุรี.
320. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2547). **การสัมมนาทางวิชาการเรื่องครึ่งทศวรรษของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
321. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2547). **แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจทางการเงินการคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

322. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). **ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
323. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). **รายงานประจำปี ... คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
324. สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2544). **คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
325. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). การกระจายอำนาจ : ความท้าทาย ที่รอความสำเร็จ. **วิทยจารย์**. 106,12 (ต.ค.). หน้า 22-24.
326. สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย. (2558). **ทำไมจังหวัดต้องจัดการตนเอง**. นนทบุรี : มาตาการพิมพ์.
327. สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต. (2550). **กระจายการพัฒนาและการบริหารทางสังคม เส้นทางที่ยาวไกลในการให้อำนาจที่แท้จริงแก่ชุมชนท้องถิ่น**. วารสารเศรษฐกิจและ สังคม. 44,4 (ต.ค.-ธ.ค.). หน้า 37-44.
328. ลำออง ทองสกุล. (2553). การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อ สนับสนุนหลักการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **รัฐสภา สาร**. 58,1 (ม.ค.) หน้า 73-84.
329. สิทธิ หลีกภัย. (2553). **เสน่ห์ของการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น**. ผู้นำท้องถิ่น. 10,110 (เม.ย.) หน้า 140-141.
330. สุณี วงศ์คงคาเทพ และพงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข (บรรณาธิการ). (2543). **นานาทัศนะต่อ กระบวนการกระจายอำนาจสู่ประชาชนไทย**. นนทบุรี : สำนักงานโครงการปฏิรูประบบ บริการสาธารณสุข.
331. สุนทรชัย ขอบยศ. (2554). **ทศวรรษแห่งการกระจายอำนาจและแนวโน้มท้องถิ่นไทย**. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 31-85.
332. สุนทรชัย ขอบยศ. (2555). **ถำนันผู้ใหญ่บ้านภายใต้บริบทการกระจายอำนาจ**. รัฐสภาสาร. 60,5 (พ.ค.) หน้า 80-110.
333. สุนทรชัย ขอบยศ. (2556). **การเมืองท้องถิ่นภายหลังการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล ตำบล**. รัฐสภาสาร. ปีที่ 61 ฉบับที่ 2 (ก.พ.) หน้า 147-171.

334. สุนิย์ มัลลิกะมาสย์. (2549). การกระจายอำนาจในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิจัยสภาวะแวดล้อม. 28,2 (ก.ค.-ธ.ค.) หน้า 91-112.
335. สุมาลี เดชานุรักษ์นุกูล, วินัส นาคสุวรรณ และอุปราชา พันธุ์ภักดี. (2554). โครงการติดตามประเมินผลการกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ภายใต้โครงการพัฒนาขีดความสามารถการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจของส่วนราชการและภาคประชาชน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 48 ฉบับที่ 4 (ต.ค.-ธ.ค.) หน้า 35-38.
336. สุมาลี สิงหนิยม. (2549). กระจายอำนาจด้านสุขภาพเพื่อความเข้มแข็งของประชาชนในท้องถิ่น. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย. 2,1 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 54-70.
337. สุธเมธ แสงนันทนวล. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
338. สุธเมธ แสงนันทนวล. (2548). ท้องถิ่นกับความคาดหวังของประชาชน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 1-16.
339. สุวัสดิ โภชนพันธุ์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง ประวัติการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
340. แสงระวี สวัสดิบุตร. (2553). ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารกระบวนการยุติธรรม. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ค.). หน้า 83-88.
341. ไสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2554). ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-33.
342. หกวน ชูเพ็ญ. (2557). การกระจายอำนาจและพัฒนาโครงสร้างองค์กรระดับต่ำกว่าระดับชาติของญี่ปุ่นในปัจจุบัน. วารสารการบริหารท้องถิ่น. 7,1 (ม.ค.-มิ.ค.) หน้า 1-13.
343. อนุชา สุนสวัสดิกุล. (2547). คดีปกครองที่สำคัญเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
344. อภิชาติ สถิตนิรามัย. (2554). รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน : การสัมมนาทางวิชาการ ประจำปี 2554 “ได้เวลาปฏิรูปเพื่อเศรษฐกิจที่เป็น

- ธรรม” ครั้งที่ 34 วันที่ 20 กรกฎาคม 2554 ณ หอประชุมศรีบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
345. อรทัย ก๊กผล. (2547). ผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-31.
346. อรทัย ก๊กผล. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
347. อรทัย ก๊กผล. (2550). ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบและความเป็นไปได้. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
348. อรทัย ก๊กผล. (2551). คู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
349. อรทัย ก๊กผล. (2551). ผนึกกำลังสร้างสรรค์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
350. อรทัย ก๊กผล. (2551). สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
351. อรทัย ก๊กผล. (2552). การเลือกตั้งผู้ว่าทางตรง แนวทางขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
352. อรทัย ก๊กผล. (2554). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า.
353. อรรถกฤต ปัจฉิมนันท์. (2556). การศึกษาความเป็นไปได้ของบทบาทในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการกระจายอำนาจ: กรณีการศึกษาประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2556) หน้า 52-76.
354. อรวรรณ ชุมทรัพย์ (บรรณาธิการ). (2548). คู่มือการกระจายอำนาจ ฉบับนักเรียน นักศึกษาและประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
355. อดิสรณ์ อรรถแสง. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

356. อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดรูปแบบและโครงสร้างภายใน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
357. อังกรณ์ วงศ์ปรีดี. (2548). ทศวรรษแห่งการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นไทย:จากเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด สู่อบต.และการเลือกตั้งโดยตรงผู้บริหารท้องถิ่น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 43-60.
358. อังกรณ์ วงศ์ปรีดี. (2552). การเมืองในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี การจัดการภาครัฐและ ภาคเอกชน. 16 (มกราคม-มิถุนายน). หน้า 41-75.
359. อังกรณ์ วงศ์ปรีดี. (2558). การกระจายอำนาจกับความเหลื่อมล้ำของการคลังท้องถิ่น: บทวิเคราะห์เงินอุดหนุนทั่วไป กรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.) หน้า 89-112.
360. อุปราช พันธุ์ภักดี. (2558). ทิศทางการกระจายอำนาจในอนาคต. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 52 ฉบับที่ 3 (ก.ค.-ก.ย.) หน้า 34-41.
361. อุมารณ์ ภัทรวาณิชย์. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน : เส้นทางของการกระจายอำนาจเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง. วารสารประชากรและสังคม. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (ม.ค.). หน้า 23-44.
362. เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ. (2545). การท้าทายของการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารการเงินการคลัง. ปีที่ 17 ฉบับที่ 51 (ก.ค.) หน้า 34-43.
363. เอมเมล เว็จลิน . (2545). ประเทศไทย : การประเมินขีดความสามารถในการกระจายอำนาจ ผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะ . ธนาคารโลก และ สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
364. อันนัม มาริเง้. (2545). ข้อเสนอแนะ : การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลกระทบ และการวัดผลกระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

2. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่

1. กาญจนา คุ่มทรัพย์. (2558).การจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาบูรณาการศาสตร์ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
2. โกวิทช์ พวงงาม. (2544). มิติใหม่การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทยเลือกตั้งนายก อบจ. โดยตรง. ม.ป.ท.
3. โกวิทช์ พวงงาม. (2544). อะไร ทำไม อย่างไร อบต. ประชาธิปไตยของประชาชนในชนบท. กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมการปกครอง.
4. โกวิทช์ พวงงาม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
5. โกวิทช์ พวงงาม. (2546). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทยุชน.
6. โกวิทช์ พวงงาม. (2546). วิพากษ์ท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : มิตรภาพ.
7. โกวิทช์ พวงงาม. (2547). ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน).
8. โกวิทช์ พวงงาม. (2547). ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.). หน้า 1-15.
9. โกวิทช์ พวงงาม. (2547). มิติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
10. โกวิทช์ พวงงาม. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
11. โกวิทช์ พวงงาม. (2548). ท้องถิ่นนิยม : การปฏิสัมพันธ์ของท้องถิ่นต่อโลกและรัฐ. บทความประกอบการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 6. สภาวิจัยแห่งชาติ
12. โกวิทช์ พวงงาม. (2548). มิติใหม่ในการบริหารงาน อบต. ท่ามกลางการกระจายอำนาจ. ข่าวสาร. 32,381 (ม.ค.-ก.พ.). หน้า 46-48.
13. โกวิทช์ พวงงาม. (2550). การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: มาตรการและกลไกการป้องกัน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 1-30.

14. โกวิทช์ พวงงาม. (2550). **ถอดรหัสความคิดของโกวิทช์ พวงงาม ว่าด้วยการเมืองและชุมชนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย).
15. โกวิทช์ พวงงาม. (2550). ทิศทางรัฐธรรมนูญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **ข่าวช่าง**. ปีที่ 34 ฉบับที่ 394 (มี.ค.-เม.ย.) หน้า 91-93.
16. โกวิทช์ พวงงาม. (2551). **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฯ 2550 : ฉบับว่าด้วยกฎหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
17. โกวิทช์ พวงงาม. (2552). การเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.). หน้า 1-22.
18. โกวิทช์ พวงงาม. (2552). **คู่มือประชาชนสำหรับการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
19. โกวิทช์ พวงงาม. (2553). การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ก้าวหน้าจริงหรือ. **ผู้นำท้องถิ่น**. 10,113 (ก.ค.) หน้า 140-141.
20. โกวิทช์ พวงงาม. (2553). **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
21. คณะกรรมการปฏิรูป. (2555). **ข้อเสนอการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ**. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป.
22. คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.). (2554). **เอกสารหลักสมัชชาปฏิรูป ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.).
23. คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.). (2556). **รวมเล่มเอกสารหลักและมติสมัชชาปฏิรูประดับชาติ ครั้งที่ 1-3 พ.ศ. 2554-2556**. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป (สปร.).
24. จีระวัฒน์ คงโต, บวรวิทย์ เป็เรืองวงศ์ และสุวิทย์ นิ่มน้อย. (2558). การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดปกครองตนเอง. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (ต.ค.-ธ.ค. 2558) หน้า 156-170.
25. ชุมพล อุ่นพัฒนาศิลป์. (2557). **คลื่นลูกที่สองของการกระจายอำนาจจังหวัดจัดการตนเองและนครแม่สอด**. นครปฐม : สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

26. ชัยณรงค์ เกื้อนวน และคณะ. การสร้างประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว :
ฐานการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นจากภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
27. ดำรง วงศ์สัตยนนท์. (2551). การปฏิรูปท้องถิ่น. วารสารกฎหมายปกครอง. เล่มที่ 25 ตอน
ที่ 1 หน้า 27-39.
28. ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2549). ฐานทางความคิดของ “ประชาธิปไตยแบบปรีชาหาหรือ.
วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค.). หน้า 1-19.
29. บุญยิ่ง ประทุม. (2555). จังหวัดจัดการตนเอง มุมมองใหม่ในการกระจายอำนาจแก่ชุมชน
ท้องถิ่น. ผู้นำท้องถิ่น. 12,142 (ธ.ค.). หน้า 101-101.
30. ปัทมาวดี ชูชูภิและชล นุน นาค. (2552). โครงสร้างอำนาจในการจัดสรร
ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของไทย. ใน เศรษฐศาสตร์การเมืองและสถาบัน สำนัก
ทำพระจันทร์ (ปกป้อง จันวิทย์: บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
31. ปันดดา ดิศกุล. (2556). แนวคิดในการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบจังหวัด
จัดการตนเองกับสถานะความเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศไทย. จุลนิต. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3
พฤษภาคม-มิถุนายน. หน้า 1-24.
32. ประเวศ วะสี. (2551). ยุทธศาสตร์ อบต. : จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
33. ประเวศ วะสี. (2551). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนารากฐานของชาติ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.).
34. ประเวศ วะสี. (2556). ปฏิรูปโครงสร้าง 3 อย่าง. นนทบุรี : สำนักงานประสานการพัฒนา
สังคมสุขภาวะ (สปส.).
35. ประเวศ วะสี. (2556). ปฏิรูปประเทศไทย 8 เรื่อง. นนทบุรี : สำนักงานประสานการ
พัฒนาสังคมสุขภาวะ (สปส.).
36. ประเวศ วะสี. (2557). พลังขับเคลื่อนการจัดการตนเองบนแผ่นดินไทย. กรุงเทพฯ : หมอ
ชาวบ้าน.
37. ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์และคณะ. (2556). เศรษฐกิจสีเขียวของชุมชนภายใต้การ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: กรณีศึกษาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการ วิจัย.

38. พลเดช ปิ่นประทีป. (2557). **ปฏิรูประบบการปกครองและกระจายอำนาจ : ข้อเสนอจากเวทีภาคีพัฒนาประเทศไทย** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (สสส.).
39. พลเดช ปิ่นประทีป. (2557). **ปฏิรูประบบการปกครองและกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : บริษัท สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พลีลิสซิง จำกัด.
40. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ และสยามล ไกยรวงศ์. (2558). **ทำไม...จังหวัดต้องจัดการตนเอง**. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย.
41. วิวัฒน์ คติธรรมนิคย์. (2536). **สิทธิชุมชน : การกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
42. ศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น. (2556). **เอกสารประกอบรายงานเวทียุทธศาสตร์การกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
43. สมชัย ฤชุพันธุ์ และอัมใจ ฤชุพันธุ์ (บรรณาธิการ). (2553). **การกระจายอำนาจและการเสริมสร้างการปกครองตนเองของท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาสยาม.
44. สมัชชาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูป. (ม.ป.ป.). **ร่างข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างและระบบการปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม**. กรุงเทพฯ : สมัชชาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูป.
45. สวิง ตันอุค. (2558). **ทำไมเราต้องคิดและทำเรื่องจังหวัดจัดการตนเอง**. ใน 8 ทศวรรษประชาธิปไตยไทย: พลวัตรแห่งดุลอำนาจ (ถิวิวัตติ์ นุรีกุล: บรรณาธิการ) กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
46. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2547). **ผู้ว่าฯ ซีโอไอกับแนวคิดในการกระจายอำนาจ**. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 12 ฉบับที่ 15 (ม.ค.-มิ.ย.) หน้า 103-120.
47. สุพล อิงประสาร. (2556). **การกระจายอำนาจการปกครองภายใต้บริบทจังหวัดจัดการตนเองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ศึกษาเฉพาะกรณีเชียงใหม่มหานคร**. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (ต.ค.-ธ.ค.) หน้า 27-38.
48. สุรัสวดี หุ่นพยนต์. (2555). **เวทียุทธศาสตร์การกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่น : รายงานสรุปการประชุมสัมมนา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

49. สุรัสวดี หุ่นพยนต์. (2555). ศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น (สวปท.) 2555 : รายงานสรุปผลการสัมมนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
50. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2543). การเมืองภาคพลเมืองกับการปรับปรุงระบอบการปกครองของประเทศไทย. ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 46 ฉบับที่ 39 (วันที่ 27 ก.พ.- 4 มี.ค. 2543)
51. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2543). การเมืองภาคพลเมืองกับอธิปไตยของปวงชน. การประชุมระดมปัญหาทางออกจากวิกฤตการเมือง วันที่ 30 กรกฎาคม 2543 ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
52. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2548). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
53. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2550). เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. ในปาฐกถาสำหรับการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 8 วันที่ 13 ธันวาคม 2550.
54. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2553). การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจในประเทศไทยความจำเป็นแห่งยุคสมัย. ใน ปาฐกถาพิเศษในการประชุม “เปลี่ยนประเทศไทยด้วยพลเมือง”. จัดโดยสำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ โครงการเปลี่ยนประเทศไทย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย วันที่ 18 ธันวาคม 2553 ณ ศูนย์ประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต.
55. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2554). ข้อเสนอการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ. กรุงเทพฯ: บริษัทที่คิวิ จำกัด.
56. อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2544).สถานภาพการวิจัยชุมชนกับการจัดการทรัพยากร: บทสังเคราะห์ผลของการศึกษา. มปท.
57. อุดม ทุมโสมติ. (2552). การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
58. อุดร ตันติสุนทร. (2556). ท้องถิ่นเข้มแข็ง ประชาชนเป็นสุข : เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การกระจายอำนาจคือทางไปสู่ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

59. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). *วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่น และแผนการกระจายอำนาจ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดีแอลเอส จำกัด.
60. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *สาระสำคัญของการเมืองประชาธิปไตยท้องถิ่น และการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติใหม่ (โครงการหนังสือชุดพัฒนาการปกครองท้องถิ่น).
61. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *โอกาสของท้องถิ่นกับวาระการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
62. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2540). *ปัญหาการปกครองท้องถิ่น: ปัญหาเก่าในจินตภาพใหม่. วารสารธรรมศาสตร์*.ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) หน้า 10-58.
63. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนและการปกครองท้องถิ่น. วารสารธรรมศาสตร์* ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) หน้า 2-14.
64. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). *การเมืองของพลเมือง : ผู้สหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
65. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). *การเมืองเป็นเรื่องของเรา*. กรุงเทพฯ : มติใหม่.
66. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *งบประมาณเพื่อการกระจายอำนาจ : คำอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรของ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
67. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). *ประชาธิปไตยท้องถิ่น: แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิประชากรสุขแห่งชาติ.
68. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2551). *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.
69. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *อภิวัดน์ท้องถิ่น : สำนวทฤษฎีการเมืองเพื่อสร้างท้องถิ่นให้เป็นฐานใหม่ของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
70. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *โอกาสของท้องถิ่นกับวาระการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติ*. กรุงเทพฯ : ที คิว พี.
71. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *การวิจัยชนบทสู่การพัฒนา นโยบายสาธารณะท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บริษัทที คิว พี จำกัด.
72. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *ประชาธิปไตยท้องถิ่น : แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิประชากรสุขแห่งชาติ.

73. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2553). **ประชาธิปไตยชุมชน : รัฐศาสตร์สำหรับสภาองค์กรชุมชน**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
74. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2555). **การกระจายอำนาจ = การคืนอำนาจ : ผู้จัดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นและสังคม รวมบทปาฐกถาและข้อเขียนของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์**. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป (สปร.).
75. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2557). **เหตุอยู่ที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันคลังปัญญาค้นหายุทธศาสตร์เพื่ออนาคตไทย.
76. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2559). **เพ่งประชาธิปไตยโลก พิศประชาธิปไตยไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันคลังปัญญาด้วยยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

3. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส

1. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2532). **แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน**. ใน ชาคิต ชุ่มวัฒนะ และอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (บรรณาธิการ) **สายธารแห่งความคิด**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดกิจกรรมวิชาการฉลองครบ 60 ปี อาจารย์คุณวราวุฒา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา.
2. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2547). **ความเป็นมาและสาระสำคัญของแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
3. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2548). **แนวทางและวิธีวิจัยสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
4. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2555). **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
5. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2550). **แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
6. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2553). **การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
7. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2526). **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
8. นัทรทิพย์ นาดสุภา. (2540). **บ้านกับเมือง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

9. นัศรทิพย์ นาคสุภา.(2547). **วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
10. ลัดดาวัลย์ ดันติวิทยาพิทักษ์. (2550). **สภาประชาธิปไตยชุมชน ใน วิถยานิพนธ์ปริญาเอก เรื่อง ขบวนการประชาสังคมกับการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน**. วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
11. สุวัฒน์ คงแป้น. (ม.ป.ป.). **ชุมชนท้องถิ่นกำหนดอนาคตประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : เครือข่ายองค์กรชุมชนและประชาสังคมเพื่อการปฏิรูป (ศชสป.).

4. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดการเลือก สาธารณะ

1. ชัยภัทร ทังทอง. (2552). **การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นโดยองค์การบริหารกิจการท้องถิ่นเฉพาะอย่าง**. กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
2. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ พิชิต รัชตพิบูลภพ (2557). **ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค.).** หน้า 52-76
3. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2548). **เหลียวหลังแลหน้าการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ความสำเร็จ-อุปสรรค-และก้าวต่อไป. **วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์**. ปีที่ 23 ฉบับที่ 3 (ก.ย.) หน้า 50-88.
4. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2549). **การคลังเพื่อสังคมจินตนาการและการวิจัยเพื่อสังคมที่ดีกว่า**. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
5. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2553). **การปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรม: นวัตกรรมของการบริการสาธารณะและการทำงานเครือข่าย.ในชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะด้านการคลัง (ยูวดี คาคการณ์ไกล: บรรณาธิการ).**กรุงเทพฯ: แปลนพรีนดิ้ง จำกัด.
6. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2558). **การสังเคราะห์ความรู้การกระจายอำนาจและการคลังท้องถิ่น : การขยายฐานรายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ**.กรุงเทพฯ. สถาบันพระปกเกล้า.
7. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2559). **การคลังท้องถิ่น : การขยายฐานรายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

8. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2559). การสังเคราะห์ความรู้การกระจายอำนาจและการคลังท้องถิ่น : การขยายฐานรายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
9. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์.(2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
10. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ. (2546). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลระดับ อบต. : การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
11. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ. (2548).การสนับสนุนธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชน: การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น ระยะที่ 2.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
12. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และดารณี พุ่มแก้ว. (2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นและแนวทางการปฏิรูปเงินอุดหนุน.วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 หน้า 106-130.
13. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชัย กิ่งพวง. (2557).ภาษีการโอนที่ดินและความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น.ใน การคลังท้องถิ่นการขยายฐานรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ.กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
14. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ.(2557). การคลังท้องถิ่นและการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร.วารสารรัฐประศาสนศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
15. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ.(2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด.วารสารสถาบันพระปกเกล้า. (พฤษภาคม-สิงหาคม).
16. ตระกูล มีชัย. (2559).การปฏิรูปประเทศด้านการกระจายอำนาจ การจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
17. ไททัศน์ มาลา. (2557). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับโอกาสและความท้าทายในการจัดบริการสาธารณะเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9,3 (ก.ย.-ธ.ค.) หน้า 159-172.
18. ศรีกาย วงศ์รักษ์. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างองค์กรที่ให้สัมปทานบริษัทเอกชนกับที่ดำเนินการเอง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

19. สุชาดา พรเจริญ. (2546). การจัดให้มีการศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชนในรูปแบบของสัญญาทางปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
20. สุธเมธ ตั้งประเสริฐ. (2556).โครงการความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในรูปแบบของความร่วมลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน. ในโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :สถาบันพระปกเกล้า.
21. สมจิตร วิริยานนท์. (2558). การศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการกำจัดขยะ : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. พัฒนาเทคนิคศึกษา. ปีที่ 27 ฉบับที่ 93 (ม.ค.-มี.ค. 2558) หน้า 45-52.

5. งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจตามแนวคิดระดมมวลชนมีส่วนร่วม

1. จิตรา สมบัติรัตนานันท์ (2557) วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษากลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
2. ชัยยงค์ พัวพงศกรและคณะ. (2555).แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอู่ทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลรังสิต.สถาบันพระปกเกล้า.
3. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2553). การเลือกตั้งท้องถิ่นบนฐานธุรกิจการเมืองของชุมชนกระแสน จังหวัดระยอง. คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
4. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และชัยณรงค์ เครือนวน. (2557). “โครงสร้างอำนาจและการสะสมทุนในจังหวัดหนึ่ง” ในผู้สังคัมไทยเสมอภาค.บรรณาธิการ โดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
5. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2549). บทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์ : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออก. ชุดงานวิจัยภายใต้โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร “โครงสร้างและพลวัตรของทุนไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจ.

6. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. (2553). รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อถอดบทเรียนในการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในจังหวัดภาคตะวันออก กรุงเทพฯ และปริมณฑล. กรุงเทพฯ :สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.).
7. ณัฐวรรณ อารัมภะวิโรจน์. (2557). แนวทางในการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง : ศึกษากรณีธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ พ.ศ. 2555. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
8. ตระกูล มีชัย. (2548). การเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
9. ธนัญญ์ ศรีโสม. (2556). พลวัตของเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ในยุคของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
10. นฤมล ทับจุมพล. (2550). ประชาธิปไตยจากมุมมองของผู้ใช้อำนาจ : กรณีศึกษาเรื่องสมัชชาคนจน. ในเอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี 2550 ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
11. ประวิทย์ ырสา. (2559).ภาคประชาสังคมกับการขับเคลื่อนแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง : กรณีศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน). หน้า 142-160.
12. ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2540).การเมืองของขบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย.ดุษฎีนิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
13. ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2541).การเมืองบนท้องถนน : 99 วันสมัชชาคนจนและประวัติศาสตร์การเดินขบวน ชุมนุมประท้วงในสังคมไทย.กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
14. พิชา รัตนดิกล ฌ ภูเก็ต. (2552).โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์
15. พิชา รัตนดิกล ฌ ภูเก็ต.(2533).โครงสร้างอำนาจและชนชั้นนำในชนบทไทย กรณีศึกษาหมู่บ้านดั้งเดิมและหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลง.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

16. พีระฉัตร ดาบเพชร. (2557). กระบวนการกระจายอำนาจสู่ชุมชน : กรณีศึกษายุทธวิธี
การผลักดันนโยบายจังหวัดจัดการตนเอง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
ปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
17. ภิรมย์พร ไชยยนต์. (2557). การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น : ศึกษากรณีการ
ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
18. ศิวัช บุญเกิด. (2555). พัฒนาการเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นหลังการเปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม
พ.ศ. 2516: กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. คุยฉินิพนธ์ (ปร.ด.) มหาวิทยาลัยบูรพา.
19. สมพงษ์ พัดปุย. (2543). พลังสังคมเมือง : ในกระแสการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
20. สถาพร เรืองธรรม. (2559). ครูของประชาชน สรรูปสูง. ขอนแก่น : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
21. โอฟาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). กลไกและกระบวนการการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองของท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.).
22. โอฟาร ถิ่นบางเตียว. (2554). พัฒนาการของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออก:
วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

ภาคผนวก ข

สรุปงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก จำนวน 1,152 เรื่อง

กชพร กันทะวงศ์ (2551) “ระบบอุปถัมภ์กับการก้าวสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล 3 แห่งในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่” ซึ่งให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีกับกลุ่มผู้ลงคะแนนเสียงในตำบลเป็นระบบหัวคะแนนหรือ/และเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ แก่ประชาชนผู้สมัครนายกเทศมนตรีในฐานะผู้ให้ผลตอบแทนการโน้มน้าวให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยใช้คำมั่นสัญญาที่ได้ตามกฎหมายเป็นนโยบายในการหาเสียง อีกทั้งในอดีตผู้ลงคะแนนเสียงก็เคยได้รับประโยชน์จากผลงานทางการเมืองของผู้นั้น จึงสนับสนุนการลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางไว้ว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและความสำคัญของการบริหารงานท้องถิ่นรวมถึงการสร้างเครือข่ายข่าวสารในชุมชนโดยองค์กรในชุมชน ให้เป็นกลุ่มแสวงหาข่าวและส่งข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กชพร ชื่นวงศ์ (2560) “สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” ให้เห็นว่าปัจจัยที่เสริมสร้างให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสมรรถนะในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นได้แก่การฝึกอบรมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการจัดการเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาบุคลิกภาพผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีภาวะผู้นำแบบทำงานเป็นทีมในกรณีของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ปีงบประมาณพุทธศักราช 2554 พบว่ามีสมรรถนะการบริหารระดับสูงมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่มีสมรรถนะในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนจนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตัวเอง

กนกพร ชัยวรพร (2546) “ศักยภาพเชิงการบริหารของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญ่ผู้นั้นเป็นเพศชายและมีอายุยืน

ช่วงประมาณ 31-40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งดำรงตำแหน่งในฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสี่ถึงหกปีและอาศัยอยู่ในตำบลมาน้อยกว่า 10 ปีแต่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมในระดับค่อนข้างต่ำและยอมรับนโยบายของรัฐในระดับค่อนข้างสูง ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางไว้ว่าควรกำหนดแผนการพัฒนากองทุนเพื่อเยาวชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแผนการโฆษณาประชาสัมพันธ์แผนการส่งเสริมการลงทุนการตลาดการจัดเก็บผลประโยชน์แผนการดูแลรักษาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและแผนการด้านจิตสวัสดิกภาพและความปลอดภัย

กรุณาภรณ์ เพิ่มทองอินทร์ (2550) “การจัดการงานด้านวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี: จังหวัดอุบลราชธานี” จากตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยการจัดงานด้านวัฒนธรรมขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นยังมีการดำเนินงานน้อยมาก ผู้ทำวิจัยจึงได้เสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกความตระหนักและการปฏิบัติในการจัดการด้านวัฒนธรรมและให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน

กฤติชัย เพ็ญศิริ (2548) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบกรุงเทพมหานคร” ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากมาตรการในเชิงบังคับที่ประชาชนทุกคนต้องไปเลือกตั้ง ถ้าไม่ไปเลือกตั้งแล้วจะถูกตัดสิทธิในการเข้ามามีบทบาททางการเมือง หรือการเข้าชื่อ 50000 ชื่อในการทำกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้น การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นด้วยความสมัครใจนั้นก็ควรชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในการเข้ามามีส่วนร่วมว่าประชาชนจะได้อะไรบ้าง ดังอย่างเช่น ถ้าได้คนดีมีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารจะช่วยพัฒนาสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว นอกจากนี้จะช่วยป้องกันกันเกิดการคอร์รัปชันในวงราชการได้เป็นอย่างดี ถ้าประชาชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ (2555) “การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของการเมืองภาคพลเมืองอยู่ในระดับมาก เช่นการเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคมหรือทางพื้นที่สาธารณะในบริบททางการเมืองภาคพลเมือง เป็นต้น ส่วนคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต.ขุนศรีพบว่า โครงการหรือกิจกรรมช่วยให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาในเชิงสหสัมพันธ์พบว่าการเมืองภาคพลเมืองทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนาใน

ทางบวกอย่างที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ โดยความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี มากที่สุด

กฤษฎา จันทรเจริญ (2545) “ศักยภาพในการนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพในการนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร การติดต่อสื่อสาร การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และมีความสัมพันธ์กันไปในเชิงบวกทิศทางเดียวกัน แต่ยังมีอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานอีกด้วย

กฤษฎา ทองสังวรณ (2540) “ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี” ชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง และความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและอาชีพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้รับผิดชอบควรส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

กวินธร เสถียร (2547) “การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคีในโครงการบ่อฝึกลบขยะมูลฝอยเทศบาลนครพิษณุโลก” ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาของการดำเนินโครงการบ่อฝึกลบขยะเทศบาลนครพิษณุโลกนั้นเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนของการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องทั้งผลดีและผลเสียจากโครงการก่อนการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวชุมชนทำให้ประชาชนมีความต้องการ และมีความรู้ความเข้าใจต่ำ ผู้วิจัยเสนอให้ในการดำเนินโครงการทั้งหมดของภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารก่อนดำเนินโครงการการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหารวมทั้งการร่วมวางแผนติดตั้งตรวจสอบประเมินผลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมจากพื้นที่โครงการ

กอบชัย อิมปริษา (2548) “ความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร” พบว่า ความ

พร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด สมุทรสาคร นั้นอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลของปัจจัยด้านทัศนคติอยู่ในระดับสูง ปัจจัยด้านความรู้และปัจจัยด้านประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลางนอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านประสบการณ์กับความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

กัญญา อุดิตโต (2544) “ความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความตระหนักของสมาชิกสภาเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคนให้มากขึ้น โดยอาศัยสื่อสารมวลชนการจัดตั้งกลุ่มรณรงค์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยทางราชการเป็นผู้ริเริ่มและจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสภาเทศบาลรวมทั้งประชาชน

กันตา วิลาชัย (2555) “ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับการกระจายอำนาจด้านการผังเมือง : กรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนท่าขอนยาง-ขามเรียง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านการผังเมือง ในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านงบประมาณด้านการวางแผนและผัง รวมถึงด้านการปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบแผนและผังอยู่ในระดับมากไปจนถึงน้อย แต่ยังขาดความพร้อมในด้านบุคลากร ดังนั้น จึงต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยรัฐบาลควรถ่ายโอนภารกิจมาให้พร้อมกับการถ่ายโอนบุคลากรให้โอนย้ายมาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายในระดับราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเพื่อให้กิจการด้านการผังเมืองเกิดสัมฤทธิ์ผล

กาญจนา กิณรี (2553) “ปัญหาการบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อยมาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งเดียวกันมีปัญหาการบริหารงบประมาณส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันแต่บุคลากรที่มีสถานที่ทำงานต่างกันมีปัญหาในการบริหารงบประมาณแตกต่างกันข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กาญจนา หมาดหั่ว (2541) “การศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาดังกล่าวชุมชนมีการประสานงานระหว่างชุมชนกับเทศบาลรวมถึงมีการประชุมเพื่อกำหนดแผนงานและกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับสูง แต่องค์กรชุมชนเองมีปัญหาด้านการจัดความต้องการของชุมชนเนื่องจากชุมชนมองว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งเทศบาลจะตอบสนองความต้องการของชุมชนทั้งด้านกายภาพและสาธารณสุขในสัดส่วนที่สูงกว่าด้านอื่นๆ ในขณะที่ประชาชนมีความต้องการด้านการส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาอาชีพมากกว่า สิ่งนี้ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาการรับบริการด้านสาธารณสุขปโภคสาธารณสุขและการบริการสวัสดิการสังคมต่างๆ แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนไว้ว่าควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมอาชีพและพัฒนาอาชีพในเขตเทศบาลและควรศึกษาปัจจัยทางด้านการบริหารของเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของเทศบาลหรือไม่

กิจพัฒน์ อาทศิริรัตน์ (2557) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนในการส่งเสริมวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษา ไทยทรงดำ บ้านหัวเขาเงิน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยยางโทน (อำเภอปากท่อ) จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางโทนเกี่ยวกับการตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าไทยทรงดำนั้นมีปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยทรงดำประกอบ คือ ปัญหาคาดการณ์ไม่เพียงพอปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหากระบวนการบริหารจัดการและการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคของชุมชนประกอบด้วยชุมชนขาดงบประมาณปัญหาในการสืบทอดหมอลำ แหม่มด และเขย ปัญหาการถ่ายทอดภาษาพูดภาษาเขียน ปัญหาการสูญหายของวัฒนธรรมบางอย่าง และปัญหาในการจัดการยังขาดระบบการบริหารจัดการที่ดีขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประเมิน ตรวจสอบการดำเนินงาน

กิตติศักดิ์ เชื้อแดง (2542) “บทบาทของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ อบต. มีพฤติกรรมด้านการสื่อสารมากรวมถึงเป็นผู้นำความคิด และมีความน่าเชื่อถือระดับสูง ส่วนประชาชนมีปริมาณการรับสารจากเจ้าหน้าที่ อบต. และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าปริมาณการรับสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่ อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันความคิดเห็นต่อพฤติกรรมสื่อสาร การเป็นผู้นำความคิด ความน่าเชื่อถือ ปริมาณการรับสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่ อบต. และพฤติกรรมการ

สื่อสารของประชาชนจากเจ้าหน้าที่ อบต. มีอิทธิพลสูงสุดต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

กิตติศักดิ์ แสงทอง (2557) “รูปแบบความร่วมมือในการจัดการน้ำท่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในภาคใต้ของประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีความร่วมมือกันสูงในการจัดการน้ำท่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยความร่วมมือในการรวมกลุ่มจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นทุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติน้ำท่วมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมไปถึงความร่วมมือในการอพยพการวางแผนกลยุทธ์พัฒนาธรรมชาติความปลอดภัยและการฟื้นฟูบูรณะ ส่วนเงื่อนไขของความร่วมมือกันในการจัดการน้ำท่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนนั้นพบว่า การจัดการน้ำท่วมจะต้องขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นและความสัมพันธ์ทางสังคมการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารกับชุมชน อีกทั้งข้อมูลจากการสนทนากลุ่มยังพบอีกว่า ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ทางสังคมและการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดการน้ำท่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิติภูมิชัย วงศ์สนิท (2553) “บทบาทของพรรคการเมืองไทยต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2551” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พรรคการเมืองของไทยมีบทบาทน้อยมากในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับสมัครเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนในนามของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งรวมทั้งคู่แข่งที่ได้คะแนนเสียงรองลงมาต่างก็ไม่ได้ลงสมัครหาเสียงในนามของพรรคการเมืองใด ดังนั้น ที่พรรคการเมืองจึงไม่ได้มีส่วนในการคัดเลือกบุคคลเพื่อลงสมัครในนามพรรคตั้งแต่ต้น ส่วนการสนับสนุนช่วยเหลือในการหาเสียงซึ่งมาจาก สส. ของพรรคการเมืองที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ นั้นอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวไม่เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นหลักในการต่อสู้กันในการหาเสียงกัน จึงต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวตลอดจนเครือข่ายความร่วมมือต่างๆจากพันธมิตรทางการเมืองในที่นี้ก็คือ “เครือข่ายฝักฝ่าย”

กุลประภัสสร สิงห์บุระอุดม (2551) “การศึกษาความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากในการเข้ารับการอบรมเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญยังชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนามานี้สอดคล้องกับผลสำรวจความต้องการในการอบรม จึงมีความเหมาะสมในระดับที่จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้กับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้

ข้อเสนอแนะไว้ว่างานด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้นถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าเป็นหนึ่งในภารกิจที่ได้รับถ่ายโอน ดังนั้น จึงควรมีการอบรมสัมมนาและสร้างความเข้าใจให้มากขึ้น อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่น่าจะให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวเนื่องจากท้องถิ่นไม่มีแหล่งท่องเที่ยว จึงสมควรให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจริงๆ แล้วแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีอยู่ทุกท้องถิ่น

กุลสกาวิ เลาสถิต (2557) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำโครงการพัฒนาเทศบาล: ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองเพชรบุรีและเทศบาลชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลทั้งของเทศบาลเมืองเพชรบุรี และเทศบาลชะอำอยู่ในระดับต่ำที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสายสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในชุมชนทั้งสองเทศบาลค่อนข้างแน่นแฟ้น โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมายาวนาน โครงการพัฒนาเทศบาลทั้งสองแห่งส่วนใหญ่จะผ่านความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติโดยมีการเจรจาต่อรองกันล่วงหน้าเนื่องด้วยฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเองก็มีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นและมีผลประโยชน์ร่วมกัน เห็นได้จากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมาจากพรรคเดียวกัน หรือจากพรรคที่มีฐานอำนาจผูกขาดในชุมชนนั้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในสองเทศบาลยังคงมีข้อจำกัดเนื่องมาจากสาเหตุไม่ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนและการดำรงอยู่ของระบบอุปถัมภ์

กุสุมา น้อยมา (2556) “สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของผู้บริหารต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังที่มากต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีอีกด้วย ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้บริหารที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีผลให้ความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์ (2544) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลจังหวัดพัทลุง ทั้งนี้เนื่องมาจากเทศบาลตำบลในจังหวัดพัทลุงได้ก่อตั้งเป็นเวลานานและการบริหารในด้านต่างๆ ของเทศบาลที่มีความสัมพันธ์ต่อชีวิตความ

เป็นอยู่ของประชาชนมากทำให้ประชาชนรู้จักเทศบาลดีขึ้นจึงทำให้ประชาชนมีความรู้เข้าใจการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

เกศินี แปรคันช์ (2553) “บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาและองค์การบริหารส่วนตำบลพุทธศักราช 2537 ได้ครอบคลุม 5 ด้านแต่ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก อีกทั้งประชาชนบางส่วนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานก่อน ส่วนปัญหาและอุปสรรคได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

เกษมศักดิ์ เสงี่ยม (2552) “การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพัทลุง ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งยังมีความรู้เกี่ยวกับการกระทำด้านสิ่งแวดล้อมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้ทำวิจัยได้เสนอแนะในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตโดยควรกำหนดสัดส่วนงบประมาณให้เหมาะสมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตทุกด้าน เพื่อให้สามารถนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการประสานความร่วมมือในการดำเนินด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ได้ทั้งภาคพหุภาคีและระดับพื้นที่ท้องถิ่น

เกษร สุขจินดา (2550) “การพัฒนาบุคลากรกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากรการประเมินความต้องการในการพัฒนาบุคลากร และการดำเนินการพัฒนาบุคลากร การประเมินผล และการพัฒนาบุคลากรในระดับปานกลาง ส่วนของความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในความเห็นประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นอยู่ในระดับปานกลาง อันเป็นผลเนื่องมาจากผู้ตัดสินใจในการคัดเลือกหรือส่งบุคลากร ในสังกัดเพื่อเข้ารับการอบรมมีข้อจำกัดด้านกฎระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด ในการจัดส่งบุคลากร เพราะต้องเป็นการจัดอบรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะทำให้องค์กรรับทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการคัดเลือกวิธีการพัฒนาบุคลากรและควรมีการจัดระบบการติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพเพื่อให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

ไกร รูปชัยภูมิ (2547) “การควบคุมตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหา

ในการ จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งจะส่งผลให้ควบคุมตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ไม่สามารถกระทำได้ในปีงบประมาณที่ต้องใช้งบประมาณและยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและประเทศไทยในภาพรวม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขโดยให้ความเป็นอิสระกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดโครงสร้างและอัตราค่าจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเองให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยผู้กำกับดูแลควรมีอำนาจตรวจสอบเฉพาะความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

ชนินฐา มะปะโท (2552) “สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเทศบาลนครสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการดำเนินงานด้านการบริหารงานทางการศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขปัญหของระดับอนุบาลในลักษณะต่างๆ ได้แก่ มีการประสานงานกับระดับอนุบาลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเดียวกัน มีหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยมีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดทำหลักสูตรด้านครู ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับ พัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เทศบาลนครพิจารณารับครูด้วยตนเอง ด้านการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ผู้บริหารให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริมให้เด็กยึดถือและปฏิบัติตาม ธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นและคำสอนเบื้องต้นของศาสนา และด้านเด็ก ผู้บริหารคาดหวังให้เด็กเจริญเติบโตสมวัย ร่างกายแข็งแรง ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตใจที่ดีงาม สุขภาพจิตดี มีความสุข ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำร่วมกัน

ขยาย ทองหนู้ย (2545) “ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป้าชายเลนชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดระนอง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้ในการจัดการป้าชายเลนอยู่ในระดับปานกลางรวมไปถึงไม่ชัดเจนเกี่ยวกับเจตคติต่อการจัดการป้าชายเลนในชุมชน แต่ในด้านความพร้อมของการมีส่วนร่วมในการจัดการป้าชายเลนของชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เกิดจากการที่ได้อบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป้าชายเลน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป้าชายเลนเป็นต้นนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่ากรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการป้าชายเลนชุมชนและเรื่องที่เกี่ยวข้องแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

กมลศักดิ์ ศรีนิมโนว (2547) “ความคิดเห็นของพนักงานปกครองท้องถิ่นที่มีต่อความพร้อมของการรับโอนภารกิจในการกระจายอำนาจของเทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับปานกลางแต่มีความรู้

เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารท้องถิ่น รวมถึงความสัมพันธ์ของการโอนภารกิจ การกระจายอำนาจ อยู่ในระดับสูง ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรพัฒนาบุคลากรและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตลอดจนสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการกระจายอำนาจและ พัฒนาแผนเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากการกระจายอำนาจโดยต้องคำนึงถึงความสามารถของ ประชาชนต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรตรวจสอบที่เกี่ยวข้องเช่น ปปช

จตุพล ปาคำ (2544) “ระบบนิเวศชุมชน : กรณีการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลอำเภอพญาเม็งรายจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่มีความรู้ว่ามีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชนแต่เห็นว่าปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนยังมีน้อยและสามารถจัดการเองได้ใน ระดับครัวเรือน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องขนย้ายไปกำจัด ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งเห็นว่าการ จัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยนั้นยุ่งยากและไม่คุ้มค่าอีกด้วย

จตุรเทพ โควินทวงศ์ (2543) “บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดระนอง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทมากในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ และรักษาทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน กิจกรรมการจัดโครงการปลูกต้นไม้ในชุมชน เช่น บริเวณ โรงเรียนวัด สุสาน โดยกระตุ้นความร่วมมือของภาคประชาชนในชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่า ไม้ผ่านการประชาสัมพันธ์และชักชวนให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้แต่มีบทบาทน้อยในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ด้านจัดกิจกรรมรณรงค์และการบริจาค วัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จอมใจ พิณสาย (2545) “ความพึงพอใจและความต้องการของผู้รับบริการต่อบริการปฐม ภูมิ ของสถานอนามัยและศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็น ว่า ในการบริการปฐมภูมินั้นมีความจะต้องพัฒนาคุณภาพบริการ ในด้านการเชื่อมโยงบริการระหว่าง สถานอนามัยกับโรงพยาบาลเครือข่าย ระบบบริหารยาและเวชภัณฑ์ การสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชน การหาแนวทางส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของทีม สุขภาพให้มีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานชุมชน มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุง คุณภาพบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป้าหมายการมีสุขภาพดีของประชาชนในพื้นที่

จันทกัญญา วรรณวงศ์ (2551) “การศึกษาสถานภาพและผลการดำเนินงานตามแผน ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานภาพในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง มี ความแตกต่างกันในด้านการนำองค์กรและการพัฒนา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลการ

ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 5 แห่ง อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของบุคลากรที่ต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาวิเศษ องค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะบ้า องค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปรางเหนือ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวตง ความคิดเห็นของบุคลากร ที่มีต่อการบริหารจัดการอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง โดยเงื่อนไขความสำเร็จ คือ แนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

จันทร์เพ็ญ ตูเทศนันท์ (2542) “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของสถานธนาอนุบาลเทศบาลในประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานของสถานธนาอนุบาลเทศบาลมีลักษณะเป็นบริการที่สำคัญคือการจำหน่าย การชำระดอกเบี้ย และการไถ่ถอนถึงภาพลักษณ์ที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ ก็คือสถานธนาอนุบาลเป็นบริการสาขาที่ช่วยเหลือคนยากจน ทั้งนี้สาเหตุที่ผู้ใช้บริการมาจำหน่ายทรัพย์สิน เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาของสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับค่าของชีพประจำวัน โดยผู้ทำวิจัยได้เสนอแนะให้สถานธนาอนุบาลและฝ่ายบริหารระดับสูง ปรับปรุงนโยบายและดำเนินงานด้วยการปรับปรุงกฎหมาย รวมถึงระเบียบที่เกี่ยวข้อง น้อมรับเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการเพื่อความโปร่งใสในความซื่อสัตย์และเป็นธรรม

จันทร์ภรณ์ ไปสมบุญ (2547) “รูปแบบและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ใน การถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการศึกษา ทศนและการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน และพื้นที่ทำงานแตกต่างกันจะทำให้ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการศึกษาแตกต่างกัน แต่จะมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาและความคิดเห็นต่อภารกิจด้านการจัดการศึกษาของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อภารกิจด้านการศึกษาของส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันความคิดเห็นต่อภารกิจด้านการจัดการศึกษาของส่วนกลาง

จิตติ ชนะฤทธิชัย (2554) “การศึกษาการบริหารจัดการสนามกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการบริหารจัดการสนามกีฬาจังหวัดเกี่ยวกับการดูแลรักษา

อาคารสถานที่ความสะอาดทัศนียภาพโดยรอบสนามกีฬาและอุปกรณ์สำหรับผู้มาใช้บริการการเงินงบประมาณอุดหนุนจากการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า มีความพร้อมในด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการแบบ 4M's และ กระบวนการบริหารตามหลัก POSDCoRB

จิตติญา ลัดดากลม (2546) “**ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการมีประสิทธิภาพในการจัดทำแผนอยู่ในระดับปานกลางโดยจากการศึกษากระบวนการ จัดทำแผนพบว่าขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนคณะกรรมการสามารถจัดทำแผนได้ถูกต้อง ในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า คณะกรรมการให้ประชาชนเสนอแนะถึงปัญหาความต้องการมากกว่าจะให้ประชาชนร่วมรับรู้ในแผน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือคณะกรรมการต้องทบทวนถึงกระบวนการจัดทำแผนที่ถูกต้องรวมถึงต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนซึ่งจะทำให้แผนมีประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน

จิตรประภา บุญลอย (2541) “**การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น เป็นที่พึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเป้าหมายเนื่องจากมีความเข้าใจข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี แต่ศักยภาพหรือความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลางจึงไม่สามารถกล่าวได้ว่าการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จ

จิตรา วรอรุณ (2552) “**ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา กรณีศึกษา : เทศบาล ตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพร้อมของเทศบาลตำบลเขาพระซึ่งในความเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพความเกี่ยวข้องกับเทศบาลต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันแต่สำหรับผู้มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันรวมถึงผู้มีอาชีพต่างกันก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันด้วย

จินตนา ชมสมบุญ (2547) “**วิสัยทัศน์ของผู้บริหารเทศบาลต่อโครงการเมืองน่าอยู่ในจังหวัดราชบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารเทศบาลต่อการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ในจังหวัดราชบุรีนั้นเน้นการมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครบและสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในปี 2548 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนมีสุขภาพดี มีการศึกษาดี มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มีระบบเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการ

ดำเนินงานคือ มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง การขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่นอกจากนี้ผู้ทำวิจัยได้ให้เสนอให้มีการอบรมการดำเนินงานเรื่องเมืองน่าอยู่เพื่อเพิ่มความตระหนักให้กับผู้บริหารเทศบาลและประชาชน

จิราพร ช่วยเหลือ (2545) “**ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบลตามทัศนะของผู้บริหาร : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลของผู้บริหารงานเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานเทศบาลมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเพศ พบว่าเพศไม่มีผลต่อการบริหารงาน ปัจจัยด้านอายุปัจจัยทางด้านระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง มีผลต่อการแก้ปัญหาการบริหารงานเทศบาลตำบล ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบเทศบาลตำบล ทั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้ให้คำแนะนำไว้ว่าเทศบาลควรแก้ไขปัญหาโดย ให้เทศบาลตำบลมีบทบาทแล้ววางกรอบการปฏิบัติงานได้เอง และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะให้มากยิ่งขึ้น

จิระศักดิ์ แสนชาติ (2546) “**การกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน มีศักยภาพในการรองรับการกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันต่อศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการกระจายอำนาจการควบคุมไฟฟ้า ที่ควรนำมาใช้ในการบริหารจัดการคือ รายได้เฉลี่ยของประชากร จำนวนราษฎรที่ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมไฟฟ้า และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมไฟฟ้า

จุฑามาศ วรรณแก้ว (2550) “**แนวทางการลด การคัดแยก และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่สำหรับเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการลดปริมาณการเกิดขยะในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรม การคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ต่ำ มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณการเกิดขยะในระดับปานกลาง เทศบาลไม่มีการดำเนินงานด้านการลดปริมาณการเกิดขยะ ส่วนการคัดแยกขยะ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าในปัจจุบันมีการดำเนิน โครงการธนาคารขยะ โรงเรียนและธนาคารขยะชุมชนนอกจากนี้ กิจกรรมเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่พบในพื้นที่แต่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น ส่วนแนวทางการลดปริมาณการเกิดขยะและการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ที่ผู้วิจัยนำเสนอ คือ ยกกระดับความรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการลดปริมาณการเกิดขยะและการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ รณรงค์ให้ประชาชนลดการบริโภคพลาสติก พัฒนาธนาคารขยะให้มีกิจกรรมที่หลากหลายพร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยี การจัดการให้มีความสอดคล้อง ประสานความร่วมมือ

ระหว่างองค์กร สร้างโครงข่ายการดำเนินการร่วมกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การลดปริมาณขยะที่ยั่งยืน

จุฑารัตน์ บุญญาวัตร (2550) “การสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสงขลาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แนวทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสงขลาเมืองน่าอยู่มีการดำเนินการในสามขั้นตอนได้แก่เตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การดำเนินงานการติดตามประเมินผล โดยเชื่อว่าสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนเมืองจะมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินการผ่านการจัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์โดยเลือกอาสาประจำซอย เพื่อมาประชุมสัมมนาอาสาสมัครวิชานาอยู่ และจัดโซนนิ่งในการพัฒนาในซอยของตนเอง จากการวิจัยพบว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย เนื่องจากการประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง ไม่ต่อเนื่อง และไม่เจาะลึก นอกจากนี้ กระบวนการไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่แนวทางปฏิบัติด้วยตนเองของสมาชิกภายในซอย

จุฑารัตน์ ลิ้มปกาญจน์ (2557) “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองหลังสวน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งระดับชาติ คือ พรรคการเมือง คุณสมบัติของผู้ลงสมัคร นโยบาย และเลือกตามครอบครัว ตามลำดับ ส่วนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ คุณสมบัติของผู้ลงสมัคร นโยบาย และกลยุทธ์ในการหาเสียง ตามลำดับ ส่วนในเรื่อง บทบาทของพรรคประชาธิปัตย์ในระดับท้องถิ่นนั้น พบว่า ในระดับท้องถิ่นพรรคประชาธิปัตย์มีบทบาทน้อยมาก เพราะในการตัดสินใจเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นประชาชนไม่ได้นำเรื่องพรรคการเมืองระดับชาติเข้ามาพิจารณาในการตัดสินใจเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าบทบาทของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดชุมพร พบว่าสมาชิกพรรคแต่ละคนล้วนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและเป็นฐานเสียงที่สำคัญให้กับพรรคประชาธิปัตย์

จุฬารัตน์ หวานนุ่น (2548) “ประสิทธิผลของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะเป็นสถาบันฝึกฝนและเรียนรู้กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สามารถตอบสนองความต้องการในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านองค์กรพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีวัตถุประสงค์ต่อการกระจายอำนาจแตกต่างกัน แต่ไม่มีผลต่อการเป็นสถาบันฝึกฝนและเรียนรู้ อีกทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของ

นโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา หรืออาชีพจะไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะอยู่ที่ใด

เจษฎา จิราสูคนธ์ (2555) “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนภาพรวมด้านมีประสิทธิภาพมาก อันเป็นผลเนื่องมาจากความร่วมมือในการชำระภาษี การให้บริการและด้านข้อมูลภาษี นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะการพัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยให้เน้นการบริการช่วงนอกเวลา ส่วนความร่วมมือในการชำระภาษีควรมีการพัฒนาแบบการสื่อสารสร้างความเข้าใจในเรื่องภาษี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์ (2546) “ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองนำอยู่ : กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมชุมชนในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมด้าน กายภาพสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการบริการ โครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการจัดการชุมชน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าการประเมิน โอกาสและบริการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นในแต่ละระดับควรสร้างการรับรู้และความตระหนักในสภาพปัญหาที่เป็นอยู่แก่ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นและผู้นำในระดับต่างๆควรให้ความสำคัญในการสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจรวมถึงคุณภาพความพอเพียงทั่วถึงในการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ ควรใช้ทุนทางสังคม ที่มีอยู่ในเรื่องความรักท้องถิ่นร่วมกับการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารในชุมชนในการสร้างโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแก้ไขปัญหาของชุมชน

ฉายอรุณ มั่นเมือง (2554) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ชุมชนโดยรวมมีความรู้พื้นฐานทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับกลาง และต้องการให้มีการพัฒนาพื้นที่ในเขตเทศบาลเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นรักษาสภาพเดิมของทรัพยากรท่องเที่ยวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนและผู้บริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเห็นว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ แต่ยังไม่มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน ฉะนั้นหากหน่วยงานภาครัฐตลอดจนชุมชนท้องถิ่นรวมตัวกันและกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

เนลิยา วิฑูรปกรณ์ (2544) “**ทัศนคติของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการปกครองท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีผู้ประกอบการในเขตคลองเตย**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีทัศนคติของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นกรุงเทพมหานครแตกต่างกันได้แก่ ระดับรายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการปกครองท้องถิ่นกรุงเทพมหานครได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาดำเนินงาน และการรับข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ปรับทัศนคติ ให้สอดคล้องกับการปกครองท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร

ชฎิล นิ่มนวล (2545) “**แนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการเตรียมด้านในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านวิชาการ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้วยการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและครู โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์มาเป็นผู้ให้ความรู้ส่วนด้านงบประมาณ การจัดประชุมชี้แจงแก่คณะผู้บริหารและชุมชน ด้านการบริหารงานบุคคลควรเตรียมความพร้อมในการประชุมชี้แจงกับคณะผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ด้วยความโปร่งใส เสมอภาคและยุติธรรม และสุดท้ายด้านการบริหารงานทั่วไป ต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้คณะบริหาร

ชนิกา จิงวิไลฐธน (2550) “**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าระดับต่ำ มีตัวแปร ต่างๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่ป่า และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ ภาครัฐควรให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนทุกระดับ วย การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำ แม่ป่า ตลอดจนประชาสัมพันธ์และรณรงค์เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าให้มากยิ่งขึ้น

ชมพูนุท ทองสุโชติ (2555) “**การเมืองในการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาการกำหนดงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลนครนนทบุรี และ เทศบาลนครปากเกร็ด**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลนครนนทบุรีเริ่มด้วยการทำประชาคมเมืองจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ โดยในการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณขึ้นกับฝ่ายบริหาร ส่วนเทศบาลนครปากเกร็ด เริ่มด้วยการอบรมจัดทำแผนจากนั้นจึงทำแผนชุมชนและประชาคมเมือง ส่วนขั้นการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณขึ้นกับฝ่ายบริหาร โดยบทบาทของสมาชิก

สภาทั้งสองเทศบาลในการกำหนดงบประมาณเหมือนกัน คือ สมาชิกสภาเทศบาลทั้งสองเทศบาล ไม่แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แต่มีการประชุมนอกรอบเพื่อต่อรองงบประมาณ และ ถึงแม้กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของสองเทศบาลแตกต่างกันในด้านขั้นตอน แต่ตัวแสดงหลักที่มีอำนาจในการตัดสินใจเหมือนกัน คือ ฝ่ายบริหาร

ชาวลิต พิณฑทอง (2554) “**บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น ให้ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยต้องมีการปฏิบัติงานในเชิงรุกเพื่อให้ได้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้ทำหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังต้องมีแนวทางที่ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับคนในชุมชนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน อีกทั้งกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม

ชัย มณีโชติ (2547) “**ปัญหาและอุปสรรคการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางเลนจังหวัดนครปฐม ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรเนื่องจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนมากเกินไปและส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่ากฎระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง ขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อีกทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนตำบลน้อย

ชัยยง ไชยศรี (2545) “**แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการพัฒนาความพร้อมของปัจจัยการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านงบประมาณพบว่า อบต. ในจังหวัดเชียงใหม่ควรปรับใช้มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและเรียกเก็บภาษี รายการใหม่เพิ่มเติมในส่วนของด้านบุคลากรโดยกำหนดให้มีส่วนการศึกษาใน โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสามารถดำเนินการบรรจบุคคลากรรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้โดยตรง อีกทั้งการแก้ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ ควรให้มีการตั้งงบประมาณอุดหนุนเฉพาะส่วนที่โรงเรียนขาดแคลนด้านการบริหารการจัดการ ควรให้มีการศึกษาในโครงสร้างการบริหารงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลและควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ชาตรี ลุนคำ (2552) “**บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ต่อการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาของการเสริมสร้างสุขภาพในชุมชนนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของประชาชนซึ่งยังขาดความร่วมมือในกิจกรรมด้านสุขภาพของชุมชน การจัดให้บริการด้านสุขภาพไม่ทั่วถึง งบประมาณสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อตระหนักถึงปัญหาด้านสุขภาพ ผู้ทำวิจัยให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า อนาคตควรมีนโยบายสร้างความรักและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนคลองใหม่ผ่านกระบวนการทำกิจกรรมด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีนโยบายเพื่อสร้างกลไกสนับสนุนการดำเนินการด้านสุขภาพในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนมุมมองให้ประชาชนตระหนักในเรื่องของสุขภาพมากขึ้น และสำรวจความต้องการของประชาชนได้อย่าง ทั่วถึง และควรมีนโยบายติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับการดำเนินการ โครงการ รวมถึงกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพอยู่เสมอ

ชาติชาย เจตปิยะวัฒน์ (2546) “**ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้นที่ 1 และ 2 ในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยรวม ยังอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยทางด้านตัวบุคคลโดยวิเคราะห์จากการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระดับความรู้ และการมีส่วนร่วมทางด้าน การศึกษาของประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการศึกษานั้น อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการจัดการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้นพบว่ายังคงอยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยทางด้านองค์การนั้น พบว่าความพร้อมด้านงบประมาณที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน

ชาติชาย อุทาน (2551) “**ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุทัยธานีในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุทัยธานีมีความพร้อมมากในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพโดยมีปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

ทั้งผู้บริหารทุกระดับเจ้าหน้าที่ขององค์การอาหารส่วนตำบลเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ภาคประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการกิจที่จะถ่ายโอน

ชุดิมา คูนาราง (2553) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยคือ สถานภาพในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนปีที่อาศัยอยู่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และความยินดีเข้าร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ผู้ทำวิจัยได้เสนอให้มีการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน นอกจากนี้การเพิ่มความรู้และเสริมแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยนายกเทศมนตรีต้องแสดงภาวะผู้นำอย่างชัดเจนเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการลดปริมาณขยะมูลฝอยมากขึ้น

ญาณพกา ศรีสวัสดิ์ (2550) “บทบาททางการบริหารของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข : ศึกษากรณีการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมป้องกันโรคในจังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาททางการบริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรม ด้านการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมป้องกันโรค โดยมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาททางการบริหารได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การเคยดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร การเคยเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข ผู้วิจัยเห็นว่าควรปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการจัดเวทีสาธารณะเพื่อสนับสนุนการออกกำลังกายและจัดสถานที่ออกกำลังกายให้เพียงพอสำหรับประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เกิดการจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ บาดทะยัก และวัณโรค เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนในเขตพื้นที่

จิตติรัตน์ ดิศโยธิน (2550) “บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารเกี่ยวกับภารกิจตามกฎหมายและการจัดสวัสดิการสังคม และจากการสนทนากลุ่มได้เสนอแนวทางการปรับบทบาทภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเหมาะสมพอเพียงและมีการระบุดัดส่วนการใช้เงินอุดหนุนด้านสวัสดิการสังคมอย่างชัดเจน รวมไปถึงการปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมเพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอิสระอย่างแท้จริง

ณัฐรัชย์ มีตะอาด (2541) “ระบบอุปถัมภ์กับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า

ความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ผู้นำท้องถิ่นซึ่งดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และกรรมการหมู่บ้านไม่มีบทบาทต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งปัจจัยต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการวันณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสถานภาพส่วนบุคคลระบบหัวคะแนน ก็ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเช่นกัน

ณัฐบรรจง เศษวิริยะชาติ (2543) “การจัดการรายได้เพื่อการพึ่งตนเองทางด้านการบริหารงานประจำของเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเทศบาลตำบลแสนสุขมีรายได้หลักมาจากเงินอุดหนุน รองลงมาเป็นรายได้จากภาษีอากร ทรัพย์สินเงินกู้ และเงินจ่ายค่าสะสม ส่วนรายจ่ายของเทศบาลเป็นรายจ่ายพิเศษสูง ดังนั้น สถานการณ์ทางการเงินคลั่งอยู่ในภาวะเกินดุลมาตลอดคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 4.002 ล้านบาทหรือร้อยละ 3.82 ของยอดรายจ่าย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านสมรรถนะในการบริหารงานประจำและสมรรถนะด้านการบริหารงานท้องถิ่นพบว่าเทศบาลสามารถพึ่งตนเองได้ทางการเงินคลั่ง แต่ไม่สามารถพึ่งตนเองด้านการบริหารพัฒนาท้องถิ่น

ณัฐพล แพ่งเกษร (2549) “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีปัญหาการจัดและการดำเนินงานด้านกีฬาทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการสนับสนุนในเรื่องการสนับสนุนบุคลากรด้านกีฬาจากหน่วยงานของรัฐ และการสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ด้านกีฬาจากหน่วยงานของรัฐ

ณัฐยา ชูถึง (2550) “การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกับคุณภาพชีวิตของชุมชน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ธรรมาภิบาลไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนบอกว่าธรรมาภิบาลเป็นทฤษฎีที่ยากต่อการเข้าใจ และเข้าถึงในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนมีการรับรู้ที่แตกต่างกันในเรื่องของธรรมาภิบาลและคุณภาพชีวิต เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบอกว่าที่ผ่านมาได้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแล้ว ประชาชนกลับมว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหาร

จัดการตามหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่เด่นชัดเนื่องมาจากการขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมของพนักงานและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชน

ณัฐวุฒิ พวงดี (2548) “การตรวจสอบการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลไกที่ใช้ในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีที่สืบทอดกันคือการควบคุมทางการเมืองการปกครอง การควบคุมทางศาล การควบคุมทางการเงินการคลัง และการควบคุมทางสังคมนั้นอุปสรรคในการการบริหารงานได้แก่การที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกควบคุมอีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีทัศนคติในเชิงประนีประนอมกับปัญหาความขัดแย้งส่งผลให้การประเมินผลมีความอ่อนแอ เช่น การใช้กลไกศาลสถิตยุติธรรมและการประชาพิจารณามีค่าใช้จ่ายที่สูงและใช้เวลามาก เป็นต้น

ณัฐสินี ปพนไววัฒน์ (2550) “การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนครปฐมจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐมนั้นอยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดสวัสดิการทางสังคมด้านนันทนาการและวัฒนธรรมมีการจัดกิจกรรมมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการจัด วันพ่อ วันแม่ กิจกรรมรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์ เช่นวันสงกรานต์ วันครอบครัว

ณัฐฐา ปิยะวิทย์นิช(2551) “การตรวจสอบทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีรูปแบบการทุจริตที่หลากหลายตั้งแต่ขั้นตอนริเริ่มเสนอโครงการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตสมยอมกันในการเสนอราคาจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการทุจริตในขั้นตอนการดำเนินงานการก่อสร้างและการตรวจรับงาน การทุจริตดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านต่างๆได้แก่ผลกระทบต่อการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ผลกระทบด้านการเมือง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านสังคม

ณิรวรรณ ศรีแสง (2552) “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยคือ ความเชื่อถือศรัทธาต่อ

นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี ความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย รวมไปถึงความเป็นชุมชนเมืองที่มีข้อจำกัดด้านเวลาของสมาชิกในชุมชน และข้อจำกัดของเทศบาลที่ขาดการสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่องขาดการประชาสัมพันธ์และปัญหาภาระหน้าที่ของบุคลากรของเทศบาล แต่ประชาชนประชาชนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการกำจัดขยะ มูลฝอยที่เหมาะสมในระดับปานกลาง

ดรณ พานิชอัตรา (2550) **“ปัญหาการควบคุมนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่ทำให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถควบคุมนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นสามารถสรุปได้สามข้อใหญ่คือ ปัญหาการควบคุมเหนือบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อันเนื่องมาจากความกล้าหลังของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพุทธศักราช 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5) ปัญหาการควบคุมการกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาการควบคุมร่างงบประมาณรายจ่ายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ดรารณ เดชพลมาตย์ (2548) **“การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเทศบาล 527 แห่ง โดยเทคนิค Data Envelopment Analysis (DEA)”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของรายจ่ายกับประสิทธิภาพการปรับส่วนผสมของปัจจัยนำเข้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจะทำให้เทศบาลมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเข้าใกล้เส้น เส้นพรมแดนการผลิตมากขึ้นเท่านั้นจำนวนเทศบาลที่อยู่ในเส้นพรมแดนการผลิตหรือการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ 100 เปอร์เซ็นต์ มิได้เพิ่มจำนวนขึ้น

ดรรารัตน์ พลเศรษฐเลิศ (2546) **“ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจใน กระบวนการกระจายอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานสังกัดกรุงเทพมหานคร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกำหนดแบบแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2542 ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร

คารารัตน์ อินทรพัฒน์ (2551) “สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนนั้นผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีความคาดหวังในการบริการที่รวมไปถึงด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมด้านหลักสูตรและครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็ก แต่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีปัญหาในการพัฒนาความกล้าแสดงออก การขาดรู้จักช่วยเหลือตนเอง และพัฒนาการเรื่องการอ่านเขียนได้ช้าซึ่งไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คารวาลย์ อาสภวิริยะ (2541) “การจัดทำงานประมาณของเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำงานประมาณประจำปี พ.ศ. 2539-2541 ของเทศบาลเมืองชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดทำงานประมาณของเทศบาลเมืองชลบุรียังมีปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถจัดทำงานประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีขั้นตอนในการจัดทำงานประมาณ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการจัดทำงานประมาณของเทศบาล ระเบียบและข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดทำงานประมาณ ไม่เหมาะสม กับภาคปฏิบัติ บุคคลที่เกี่ยวข้องมิได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณอย่างแท้จริง รวมถึงบุคลากรขาดความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการจัดทำงบประมาณด้วย

ดิเรก พิมพ์พิริยกุล (2542) “การปกครองท้องถิ่นกับประชาธิปไตย : ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแบบกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต่อหลักการปกครองแบบกระจายอำนาจทางการบริหารและการเมือง โดยได้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพุทธศักราช 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพุทธศักราช 2528

ตรีคม พรหมบุญ (2547) “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพปรากฏในการออกข้อบัญญัติและมีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและมหาดไทยทั้งระดับตำบล และอำเภอแต่ยังมีปัญหาการดำเนินการตรวจสอบน้อยจึงเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหน้าที่ของผู้ประกอบการและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาแนวทางในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่เหมาะสมในท้องถิ่นของตนเอง

ถิรวัฒน์ อินสุข (2546) “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในระดับปานกลาง มีความแตกต่างกันในด้านความสนใจข่าวสารอาชญากรรมในท้องถิ่น ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารเรื่องอาชญากรรม สื่อที่ใช้ในการรับข่าวสารอาชญากรรม ผู้วิจัยเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยการอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ประชาชนในหมู่บ้านและกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลทุกประเทศ

ทนงศิลป์ ลิ้มพล (2550) “การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่น ของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการอบรมโดยใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (A-I-C) และแนวคิดการบริหารจัดการแบบ POSDC ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่นของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำกระบวนการเหล่านี้ไปใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในชุมชนต่อไป

ทรงยศ นพภาพันธุ์ (2553) “ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของบุคลากรและประชาชน ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของบุคลากรและประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากระดับมากไปหาน้อยได้แก่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาศาสนาประเพณีศิลปวัฒนธรรม แผนยุทธศาสตร์การเมืองการ

บริหารจัดการที่ดี แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่ามีความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวกับการบริหารส่วนตำบลคล่องตัวกับความต้องการของประชาชนและบุคลากร

ทรงยศ อรัญยานนท์ (2560) “ภาวะผู้นำกับการสร้างทัศนคติเชิงบวกก่อนวัตรกรรมการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงและการสร้างทัศนคติเชิงบวกก่อนวัตรกรรมการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลลัพธ์ในเชิงบวกอยู่มาก ส่วนปัญหาในการสร้างหรือพัฒนานวัตรกรรมการบริการที่พบได้มากที่สุดคือปัญหาขาดแคลนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างหรือพัฒนานวัตรกรรมการบริการ ปัญหามูลค่าการทิ้งฝ่ายบริการรับฝากปฏิบัติที่ขาดความพร้อมหรือขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้ทำวิจัยได้เสนอให้จัดหางบประมาณสนับสนุนการสร้างและพัฒนานวัตรกรรมการบริการโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาช่วยประยุกต์เพื่อสร้างประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับประชาชนผู้รับบริการมากที่สุด

ทวนทอง ชินบัญชากุล (2548) “ปัญหาการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลของประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาหลักก็คือบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการพัฒนาดังกล่าวของตนเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากบุคลากรแต่ละองค์กรมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากันการพัฒนาจึงแตกต่างกัน ปัญหามูลค่าการทิ้งฝ่ายบริการรับฝากปฏิบัติที่ขาดความพร้อมหรือขาดความรู้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีและปัญหาด้านประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากการ กำหนดแผนพัฒนาดำบลและเทศบาลยังไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดการขาดการเตรียมแผนการเปลี่ยนแปลงองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ส่งผลให้เกิดความสับสนและความไม่เข้าใจกันในการปฏิบัติงาน แม้ว่าจะมีแนวทางในการปฏิบัติก็ตาม

ทองเพชร โสหนองบัว (2542) “องค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนางานสาธารณสุขกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นหนึ่ง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะเป็นด้านโครงการก่อสร้างพื้นฐานที่ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากส่วนบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านสาธารณสุขหลักๆมีเพียงแค่เก็บและกำจัดขยะในพื้นที่เท่านั้น ส่วนบุคคลต่างๆที่เข้ามามีบทบาทในการวางแผนและดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการกระทรวงมหาดไทยเป็นหลักจึงทำหน้าที่เสมือน

ตัวแทนของระบบราชการรวมศูนย์อำนาจ ในขณะที่องค์กรชาวบ้านก็มีฐานะเป็นเพียงเครื่องมือในการผลักดันโครงการของข้าราชการ

ทองลักษณ์ ทัดทา (2558) “**แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นมีผลอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนของบุคลากรด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยยังมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ผู้ทำวิจัยได้เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กโดยการให้มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอีกทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีตัวแทนชุมชนผู้ปกครองศิษย์เก่าเข้าร่วมเป็นกรรมการรวมถึงเปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษาและร่วมรับรู้ นโยบายของศูนย์พัฒนาเด็ก

ธนาศิษฐ์ หงส์ทอง (2552) “**การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลเชิงดอย ในการแก้ปัญหามาตรการจัดทำแผนพัฒนาและการดำเนินแผน โครงการต่างๆ ในระดับมาก ประชาคมมีความต้องการเข้าร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ แสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่จะสามารถช่วยเหลือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและบริหารงานได้เป็นอย่างดี

ธนารัฐ สายเทพ (2544) “**การปรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีการปรับบทบาทหน้าที่ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อส่งเสริมให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในกรณีปัญหาการบริหารการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นนั้น นับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างมาก เนื่องจากก่อให้เกิดความสับสนเปลืองงบประมาณแล้ว ยังเกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเองพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรมีการกำหนดบทบาทภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหาร ส่วน

จังหวัดให้ชัดเจน รัฐบาลต้องสนับสนุนการกระจายอำนาจรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้

ธนิศา จูติภากร (2547) “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าทั้ง 2 หน่วยงานมีความโปร่งใสไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัย คือ ผู้บริหารระดับสูงควรเพิ่มข้อบัญญัติในการส่งเสริมด้านความโปร่งใส และส่วนกลางควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง จัดหาเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานประชาสัมพันธ์เมื่อจัดทำโครงการ ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าถึงหลักธรรมาภิบาลและปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลของหน่วยงานและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน และทำให้การบริหารงานของรัฐเกิดความโปร่งใสมากขึ้น

รชณู รอดรักษา (2553) “คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครสมุทรสาคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คุณภาพการบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มี ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการจัดการกระบวนการมี และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการจัดกระบวนการ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ มีผลต่อผลลัพธ์การดำเนินการในปัจจุบันของเทศบาลนครสมุทรสาคร

ธวัชชัย กุลนรา (2555) “การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เพศหญิงจะมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นมากกว่าเพศชาย ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้นเนื่องจากการวางแผนการดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลภายหลังจากที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแต่มีอุปสรรคที่สำคัญคือไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เนื่องจากความต้องการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณในการดำเนินการไม่สอดคล้องกับความคุ้มค่าในสิ่งที่ตนได้ทำไป ดังนั้นการเข้าไปมี

ส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่เป็นความต้องการที่แท้จริงในการแสดงความคิดเห็นเนื่องจากยังมีเรื่องของผลประโยชน์เข้าครอบงำทำให้แสดงความคิดเห็นไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ธัญญะ จันทรัตน์ (2552) “การบริหารการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษาการบริหารการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาไม่สามารถจัดเก็บรายได้ตามที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 เนื่องจาก ข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดในอัตราที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการกู้ยืมเงินจำนวนมากมาจากสถาบันการเงิน

ธิปกรณ งามดี (2550) “ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า อุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากการรวมศูนย์อำนาจและปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุปสรรคดังกล่าวส่งผลกระทบคือทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างบริหารในการถ่ายโอนบุคลากรและแหล่งงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการจัดการมากขึ้นละผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ คาดว่าแนวโน้มการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีคุณภาพดีกว่าที่ส่วนกลางจัด

ธีราพร ธนอมกลิ่น (2548) “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการท้องถิ่นเห็นว่าเกาะล้านยังไม่มีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเนื่องจากยุทธศาสตร์แผนงานและโครงการอยู่ในระหว่างการดำเนินงานโดยหน่วยงานทางภาครัฐแต่ฝ่ายเดียวทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอว่าควรจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยที่ภาครัฐร่วมมือกับภาคประชาชนในท้องถิ่น

นงนุช ปานทুবวร (2553) “ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จังหวัดชลบุรีมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตั้งแต่ระดับมากจนถึงปานกลาง ความพร้อมของ อบต

ด้านฐานข้อมูลคนพิการ และด้านแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของ อบต. ความพร้อมด้านงบประมาณและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือภาคีต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน (4 ด้าน) ด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน แต่ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

นางลักขณ์ ธรรมบำรุง (2555) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบล บ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านเขี้ยวหลาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเทศบาลตำบลเขี้ยวหลาน ด้านการดำเนินงานตามแผนจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลและเศรษฐกิจพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

นนทศักดิ์ เอกสันต์ (2554) “การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัว อำเภอยะรังบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัวมีสถานภาพการบริหารจัดการตามกรอบแนวคิดMcKinsey 7-S อยู่ในระดับสูงโดยมีสถานภาพการบริหารจัดการด้านทักษะอยู่ในระดับสูงสุดงานวิจัยเสนอแนวคิดทางการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลคือควรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการบริหาร โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เพื่อช่วยชี้จุดอ่อนในการบริหารงานอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

นพดล จริยะกุล (2542) “การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในระดับมาก ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูง กว่าคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพโสด

นพดล มหกรรม โกลา (2547) “ระดับความคิดเห็นบุคลากรเทศบาลต่อการใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลจังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ควรพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรของเทศบาลตำบลให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยจังหวัดราชบุรีควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรเทศบาลตำบลทำเรียนรู้เรื่องการใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นการกระจายอำนาจให้กับประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเทศบาลตำบลดีขึ้น นอกจากนี้ ได้รับฟังปัญหาของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ทำให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

นพดล อุบลเลิศ (2543) “ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นว่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก

นพวัลย์ คงคาลิหมิน (2550) “ความต้องการของประชาชนต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการทำงานต่างกันต้องการต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากการศึกษาของผู้วิจัยคือผู้นำท้องถิ่นควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่และควรไปเยี่ยมประชาชนภายในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

นภาพร ทางทิศ (2549) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการสนับสนุนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมด้านเกษตร ได้แก่ การทำปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยหมัก การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพืช การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่มีการติดตามผลระหว่างการดำเนินโครงการแต่ละโครงการเมื่อเสร็จสิ้น มีข้อเสนอแนะการวิจัยว่าตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาดังกล่าว

นรวิชัย วิเศษศิริ (2548) “**ความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการกระจายอำนาจการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันมีความรู้ ด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ส่วนระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีความรู้ด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติ ด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการกระจายอำนาจการปกครองอยู่ในระดับสูง ข้อเสนอแนะ ได้แก่ หน่วยงาน และบุคลากรของรัฐควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชน รวมถึงข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความเข้าใจ และทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยการจัดฝึกอบรมให้มีจำนวนบ่อยครั้งขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง และร่วมมือกับประชาชนเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาภายในท้องถิ่นของตนเอง

นฤดี บุญชุม (2550) “**แนวทางการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนปรกต เทศบาลตำบลปรก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดการมูลฝอยในชุมชนปรกต มีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปีพุทธศักราช 2545 ถึง 2546 ภายหลังจากมีโครงการและจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นเวลา 2 ปี ชุมชนมีปริมาณขยะมูลฝอยลดลงและมีความสะอาดเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยพบอุปสรรคบางประการ เช่น ประชาชนบางส่วนไม่มีเวลาอีกทั้งเทศบาลมีข้อจำกัดด้านเวลาและจำนวนบุคลากรเช่นเดียวกัน ผู้ทำวิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยพัฒนาบทบาทและขีดความสามารถของแกนนำชุมชนเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและเทศบาล

นฤมล ชุนถนอม (2551) “**การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การและประสิทธิภาพองค์การ : ศึกษากรณีสำนักงานเทศบาลตำบลในเขตอำเภอสามพราน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมองค์การ ประสิทธิภาพของสำนักงานเทศบาลตำบลในเขตอำเภอสามพรานอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์การและประสิทธิภาพขององค์การมีความสัมพันธ์ค่อนข้างมากอย่างมีนัยสำคัญหากนำมาเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพขององค์การสำนักงานเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่และสำนักงานเทศบาลตำบลสามพราน อยู่ในช่วงระดับเดียวกัน

นฤมล รัตนภิบาล (2540) “**บทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีในเรื่องความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในระดับปานกลาง แต่มีบทบาทในด้านความสัมพันธ์กับประชาชนในฐานะสมาชิกสภากรุงเทพมหานครค่อนข้างสูงโดยเป็นบทบาทที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้ อาทิ การออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน การรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชน การให้ความช่วยเหลือทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งนับได้ว่าการแสดงบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครดังกล่าว มีส่วนช่วยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นได้ในระดับหนึ่ง

นวพร บุญช่วย (2546) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครและประชาชน ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการพัฒนาท้องถิ่นในด้านสาธารณูปโภคของการบริหารส่วนจังหวัดทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญมากยิ่งขึ้น และถ้ามีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือโบราณสถานในท้องถิ่นจะทำให้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยวและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ไปพร้อมกัน

นัฐพงษ์ สุพร (2554) “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอมโนรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสังคมอยู่ในระดับมากและด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาพบว่า เพศและอาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีนัยยะสำคัญ ในขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนรู้จักการออมรู้จักประหยัดไม่ใช้เงินเกินตัวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้เพชรหญิงมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นตัวเองมากขึ้น

นันทวัน วุฒิ (2551) “บทบาท อำนาจ หน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นของคณะผู้บริหารสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นของคณะผู้บริหารสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับต่ำ แต่ ระดับการปฏิบัติตามหน้าที่อำนาจหน้าที่

ในการปกครองท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
จำแนกตาม เพศ อายุระยะเวลาในการปฏิบัติงานจะไม่แตกต่างกัน

นัยนา หันมี (2542) “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วน
ตำบลโดยรวมอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ส่วนสภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับดีก็คือ ด้านการ
ประสานงาน สภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านงบประมาณ และสภาพการ
ดำเนินงานที่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงคือ ด้านการสนับสนุน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
และด้านบุคลากร สภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่งคือ ด้านการ
จัดองค์กร ด้านการวางแผน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการรายงานผล นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าผล
การดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับที่มีปัญหามาก

นาคม ชีรสุวรรณจกร (2554) “รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผล
ปฏิบัติงานตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี
ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ
รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก

นาตาชา วสินดิolk (2540) “โครงสร้างอำนาจในชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณี
เมืองพัทยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีการกระจุกตัวของอำนาจในระดับสูงโดยกลุ่มการเมืองกลุ่ม
หนึ่งในเมืองพัทยา ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาส่วน
ใหญ่ โดยอาศัยการอุปถัมภ์จากกำนันผู้ทรงอิทธิพล สมาชิกสภาเมืองพัทยาเหล่านี้เองจะเป็นกลุ่มที่มี
อิทธิพลต่อผลการตัดสินใจในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นไปในทางเอื้อประโยชน์ต่อ
พวกพ้องของสมาชิกภายในกลุ่ม ผลของการศึกษาชี้ถึงแบบแผนทางการเมืองของเมืองไทยว่า
ระบบอุปถัมภ์เป็นปัจจัยสำคัญในความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลรวมตลอดถึง ความสัมพันธ์ทาง
การเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับอื่น ๆ ด้วย

นิติพัศน์ ตั้งกิตติรุ่งเรือง (2549) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใน
การป้องกันปัญหาอาชญากรรม : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่ม
ที่ศึกษามีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัย ด้านเพศ สถานะ
สมรส ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกขององค์กรอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับ
การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม นอกจากนี้ การที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน ดังนั้นควรส่งเสริมการสนับสนุนบทบาทในการป้องกันปัญหาเสพติดของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยเข้ารับการอบรมในการป้องกันปัญหาเสพติดเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิธิวดี เทียวจิน (2554) “ความต้องการพัฒนาดตนเองของพนักงานเทศบาลสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพพนักงานเทศบาล “ได้แก่การไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร การมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่างๆ ในการปฏิบัติงานน้อย การขาดการเสริมสร้างภาวะผู้นำ การไม่ได้นำระบบธรรมาภิบาลมารวมถึงใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานก็ไม่เพียงพอ ดังนั้น ควรมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรอบรมเฉพาะตำแหน่งงานเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ การฝึกภาวะความเป็นผู้นำ รวมถึงจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพของพนักงานประจำปีและการส่งเสริมให้พนักงานมีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคมและ สร้างจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการท้องถิ่นที่ดี

นิลเนตร ศรีพลัง (2554) “ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระดับปฏิบัติการตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มที่ศึกษาอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ภาวะผู้นำความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการปกครองและกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิสาชล ลิธิตนาก (2558) “การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน อสังหาราย จ.เชียงใหม่ : รายงานผลการวิจัย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า จากงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งที่แบ่งออกเป็นสองส่วนคืองบประมาณในการบริหารและงบประมาณพัฒนานั้นจะมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารเป็นสัดส่วนสูงกว่างบประมาณ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองพื้นที่ที่มีความพึงพอใจสูงสุดในประเด็นแผนพัฒนาตำบล

นิสาชล หวานเปราะ (2557) “หลักธรรมาภิบาล และความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญมากกับหลักธรรมาภิบาลความรู้ความสามารถของนักบัญชีและคุณภาพงบประมาณทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพทางการเงินและความรู้ความสามารถของนักบัญชีมี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

นุกูล วัฒนากร (2542) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย มีส่วนร่วมไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและการเข้ารับฟังประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นรูปธรรมในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนและแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด

บรรพต เมฆนิติกุล (2554) “การนำนโยบายการควบคุมอาคารไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตปริมณฑล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการควบคุมอาคารไปปฏิบัติก็คือ ปัจจัยเกี่ยวกับการละเมิดพระราชบัญญัติการควบคุมอาคารซึ่งมีสาเหตุอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรกเกิดจากความไม่ตั้งใจ เนื่องจากไม่เข้าใจในสาระสำคัญของวัตถุประสงค์มาตรฐานของนโยบาย การวางแผนและการควบคุมอาคาร ส่วนประเด็นที่สองเกิดจากความตั้งใจ เพราะเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมขาดความโปร่งใส การไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองท้องถิ่น การขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นข้อเสนอแนะเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในการนำนโยบายการควบคุมอาคารไปปฏิบัติควรมีการพัฒนาทั้งในระดับการกำหนดนโยบาย ระดับการบริหาร และระดับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการนำนโยบายการควบคุมอาคารไปปฏิบัติให้เพิ่มมากขึ้น โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ

บังอร พรหมมินทร์ (2545) “การบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานอื่นอย่างมากในการบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรรับโอน ข้าราชการจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข เนื่องจากงานด้านสุขาภิบาลเป็นงานเฉพาะและ เพื่อให้การปฏิบัติงาน

สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นควรมีการจัดทำรายละเอียดขั้นตอน การปฏิบัติงานอย่างละเอียด และหน่วยงานควรส่งเสริมให้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อ เป็นการพัฒนาบุคลากร รวมถึงควรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะ

บุญเสริม นาคสาร (2543) “ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การกึ่งที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนน้อย ในขณะที่ความเป็นอิสระขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการภารกิจและจัดการบริการสาธารณะมีมาก ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่การบริหารส่วนตำบลพบว่า นโยบายของรัฐบาลกลางยังขาดความชัดเจนโดยที่รัฐบาลกลางยังไม่ดำเนินการแก้ไขกฎระเบียบเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นรัฐบาลควรจัดแบ่งอำนาจในการจัดการไปงานร้านสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่

เบญจ พรพลธรรม (2553) “การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอดงโขงจังหวัดพิษณุโลก มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ปกรณชัย สุพัฒน์ (2553) “รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควร ประกอบด้วย ปณิธานที่เน้นคุณภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน วิสัยทัศน์เน้นมาตรฐาน วิชาชีพการบริการวิชาการและภูมิปัญญา พันธกิจเน้นการจัดการศึกษาระยะสั้นที่หลากหลาย สนองต่อความต้องการระดับชุมชนและภูมิภาคให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและภูมิภาค รวมทั้ง ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุประสงค์เน้นเป็นแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมและ พัฒนา บ่มเพาะและเพิ่มศักยภาพของคนตรงความต้องการของชุมชนและเป็นศูนย์ประสานงาน สร้างความร่วมมือตามความต้องการของชุมชน

ประทานพร ศรี โฉม (2556) “การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีในการสนับสนุนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการเทศบาลนครที่ดีมีความสัมพันธ์กับการดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มองค์กรในชุมชนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการบริหารจัดการเทศบาลนครที่ดีด้านความรับผิดชอบ

พร้อมรับการตรวจสอบส่งผลให้กลุ่มองค์กรที่มีชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานมากที่สุด ในลักษณะผลงานการที่ดีขึ้นและมีค่าใช้จ่ายลดลง

ประเทือง โลทะกะ (2543) “**สมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมือง**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลเมืองคูคตมีขีดความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี กล่าวคือเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กรและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบมีความชัดเจน ปัจจัยด้านบุคลากรมีจำนวนและคุณภาพเหมาะสม แม้ว่าส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมแต่ได้มีการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านนี้ตามแผนงานที่กำหนด นอกจากนี้ ขอบเขตพื้นที่และเวลาที่ชัดเจนเหมาะสมรวมทั้งมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

ประภาพรรณ จันทร์ศิริ (2547) “**บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 9 กิจกรรมนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพได้ดำเนินโครงการไปแล้ว 5 กิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญควรดำเนินการก่อน โครงการเศรษฐกิจชุมชนด้านอื่นๆ กิจกรรมดังกล่าวเพื่อกระตุ้นเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายเพราะประชาชนสามารถมองเห็นประโยชน์ของกิจกรรมได้ชัดเจนกว่ากิจกรรมอื่นๆ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเศรษฐกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินโครงการชุมชนพึ่งตนเอง

ประสิทธิ์ พรหมจักรแก้ว (2551) “**ประสิทธิภาพการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการกิจการโรงแรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงแรมภาพรวมอยู่ในระดับกลาง แต่มีความคิดเห็นในเรื่องการมีความรับผิดชอบในการชำระค่าทำเนียมโรงแรมและการให้บริการต่อผู้ประกอบการโรงแรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรมีการจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการให้บริการด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโรงแรม

ประสิทธิ์ มีช้าง (2552) “**ทางเลือกการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับชุมชนโดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทางเลือกการจัดสวัสดิการสำหรับ

ชุมชนโดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่นและเกิดความรักชุมชน รวมถึงความสัมพันธ์ที่ความอาทรเกิดความผาสุก ผู้วิจัยเสนอแนะให้สนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาฐานภูมิปัญญาในชุมชนเช่นผู้นำชุมชนเป็นปราชญ์ชาวบ้าน

ประเสริฐ ชวนบุญ (2553) “การศึกษาการนำนโยบายการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การนำนโยบายการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครสามารถนำไปดำเนินงานได้จริงเนื่องจากนโยบายมีความชัดเจนในการดำเนินงานทั้งข้าราชการรวมไปถึงบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติสามารถ และประสบความสำเร็จในสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนที่มาใช้บริการสถานออกกำลังกายในศูนย์สุขภาพ

ประเสริฐ ทรงคำ (2554) “ปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการถ่ายโอนการศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ในทัศนะของกลุ่มนักการเมืองและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่คือ ผู้บริหารยังขาดแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาที่ชัดเจนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการศึกษาในระดับน้อย นอกจากนี้ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่เอื้ออำนวยให้ผู้ปฏิบัติงานได้คล่องตัวและอัตราค่าจ้างบุคลากรด้านการจัดศึกษาไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ปรีชา ชูนาเสียว (2544) “ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนำนโยบายการจัดอนุบาล 3 ขวบไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชัยนาท” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความพร้อมด้านโครงสร้างองค์การ ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านบุคลากร และความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลางสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่า ความเข้าใจในนโยบาย มีความรู้ความสามารถในการวางแผน ภาวะผู้นำและทัศนคติต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปรีชา ศรีเอี่ยม (2552) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช

จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาล ตำบลนางบวชในภาพรวมในระดับปานกลางและประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับลักษณะบุคคลและความเข้าใจของประชาชนในการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานวิจัยเสนอแนะให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีแผนการจัดการดำเนินการที่ชัดเจนและทำการสำรวจความต้องการของประชาชน

ปวีณา งามประภาส (2550) **“บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ถึง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่และหมู่บ้านยางทอง จังหวัดอ่างทองมีความแตกต่างกันไปตามเอกลักษณ์และลักษณะภูมิประเทศของชุมชนโดยเฉพาะจุดดึงดูดของหมู่บ้านแม่กำปองอยู่ที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากหมู่บ้านล้อมรอบด้วยป่าไม้ รวมถึงวิถีชีวิตแบบชุมชนล้านนาที่น่าสนใจ ส่วนหมู่บ้านยางทองมีจุดขายอยู่ที่งานหัตถการจากสารจากไม้ไผ่ที่เป็นสินค้าโอท็อปนำชื่อเสียงจังหวัดอ่างทองและแผนแม่บทชุมชนต้นแบบของจังหวัดอ่างทอง ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทการจัดสร้างและบูรณะซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและช่วยจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พัฒนาชุมชนแต่ในเรื่องการประชาสัมพันธ์องค์การบริหารส่วน ตำบลไม่ได้เข้าไปมีบทบาทมากนัก

ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์ (2547) **“การถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่เทศบาล และประชาชนในเทศบาลเห็นด้วยกับโครงการถ่ายโอนอำนาจในระดับปานกลาง ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นกับตัวแปรด้านอายุ ระดับรายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญญา ช่างหลอม (2552) **“ผลกระทบจากการปฏิบัติตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบจากการปฏิบัติตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการปฏิบัติการ 4 ด้านของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ได้รับผลกระทบต่ำสุดคือด้านการบริหารทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษาต้องการให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เช่น การร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนด้านวิชาการ การจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงปรับปรุงอาคารเรียนอาคารสอนภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสมสวยงาม

ปัทมธิดา ไชยจิตร (2556) “รูปแบบการจัดการขยะชุมชนแบบบูรณาการสำหรับเทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หากนำรูปแบบการจัดการขยะชุมชนของเทศบาลนครราชสีมาทั้งระบบมาใช้กับเทศบาลนครเกาะสมุย ณ สภาพปัจจุบันนั้นจะมีความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์น้อยมาก เนื่องจากเงินลงทุนสูง ประกอบกับนครเกาะสมุย ยังไม่มีอุตสาหกรรมที่จะนำเชื้อเพลิงอัดแข็งไปใช้ประโยชน์จึงได้นำเสนอรูปแบบการเผากำจัดขยะแบบเดิม แต่เพิ่มระบบคัดแยกขยะสดไปเข้าระบบผลิตก๊าซชีวภาพและปุ๋ยหมักโดยที่ยังไม่มีทั้งระบบผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งและระบบผลิตไฟฟ้า สำหรับการจัดการในระยะสั้น (1-5 ปี) นอกจากนี้ยังเสนอให้นำเสนอรูปแบบการจัดการขยะชุมชนของเทศบาลนครราชสีมาทั้งระบบ แต่ไม่มีระบบผลิตเชื้อเพลิงอัดแข็ง สำหรับการจัดการระยะยาว (6-15 ปี)

ปัทม บุญเดช (2552) “ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านที่มีประสิทธิผลสูงสุด คือการส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารของ อบต. อายุของคณะกรรมการบริหาร งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาล ขนาดพื้นที่ ประสิทธิภาพในตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร อาชีพของคณะกรรมการบริหาร การศึกษาของคณะกรรมการบริหารและรายได้ทั้งหมดต่อเดือนของคณะกรรมการบริหาร

ปัทมา จรูญโรจน์ ณ อุรุยา (2557) “ประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะ พนักงาน ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดทำบริการสาธารณะของ เทศบาลตำบล ปัญหาอุปสรรคในการทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สรุปลมี 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายการกระจายอำนาจ การจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานบุคคล บทบาทผู้บริหารในองค์การ และ การมีส่วนร่วมของประชาชน

ปาหนัน กฤษณบัตร (2554) “ผลกระทบและทางเลือกเชิงนโยบายในการถ่ายโอนสถานีอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ : กรณีศึกษาสถานีอนามัยที่ถ่ายโอนแล้วในเขตพื้นที่ภาคกลาง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกับปัจจัยด้านการจูงใจที่ดีแต่มีเห็นด้วยระดับปานกลาง ด้านปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย พิจารณาถึงทางเลือกเชิงนโยบายพบว่า ทางเลือกที่สำคัญได้แก่การเดินหน้าต่อไปในแนวทางการโอนสถานีอนามัยหรือชะลอการถ่ายโอน การเตรียมความพร้อมให้ดียิ่งขึ้นและทางเลือกสุดท้ายคือทบทวนนโยบายโดยพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจในรูปแบบอื่นแต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าทางเลือกแบบใดก็จะมีผลกระทบที่แตกต่างกันทั้งทางบวกและทางลบ โดยประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งคือควรสร้างความชัดเจนในแนวทางการนโยบายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยธิดา โคกโพธิ์ (2555) “ปัญหาการคลังท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลนิคมคำสร้อยมีปัญหาทางการคลังได้แก่ ปัญหาเทศบาลยังมีการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐอยู่มาก เทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐน้อยลงแต่ได้รับการกิจที่มากขึ้นส่งผลให้งบประมาณไม่พอต่อรายจ่าย ปัญหาสมาชิกสภาเทศบาลยังไม่เข้าใจกระบวนการบริหารงบประมาณ การจัดทำงบประมาณยังเป็นรายจ่ายประจำ ยังไม่มีการใช้จ่ายในงบลงทุน ปัญหาการจัดการขยะที่ส่งผลกระทบต่องบประมาณในการจัดการ และปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานการคลังท้องถิ่นและการเลี้ยงภาษี ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ก็คือการให้ข้อมูลของฝ่ายเทศบาลและฝ่ายประชาชนมีความแตกต่างกันในจุดเน้น ฝ่ายเทศบาลจะแสดงถึงปัญหาทางการคลังของเทศบาลว่าเกิดจากนโยบายของรัฐบาลและกฎระเบียบทางกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการบริหารงานทางการคลังที่ดี

ปิยะพงษ์ ปิติจะ (2556) “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไว้สี่รูปแบบคือ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบทอดศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวแบบไปตามเส้นทางในจังหวัดและการส่งเสริมสินค้าพื้นเมือง รวมถึงการเพิ่มรายได้การส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ได้มีความร่วมมือกับภาคีต่างๆในจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงภาคประชาชนด้วยไม่ว่าจะเป็นด้าน งบประมาณ หรือการประสานงานด้านภาคี เป็นต้น

ปิยะวัฒน์ ศิริรัตน์ (2548) “การยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารของเทศบาลตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การรับรู้และความรู้ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารของเทศบาลตำบลในจังหวัดชุมพร อยู่ในระดับสูงส่วนระดับทัศนคติในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ปัจจัยเรื่อง เพศ ระดับการศึกษาประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารของเทศบาลตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผดุงพร ธรรมดา (2545) “การศึกษาความพร้อมของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนการจัดการศึกษาในรูปแบบนอกระบบ มีความพร้อมเกือบทุกรายการ ยกเว้นศูนย์ฝึกวิชาชีพ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของ อบต. ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการศาสนา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีหลายลักษณะ

ผ่องพรรณ มุริกันนท์ (2556) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของบุคลากรด้านสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การนำหลักสูตรฝึกอบรมผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพเพื่อการส่งเสริมรายได้ของผู้สูงอายุพบว่า มีความพึงพอใจมาก อย่างไรก็ดี หลักสูตรฝึกอบรมนั้นเป็นหลักสูตรที่ทดลองใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้หลักสูตรในสถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์

พงษ์เอก สุโกโส (2559) “รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการกีฬาและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างขึ้นประกอบด้วย สามองค์ประกอบด้วยกันคือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายด้านบุคคล ด้านงบประมาณด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ กระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน และการควบคุม) และผลผลิต ได้แก่ ประชาชนทุกคนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬาจนเป็นวิถีชีวิต รวมถึงผู้มีความสามารถเป็นเลิศทางการกีฬาได้รับการสนับสนุนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

พรชนก เกตุกันทร (2551) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและสมรรถนะหลักของ เทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับสมรรถนะหลักในองค์การของเทศบาลนครนนทบุรีอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรทิพย์ กาญจนานนท์ (2553) “โครงสร้างรายได้ รายจ่ายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลยังพึ่งพาราย ได้จากรัฐบาลในสัดส่วนที่สูงเนื่องจากมีการจัดเก็บเองเพียงร้อยละ 7 เทศบาลนครและเทศบาลเมืองมีรายได้จัดเก็บเองสูงกว่าเทศบาลตำบลอย่างมากแต่รายได้จากเงินอุดหนุนของรัฐบาลและภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บให้และแบ่งให้ช่วยทำให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของเทศบาลทั้งสามประเภทไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เทศบาลในภาคใต้มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุดและต่ำที่สุดคือเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีความไม่เท่าเทียมกันสูงในภาคต่างๆ ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรเพิ่มภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเองทั้งขยายฐานภาษีและให้อิสระในการกำหนดฐานภาษีและค่าธรรมเนียมเองได้ รวมถึงยกเลิกเงินอุดหนุนแบบกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้เทศบาลตัดสินใจใช้จ่ายได้โดยอิสระ

พรทิพย์ พงศ์พัชรา (2549) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ ปัจจัยด้านลักษณะของประชากรและเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านลักษณะการสื่อสารสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริงคือส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเท่านั้น ในส่วนของการวางแผนพัฒนาของรัฐไม่มีประชาชนที่มีส่วนร่วมแท้จริงในการวางแผนพัฒนา

พรงค์พิเชฐ แห่งหน (2557) “การพัฒนาองค์ประกอบตัวชี้วัดและแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนในการจัดการศึกษานอกระบบระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (สรพ.) ได้ออกแบบให้ สรช เป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชนที่ไม่ถือว่าเป็นสาขาของตน โดยจัดทำบันทึกความร่วมมือที่ในการปฏิบัตินั้น สรพ.เป็นผู้กำหนดทั้งแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แผนสอน โครงร่างรายวิชาเนื้อหาวิชา คำราและเอกสารการสอน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณให้ในสัดส่วนร้อยละ 20 ของเงินลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาสำหรับ

ใช้ในการบริหารจัดการ ศรช แต่ในความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ ศรช ยังขาดความชัดเจนทั้งในด้านวิชาการและงบประมาณ

พรพรรณ เชษฐภักดีจิต (2550) “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลไม่ว่าจะเป็นกฎหมายและระเบียบต่างๆ ส่วนปัญหา อุปสรรคได้แก่ความไม่พร้อมของบุคลากรบางส่วนในองค์การอาหารส่วนตำบลเพราะขาดความ ต่อเนื่องของการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้

พรสวรรค์ มาแสง (2552) “การพัฒนาศักยภาพการบริหารงบประมาณตามระบบ หลักประกันสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หลังการทดลองแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณเพิ่มขึ้นและการมีส่วนร่วม ในกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณอยู่ในระดับดีซึ่งเพิ่มขึ้นก่อนจากการทดลองที่อยู่ในระดับ ปานกลางอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอว่าแนวคิดตามทฤษฎีของ Koontz สามารถนำมาใช้กับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพใน ระดับพื้นที่ได้ผลดีและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกองทุน

พระมหาประยูร คำมา (2550) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลพิมายเหนือ อำเภอปรางค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ใน ลักษณะการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพิมายเหนือ นั้นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมี ส่วนร่วมโดยมุ่งเน้นการพัฒนา ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การติดตามประเมินผล และองค์กรและ บุคคลที่รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมดังกล่าวมีหลายลักษณะคือ การมีส่วนร่วมโดยการบริหารองค์กร มีส่วนร่วมผ่านองค์กรท้องถิ่น หน่วยงาน ภาครัฐ และองค์กรเอกชน วัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การมีส่วนร่วม ตามลักษณะประเพณี ตามเทศกาลการ ทำบุญ ตามความเชื่อ และสังคมและเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมตาม พระราชบัญญัติสภาพตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามอำนาจตามกฎหมายแต่มีปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้ ผู้วิจัยได้ให้ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ คือ ศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการ

ดำเนินงานเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถนำผล ของการศึกษาไปประยุกต์ใช้บทเรียนและเพื่อเป็นแนวทาง ให้สังคมได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และการพัฒนา ประเทศสืบไป

พระมหาอำพร สุเมโธ (2545) “**ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่ที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลคูคด**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคดมีความพร้อมมาก ในด้านงบประมาณ แต่ยังจำเป็นในระดับบุคลากรด้านสื่อด้านอาคารสถานที่ เมื่อศึกษาการมีส่วนร่วมพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการตัดสินใจร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ฯ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นการวางแผนการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์น้อย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรเพิ่มสถานที่และห้องเรียนให้เพียงพอกับความต้องการ รวมถึงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

พระเรืองชัย กำริศ (2558) “**ประสิทธิผลของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครพนม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นโยบายกระจายอำนาจมีประสิทธิผลด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนระดับปานกลาง มีประสิทธิผลภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับต่ำและมีประสิทธิภาพด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับปานกลาง

พรินท์ เฟิงสุวรรณ (2547) “**ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลตาม 3 องค์ประกอบ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริการแบบโปร่งใส และการบริหารแบบมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลก็อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ประปา ขยะมูลฝอยและตลาด ส่วนปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 3 องค์ประกอบ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมบริหารแบบโปร่งใส และการบริหารแบบมีความรับผิดชอบต่อความสัมพันธเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล

พฤกษพงษ์ วิสุทธิ์ดวงคุณดี (2550) “**ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลแม่สายไม่สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งชุมชนยังขาดความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด นอกจากนี้การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลแม่สายยังขาดการมีส่วนร่วมจากภาพประชาสังคม ส่งผลให้เทศบาลตำบลแม่สายไม่สามารถแก้ปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนได้อย่าง

มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้ทำวิจัยจึงได้ให้คำแนะนำจากผลการศึกษาว่า ควรนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาประยุกต์ใช้กับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สายอย่างเร่งด่วน

พลวัฒน์ พงษ์กาญจน์ (2554) “การบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาลโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ระดับมาก เช่นด้านหลักสูตรด้านเทคโนโลยีด้านการศึกษา ด้านบุคลากรการศึกษา ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

พลาพร สมพรบรรจง (2552) “กลยุทธ์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองท่าโขลง โดยวิธีการหมักขยะแบบ ไร้ออกซิเจนซึ่งไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดแยกขยะ ทำให้ได้ก๊าซชีวภาพมาแปรรูปเป็นพลังงานทดแทนที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ส่วนการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการคุ้มค่าต่อการลงทุนทางการเงินโดยวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ อัตราคิดลดร้อยละ 6 , 8 , 10 และ 12 กรณีต้นทุนคงที่และผลประโยชน์คงที่ และกรณีต้นทุนคงที่และผลประโยชน์เพิ่มค่าจ้างเหมากำจัดขยะ 5 % ทุก 5 ปี พบว่าการลงทุนในการดำเนินการคุ้มค่าต่อการลงทุน และสามารถนำเทคโนโลยีนี้ไปออกแบบทางสถาปัตยกรรม เพื่อประยุกต์ใช้กับครัวเรือนหรือชุมชนได้ใช้ง่ายและสะดวก เป็นการประหยัดงบประมาณในการใช้พลังงานทดแทน และรักษาสีสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

พวงเพชร บำรุงกิจ (2548) “การศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ของประชนาหาชนที่มีต่อการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการถ่ายโอนอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบกับความรู้ของประชาชนในท้องถิ่นจำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษาประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรห้าศูนย์ตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าผู้บริหารหน่วยงานจะต้องประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนใน

เขตพื้นที่เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข่าวสารโดยทางสื่อเสียงตามสายหอกระจายข่าวหรือในวันสำคัญเพื่อให้ประชาชนรับทราบความเคลื่อนไหวในการทำงาน

พัชรภา โขชยางกูร (2547) “ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความสามารถในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากระดับการศึกษาของบุคลากรผู้บริหารผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออกยังมีความรู้ความสามารถไม่มากพอ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วยการเสริมสร้างวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงาน และจัดอบรมให้เกิดความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน รวมไปถึงเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

พัฒนปกรณ์ คอนคุ้มไพร (2559) “การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาประเพณีแห่นาคผ้าไหม ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมากและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสุดท้าย และเมื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

พิชญา ชูเพชร (2549) “ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมกฎหมายเป็นปัญหาอุปสรรคต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีมาก ผู้วิจัยเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานของประชาชนอย่างแท้จริง รวมถึงควรจัดฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาพร้อมฝึกเชิงปฏิบัติการให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง

พิสิฐพงศ์ แจ่มใส (2548) “การพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนผู้บริหาร

โรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ จากการประมวลความคิดเห็นจากการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้ข้อสรุปว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำหลักการบริหารและพันธกิจมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง (2553) “ตัวแบบสมรรถนะองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบแปดตัวที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรสมรรถนะด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ตัวแปรด้านสมรรถนะด้านทรัพยากรองค์กร และตัวแปรสมรรถนะด้านการเปลี่ยนแปลงทั้งสาม ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายตัวแปรสถานการณ์ผลการดำเนินงานขององค์กรได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และศึกษาต่อในเชิงวิชาการต่อไป

พีรชุตม์ คิชฐบรรจง (2552) “ศักยภาพการคลังท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หลังจากเทศบาลเมืองแม่สอดได้ถูกยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองแม่สอดเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544 และมีอำนาจในการบริหารรายรับรายจ่ายส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วเทศบาลเมืองแม่สอดก็ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ในทางการคลังพุทธศักราช 2552 ถึงปีพุทธศักราช 2559 ดังนั้นรัฐบาลควรกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสร้างและพึ่งพาตนเองทางการคลังได้

พุทธรชชาติ กอแก้ว (2552) “กระบวนการและผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลกระบวนการจัดการมูลฝอยในระดับดีมาก วิธีปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีส่งผลให้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลอยู่ในระดับดีมีคุณภาพโดยวัดคุณภาพจากความพึงพอใจของประชาชน นอกจากนี้ ผู้ทำวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าเทศบาลควรมีการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในด้านคุณภาพของการให้บริการ โดยยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการปฏิบัติงานรวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

พุทธิมน คิงฆมานันท์ (2547) “วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วน

ตำบลมีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ลักษณะการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน อายุหรือแม้แต่ระดับการศึกษาก็ไม่พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพลินจิตร์ กองแก้ว (2557) “การศึกษาการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ขาว อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณตามความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลไม้ขาวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมหรือสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และกิจกรรมด้านสังคมซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการศึกษาการศาสนาและการศิลปวัฒนธรรม ลดลงตามลำดับ

เพียกมล มานะรัตน์ (2547) “การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างผู้รับสมัครเลือกตั้ง หัวหน้าและประชาชน แต่เมื่อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสามฝ่ายในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ในแง่ลบคือ เกิดการปรับตัวด้านกลยุทธ์/วิธีการหาเสียงที่ไม่สุจริตต่างๆ ให้แบบล้นล้นขึ้นจนกฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ ส่วนในแง่บวกคือ เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกของเทศบาลที่นโยบาย ได้เข้ามามีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง ในฐานะส่วนประกอบสำคัญที่มีผลต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง ควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์หาเสียงด้วยวิธีการเดิมๆ

ไพฑูรย์ ศิริยงค์ (2549) “บทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถาบันการศึกษา ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำตกหินลาด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถาบันการศึกษา ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง และการได้รับฝึกฝนอบรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนปัจจัยไม่มีผล

ตอบทบทวนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้แก่อายุ ระดับการศึกษา รายได้ เวลาที่อยู่อาศัย ดังนั้น จำเป็นที่ต้องมีการส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรองรวมถึง การฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มากขึ้น

ไพบุลย์ สุขสมบูรณ์ (2545) “**บทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาทที่คาดหวังมีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำมีการได้รับการอบรม การรับรู้ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำ มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรจัดการอบรมและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แก่สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณการจัดทำโครงการอนุรักษ์แม่น้ำ โดยตรงด้วย

ไพโรจน์ บุญมีฤทธิ์ (2547) “**ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลประเมินปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระจายอำนาจของส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถ การรับประสบการณ์ผลงานจึงล้มเหลว การจัดอำนาจการมุ่งผลประโยชน์มากกว่ามองประโยชน์ภาพรวมในการพัฒนาการมีหลายขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้าทำให้แก้ปัญหาไม่ทันกับความต้องการของประชาชน รวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางล่าช้าไม่เพียงพอกับความต้องการพัฒนาของประชาชนในท้องถิ่น

ภัทร์ เทภาสิต (2549) “**บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้:กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การแสดงบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การศึกษาและระดับรายได้ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าปัญหาที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือ ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของการจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่ดิน ภายในบริเวณพื้นที่ทำให้มีสภาพปัญหาการบุกรุกแผ้วถาง และทำลายพื้นที่ป่าไม้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เกษตรกรรม และทำสวน โดยประชาชนในท้องถิ่นเองและกลุ่มนายทุนซึ่งมีระดับความ

รุนแรงมาก สมควรต้องเร่งหามาตรการในการแก้ไขอย่างเร่งด่วน รองลงมาคือปัญหาด้านมาตรการทางด้านกฎหมาย ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องนำมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่เกาะช้างมาบังคับใช้อย่างจริงจัง การส่งเสริมบทบาทในการให้ความร่วมมือ และควรเน้นการพัฒนาโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ การมุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มกันประกอบธุรกิจชุมชนที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

ภัทรวดี ชวนบุญ (2555) “การพัฒนาศักยภาพองค์การเพื่อความเป็นเลิศของเทศบาลนครอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลนครอ้อมน้อยมีศักยภาพทางด้านโครงสร้างสูงที่สุด รองลงมาคือ ลักษณะการบริหารงาน ด้านบุคลากร ด้านค่านิยมร่วม ด้านกลยุทธ์ ด้านทักษะ ด้านระบบงาน ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าควรที่จะมีการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านเพื่อความเป็นเลิศของเทศบาลนครอ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร ในอนาคต

ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน (2554) “วัฒนธรรมองค์การขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองแห่งในภาคตะวันออก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แหล่งที่มาวัฒนธรรมองค์การของ (อบจ.) ที่ประกอบด้วย สภาพสังคมและเศรษฐกิจของจังหวัด นโยบายและระเบียบของรัฐ โครงสร้างอำนาจและการเมืองท้องถิ่น ผู้ก่อตั้งและผู้บริหารรุ่นต่อมา และประสบการณ์การทำงานร่วมกันของสมาชิกพบว่า แต่ละแหล่งที่มาส่งผลต่ออบจ.แตกต่างกัน โดยผู้ก่อตั้งและผู้บริหารรุ่นต่อมาเป็นแหล่งที่มาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมองค์การของอบจ.มากที่สุด อิทธิพลจากแต่ละแหล่งที่มาดังกล่าวทำให้ออบจ.ชลบุรีมีวัฒนธรรมองค์การระดับฐานคติในแบบความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่ ส่วนอบจ.ระยองมีรูปแบบการปรับตัวเพื่อดำรงสถานะ ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือ เมื่อผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการก่อเกิดวัฒนธรรมองค์การอย่างมากจึงควรเน้นภาวะผู้นำในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมองค์การและสามารถปรับวัฒนธรรมองค์การให้เหมาะสมต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

ภาณุภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ (2546) “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดงบังมีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบไม่ว่าจะเป็น ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วมด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า แต่ละด้านล้วนมีการจัดการอย่างเป็นระบบตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษาว่าองค์การบริหารส่วนตำบล

ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมโครงการเองมากขึ้นโดยองค์การอาหารส่วนตำบลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการดำเนินการ

ภาคิน คำภูผา (2557) “**การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบาย : ศึกษาการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ เริ่มต้นด้วยการทำประชาคมหมู่บ้าน แล้วเป็นการทำประชาคมตำบล หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายน้อยมาก แต่จะมีการประชุมรอบเพื่อต่อรองงบประมาณรายจ่ายระหว่างตัวแสดงที่มีบทบาทหลัก ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนักการเมืองระดับชาติ รวมถึงนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดได้เข้ามามีบทบาทต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากฐานคะแนนเสียงและผลประโยชน์ของนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองท้องถิ่นทับซ้อนและเกี่ยวพันกัน

ภาณุจิร กำแหง (2550) “**ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพิษณุโลก**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพิษณุโลกมีประสิทธิภาพมากในการจัดเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องถิ่นและภาษีที่ดิน เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีพบว่าพื้นฐานที่สำคัญคือเกษตรกรขององค์การบริหารส่วนตำบล และจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภาวิณี โพธิ์มัน (2543) “**รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนทอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความรู้ความเข้าใจของประชาชน ที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นการปกครองของประชาชน ผู้ทำวิจัยได้ให้เสนอแนะจากผลการศึกษาว่า ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

ภาสกร นาชิจิต (2550) “**การพัฒนาศักยภาพการจัดการมูลฝอยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคลากรมีความรู้

และเจตคติต่อการจัดการมูลฝอยหลังผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มขึ้นจากก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การประชุมเชิงปฏิบัติการที่ประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ดำเนินการนั้นสามารถพัฒนาความรู้และเจตคติของประชากรกลุ่มตัวอย่างให้เพิ่มขึ้นก่อนจากการฝึกอบรมได้

กิมนต์ พงศานองกุล (2547) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในองค์การบริหารส่วนตำบลสาขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลาง โดย ขึ้นอยู่กับ เพศ ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ปัญหา รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และการรับรู้ข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคพบว่า อำนาจหน้าที่การดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพยากรน้ำ เป็นนโยบายผลักดันของภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนยังขาดความตระหนัก และขาดจิตสำนึกในคุณค่าของทรัพยากรน้ำ นอกจากนี้ปัญหาวางอย่างขาดการดูแลควบคุมและอยู่นอกเหนืออำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ภูชิษา ปันแก้ว (2557) “ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้สถานที่จัดโดยเทศบาลเมือง จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จัดโดยเทศบาลเมือง จังหวัดน่าน ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

มณฑิรา ยืนนาน (2544) “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมตำบลบางตาเถรในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ผู้วิจัยมีความต้องการให้พัฒนาประเพณีท้องถิ่นสูงขึ้นโดยควรปรับปรุงด้านการจัดโครงสร้างองค์การให้มีการเข้มแข็งขึ้น

มนัญฐา ศรีหินกอง (2543) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแก่งคอย จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียอยู่ในระดับสูง เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมกับตัวแปรต่างๆ พบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางน้ำระดับครัวเรือน มีความแตกต่างกันตามตัวแปร ความ คิดเห็นและความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัย

ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารด้านมลพิษทางน้ำมากขึ้น และควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขมลพิษทางน้ำ ทั้งระดับในครัวเรือนและระดับชุมชน ก่อนและระหว่าง ดำเนินการ โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล

มนทรา ปิติโร (2557) **“ความคิดเห็นของผู้ชำระภาษีท้องถิ่นต่อการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาล ในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่เข้าข่ายชำระภาษีอากรที่มีเพศสถานะสมรสระดับการศึกษาและชนิดของการชำระภาษีต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่เทศบาลในอำเภอสะเตา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ แต่การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรกับปัจจัยที่เป็นเครื่องกำหนดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรมีความสัมพันธ์ระดับสูง

มนสรค์ สืบศรี (2554) **“การประเมินผลนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา : กรณีศึกษา การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นโยบายการโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการนำนโยบายปฏิบัติทำให้การถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล่าช้าโดยสภาพแวดล้อมของนโยบายการโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าสถานศึกษาที่ถ่ายโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาไม่ครบตามกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาจะมีครูและบุคลากรทางการศึกษาครบตามกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษา ส่วนการประเมินด้านผลผลิตพบว่าสถานศึกษาที่ถ่ายโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่มีผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเท่าเดิมเช่นเดียวกันครั้งที่ยังอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

มนัส นพรัตน์ (2541) **“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลปากแพรง”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นมากเช่นเดียวกัน การมองเห็น ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในขณะที่มีความคิดเห็นด้วยต่อหลักการในการปกครองท้องถิ่นมาก แต่มีการรับรู้ข่าวสารจากด้านการอ่านวิเคราะห์ข่าวสารรายสัปดาห์และการ ฟังข่าวจากเสียงตามสายของเทศบาลน้อย นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าอายุ การศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการ ปกครองท้องถิ่น

มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ (2553) “การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง : กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นมากเช่นเดียวกับการมองเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วมการเมืองและมีความคิดเห็นต่อหลักการในการปกครองท้องถิ่น แต่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการอ่านวิเคราะห์ข่าวสารรายสัปดาห์และฟังข่าวจากเสียงตามสายของเทศบาลน้อย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าปัจจัยด้าน อายุ การศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น

มารุต ขาวสวน (2549) “การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความล่าช้าภายในโครงการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความล่าช้าของโครงการก่อสร้างแต่ละประเภทจะแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามพบว่า ขอบเขตงานไม่ชัดเจน การรออนุมัติผลการทดสอบวัสดุ และการส่งมอบข้อมูลจะล่าช้า เป็นปัจจัยความล่าช้าสำคัญที่พบในโครงการก่อสร้างทุกประเภท

มูทิตา วรกัลยานุกูล (2555) “ความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ปัจจัยด้านโครงสร้าง ปัจจัยด้านระบบงาน ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านพนักงาน ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม และปัจจัยด้านทักษะ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่า การบริหารงานภายในเทศบาลควรที่จะพัฒนาการดำเนินงานในด้านต่างๆตามกรอบแนวคิด 7S's McKinsey พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาลนครรังสิตประสบความสำเร็จได้ต่อไปในอนาคต

ยุวดี ยีมาชา (2552) “การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการตัดสินใจ ด้านการรับประโยชน์จากการพัฒนา ด้านการดำเนินงานและ ด้านการประเมินผลการทำงาน

ไวยวรรณ วังพุกษ์ (2556) “นโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัด

เชียงใหม่มีการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการของเสียจากชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยกำหนดเป็นนโยบายแถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและส่งเสริมกำหนดบทบาทควบคุมกำกับให้เอกชนขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ เก็บ ขนส่ง และกำจัดเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะของการวิจัยคือ ควรมีการกำหนดรูปแบบบริการในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมายของหน่วยงาน สนับสนุนด้านกฎหมายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการแก้ปัญหาขยะอย่างแท้จริง

ระวี อรรถวิสัย (2555) “การรักษานุเคราะห์ทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบการรักษาคุณค่าทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะประกอบด้วย ผู้นำองค์กร ความพึงพอใจในงาน การสนับสนุน สัมพันธภาพ คุณภาพชีวิตการทำงาน คุณลักษณะเฉพาะบุคคล และการได้รับการยอมรับ นอกจากนี้ องค์ประกอบการรักษาคุณค่าทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างกันทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

รัชดาพร นุ่มพงษ์ศักดิ์ (2548) “การจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้าปลีกน้ำมัน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า อุปสรรคที่เป็นปัญหาต่อการบังคับใช้กฎหมาย ประการแรกคือปัญหาเรื่องโครงสร้างภาษีที่มีอัตราภาษีแบบเพดาน ทำให้เกิดการใช้ดุลยพินิจในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ประการที่สองคือ ไม่มีการกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำเพื่อเป็นบรรทัดฐานแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดประเด็นนี้อาจทำให้มีเรื่องของผลประโยชน์และการเมืองทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องได้ โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าควรปรับปรุงเนื้อหาของกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้าปลีกน้ำมัน อีกทั้งยังควรมีการหาเครื่องมือปรกฏที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่จะใช้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายทางภาษีอากร

รัชณี คล้ายนาค (2546) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงได้กระตุ้นความสนใจให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในการสนทนาเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เพิ่มสูงขึ้นกลับพบว่ายังมีปัญหาเรื่องการซื้อเสียงมาก โดยเฉพาะในกลุ่มของประชาชนที่มีรายได้น้อย ขณะที่การเข้ามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สมัครรณรงค์หาเสียงส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มหัวคะแนนผู้สมัคร กลุ่มเครือญาติและเพื่อนที่ใกล้ชิดของผู้สมัครและเป็นการช่วยเหลือในลักษณะที่มีเงินเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนตอบ

แทน ประชาชนทุกกลุ่มให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครปัจจัยดังกล่าวยังก่อให้เกิดทัศนคติและความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อตัวนักการเมืองที่แตกต่างกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงที่ต่างกันระหว่างกลุ่มข้าราชการและกลุ่มชาวบ้านที่มีรายได้น้อย รองลงมาคือปัจจัยการรณรงค์หาเสียง ด้านนโยบายนั้นสามารถกระตุ้นความสนใจในการเลือกตั้งได้น้อยสุด

รัฐยา ส่งสุข (2557) “ปัจจัยด้านการบริหารในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านประชากรที่แตกต่างกัน จะมีการบริหารการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน งานวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยลดความผิดพลาดในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลและการเพิ่มความสามารถวัดและประเมินผลการจัดทำงบประมาณรายจ่ายได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

รามิต พัฒนมงคลเชฐ (2547) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การมหาชนตำบลแพรกอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พบคือประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรมีการฝึกฝนสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับประชาชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเป็นประจำทุกปี

รุ่งนภา รุ่งรัตน์ (2553) “ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาเทศบาลนครหาดใหญ่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเทศบาลนครหาดใหญ่ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษาไว้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเทศบาลนครหาดใหญ่ให้มากขึ้น รวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอปัญหาทางมาตรการตัดสินใจติดตามประเมินผล

เรวดี วงศาโรจน์ (2547) “ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการรองรับการกระจายอำนาจ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเจริญเติบโตของชุมชนเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะมีความสามารถในการจัดเก็บภาษีได้มากกว่า และทำให้มีงบประมาณของตนเองจำนวนมากและสามารถบริหารจัดการที่ดีกว่า ดังนั้น จึงแสดงถึงความ

เข้มแข็งที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารงานในอนาคตได้มากขึ้น แต่ อบต. ดังกล่าวก็ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการประเมินผล ดังนั้นการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานด้านบริการสาธารณะรัฐจะต้องสนับสนุนด้านต่างๆเช่นงบประมาณการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีมาตรฐานเดียวกัน

ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2543) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าประชาชนเพศหญิง รายได้มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เลิศพร อุดมพงษ์ (2550) “การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาเด็กแบบบ้านเป็นฐาน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ตามบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กแบบบ้านเป็นฐานนั้น อบตมีส่วนร่วมด้านงบประมาณมากที่สุด ส่วนบทบาทการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารงานของ อบตยังมีน้อย ส่วนปัจจัยการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ อบตในการพัฒนาเด็กแบบบ้านเป็นฐาน ได้แก่ ทัศนคติของผู้นำ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร อบต และความต้องการของผู้ปกครอง

วนิดา ชูมนุม (2544) “การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงอีไธ จังหวัดปทุมธานี กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบึงอีไธ จังหวัดปทุมธานีมีประสิทธิผลในการดำเนินงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอจังหวัดสงขลา ไม่ว่าจะพิจารณาจากความพึงพอใจในเรื่องวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือทัศนคติที่ดีต่อผู้บังคับบัญชาและความร่วมมือจากประชาชน งานวิจัยเสนอให้มีการปรับปรุงทุกๆด้านที่กล่าวมาข้างต้นให้มีความเหมาะสมทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการในส่วนงานบริหารที่เป็นภารกิจหลักและภารกิจรองให้มีประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วรท สุโกศล (2555) “คุณภาพการบริการให้กับประชาชนของงานทะเบียนราษฎร เทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเข้ามารับทำบริการทำบัตร ใช้เวลาเฉลี่ยไม่เกิน 1 ชั่วโมงและประทับใจในด้านความสะอาดของสถานที่เมื่อมารับ

บริการ ผลประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการงานทะเบียนราษฎรเทศบาลนครราชสีมา พบว่าจำเป็นต้องมีความเพิ่มความพึงพอใจในระดับสูงสุด ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะผลการศึกษาว่าควรปรับปรุงการให้บริการของงานทะเบียนราษฎรเทศบาล

วรภพ วงศ์รอด (2554) **“กลไกการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลไกการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ กลไกกลุ่มเครือข่าย โดยเฉพาะ ชักชวนการกลุ่มในการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างจริงจังต่อเนื่องไปถึงธนาคารความดีที่ผู้นำแกนนำเห็นคุณค่าของการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ในบริบทสังคมเน้นการฝึกระเบียบและวินัยความสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้นจะสำเร็จได้นั้นต้องมีปัจจัยด้านอื่นๆ สนับสนุนเพราะเป็นกลไกการพัฒนาท้องถิ่น

วรภัทร เมฆขจร (2552) **“ความพร้อมและการใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นตัวอย่างมีความพร้อมของระบบสารสนเทศและการให้บริการอินเทอร์เน็ตตำบล ขนมีผลให้ประชาชนเข้าถึงการให้บริการอินเทอร์เน็ต ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตตำบลคือการดาวน์โหลดข้อมูลช้าและสายโทรศัพท์หลุดบ่อย ดังนั้นเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนในพื้นที่ของตนในการใช้และพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อให้การสนทนานั้นได้รับประโยชน์สูงสุด

วรรณรดา เลิศลบ (2554) **“การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาयाในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน นอกจากนี้ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมยังมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะในทางบวก

วรารณ ขวัญเรือน (2556) **“ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยองค์การบริหารส่วนตำบล”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีปัญหาที่สำคัญได้กฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่หลายฉบับ ซึ่งใช้คำและกำหนดความหมายของขยะมูลฝอยแตกต่างกัน การแก้ไขปรับปรุงคำนิยามต้องใช้เวลาอันนานทำให้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดการขยะมูลฝอยมุ่งเน้นที่การกำจัดมากกว่าการป้องกัน

เกิดเป็นขยะมูลฝอย และไม่มีกฎหมายกำหนดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจึงไม่สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดได้ความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยก็ยังไม่มีความหมายหรือระเบียบรองรับและกำหนดแนวทาง จึงทำให้การร่วมมือระหว่างกันเกิดขึ้นน้อยมาก การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงก็ไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และไม่ปฏิบัติตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย รวมถึงการกำหนดให้ใช้มาตรการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

วรภรณ์ ศรีปาน (2546) “**ความพร้อมในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรสงคราม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กฎหมายที่กำหนดให้ภาครัฐต้องจัดตั้งอำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ ความพร้อมในการจัดสวัสดิการคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดจากตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 ดังนั้น คนพิการที่เข้าจดทะเบียนจะมีสิทธิ์ขอรับบริการทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าภาครัฐควรมีการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เรื่องสิทธิคนพิการและการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการในพื้นที่

วรภรณ์ สายน้อย (2546) “**ความพร้อมในด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอรัตนวาปีนุญ จังหวัดนครราชสีมา**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการจัดการด้านการศึกษา ปัจจัยรายได้และสัดส่วนที่จัดสรรเพื่อการศึกษาอีกสามคือ แผนการจัดการศึกษาที่หลากหลาย การจัดองค์กรและทำการบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมของประชาชน

วรรัตน์ ศรีทน (2556) “**ผลการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลการจัดทำบริการสาธารณะด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมถึงด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของเทศบาลตำบลสุเทพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการจัดทำบริการสาธารณะด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพบว่ามีสามปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ ปัจจัยด้านเทคนิค

วสันต์ สุวรรณ (2547) “**การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะว่าควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลและควรให้อิสระในการบริหารงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

วันวิสา หนูหอม (2550) “**แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุกับความต้องการของประชาชน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการในยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา การกีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นอันดับแรก โดยจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุกับปัจจัยด้านอายุ อาชีพหลัก และชุมชน นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุอธิบายได้ ว่าความต้องการของประชาชนและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นควรมีการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเทศบาลให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วาม วามวานิชย์ (2544) “**ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ถึงอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แผนพัฒนาตำบลห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ให้ความสำคัญในภารกิจเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน 3 ปี โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างมีการเปิดรับข้อมูลความต้องการและปัญหาในตำบลผ่านการจัดประชาคมในระดับหมู่บ้าน ส่วนการดำเนินงานส่วนใหญ่มักจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าควบคุมหรือป้องกัน ผู้วิจัยได้แนะนำว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสนใจในการดำเนินธุรกิจด้านการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

วารินทร์ พงษ์ตา (2552) “**ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยอย่างมากต่อการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่มีปัญหาอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่คือส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับภารกิจที่ได้ถ่ายโอนไป บางแห่งขาดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในด้านการเกษตร นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งขาดแคลนงบประมาณทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนไปให้ได้ ดังนั้นควรมีการปรับปรุงขั้นตอนในภารกิจเพื่อให้เหมาะสม

กับการถ่ายโอนภารกิจมากยิ่งขึ้นโดยให้การถ่ายโอนภารกิจมีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถนำไปใช้ได้จริง

วาริติน วังชัย (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต) ในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น คุณลักษณะของประชาชนที่ไม่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองและความสัมพันธ์ทางเครือญาติ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

วารุณี พิมพา (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม : โครงการเมืองน่าอยู่เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมตามโครงการเมืองน่าอยู่ในโครงการรักษาความสะอาดในชุมชนระดับต่ำ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการเมืองน่าอยู่ และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการ มีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนขาดความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบผู้วิจัยเสนอแนะให้ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือ ในการดำเนินงานโดยการจัดตั้งกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรม รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

วารุณี วัชรเสวี (2544) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในเขตเทศบาลรับรู้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าอยู่ของเทศบาลนครราชสีมาน่าอยู่ ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ อาชีพ ระดับการศึกษา การรับรู้ สาเหตุ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเมืองน่าอยู่

วิทยา เกสรพรหม (2543) “ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบทไทย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการปกครองส่วนภูมิภาคจากตำบลวังไผ่ไปสู่การปกครองท้องถิ่น ในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมคือ มีการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงเพิ่มขึ้น เกษตรกรให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น วัดและโรงเรียนมีการช่วยเหลือด้วยเงินมากกว่าแรงงาน ผลที่ตามมาคือรูปแบบของระบบอุปถัมภ์มีการเปลี่ยนแปลงจากผู้อุปถัมภ์ที่เป็นญาติพี่น้องมาเป็นพ่อค้า คหบดี หรือผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและ วัฒนธรรม ดังนั้น การได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสัมพันธ์กับ ระบบอุปถัมภ์ในรูปของความเป็นญาติ พี่น้อง เพื่อน ผู้อาวุโส ผู้มีพระคุณตลอดจนผู้มีอำนาจ หรืออิทธิพลทางเศรษฐกิจ

วิภากรัตน์ ตั้งฤกษ์พิพัฒน์ (2547) “ศักยภาพในการจัดการน้ำเสียของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล กรณีศึกษา : จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเดิมมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียมากกว่าสมาชิกเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล ส่วนทัศนคติและการปฏิบัติในการจัดการน้ำเสียพบว่า สมาชิกทั้งสองไม่มีความแตกต่างกัน ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ในการจัดการน้ำเสีย คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก การได้รับข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความถี่ในการได้รับข่าวสารและการได้รับการอบรม ส่วนทัศนคติพบว่า ปัจจัยที่ผลต่อทัศนคติในการจัดการน้ำเสีย คือ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก การได้รับข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความถี่ในการได้รับข่าวสาร และการได้รับการอบรม ส่วนการปฏิบัติในการจัดการน้ำเสียพบว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลมีระดับปฏิบัติปานกลาง

วิดา พินेत्र (2559) “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีกับความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการกำหนดนโยบายและการวางแผนจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความชัดเจน

วิยะดา ศิระแพทย์ (2542) “การนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมในระดับมากทุกด้าน แสดงว่าในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมไม่เพียงพอที่จะทำให้โยกถ่ายโอนงานด้าน

สวัสดิการสังคม ไปปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรทุกฝ่ายในสังคม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือควรจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ไปปฏิบัติงานในองค์กรบริหารส่วนตำบลโดยตรง

วิรัตน์ วงศ์รอด (2544) “การศึกษาการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ส่วนระยะเวลาในการจัดตั้ง รายได้ การทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีและการสนับสนุนจากบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดสัดส่วนงบประมาณให้ครบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

วิโรจน์ คงเทพ (2558) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในงานของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลา มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง ในภาพรวมแตกต่างกัน

วิโรจน์ ม่วงนาค (2547) “บทบาทและความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการมูลฝอยชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาทและความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยไปทางมาก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับบทบาท และความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้แก่ ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ประสบการณ์ที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยชุมชน ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการจัดการมูลฝอยชุมชน อายุ และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่มีผลต่อบทบาท และความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมที่กระตุ้นให้เกิดหัวใจสังคมส่วนร่วม และความรับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับการเข้าถึงชุมชนและช่วยแก้ปัญหาชุมชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย

วิไลลักษณ์ หมดมลิน (2550) “การสำรวจการสร้างเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การสร้างเสริมสุขภาพตำบลในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดให้มีโครงสร้างกอง/ส่วนสาธารณสุข และจัดทำข้อบัญญัติด้านการสร้างเสริมสุขภาพ สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ จัดอบรมเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ให้แก่ผู้บริหารส่วนหน่วยงานสาธารณสุขควรส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพตนเองให้มากขึ้น ให้คำแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งจริงจัง

วิสวัศ เอิบสภาพ (2558) “กลไกและแนวทางในการตรวจสอบทางสังคม เพื่อพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลไกและแนวทางที่เหมาะสมในการตรวจสอบทางสังคมเพื่อพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นควรเป็นกลไกการสื่อสารกลไกทางกฎหมายและกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การรับฟังข้อมูลข่าวสารการสอบถามและสังเกตการณ์ การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการตรวจสอบสืบสวน เป็นต้น

วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2545) “ความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติของเทศบาลตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติของเทศบาล ตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ตัวชี้วัดด้านความพยายามของผู้บริหาร และด้านความสามารถในการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ตัวชี้วัดด้านการได้รับความร่วมมือจากประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอย ไปปฏิบัติ โดยข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรมีการจัดทำคู่มือการนำนโยบายการจัดการมูลฝอย ไปปฏิบัติสำหรับให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลใช้ในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาผู้บริหาร เทศบาลตำบลให้มีทักษะในการทำงานทั้งด้านการจูงใจเจ้าหน้าที่ในสังกัดและการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้มากขึ้นรวมทั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลควรปรับปรุงกระบวนการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน

วิสูตร บรรณเจด (2551) “การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แนวทางการถ่ายโอนสถานศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายนั้นกำหนดให้ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา แต่จากการศึกษาพบว่ายังขาดความชัดเจนในการกำหนดบทบาทหน้าที่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากยังไม่มีความพร้อมจัด

การศึกษา ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาด้วยวิธีการกระจายอำนาจ รวมถึงกำหนดบทบาทหน้าที่ของเขตความรับผิดชอบระหว่างกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อปลดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษา

วีรพร เชื้ออ่ำ (2554) “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากมีความเห็นว่าโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด รองลงมาคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน

วีระพงศ์ จินะดิษฐ์ (2544) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ปี 2544” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการร้องเรียนเรื่องขยะมูลฝอยบ่อยที่สุดเกิดจากการลอบทิ้งขยะมูลฝอยข้างทาง ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง และปัญหาสถานที่กำจัดบางแห่งหมดสัญญา บางแห่งตั้งใกล้แหล่งน้ำผิวดิน เกือบทั้งหมดใช้วิธีกำจัดไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ด้านการจัดการประปาหมู่บ้านพบว่าคุณภาพน้ำปริมาณน้ำและการบริการน้ำมีปัญหา ท่ามกลางปัญหาอุปสรรคเหล่านี้พบว่าบางแห่งมีศักยภาพในการแก้ปัญหาเองโดยวิธีต่างๆ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดคืนรายได้จากการรีไซเคิล ผู้ประชาชนเป็นการตอบแทนและมีการทำนุชีวิตภาพจากขยะ เป็นต้น

วุฒิวัฒน์ อนันต์พุฒิเมธ (2552) “คุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองกำแพงเพชร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ด้านการบริหารจัดการศึกษานั้นเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มีการกำหนด โครงสร้างองค์กรภายในเพื่อรับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษา โดยมีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและมีหน่วยงานทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมทางการศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานวิชาการและเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในสังกัด นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอย่าง ครบถ้วนและเหมาะสม และด้านคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดพบว่า โรงเรียนในสังกัดเทศบาลยัง ขาดบุคลากรทางด้านวิชาการที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน ส่งผลให้นักเรียนในสังกัด เทศบาลมีคุณภาพด้านศึกษาน้อยกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่น

โวหาร ยะสารวรรณ (2555) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยลักษณะของบุคคลในองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการบริการจัดการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยนโยบายการบริหารและปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับสูงเช่นกัน

ศราวุธ ไชยทองพันธ์ (2551) “แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นของการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุด้านที่พักอาศัยในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายกอยู่ในระดับน้อย โดยมีการจัดบริการมากที่สุดเกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภคปัญหาอุปสรรคหลักของการดำเนินการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุว่าองค์กรมีงบประมาณน้อยไปทำให้ไม่สามารถจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษาว่าควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้เรื่องมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุและจัดตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ศราวุธ ปฐมภักทพันธ์ (2547) “การประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษา พื้นที่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มูลค่าความเต็มใจยอมรับการชดเชยรวมของครัวเรือนตัวอย่างในชุมชนมีค่าประมาณ 41955 ล้านบาทหรือเฉลี่ยประมาณ 122 ล้านบาทต่อครัวเรือน และมูลค่าความเต็มใจยอมรับการชดเชยรวมจากการประมาณของทั้งชุมชนมีค่าประมาณ 200570 ล้านบาท

ศักดิ์ดา เมืองคำ (2549) “การศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการคลินิกชุมชนอบอุ่นในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีจัดบริการคลินิกชุมชนอบอุ่นตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีความพร้อมอยู่ในระดับต้องปรับปรุงทั้งทางด้านบุคลากรด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดแตกต่างกัน ไปมีความพร้อมในการจัดบริการคลินิกชุมชนอบอุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ศันสนีย์ นาของ (2548) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัย

ชี้ให้เห็นว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่รับรู้สภาพปัญหาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร โดยได้รับข่าวสารจากวารสารต่างๆ รวมทั้งจากการเข้าร่วมโครงการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในระดับมาก

ศิริสธร บุญจ้อย (2558) “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคู่ม่วง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีการพัฒนาระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่ม่วงอำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก ตามหลักการบริหารจัดการ McKinsey 7-S Framework พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากร และรองลงมาตามลำดับคือ ด้านทักษะ ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้าง ด้านระบบด้านรูปแบบการบริหาร และด้านค่านิยมร่วมตามลำดับ

ศิริกานดา รัตนงาม (2552) “การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่มีหัวหน้าการคลังเป็นผู้จัดทำประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ ปัญหาที่สำคัญของการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินคือการประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ยอดการประมาณการจึงต่างจากยอดการจัดเก็บภาษีจริง ผู้เสียภาษีขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องการดำเนินการจัดเก็บในเรื่องอำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอ รวมถึงการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีประสบปัญหาผู้เสียภาษีเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้ทราบ

ศิริชัย ธรรมกวีพัท (2545) “ผลกระทบของโครงสร้างเชิงอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีผลต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด พิษณุโลก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่เป็นผลกระทบมาจากโครงสร้างเชิงอำนาจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก คือโครงสร้างและรูปแบบบริหารงานภายในจังหวัดที่มีงบประมาณและการบริหารไม่เพียงพอความซ้ำซ้อนของเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีผลให้อำนาจในการปกครองตนเองไม่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ ความขัดแย้งในการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรรายได้ไม่เพียงพอกับงานที่จัดสรรลงไป ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้เกิดความขัดแย้งในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

ศิริธรรม จันทพันธ์ (2542) “ความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลในเขตจังหวัดยะลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลในเขตจังหวัดยะลาส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในระดับต่ำ สำหรับกลุ่มเทศบาลที่ไม่มีสถานศึกษาในสังกัดพบว่า ทั้งสองเทศบาลมีความพร้อมในระดับต่ำ ดังนั้นควรปรับปรุงพื้นที่เขตความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรและรายได้คนรวมถึงเร่งพัฒนาสาธารณูปโภคทุกทุกระบบให้มีความพร้อมและควรส่งเสริมธุรกิจในพื้นที่ให้เติบโตมากขึ้น

ศิริพร เมืองโคตร (2544) “ความพร้อมในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม ตาม พลบทสาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในจังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารองค์การมหาชนตำบลมีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในงานด้านสวัสดิการสังคม โดยความรู้ความเข้าใจในหน้าที่มากเป็นอันดับหนึ่งคือส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และเข้าใจน้อยที่สุดคือการจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ นอกจากนี้ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ ว่าควรมีพี่เลี้ยงในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมประจำองค์การบริหารส่วนตำบลชั่วคราวเพื่อถ่ายทอดงานด้านสวัสดิการสังคม

ศิริพร สกุลเจริญพร (2553) “กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประเด็นกลยุทธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดถึงระดับที่ต่ำสุด คือ ด้านความร่วมมือร่วมใจ ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี และด้านจริยธรรมตามลำดับ รูปแบบกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรควร จัดทำโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและบุคลากร รวมถึงดำเนินการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนร่วมงานได้

ศิริพรรณ พันธุมะโอภาส (2544) “การดำเนินกิจกรรมงานสาธารณสุขมูลฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็น พบว่า อบตมีการดำเนินกิจกรรมงานสาธารณสุขมูลฐานในระดับสูงด้วย และ ควรสนับสนุนให้ อบตมีบุคลากรรับผิดชอบงานสาธารณสุขโดยตรง เพราะจากการศึกษาพบว่า อบต ที่มีบุคลากรรับผิดชอบงานสาธารณสุขจะมีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขในระดับสูง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาและ

พิจารณาวางกรอบอัตรากำลัง ที่จะปฏิบัติงานด้าน สาธารณสุขในท้องถิ่น ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริลักษณ์ ณ ลำปาง (2551) “**ความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการรับถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลพิชัย ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และงานบริหารทั่วไปส่วนใหญ่เห็นว่าไม่พร้อมในการรับโอนถ่ายภารกิจจัดการศึกษา

ศศิญา สุขอนันต์ (2550) “**การจัดการทรัพยากรป่าชายเลนขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาตำบลปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน ปัจจัยภายใน ได้แก่ บทบาทของผู้นำ และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการกระจายอำนาจและนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ รวมถึงกระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การขาดการติดตามและประเมินผล การที่ไม่มีการรับผิดชอบโดยตรง การขาดแคลนความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ค่อนข้างน้อย เป็นอุปสรรคต่อการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนขององค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน แนวทางการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนในอนาคตนั้นควรต้องมีการปรับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านนี้ให้มากขึ้น รวมทั้งการเน้นการสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนมากขึ้น

ศุภกิจ เอี้ยวตระกูล (2556) “**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเทศบาลในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในเขตอำเภอท่ามะกาจังหวัดกาญจนบุรีมีส่วนร่วมมากในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมสูงกว่าประชาชนเพศชาย ประชาชนที่มีเขตพื้นที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลท่ามะกามีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมสูงกว่าประชาชนที่มีเขตพื้นที่อาศัยอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ (2554) “**การนำนโยบายการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิผลในการนำนโยบายการบริการสาธารณะ แก่ผู้สูงอายุไปปฏิบัติองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากร ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดภารกิจมอบหมายงาน ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยว่าควรสร้างความเข้าใจในนโยบายของรัฐอย่างทั่วถึงตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การปฏิบัติและประเมินผลนโยบาย

สงวน พรชัยศิริอรุณ (2543) **“ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาครอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน ส่วนสภาพภูมิหลังด้าน เพศ ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน

สมเกียรติ ยุพาพิน (2548) **“ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ การสนับสนุนจากผู้รับสมัครการเลือกตั้งเป็นสมมติฐานนั้นถูกปฏิเสธทุกสมมติฐาน

สมเจต ไตรวัชรนนท์ (2551) **“การศึกษาความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพการเตรียมความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่มี ความชัดเจนในด้านนโยบายการถ่ายโอนโรงเรียนและไม่ชัดเจนในด้านนโยบายการถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมบุรณ์ พรหมประเสริฐ (2548) **“ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วน”** ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตรัง ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ

ปกครองและสถานที่ ส่วนด้านการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้บางส่วน

สมร ดวงหาลัง (2549) “**ความรู้ของผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานีจังหวัดนครศรีอยุธยาและจังหวัดนนทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของผู้บริหารและพนักงานได้แก่ เพศ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

สมฤดี ลิ้มปรัชทวีชัย (2544) “**บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนางานด้านสาธารณสุขของชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในงานด้านสาธารณสุขของตำบลเกาะเกร็ดที่มี 4 ด้านคือ งานป้องกันโรค งานส่งเสริมสุขภาพ งานรักษาพยาบาล และงานฟื้นฟูสภาพ อบต. และองค์กรในชุมชน จะมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการติดตามประเมินผล นอกจากนี้ยังพบอีกว่า แผนงานของ อบต. ยังคงเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นการส่งเสริมงานสาธารณสุข ทางอ้อม ส่วนงานสาธารณสุขที่มีแผนงานชัดเจนและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องก็คือ งานกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนในเรื่องความพร้อมพบว่า อบต. ยังขาดกำลังคน และงบประมาณ แต่มีสถานที่ และอุปกรณ์เพียงพอ รวมทั้งมีระบบการบริหารงานที่ดี ข้อเสนอแนะในงานวิจัยคือ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนางานสาธารณสุขชุมชนแก่ อบต. โดยรัฐควรกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนและมีการสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น

สมศักดิ์ มณีศรี(2544) “**บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์มีบทบาททางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีบทบาททางการเมืองในสภาในระดับปานกลาง และมีบทบาททางการเมืองนอกสภาในระดับสูง ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสนใจต่อพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์

สมาน กาบมาลา (2555) “**การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

ส่วนร่วมในการกำจัดขยะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนสะอาดขึ้นหลังจากได้ดำเนินการโครงการการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะ

สรรยา รักพงศ์ (2558) “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอม่วงสามสิบ อยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาในทุกๆด้าน

สลิกร เชิงพัฒน (2553) “ปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในภาพรวมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โดยมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทั้งในส่วนของการปฏิบัติงานและมาตรฐานทางจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

สายสมร ชื่นใจ (2547) “การปรับตัวของบุคลากรที่ถ่ายโอนลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บุคลากรที่ถ่ายโอนลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย มีทัศนคติต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ภาพรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่ยินดีรับการถ่ายโอนบุคลากรสู่ท้องถิ่น

สาธิตี อ่อนวงษ์ (2551) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่เรื่องการวางแผนจะมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพบห้าคือความเชื่อถือของประชาชนต่อผู้บริหาร ส่วนการแก้ไขคือผู้บริหารควรทำงานด้วยความโปร่งใสและไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนรวมถึงทำงานด้วยความเต็มใจตามที่ได้อาสาเข้ามาบริหารท้องถิ่นตนเอง

สำเร็จ พรเจริญกุลกิจ(2545) “**ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดนครปฐม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการพัฒนาโครงสร้างจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุและเพศ ดังนั้นควรแต่งตั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลงานและมอบอำนาจให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้ในลักษณะ One stop service ตั้งแต่การวางแผนโครงสร้างกระทั่งการขออนุมัติบริหารงบประมาณ

สิทธิศาสตร์ ทรัพย์ศิริ โสภ (2544) “**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษา การจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบลท่าบ่อ อำเภوتاบ่อ จังหวัดหนองคาย**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ อาชีพ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และ ความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วม ในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอย และการจัดการมูลฝอย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสร้างระบบกำจัดมูลฝอยทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ได้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย

สิริพัฒน์ ลาภจิตร (2550) “**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต. ส่วนปัจจัยที่มีผลให้ประชาชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมงานกับ อบต. นั้น ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัครด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะและประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตัวเองและชุมชน ส่วนปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกลให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่างๆ ที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ การเอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและมีประสิทธิภาพประชาชนหมู่บ้าน

สิริรัตน์ ชนะญาติ (2545) “การนำแผนพัฒนาการเกษตรไปใช้ในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วน ตำบลของสมาชิกองค์การทั้งสามตำบลมีแนวโน้มในการเห็นด้วยเป็นอย่างมากในการนำไปใช้ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหาและอุปสรรคในการนำแผนพัฒนาเกษตรกรไปใช้มากคือปัญหาด้าน งบประมาณและปัญหาขาดแคลนบุคลากรไปเชี่ยวชาญทางการเกษตร ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจาก การทำวิจัยว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อนำมาสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาด้านเกษตร

สิริฤกษ์ ทองกลม (2557) “การศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหาร ส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในทางภาษีในแต่ละปีน้อย และมีพื้นที่รับผิดชอบน้อยการลง สำรวจฐานภาษีจึงทำง่ายและตรงตามความเป็นจริงแตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาด กลางและขนาดใหญ่ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางภาษีในแต่ละปีมากการสำรวจพื้นที่จึงทำได้ไม่ ทัวถึง

สุกัญญา บุญวรรณ (2556) “ผลกระทบของกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์และการจัดทำสัญญาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ ประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับ การพัฒนากลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มประสิทธิภาพการจัดซื้อเพื่อความ เจริญเติบโตยั่งยืนต่อไป

สุกัญญา แสงคันไชย (2547) “ความพร้อมของเทศบาลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่า ด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 กรณีศึกษา : เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทรัพยากรการบริหารของเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อม กล่าวคือในด้าน บุคลากร พบว่าเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งก็มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ บุคลากรที่ทำหน้าที่เป็น พนักงานขับยานพาหนะมูลฝอยติดเชื้อ ผู้ปฏิบัติงานประจำยานพาหนะขนมูลฝอยติดเชื้อ และ พนักงานที่อยู่ในระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อยังไม่ผ่านการอบรมตามประกาศกระทรวงฯ ผู้วิจัยได้

เสนอแนะจากการผลศึกษาว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขมีโอกาสศึกษาต่อเพื่อให้มีบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามกฎกระทรวงฯ กำหนด และส่งเสริมให้มีการรับโอนบุคลากรด้านสาธารณสุขแก่เทศบาล นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขควรเร่งจัดทำหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อ

สุขเสถียร พะยอมยงค์ (2545) “แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้นเกิดปัญหาการแย่งจำนวนเด็ก บุคลากรขาดประสิทธิภาพ ความไม่เพียงพอขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน ผู้ทำวิจัยได้เสนอว่าควร มีการเตรียมการด้านแผนและนโยบายในการจัดการศึกษาให้ชัดเจนรวมถึงสร้างเกณฑ์มาตรฐานแก่สถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเป็นสำคัญ

สุขุมารณ์ ชมปรีดา (2550) “การศึกษาโครงการเมืองอยู่อย่างสบายของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานตามโครงการเมืองอยู่สบายของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์นั้นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อการพัฒนาเมืองด้วยแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรมีการศึกษาและหาแนวทางต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมทางผังเมืองรวมเพชรบูรณ์ให้มากขึ้น ควรเพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองภายใต้กรอบโครงการเมืองอยู่ สบายให้รัดกุม

สุจิต ขวัญทอง (2542) “การศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาอุปสรรค ของ อบต. ในการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง มีทั้งภายในและภายนอกชุมชน กล่าวคือ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากภายในชุมชน เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านประชาชน ด้านพื้นที่ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากภายนอกชุมชน เช่น แนวทางการดำเนินงานไม่ชัดเจน การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทยได้ทบทวน การกำหนดนโยบายในกิจกรรมต่างๆ เพราะบางกิจกรรมประชาชนก็ไม่ได้ประโยชน์ นอกจากนี้ วิธีการดำเนินงานร่วมของ อบต. ควรจะชัดเจนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกิจกรรมมากกว่านี้

สุชาติ สายทิ (2556) “อิทธิพลของเครือข่ายและกระบวนการเรียนรู้ของผู้นำที่แท้จริงต่อความผาสุกและความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบนมีภาวะผู้นำที่แท้จริงในระดับ

มาก ไม่ว่าจะเป็นด้านมุ่งมั่นในการทำงาน การจูงใจตัวเองด้วยแรงจูงใจภายใน ความตระหนักรู้ในตน ภาวะผู้นำดังกล่าวส่งผลให้การทำงานในเครือข่ายมีจุดประสงค์ทำงานเพื่อส่วนรวมและมีรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง การที่ผู้นำมีภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารเครือข่าย ควรใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้ความสำเร็จในอัตลักษณ์ที่ดี

สุชาติ เทชะธเนศ (2557) “ความร่วมมือขององค์กรบริหารส่วนตำบลกับประชาชนและเอกชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมแม่น้ำท่าจีน : กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สาเหตุหลักของทรัพยากรน้ำในพื้นที่จังหวัดนครปฐมเกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีส่งผลให้พยากรณ์น้ำในพื้นที่เกิดปัญหาเน่าเสียและมีผักตบชวาขึ้นปกคลุมลำคลองไปทั่ว ประกอบกับการใช้น้ำของประชาชนยังใช้น้ำอย่าง ฟุ่มเฟือยดังนั้น ควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจบุคคลมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อสร้างทรัพยากรธรรมชาติไว้ใช้อย่างยั่งยืน

สุดา ศิลากุล (2548) “การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลมีความพร้อมอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและเทศบาลควรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอัตรากำลังด้านสังคมสงเคราะห์เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยตรงเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

สุทธพล ชื้อมาก (2554) “การเมืองของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีโครงการคลองสวนน้ำใส” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินโครงการของสวนน้ำใสเป็นเพียงรูปแบบและการคาดหวังผลประโยชน์ทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการอย่างจำกัดในระดับการให้ข้อมูลความคิดเห็นและยังมีบทบาทในขั้นตอนอื่นๆ น้อยมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากการสั่งการโดยภาครัฐและการดำเนินการของเทศบาลเป็นสำคัญตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วมระดับการมีส่วนร่วมและเทคนิคที่ใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วม

สุทธินี จันทร์ทรัพย์ (2549) “กลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเมือง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเมืองพัทยา จำนวนหกกลยุทธ์เป็นผลมาจากการระดมสมองของสมาชิกที่เข้าประชุมด้วยระบบ AIC และวิเคราะห์ด้วย SWOT สมาชิกที่เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีความพึงพอใจที่ได้มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญที่ต้องร่วมมือส่งเสริมสตรีมีบทบาททางการเมือง การประชุมครั้งนี้จึงเป็น

ประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำนโยบายพัฒนาสตรีให้เป็นรูปเป็นร่างมากยิ่งขึ้นดังนั้นควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้อีกเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญทางการเมืองอย่างต่อเนื่องที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากในภายภาคหน้า

สุทธิพงศ์ หนูเนตร (2550) “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับน้อย โดยปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

สุทธิพงษ์ ภูเมืองปาน (2543) “การศึกษาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีระดับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในด้านการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสูง ส่วนในด้านการวางแผนพัฒนาชุมชนการประสานงานเพื่อพัฒนาชุมชน และการนำแผนพัฒนาชุมชนปฏิบัติพบว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพต่ำ ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่าควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงเนื้อหาของการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมทุกประเด็น รวมถึงอบรมและให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารในประเด็นเรื่องการประสานงาน

สุทธิพงษ์ ไชยประพันธ์ (2553) “ปัญหาการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดและระดับอำเภอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีนั้นมีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นประกอบไปด้วย อายุราชการหรือสมัยดำรงตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และกระบวนการดำเนินงานที่หน่วยงานสังกัดแต่ละพื้นที่ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเพิ่มผู้แทนภาคประชาชนผู้อำนวยความสะดวกและงบประมาณเพื่อมีบทบาทในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

สุโท สาระจันทร์ (2542) “ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยโสธร” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาล และคณะ

เทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ส่วนภายในเขตท้องที่จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับสูง โดยความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล พบว่ามีความแตกต่าง

สุนทรชัย ขอบยศ (2554) “กระบวนการและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะในระยะแรกต้องพบกับความท้าทายหลายประการคือในมิติทางการเมืองท้องถิ่นจะมีการแข่งขันทางการเมืองของเทศบาลตำบลที่รุนแรงขึ้น ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นมากขึ้น ส่วนในมิติด้านการจัดบริการสาธารณะพบว่า บทบาทหน้าที่ของเทศบาลตำบลไม่ต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลมากนักแต่ที่กระทบโดยตรงคือ ปัญหาทางการคลังของเทศบาลตำบลซึ่งเมื่อได้รับตามการประมาณการและกระทบต่อการจัดบริการสาธารณะ ดังนั้นเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลควรตระหนักถึงเรื่องการกระตุ้นการทำงานของเทศบาลตำบลและใส่ใจต่อการทำหน้าที่นักการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น

สุนิสา เล้าวัฒนพงษ์ (2552) “ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับขีดความสามารถในการรับถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรับถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านอายุสถานภาพการสมรสระดับการศึกษาตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรับโอนถ่ายภารกิจอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

สุปรียา มนตรี (2557) “การควบคุมภายในกับประสิทธิภาพขององค์กร : กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทักษะทางวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังมีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในทางตรงข้ามทักษะด้านวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารการเงินและการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรแต่งตั้งให้มีผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบภายในโดยตรงและมีอิสระ

สุปรียา เอี่ยมวิวัฒนากุล (2555) “การยอมรับผู้นำสตรีของชุมชนในการดำเนินนโยบายท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครภูเก็ต” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การยอมรับผู้นำสตรีของชุมชนในการดำเนินนโยบายท้องถิ่นพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูงการยอมรับดังกล่าวเกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือ สตรีมีประสบการณ์ในการทำงาน มีการศึกษาที่ดีส่งผลให้สังคมเกิดการยอมรับผู้นำสตรีในการดำเนินนโยบายท้องถิ่นโดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพจน์ บุญวิเศษ (2547) “แบบแผนความคิดและรูปแบบผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยส่วนใหญ่มีแบบแผนความคิดที่จะนำไปสู่ความรู้ในแบบแผนความคิดเชิงระบบ และรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมทั่วประเทศส่วนใหญ่มีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมาคือรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย และกลุ่มผู้ร่วมงานต้องการรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยมากที่สุด และพบว่าแบบแผนความคิดที่จะนำไปสู่ความรู้มีความสอดคล้องกับรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงและควรจะเป็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพัตรา แก้วมุกดา (2545) “วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี เขาพระ สารีกา และ บ้านใหญ่ มีความคาดหวังที่จะเห็นการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เน้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ด้วยการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่ถูกต้อง และต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ รวมทั้งมีการตรวจติดตามการทำงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอจากการวิจัยคือ ควรให้มีการให้ความรู้ด้วยกระบวนการฝึกอบรม การจัด นิทรรศการ เอกสารแผ่นพับเผยแพร่เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

สุพัตรา ชิมคำ (2546) “การประเมินผลการดำเนินงานถ่ายโอนการพัฒนาเด็กจากกรมการพัฒนาชุมชน ไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาโครงการอาหารเสริม (นม)” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลการดำเนินงาน โครงการอาหารเสริมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการอาหารเสริมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ส่วนปัญหาในการดำเนินโครงการอาหารเสริมขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหานั้นด้านอัตราคนมากที่สุด จึงไม่สามารถรองรับภารกิจใหม่ที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากการพัฒนาชุมชนให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยปฏิบัติได้ อีกทั้งปัญหาจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนจึงไม่เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อพิจารณาเลือกชื่อประเภทของอาหารเสริม

สุพิชญา จารุพันธ์ (2549) “การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกกำหนดจากชนชั้นนำในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในส่วนของการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ การกำหนดนโยบายเพื่อการกระจาย และจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างลงตัวจนเป็นที่พอใจกับทุกกลุ่ม รวมทั้งนักการเมืองระดับชาติได้เข้ามามีบทบาทต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดเนื่องจากฐานคะแนนเสียง และผลประโยชน์ต่างๆ ของนักการเมืองระดับชาติ และนักการเมืองท้องถิ่นมีความทับซ้อนและเกี่ยวพันกัน

สุภาพร กล้วยดำรง (2552) “การรับรู้และความต้องการของประชาชนในการจัดสวัสดิการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลด่านสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปี 2551-2555” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ต่อลักษณะการจัดบริการสวัสดิการสังคมนั้นส่วนมากไม่ทราบว่าให้บริการ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการประชาสัมพันธ์ของบริการสาธารณสุขและเทศบาลเคลื่อน ส่วนแนวทางการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมนั้นประชาชนให้ความสนใจมากในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาว่าเทศบาลตำบลด่านสำโรงควรมีการติดตามสรุปผลการปฏิบัติงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการทำงานมาปรับปรุง

สุภาวดี ฉัตรจรูญกุล (2552) “ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับโอนสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามหาสารคามเขต 1 มีความคิดเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมรับโอนสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการวางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสม ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่จะได้รับการถ่ายโอน เช่น การจัดสรรบุคลากรให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ควรพัฒนาอาคารสถานที่ของสถานศึกษาให้ทันสมัยเพียงพอเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ควรจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาที่ชัดเจน โดยเน้นการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีวิสัยทัศน์ รวมถึงมีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร จัดการศึกษา สร้างวัฒนธรรมการบริหารแบบโปร่งใส ตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ของชุมชนและสังคมได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

สุมาลี ชาแสน (2548) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของ อบต. ชั้น 1 จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระดับความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพโดยรวมตามการรับรู้ของ อบต. และผู้นำชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพโดยรวมของ อบต. คือ ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน และการฝึกอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ สถานภาพสมรส

สุรศักดิ์ โตประสี (2553) “ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลมากในการบริหารงานคลังในทุกด้านโดยประสิทธิผลในการบริหารงานการคลังจำแนกตามภูมิหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลและภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานการคลังไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรลดอำนาจของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการขึ้นนำการบริหารและการอนุมัติเงินอุดหนุนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

สุระพี อาคมคง (2550) “รูปแบบความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่างภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าการให้ความร่วมมือด้านการวางแผนการศึกษา ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนา

ศักยภาพของตนเองในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาเพื่อจะได้นำความรู้ความเข้าใจไปพัฒนางานด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สุรัตน์ เข็นเสมอ (2550) “**ความพร้อมเพื่อรองรับนโยบายการกระจายอำนาจในเรื่องการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่นกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพร้อมในการรองรับนโยบายการกระจายอำนาจในเรื่องการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาสู่ท้องถิ่นนั้น โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สุริยา งามสำเร็จ (2547) “**ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการตลาดนัด ชุมชนจังหวัดชลบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการวางแผนงาน ปัจจัยด้านการจัดตั้งองค์กร ปัจจัยด้านการจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ปัจจัยด้านการควบคุม ปัจจัยด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เก็บค่าเช่าพื้นที่ขายสินค้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีได้คะแนนรวมตั้งแต่ในระดับปานกลางไปหาต่ำ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้ปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัจจัยด้านการวางแผนงานในการจัดการตลาดนัดชุมชนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของตลาดนัดมากที่สุด

สุริยา รักเจริญ (2549) “**ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) จังหวัดอุดรดิตถ์ ในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรดิตถ์ในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าควรประเมินความพร้อมและเตรียมความพร้อมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลก่อนที่จะกระจายอำนาจด้านสุขภาพ และควรกระจายอำนาจด้านสุขภาพให้เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมแล้วเท่านั้น

สุวรรณ อยู่รังสฤษฎ์กุล (2547) “**ทัศนคติของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ต่อนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นเห็นว่าลักษณะการปกครองของไทยในปัจจุบันมีการ

กระจายอำนาจเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นประเด็นว่ากรณีหน่วยงานต่างๆที่ต้องกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเตรียมพร้อม ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าควรให้ภาครัฐกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นดังกล่าวต้องให้การสนับสนุนทางด้านประมาณและบุคคลเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจอย่างเต็มที่ต่อไป

สุวิษ นัน โข (2557) “การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันโรคติดต่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานป้องกันโรคติดต่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ คือผู้บริหารให้ความสำคัญการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทำให้การมีส่วนร่วมและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ดีขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงและสนับสนุนด้านองค์ความรู้ทำให้การดำเนินงานป้องกันโรคติดต่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีประสิทธิภาพ

เสกสรร อริศรีสม (2545) “วิสัยทัศน์ในการบริหารงานสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิก อบต. ส่วนใหญ่ยังขาดวิสัยทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า วิสัยทัศน์ของสมาชิก อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรส การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมชุมชน ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมชุมชน แต่มีความสัมพันธ์กับอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การรับทราบ ข่าวสารในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมชุมชน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และ ทัศนคติของสมาชิก อบต. 5 ด้าน คือการจัดการมลพิษทั่วไป การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการ น้ำเสีย การควบคุมมลพิษทางเสียงและทางอากาศ นั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ

เสาวณีย์ สุขม่วง (2557) “สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมแล้วควรมีการพัฒนาบุคลากรทุกประเภทในสถานบริการสำหรับเด็กประถมวัยให้เป็นมืออาชีพและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม

กับช่วงวัยและสามารถหาได้ในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ในการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพอย่างมีความสุข

เสาวนีย์ อินทวัน (2553) “การตัดสินใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : 5 กรณีศึกษาในเขตภาคเหนือ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายโครงสร้างพื้นฐานนั้นส่วนใหญ่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทมากที่สุดรองลงมาคือข้าราชการประจำนักการเมืองระดับประเทศและนักธุรกิจเนื่องจากพวกเขาต้องการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งจึงต้องลงทุนด้วยการซื้อคะแนนเสียงหลังจากนั้นจึงหาทางถอนทุนคืนในรูปแบบของการคอร์รัปชันที่เอื้อประโยชน์ให้กับของพวกตนเอง ทั้งนี้อันเนื่องมาจากงบประมาณภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องมีเงินทอนให้กับนักการเมืองระดับประเทศผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างก็ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้เฉพาะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

หัชชากร วงศ์สายัณห์ (2557) “โลกทัศน์และมโนทัศน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่น: ศึกษาชุมชนในเทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปฏิสัมพันธ์ในชุมชนท้องถิ่นนั้นไม่ได้มีลักษณะที่เรียบง่ายเสมอไป หากแต่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและการต่อรองภายในโครงข่ายทางอำนาจที่ซับซ้อน ดังนั้นจึงไม่อาจมีตัวแสดงใดที่จะสามารถชักจูงการตัดสินใจของชาวบ้านภายใต้กรอบของระบบอุปถัมภ์และการซื้อเสียงแบบเด็ดขาดได้ ในทางตรงกันข้าม ชาวบ้านสามารถเชื่อมโยงตนเองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เข้าไปสู่สายสัมพันธ์ของระบบคุณค่าในท้องถิ่นซึ่งเป็นศูนย์กลางของความคาดหวังในการได้รับการตอบสนองต่อความปรารถนาและการยอมรับทางสังคมได้อย่างลงตัว ในขณะที่นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นเองก็ถูกกำหนดโดยความต้องการของชาวบ้านผ่านการใช้อำนาจในการเลือกตั้ง พลวัตของสังคมการเมืองท้องถิ่นที่ปรากฏนี้ จึงเป็นการสะท้อนถึงปฏิบัติการทางการเมืองของคนจนและคนชนบทในช่วงหลายปีที่ผ่านมาว่ามีลักษณะที่สามารถฉวยใช้ประโยชน์จากสิทธิอันชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าที่จะเป็นเพียงผู้ล้าหลังทางการเมืองดังที่วาทกรรมการซื้อเสียงได้พยายามอธิบายไว้

ภัฏฐกรม์ เกรือสาร (2556) “บทบาททางการเมืองของผู้นำชุมชนในเขตเลือกตั้งธงชัย จังหวัดลำปาง ต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด วันที่ 8 กรกฎาคม 2555” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาททางการเมืองของผู้นำชุมชนในตำบลธงชัย จังหวัดลำปางโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้นำชุมชนให้ความช่วยเหลือในงานขนบธรรมเนียมประเพณีของหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์

ของประชาชนในชุมชน และจัดหาเงินบริจาคหรือสิ่งของให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ผู้นำชุมชนในเขตตำบลทรงชัยมีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเป็นคะแนนและช่วยรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่าควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมืองโดยการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนผ่านองค์กรในชุมชน

อดิสร ภูกงน้ำ (2554) “การส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมและและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุการทำงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ ขาดบุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ขอให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้เพิ่มวงเงินจาก 500 บาท เป็น 1,000 บาท สมควรส่งเสริมด้านงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อที่จะให้มีโครงการเพิ่มขึ้นในปีงบประมาณ ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุ ส่งเสริมการ ตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายเป็นประจำรวมถึงประกวดผู้สูงอายุสุขภาพดี

อดุลย์ ขวัญมิ่ง (2552) “ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการถ่ายโอนสถานอนามัยให้องค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการถ่ายโอนสถานให้ องค์การบริหารส่วนตำบลภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดการงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านนโยบายและการบริหารทั่วไป ด้านการควบคุมป้องกันโรค ด้านการสุขภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถพยากรณ์ทัศนคติในการถ่ายโอนสถานอนามัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 13

อริตา อับดุลฮามิ (2555) “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านความมั่นคงและเสริมสร้างสันติสุขของเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านความมั่นคงและการเสริมสร้างสันติสุขพบว่ามีการกระบวนกรการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอุปสรรคของ

การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากการบริหารจัดการจัดการในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมนั้นควรปรับแนวคิดการมีส่วนร่วมโดยเน้นความครบถ้วนของกระบวนการและระดับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการและระดับการตัดสินใจที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

อริราช จารุโสภณ (2554) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณีป่าชุมชนเขาวง ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเฒ่าไม่ทราบบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการอนุรักษ์และการจัดการป่าชุมชนเขาวงนอกจากนี้ป่าชุมชนเขาวงน้ำเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ไม่ได้มีการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2542. ทำให้ข้อบัญญัติตำบลวังตะเฒ่าไม่ชอบด้วยกฎหมายและบังคับใช้ไม่ได้

อนงค์ เชียรไทย (2551) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบต่อการขยายผลโครงการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาพรวมการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมตามโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นการสนับสนุนงบประมาณจัดทำสวัสดิการให้คนพิการในชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ข้อเสนอแนะว่าโครงการนี้เป็นประโยชน์มากถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมสนับสนุนงบประมาณ และแผนประชุมจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายโครงการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

อนุ เจริญวงศ์ระยับ, จิษฎานุช แสงศรี และนันทิศา มาสงามเมือง (2554) “การประเมินผลการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการปลอดทุจริตคอร์รัปชัน” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนประเมินสูงสุด เป็นหน่วยงานที่มีระบบการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้ดี รวมถึงมีความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

อนุรักษ์ โคตรบรรเทา (2558) “ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการบันทึกบัญชีกับประสิทธิภาพการจัดท่างบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพการบันทึกบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดท่างบการเงิน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับศักยภาพ

การบันทึกบัญชีในทุกๆด้าน ส่งเสริมให้พนักงานบัญชีได้ตระหนักถึงการจัดกระบวนการทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้สามารถจัดท่างประมาณการเงินที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

อนุสรณ์ วิริยะวงศ์สกุล (2552) “**ความพึงพอใจในงานกับประสิทธิผลองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความพึงพอใจในงานของบุคลากรในองค์การอาหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประสิทธิผลขององค์การอาหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การมหาชนจังหวัดอยู่ในระดับสูง ผู้ทำวิจัยได้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาว่าให้ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้จากการนำวิจัยไปเสนอแนวทางแก้ไขให้บุคลากรในองค์การมหาชนจังหวัดเกิดความพึงพอใจในด้านต่างๆอันส่งผลสำคัญทำให้เกิดประสิทธิผลและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงเป้าหมาย

อภิชัย พูลศักดิ์ (2552) “**ความพร้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลมีความพร้อมในการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลระดับปานกลาง มีความรู้เกี่ยวกับการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลระดับต่ำ มีระดับขวัญและกำลังใจในการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลระดับปานกลาง และมีระดับทัศนคติในการ ถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลระดับปานกลาง เมื่อนำตัวแปรอิสระมาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความพร้อมในแต่ละตำแหน่ง พบว่า ขวัญและกำลังใจ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยนั้นควรมีการศึกษา ปัญหาอุปสรรคและข้อดีข้อเสีย จากหน่วยงานที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนนี้ และมีการถามความคิดเห็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลก่อนการถ่ายโอน

อภิชัย ศรีเมือง (2548) “**ปัญหาทางกฎหมายในการใช้อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพุทธศักราช 2540 และตามพระราชบัญญัติและกฎหมายในระดับรองต่างๆ มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการ

เลือกตั้งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ทำให้การดำรงตำแหน่งค่อนข้างล่าช้าเพราะต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน ดังนั้นควรเห็นแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีหลังการเลือกตั้ง

อรุณ อนุกุล (2552) “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของตำบลบางสระเก้าจากเดิมที่ผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเปลี่ยนมาเป็นการผลิตแบบพาณิชย์ที่เน้นการผลิตเพื่อขายเป็นหลักทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย โดยเฉพาะเรื่องปัญหาหนี้สินและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลงส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้นในชุมชนท้องถิ่นที่เริ่มแยกกันอยู่และขาดการเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงอาศัยเวทีประชาคมทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบลเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวมกลุ่มคนให้มาจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น

อลงกต วรกี (2540) “การกระจายอำนาจในองค์การกับประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้แทนขององค์กรเทศบาลส่วนใหญ่ประเมินว่าเทศบาลของตนมีประสิทธิผลภายในหน่วยงานระดับมาก สาเหตุที่เทศบาลมีการประเมินดังกล่าวส่วนหนึ่งน่าจะมาจากความต้องการปกป้ององค์การของตนเอง ซึ่งหมายถึงการมองว่าเทศบาลมีระดับประสิทธิผลและการกระจายอำนาจมากเป็นส่วนใหญ่ ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการบริหารและการปฏิบัติงานของหน่วยงานเทศบาลจึงควรมีการให้ความสำคัญต่อบัณฑิตด้านอื่น เช่น ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ เป็นต้น

อังคณา ประทุมทอง (2550) “การวางแผนการจัดการน้ำเสียของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเมืองพัทยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เมืองพัทยายังคงประสบปัญหาน้ำเสียดังเห็นได้จากคุณภาพน้ำทะเลบริเวณหาดพัทยาและบริเวณนาเกลือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ความไม่มีประสิทธิภาพของแผนการจัดการน้ำเสียของเมืองพัทยาส่งผลให้เกิดความไม่คุ้มค่าทางด้านการใช้ทรัพยากรและไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพ เงื่อนไขและข้อจำกัด พบว่าเมืองพัทยามีศักยภาพในการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการจัดการน้ำเสียเนื่องจากมีการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยว ประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหาน้ำเสีย มีองค์กรหรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในเรื่องการบำบัดน้ำเสียโดยตรง และยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

อัญญารัตน์ มาจันทร์ (2550) “การเมืองและการบริหารท้องถิ่นระดับจังหวัดภายใต้รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการเลือกตั้งโดยตรงนั้นจะมีการแข่งขันทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงที่ประชาชนสามารถเลือกพิจารณาว่าจะเลือกใครเข้ามาบริหารจังหวัด นอกจากนี้การใช้กระแสความนิยมในพรรคการเมืองระดับชาติส่งผลให้การแข่งขันทางการเมืองทวีความเข้มข้นมากขึ้น ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำและประเมินในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อาทิตย์ ผดุงเดช (2552) “ปัจจัยที่มีผลต่อความเสียหายในการเสียหายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการพิจารณาความเสียหายในการเสียหายพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเสียหาย โดยคำนึงผลดีต่อผู้อื่นเป็นผู้เสียหายยอมรับภาษีข้ามรุ่นและความเสียหายในการเสียหายให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยความเพื่อเพื่อโดยแท้ตามลำดับ การเสียหายในการเสียหายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้แนวทางของ "การจัดการภาครัฐแนวใหม่" มาเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้

อาภาวดี พรหมจอม (2547) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองนครพนม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้นโดยจัดสวัสดิการในสังคมหลายรูปแบบทั้งลักษณะให้บริการทางตรงและทางอ้อม ผู้ทำวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยว่าควรให้งบประมาณและการสนับสนุนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดสวัสดิการหรือส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้มากขึ้น

อาริยา สิทธีวรรณวงศ์ (2550) “ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยภายนอกมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ในระดับน้อย ส่วนปัญหาภายในส่งผลต่อปัญหาและประสัในการปฏิบัติงานในระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนมากกว่าปัจจัยภายนอก

อารียา โอบนิธิกุล (2548) “การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางบัวทอง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ฉบับปัจจุบันมาตรา 41 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและการจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาเทศบาลเมืองบางบัวทองและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นปานกลาง

อารีรัตน์ ภาคพิริยเจริญ (2555) “แนวทางการลงทุนการจัดตั้งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการขยะครัวเรือนขององค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า อบต.ขนาดเล็ก มีการนำทุนมนุษย์ ทุนทรัพยากร และทุนทางสังคม มาใช้เป็นทุนเพื่อเสริมสร้างข้อจำกัด โดยรูปแบบ การลงทุนจัดตั้งแวดล้อมศึกษาในการจัดการขยะครัวเรือน แบ่งได้ 2 รูปแบบคือ รูปแบบแรกเป็นร่วมลงทุนและร่วมขยายผล โดยการร่วมลงทุนมีลักษณะการลงทุนที่ อบต.ขนาดเล็กร่วมคิด ร่วมเตรียมคน ร่วมมือ ร่วมสนับสนุน และรูปแบบที่สองเป็นรูปแบบการจัดตั้งแวดล้อมศึกษาในการจัดการขยะครัวเรือน พบว่า มีจุดประสงค์เพื่อการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้กับประชาชนในพื้นที่และการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการจัดการขยะชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคน สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และคุณภาพชีวิตที่ดี มีกลุ่มเป้าหมายของโครงการแตกต่างกันไปตามบริบทชุมชนและสภาพปัญหาในพื้นที่

อาลิฟ ดลภาค (2554) “การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนในจังหวัดยะลา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความต้องการของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้จากการศึกษาผู้นำชุมชนกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นควรจะมีประสบการณ์ในการบริหาร มีการศึกษาขั้นต่ำคือระดับปริญญาตรี มีความพยายามมุ่งมั่นตั้งใจทุ่มเท เสียสละแรงกายแรงใจให้กับการทำงาน มีสติมีทักษะในการวางแผนวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบคอบรอบด้าน

อำนาจ ตาเม่น (2550) “การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบการให้บริการ

สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน ด้านการสร้างโครงสร้างพื้นฐานส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่ารัฐบาลควรจัดสรรสัดส่วนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น

อินทรา อินทรรัตน์ (2552) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเขตเมือง กรณีศึกษา : เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ มูลฝอยเขตเมืองในภาพรวม คือ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษาว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยแก่ประชาชน โดยใช้สื่อที่เข้าถึงประชาชนในชุมชนได้ง่าย และควรมีการวางแผนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมให้ตรงกับ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเขตเมืองมาก ยิ่งขึ้น

อุทัย ชัน โอฟาร (2547) “ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลางและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยได้แก่ความเพียงพอของงบประมาณ คุณภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ความเพียงพอของอุปกรณ์และยานพาหนะในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ความสะดวกของเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ อบต. ในการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า อบต. บ้านใหม่มีประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า อบต. อื่น

อุบล จันท์เพชร (2543) “ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมื่อนำอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้ในกลุ่มปานกลาง เจตคติในทิศทางบวกและการมีส่วนร่วมปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาปสรรคการดำเนินงานคือแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณในการดำเนินงานน้อยประชาชนขาดความรู้ ความไม่เข้าใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควรรวมทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการจัดประชุมและให้ความรู้เพิ่มเติมแก่สมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล รวมถึงส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนทำให้การดำเนินงานโครงการเมื่อนำอยู่ประสบความสำเร็จต่อไป

อุบล รังสิมันตุชาติ (2542) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี อำเภอยะนิงครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอยะนิงครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีรายได้เล็กน้อย สำนักงานหลายแห่งได้รับโอนมาจากสภาตำบลแบบไม่เป็นสัดส่วน อีกทั้งยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติงาน ได้แก่ โทรศัพท์รถยนต์และเครื่องกระจายเสียง อีกทั้งบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายระเบียบและ ข้อบังคับของทางราชการน้อย ดังนั้น เมื่อเวลาปฏิบัติงานมักมีความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้การปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามบทบาทและหน้าที่ นอกจากนี้ ด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เหมาะสมเพราะยังใช้โครงสร้างเดิมที่มี กำนันเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง ทำให้ในบางหน่วยงานกำนันจะไม่ กระตือรือร้นเพราะรอวันหมดวาระ

เอกวิทย์ ชีวีโรจน์ (2553) “ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองนารอง” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนารอง ได้แก่ ประชาชนส่วนมากไม่รับรู้ถึงหน้าที่ที่ตนเองได้รับ ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นส่งผลให้ประชาชนในเขตเทศบาลนารองขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มากพอ อันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนยังมีน้อย วิธีการและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วอาจกล่าวได้ว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังกล่าวเป็นเพียงแค่การกระจายอำนาจหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่เพียงรูปแบบเท่านั้น

เอื้ออารี จันทร (2557) “การพัฒนาระบบการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทักษะการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารเป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้ดูแลเด็กที่ต้องได้รับการพัฒนา ระบบการเรียนรู้จากการทำงานประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ งาน กิจกรรม บุคคล เทคโนโลยี และการประเมินผล ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาคผนวก ค

สรุปงานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ของแนวคิดท้องถิ่นนิยมกระแสหลัก จำนวน 216 เรื่อง

กตัญญู แก้วหานามและคณะ (2557) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในเขต เทศบาลเมืองในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านประชาชน พบว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมใน กระบวนการเริ่มต้นในการจัดทำแผนเท่านั้น สำหรับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่า เทศบาลเมืองจะมีส่วนร่วมในแง่ ของการเป็นเจ้าของภาพหลักในการจัดเวทีประชาคม และกระบวนการตามช่องทางต่างๆ ตามกฎหมาย ในส่วนของปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมที่สำคัญประกอบด้วย ประชาชนขาดความกระตือรือร้น ไม่สนใจที่จะเข้ามาส่วนในกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อตนเองจะมีเพียงแกนนำไม่กี่คนเท่านั้นที่เสนอความเห็นอยู่เป็นประจำแผนพัฒนาที่ชุมชนเสนอไปอาจจะไม่ได้รับการบรรจุเป็นแผนพัฒนาเทศบาลเสมอไป ส่วนปัญหาที่เกิดจากประชาชนโดยตรง ได้แก่ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคประชาชน ที่ยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้น ปัญหาที่สำคัญต่อมา คือ ปัญหาด้านงบประมาณเพื่อนำมาดำเนินการจัดทำโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาล และปัญหาเชิงทัศนคติฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ที่เป็นอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของภาคประชาชน

กรรณิกา สุทธิประสิทธิ์และคณะ (2555) “บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสารเคมีของเสียอันตราย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้นในการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจากกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตของของเสียอันตรายหรือมูลฝอยอันตรายที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยัง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน รวมถึงขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการกิจเฉพาะด้านและงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าควรจัดทำร่างกฎหมายหรือประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายต่อไป และควร

ผลักดันให้มีการดำเนินการกระจายอำนาจอย่างเป็นรูปธรรมโดยการเร่งถ่ายโอนบุคลากรและงบประมาณรวมทั้งควรส่งเสริมให้มีการศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีซึ่งใช้ต้นทุนเหมาะสมสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหา

กระทรวงยุติธรรม (2549) “รายงานการวิจัยเรื่อง : การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า กลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดมากที่สุด คือ วิถีชีวิตของชาวบ้าน อาทิ การนิเทศ หรือการต่อต้านผู้ขายยาเสพติดเมื่อได้รับโทษแล้วยังกลับไปติดอีก คนที่ยังมีความผูกพันกับชุมชนก็จะไม่กล้าทำอะไรที่ผิดไปจากความคาดหวังของชุมชน ส่วนกลไกที่มีความสำคัญรองลงมา คือ การอบรมสั่งสอนของครอบครัว หรือเครือญาติ แต่ผลที่เกิดขึ้นจะเฉพาะกับครอบครัวตัวเองเท่านั้น การป้องกันในระดับชุมชนจึงมีศักยภาพมากกว่า ส่วนกลไกทางสังคมที่น่าจะมีศักยภาพแต่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ คือ ความร่วมมือของกลุ่มผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น และกลุ่มเพื่อนในชุมชน

กระทรวงยุติธรรม (2548) “โครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ชุมชนบ้านคำมีต้นทุนหลักทางสังคมที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ คือ ความร่วมมือของคนในชุมชนอันประกอบด้วยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของชุมชน การประสานระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ความศรัทธาต่อแกนนำชุมชน และกิจกรรมกลุ่มทางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจ ส่วนปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านคำ คือ การยกระดับการไกล่เกลี่ยในคดี ปัญหาของเด็กเยาวชนและครอบครัว คือ ความกดดันทางสังคม การไม่รู้วิธีแก้ไขปัญหาความประพฤติ ในขณะที่แกนนำชุมชนก็ไม่มีมาตรการในการควบคุม ติดตามความประพฤติ ในส่วนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ประกอบด้วย การสะท้อนข้อมูลย้อนกลับสู่ชุมชน การทบทวนคุณภาพการไกล่เกลี่ยที่ผ่านมาของชุมชน การให้ความรู้การประชุมกลุ่มครอบครัว ชุมชน การสร้างเป้าหมายในชีวิตในอนาคตของชุมชน การประชุมชมหมู่บ้าน การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน การรายงานผลการประชุมต่อศาล การแก้ไขผลกระทบจากคำสั่งศาล การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสมานฉันท์ชุมชน การขยายเครือข่ายชุมชน ยุติธรรมสมานฉันท์ชุมชนสู่ชุมชนอื่นซึ่งการดำเนินการผ่านการประชุมกลุ่มครอบครัวชุมชนของชุมชนบ้านคำ ได้แก่ การประชุมชมหมู่บ้าน การประชุมกลุ่มครอบครัวชุมชน การประชุมติดตาม

ดูแล และกำหนดเงื่อนไขความประพฤติเด็กและเยาวชนเป็นระยะ ๆ ผลการดำเนินการปรากฏว่า แก่นนำชุมชน และประชาชนมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล ส่วนเด็กเยาวชน และครอบครัว รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความกดดันทางสังคม เข้าใจและยอมรับสังคมมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น แก่นนำชุมชนมีความมั่นใจในการดูแลเด็กและเยาวชนมากขึ้น และมีบทเรียนของชุมชนเพื่อไปดำเนินการแก้ไขปัญหาลูกหลานกลุ่มเสี่ยงของชุมชนในลำดับถัดไป

กฤษฎา อุทยานินและคณะ (2552) “ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในจังหวัดขอนแก่นที่เข้าร่วมโครงการ คือ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ การมีระบบการทำงานเป็นทีมระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้การดำเนินการจัดทำแผนมีทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น จัดทำบันทึกความเข้าใจในการให้ความร่วมมือและส่งเสริมด้านการศึกษา จัดทำในรูปของคณะกรรมการ ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางและไม่เป็นทางการ คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกัน การประสานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน การหารือและรายงานผลการดำเนินการระหว่างผู้กำหนดนโยบายและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ

กฤษณ์ พงศ์พิรุฬห์และมโน มณีฉาย (2557) “การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการระบบสุขภาพระดับตำบลภายใต้แผนการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (expenditure assignment) ควรยึดหลักเกณฑ์ของควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนเป็นหลักการพื้นฐาน การถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับความรับผิดชอบใหม่ๆ ที่ได้รับจากการถ่ายโอนนี้ และส่วนกลางควรพัฒนาระบบการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักการกำหนดภารกิจควรมีการจัดแบ่งลักษณะของบริการสาธารณะออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งบริการสาธารณะที่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มที่สองบริการสาธารณะที่เป็น

ของรัฐบาลแต่สามารถมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ท้องถิ่นทำแทนได้และกลุ่มที่สามบริการสาธารณะที่เป็นของรัฐและไม่อาจมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำแทนได้ ทั้งนี้ที่ผ่านมานานาชาติได้กำหนดภารกิจหน้าที่งานด้านสาธารณสุขระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าด้านการกำหนดนโยบายและการกำกับดูแล ควรเป็นภารกิจของทุกระดับตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคหรือจังหวัดและระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนด้านการบริหารจัดการและด้านการให้บริการ ควรเป็นภารกิจของระดับภูมิภาคหรือจังหวัดและระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กล้า ทองขาวและคณะ (2545) “โครงการการวิจัยและพัฒนาทักษะการทำงานด้านการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะเป็นชุมชนเข้มแข็งจะมีทักษะการทำงาน 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านเครือข่ายในชุมชน ทักษะด้านระบบข้อมูลข่าวสาร ทักษะด้านแผนงานและโครงการ ทักษะด้านบุคคลและทักษะเกี่ยวกับกระบวนการสังคม สำหรับตัวแบบการพัฒนาทักษะด้านการพัฒนาสังคมมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาสังคม, กระบวนการพัฒนาสังคม กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานและการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาทักษะ

กวินรัตน์ สุทธิสุคนธ์และคณะ (2557) “ศักยภาพขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพในชุมชน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรท้องถิ่นมีการจัดการดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพโดยใช้หลักการจัดการ 4 M ได้แก่ หนึ่งด้านบุคลากร คือ ผู้บริหารนายกเทศบาล อบต. และหน่วยงานสาธารณสุข อสม. ลงเยี่ยมบ้าน สองด้านงบประมาณ มีการสนับสนุนงบประมาณให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการส่งเสริมสุขภาพ สามด้านวัสดุอุปกรณ์ มีการแจกอุปกรณ์ และสี่ด้านการจัดการ มีการจัดตั้งโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดอบรมให้ความรู้แก่ อสม. สื่อสารประชาสัมพันธ์ บริการรถรับส่งผู้สูงอายุตลอด 24 ชั่วโมง ความต้องการของผู้สูงอายุทุพพลภาพ คือ ต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (day care center) ในชุมชน มีบุคลากรทางการแพทย์ หรือ ผู้ที่ผ่านการอบรมดูแลผู้สูงอายุสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาดูแล มีการปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเริ่มต้นเดือนละ 1,000 บาท และมีสายด่วนโดยตรงกับเทศบาล หรือ อบต. ในพื้นที่สำหรับติดต่อประสานงานเวลาฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้แก่ องค์กรท้องถิ่นไม่มีบุคลากรในการดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพ และขาดความร่วมมือจากบุคคลในครอบครัว ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ เครือข่ายภาคี ครอบครัวและชุมชน

ชน ควรบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ผู้ดูแล สันับสนุนเงิน หรืออุปกรณ์ ออกกำลังกายและเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งร่วมจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

กัลยา เทียนวงศ์และคณะ (2556) “การพัฒนาอุตสาหกรรมและภูมิภาคภายใต้นโยบายกระจายอำนาจ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล แม้รัฐบาลจะให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งปี พ.ศ.2552 แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดศักยภาพ และเกิดปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างระเบียบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นนั้นยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงเสนอว่ารัฐบาลต้องมีนโยบายการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมที่ชัดเจนและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายตั้งแต่ขั้นแรก และรัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กัลยารัตน์ ดารา และนพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ (2550) “การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาสาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ที่ศึกษามีปัญหาเรื่องปริมาณของขยะมูลฝอย เนื่องจากไม่มีการคัดแยกขยะ ประชาชนขาดความรู้ขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ขาดความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย กระบวนการศึกษาที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทัศนคติเพิ่มขึ้นรวมทั้งเกิดกิจกรรมต่อเนื่อง คือ ผู้นำชุมชนจะได้จัดทำหมวกเปลือกผลไม้และการคัดแยกขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะในโรงเรียน ส่วนเทศบาลมหาสารได้นำข้อเสนอไปบรรจุในแผนงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจำนวน 4 แผนงานในปี พ.ศ. 2551 และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

กุลธิดา ภูมั่ง (2558) “การศึกษารูปแบบการประเมินสมรรถนะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในจังหวัดชลบุรี” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการประเมินสมรรถนะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในจังหวัดชลบุรี มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป ผลกระทบและผลจากการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมาของพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตความรับผิดชอบด้วยการกระตุ้นจากหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริม ให้ความรู้แก่ชุมชน การให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผล

การดำเนินงาน และการได้รับประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานได้นำหลักการของ CIPP MODEL มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ ในการประเมินด้านบริบทจะประกอบด้วย การประเมินเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกลุ่มจังหวัด นโยบายของจังหวัด นโยบายของท้องถิ่น นโยบายของผู้บริหาร ประเมินมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงประเมินความเหมาะสมของโครงการระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าจะประกอบด้วย การประเมินด้านการบริหารจัดการทรัพยากร องค์การ ด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของบุคลากร การจัดโครงสร้างองค์การที่เหมาะสม การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอในการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณที่มาจากการสนับสนุนจากส่วนกลาง จากรายได้ขององค์การ และจากการสนับสนุนจากองค์กรเครือข่าย ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ แผนโครงการที่เกิดจากความเข้าใจของทุกฝ่าย ความยืดหยุ่นของโครงการ ความต่อเนื่องของนโยบายที่เคยได้ดำเนินงานที่ผ่านมา และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ในการประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การประเมินด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน ยุทธศาสตร์ การวางแผนพัฒนา 3 ปี การวางแผนการดำเนินงานขององค์การ การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาในระหว่างปฏิบัติงาน หรือใน ปีงบประมาณต่อไป การจัดการทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการดำเนินกิจกรรมหรือปฏิบัติตามแผน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ในการประเมินด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย การประเมินด้านการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์การ ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานตามโครงการของหน่วยงานต่างๆที่ได้บรรลุ และที่ไม่ได้บรรลุไว้ในแผนปฏิบัติราชการ การควบคุม และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบตลอดจนถึงการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แก้วตา จันทรานุสรณ์ (2555) “การใช้ทุนทางวัฒนธรรมในฐานะนวัตกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทการกระจายอำนาจ” ข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการวิจัย คือ มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารรัฐกิจแบบใหม่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนตามแนวทางการบริหารราชการที่ดี (good governance) สำหรับทุนทางวัฒนธรรมที่เทศบาลนครขอนแก่น

นำมาใช้อย่างมากในการสร้างภาพของสังคมเอื้ออาทร คือ เครือข่ายทางสังคมเชิงอุปถัมภ์ และทุนทางความคิดเกี่ยวกับเรื่อง “บุญ” ซึ่งถือว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ส่งเสริมเครือข่ายการมีส่วนร่วม กล่าวคือ เป็นการนำแนวทางการมีส่วนร่วมตามประเพณีดั้งเดิมมาใช้ส่งเสริมการบริหารรัฐกิจแบบใหม่ และยึดโยงความสัมพันธ์ของผู้คนด้วยความหมายของอำนาจบุญบารมีโดยปฏิบัติการผ่านพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของเมือง แม้กระบวนการดังกล่าวไม่ได้เป็นไปตามตรรกะสากลของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย แต่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการประชาสังคมแบบไทยนั้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในระบบครอบครัวเครือญาติ ระบบอาวุโส ระบบความหมายที่มาจากฐานความเชื่อศาสนา และอื่นๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ควรให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจในลักษณะเฉพาะถิ่นทั้งในมิติประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของคนกลุ่มต่างๆ และโครงสร้างอำนาจในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะพื้นที่ทั้งสองลักษณะนี้ต่างเป็นพื้นที่ที่มีการสอดประสานของทุนในลักษณะต่างๆ รวมทั้งเป็นพื้นที่ต่อรองทางวัฒนธรรมและช่วงชิงความหมายทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลาย

โกมล สนั่นก้อง (2543) “รูปแบบการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทรายและแม่แฝกใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมอาชีพเกษตรกรมีรูปแบบที่เป็นขั้นตอนที่สำคัญ คือ การสำรวจข้อมูลการเกษตรระดับครัวเรือน การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนการเกษตร การติดตามแผนระดับตำบลและหมู่บ้าน การเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ การสร้างและเสริมกลไกการจัดการปัญหา ร่วม การจัดทำแผนร่วมองค์การบริหารส่วนตำบลและพัฒนาโครงการ ตลอดจนถึงการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ การติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนา

โกวิท พวงงาม (2556) “การตรวจสอบและประเมินเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี” จากการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 404 แห่งที่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละจังหวัดในปี พ.ศ. 2555 พบว่า มีเพียง 204 แห่งที่มีความพร้อมและประสงค์ให้ตรวจสอบข้อมูลการปฏิบัติราชการ และตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมที่มีความเป็นนวัตกรรม โดย อปท. ร้อยละ 47 มีการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในด้านการมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารโดยจัดคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตให้บริการประชาชนในการสืบค้นข้อมูล มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนผ่านช่องทาง

ที่หลากหลาย มีการประเมินการปฏิบัติราชการขององค์กร โดยได้นำผลการประเมินมาปรับปรุง มีการรับเรื่องราวร้องทุกข์หลากหลายช่องทาง และมีการจัดทำบัญชีเรื่องราวร้องทุกข์และดำเนินการแก้ไข รวมทั้ง อปท.ขนาดใหญ่บางแห่งมีการจัดตั้งศูนย์ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) ยังมี อปท. ร้อยละ 53 ที่มีจุดอ่อนต้องปรับปรุงในด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ในศูนย์ข้อมูลให้พร้อมใช้งานได้ ข้อมูลที่ อปท.เผยแพร่แก่ประชาชนยังไม่เป็นปัจจุบัน บาง อปท. ไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และไม่ได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงหรือพัฒนางาน ในส่วนการรับเรื่องราวร้องทุกข์พบว่าแม้ว่าทุก อปท.จะทำบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์และดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่เรื่องที่ต้องดำเนินการแก้ไขไม่ค่อยตรงกับเรื่องราวร้องทุกข์ ในส่วนการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จนั้น อปท. แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็น อปท.ที่มีโครงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ริเริ่มใหม่ กลุ่มที่ 2 เป็น อปท.ที่มีโครงการต่อยอดจากโครงการที่ทำอยู่แล้ว นำมาพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ และกลุ่มที่ 3 กลุ่ม อปท.ที่มีโครงการส่วนใหญ่ มักเป็นงานประจำซึ่งมีความเข้าใจความเป็นนวัตกรรมท้องถิ่น คลาดเคลื่อน เข้าใจไม่ถูกต้อง รวมทั้งให้ อปท.พัฒนาโครงการหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการต่อยอด เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ หรือเป็นโครงการที่คิดใหม่ ริเริ่มใหม่ ให้มีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับ

โกวิท พวงงาม(2559) “การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษานำเสนอในการจัดการปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าสามารถดำเนินการได้หลายแนวทางทั้งการใช้กฎหมาย การใช้ภาคประชาสังคม การส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านกระบวนการศึกษาและการใช้ความเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบจัดการตนเองที่ถือเป็นการเสนอให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การควบคุม การกำกับดูแลและการตรวจสอบ ตัวอย่างของมาตรการระยะสั้นของแนวทางเหล่านี้ เช่น ให้ใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง การส่งเสริมรูปแบบวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการเปิดพื้นที่หรือเปิดเวทีให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ การส่งเสริมให้หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและปลูกฝังค่านิยมผ่านกระบวนการศึกษา การส่งเสริมโครงการ/กิจกรรมต้นแบบในกระบวนการดำเนินการจัดการในการแก้ไขปัญหาทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนมาตรการระยะกลาง เช่น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติให้ละเอียด การส่งเสริมให้ใช้การจัดการปัญหาทุจริตโดยภาคประชาสังคม เป็นต้น สำหรับมาตรการระยะยาวบางมาตรการต้องกระทำต่อเนื่องจากระยะสั้นและระยะกลาง

โกวิทย์ พวงงามและคณะ (2556) “การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์การจัดบริการสาธารณสุขในองค์กรส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดถ้าหากจะจัดบริการสาธารณสุขในรูปของโรงพยาบาลจะต้องร่วมมือกับเอกชนหรือรัฐว่าจ้างโรงพยาบาลเอกชนหรือรัฐร่วมดำเนินการ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ ส่วนเทศบาลนครหากมีงบประมาณเพียงพอในการจัดบริการด้านสาธารณสุขก็ควรดำเนินการในลักษณะดังกล่าวต่อไปหรือควรพิจารณาว่าจ้างแพทย์เฉพาะทางเข้ามาดำเนินการหรือการจัดตั้งกองการแพทย์ที่เทียบเท่ากับสำนัก ส่วนเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล เห็นว่า ควรจัดทำภารกิจด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการควบคุมโรคหรือจัดให้บริการสาธารณสุขในชั้นปฐมภูมิหรือการสาธารณสุขมูลฐาน ส่วนด้านการรักษาพยาบาลในการให้บริการตรวจรักษาโรคทั่วไปหรือคลินิกเฉพาะทางและการฟื้นฟูสภาพ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่จัดบริการสาธารณสุขในรูปของศูนย์บริการสาธารณสุขและ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งที่มีขีดความสามารถเท่านั้นที่จัดให้บริการในรูปของศูนย์บริการสาธารณสุขแต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้เท่ากับเทศบาลเมืองเทศบาลตำบล นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปรับ โครงสร้างและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความสอดคล้องกับขนาดพื้นที่และภารกิจ การกำหนดหรือสร้างแนวทางการปฏิบัติให้องค์กรส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขให้เกิดความชัดเจน จัดทำระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีด้านสุขภาพที่เชื่อมโยงถึงกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทรวงสาธารณสุข

กณพศ ลิทธิเลิศ รัชนิพร ศรีรักษา และทวีโชค เอี่ยมจรูญ (2559) “การศึกษานโยบายและการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรปราการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในการศึกษาเชิงปริมาณนั้นบทบาทของอบต. ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังคม คุณภาพชีวิต การรักษาความสงบเรียบร้อย ภาษา วัฒนธรรม จารีตประเพณี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเตรียมความพร้อมของอบต. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่ผลการศึกษาเชิงคุณภาพกลับขัดแย้งปรากฏว่า อบต. ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างจริงจัง มีการกำหนดนโยบายแต่ไม่มีการดำเนินการ เน้นการสร้างวัตถุ มองว่าองค์กรท้องถิ่นยังไม่เห็นผลกระทบจากการเข้าประชาคม

ประกอบกับเป็นเรื่องที่ยังมาไม่ถึงจึงไม่ให้ความสำคัญ และพบว่าปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อม คือ ทักษะการเรียนรู้ และการพัฒนาคน และความรู้เกี่ยวกับอาเซียนซึ่งสอดคล้องทั้งการศึกษาเชิงปริมาณ และคุณภาพ ส่วนปัจจัยภายนอก คือ การรับรู้ของประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการศึกษาทั้งปริมาณ และคุณภาพสอดคล้องกัน แนวทางการพัฒนารัฐบาลควรกำหนดนโยบาย มาตรการที่ชัดเจน และติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจัง

กรรชิต พิระภาค (2557) “การบูรณาการเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศร่วมกับชุมชนเพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่พูล และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์” งานวิจัยพบว่า การบริหารจัดการน้ำของคนในชุมชนท้องถิ่นที่สามารถที่จะนำน้ำมาใช้ประโยชน์มีอยู่ 4 รูปแบบหลักๆ รูปแบบแรกคือ กาลักน้ำเป็นการบริหารจัดการน้ำโดยนำน้ำจากพื้นที่ต่ำขึ้นไปใช้บนพื้นที่สูงโดยใช้เครื่องสูบน้ำและถังแก๊สหุงต้มช่วยในการเพิ่มแรงดันน้ำให้เพิ่มมากขึ้นในการที่จะนำไปใช้บนพื้นที่สูง รูปแบบที่สองคือ การนำน้ำจากพื้นที่ราบลุ่มไปใช้ประโยชน์ เช่น การใช้เครื่องสูบน้ำจากคลองชลประทาน สระ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำต่างๆ และใช้สายส่งน้ำเป็นตัวลำเลียงให้น้ำไหลเข้าไปยังแหล่งพื้นที่ทำการเกษตร และการใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะมีการสร้างฝายชะลอน้ำบนแหล่งต้นน้ำบนภูเขา เพื่อเก็บน้ำและเพื่อชะลอการไหลของน้ำไว้ในฤดูแล้ง และรูปแบบที่สี่คือ มีการสร้างแท่งซีเมนต์ สร้างฝายกักเก็บน้ำ รูปแบบที่สามคือ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ เพื่อกักเก็บไว้ในการทำเกษตรและนำไปใช้ผลิตน้ำประปาใช้ในหมู่บ้านส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เขต อบต. ฝายหลวง และอบต. แม่พูล แบ่งออกได้ 10 ประเภท พื้นที่รวมทั้งหมด 122,749.05 ไร่ โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีมากที่สุดคือ ป่าเบญจพรรณ พื้นที่ 42,929 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.97 รองลงมาคือ ทุเรียน พื้นที่ 41,552 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 33.85 หอม พื้นที่ 13,207 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.76 ลองกองพื้นที่ 11,701 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.53 ตามลำดับ ส่วนเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำ โดยสร้างชั้นข้อมูลของ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น หลังคาเรือน ถนน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลการใช้ประโยชน์ น้ำบนภูเขา เพื่อการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและตัดสินใจการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในอนาคต

จรวยพร ศรีศัลักษณ์และคณะ (2552) “ประสบการณ์การกระจายอำนาจด้านการบริการสาธารณสุขในรูปแบบการถ่ายโอนสถานีนอนามัย” งานวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข

ในรูปแบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจุดเปลี่ยนของการพัฒนาระบบสุขภาพ ที่ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชน กระบวนการถ่ายโอนนี้ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย ประโยชน์ กระบวนการที่จะดำเนินการ รวมถึงข้อพึงระวังและแนวทางแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการถ่ายโอน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัจจัยที่ช่วยในการสนับสนุนการถ่ายโอนให้ลุล่วงไปด้วยดีประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ เช่น การมีงบประมาณในการทำงานที่มากขึ้น มีอัตราตำแหน่งที่มากขึ้นประกอบกับความความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่สูงขึ้น หรือการมีสายบังคับบัญชาที่สั้นลง ทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น ส่วนในด้านคุณสมบัติเดิมและความพร้อมที่บังเกิดขึ้นในระหว่างเตรียมการ เช่น การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันอยู่แล้ว ผู้นำองค์กรมีภาวะผู้นำสูง มีการประชาสัมพันธ์ที่เป็นผล และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

จรัส สุวรรณมาลาและคณะ (2548) “โครงการวิถีใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจกับนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมด้านการเมืองท้องถิ่น ความปลอดภัย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษา การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคม การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การบริหารและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคลังท้องถิ่นและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับรัฐบาลที่สำคัญ คือ รัฐบาลควรถ่ายโอนสู่ท้องถิ่นมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น, ให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการภายในมากขึ้น, การติดตามประเมินผลกระจายอำนาจควรคำนึงถึง Maturity Effects รัฐบาลควรดำเนินนโยบายระดับชาติผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีมาตรการจูงใจมากกว่าสั่งการ รัฐบาลควรส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแบบสมาคมในท้องถิ่น, รัฐบาลควรใช้มาตรฐานกลางในการส่งเสริมหรือกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยความระมัดระวัง สำหรับข้อเสนอของงานวิจัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ผู้นำ/ผู้บริหาร/พนักงานท้องถิ่นควรปรับวิสัยทัศน์ใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรริเริ่มนวัตกรรมท้องถิ่นและควรพัฒนาเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเผยแพร่ความสำเร็จของนวัตกรรมให้ประชาชนได้รับทราบ

จรัส สุวรรณมาลา (2541) “ศักยภาพการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล” งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดสมรรถภาพทางด้านการบริหารการเงินอยู่มาก โดย

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถเร่งด่วนการเงินการคลังขององค์กรบริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบล 4 ประการ คือ หนึ่งการปรับปรุงขนาดที่เหมาะสมขององค์กรบริหารส่วนตำบลโดยส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่น้อยเกินความเหมาะสมรวมตัวกับองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล สองส่งเสริมการพัฒนารายได้ในเรื่องการพัฒนาระบบภาษีทรัพย์สินหรือส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของตนเอง เป็นต้น สามส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพด้านรายจ่ายโดยการลดการควบคุมด้านการโครงสร้างและการบริหารจัดการ ส่งเสริมดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก หรือการจ้างเหมาเอกชนจัดบริการ แทนการดำเนินการแบบครบวงจร สี่การปรับปรุงระบบเงินอุดหนุนจากรัฐบาลใหม่โดยระบบเงินอุดหนุนต้องเป็นเงินอุดหนุนที่ช่วยลดความแตกต่างหรือสร้างความเท่าเทียมในทางการคลัง เป็นระบบที่โปร่งใสมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนตรวจสอบได้ สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ระดับหนึ่งว่าจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลประมาณเท่าใด

จรัส สุวรรณมาลา (2544) “ระบบงบประมาณและระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลาย ๆ มิติไม่ว่าจะเป็นการจัดทำงบประมาณขาดการพิจารณาในเชิงเหตุผล การบริหารงบประมาณขาดประสิทธิภาพในแง่ของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเสนอโครงการมีความล่าช้าซ้อนและยากต่อการประสานงาน การไม่สามารถรักษาวินัยการคลังได้ ระบบงบประมาณไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจ นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่นต้องอยู่บนหลักการที่สำคัญสี่ประการ คือ หนึ่งเป็นระบบงบประมาณที่เน้นการรักษาวินัยทางการคลังทั้งในระยะสั้นและยาว สองเป็นระบบงบประมาณที่ส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณลงสู่กิจกรรมตามลำดับความสำคัญ สามส่งเสริมหน่วยปฏิบัติการให้ใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้และสี่เป็นระบบงบประมาณที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน

จรัส สุวรรณมาลา (2538) “ปฏิรูประบบการคลัง: กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวคิดการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายอำนาจที่ผ่านมาของประเทศไทย รวมทั้งได้วิเคราะห์เป้าหมายและกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านภารกิจของรัฐบาลระดับชาติและท้องถิ่น และแนวทางการปฏิรูประบบการคลังผ่านแนวทางและกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การกระจายอำนาจทางการคลัง การพัฒนาระบบเงินอุดหนุนจังหวัดและหน่วยการปกครองท้องถิ่น การพัฒนาระบบภาษีร่วม การปรับปรุงระบบงบประมาณของรัฐบาล

และระดับชาติ การพัฒนาระบบงบประมาณจังหวัด การพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น การพัฒนาระบบงบประมาณของหน่วยการปกครองท้องถิ่น การปรับปรุงระบบการบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่น การนำระบบการบริหารงานคลังสมัยใหม่เข้ามาใช้รวมทั้งการพัฒนาระบบควบคุมและประเมินผล

จรัส สุวรรณมาลา (2539) “เงินอุดหนุนท้องถิ่น ระบบงบประมาณเพื่อการกระจายอำนาจทางการคลัง: ประสบการณ์จากนานาชาติและแนวทางการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นเพื่อการกระจายอำนาจในประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่นที่ควรตั้งอยู่เป็นหลักการที่สำคัญ คือ หนึ่งมีลักษณะเชิงบูรณาการระดับพื้นที่ปฏิบัติการ โดยมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดและท้องถิ่นเป็นแนวทางชี้นำ สองระบบเงินอุดหนุนต้องช่วยลดช่องว่างทางกรคลังทั้งในด้านรายได้และรายจ่ายอย่างมีดุลยภาพ สามช่วยให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีความคล่องตัวและมีเสถียรภาพทางการคลังสูง สี่เน้นการควบคุมทางการคลังโดยวิธีการประเมินผลงานเป็นหลัก นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เสนอให้รัฐบาลใช้ระบบเงินอุดหนุนหลายประเภทร่วมกัน และรัฐบาลควรพัฒนาระบบการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้มีรายได้จากภาษีร่วมในสัดส่วนที่สูงพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับล่างควรให้มีรายได้จากภาษีร่วมและรายได้อื่น ๆ ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ในทางท้องถิ่นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของรายจ่ายประจำสำหรับจัดบริการสาธารณะพื้นฐานของท้องถิ่นรวมถึงควรใช้เงินอุดหนุนเป็นเครื่องมือในการสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการจัดบริการสาธารณะพื้นฐานระหว่างชุมชนและภูมิภาคต่าง ๆ

จรัส สุวรรณมาลา (2542) “แนวทางการจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐบาลระดับชาติ ภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าระบบการจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัดลงมามีแนวโน้มที่จะขาดประสิทธิภาพสูงเนื่องจากมีหน่วยจัดบริการประเภทต่างๆ มากจนเกินไป รวมทั้งมีความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอว่าควรมีการกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด การกำหนดขนาดการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด การจำแนกหน่วยการกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน นอกจากนี้ข้อเสนอทั้งสามประการแล้วผู้วิจัยยังเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายว่าควรมีการสร้างควมรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามประการ คือ หนึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบการปกครองท้องถิ่น สององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมรับผิดชอบในการดำเนินนโยบายของรัฐและสามรัฐรวมถึง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องร่วมกันรับผิดชอบเรื่องความเท่าเทียม คุณภาพและมาตรฐานของการบริการสาธารณะ

จรัส สุวรรณมาลา (2543) **“การปรับปรุงสมาคมนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย”** งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้สร้างข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงสถานภาพและบทบาทสมาคมนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยไว้ 6 ประการ คือ หนึ่งควรส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาล สองควรส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น สามควรส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ สี่ควรส่งเสริมการพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่นของเทศบาล ห้าควรส่งเสริมคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล และหกควรเป็นองค์กรตัวแทนของเทศบาลทั่วประเทศ

จรัส สุวรรณมาลาและคณะ (2544) **“การพัฒนาคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”** งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้สี่ประการเพื่อชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หนึ่ง มาตรฐานขั้นต่ำมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบบริหารราชการแผ่นดินและระบบเงินอุดหนุนท้องถิ่น สองระบบมาตรฐานขั้นต่ำมีมาตรฐานด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำได้ทั้งระยะสั้นและยาว สามระบบมาตรฐานขั้นต่ำมีความยืดหยุ่นและหลากหลายสามารถปรับใช้กับกลุ่มบริการและกิจกรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความต้องการของชุมชนรวมถึงศักยภาพในการจัดบริการของท้องถิ่นและสี่มาตรฐานขั้นต่ำให้สิทธิแก่ชุมชนในการเลือกใช้หรือไม่ใช้มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดขึ้น

จรัส สุวรรณมาลาและคณะ (2544) **“ระบบเงินโอนและเงินอุดหนุนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”** งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบเงินอุดหนุนในรูปแบบใหม่ คือ หนึ่งการแบ่งระบบเงินอุดหนุนออกเป็น 3 ระบบหลัก ๆ ประกอบด้วยเงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเป็นก้อนตามรายภาค (sectoral block grant) และเงินอุดหนุนเป็นรายโครงการ สองการกำหนดให้มีหน่วยบริหารจัดการเงินอุดหนุนหลายประเภท สามการพัฒนาระบบงบประมาณ ระบบบัญชีส่วนกลางและบัญชีส่วนราชการให้เป็นแบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (result-base budget) และสี่ให้มีการกำหนดกรอบการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเป็นก้อนตามราย

ภาคผู้ท้องถิ่นไว้ในกรอบการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าของสำนักงบประมาณและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบกรอบเงินอุดหนุนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี

จรัส สุวรรณมาลา (2556) “ก้าวข้ามกับดัก **Hamilton Paradox**: ผู้จังหวัดจัดการตนเอง” ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าระบบรวมศูนย์อำนาจล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาความแตกต่างหรือช่องว่างทางเศรษฐกิจ สังคมระหว่างจังหวัดทั้งแนวตั้งและแนวนอน การเมืองระดับชาติหรือรัฐรวมศูนย์แก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ไม่ได้และเป็นเหตุให้เกิดปรากฏการณ์ **Hamilton Paradox** ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบการคลังและระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง เพราะปรากฏการณ์นี้เป็นการบ่อนทำลายฐานเศรษฐกิจและฐานภาษีในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ให้อ่อนแอและลดน้อยถอยลงไป ทำให้จังหวัดต้องพึ่งพาการคลังของรัฐบาลในระดับชาติมากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้โอกาสที่จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ในทางการคลังก็จะค่อย ๆ หดหายไป ซึ่งในอนาคตรัฐบาลระดับชาติก็จะอ่อนแอลงไปด้วยเพราะเมื่อฐานภาษีในจังหวัดต่าง ๆ หดตัวหรือไม่สามารถขยายตัวได้ รัฐบาลระดับชาติก็มีรายได้จากพื้นที่น้อยลง ในขณะที่ต้องจัดสรรงบประมาณไปเลี้ยงดูจังหวัดต่าง ๆ มากขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุนี้จรัสจึงเห็นว่ารัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนนโยบายกระจายอำนาจใหม่โดยให้จังหวัดจัดการตัวเองและพึ่งตนเองทางการคลัง ให้มีรายได้หลักจากภาษีสรรพากรในจังหวัด และจังหวัดต่าง ๆ ต้องเริ่มต้นพัฒนาเศรษฐกิจและรายได้ของตนเองแทนที่จะพึ่งพางบประมาณจากส่วนกลาง ดังนั้นถ้ารัฐบาลสามารถกระจายอำนาจให้จังหวัดจัดการตนเองได้ จังหวัดต่าง ๆ จะสามารถทำหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจสังคมของตนเองได้แบบครบวงจรและเต็มความสามารถ โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือขึ้นต่อนโยบายการวางแผนของรัฐรวมศูนย์ในกรุงเทพฯ ฐานเศรษฐกิจและฐานภาษีในจังหวัดจะเติบโตได้ดียิ่งขึ้น ห่วงโซ่การผลิต รายได้ ตลาดภายในจังหวัดกลุ่มกลุ่มจังหวัดจะขยายตัวเติบโต ระบบเศรษฐกิจโดยรวมก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งปรากฏการณ์ **Hamilton Paradox** จะสามารถแก้ไขได้เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนว่าแต่ละจังหวัดจะต้องพึ่งพาตัวเองในทางการคลัง ต้องทำหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจ สร้างฐานภาษีและฐานรายได้ของตนเอง ใช้งบประมาณของตนเองในการพัฒนาพื้นที่เป็นหลัก จังหวัดและท้องถิ่นต่าง ๆ ระดับชาติและจังหวัด รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างจะสามารถทำหน้าที่ในขอบเขตของตนเอง ร่วมมือกันอย่างเท่าเทียมเสมอภาคและกำกับซึ่งกันและกัน ในเวทีการเมืองระดับชาติ ปรากฏการณ์แย่งชิงทรัพยากรจากส่วนกลางที่เรียกว่า **Hamilton Paradox** ก็จะหมดไป ทั้งนี้พรรคการเมืองและรัฐบาลชาติก็ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการกำหนดนโยบายแบบ “นโยบายชุดเดียว ใช้กับทุกจังหวัด” ต้องล้มเลิกความพยายามที่จะสร้าง “ความเสมอภาค”

ระหว่างพื้นที่ รัฐบาลควรปรับเปลี่ยนนโยบายไปสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ที่เฉพาะให้ชัดเจนมากขึ้น ช่วยเหลือพื้นที่ ๆ ล้าหลัง ด้อยพัฒนาให้ก้าวทันพื้นที่อื่น ๆ และสามารถจัดการตัวเองได้ในระยะยาว สำหรับพื้นที่จังหวัดที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ การเมืองระดับชาติควรปลดปล่อยให้ออกโอกาสในการจัดการตัวเองช่วยเหลือตัวเองให้เต็มความสามารถ ไม่ครอบงำ ควบคุมหรือแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมือง

จรัส สุวรรณมาลา (ม.ป.ป.) “จังหวัดจัดการตนเอง (Self-government Province)” ในบทความชิ้นนี้จรัสได้นิยามความหมายและรูปแบบของจังหวัดจัดการตนเองไว้ว่าหมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่เกิดขึ้นจากการรวม (merging) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดและหน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาคเข้ามาเป็นองค์กรเดียวกันมีอำนาจหน้าที่และขีดความสามารถในการจัดการพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีเบ็ดเสร็จ มีโครงสร้างทางการเมืองการบริหารใหม่ มีระบบบริหารงานบุคคลใหม่โดยจังหวัดสามารถจัดให้มีระบบบุคลากรกลาง (pool-down) ที่เอื้อให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ อปท.เขตพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์บุคลากรที่ขาดแคลนร่วมกัน และมีระบบการคลังและงบประมาณใหม่ที่เป็นอิสระของตนเองโดยใช้ระบบบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้จังหวัดจัดการตนเองควรมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการพื้นที่ของจังหวัดได้อย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน สวัสดิการสังคม ความปลอดภัยและการจัดการทรัพยากร กระทรวงและกรมในส่วนกลางซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจหรือมีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องเหล่านี้อยู่ในปัจจุบัน จะต้องถ่ายโอนหรือมอบอำนาจการจัดการในเรื่องเหล่านี้ไปให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการกำกับดูแลจังหวัดจัดการตนเองจะอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลที่มีหน้าที่ตามกฎหมายและดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล มีระบบปฏิบัติการตามที่กฎหมายกำหนดเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยศาลปกครองและกฎหมายอื่น ๆ ของรัฐ โดยจังหวัดสามารถร่วมทุนกับหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาสังคมได้

จรินทร์ บุญม๊ะยะ (2551) “โครงการศึกษา สรุบทบทเรียนและติดตามเพื่อพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา : การถ่ายโอนสถานีนามัยนาพุ ตำบลนาพุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี” ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ในพื้นที่ที่ศึกษามีสถานีนามัยจำนวน 2 สถานี มีเพียงสถานีนามัยเดียวที่สมัครใจถ่ายโอนไปยังองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น แต่อีกสถานีนามัยหนึ่ง ยังไม่ตัดสินใจร่วมในขณะนี้เนื่องจากหัวหน้าสถานีนามัยยังไม่มี ความ

เชื่อมั่นการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเกรงว่างานดูแลด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ทำมาได้ดีแล้วจะมีปัญหาอุปสรรค ส่วนสถานีนามัยที่พร้อมและได้ดำเนินการถ่ายโอนแล้ว เนื่องจากหัวหน้าสถานีมีความคิดว่าการร่วมงานกับ อบต. จะทำให้เกิดประโยชน์กับชุมชนได้เต็มที่ยิ่งขึ้น มีงบประมาณที่จะดูแลงานด้านสาธารณสุขให้ชาวบ้านและสามารถดำเนินงานได้รวดเร็วขึ้นไม่ต้องผ่านขั้นตอนยุ่งยากแบบเก่า รวมทั้งบุคลากรของสถานีนามัยก็สามารถจะขยายบทบาทและลักษณะสำคัญของการถ่ายโอนฯ ของพื้นที่นี้ ก่อนข้างจะมีลักษณะพิเศษหรือเป็นลักษณะเฉพาะ คือ ผู้บริหารในท้องถิ่นจากสถานีนามัย อบต. และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอมีความเป็นคนในเครือข่ายเดียวกัน ทำให้สามารถช่วยกันและร่วมกันทำงาน รวมทั้งแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

จรรยา ศรี ขายหาดและคณะ (2552) “ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กรณีเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเกิดขึ้นจากสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ เช่น จังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางทะเลแต่รายได้หลักจากการท่องเที่ยวมาจากเฉพาะการท่องเที่ยวทางทะเลเท่านั้น รวมถึงการขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น ดังนั้นจึงคณะผู้วิจัยจึงพยายามสร้างรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน กระทั่งเกิดกระบวนการจัดทำแผนผ่านขั้นตอนที่สำคัญ คือ เมื่อมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เฉพาะด้านที่ผ่านการประชาคมแล้วแต่ละหน่วยงานจะต้องนำโครงการที่หน่วยงานของตนเป็นผู้รับผิดชอบหลักบรรจุเข้าไปในแผนพัฒนาของแต่ละหน่วยงาน ทั้งในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล แผนของเทศบาลและแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นแต่ละหน่วยงานจะต้องดำเนินงานตามแผนของตน และหากมีปัญหาอุปสรรคจะต้องมาประสานทบทวนแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

จักรกฤษณ์ โพธิ์แพงพุ่ม (2551) “โครงการศึกษาสรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติไปเทศบาลตำบลวังศาลา ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การถ่ายโอนอนามัยเฉลิมพระเกียรติไปเทศบาลตำบลวังศาลามีการดำเนินงานที่สำคัญอยู่ 3 ระยะ คือ ระยะที่หนึ่ง เมื่อรับการถ่ายโอนแล้วในระยะเริ่มต้นการจัดการที่ให้เป็นไปตามระเบียบทั้งเรื่องคน เงิน และงานยังไม่มีเอกสารคู่มือที่ชัดเจนทำให้การดำเนินงานต้องใช้การประสานงานและตัดสินใจภายใต้ความสัมพันธ์เดิมและรอความชัดเจนระยะที่สอง มีการจัดการระบบเรื่องของคน เงิน งานเริ่มเข้าที่ เจ้าหน้าที่อนามัยต้องปรับตัวให้เข้ากับ

วัฒนธรรมองค์กร ทางเทศบาลสนับสนุนนโยบายให้ดำเนินงานคล่องตัวขึ้น บุคลากรที่ถูกถ่ายโอนมีความสุขกับการปฏิบัติงานเพราะได้รับการสนับสนุน พนักงาน งบประมาณซึ่งเอื้ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้บริการ รวมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานได้ครอบคลุมภารกิจของการบริการด้านสุขภาพและอนามัย ส่วนระยะที่สามเป็นระยะท้ายของการศึกษาพบว่า การให้บริการและผู้บริการเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายมีแนวโน้มดีขึ้นในระดับดีมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการของสถานียามีแผนที่ตรงกับท้องถิ่นทำให้การเข้าถึงพื้นที่มีมากกว่าเดิม และตรงตามความต้องการของประชาชน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตและติดตามเพิ่มเติมอีก กล่าวคือ การพัฒนาความรู้และทักษะการดำเนินงานใหม่ ๆ ของเจ้าหน้าที่สถานียามี การให้คำปรึกษาจากนักวิชาการ สาธารณสุข การพัฒนาของเทศบาลที่มุ่งหวังให้สถานียามีพัฒนาไปสู่สถานพยาบาลของชุมชน

จิตประพัฒน์ สายโสภณและคณะ (2557) **“ปัญหาและแนวทางแก้ไขของการกระจายอำนาจด้านการเงินและการคลังไปสู่องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตจังหวัดนนทบุรี”** งานวิจัยชิ้นนี้เห็นว่าเพื่อให้การบริการสาธารณะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องกำหนดขนาดของการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรบริหารส่วนตำบล คือ การกำหนดระดับความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการทรัพยากรและจะทำให้ทราบความจำเป็นในการจัดหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแหล่งต่างๆ ดียิ่งขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะหากยังไม่มี ความชัดเจนของภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบดูแลจะทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการกำหนดแหล่งรายได้ที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามไปด้วย รวมทั้งอาจทำให้ขาดหลักเกณฑ์ที่กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบก่อนการกำหนดรายได้และอาจเป็นการสร้างภาระทางการคลังที่มากเกินไปสำหรับทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลเองในอนาคต

จิรศักดิ์ บางท่าไม้ (2555) **“การเตรียมความพร้อมการยกฐานะองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล กรณีศึกษาอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”** ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ข้อดีของการยกฐานะคือการบริหารงานเกิดการบูรณาการ จำนวนสมาชิกสภาลดลงสามารถกู้เงินมาพัฒนาท้องถิ่น และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มขึ้น ส่วนข้อเสียคือ ไม่มีตัวแทนในหมู่บ้านเข้าไปบริหารงาน เกณฑ์ลดหย่อนภาษีบำรุงท้องที่ลดลงและไม่อยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายผังเมือง การขุดดินและถมดิน และควบคุมอาคาร สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ และเห็นด้วยในการยกฐานะเป็นเทศบาล

จิรายุ ทรัพย์สิน (2545) “การพัฒนาประชาธิปไตยในมิติของการปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษา : การปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดสุรินทร์เป็น
 จังหวัดที่มีการปกครองส่วนท้องถิ่นดีพอสมควร โดยได้มีการปรับบทบาทขององค์การบริหารส่วน
 จังหวัดให้มีหน้าที่ดูแลงานที่มีลักษณะต้องทำร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
 รูปแบบเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล การปกครองส่วนท้องถิ่นสุรินทร์ให้ความสำคัญกับ
 การกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
 ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักตนเองและมีความผูกพัน ห่วงใยและต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการ
 แก้ไขปัญหาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง
 และพัฒนาในลำดับต่อไป

จุมพล หนิมพานิชและคณะ (2545) “**โครงการการเพิ่มพูนศักยภาพ ความพร้อม และ
 ทักษะในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาของจังหวัดน่าน**” งานวิจัยชิ้น
 นี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัญหาการบริหาร
 และจัดการทั่วไป ปัญหาความพร้อมของทรัพยากรและปัญหาทักษะการบริหารจัดการ สำหรับการ
 เพิ่มพูนศักยภาพความพร้อมและทักษะการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การ
 เพิ่มพูนศักยภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล การเพิ่มพูนด้านความพร้อมของ
 ทรัพยากรและการเพิ่มพูนด้านทักษะการบริหารจัดการทั่วไปของประธานสภาองค์การบริหารส่วน
 ตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนของรูปแบบการ
 บริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสม คือ รูปแบบที่ให้ความสำคัญกับเรื่องศักยภาพ
 ภายในและภายนอกขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงทรัพยากรการบริหารและทักษะการ
 บริหารจัดการทั่วไป

จุมพล หนิมพานิชและบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547) “**แนวทางการกำกับดูแลองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540**”งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า
 ความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นก่อนมีการใช้
 รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ในภาพรวมนั้นมีลักษณะที่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคควบคุมดูแล
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ แต่หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 กลุ่ม
 ตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกประเด็นทั้งการปกครองท้องถิ่นเป็นการเปิด
 โอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อมในการกำหนดวิถีชีวิตของคนใน
 ท้องถิ่นและท้องถิ่นควรมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง ทั้งหลักเกณฑ์การกำกับดูแลจะต้องเป็นไป

เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศโดยรวม สำหรับแนวทางในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นไปตามกฎหมาย ส่งเสริมให้องค์กรอิสระเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาคควรช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของการให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ท้องถิ่น การกำกับดูแลต้องทำตามความจำเป็นที่กฎหมายบัญญัติ ควรมีความสัมพันธ์ในลักษณะของการกำกับดูแลมากกว่าการควบคุมและการกำกับดูแลควรเป็นไปในแง่ของการช่วยส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการตัวเองเพิ่มขึ้น

จุมพล หนีมพานิชและบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2548) “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน : ศึกษาเฉพาะภาคเหนือ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาธุรกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดการเรื่องการเงิน ในส่วนบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนตามบทบาทที่สามารถดำเนินการได้อย่างมาก คือ การส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้มีบทบาทในการผลิต การแปรรูปและการถนอมอาหารเพื่อจัดจำหน่าย รวมทั้งบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งบทบาทในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและเพื่อเกษตร แนวทางในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมทั้งทางด้านการผลิต การตลาด การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ การแปรรูป ออกแบบบรรจุหีบห่อผลผลิต การพัฒนาฝีมือแรงงาน การบริหารจัดการต้นทุน รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำและสมาชิก

จุมพล หนีมพานิชและบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2549) “แนวทางการพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าในเรื่องการวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามขั้นตอน ส่วนทักษะการบริหารจัดการและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมโดยรวมในระดับปานกลางและการสร้างเครือข่ายกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่ามีความจำเป็นสำหรับปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนยังขาดมาตรฐานด้านคุณภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขาดการประสานความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยเสนอว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมด้านของที่ระลึกพื้นเมือง ด้านแหล่งหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการ

ท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในชุมชนและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล

จุไร ทัพวงษ์และคณะ (2554) “**แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคนอื่น ๆ**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าอุปสรรคสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การบริหารทั่วไป การบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ความหลากหลายของนักเรียน การให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ คณะผู้วิจัยเสนอว่าแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้าน การศึกษา บูรณาการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านเข้ากับการพัฒนาด้านการศึกษา มี ระบบการทำงานเป็นเครือข่าย มีการกำหนดนโยบายแนวทางการจัดการศึกษา มีบุคลากรที่มีความสามารถและเพียงพอ จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษา เป็นต้น

ฉมนันท์ แก้วอินตะ (2556) “**ความล้มเหลวและปัญหา อุปสรรค ของการนำแผน ผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2552 ไปปฏิบัติในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจและไม่มีการศึกษาแผนผู้สูงอายุอย่างจริงจัง ทำให้การนำแผน ผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความล้มเหลว เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ รวมถึงและการอบรมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง รวมถึงไม่มีงบประมาณใน การดำเนินงานเพราะยังไม่ได้รับการสนับสนุนที่พอเพียงเชิงนโยบายจากรัฐ ผู้วิจัยเสนอว่าองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เน้นการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้การทำงานมี ประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

ชลธาร วิศรุตวงศ์และคณะ (2552) “**ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและ ประสานแผนพัฒนาจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัย สำคัญในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบไปด้วยปัจจัยภายในองค์กร อาทิ ตัว ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ กล้าตัดสินใจ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดทำและประสาน แผนพัฒนาฯ ต้องรอบรู้ทั้งกฎหมาย กฎระเบียบ ความรู้รอบตัว เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอกองค์กร

คือ กฎหมาย กฎ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ที่มีการกำหนดคู่มือการจัดทำแผนไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่ในระหว่างปีงบประมาณมักจะมีหน่วยงานราชการของรัฐบาลอื่น ๆ แทรกแซงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น มติคณะรัฐมนตรี การสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอิสระและไม่ให้ความสำคัญต่อนโยบายในการจัดทำและประสานแผนเท่าที่ควร เป็นต้น

ชลิดา ศรมณี, เดช อุณหะจิริงรักษ์, บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, จักรภพ ศรมณี, พีระพงศ์ ภักดิ์ศรี, วิโรจน์ ก่อสกุล และเฉลิมพล ศรีหงส์ (2555) “รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ อบต. ได้จัดทำไปแล้วส่วนใหญ่นั้นเป็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค ในส่วนการก่อตัวของนวัตกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของประชาชนที่เห็นชอบร่วมกันในเวทีประชาคมหมู่บ้าน ส่วนกลยุทธ์การตัดสินใจของ อบต. ในการที่จะเลือกนวัตกรรมใด ๆ เป็นการตัดสินใจตามความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนที่ตกลงกันในเวทีประชาคมหมู่บ้าน นอกจากนี้ ยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ว่านักศึกษานั้นเห็นด้วย และพึงพอใจกับนวัตกรรมต่าง ๆ รวมถึงเวทีประชาคมหมู่บ้านว่ามีผลกระทบอย่างสำคัญต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของแต่ละตำบล

ชัยพงษ์ สำเนียง (2556) “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภาคประชาชน และการขยายพื้นที่ทางการเมืองของประชาชน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดช่องว่างของการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างเมืองกับชนบท ซึ่งนับวันยิ่งกว้างขึ้นอย่างน่าตกใจ และปัจจัยของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ได้ทำให้เกิดคนกลุ่มใหม่ทั้งในเมืองและชนบท ที่มีความตื่นตัวและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้เข้ามาใช้พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นสนามของการต่อรองที่สำคัญได้ทำให้เกิดพื้นที่ที่ประชาชนได้ปกครองตนเองรวมถึงกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยสามารถเลือกผู้ที่จะเข้าไปบริหารและสมาชิก และสามารถตรวจสอบถ่วงดุล ฯลฯ ซึ่งเกิดจากกลไกที่กฎหมายกำหนด และการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนมาอย่างยาวนานการเข้าไปสู่พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนผ่านความสัมพันธ์ที่หลากหลาย อาทิเช่น สร้างอำนาจต่อรองให้ประชาชนผ่านการเลือกตั้งและการเล่นการเมืองผ่านความสัมพันธ์ผ่านกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่เปิดที่ประชาชนใช้เป็นพื้นที่เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐบาลแบบใหม่ได้ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นสูง ในแง่ที่ไม่พัฒนา

เป็นระบบราชการที่ดึงตัวเป็นองค์กรกึ่งรัฐกึ่งสังคมมีนวัตกรรมใหม่ ผู้บริหารและสมาชิกเป็นคนในพื้นที่ ฯลฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะสามารถเป็นองค์กรของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ชาญ ดันติธรรมถาวรและคณะ (2554) “รูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของเทศบาลนครรังสิต” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแต่ก็ยังบริหารและจัดการศึกษาภายใต้ระบบราชการ แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การออกประกาศ กฎกระทรวง การตราพระราชกฤษฎีกา รวมถึงการจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน การเปลี่ยนระบบการจัดสรรทุนจากเดิมที่จัดสรรผ่านด่านอุปทานหรือสถานศึกษาเป็นหลักมาเป็นการสนองทุนผ่านด่านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน และจากการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของเทศบาลนครรังสิต คณะผู้วิจัยเห็นว่าระดับหรือประเภทการศึกษาที่เทศบาลรังสิตควรเข้ามาลงทุนตามลำดับ คือ การศึกษาประเภทศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน การศึกษาระดับอนุบาล การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหารที่คณะผู้วิจัยนำเสนอในครั้งนี้ คือ การปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน กรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การออกกฎกระทรวง และวิธีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณจัดการศึกษา การผลักดันให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

เชิดชาย ดวงภมร (2551) “โครงการศึกษา สรุปรูปเทียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: สถานีนามัยบ้านโกรกลิงขร ตำบลด่านทับตะโก อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การที่สถานีนามัยบ้านโกรกลิงขรถ่ายโอนไปองค์การบริหารส่วนตำบลด่านทับตะโก เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 เมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังก่อนการถ่ายโอนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่คาดหวังว่าจะสามารถถ่ายโอนได้อย่างราบรื่น มีความเบ็ดเสร็จในการถ่ายโอน มีความพร้อมสามารถปฏิบัติงานได้ทันที แต่เมื่อถ่ายโอนมาแล้วประสบปัญหาการวางกรอบปฏิบัติงานก็ยังไม่ชัดเจนทั้งเรื่องระเบียบด้านงบประมาณและบุคลากร การถ่ายโอนมีความล่าช้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้เตรียมความพร้อมก่อนการถ่ายโอน โดยจัดทำระเบียบด้านงบประมาณและบุคลากร เพื่อให้ผู้รับการถ่ายโอนสามารถดำเนินการได้ทันที

ญาเรศ อัครพัฒนานุกูล (2556) “การกระจายอำนาจกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี” การวิจัยชิ้นนี้มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า การกระจายอำนาจได้ทำให้ความเข้าใจต่อการเมืองภาคประชาชนของชาวบ้านดีขึ้น โดยกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองและมีฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบริหารจัดการในระดับที่ใกล้ชิดได้มากขึ้นรวมไปถึงท้องถิ่นยังถือเป็นเวทีการเมืองระดับย่อยที่ประชาชนสามารถเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทต่างๆ ได้มากขึ้น นอกจากนี้ ความชอบธรรมหรือความเป็นเลิศขององค์กรปกครองท้องถิ่นก็มาจากภาพลักษณ์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างไรก็ดีแล้วแต่ภาพรวมการดำเนินงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ต่างๆ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรณีศึกษาพบว่ากลับไม่ได้นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคประชาชน ตามตัวชี้วัดที่ได้ตั้งไว้ ทั้งในมิติการส่งเสริมให้เกิดการกำกับ ดูแล ควบคุม นักการเมืองระดับชาติ/ท้องถิ่น การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง และการส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมรวมกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน/ท้องถิ่น นอกจากนี้ ปัญหาต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นปัญหาโครงสร้างและการบริหารงานของการกระจายอำนาจ ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมเชิงอำนาจของการเมืองท้องถิ่น และปัญหาการขาดกระบวนการที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ได้กลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างการเมืองภาคประชาชน ด้วยเหตุนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

ฐิตารัตน์ ศรีวัฒนพงศ์ (2554) “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ประชาธิปไตยที่กินได้: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชนดงภูโหล่นของหมู่บ้านโนนศาลา ตำบลลำโรง อำเภอฟิโรทัย จังหวัดอุบลราชธานี” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าหมู่บ้านโนนศาลานั้นได้รับสิทธิในการทำให้ประชาธิปไตยกินได้ แต่ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการและรักษาความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าชุมชนด้วยตัวเองได้ เนื่องจากขาดความสามารถในการบังคับใช้ธรรมนูญป่าชุมชน และไม่สามารถแก้ไขปัญหาอันเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการป่า เช่น ปัญหาการเสื่อมโทรม ปัญหาการบุกรุกของชาวบ้าน และคนภายนอก เป็นต้น ประชาธิปไตยที่ควรจะเป็น “กินได้” จึงกลายเป็น “ไม่ได้กิน” เนื่องจากขาดความสามารถในการบริหารจัดการ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าปัญหาต่าง ๆ นั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายในเป็นหลักมิใช่ภายนอก หนทางในการแก้ไขจึงต้องเริ่มจากภายในสร้างความตระหนักรู้ ความรู้สึกร่วมถึงสิทธิชุมชน และสิทธิในการ

จัดสรรทรัพยากรในชุมชน ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือจากนักวิชาการ หรือกลุ่มประชาสังคม ภายนอกเพื่อช่วยสร้างความตระหนักรู้ดังกล่าว นอกจากนี้ก็ควรสร้างการเรียนรู้ในการบริหารจัดการป่าร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น กรมป่าไม้ หรือภาคีป่าชุมชนจากส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้

จิตติเทพ สิทธิยศและคณะ (2557) “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการในการก่อหนี้และสถานะหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: นัยสำหรับการบริหารความเสี่ยง” การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้เลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่งเป็นตัวอย่างในการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษาส่วนใหญ่มีกระบวนการก่อหนี้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยไม่มีปัญหา Adverse Selection และ Moral Hazard การก่อหนี้ส่วนใหญ่ นำไปใช้ในโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น ส่วนการศึกษาสถานะหนี้คงค้าง พบว่า ในปี พ.ศ.2554 มีหนี้คงค้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 36,639,089,426 ล้านบาท โดยแหล่งเงินกู้หลัก ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทยและเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของหนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เมื่อรวมหนี้คงค้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ากับหนี้สาธารณะ สัดส่วนหนี้ภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ร้อยละ 60

จิตติเทพ สิทธิยศและคณะ (2559) “แนวทางการส่งเสริมความเป็นอิสระทางการคลังด้านรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าท้องถิ่นยังมีข้อจำกัดทางด้านรายได้ โดยมีสาเหตุหลักมาจากกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ปฏิบัติตาม หากมีการปรับปรุงกฎระเบียบของรัฐบาลส่วนกลาง จะช่วยทำให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดเก็บรายได้ได้เพิ่มขึ้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่พบว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ให้ความสำคัญกับแนวคิด Libertarian Paternalism ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการออกแบบมาตรการที่ไม่ใช่กฎหมายเพื่อจูงใจให้ประชาชนและธุรกิจเสียภาษีและ ค่าธรรมเนียม และ นอกจากนี้ผลการศึกษา ยัง พบว่า ท้องถิ่นยังไม่มี ความเข้าใจที่ชัดเจนในนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ณรงค์ บุญสวขัญญ (2553) “โครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่ภาคใต้” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า มีโครงการเป็นนวัตกรรมในการบริการสาธารณะ จำนวน 13 โครงการจาก 12 อปท. ที่จะวิเคราะห์ใน 2 ประเด็นคือ การก่อเกิดและพัฒนาการของโครงการและปัจจัย

ความสำคัญในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ดังนี้ การก่อเกิดและพัฒนาโครงการ มีลักษณะร่วมกัน คือ ประการแรก เกิดจากภาวะขาดแคลน ปัญหาหรือวิกฤติที่ ชุมชนท้องถิ่นและอปท.เผชิญอยู่ โครงการนี้จึงเป็นสร้างกลไกการแก้ไขปัญหา วิกฤติในระดับชุมชนท้องถิ่น ประการที่สอง โครงการพัฒนาจากการต่อยอดหรือประสานงานโครงการมาจากกลุ่ม องค์กร หน่วยงานอื่น ๆ ประการที่สาม พัฒนาการโครงการมาจากองค์ความรู้ที่สร้างไว้แล้วหรือขับเคลื่อนให้วิสัยทัศน์ร่วมเกิดเป็นจริง ประการที่สี่ เป็นการเริ่มให้มีพื้นที่ทางสังคมตามกระแสนิยม เพื่อให้เกิดการยอมรับในทางการเมืองโดยชุมชนท้องถิ่นหรือสาธารณะได้ประโยชน์ส่วนปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ประการแรก มีการบูรณาการดำเนินงานหรือ “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ” กับหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติการกิจ หรือโครงการร่วมกัน โดย อปท. เป็นแม่ข่ายบริหารจัดการทางสังคมในการปฏิบัติงานร่วมซึ่งพบได้ใน อปท. ระดับบน ส่วนอปท. ระดับล่างต้องสร้างความสัมพันธ์เชิงภาคีในการสร้างข่ายความสัมพันธ์เพื่อปฏิบัติ สำหรับการเชื่อมโยงเครือข่ายแบบเป็นทางการต้องมีผู้ผลักดันที่เคร่งครัดในการดำเนินงานผูกพันให้ อปท. ต้องปฏิบัติ ประการที่สอง มีลักษณะการบริหารจัดการที่ใช้ทั้งกระบวนการบริหารจัดการภายในแบบใหม่ ๆ โดยการให้กลุ่ม องค์กร สถาบัน อื่น ๆ ภายในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนถึงผู้นำตามแบบธรรมเนียมและผู้นำทางการเมืองที่ยอมรับของคนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ใช้ระบบคุณค่าที่ประกอบด้วยกลุ่มทางสังคมและปัจเจกบุคคลในชุมชนอันเป็นกลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในชุมชนท้องถิ่นหรือกระบวนการดำเนินมาจากการมีส่วนร่วมและความร่วมมือด้วย ประการที่สามมีเป้าหมายที่แน่ชัดแต่เป้าหมายนั้นอาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปสู่เป้าหมายอื่น เช่นเดียวกันมีกลไกกระบวนการดำเนินงานในระยะแรกเริ่ม แต่เมื่อบริบทหรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจึงมีการปรับเปลี่ยนกลไกกระบวนการหรือปรับปรุงกลไกกระบวนการนั้นให้เหมาะสมไปด้วย นั่นคือทั้งเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานมีความเป็นพลวัตอย่างพอเพียง ประการที่สี่ เจตจำนงของฝ่ายการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความชัดเจนในความต้องการสร้างผลงานหรือสร้างการยอมรับจากผลการดำเนินงานตามภารกิจ ขับเคลื่อนความสำเร็จในการยอมรับจากประชาชนทางการเมืองด้วยภารกิจ และโครงการปรากฏอยู่ในแผนและข้อบัญญัติของ อปท. ประการที่ห้า ความสำเร็จของโครงการ คือ การยอมรับจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยที่การได้รับการยอมรับปรากฏการณ์ชัดเจนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ดวงตา โนวาเชค ยุพเยาว์ ไตศิริ อำนวย วัฒนกรสิริ และบุณรดา ตรองจิตต์ (2529) “การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์” งานวิจัย

ชั้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในการจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่พบนั้นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของอบต. ในจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับแนวทางในการจัดการที่เหมาะสมของอบต. คือ การสร้างความร่วมมือ และเครือข่ายร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชนในพื้นที่ หน่วยงานรัฐบาล องค์กรไม่แสวงหาผลประโยชน์ และ อบต. เป็นต้น รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทรัพยากร การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านวิชาการ การมีผู้มีความรู้เฉพาะทาง รวมถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนา สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

ดวงมณี เลาวกุล (2555) “การปฏิรูปการกระจายอำนาจการคลังสู่ท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ากลไกขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานให้สอดคล้องกันทั้งในระดับรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานศึกษานี้ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังในประเทศไทย เพื่อทราบถึงสถานะและความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถสร้างความเข้มแข็งและความเป็นอิสระทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ในที่สุด

ดำรง วัฒนาและคณะ (2544) “ระบบการจัดการท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เห็นถึงตัวแบบที่เหมาะสมของระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี ที่ประกอบด้วยเครือข่าย ความร่วมมือของภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชนและประชาสังคมต่าง ๆ ในท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ โดยแต่ละภาคส่วนจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกันและการใช้กฎเกณฑ์ที่มีอยู่ร่วมกันเพื่อต่อรองและตกลงกัน ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ศักยภาพและขีดความสามารถ บุคลากร มาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการให้บริการสาธารณะ โดยรัฐบาลควรพัฒนานโยบายเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นไปสู่ระบบการจัดการท้องถิ่นที่ดี สำหรับประเด็นที่ควรให้ความสนใจ คือ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีทั้งในทางการเมือง ระบบราชการและภาคธุรกิจที่สอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง การแก้ไขข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่น การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความยืดหยุ่น การพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน รวมถึงการติดตามประเมินผล เป็นต้น

ดำรงศักดิ์ จันโททัย (2547) “การสร้างผลสัมฤทธิ์ในการรับภาระการกระจายและถ่ายโอนงานจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสู่ส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการถ่ายโอนงานมายังองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การสร้าง และเตรียมความพร้อมให้กับอบต. เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่หน่วยงานถ่ายโอนจำเป็นจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ และสอนงานอย่างใกล้ชิดจนกระทั่งอบต. เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและมีความพร้อมที่จะรับงานใหม่ที่มีมาตรฐานด้านเทคนิควิชาการค่อนข้างสูงต่อไป ในเรื่องการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้บรรลุผลของเกณฑ์มาตรฐานที่ส่วนกลางกำหนดก็มีความจำเป็นทั้งเกณฑ์ความพร้อม ความชัดเจนของลำดับขั้นในการถ่ายโอนงาน การสนับสนุนบุคลากรในการทำงานอย่างเพียงพอ และเหมาะสม รวมทั้งงบประมาณที่จำเป็น ตลอดจนการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบให้เอื้อต่อการถ่ายโอนงานที่จำเป็น งานวิจัยเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการถ่ายโอนงานไว้ว่าคณะกรรมการที่รับผิดชอบควรที่จะตระหนักถึงปัญหาในการถ่ายโอนงาน และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง รวดเร็ว เช่นเดียวกับส่วนกลางที่ต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การลดขนาดของส่วนกลาง และภูมิกาศนั้นก็มีความจำเป็นในทิศทางที่สอดคล้องกับภารกิจที่ถูกถ่ายโอนไป และองค์กรภาครัฐในภาพรวมก็ควรจะมีทิศทางการทำงานเดียวกันคือมุ่งไปที่ยุทธศาสตร์ของชาติ

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ (2546) “การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลระดับ อบต: การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการที่ อบต. จำนวนหลายพันหน่วยเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และส่วนใหญ่มีขีดจำกัดด้านบุคลากร เงินทุน ข้อมูล และความรู้ในการปรับปรุงให้ อบต.เข้มแข็งเพื่อทำงานแบบยุทธศาสตร์เชิงรุกจึงเป็นภารกิจอันหนัก การเรียนรู้ควบคู่การทำงาน (learning by doing) และ การทำงานเป็นทีม เป็นแนวทางที่จะเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำงานของ อบต.แม้ว่าจะมีจุดอ่อน คือ อบต.บางแห่งอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจยากจนทำให้การจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอ กับการจ่าย จนบางครั้งมีการเสนอแนะให้มีการยุบรวม อบต.บางแห่งที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไปรวมกับเทศบาล การทำงานของ อบต.หลายแห่งเป็นแบบผูกขาดไม่แข่งขันกัน บางครั้งมีการขัดแย้งในการทำงานระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับข้าราชการประจำ การกำกับพนักงานถูก

ควบคุมจากส่วนกลางแทนที่จะเป็นจาก อบต.เอง แต่ก็ยังมีข้อดีหรือจุดแข็ง คือ อบต. เป็นองค์กรขนาดเล็ก ที่มีการทำงานเป็นอิสระ ใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว การวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้ดำเนินการตามเป้าหมายของโครงการ นั่นคือ การเรียนรู้ร่วมกันกับท้องถิ่นเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงและปรับปรุงระบบการทำงาน ของ อบต. ให้ดีขึ้น

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ (2548) “การสนับสนุนธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชน: การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น ระยะที่ 2” งานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีที่ต้องเน้นการให้บริการมากกว่าการปกครองและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ที่ผ่านมาระบบการดังกล่าวกลับไม่เกิดขึ้นจริงที่เป็นเช่นนั้นเพราะมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำที่ไม่เชื่อถือซึ่งกันและกัน ประชาชนไม่ไว้วางใจ องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่มีความโปร่งใส รวมถึงไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเท่าที่ควร ในขณะที่ฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มองว่าประชาชนไม่สนใจเพราะห่าง แต่ทำมาหากินด้วยเหตุนี้งานวิจัยจึงเสนอว่าควรจะสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนให้มีเครือข่ายสถาบันที่เพิ่มความรู้ให้พนักงานท้องถิ่น การสนับสนุนให้มีการบันทึกความรู้จากนวัตกรรมในท้องถิ่น เป็นเอกสารแผ่นพับหรือวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่ให้เข้าใจท้องถิ่น

ศุภณีย์ สุวรรณ (2548) “การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคำพองให้เป็นต้นแบบในการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม” ผู้วิจัยพยายามนำเสนอว่าในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรป่านั้นควรเริ่มจากการเปิดพื้นที่ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ตัวแทนจากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ตัวแทนจากบุคลากรจากโรงเรียนในชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด รวมทั้งเป็นการสร้างความหลากหลายในองค์กรประกอบของผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งนี้ตัวแทนของแต่ละภาคส่วนควรคำนึงถึงสัดส่วนตัวแทนของผู้หญิง ภายหลังจากมีผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมได้เกิดปฏิบัติการในหลายรูปแบบทั้งการสร้างกฎ ระเบียบ กติกาเพื่อเข้าใช้ประโยชน์ในป่าชุมชน การทำประชาพิจารณ์ การช่วยป้องกันไฟป่า เป็นต้น

เดช พุ่มทูลและอนุสรณ์ ไชยพาน (2551) “โครงการศึกษา สรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนอนมัยไปยังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา : การถ่ายโอน

สถานีอนามัยคลองตาบุตร ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในกระบวนการดำเนินงานถ่ายโอนสถานีอนามัยไปองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ประชาชนส่วนใหญ่รับทราบข่าวเรื่องการถ่ายโอนและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลรวมถึงแสดงความเห็น แต่ขาดการตัดสินใจร่วมและการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านสุขภาพของรวมถึงกิจกรรมต่างๆด้านสาธารณสุข เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการถ่ายโอนในประเด็นต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่หลังการถ่ายโอนอยู่ในระดับดีมาก การถ่ายโอนครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการภายใต้หลักการคณะกรรมการและวิธีการตามนโยบายรวมถึงมติร่วมของกระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คณะผู้ศึกษาชี้ให้เห็นว่าการถ่ายโอนเป็นเรื่องจำเป็นและถูกต้อง ที่จะตอบสนองประชาธิปไตยของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการมีส่วนร่วม หากแต่ ส่วนกลาง มีนโยบายที่ชัดเจน ไม่เร่งรัด และ ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างรัดกุม (communication process) ทุกขั้นตอน สมควรที่จะใช้ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ (formal - informal process) กระบวนการคิดค้นนโยบายและกระบวนการถ่ายโอนของประเทศในเรื่องนี้เหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมโลกและสังคมประเทศปัจจุบัน ผ่านการทบทวน ศึกษาแบบแผนตัวอย่างมาเพียงพอที่จะริเริ่มต่อไป กรณีศึกษาครั้งนี้ จึงสามารถเป็นบทเรียนให้การคิดปฏิบัติการ การถ่ายโอนสำหรับงานสาธารณสุข หรืองานอื่นๆในทั้งระดับท้องถิ่น จังหวัด หรือประเทศ

ตระกูล มีชัย (2545) “การประเมินความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย ช่วง พ.ศ.2540-2544” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ามีความต้องการให้มีการปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงแต่ฝ่ายสภาท้องถิ่นยังอ่อนแอ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาสภาท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ผลของการกระจายอำนาจยังส่งผลต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งในบางพื้นที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องให้คงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเอาไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอว่าเสนอให้มีการจัดสรรอำนาจใหม่ในตำบลหมู่บ้านใหม่ โดยปรับการปกครองรูปแบบหมู่บ้านให้มีลักษณะของการปกครองตนเองเพื่อคงไว้ซึ่งบทบาทของผู้ใหญ่บ้านและการแก้ไขกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่เพื่อจัดวางความสัมพันธ์ทางอำนาจในตำบลใหม่

ตระกูล มีชัย (2548) “การเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล” การศึกษาครั้งนี้ตระกูลได้เปรียบเทียบการเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างการ

เลือกตั้งโดยอ้อมกับการเลือกตั้งโดยตรงโดยตระกูลชี้ให้เห็นว่าในช่วงที่มีการเลือกตั้งโดยอ้อม ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีการหาเสียงในลักษณะญาติพี่น้องของผู้สมัครช่วยกันหาเสียงซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีบทบาทสูง ลักษณะการหาเสียงเน้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลในหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติ ผู้รับเหมาท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น ตระกูลชี้ให้เห็นว่าในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษานักการเมืองระดับชาติ กลุ่มผู้รับเหมาระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่างฝ่ายต่างส่งคนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและหากสามฝ่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับท้องถิ่นและกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ในลักษณะต่างตอบแทน, ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์, ความสัมพันธ์ด้านผลประโยชน์ ส่วนพฤติกรรมในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนมีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งการซื้อขายเสียง ระบบเครือญาติ ความเกรงใจ การประกาศสังกัดกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง ผลงานในอดีต ทั้งนี้ตระกูลชี้ให้เห็นว่าลักษณะของการขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด กลุ่มผลประโยชน์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งผลกระทบตามมาของการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การแสวงหาประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของประโยชน์ต่างตอบแทนใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลและลักษณะที่สองเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนในการเป็นฐานเสียงของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตระกูล มีชัยและจุมพล หนิมพานิช (2545) “การสำรวจสถานภาพพัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นพัฒนาการของการกระจายอำนาจในแต่ละยุคสมัยโดยแบ่งพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยออกเป็น 5 ระยะ คือ ยุคแรกเป็นการปกครองท้องถิ่นก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ยุคสองการกระจายอำนาจยุคการปกครองอำมาตยาธิปไตยที่มีการจัดตั้งสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ต่อการกระจายอำนาจก็เข้าสู่ยุคมืดหลังการก้าวขึ้นสู่อำนาจของจอมพลสฤษดิ์และจอมพลถนอม ยุคสามเป็นการกระจายอำนาจในยุคประชาธิปไตยแบ่งบานโดยมีการออกกฎหมายตั้ง

หมู่บ้านอาสาพัฒนาเป็นหน่วยการปกครองตนเอง โครงการเงินผันกับการเพิ่มบทบาทสหกรณ์ การปรับปรุงการปกครองกรุงเทพมหานคร การปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น ยุคสี่เป็นการกระจายอำนาจยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ และยุคห้าเป็นการกระจายอำนาจยุคการกลับมาของการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ก้าวสู่ยุคการรับประกันหลักการปกครองตนเองของการปกครองท้องถิ่น

ตระกูล มีชัย (2558) “การสังเคราะห์การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะ” การศึกษาครั้งนี้ตระกูลวิเคราะห์ให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ ตามการถ่ายโอนภารกิจในมิติต่าง ๆ เช่น การขาดเจตนาธรรมและความมุ่งมั่นในการถ่ายโอนภารกิจ การที่มีภารกิจถ่ายโอนไปยัง อปท. โดยเฉพาะภารกิจที่ใช้งบประมาณ ในการลงทุนทำบริการสาธารณะสูงแต่ส่วนราชการมิได้ถ่ายโอนงบประมาณไปให้เพียงพอกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น หรือมี ปัญหาที่เกิดจากการตีความภารกิจที่จะถ่ายโอนว่าเป็นภารกิจด้านความมั่นคง ปัญหาด้านบุคลากรที่ต้องถ่ายโอนควบคู่ไปกับการถ่ายโอนภารกิจ ปัญหาการถ่ายโอนให้ไม่ครบกระบวนการของภารกิจ การดำเนินงาน ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ปัญหาทัศนคติของข้าราชการที่สังกัดราชการส่วนกลาง ที่มักมองว่าศักยภาพของพนักงานท้องถิ่นน้อยกว่าส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี ปัญหาที่เกิดจากองค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการภารกิจที่ได้รับ การถ่ายโอน, การไม่มีการถ่ายโอนบุคลากรของส่วนราชการไปยัง อปท. ที่รับการถ่ายโอนภารกิจ, อปท. ไม่มีการจำแนกบทบาทหน้าที่ในการภารกิจถ่ายโอนเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการภายใต้การจัดสรรงบประมาณ อปท., การพัฒนาทรัพยากรบุคคล อปท. เพื่อให้มีความสามารถในการจัดทำภารกิจยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร, ผู้บริหาร อปท. ให้ความสำคัญกับภารกิจถ่ายโอนด้านโครงสร้างพื้นฐานหรือภารกิจขนาดใหญ่ที่ผูกพันงบประมาณดำเนินการตามภารกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากนี้ ตระกูลได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนภารกิจในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การแก้ไขปัญหที่เกิดการส่วนราชการเจ้าของภารกิจถ่ายโอน เช่น เร่งรัดในการดำเนินการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินการตามภารกิจที่ถ่ายโอนไปแล้วให้แก่ อปท. การพัฒนาขีดความสามารถของ อปท. ควรกระจายไปยังพื้นที่ในระดับภูมิภาคหรือกลุ่มจังหวัด ภารกิจที่ถ่ายโอนไปแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วนตามกระบวนการให้ส่วนราชการเจ้าของภารกิจเร่งดำเนินการถ่ายโอนให้ครบตามกระบวนการ เป็นต้น รวมถึงการแก้ไขปัญหที่เกิดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ต้องมีการจัดระบบบริหารจัดการภารกิจให้ชัดเจนระหว่างภารกิจที่ได้รับ การถ่ายโอนกับภารกิจที่เป็นหน้าที่ดำเนินการเองของ อปท., ทบทวนเกี่ยวกับขนาด ศักยภาพการบริหาร ศักยภาพการคลังของ อปท. ท้ายที่สุดตระกูลวิเคราะห์ว่ามีบริการสาธารณะหลายภารกิจที่มี

ปัญหา ดังนั้น จึงเสนอให้ยุติการถ่ายโอนภารกิจนั้น ๆ ภายใต้หลักการว่าบริการสาธารณะที่ไม่ควรถ่ายโอนให้อปท.ขนาดเล็ก บริการสาธารณะที่ควรยุติการถ่ายโอนให้อปท. บริการสาธารณะที่ควรปรับเปลี่ยนหลักการและวิธีการถ่ายโอน บริการสาธารณะที่ควรผลักดันให้มีการถ่ายโอนต่อไป

ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ (2547) “แนวทางการประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในบริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: สัมเคราะห์จากบทเรียน 3 กรณีศึกษา สถาพัฒนาหมู่บ้านหนองโก เครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำแม่ปิงตอนบน องค์การชุมชนประมงพื้นบ้าน จังหวัดปัตตานี” การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าจากการวิเคราะห์ระบบการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยนำเข้าซึ่งประกอบไปด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ทรัพยากร รัฐและองค์กรชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายอำนาจ การสร้างเครือข่ายและอื่นๆ ส่งผลให้เกิดเป็นกิจกรรมโครงการต่าง ๆ การทำงานร่วมกันเกิดเครือข่าย การใช้ทรัพยากร ข้อตกลงร่วมกัน สำหรับผลิตผลและผลสะท้อน คือ ความเข้าใจท้องถิ่น ความร่วมมือในท้องถิ่น ความเป็นอยู่ที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน ผู้วิจัยยังได้เสนอว่าปัจจัยที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจอย่างยั่งยืนประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ความคิดริเริ่ม มาตรการการเคลื่อนไหวทางสังคมรวมถึงการสนับสนุนทางการเมืองโดยใช้ปัจจัยเหล่านี้เป็นกรอบในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทของการกระจายอำนาจภายใต้การมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค ความพร้อม ความเชื่อมั่น ความสมัครใจ การพัฒนาศักยภาพ

ทวีศิลป์ กลุณภาค (2553) “การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน” งานวิจัยชิ้นนี้เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จ 1 แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ประสบความสำเร็จ 1 แห่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ประสบความสำเร็จทุก ๆ ด้าน สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความหลากหลายของช่องทางในการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารในชุมชน การติดต่อสื่อสารในชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มทางสังคมและกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณธิรภัทร์ ลอยวิรัตน์, วาสนา บันลือหาญ และปริยานุช วัฒนกุล , (2553) “บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง

กับบทบาทที่เป็นจริงในด้านนโยบายส่งเสริม และพัฒนาปทุมชนแบบมีส่วนร่วม ด้านแผนงาน/โครงการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามตรวจสอบ พบว่า บทบาทที่คาดหวังต่อด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ในขณะที่บทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่ค่อยแน่ใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ดังกล่าวส่งผลให้บทบาทในการปฏิบัติจริงจึงอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

ท้าววัฒน เหล่าสุวรรณ และพูนพจจักร สิทธิ (2555) “ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองก่อนได้รับเลือกตั้งมีสองรูปแบบที่สำคัญคือ รูปแบบการเปิดตัวทางการเมือง มีลักษณะสำคัญคือ ออกพบปะประชาชนในพื้นที่ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่ม บริจาคเงิน หรือสิ่งของ ส่วนรูปแบบการหาเสียงทางการเมือง มีลักษณะสำคัญคือ หาเสียงโดยวิธีเคาะประตูบ้าน ประชาสัมพันธ์ตัวเองให้ประชาชนได้รู้จัก เปิดเวทีปราศรัย ใช้เงินจูงใจในการลงคะแนน แต่รูปแบบสำคัญภายหลังการได้รับเลือกตั้งสะท้อนออกมาสองรูปแบบคือ รูปแบบการทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มีลักษณะของการทำตามหน้าที่ตามตำแหน่งของตน และรูปแบบการรักษาคะแนนนิยม หรือสร้างคะแนนนิยม เป็นลักษณะของการออกพบปะประชาชน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่เป็นต้น สำหรับกลยุทธ์ที่ใช้ก่อนได้รับการเลือกตั้ง จะมุ่งเน้นไปที่การได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่ที่สม่ำเสมอ สร้างทีมงาน หรือเครือข่ายในหมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์ตัวเองเป็นระยะ ขอคะแนนความสงสาร มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อม ส่วนภายหลังการเลือกตั้งจะเน้นไปที่การทำตามบทบาทหน้าที่เป็นหลัก เช่น ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความช่วยเหลือประชาชน สร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเป็นระยะ ทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่เน้นสั่งการสร้างความใกล้ชิดกับประชาชน ยึดประชาชนเป็นที่ตั้ง ใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือแสวงหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ไททัศน์ มาลา (2556) “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ : สัมพันธภาพและการเปลี่ยนแปลงในเชิงอำนาจ” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า สัมพันธภาพในเชิงอำนาจทางการเมืองมีการผสมผสานทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะรูปแบบใหม่นั้นได้แก่ ชื่อเสียงหรือผลงานทางการเมืองของผู้สมัครแต่ละคน นโยบายของผู้สมัครแต่ละคน กระแสความนิยมต่อกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้สมัคร ชื่อเสียงของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด รวมทั้งอิทธิพลจากแนวคิดการตลาดการเมืองที่ผู้สมัครเสนอขายแก่ประชาชน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อ

การเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพในเชิงอำนาจทางการเมือง ได้แก่ ชื่อเสียงของพรรคการเมือง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และแนวคิด การตลาดการเมือง

ไททัศน์ มาลาและคณะ(2556) “แนวทางในการจัดการอุทกภัย: กรณีศึกษาเทศบาลนคร นนทบุรี” ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอุทกภัยของ เทศบาลนครนนทบุรีมีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ มีมาตรการป้องกันและลดผลกระทบโดยการประเมิน ความเสี่ยง การสร้างความรู้ความเข้าใจและการตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย การมีการเตรียมความพร้อมของเทศบาลและประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการอยู่กับน้ำ การมีการ จัดการภาวะฉุกเฉินหรือการสูบน้ำท่วม และการมีการจัดการหลังภัยพิบัติอย่างเหมาะสม ในส่วน ของปัญหาอุปสรรคในการจัดการอุทกภัยของเทศบาลประกอบด้วยปัญหาด้านการบริหารจัดการ งบประมาณระหว่างเกิดภัยพิบัติซึ่งมีข้อจำกัด, ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นผลตามมาจาก อุทกภัย, การขาดวัสดุอุปกรณ์และกำลังคนในการทำงานช่วงวิกฤติ การแตกรั่วใหม่ๆของแนวคัน กั้นน้ำและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอในการจัดการอุทกภัยของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าควรมีการวางแผนบริหารจัดการอุทกภัย การสร้างภาวะผู้นำในช่วง วิกฤติโดยเฉพาะการตัดสินใจแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมศูนย์พักพิงชั่วคราว

ธนายศ ธนธิต (2553) “ความพร้อมและการพัฒนาความพร้อมในการดำเนินงานด้าน สวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม ” งานวิจัยชิ้นนี้ ชี้ให้เห็นว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐมมีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับ คนพิการและความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการอยู่ในระดับสูง ในด้านเจตคติ ต่อการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการมีเจตคติที่ดี ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินสวัสดิการ สำหรับคนพิการอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ปัญหาที่พบในการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการ คือ งบประมาณในการดำเนินการจัดสวัสดิการและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญกับสวัสดิการสำหรับคนพิการเท่าที่ควรรวมถึงคนพิการไม่ตระหนักในสิทธิของตน รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

ธานี สุขเกษม (2554) “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ แนวทางการพัฒนาการจัดการทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาอุปสรรคภาพรวมใน

ระดับน้อย แต่พบว่าปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับคณะกรรมการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้นมีมาก ได้แก่ การไม่ค่อยมาทำงานตามบทบาท หน้าที่ หรือมาประชุมไม่ค่อยครบ มีลักษณะของการเป็น เลือกระดากมากกว่า คนที่ทำงานคือ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน หรือคนที่ผู้บริหาร มอบหมาย ถ้าเป็นคณะบุคคลก็จะเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจะจัดทำร่าง ของแผนยุทธศาสตร์เพียงกลุ่มเดียว ในส่วนปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำประชาคม ท้องถิ่นเพื่อรับทราบปัญหา ความต้องการ และประเด็นการพัฒนา พบอีกว่าประชาชนไม่ค่อยให้ ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมก็น้อย รวมทั้งในกรณีที่เข้าร่วมก็มักไม่แสดงความคิดเห็นและเห็นชอบ ตามที่เจ้าหน้าที่นำเสนอ ส่วนปัญหาที่ชาวบ้านนำเสนอก็จะนำไปตามโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น ใน การจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีนั้นพบปัญหา อุปสรรคในภาพรวมอยู่ที่น้อย ปัญหาที่พบ คือ โครงการที่ ชาวบ้านนำเสนอเป็นปัญหาความต้องการตามโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ทำให้ไม่ครบกรอบ ของการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีในด้านอื่นๆ ยังพบอีกว่าควรลดจำนวนคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ลงให้เหลือภาคส่วนละ 2 คน หรือ 1 คน รวมทั้งน่าจะมีผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมด้วย และควรมีการ ปรับแก้ไขระเบียบของกระทรวงเกี่ยวกับจำนวนชาวบ้านที่เข้าร่วมประชาคมให้ลดลงจาก 70% ให้ เหลือเพียง 50% และทำหนังสือเชิญเป็นรายครอบครัวให้แต่ละครอบครัวเข้าร่วมประชาคมอย่าง น้อยครอบครัวละ 1 คน และเลือกที่จะทำประชาคมช่วงเย็น เพื่อแก้ปัญหาที่ชาวบ้านเข้าร่วม ประชาคมน้อย ในส่วนของการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี พบว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำร่าง แผนพัฒนา 3 ปี ควรบรรจุความต้องการของชาวบ้านไว้ในแผนพัฒนา 3 ปี ทุกปัญหาและความ ต้องการ รวมถึงควรมีการจัดหน่วยเคลื่อนที่เพื่อบริการประชาชนด้วยเพื่อจูงใจชาวบ้านมาร่วม ประชาคม ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา 3 ปี พร้อมกันในช่วงการทำประชาคม ควรยุบ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยจัดทำเฉพาะแผนพัฒนา 3 ปี สำหรับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ควรปรับลดในขั้นตอน การพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นออกโดยให้คณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่นเข้ามาพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ร่วมกับสภาขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยโดยในส่วนของรูปแบบ ขั้นตอนการจัดทำแผนที่เหมาะสม คือ คณะกรรมการสนับสนุนฯ จัดทำประชาคม ต่อมาคณะกรรมการสนับสนุนฯรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำเป็นร่างแผนฯ ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนฯเข้าสภาฯ ให้ความเห็นชอบ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วม พิจารณาในสภาฯ และผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติและประกาศใช้

ธีรพงษ์ บัวหล้า (2558) “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารของ คนพิการผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็น

ว่าผู้บริหารเทศบาลที่เป็นกรณีศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารซึ่งส่งผลต่อกำหนดนโยบาย ขณะที่ความยากจนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนพิการผู้มีรายได้น้อยขาดโอกาสในการเลือกบริโภคอาหารเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารของตนเอง สำหรับอุปสรรคสำคัญในการดำเนินนโยบายส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารเกิดขึ้นจากปัจจัยของเทศบาลเองทั้งการขาดความรู้ความเข้าใจ ระบบราชการ งบประมาณที่จำกัด รวมถึงจำนวนบุคลากรที่มีศักยภาพไม่เพียงพอ

ธีระศักดิ์ จันทร์ภิรมย์ (2554) “แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการทำงาน : กรณี เทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้พยายามนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ คือ การทำงานร่วมกันระหว่างกอง/ฝ่าย ต่างๆ ต้องมีลักษณะเป็นการประสานงานที่ดี อดทน ใจเย็น ในการประสานงานนั้นต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียนรู้บทบาทหน้าที่ เคารพสายบังคับบัญชา รวมถึงมีการดำเนินงานในลักษณะการพูดคุยแบบเปิดเพื่อลดปัญหาและหาข้อสรุปร่วม

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2541) “การเมืองในระดับท้องถิ่น กับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสองนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เทศบาลนครเชียงใหม่และเทศบาลนครนครสวรรค์เป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นของไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบทวีลักษณ์ เพราะราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังคงมีบทบาทภายในท้องถิ่น ในขณะที่การเมืองในระดับท้องถิ่นมีการก่อตัวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการแต่สถาบันการเมืองท้องถิ่นที่เป็นทางการอย่างเทศบาลกลับมีพัฒนาการที่ล่าช้า เมื่อนำเทศบาลที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสองแห่งมาเปรียบเทียบกัน พบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่เทศบาลนครสวรรค์เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ การเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันเช่นนี้ทำให้สภาพการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลทั้งสองแตกต่างกันไปด้วย ในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่การเมืองท้องถิ่นมีลักษณะเป็นระบบเปิดที่มีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเกิดขึ้นมากมายทั้งที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้นำธุรกิจรุ่นใหม่และกลุ่มข้าราชการประจำ แต่สถานการณ์เช่นนี้กลับไม่เกิดขึ้นในเทศบาล เทศบาลนครนครสวรรค์เพราะการเมืองยังเป็นระบบปิด มีเพียงกลุ่มการเมืองกลุ่มเดียวเท่านั้นที่สามารถครองอำนาจในพื้นที่ได้อย่างยาวนาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าสภาพการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ จัดเป็นการเสียดุลของสถาบันทาง

การเมือง ขณะที่เทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งยังเป็นไปในแบบของการมีสมดุของสถาบันทางการเมืองซึ่งการเมืองท้องถิ่นทั้งสองแบบเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นและระดับชาติ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2552) “ความก้าวหน้ากระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงปัญหาจากการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่านอกจากปัญหาความซ้ำซ้อนของภารกิจระหว่างภารกิจของรัฐและท้องถิ่นแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการที่รัฐไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกิจเหล่านั้นให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับการถ่ายโอนทำให้หลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจเหล่านั้นมาแล้วไม่มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการจัดการกิจเหล่านั้น ปัญหาที่สืบเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจอีกประการหนึ่ง ก็คือ ศักยภาพหรือขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรองรับและดำเนินการกิจที่ได้รับการถ่ายโอนให้มีคุณภาพเนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและการใช้จ่ายงบประมาณ จากสภาพที่ดำรงอยู่เช่นนี้ทางผู้วิจัยเสนอแนวทางในการแก้ไขเป็นมิติต่าง ๆ คือ ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการถ่ายโอนภารกิจซึ่งครอบคลุมถึงการปรับปรุงแผนการกระจายอำนาจและการติดตามประเมินผลการถ่ายโอน นอกจากนี้ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้มีความสอดคล้องกับการกิจที่ถ่ายโอน และต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความรู้สึกรับเป็นเจ้าของงานที่มีการถ่ายโอนทั้งในมุมมองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงการจัดโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสนับสนุนโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นแบบสองชั้น (Two-Tier) เพราะเป็นระบบที่เหมาะสมแต่ประเด็นปัญหาสำคัญกลับอยู่ที่กลไกในการเชื่อมโยงประสานงานระหว่างโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าเพราะที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละองค์กรมีรูปแบบการทำงานแบบต่างคนต่างงานโดยไม่มีการประสานเชื่อมโยง เมื่อพิจารณาถึงที่มาของผู้บริหารท้องถิ่นการที่ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงส่งผลให้ผู้บริหารมีอำนาจมากไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานท้องถิ่น การจัดทำงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การยับยั้งข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สภาท้องถิ่นโดยการปรับปรุงกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการเพิ่มและขยายเวลาของสมัยประชุมสภาให้ยาวนานยิ่งขึ้นหรือให้มีการจัดตั้ง

กรรมการวิสามัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร เป็นต้น

นงคราญ กาญจนประเสริฐ (2547) “การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาอาชีพเชิงวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า จากการทดลองดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นด้านการพัฒนาอาชีพเสริมรายได้ให้กับให้กับประชาชนเพื่อช่วยแก้ปัญหาความยากจน ผู้สนใจรวม 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มปลูกถั่วฝักยาวปลอดสารพิษ กลุ่มเพาะเห็ดดินแดง กลุ่มเลี้ยงปลาในสระ กลุ่มกระยาสารท กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์มะตูม และกลุ่มเลี้ยงปลาในวงบ่อ พบว่า ทุกกลุ่มได้เริ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่บางกลุ่มไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ต่อเนื่อง เพราะเป็นช่วงฤดูฝนน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูก และเป็นช่วงฤดูกาลทำนาสมาชิกไม่ค่อยมีเวลาทำอาชีพเสริม ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของกลุ่มต่าง ๆ ยังไม่ค่อยเห็นผลชัดเจนเนื่องจากเป็นเพียงระยะเริ่มต้น แต่ที่สำคัญคือวางพื้นฐานให้กลุ่มอาชีพเสริมที่หลากหลาย มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือคนจนให้มีความทำเสริม เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งสามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างยั่งยืน

นางพาง มาหามิตรและคณะ (2551) “โครงการศึกษา สรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนอนมัยไปองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีสถานีนอนมัยลำปางหลวง ถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลลำปางหลวง” ผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีปัจจัยเอื้อต่อการถ่ายโอนสถานีนอนมัยหลาย ได้แก่ มิมองขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ความสัมพันธ์ระหว่าง อบต.กับสถานีนอนมัยและบริบททาง การเมืองรวมถึงสิ่งที่คาดหวังจากการถ่ายโอนฯ คือ การให้บริการด้านสาธารณสุขสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ครอบคลุม ทัวถึง และมีมาตรฐานมากขึ้น การบริหารจัดการเอื้อต่อการพัฒนาระบบการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการถ่ายโอนฯ ในประเด็นต่าง ๆ คือ ควรจะมีการจัดการเชิงระบบทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ก่อนถ่าย ระหว่างถ่ายโอนและหลังถ่ายโอนให้ผู้เกี่ยวข้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเป็นระยะ ๆ การสร้างมาตรการรองรับในการถ่ายโอนฯ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีหน่วยงานกลางหรือ คณะกรรมการกลางที่ดูแลการถ่ายโอนฯ จัดระบบประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการถ่ายโอนสถานีนอนมัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการทดลองทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วน

ตำบลกับสถานีอนามัยเพื่อเป็นการประเมิน วิเคราะห์สภาพ กระบวนการ ความเป็นไปได้ในการทำงานร่วมกัน รวมถึงควรมีการพัฒนากระบวนการสุขภาพหลังการถ่ายโอนให้มีมาตรฐานร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ และณัฏฐนันท์ ลิ้มสันติธรรม (2550) “การศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครนครศรีอยุธยา” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการขยะที่ผ่านมาจากระบบที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ทำให้เกิดขยะตกค้างในพื้นที่ และเกิดปัญหาในพื้นที่ฝังกลบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับต่ำ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเหมาะสม การสนับสนุนงบประมาณเน้นการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรระดับบริหารมีความต้องการแก้ปัญหาและมีความสามารถเหมาะสม แต่ขาดการวิเคราะห์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ครบวงจรและไม่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้

นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ (2545) การเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาชี้ให้เห็น 4 ประเด็น สำคัญ คือ หนึ่งเรื่องการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า หลักการและเหตุผลของการแบ่งชั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งยังมีการควบคุมจากส่วนกลางในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับหลักการกระจายอำนาจที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำนาจในการบริหารงานเพิ่มขึ้น สองเรื่องความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ คือ นโยบายรัฐบาล การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่น สามเรื่องการยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเข้าใจโดยชัดเจนว่า การยุบรวมองค์กรหมายถึงอะไรเพื่อจะได้มองเห็นประโยชน์ในการมีหน่วยการปกครอง และสี่การประสานแผนพัฒนา การศึกษาพบว่ามีปัญหาอุปสรรค คือ หน้าที่และความรับผิดชอบที่ซ้ำซ้อน มีระบบคู่ขนานในการวางแผน 2 ระบบในจังหวัด คือแผนของภูมิภาค กับ แผนท้องถิ่น และคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนถึงศูนย์ประสานการพัฒนาของ อบต. มีขนาดใหญ่เกินกว่าจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพขนาดใหญ่

นันทพร อติเรกโชติกุล (2550) “การพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มอีสานใต้” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านบุคลากรและสื่อ การไม่มีนโยบายแผนการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน การขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการผลิตสื่อ สื่อที่ใช้ไม่มีลักษณะดึงดูดใจ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแผนพัฒนา

บุคลากร สื่อและนโยบายการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

นิรมล ศรีธงชัย และทองทิพย์ สุนทรชัย (2545) “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ประเภท เงินอุดหนุนการวิจัยทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2542 : ผู้หญิงกับการมีส่วนร่วมในองค์กรบริหารส่วนตำบล” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมชนบทยังคงมีแนวคิดการแบ่งบทบาทชายหญิงแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นชาย และพบว่าผู้หญิงมีศักยภาพสูง สามารถจะเป็นผู้นำที่ดีได้ รวมทั้งมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านการพัฒนา แต่ก็มีจุดด้อยในเรื่อง ความเป็นผู้นำอันเกิดจากการถูกเลี้ยงดูมาในบทบาทแม่บ้านแม่เรือนมากกว่า นอกจากนั้นยังพบอีกว่าเมื่อหมดวาระและมีการเลือกตั้งใหม่นั้นผู้หญิงที่เคยเป็นอบต. มักจะไม่ได้รับเลือกตั้ง อาจเนื่องว่า ชุมชนยังติดอยู่กับการมีผู้นำเป็นชาย เมื่อมีผู้นำเป็นหญิงจึงมีความคาดหวังที่สูง แต่การปฏิบัติงานของอบต.หญิงอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ประกอบกับการที่อบต.หญิงไม่สามารถดึงศักยภาพตัวเองออกมาได้ดีพอเนื่องจากยังขาดประสบการณ์ อยู่ในช่วงเรียนรู้ปรับตัวทำให้การเลือกตั้งครั้งใหม่ชุมชนมักจะเลือกผู้ชาย หรือผู้หญิงคนอื่น ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีโอกาสในการ พัฒนาศักยภาพให้เต็มที่ ทั้งสนับสนุนบทบาทของผู้หญิงในด้านต่าง ๆ อันจะทำให้โอกาสในการ ได้รับเลือกของผู้หญิงนั้นมีสูงขึ้น งานวิจัยยังเสนออีกว่าเพื่อให้ผู้หญิงได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วม ในการบริหารองค์กรท้องถิ่นต้อง ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้หญิง ส่งเสริมเพื่อพัฒนาศักยภาพสตรี ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของอบต.

บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2555) “การวางแผน การดำเนินการ และการสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนและองค์กรเครือข่ายในการป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ การใช้ความช่วยเหลือ ดูแล และจัดสวัสดิการสำหรับผู้ติดเชื้อเอดส์และครอบครัวผู้ติดเชื้อ : ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ภายใต้อำเภอแม่ริมมีโครงการหลายโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคเอดส์ และหลายโครงการที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ดูแล และจัดสวัสดิการแก่ผู้ติดเชื้อ และครอบครัว นอกจากนี้ทางอบต. ยังเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน และ องค์กรเครือข่ายด้วยจึงมีการให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินทุน เป็นต้น นอกจากนั้นยังพบว่า ทั้งอบต. และองค์กรเครือข่ายมองเห็นถึงความร้ายแรงของปัญหาเอดส์ และตั้งใจช่วยเหลืออย่างจริงจัง มองการป้องกันเอดส์เป็นเรื่องเร่งด่วน ในด้านการช่วยเหลือโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข นั้นให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ สวัสดิการต่าง ๆ ต่อผู้ติดเชื้อ และครอบครัวอย่างครอบคลุม

และต่อเนื่องในกรณีของเด็กนั้นทางโรงเรียนต้องยอมรับให้เด็กที่ติดเชื้อเรียนร่วมกับเด็กปกติ รวมทั้งชุมชนควรเปิดโอกาสให้ผู้ติดเชื้อ และครอบครัวได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

บงกฏ พัฒนาและมน โน มณีฉาย (2558) “รูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ในเขตบริการสุขภาพที่ 3” งานวิจัยชิ้นนี้ประเมินการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าระบบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนหนึ่งได้มาจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และบางส่วนมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เก็บรวบรวมเอง นอกจากนี้ การส่งเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับ รพ.สต. ในแง่ของการเป็นหน่วยบริการด้านสาธารณสุขที่อยู่ในพื้นที่ และการกำหนดกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพ ทั้งนี้กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพมีความหลากหลาย มุ่งสนองต่อผลลัพธ์ที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพที่มีความครอบคลุมทุกกลุ่มวัย ทุกปัญหา มีทั้งแบบเฉพาะกิจ (เร่งด่วน) และงานประจำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ที่สนองตอบต่อความต้องการของชุมชน และสะท้อนถึงความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายของการส่งเสริมสุขภาพ เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจะเป็นพบว่า โครงสร้างทางด้านการบริหารงาน เพื่อการส่งเสริมสุขภาพมีความเหมาะสมดีแล้ว และสามารถรองรับภารกิจในด้านการส่งเสริมสุขภาพได้ โดยมีกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพควรมีความหลากหลาย ครอบคลุมรวมทั้งระบบข้อมูลข่าวสารควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้านสุขภาพจากแหล่งต่าง ๆ

บัญญัติ สัมพันธ์ (2555) “การส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาวัฒนธรรมสารสนเทศทางการบริหารงานคลังให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการมีความพร้อมด้านเครื่องมือ ข้อมูลและมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้โปรแกรม Microsoft Excel เพียงแต่ขาดทักษะในการประยุกต์ใช้โปรแกรมดังกล่าวร่วมกับงานด้านการคลังอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ Microsoft Excel เพียงด้านเดียวอาจไม่เพียงพอในการนำมาประยุกต์จึงจำเป็นต้องเพิ่มกิจกรรมการประยุกต์ใช้ด้านการคลังที่เป็นรูปธรรมโดยเน้นให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝึกทักษะจากข้อมูลตัวอย่างข้อมูลทางการคลังของตนเองเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากความไม่คล่องตัวจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดเก็บข้อมูล หรือการกำหนดวิทยากรในพื้นที่เพื่อร่วมพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดให้สามารถอธิบายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการให้ความสำคัญกับความถี่ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณะนักวิจัยและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บัญชา สงสัมพันธ์และคณะ (2552) “โครงการการจัดแนวคิดเชิงระบบเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมสารสนเทศทางการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารหน่วยงานงานภาครัฐสมัยใหม่ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่มีโครงสร้างองค์กรและระบบงานที่มีความซับซ้อน โดยกิจกรรมที่สำคัญและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาความรู้ การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานคลัง การเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานคลัง ภายหลังจากการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้มีความรู้พื้นที่เกี่ยวกับโปรแกรม Microsoft Excel อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการทำงาน อย่างไรก็ตามแล้วแต่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังมีข้อจำกัดด้านเวลาและความต่อเนื่องของการเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารงานคลังและทักษะที่จำเป็นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะนำไปสู่ความเพียงพอต่อการสร้างความยั่งยืนในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของระบบการคลัง

บุษบา สิทธิการ (2559) “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการวิสาหกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเทศบาลตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลนางแลมีความโดดเด่นด้านการเกษตร เหมาะสมจะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังขาดงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพ การผลิต และชุมชนยังขาดความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เทศบาลตำบลและเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับกีฬา สุขภาพ ประเพณีวัฒนธรรม และงานรื่นเริง พัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยซ่อมแซมถนน ทำป้ายบอกทาง บริการรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง และพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน รวมทั้งส่งเสริมธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ เทศบาลตำบลนางแลมีการพัฒนาศักยภาพการจัดการด้วยการศึกษาดูงานยังแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ และนำความรู้ ความเข้าใจไปกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไปโดยมีแนวทางคือ จัดการทรัพยากรการ

ท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว จัดการพัฒนาที่พักแรม พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว รวมถึงจัดรายการนำเที่ยว

เบญจามุกตพันธุ์, พรทิพย์ คำพอ, วิทัศน์ จันทรโพธิ์ศรี, จารุวรรณ โชคคณาพิทักษ์, จุฬารักษ์ โสตะ และ วราภรณ์ สังสิทธิสวัสดิ์ (2544) "รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของราชชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนางานโภชนาการชุมชน" งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าที่ประชุมเสนอให้มีโครงการโภชนาการสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน และโครงการพัฒนาอาหารอีสานให้ถูกสุขลักษณะ สำหรับกิจกรรมที่จัด คือ การจัดอบรมความรู้ในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน หลังการอบรมผู้ป่วยมีความรู้เพิ่มขึ้นในการควบคุมเบาหวานด้วยตนเอง และโครงการแข่งขันประกวดสำหรับอาหารอีสาน เน้นการปรุงที่อร่อย ถูกหลักโภชนาการ ถูกสุขลักษณะ ซึ่งทั้งสองโครงการนี้ อบต. ร่วมกับนักวิจัยเป็นผู้จัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ สถานีอนามัย โรงเรียน

ปวงคัมน์ส อินทะจักร์ (2551) “โครงการศึกษาสรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีอนามัยไปองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาสถานีอนามัยปอทอง องค์การบริหารส่วนตำบลวังแหม อำเภอลองขลุ จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจมาให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดูแลได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยประชาชนเห็นว่าอยากให้ทางสถานีอนามัยที่ถ่ายโอนเข้ามาอยู่กับทาง อบต. เพื่อที่จะให้ทาง อบต. ปรับปรุงด้านสถานที่สำหรับการบริการ ด้านงบประมาณ โดยพื้นที่ อบต. วังแหม ที่รับการถ่ายโอนสถานีอนามัยปอทองนั้น พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยมีความตั้งใจจริงในการที่จะรับภารกิจงานด้านสาธารณสุข ไปดูแลและมีการเตรียมพร้อมเพื่อจะดำเนินการตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจฯ มีการศึกษาข้อมูลและเตรียมการรองรับ ทั้งในส่วนของการสร้างงบประมาณ และแผนการดำเนินงานที่จะดำเนินการในอนาคต อีกทั้งยังมีประสบการณ์ในการรับการถ่ายโอนเจ้าหน้าที่จากกรมชลประทานมาก่อนหน้าที่จะมีการถ่ายโอนสถานีอนามัยมาอยู่กับ อบต. สำหรับจุดด้อยของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เห็นว่ามีความไม่ชัดเจนในช่วงแรก โดยเฉพาะการสื่อสาร การประสานงานระหว่างส่วนกลางลงมาในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยส่วนใหญ่มีความลังเลไม่กล้าที่จะถ่ายโอนมาอยู่กับท้องถิ่น

ปวงคัมน์ส อินทะจักร์ (2551) “โครงการศึกษาสรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีอนามัยไปองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา สถานีอนามัยโพธิ์เอน

องค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร กิ่งอำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า พบว่าก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจมาให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดูแลได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน โดยประชาชนเห็นว่าอยากที่จะให้ทางสถานีสถานีอนามัยที่ถ่ายโอนเข้ามาอยู่กับทาง อบต. เพื่อที่จะให้ทาง อบต. ปรับปรุงด้านสถานที่สำหรับการบริการ ด้านงบประมาณ ทั้งนี้ทางคณะกรรมการถ่ายโอนของจังหวัดกำแพงเพชรใช้เกณฑ์ประเมินองค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร เพื่อพิจารณาถึงความพร้อมและความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร มีบางตัวชี้วัดที่ยังได้ คำนวณกันน้อย เนื่องจากเป็นความพร้อมและวิธีการในการบริหารจัดการงานด้านสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตรเอง ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหลักของการถ่ายโอน อันส่งผลให้การถ่ายโอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้จุดด้อยของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เห็นว่ามีความไม่ชัดเจนในช่วงแรกโดยเฉพาะการสื่อสาร การประสานงานระหว่างส่วนกลางลงมาในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นซึ่งส่งผลให้ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยส่วนใหญ่มีความลังเลไม่กล้าที่จะถ่ายโอนมาอยู่กับท้องถิ่น ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจให้ตรงกันทั้งในระดับกระทรวง และในหน่วยงานระดับพื้นที่ และในระดับบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปรมัตถ์ โปดาพล (2548) “แนวทางส่งเสริมและการพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน กรณีศึกษาบ้านท่าม่วง (หมู่ที่ 1 2 3 4) ต.ท่าม่วง อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของบ้านท่าม่วง ควรเน้นกระบวนการกลุ่มให้เข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้าง และพัฒนาอาชีพ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความสามัคคีของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มคนยากจน และด้วยโอกาสทางสังคม ให้ตระหนักถึงศักยภาพและความสามารถเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ทั้งนี้สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ต้องร่วมมือ และกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนควรเน้นที่การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหความยากจนในท้องถิ่น โดยส่งเสริมการจำทำแผนชุมชน และมุ่งเน้นให้ อบต. สนับสนุนการดำเนินงาน

ประชัน รักพงษ์ (ม.ป.ป.) “การส่งเสริมเครือข่ายสนับสนุนการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กรณีศึกษา: เครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำแม่ปิงตอนบน อำเภอเชียงดาว

จังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรเครือข่ายป่าชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้นำเครือข่ายป่าชุมชนมีความจริงใจและเสียสละสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าเป็นกรรมการป่าชุมชน ผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายป่าชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่หากผู้นำขัดแย้งกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ระบบราชการครอบงำองค์การบริหารส่วนตำบลและความไม่ชัดเจนของกฎหมายป่าชุมชนเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเขตอนุรักษ์จะเป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายป่าชุมชน

ประยงค์ เต็มฉวลาและคณะ (2555) “ปัญหาและผลกระทบจากการรวมศูนย์อำนาจด้านสาธารณสุข” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าในต่างประเทศที่เจริญแล้วมักจะมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ขณะที่ประเทศไทยยังยึดหลักการการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางเป็นปรัชญาพื้นฐานในการปกครอง ซึ่งปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการขาดประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารงานแล้วยังพบว่าเป้าหมายและนโยบายอาจจะไม่สอดคล้องกับความ ต้องการของท้องถิ่น และอาจมีปัญหาในการประสานการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้ง ประชาชนขาดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ยังผลให้ประชาชนในท้องถิ่นขาดแนวคิด และประสบการณ์ในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องได้ รูปธรรมในความสำเร็จของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพที่น่าจะใช้เป็นตัวแบบเชิง ปฏิบัติและขยายผลต่อไปได้ ได้แก่ กระบวนการออกจากระบบราชการขององค์การมหาชน กรณี โรงพยาบาลบ้านแพ้ว รวมทั้ง ความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสุขภาพ เช่น กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลเมืองทุ่งสง เป็นต้นอย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงบางแห่งที่สามารถจัดกิจกรรม ด้านสุขภาพดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชน แล้ว ยังปรากฏว่า บริการสุขภาพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดขึ้นนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในบริการสุขภาพอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งแม้ว่ารูปแบบของการจัดกิจกรรมสุขภาพดังกล่าวจะไม่สามารถวัดผลประโยชน์ในรูปธรรมที่ชัดเจนได้

ประสิทธิ์ ถิระพันธ์และคณะ (2548) “สถานการณ์และเงื่อนไขการกระจายอำนาจด้านสุขภาพในท้องถิ่น : กรณีศึกษาจากการพัฒนานำร่องรูปแบบคณะกรรมการด้านสุขภาพระดับพื้นที่

(กสพ.) จังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการด้านสุขภาพระดับพื้นที่จังหวัดภูเก็ตได้ดำเนินงานตามรูปแบบคณะกรรมการด้านสุขภาพระดับพื้นที่ได้ในช่วงต้น (สิ้นสุดหลังกระทรวงสาธารณสุขมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงบทบาทจาก Functional Board เป็น Advisory Board) โดยมีผลงานที่สำคัญคือ การจัดตั้งคณะกรรมการ กสพ. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจการศึกษาปัญหา การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการจัดตั้งสำนักงาน การดำเนินการเช่นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบการกระจายอำนาจด้านสุขภาพได้, ท้องถิ่นต้องประสานประโยชน์ร่วมของหน่วยเหนือคือหน่วยราชการและรัฐบาลที่เป็นผู้คอยกำกับดูแล และกลุ่มองค์กรภาคประชาชนและประชาชน ขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องเสริมการพัฒนาและเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ก็คือการใช้ไตรภาคีเป็นตัดสินใจและการปฏิบัติการ

ปรีดา แด่อารักษ์และคณะ (2551) “บททวนการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการถ่ายโอนงานสาธารณสุขล่าช้าขาดการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ท้องถิ่นประสิทธิภาพและเอกภาพเชิงระบบ ความเป็นธรรมทางสุขภาพ, ธรรมชาติ, โปร่งใส ตรวจสอบได้การมีส่วนร่วม และการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน การจัดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับรัฐบาล กระทรวงสาธารณสุข จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน ผู้กำกับดูแลและเสนอแนะ รวมทั้งให้การสนับสนุนและบริการทางวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานอนามัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่โดยตรง ต้องกำหนดรูปแบบระบบบริการสาธารณสุขที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การดำเนินการต้องไม่ทำในรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ และถ่ายโอนตามความพร้อม กำหนดบทบาทองค์กรต่างๆ ให้ชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ในหลายระดับ เช่น การสนับสนุนการจัดบริการ การจัดระบบบริการเอง การซื้อบริการจากหน่วยบริการ เป็นต้นและ ควรมีการจัดตั้งกลไกการบริหารระบบสาธารณสุขแบบมีส่วนร่วมจากพหุภาคีที่มีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยบริการและภาคประชาชน ต้องพัฒนาศักยภาพและสร้างความพร้อมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้สามารถสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีปรับปรุงระเบียบกฎหมายถ่ายโอนสถานบริการพร้อมประเมินผลควบคู่ไปด้วย ในการกำกับติดตามและประเมินผล

ต้องยึดเอาวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ เรื่องความเป็นธรรมในระบบสุขภาพ มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนมีความพึงพอใจสำหรับการศึกษาวิจัย มีประเด็นที่ควรดำเนินการ คือความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสุขภาพ รูปแบบและต้นทุน ผลกระทบ และปัจจัยที่มีผลต่อการบริการสุขภาพ การมีส่วนร่วม บทบาทและความสัมพันธ์ขององค์กรในระบบสุขภาพภายใต้บริบทการกระจายอำนาจ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพ ด้านระเบียบกฎหมาย การบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพและด้านบริหารจัดการระบบสุขภาพ

ปรีดา เต๋ออารักษ์และคณะ (2553) “สังเคราะห์ทางเลือกรูปแบบกระจายอำนาจด้านบริการสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาหลักของการกระจายอำนาจด้านการบริการสุขภาพที่ผ่านมานั้น คือ นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ไม่ชัดเจนและฝ่ายการเมืองไม่มีการยืนยันหรือมีมาตรการที่เข้มข้นเพียงพอในการกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อน ขณะที่ข้าราชการประจำไม่ได้แสดงความกระตือรือร้นเชิงรุกเพื่อนำไปสู่การกระจายอำนาจในรูปแบบใดรูปหนึ่ง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านสุขภาพนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับการถ่ายโอนสถานอนามัยรวมทั้งเทศบาลที่มีการดำเนินการศูนย์บริการสาธารณสุขอยู่ก่อนแล้ว สามารถดำเนินการได้ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ระดับหนึ่ง แต่จะมีข้อจำกัดเรื่องประสานงานระหว่างพื้นที่การส่งต่อ ส่งกลับการสนับสนุนวิชาการและการโยกย้ายของบุคลากร และมีปัญหาด้านความคุ้มค่า (economy of scales) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณสนับสนุนแต่ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารการแพทย์และสาธารณสุข และมีศักยภาพในการดำเนินการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การสุขภาพสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอรูปแบบกระจายอำนาจด้านบริการสุขภาพสำคัญ 4 มิติ คือ มิติแรกเป็นกระจายอำนาจแบบก้าวหน้าโดยการโอนสถานอนามัยทั้งหมดพร้อมกันเป็นพื้นที่ทั้งจังหวัดเป็นอย่างน้อยหรืออาจกว้างกว่านั้น มิติที่สองถ่ายโอนสถานอนามัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่พร้อม โดยกำหนดระยะเวลาในระยะนี้ให้แน่นอน มิติที่สามไม่มีการถ่ายโอนสถานบริการโดยสถานบริการยังสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และมิติที่สี่เป็นมิติทางเลือก คือ รูปแบบองค์กรมหาชน โดยการจัดการในลักษณะเครือข่ายทั้งระบบตั้งแต่ระดับสถานียานามัยจนถึงโรงพยาบาลระดับสูง โดยการจัดตั้งองค์กรมหาชนที่กำกับโดยองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาบริหารเครือข่าย

ป้อม กิมวังตะโก (2551) “โครงการศึกษา สรุปลบทเรียนการถ่ายโอนสถานีนามัยให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อมีความพร้อมสูงสุดของ จังหวัดเพชรบุรีในการรับโอนสถานีนามัย อันเนื่องมาจากความรู้ความสามารถของนายก อบต. หลังการถ่ายโอนสถานีนามัยมาขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ บุคลากรที่เป็นพยาบาล วิชาชีพที่มีสองคนไม่สมัครใจโอนย้ายมา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อจึงยังไม่มีพยาบาล วิชาชีพ งานต่างๆ จึงเป็นภาระของนักวิชาการทั้งสองคนที่โอนย้ายมา ปัญหาบุคลากรมีทั้งปริมาณ และคุณภาพ กล่าวคือมีจำนวนไม่เพียงพอและเท่าที่มีอยู่ก็ขาดพยาบาลวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังมี ปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่บุคลากรควรได้รับในเรื่องการพิจารณาความดีความชอบ เพราะผู้มี หน้าที่ในการพิจารณาตัดสินยังเป็นต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้การประเมินผลการดำเนินงานด้าน สาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อที่รับโอนสถานีนามัยมาอยู่ด้วยเป็นไปใน ลักษณะที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก เพียงแต่ขาดคำสั่งสำคัญคือพยาบาลวิชาชีพไป แต่ก็มีปัญหาที่ เกิดจากการถ่ายโอนฯ บ้าง ในเรื่องระเบียบและแนวปฏิบัติที่ยังไม่ชัดเจน ที่ประชุมจึงต้องการความ ชัดเจนเพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้ด้วยความคล่องตัว

ปาริฉัตร ตู้คำ, ชีรพร ศรีประสิทธิ์ และชีวันนัท คุณพิทักษ์ (2552) "รายงานการวิจัยฉบับ สมบูรณ์ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัด สงขลา" งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า อบต. ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ การบริหารงานบุคคลตาม พ.ร.บ. ระเบียบงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ระดับของความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล ด้าน โครงสร้าง มีความเป็นอิสระในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับด้านอำนาจ และอบต. ส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการบริหารงานบุคคลมีความเหมาะสมแล้ว และไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารงาน มี ข้อเสนอแนะ คือ การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในกรอบของระบบคุณธรรมโดยมี การกำกับดูแลที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อให้อบต. มีความเป็นอิสระในการ ดำเนินการ

ปิยากร หวังมหาพร (2550) “นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าโครงการส่วนใหญ่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเป็น โครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยเป็น โครงการที่มีการพัฒนา มาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม พบว่า ปัจจัยด้าน ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การและปัจจัยด้านการเรียกร้องมีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

พงษ์ศักดิ์ งามแปง (2552) “การถ่ายโอนสถานีนอนามัย ศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มบุคลากรทางการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นตรงกันในเรื่องกลไกและขั้นตอนการถ่ายโอนสถานีนอนามัย ศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่ายังไม่มีความชัดเจนที่จะนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุคลากรสาธารณสุขที่เกิดความสับสนและวิตกกังวลเกี่ยวกับสิทธิและความมั่นคงก้าวหน้าในหน้าที่การงานและทำให้คำถามตามมาในเรื่องแนวปฏิบัติในการถ่ายโอน ผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นหลังจากการถ่ายโอน ทำให้ความเข้าใจในเรื่องการถ่ายโอนต่างกันทั้งนี้เพราะการได้รับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน ส่วนผู้นำท้องถิ่นในอำเภอแม่แตงยังมีการรับรู้และเข้าใจต่อการถ่ายโอนสถานีนอนามัยศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยแต่ก็เห็นด้วยที่จะมีการถ่ายโอนสถานีนอนามัยศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่น

พรชัย สุริยะเวชและคณะ (2552) “ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ขอนแก่น ระยองและสุราษฎร์ธานี” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ต้องดำเนินการตามกรอบกฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ลักษณะพิเศษและความเป็นการเมืองของท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านหลักเกณฑ์ของระเบียบที่กำกับดูแลการทำงาน ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านการเมือง

พรชัย สุริยะเวชและคณะ (2552) “ชุดโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าผลจากการเข้าไปเพิ่มขีดความสามารถและบุคลากร การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดทำส่งผลให้เกิดการวางแผนและการประสานงานโดยมีการออกแบบระบบล่วงหน้า การทำให้โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนมีความยืดหยุ่นทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและเกิดการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน คณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่สำคัญว่า การจัดทำและประสานแผนฯ เกิดขึ้นโดยยึดตามระเบียบและหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องโดยยังไม่มี การกำหนดเป็นกฎหมายทางการ โดยเฉพาะในส่วนของการกำหนดแนวทางในการประสานแผน

ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในขณะที่การจัดทำและประสานแผนฯ ของหน่วยงานภายใน อบจ. โดยกองต่าง ๆ จะทำแผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตนเองรับผิดชอบและมีกองแผนฯ ของ อบจ.เป็นหน่วยงานกลางผู้รวบรวมก่อนบรรจุเข้าแผนพัฒนา 3 ปี โดยข้อจำกัดในการจัดทำแผนและประสาน ได้แก่ การขาดการประสานงานอย่างใกล้ชิด การขาดความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ การใช้ทรัพยากรที่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ รวมไปถึงความไม่แน่นอนทางการเมืองท้องถิ่น

พรทิพย์ คำพอ, วิทสัน จันทรโพธิ์ศรี, เบญจา มุกดพันธุ์, จารุวรรณ โชคคณาพิทักษ์, วรางคณา สังสิทธิสวัสดิ์ และจุฬารัตน์ โสตะ (2544) "รายงานการวิจัยโครงการบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการพัฒนางานสาธารณสุขชุมชน" งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเพื่อประเมินความสามารถที่ได้รับจากการอบรมความรู้ทางการแพทย์แผนไทยเพื่อการดูแลสุขภาพตนเองได้นำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้ด้วยการดำเนินการแข่งขันทำลูกประคบสมุนไพรเป็น โอกาสให้ทุกหมู่บ้านที่เข้าร่วมมีการสร้างสรรค์ผลงาน พัฒนาระบบการกลุ่มส่งเสริมความสามัคคี ความภาคภูมิใจในผลงาน และความสำเร็จจากการแข่งขัน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดการทำวิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากประชากร อบต. แกนนำชุมชน บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกแห่งในพื้นที่

พรรณภัทร ใจเอื้อ (2551) “โครงการศึกษาสรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนอนมัยไปองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา สถานีนอนมัยหาดทอง และองค์การบริหารส่วนตำบลหาดทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ภายหลังการถ่ายโอนการทำงานร่วมกันระหว่าง อบต. และสถานีนอนมัยมีแนวโน้มไปในทางที่ดี สำหรับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหาดทองที่รับการถ่ายโอนภารกิจ พบว่า ทีมผู้บริหารมีความตั้งใจจริงในการที่จะรับภารกิจงานด้านสาธารณสุขไปดูแล มีการศึกษาข้อมูลและเตรียมการรองรับ ทั้งในส่วนของโครงสร้าง งบประมาณ และแผนการดำเนินงานที่จะดำเนินการในอนาคต ในขณะเดียวกัน ข้อดีของการถ่ายโอนภารกิจการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เห็นว่าทางส่วนกลางขาดความชัดเจน โดยเฉพาะการสื่อสาร การประสานงานระหว่างกับระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่สถานีนอนมัยส่วนใหญ่มีความลังเลไม่กล้าที่จะถ่ายโอนมาอยู่กับท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจระหว่างกันทั้งในระดับกระทรวง และในหน่วยงานระดับพื้นที่ และในระดับบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังเป็นปัญหาอยู่ในระดับหนึ่ง เพื่อให้บรรลุภารกิจงานของการกระจายอำนาจ

พรรณยุพา นพรัก (2556) “แผนงานการพัฒนาศักยภาพขององค์กรสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในภาคเหนือตอนล่าง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษามีการทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อรองรับผู้สูงอายุแต่แผนดังกล่าวไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับความต้องการจริงของผู้สูงอายุและการทำงานร่วมกับชุมชนและครอบครัวต้องเพิ่มความร่วมมืออย่างใกล้ชิด แม้ว่าองค์กรสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความรู้เรื่องท้องถิ่นและรู้จักและเข้าใจคนในพื้นที่แต่ไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญในการทำงานกับผู้สูงอายุ ส่วนการทำงานด้านการส่งเสริมจัดสวัสดิการสังคมในการดูแลระยะยาวนั้น พบว่า สวัสดิการที่จัดให้ไม่เหมาะสมทั้งงบประมาณไม่เพียงพอ กิจกรรมไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุตามช่วงวัย รูปแบบสวัสดิการเน้นการสังคมสงเคราะห์มากกว่าการให้บริการตามสิทธิและความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าการจัดสวัสดิการควรปรับให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุให้มีรายได้เพิ่มขึ้น การยกเว้นภาษีสำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นคลังความรู้สังคม เพิ่มบริการสาธารณะ เป็นต้น

พัฒนา เรือนใจดี (2552) “รายงานวิจัยเรื่องปัญหาการใช้ดุลพินิจและอำนาจผูกพันที่ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคใช้และมีผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญสองประการ คือ ประการแรกปัญหาการเลือกใช้อำนาจดุลพินิจ หมายถึง กรณีที่จะตัดสินใจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งในบรรดาคำสั่งหลาย ๆ อย่าง ซึ่งกฎหมายเปิดช่องให้เลือกสั่งการได้ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ หรือความมุ่งหมายของกฎหมาย ประการที่สองปัญหาดุลพินิจที่เป็นอำนาจผูกพัน หมายถึง กรณีที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้กับองค์กรรัฐฝ่ายปกครอง โดยมีการบัญญัติบังคับไว้ล่วงหน้า เมื่อมีข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ก็ต้องออกคำสั่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยหลักการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ลักษณะความสัมพันธ์ของราชการส่วนกลาง และภูมิภาคที่มีต่อท้องถิ่นต้องเป็นไปในลักษณะกำกับดูแล ส่งเสริมมิใช่ควบคุมบังคับ ปกครอง พบว่าปัญหาอันเกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติทั่วไป ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณ มติแผนพัฒนา คำร้อง คำขอ ข้อนหาหรือขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในประเด็นมาตรา 54(2), 54(3) และ 55 ตาม พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 หรือกรณีความขัดแย้งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสมาชิกจนต้องมีเรื่องเข้าสู่ผู้ว่าราชการจังหวัด ก็จะพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสรุปตรงกันว่า ไม่มีปัญหาเกิดขึ้นมากนักสามารถประสานงานกันแก้ไขได้ ส่วนในประเด็นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย พบว่า

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา, สตูล, ตรัง, นราธิวาส ไม่มีปัญหา ส่วนที่พบว่ามีแต่ไม่มากนัก ได้แก่ ยะลา และที่พบว่ามีปัญหามากนั้น ได้แก่ ปัตตานี และพัทลุง ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัดนั้น ไม่เห็นด้วยในการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจยับยั้งร่างข้อบัญญัติโดยเฉพาะงบประมาณ แต่ก็เกือบทุกแห่งเห็นด้วยในการที่จะให้แผนพัฒนาของตนสอดคล้องไปกับแผนพัฒนาของจังหวัด และของกระทรวงมหาดไทย มีเพียงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และนราธิวาสเท่านั้นที่เห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอดคล้องเพราะแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน

พาเกียรติ สมานบุตร (2556) “การพัฒนาแม่ข่ายและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาแบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการและทีมงานวิจัยในการกำหนดวิธีการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ ผลจากการศึกษา พบว่า ศูนย์กลางเครือข่ายและเครือข่าย มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่าย มีการสร้างเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย และองค์การบริหารส่วนจังหวัดศูนย์กลางเครือข่าย มีความสามารถและประสบการณ์ในการถ่ายทอดกระบวนการพัฒนาการจัดเก็บภาษีน้ำมันเองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนาการจัดเก็บภาษีน้ำมันเอง และมีตัวแบบที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน ทุกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่อยู่ในเครือข่ายจะต้องร่วมกันพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือด้านข้อกฎหมาย ด้านการจัดเก็บภาษี รวมถึงด้านเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและด้านผู้เสียภาษี

พาเกียรติ สมานบุตรและคณะ (2551) “การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน” งานวิจัยชิ้นนี้ได้ใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสียภาษีเป็นอย่างดีโดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเร่งรัดภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและบัณฑิตอาสาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความเป็นธรรม การอำนวยความสะดวกในการชำระภาษีด้านต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีได้รับรู้และได้ประโยชน์จากการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น โครงการสนามกีฬาจังหวัด เป็นต้น การเชิญผู้เสียภาษีรายใหม่มามีส่วนร่วมในการวางแผนค่าใช้จ่ายงบประมาณ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นผู้นำที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนสูงทำให้ได้รับความร่วมมือจากผู้เสียภาษี ผู้เสียภาษีมีการตรวจสอบการเสีย

ภายในซึ่งกันและกันโดยผู้เสียภาษีสามารถขอข้อมูลการชำระภาษีรายอื่น ได้อย่างไม่เป็นทางการทำให้การหลบหนีภาษีทำได้ยากขึ้น คณะผู้วิจัยได้เสนอปรับปรุงการบริหารจัดเก็บภาษีในด้านระบบงาน ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านระบบฐานข้อมูล ด้านการพัฒนาศักยภาพ

พาเกียรติ สมานบุตรและคณะ (2553) **“การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บภาษีอาสูบ”** งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยต้องการพัฒนาระบบและเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการจัดเก็บภาษีอาสูบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อจัดทำตัวแบบในการจัดเก็บภาษีอาสูบให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและระบบการดำเนินการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ โดยงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของโครงการจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการพัฒนาใน 4 ด้าน คือ ด้านข้อกฎหมาย ด้านการจัดเก็บภาษีรวมถึงด้านเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษี

พาเกียรติ สมานบุตรและคณะ (2553) **“การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีน้ำมันเอง”** งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยต้องการพัฒนาระบบและเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการจัดเก็บภาษีน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และได้รับความร่วมมือจากผู้เสียภาษีในท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงตัวแบบเบื้องต้นที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน โดยงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของโครงการจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการพัฒนาใน 4 ด้าน คือ ด้านข้อกฎหมาย ด้านการจัดเก็บภาษี รวมถึงด้านเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษี

พิทยา พานทอง (2558) **“กระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของภาคประชาชนต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน”** งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 6 แห่งเพื่อวิเคราะห์เพื่อค้นหาวิธีการและเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาวิจัย พบว่า วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 แห่งมีลักษณะที่เหมือนและคล้ายคลึงกัน คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร, การสร้างช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความสามารถในการตรวจสอบได้ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วม การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ในส่วนของวิธีการหรือเครื่องมือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาใช้ในการดำเนินงานนั้นส่งผลทำให้ภาคประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6

แห่งอยู่ ในระดับปานกลางเท่านั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ อาจใช้วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความเชื่อมั่น และยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 แห่งไปเป็นแบบอย่าง หรือแนวทางในการปฏิบัติได้ เพียงแต่ต้องใช้วิธีการหรือเครื่องมือดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ อีกทั้งควรมีการปรับปรุง รายละเอียดของวิธีการหรือเครื่องมือดังกล่าวให้มีความสอดคล้องกับบริบททั้งในเชิงพื้นที่และสังคม

พิทยา พานทองและคณะ (2555) “แนวทางการพัฒนาระบบตรวจสอบภายในกับธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ามีผู้บริหารส่วนน้อยที่มีความพยายามที่จะพัฒนางานตรวจสอบภายในให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารจะมีทัศนคติต่องานตรวจสอบภายในในทิศทางลบ อีกทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจต่องานตรวจสอบภายในที่ไม่เพียงพอจนส่งผลทำให้ผู้บริหารไม่มีการสนับสนุนและพัฒนางานตรวจสอบภายในแต่อย่างใด ในส่วนของความเข้าใจของผู้ตรวจสอบภายในต่อภาระหน้าที่ของหน่วยตรวจสอบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีต่อภาระหน้าที่ของหน่วย ตรวจสอบภายในแต่ผู้ตรวจสอบภายในมีปัญหาหาตรงที่ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้บริหารที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในภาระหน้าที่ของหน่วยตรวจสอบภายในและไม่มีการสนับสนุนการตรวจสอบภายใน บุคลากรในหน่วยงานไม่มีความเข้าใจในบทบาทของหน่วยตรวจสอบภายใน ปัญหาการขาดเสรีภาพในหน้าที่ตรวจสอบ หรือการขาดความเป็นอิสระสำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบตรวจสอบภายใน คือ การมีทัศนคติที่ดีและมีความเข้าใจในเรื่องของงานตรวจสอบ ภายในของผู้บริหารการมีคุณสมบัติที่ดี การมีทัศนคติที่ดีในงานตรวจสอบ ภายใน รวมถึงการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในความเข้าใจและยอมรับของผู้รับตรวจต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน

พิพัฒน์ ยอดวิระพงษ์, สาธิต สบายสุข, นุจริย์ ใจทาวงษ์ และสิริวรรณ บุญเปี่ยม (2555) “ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แบ่งออกเป็น ด้านงบประมาณ

ศักยภาพของอบต. ประสบปัญหาไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในส่วนของเด็กไร้สัญชาติ ในด้านวิชาการเกิดข้อจำกัดในการสื่อสารระหว่างครูผู้สอน และเด็ก ด้านบุคลากรมีการส่งเสริมให้บุคลากรไปเรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยเพื่อจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น แต่ยังคงขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการสอนเฉพาะด้าน ด้านบริหารงาน มีการจัดหาอาชีพให้แก่ นักเรียนต่างด้าว จัดสิทธิการเรียนรู้ และให้ได้รับวุฒิการศึกษาเท่ากับเด็กไทยเมื่อเรียนจบ แต่ก็ไม่มีผู้บริหาร มีเพียงครูผู้ช่วย รักษาการที่ทำหน้าที่บริหารแทน จากการจัดสนทนากลุ่มมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ ด้านงบประมาณ เสนอให้ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และภายนอกพื้นที่ที่เกี่ยวข้องด้านวิชาการ ควรจัดหาบุคลากรที่สอนได้สองภาษา นำสื่อการเรียนการสอนเข้ามาใช้ สนับสนุนบุคลากรให้ลงพื้นที่ ชุมชนสัมพันธ์ ประชุมหารือ แลกเปลี่ยน สร้างความเข้าใจเพื่อลดจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ด้านบุคคล จัดหางบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ ด้านบริหารงาน ควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่

พิศิษฐ์ ศรีประเสริฐ (2556) “การวิจัยและพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับในการจัดการด้านสุขภาพ: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านสุขภาพจำเป็นต้องมีโครงสร้างในการจัดการระบบสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นแต่ละระดับและมีการจัดทำคู่มือภารกิจงานด้านสาธารณสุขพื้นฐานในการจัดการด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พิชญ์ บุญนิยม (2558) “รูปแบบการนำแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร” การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งแบ่งพื้นที่ในการดำเนินการออกเป็นกลุ่ม A กลุ่ม B และกลุ่ม C โดยการประยุกต์มาจากโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า แผนชุมชนของเป้าหมายกลุ่ม A และกลุ่ม B ดำเนินการโดยคณะกรรมการ ชุมชน ทบทวนแผนชุมชนในปีที่ผ่านมา ก่อนเริ่มกระบวนการจัดทำแผนชุมชนปีถัดไป สำหรับแผนชุมชนของเป้าหมายกลุ่ม C ไม่ได้จัดทำแผนชุมชนที่เป็นรูปเล่มสมบูรณ์และดำเนินการจัดทำแผนชุมชนพร้อม กับแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่มีการนำข้อมูลบัญชีครัวเรือน ข้อมูลจาก จปฐ. และข้อมูลจาก กชช.2 ค. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนเกิดจากข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนไม่สอดคล้องกับการนำมาใช้ประโยชน์ รวมถึงบทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดทำแผนชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้าน การผลักดันแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

จัดทำแผนชุมชนให้เสร็จก่อนที่จะมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ความร่วมมือของฝ่ายปกครองท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน และกลุ่มต่างๆ เป็นแกนนำในการ ดำเนินการ

เพ็ญศรี ฉิรินัง (2555) “**ความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความพร้อมในการรับโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษา เพราะขาดปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร การปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การปรับระบบ และกลไกการจัดการศึกษาให้มีความคล่องตัว โปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากทุกฝ่าย ในส่วนของปัญหา อุปสรรคในการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาทางด้านโครงสร้าง ปัญหาทางด้านการบริหารการเงิน ปัญหาทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ไพรัช ตระการศิรินนท์, ศักดิ์ชาย จินะวงศ์ และบุญชู ฌ ป้อมเพชร (2546) “**ปัญหาของเทศบาลตำบลที่ถูกเปลี่ยนฐานะจากสุขาภิบาลในภาคเหนือตอนบน**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้การเปลี่ยนแปลงจากระบบสุขาภิบาลมาเป็นรูปแบบของเทศบาล เป็นเพียงการเย็บปัญหาบางส่วน และยังมีใช้รูปแบบที่ดีที่สุด แต่เนื่องจากรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบเทศบาลตำบลเป็นองค์กรที่พร้อมที่สุดที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงตามที่รัฐธรรมนูญใหม่ได้กำหนดไว้ เทศบาลตำบลจึงถูกเลือกนำมาใช้แทนสุขาภิบาล ปัจจุบันกฎหมายต่าง ๆ ก็ได้เอื้อต่อการนำไปสู่รูปแบบการกระจายอำนาจมากขึ้น เช่น การถ่ายโอนอำนาจ เงิน และคนสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง และพรบ. กำหนดแผน ขั้นตอนการกระจายอำนาจ ดังนั้น สิ่งที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจในอนาคตอย่างแท้จริง คือ การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระบบราชการทั้งส่วนกลาง และภูมิภาค รวมทั้งบทบาทของประชาชนให้สอดคล้อง และรองรับต่อการกระจายอำนาจที่แท้จริง

ภูมิพงษ์ ขุนฉนมมำ (2549) “**โครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านเลี้ยว ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**” งานวิจัยชิ้นนี้

ชี้ให้เห็นว่า ชุมชนบ้านเลี้ยวมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแก้ไขเด็กและเยาวชน ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ภาพการศึกษาชุมชนเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนภายในชุมชน ผลปรากฏว่า คนในชุมชนมีความพึงพอใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดแก้ไขเด็ก และเยาวชนภายในชุมชน เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ชุมชนเกิดการยอมรับและให้อิสรภาพ และช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีการกลับเข้าสู่สังคมและไม่หวนกลับไปทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ ชุมชนยังได้ขยายแนวคิด วิธีการ และกระบวนการแก้ไขปัญหาด้านเด็กและเยาวชนไปยังกลุ่มเสี่ยงในระบบ โรงเรียน ข้อเสนอแนะคือด้านชุมชน การประยุกต์รูปแบบและวิธีการ ต้องมีการพิจารณาให้รอบด้าน โดยคำนึงถึงทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก ควรมีการประสานจากภายนอกชุมชน ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มบทบาทและทรัพยากรในการสนับสนุนงานให้มากขึ้น สร้างความตระหนักให้กับชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชน รวมทั้งบำบัดแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชน ด้านสถานพินิจฯ ควรเพิ่มบทบาทในการทำงานเชิงรุกโดยเฉพาะการทำงานร่วมกับชุมชนควรมีการฝึกอบรมบุคลากร ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรมีนโยบายในการรองรับการพัฒนารูปแบบการบำบัด แก้ไขเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน

มนตรี แดงศรี (2553) “การศึกษาเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง ของกระทรวง กรม ซึ่งขัดหรือแย้งกับภารกิจ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการออกระเบียบเกี่ยวกับการดูแล คุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะ การตั้งเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การเดินทางไปราชการของบุคลากร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดหาคอมพิวเตอร์ การจัดสถานศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มีเนื้อหาขัดหรือแย้งต่อเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจและหลักอิสระในการปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการบริหารจัดการองค์กรและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จึงควรดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบหรือหนังสือสั่งการให้ถูกต้องและเหมาะสมในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มนตรี แดงศรี (2554) “โครงการศึกษาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการที่ดิน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 รูปแบบ คือ อำนาจหน้าที่ทางกฎหมายของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการที่ดินตามรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการที่ดินตามกฎหมายอื่น ซึ่งการบริหารจัดการที่ดินที่ผ่านมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาเกี่ยวกับ บทบัญญัติของกฎหมายที่ขาดความชัดเจนในด้านการกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในการรองรับการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นมาจากความไม่ชัดเจนของการกระจายภารกิจและอำนาจหน้าที่ด้านการบริหารจัดการที่ดิน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าต้องส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาที่ดิน โดยรัฐบาลควรมอบหมาย หรือแต่งตั้งคณะทำงานแบบบูรณาการจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นผู้รับผิดชอบประสานการบริหารจัดการที่ดินกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจัดให้ทำ มาตรฐานกลางการบริหารจัดการที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น

มาโนช นามเดช (2559) “การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทำให้เห็นว่าที่ผ่านมา แนวคิดในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ในช่วงแรกที่มีการนำเอาหลักการปกครองรูปแบบการกระจายอำนาจมาใช้รัฐควบคุม ตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเคร่งครัดแต่ในระยะเวลาต่อมาการควบคุมของรัฐมี ลักษณะผ่อนคลายลงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะการกำกับ มากกว่าการบังคับบัญชาทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานตาม อำนาจหน้าที่มากขึ้น ผู้วิจัยเสนอว่าเพื่อให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละฉบับมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้เกี่ยวข้องควร พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยในเรื่องต่าง ๆ คือ การกำหนดเงื่อนไขในการใช้ อำนาจระงับ ชั่วคราวการกระทำของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการชั่วคราวใน ระหว่างรอพิจารณาวินิจฉัยของผู้กำกับดูแลชั้นเหนือขึ้นไปให้ชัดเจน การกำหนดระยะเวลาพิจารณา ของผู้กำกับดูแลของฝ่ายบริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลไว้อย่างเหมาะสม การ กำหนดให้มีการชี้แจงแนะนำคัดค้านก่อนที่ผู้กำกับจะมีคำสั่งระงับ ชั่วคราวการปฏิบัติการของฝ่าย บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้เป็นการชั่วคราว การกำหนดให้ผู้มีอำนาจกำกับดูแลสามารถ ทราบถึงข้อมูลอยู่ของการกระทำหรือดำเนินการที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเลิก มาตรการหรือวิธีการให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติของผู้กำกับดูแล เพิ่มมาตรการและวิธีการกำกับ ดูแลตรวจสอบมิติของสภาเทศบาลและสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทบทวนนโยบายให้เกิดความ

ชัดเจนเกี่ยวกับความสำคัญขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด กำหนดเกณฑ์การใช้คะแนนเสียงในการ ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมและการกำหนดให้มีการประกาศใช้ประมวล กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีลักษณะที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน อย่างเป็นระบบ

มาลาศรี วงษ์ดี (2551) “เทศบาลตำบลนาดีกับกระบวนการป้องกันพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนของชุมชนเขินราษฎร์เกษมศรี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาทะเลาะวิวาทมาจากพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน การจัดกิจกรรมความบันเทิงในชุมชน การดื่มสุรา ปัญหาชู้สาวและการพนัน สำหรับกระบวนการ ป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทได้มีการจัดโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมค่ายเด็กและเยาวชน กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมการจัดลอยกระทง กิจกรรม สู้ขวัญเยาวชน

มิ่งสรรพ ขาวสะอาดและคณะ (2555) “การศึกษานโยบายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อ ขับเคลื่อนการกระจายอำนาจสู่ อปท.และชุมชน” ผลการศึกษา พบว่า นโยบายสาธารณะด้าน ทรัพยากรธรรมชาติมีจำนวนมาก ทั้งที่อยู่ในรูปนโยบายที่ประกาศ พ.ร.บ. มติ ค.ร.ม. แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนรายทรัพยากร แผนรายพื้นที่ ซึ่งกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติ เหล่านี้ส่วนมากเป็นกฎหมายที่เขียนขึ้นมานานแล้วเพราะไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์เศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบัน ประกอบกับกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติแต่ละฉบับต่างก็กำหนดขอบเขตอำนาจ ไว้อย่างกว้างขวาง ลักษณะของนโยบายทรัพยากรธรรมชาติของไทยเป็นการบริหารกันอย่างแยก ส่วนภารกิจของหน่วยงานของรัฐแม้แต่ในส่วนราชการในกระทรวงเดียวกันก็จะแยกกันบริหาร แบบเอกเทศต่างฝ่ายต่างก็ต้องมีกฎหมายของตน สำหรับกฎหมายป่าไม้แม้ว่าจะมีเป้าหมายชัดเจนว่า รักษาพื้นที่ป่าไม้อยู่ละ 40 ของประเทศแต่ในความเป็นจริงมีราษฎรอาศัยในเขตป่าจำนวนมากซึ่ง กลายเป็นผู้บุกรุกและมีผู้ถือครองที่ดินจำนวนมากปล่อยให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าอีกทั้งยังกรณีเข้า ครอบครองพื้นที่สาธารณะโดยมิชอบ ในปัจจุบันหน่วยราชการต่าง ๆ ได้จัดเตรียมร่าง พ.ร.บ.ที่ กำกับทรัพยากรขึ้นใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพิจารณาถึงอำนาจที่ถ่ายโอนให้ อปท. เป็นอำนาจในการดูแลคุ้มครอง บำรุงรักษา ซึ่งไม่มีงบประมาณและบุคลากรมาด้วยและไม่มี อำนาจในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์หรือจัดทรัพยากรในท้องถิ่น อปท.จึงแทบไม่มีอำนาจตาม กฎหมายในการจัดทำกติกาและกำกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตน ทั้งนี้ แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2550 ได้บัญญัติให้รัฐบาลออกกฎหมายสำหรับท้องถิ่น เพื่อให้อำนาจ และหน้าที่จัดการทรัพยากรมีความชัดเจนยิ่งขึ้นภายในสองปี แต่ก็ยังไม่มีความก้าวหน้าชัดเจน เมื่อจரிตตามกฎหมายไทยนั้นหากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ก็ทำไม่ได้ทำให้ขอบเขตอำนาจของ

อปท.ไม่ชัดเจน เพราะ พ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็น พ.ร.บ.ที่ไม่ได้กำหนดบทบาทของ อปท.ไว้และ พ.ร.บ.จัดตั้ง อปท.ก็เน้นภารกิจให้บริการสาธารณะเป็นสำคัญ และ อปท.มีอำนาจตราเทศบัญญัติและข้อบัญญัติได้หากไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีอยู่และกฎหมายกำหนดให้เท่านั้น

ยุทธพร อิศรชัย (2549) “บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในด้านการทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติของสภาเทศบาลจะมีความสำเร็จอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อ สภานั้นคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและท้องถิ่นเป็นที่ตั้ง สำหรับบทบาทสภาเทศบาลในการตรวจสอบถ่วงดุลฝ่ายบริหารของเทศบาลในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะที่เป็นการตรวจสอบถ่วงดุลโดยอาศัยเครื่องมือตามกฎหมาย เท่าที่พบจากการศึกษายังนับว่ามีค่อนข้างน้อยมาก ในด้านการสนับสนุนการทำงานฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาเทศบาลให้การสนับสนุนฝ่ายบริหารในหลากหลายด้านด้วยกัน กล่าวคือ ในทางนิตินัย การใดที่กฎหมายกำหนดให้ต้องผ่านกระบวนการทางสภา ฝ่ายสภาจะสนับสนุนให้การนั้นผ่านพ้นไปด้วยดีเสมอ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นควรทำตามแนวทางรัฐศาสตร์มากกว่าแนวทางกฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมก่อนแล้วจึงค่อยๆ ขยายไปยังท้องถิ่นอื่นต่อไป ไม่ควรที่จะยึดหลักการที่ว่า การกระจายอำนาจจะต้องมีรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศพร้อมกันตามแนวทางกฎหมายมหาชน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในปัจจุบัน

เขาวมาลย์ เสือแสงทองและราไฟ แก้ววิเชียร (2555) “ห้าปีของการถ่ายโอนสถานีนอนามัยให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล: การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข ปี 2550-2554” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าในมิติความก้าวหน้าการถ่ายโอนสถานีนอนามัย พบว่า สถานีนอนามัยที่ศึกษาเกือบทั้งหมดมีพัฒนาการในทิศทางที่เติบโตสามารถดำเนินงานสาธารณสุขท้องถิ่นที่สนองตอบความต้องการของชุมชน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอทางเลือกสำหรับทางเลือกการถ่ายโอนสถานีนอนามัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ต้องปรับปรุงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และขั้นตอนกระบวนการ เพื่อป้องกันผลเสีย กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนขึ้นและให้มีกลไกดำเนินการที่เป็นอิสระ การถ่ายโอนแบบใหม่กระทรวงต้องจริงจังในการทดลองนำร่องและสรุปบทเรียนทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีกลไกและวิธีการที่สนับสนุนอย่างเข้มแข็งเพียงพอ รวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน

รักษันรินทร์ แก้วมีศรีและคณะ (2555) “การแก้ปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาขยะข้ามแดน เป็นปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาขยะระดับครัวเรือนในชุมชนและสถานประกอบการ นับวันจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่จัดการขยะของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความไม่ชัดเจนของแผนยุทธศาสตร์ และนโยบายในการจัดการขยะในพื้นที่ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการขยะ ส่งผลให้ปริมาณขยะตกค้าง และขยะข้ามแดนในพื้นที่ สำหรับรูปแบบการจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ พบว่า ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาขยะข้ามแดนในพื้นที่และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทันทีเป็นรูปธรรม แต่ทุกขั้นตอนเกิดผลดีต่อชุมชน คือ เกิดแนวคิดการจัดการจัดการขยะข้ามแดนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาขยะข้ามแดน ทั้งยอมรับสภาพปัญหาและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดการร่วมกันกำหนดแผนแม่บท เป็นนโยบายสาธารณะในการจัดการขยะข้ามแดน นอกจากนั้นผลการทดลองรูปแบบการจัดการขยะข้ามแดนในพื้นที่ยังก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมในการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนและขยะข้ามแดน ที่สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

รัฐชนา สิ้นชวลัยและคณะ (2551) “การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาลของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาสู่ระบบต้นแบบและการพัฒนาระบบดัชนีชี้วัดหลักของระบบ : ฉบับที่ 1.1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล”งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึง โรงพยาบาล ในจังหวัดที่เป็นพื้นที่กรณีศึกษา ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี ลำปาง เพชรบุรี ภูเก็ตและสงขลา โดยอาศัยกรอบแนวคิดรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) โดยภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือแม้จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานดี ที่สุดระดับประเทศก็ยังคงมีปัญหาในหมวดการจัดการกระบวนการ บุคลากร และการมุ่งเน้นผู้ป่วย ซึ่งเป็น ปัญหาที่พบในจังหวัดอื่นๆ นอกจากนี้ปัญหาที่สะท้อนจากการการสำรวจประชาชนทั้งกลุ่มที่เคยรับและไม่ เคยรับบริการด้วยแบบสอบถาม พบว่า ปัญหาการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง และคุณภาพในกระบวนการ ให้บริการเป็นปัญหาที่พบเหมือนกันทั้ง 6 จังหวัด มุมมองดังกล่าวสะท้อนในสิ่งที่คณะวิจัยพบว่า ทุกจังหวัด ต่างมีรูปแบบการ

พัฒนาระบบฯ ที่หลากหลายและน่าสนใจ โดยไม่ได้ทำให้ผู้เก็บข้อมูลรู้สึกถึงความแตกต่าง ของระดับผลลัพธ์การดำเนินงาน กล่าวคือทุกจังหวัดต่างมุ่งหน้าพัฒนาระบบฯ เพื่อแนวทางที่เหมาะสมกับ บริบทของจังหวัด การพัฒนาระบบฯ จึงยังเป็นประเด็นที่ทุกจังหวัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางการ พัฒนาระบบฯ ที่น่าสนใจจึงไม่ได้จำกัดเฉพาะจังหวัดที่ผลการดำเนินงานดีเท่านั้น

รัฐชนา สินขวาลักษณ์และคณะ (2551) “การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการระบบบริการ การแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาลของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาสู่ระบบ ต้นแบบและการพัฒนาระบบดัชนีวัดหลักของระบบ : ฉบับที่ 1.2 การพัฒนาตัวชี้วัดในระดับ ปฏิบัติการสำหรับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน” ผลจากการศึกษาพบว่า คณะวิจัยได้พัฒนาแผนที่ ยุทธศาสตร์ซึ่งสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ทั้ง 5 ด้าน และนำไปจัดแจงความสำเร็จไปวิเคราะห์ ตัวชี้วัดได้ทั้งสิ้น 93 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ คณะวิจัยได้วิเคราะห์ตัวชี้วัดแยกตามมิติด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการใช้งาน เช่น มิติด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และความพึงพอใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คณะวิจัยพบว่าตัวชี้วัดที่วิเคราะห์ได้ยังมีข้อบกพร่อง จึงกลั่นกรองตัวชี้วัด โดย พิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดที่ใช้วัดประเมินในระดับจังหวัดและสามารถใช้งานได้ในปัจจุบันเท่านั้น ได้ทั้งสิ้น 35 ตัวชี้วัด คณะวิจัยจึงนำตัวชี้วัดดังกล่าวมาประเมินตามเกณฑ์ที่คณะวิจัยพัฒนาขึ้นมา ผลจากการประเมินพบว่ามีตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัดจาก 35 ตัวชี้วัดที่มีประสิทธิผลในการนำไปใช้งานจริง ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือยังมีปัจจัยบางประการที่ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง แต่หากมีการนำ ตัวชี้วัดดังกล่าวไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขก็จะสามารถนำไปใช้งานได้

เรวดี กระโหมวงค์ (2558) “การกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การถ่ายโอนโรงเรียนไปยังเทศบาลมีปัญหา อุปสรรค คือ นโยบายการรับโอนสถานศึกษาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับนายกเทศมนตรีและงบประมาณ ไม่เพียงพอ การถ่ายโอนโรงเรียนไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาอุปสรรค คือ การจัดการ ศึกษาขึ้นอยู่กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนไม่เป็นนิติบุคคล การบริหารจัดการ ไม่ คล่องตัว การขาดแคลนบุคลากร ส่วนการถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีปัญหา อุปสรรค คือ นโยบายขาดความจริงจังและต่อเนื่อง ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ขาด แคลนศึกษานิเทศก์ งบประมาณไม่เพียงพอ สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการบริหาร จัด การศึกษากรณีการถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังเทศบาลตำบล คือ การปรับปรุงระบบการบริหาร งบประมาณการแก้ไขระเบียบโดยอนุญาตให้ครูเข้าร่วมการอบรมกับหน่วยงานนอกสังกัดเทศบาล และสามารถเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายได้ ส่วนการถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมี

การสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจบริหารจัดการให้กับโรงเรียนและการถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ ควรให้อำนาจการสรรหาบุคลากรแก่ท้องถิ่นกระจายอำนาจด้านงบประมาณอย่างชัดเจนและให้โรงเรียนที่ถ่ายโอนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคล

ลือชัย ศรีเงินยวงและคณะ (2556) “การถ่ายโอนสถานีนอนามัยสู่ท้องถิ่น: การสังเคราะห์บทเรียนจากกรณีศึกษาพื้นที่ถ่ายโอนและข้อเสนอเชิงนโยบาย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าผลที่เกิดจากการถ่ายโอนแตกต่างกัน เป็นไปตามบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ในภาพรวมบทบาทการทำงานของสถานีนอนามัยในพื้นที่ถ่ายโอนประมาณไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนการถ่ายโอน มีเพียงสถานีนอนามัยบางแห่งที่สามารถทำงานได้ตามอุดมคติ คือ การบริการรักษา ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในด้านการบริหารจัดการ พบปัญหาการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนการถ่ายโอนที่ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวในการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ยังพบว่า การบริหารจัดการเรื่องตำแหน่ง การเลื่อนขั้นโอกาสในการพัฒนาทางวิชาการ การสนับสนุนทรัพยากรยังคงเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ยังไม่มีการสร้างระบบหรือโครงสร้างการบริหารที่รองรับการถ่ายโอนอย่างชัดเจน ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้และตีความระเบียบกฎเกณฑ์ ไปตามบริบทของตนเอง เกือบทั้งหมด ยังไม่มีการบรรจุเจ้าหน้าที่ครบกรอบอัตราที่ตั้งที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาถึงเชิงผลกระทบของการถ่ายโอนสถานีนอนามัยสู่ท้องถิ่นต่อสุขภาพของประชาชน ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าผลกระทบแตกต่างกันไปตามพื้นที่ ในบางพื้นที่การถ่ายโอนเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น สามารถจับมือกันได้อย่างดี มักก่อให้เกิดบริการสุขภาพที่หลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย แต่พื้นที่ถ่ายโอนส่วนใหญ่ รูปแบบบริการไม่แตกต่างไปจากเดิม

เลิศรัก ศรีกิจการและคณะ (2549) “ต้นแบบการจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเฝ้าระวังและสื่อสารความเสี่ยงจากโรคสัตว์อันตราย: ศึกษาโดยใช้กรณีใช้หวัดนกเป็นโจทย์” การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักการของต้นแบบ คือ การกำหนดให้หมู่บ้านและตำบลเป็นสองหน่วยสำคัญในการเฝ้าระวังอาการ รายงานและสื่อสารความเสี่ยง รวมถึงการจัดการควบคุมโรคเองได้ตามแผนฉุกเฉิน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการระดับหมู่บ้านและตำบลเป็นผู้นำและองค์คณะผู้ตัดสินใจ สั่งดำเนินแผนควบคุมและกวดล้างโรค ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงผลดีเมื่อนำต้นแบบไปปฏิบัติ คือ การทำให้ชาวบ้านด้วยกันดูแลปัญหา มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดยมติของคณะกรรมการหมู่บ้าน จะเป็นการ

ป้องกันและลด การหลีกหนีไม่ร่วมมือแจ้งรายงานเหตุ เกิดกระบวนการตรวจสอบทางสังคม เกิดความเชื่อถือเพราะขั้นตอนโปร่งใสรับรู้กันทั่วไป

วงธรรม สรณะ และจิตินันท์ ขวัญเนตร (2556) “การสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะกรณีศึกษาเทศบาลเมืองขลุง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในระดับปานกลางใน การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล แบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และยังพบว่า ปัจจัยกำหนดที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับ อิทธิพลของผู้นำอุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่าย ตามลำดับ ในส่วนวิธีการและทางเลือกในการจัดการขยะระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

วรภพ วงศ์รอด (2551) “โครงการศึกษาสรุปทบทวนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนอนามัยไปองค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา สถานีนอนามัยวังหวายและองค์การบริหารส่วนตำบลวังหมัน อำเภอสามเงา จังหวัดตาก” ผลการศึกษาวีจัย พบว่าสำหรับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหมัน ที่รับการถ่ายโอนสถานีนอนามัยวังหวายนั้น ผู้บริหารมีความตั้งใจจริงในการที่จะรับภารกิจ งานด้านสาธารณสุขไปดูแล มีการศึกษาข้อมูลและเตรียมการรองรับ ทั้งในส่วน of โครงสร้าง งบประมาณ และแผนการดำเนินงานที่จะดำเนินการในอนาคตจุดด้อยของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เห็นว่ามีความไม่ชัดเจนในช่วงแรก โดยเฉพาะการต่อเชื่อม การประสานงานระหว่างส่วนกลางลงมาในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่สถานีนอนามัยส่วนใหญ่มีความลังเลไม่กล้าที่จะถ่ายโอนมาอยู่กับท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในมิติต่าง ๆ เช่น ให้กระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีการรับโอนงานด้านสาธารณสุข, การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางในการดำเนินงานการให้บริการด้านสาธารณสุขของสถานีนอนามัยที่ถ่ายโอนมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการรักษามาตรฐาน, ต้องกำหนดระยะเวลาในการถ่ายโอนให้มีความแน่นอน, เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข, สร้างความรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการถ่ายโอนสถานีนอนามัยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ควรกำหนดคุณสมบัติ และเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรที่มีความพร้อมสมัครใจที่จะรับการถ่ายโอน ด้านตำแหน่ง อาวุธราชการที่เหลือ นอกเหนือจากเกณฑ์กำหนดในปัจจุบัน เป็นต้น

วรรณิ พงศ์ถาวร (2557) “การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายในพื้นที่ กรณีศึกษา อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการดำเนินงานของ อบต. ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมี ข้อจำกัดในหลายด้าน ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายในพื้นที่ฯ ไม่สามารถดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนเนื่องจากขาดข้อมูล ขาดการเตรียมกำลังคน ขาด ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมกิจการโรงงาน และหน่วยงานท้องถิ่นขาดการ จัดทำแผนปฏิบัติงานและการฝึกซ้อมแก้ไขกรณีเหตุฉุกเฉินอุบัติภัยจากสารเคมีที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาในพื้นที่ ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานของการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาสารเคมีและของเสียอันตรายในพื้นที่

วรัญญู เสนาสู (2556) “การกระจายอำนาจกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 การปกครองท้องถิ่นของไทยและการกระจายอำนาจมีพัฒนาการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ มีการกำหนดการจัดสรรภาษีระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของประชาชนในหลากหลายมิตินำไปสู่การจัดบริการสาธารณะและการจัดโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบริการประชาชน การขับเคลื่อนการกระจายอำนาจด้านจัดการสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาใหญ่และมีความรุนแรงสูง เนื่องจากที่ผ่านมาภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ยังอยู่ในขั้นต้นและเป็นการปฏิบัติในเชิงพื้นฐานตามแก้ไขปัญหารายวัน นอกจากนี้ ยังขาดการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายโดยการกำกับดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมในระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นระดับปฏิบัติการนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมชนิดวันต่อวันและสามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันใจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วย

ยกระดับคุณภาพชีวิต และคุณภาพของการให้บริการและปิดช่องว่างความไม่เป็นธรรมเหล่านั้นให้เกิดขึ้นได้

วริยา ค้วงน้อย (2552) “การศึกษาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการมีส่วนร่วม กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนอยากให้งานหรือผู้บริหารในท้องถิ่นตลอดจนพนักงานส่วนตำบลทุกคนเข้าถึงประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อเข้าไปรับรู้ปัญหาของประชาชนให้มากขึ้นอย่างเป็นปกติวิสัยโดยไม่ต้องให้ประชาชนไปแสดงความคิดเห็นในหน่วยงานเพียงอย่างเดียว บุคลากรยังเห็นว่าประชาชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของประชาชนมีหลายช่องทาง แต่ยังเป็นระดับที่น้อยในการที่จะให้ประชาชนจะแสดงความคิดเห็นได้อย่างแท้จริง เพื่อที่จะนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาปรับปรุงในการให้บริการประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นควรเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มมากขึ้น และควรมีกระบวนการที่ได้มาซึ่งความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่มโดยเป็นปกติวิสัย

วริยา ค้วงน้อย (2553) “การเมืองภาคประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการเมืองภาคประชาชนภาพรวมในระดับปานกลาง ด้านแนวทางในการพัฒนากระบวนการ และช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า มีช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่หลากหลาย แต่การรับรู้และความเข้าใจสิทธิของตนเองต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นยังอยู่ระดับน้อย ส่วนข้อเสนอแนะ อบต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมกระบวนการให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองอย่างถูกต้อง ควรมีเวทีหรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกในชุมชนแสดงออกเพื่อสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมแนวคิดแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนในระดับท้องถิ่นต่อไป

วลัยพร ชินศรีและคณะ (2557) “การเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศในด้านการจัดเก็บรายได้” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ท้องถิ่นมีความพยายามในการจัดเก็บรายได้และประสบความสำเร็จในการจัดเก็บรายได้พอสมควร สำหรับกระบวนการจัดเก็บภาษีนั้น พบว่า ท้องถิ่นมีความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการ ขบวนการด้านการจัดเก็บภาษี หลายแห่งมีการริเริ่มการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเพิ่ม ขประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ มีการจัดทำแผนพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ประจำปี ขเพื่อให้การจัดเก็บ

รายได้เพิ่มขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยกำหนด ขแนวทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การให้บริการรับชำระภาษีนอกสถานที่ การออกหน่วย บริการเคลื่อนที่เพื่อรับชำระภาษีในช่วงวันหยุดราชการ การร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการจัดเก็บภาษี การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ท้องถิ่นบางแห่งมีการลดขั้นตอนในการให้บริการชำระภาษี สร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนในการชำระภาษีให้ตรงเวลา รวมทั้งการเปิดพื้นที่รับฟังความคิดเห็นจากผู้เสียภาษี สำหรับข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีนั้น พบว่า มีอย่างน้อย 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการบริหาร จัดการ องค์กรที่ยังคงเป็นแบบอนุรักษ์นิยมในการจัดเก็บรายได้ ด้านภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่มีฐาน ภาษีแคบและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ด้านบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและขาดการ พัฒนา ทักษะความเชี่ยวชาญ และด้านการรับรู้ของประชาชนส่งผลต่อความยินดีที่จะจ่ายภาษี เมื่อพิจารณาถึงแนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ คือ ด้านการบริหารองค์กร ควร มีการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ ด้านโครงสร้าง และกฎระเบียบ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ด้าน ฐาน ภาษีควรมีฐานภาษีเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ด้านบุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถและมีความ รับผิดชอบที่สูงยิ่ง และด้านประชาชนควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เพื่อให้ตระหนักและมีความ ยินดีที่จะจ่ายภาษี

วสันต์ เหลืองประภัสร์ (2556) “การศึกษาข้อเสนอการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการ สาธารณะให้ภาคประชาสังคม ชุมชน” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ให้เห็นว่าภารกิจ/ภาระ งานของหน่วยงานภาครัฐที่สามารถเปิดให้องค์กรภาคประชาสังคมชุมชนเข้ามาร่วมจัดบริการ สาธารณะได้ทั้งในรูปการดำเนินงานร่วมได้บางส่วนและ/หรือการดำเนินงานร่วมได้ทั้ง กระบวนการ อย่างไรก็ดี ภารกิจ/ภาระงานเหล่านั้นไม่ได้มีความสำเร็จรูป สามารถปรับแก้ไขเพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดและดำเนินการร่วมกันได้จริง จึงควรมีลักษณะยืดหยุ่น และมีข้อควรพิจารณา ในการจะนำไปปรับประยุกต์ใช้หรือทดลองนำร่อง อาจพิจารณาจากเกณฑ์ด้านศักยภาพและความ พร้อมขององค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชนเป็นหลัก นั่นคือ การให้ความสำคัญกับภารกิจในด้านที่ องค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อม หรือมีองค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชน ดำเนินกิจกรรมในด้านนั้น ๆ ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เช่น กลุ่มภารกิจด้านการจัดบริการทางสังคม และสวัสดิการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์) กลุ่มภารกิจด้านการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร การประมง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) กลุ่มภารกิจด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขภาวะ และบริการ

สาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุข) กลุ่มภารกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป็นต้น สิ่งสำคัญคือ การกำหนดแผนเปลี่ยนผ่านเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานในรูปแบบการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการซึ่งได้เปิดพื้นที่ให้กับภาคส่วนอื่นได้เข้ามาจัดบริการสาธารณะ โดยแผนเปลี่ยนผ่านจะต้องมีความรอบคอบ มีการวางกรอบเวลาที่ชัดเจน มีการกำหนดองค์กรผู้รับผิดชอบแผนที่ชัดเจน และจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และต้องคำนึงถึงมาตรการเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในทางตรงและในทางอ้อม สำหรับเกื้อหนุนให้ระบบการจัดทำบริการสาธารณะรูปแบบใหม่ภายใต้บทบาทขององค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชน สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน

วสันต์ เหลืองประภัสร์ (2558) “การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวนแนวคิด ข้อถกเถียงและข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป” บทความความขึ้นนี้เป็นการสำรวจแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการออกแบบระบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยผู้เขียนพยายามนำเสนอข้อถกเถียงว่าแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจนั้นมิใช่แนวคิดในลักษณะคู่ตรงข้าม แต่ทั้งสองแนวคิดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดสรรและแบ่งอำนาจภายในรัฐเพื่อใช้ในการจัดโครงสร้างและการออกแบบระบบการดำเนินงานของกลไกในส่วนต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างความสมดุลและจัดสัมพันธภาพที่เหมาะสมระหว่างกลไกหรือโครงสร้างในแบบรวมศูนย์อำนาจกับการกระจายอำนาจ ด้วยเหตุนี้หัวใจของการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินก็คือ การมุ่งจัดสัมพันธภาพเพื่อกำหนดบทบาทและกลไกในการประสานงานและการดำเนินงานร่วมกันที่เหมาะสมของกลไกรัฐในระดับต่าง ๆ โดยการยึดหลักผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแกนกลางของการพิจารณาภารกิจซึ่งจะต้องนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างกลไกรัฐแบบรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง ขณะที่หลักการเริ่มต้นที่ท้องถิ่นควรจะเป็นหลักสำคัญในการจัดสรรแบ่งปันอำนาจและภารกิจต่าง ๆ ไปยังโครงสร้างในส่วนอื่น ๆ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ผู้เขียนได้สร้างข้อเสนอแนะเชิงหลักการที่อาจนำมาเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปเป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ หนึ่ง การจัดแบ่งบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมระหว่างราชการส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น สองการทบทวนและปรับรูปโครงสร้างราชการบริหารส่วนกลาง สามการกำหนดให้ชัดเจนถึงบทบาทของราชการบริหารส่วนกลาง สี่การกำหนดให้ชัดเจนถึงบทบาทของราชการส่วนภูมิภาค

และให้กำหนดยกเว้นให้ชัดเจนถึงบทบาทของราชการส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอในทางปฏิบัติอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น การกีดกันการใช้อำนาจในทางการปกครองและจัดระเบียบสังคมควรกำหนดให้เป็นภารกิจร่วม (Share Functions) ภารกิจด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศพึงกำหนดให้เป็นภารกิจหลักของรัฐ ราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นศูนย์กลางการบริการประชาชนในระดับพื้นที่ ราชการส่วนภูมิภาคจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในระดับพื้นที่เป็นต้น

วัลลภ ลำพายและคณะ (2549) “ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกระทรวงศึกษาธิการ” การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาด้านการจัดการศึกษาทางด้านการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการได้อย่างเหมาะสมในระดับปานกลาง คณะผู้วิจัยเสนอว่าควรมีการจัดหาครู บุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเด็กพิเศษ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การฝึกอบรม การส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ส่วนการส่งเสริมศักยภาพและความพร้อมให้แก่ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาจากกระทรวงศึกษาในระดับปานกลาง คณะผู้วิจัยเสนอว่าควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการจัดตั้งชมรมวิชาชีพครู การสรรหาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมในการเป็นกรรมการบริหารชมรมวิชาชีพครู สำหรับการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมน้อยกว่าเทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ดังนั้นจึงควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลในทุก ๆ ด้าน

วินัย ลิสมิทธิและศุภสิทธิ์ พรธนาบุญ (2554) “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : ความเป็นไปได้ของการบรรลุความครอบคลุมถ้วนหน้า” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสาธารณสุข การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการกระจายอำนาจ อย่างไรก็ตามการกระจายอำนาจถูกมองว่าเป็นกลวิธีที่สำคัญต่อการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มีประสิทธิภาพ สำหรับข้อเสนอแนะต่อการสร้างหลักประกัน

สุขภาพถ้วนหน้าในประเทศไทยนั้น ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นนโยบายระดับชาติซึ่งปัจจุบันยังไม่มี หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่สมควรเป็นระบบการประกันภาคบังคับ ไม่ใช่การสมัครใจ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดตามมา เช่น การเลือกประกันคนเฉพาะผู้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เป็นต้น ทั้งนี้ควรบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในด้านสาธารณสุขสมควรมีการกำหนดให้ชัดเจนทั้งด้านการจัดบริการและการคลังสาธารณสุข รวมทั้งบทบาทด้านสาธารณสุขควรได้รับความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่นๆ การจัดตั้งหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ที่ละขั้นเพื่อลดแรงต่อต้านจากทั้งภาครัฐและเอกชน

วินัย ลิสมิทธิและสมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ (2553) “บทบาทที่เหมาะสมของกระทรวงสาธารณสุขภายใต้การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขในบริบทประเทศไทยเป็นกลวิธีไม่ใช่เป้าหมาย มีความหมายมากกว่าเพียงการถ่ายโอนหน่วยบริการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับที่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของกระทรวงสาธารณสุขต้องมีบทบาทควบคุมโรคที่เกิดระบาดรุนแรงและต้องการวิชาการที่ก้าวหน้าและการกำหนดเขตสุขภาพภายใต้คณะกรรมการบอร์ดิสและดูแลสนับสนุนโดยกระทรวงสาธารณสุขน่าจะเป็นทางเลือกสำหรับบริหารจัดการหน่วยบริการ กระทรวงสาธารณสุขที่เหมาะสม สำหรับบทบาทหลังการกระจายอำนาจของกระทรวงสาธารณสุขจะเปลี่ยนแปลงไปมาก กระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทสำคัญสำหรับกำหนดนโยบาย การกำกับด้วยกฎหมายและประสานงานระดับชาติ ส่วนหน่วยงานระดับต่างๆของกระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติโดยการวางแผน ติดตามประเมินผล จัดสรรทรัพยากร สนับสนุนวิชาการ และประสานงานกับหน่วยต่างๆการอภิบาลระบบโดยรวมต้องประกอบด้วยโครงสร้างบริหารราชการเดิม นำกลไกตลาดมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างเครือข่ายอภิบาลที่พัฒนาธรรมาภิบาลที่ดี ทั้งนี้ข้อควรระวังในการกระจายอำนาจที่กระทบการทำงานขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่และความไม่พร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิมล ชาคะมินา (2551) “ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยในการบริหารจัดการและดำเนินการโครงการของ อบจ.จังหวัดแพร่และ อบจ.พิษณุโลกประกอบไปด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้การแลกเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจและทักษะการทำงานการทำงานเป็นทีมโดยการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในกับหน่วยงานภายนอก การสร้างและพัฒนาวิสัยทัศน์โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด

วิสัยทัศน์ ความคิดความเข้าใจเชิงระบบโดยการมองภาพรวมการพัฒนาทั้งจังหวัด การมีรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้างโดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ การมีความคิดในการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

วิมล ชาคะมีนา (2554) “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสถานธนาณบาลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางการเงินของประชาชน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าโรงรับจำนำของรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อไป เนื่องจากสถานธนาณบาลเป็นแหล่งเงินต้นทุนต่ำที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับการดำเนินงานของสถานธนาณบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้หวังผลกำไรอย่างเดียวแต่มุ่งช่วยเหลือประชาชน แม้ว่าสถานธนาณบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจัดการสถานธนาณบาลได้อย่างเต็มที่แต่หากปล่อยให้โรงรับจำนำของเอกชนดำเนินการโดยลำพังแล้วประชาชนอาจจะต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้น ดังนั้น สถานธนาณบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรดำเนินการต่อไปเพื่อเป็นทางเลือกของประชาชน

วีรพัฒน์ เจาธรรมทรศน์, แพรวพรรณ ต้นสกุล และสิริวรรณ เดียวสุรินทร์ (2544) “รูปแบบความร่วมมือกันจัดบริการสาธารณสุขระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลตำบลบ้านพรุก่อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณด้านสุขภาพไม่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาในพื้นที่ ในขณะที่องค์กรสุขภาพภายใต้กระทรวงสาธารณสุขได้รับงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการมากกว่า ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเป็นเครือข่ายกับโรงพยาบาลเพื่อให้จัดบริการสุขภาพ ในการศึกษาี้แนะนำว่า ในช่วงแรกของการจัดสรรเงิน เงินงบประมาณควรบริหารจัดการโดยคณะกรรมการสุขภาพระดับจังหวัดหรือเขต และควรมีตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการอยู่ด้วย สอง งบประมาณด้านสุขภาพควรจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับขนาดเล็กลงไปอีก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตั้งกองทุนสุขภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการบริหารจัดการ และสุดท้าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะจัดบริการสุขภาพที่ไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการควบคุม และมีประสิทธิผลต่อการสร้างสุขภาพ เช่น การฉีดวัคซีน โปรแกรมโรงเรียนสุขภาพ วรรณคดีการใช้ถุงยางอนามัย การออกกำลังกาย และวรรณคดีด้านโภชนาการ

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2547) “ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาผลกระทบภายนอก (Externalities) : เรียนรู้จากประสบการณ์จริงขององค์การบริหารส่วน

ตำบล” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า อบต. ทั้ง 3 แห่งมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาผลกระทบภายนอกได้เป็นอย่างดี การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจถึงลักษณะของปัญหา การสร้างความร่วมระหว่างผู้เกี่ยวข้อง และการเลือกใช้มาตรการดำเนินการที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ปัญหาผลกระทบภายนอกได้รับการแก้ไข

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2552) **“สุขภาพการคลังของเทศบาล : กรอบแนวคิดและผลการวิจัยเชิงประจักษ์”** ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เทศบาลนครหาดใหญ่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และเทศบาลเมืองที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท มีความอ่อนแอทางการคลังมากกว่า เทศบาลนครหรือเทศบาลเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณรอบ ๆ หรือตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจหลักหรือพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ นอกจากนี้ ยังพบว่านโยบายประชานิยมทางการคลัง (fiscal populism) และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่างส่งผลให้สุขภาพทางการคลังของเทศบาลเกิดความอ่อนแอได้เช่นกัน

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2554) **“ดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการเงินของเทศบาลใน 4 มิติ”** ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเทศบาลส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานด้านการเงินในระดับที่ดี โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างสามารถรักษาสภาพคล่องทางการเงินไว้ได้ในสัดส่วนที่สูง มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบเกินดุลและมีเงินสะสมในปริมาณที่สูงพอสมควร อีกทั้งยังมีภาระหนี้เงินกู้ในระยะยาวที่ไม่สูงนักเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับศักยภาพทางด้านการเงินที่มีอยู่จึงมีความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าประชาชนในเขตเทศบาลเหล่านี้ จะได้รับการบริการสาธารณะที่ไม่สะดุดหรือขาดตอน

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2555) **“กลยุทธ์การปรับตัวทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้วิกฤติ”** การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าเทศบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่นิยมการลดรายจ่ายด้วยการปรับลดคุณภาพหรือลดปริมาณของการให้บริการสาธารณะมากนักในทางกลับกัน เทศบาลส่วนใหญ่นิยมนำเงินสะสมออกมาใช้จ่ายเพื่อรับมือกับสภาวะการขาดแคลนทางทรัพยากรมากกว่าวิธีการระดมทรัพยากรเพิ่มขึ้นด้วยการจัดเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการประเภทใหม่ ๆ นอกจากนี้ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าเทศบาลส่วนใหญ่นิยมปรับ/ลดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ไม่นิยมใช้วิธีการรัดเข็มขัดแบบเข้มข้นโดยการออกระเบียบควบคุมทางงบประมาณหรือพิจารณาทบทวนโครงการใช้จ่ายที่ผ่านมา ๆ (zero-base spending review) และไม่นิยมใช้วิธีจ้างเหมาภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการแทน (contract out) ท ผู้วิจัยมีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบริหารการคลังท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ คือ การเตรียม

ความพร้อมให้กับทุกภาคส่วนสำหรับการบริหารงานคลังท้องถิ่นที่ยั่งยืน, การพัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารงานการคลังท้องถิ่นภายใต้ปัจจัยเสี่ยง

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2556) “**ปมปัญหาการก่อหนี้ของ อบต.น้ำคำ อ.ธาตุพนม จ. นครพนม**” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปมปัญหาการก่อหนี้ของ อบต.น้ำคำ มี 4 ประการสำคัญ ได้แก่ การทำหน้าที่ด้านการคลังและงบประมาณของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใน อบต. เกิดความบกพร่องกลไกที่กำกับดูแลและตรวจสอบด้านการเงินและการคลังของ อบต. ยังมิได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ ระบบการเงินการบัญชีของท้องถิ่นไม่สามารถนำเสนอข้อมูลฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของ อบต. ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน และโครงสร้างการบริหารงานท้องถิ่นให้อำนาจฝ่ายบริหารงานเข้มแข็งจนปราศจากซึ่งการถ่วงดุลการใช้อำนาจดังกล่าว ดังนั้น จึงมีการปรับปรุงระบบงบประมาณและการบัญชีท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล พัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินขีดความสามารถในการชำระหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน และเชื่อถือได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการตรวจสอบและการกำกับดูแลท้องถิ่น และส่งเสริมธรรมาภิบาลด้านคลังท้องถิ่นให้เข้มแข็งมากขึ้นต่อไป

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2557) “**ประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ 15 ปี: สังคมไทยได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะเดินต่อไปกันอย่างไร?**” งานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจของไทยก้าวหน้าในระดับปานกลางเท่านั้น แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนให้สามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างหลากหลายประเภทและส่งเสริมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อุปสรรคที่สำคัญของการกระจายอำนาจได้แก่การกำหนดนโยบายกระจายอำนาจของรัฐที่ขาดความต่อเนื่อง กลไกการขับเคลื่อนการกระจายอำนาจขาดความเข้มแข็งและยังคงเหนี่ยวรั้งการกระจายอำนาจ ดังนั้น หากประเทศไทยจะส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ก้าวหน้ามากขึ้นรัฐต้องมีแนวนโยบายที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างชัดเจน มีระบบการกระจายอำนาจที่ส่งเสริมศักยภาพและความเป็นอิสระในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงจะต้องมีกลไกการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบจากภาคประชาชนที่เข้มแข็ง

วีระศักดิ์ เครือเทพและคณะ (2556) “**โครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าในภาพรวมการกระจายอำนาจ 15 ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จมากพอสมควร ขณะเดียวกันก็มีหลายหน่วยงานที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจที่ผ่านมา ประการแรก คือ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะบริการการศึกษาและสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

และเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นได้มากขึ้นกว่าเดิม ประการที่สองการวางรากฐานระบบการกระจายอำนาจของไทยให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น รัฐได้รับรองสิทธิการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นต้น สำหรับเรื่องที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างชัดเจน คือ การถ่ายโอนภารกิจ ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนท้องถิ่นในขอบเขตที่จำกัดเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคหรือสาเหตุที่ทำให้การกระจายอำนาจไปได้ไม่ไกล เนื่องจากนโยบายการกระจายอำนาจในรอบ 15 ปีที่ผ่านมาไม่ต่อเนื่องและมีการเปลี่ยนไปตามนโยบายของรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ วิธีการกระจายอำนาจที่ผิดพลาด เพราะภารกิจส่วนใหญ่ถูกถ่ายโอนลงไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสุด คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในอีกด้านหนึ่งกว่าร้อยละ 70 ของเทศบาลและ อบต. ในปัจจุบันมีขนาดเล็กและมีขีดความสามารถจำกัดทำให้เทศบาลและ อบต. ส่วนใหญ่ไม่สามารถรับภารกิจที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนลงไปได้อย่างเต็มที่และรัฐบาลเองก็ไม่ได้สนใจที่จะยกระดับขีดความสามารถของท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการกิจการถ่ายโอนต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น เช่น การถ่ายโอนบุคลากร รายได้ เป็นต้น สำหรับทิศทางการกระจายอำนาจในอนาคตนั้นคณะผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยต้องกระจายอำนาจให้กว้างขวางและเข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ ได้ การปรับปรุงแนวคิดในการถ่ายโอนภารกิจสู่ท้องถิ่นใหม่ โดยกำหนดให้ท้องถิ่นขนาดเล็กมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานเพียงไม่กี่ประเภทเท่าที่ท้องถิ่นขนาดเล็กสามารถดำเนินการได้และถ่ายโอนภารกิจขนาดใหญ่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน (อบจ.) และเทศบาลขนาดใหญ่ (เทศบาลนครและเทศบาลเมือง) เป็นผู้ดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาให้ประชาชน สามยุคกุศลนโยบายการกระจายอำนาจแบบสมัครใจและนำมาตรการเชิงบังคับและกำกับดูแลกำหนดบทลงโทษและมาตรการจูงใจที่จำเป็นมาใช้ในการบริหารระบบนโยบายการกระจายอำนาจ, การปรับปรุงนโยบายกระจายอำนาจให้มีพลังขับเคลื่อน โดยรัฐจะต้องจัดให้มีองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการนโยบายกระจายอำนาจที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทบทวนและยกเลิกมาตรการควบคุมท้องถิ่นที่ไม่จำเป็นตลอดจนถึงยกเลิกแนวทางการตีความเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขัดหรือแย้งต่อความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การยกระดับประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนชนบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรรวมจังหวัดและ อบจ. เข้าด้วยกันและจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้นให้มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดหรือที่เรียกว่า “จังหวัด

จัดการตนเอง” และให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการเมืองและชุมชนในพื้นที่จังหวัดหนึ่ง ๆ ให้ดำรงอยู่อย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งให้เมืองคัดกรองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบการบริหารจัดการเมืองขนาดใหญ่ ขนาดกลางและเมืองที่มีหน้าที่เฉพาะ

วีระศักดิ์ จุลดาลัยและคณะ (2556) “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะและแผนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางอาหารระดับชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสามผง อำเภอศรีคราม จังหวัดนครพนม” ผลจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะเบื้องต้นนโยบายสาธารณะด้านความมั่นคงทางอาหารระดับชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสามผง โดยมีนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการทำนาปรังที่มีประสิทธิภาพ นโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกพืชอาหารและพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ พืชพลังงาน มีการส่งเสริมการบริหารจัดการประมงพื้นบ้าน การส่งเสริมแผนงานเตรียมความพร้อมปรับตัวของเกษตรกรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปรับตัวของชุมชนด้านความมั่นคงทางอาหารระดับชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสร้างเสถียรภาพความมั่นคงทางอาหารระดับครัวเรือนและระดับชุมชนอย่างยั่งยืน

วุฒิพงศ์ บัวน้อย (2553) “การศึกษาต้นแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมโดยภาพรวมในระดับมาก ด้านคุณธรรมโดยภาพรวมมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมในระดับมาก ด้านหลักความโปร่งใสภาพรวมในระดับปานกลาง ด้านหลักความรับผิดชอบต่อภาพรวมในระดับมาก และด้านความคุ้มค่าภาพรวมในระดับมาก ปัญหา และอุปสรรคการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลภาพรวมในระดับน้อย แนวทางการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคการบริหาร ในด้านนิติธรรมโดยยึดตัวบทกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด แต่ในทางปฏิบัติกลับเกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติเป็นกรณีไป ส่วนด้านคุณธรรมจะยึดหลักความเมตตาธรรม การเอาใจใส่ตั้งแต่บุคลากรในองค์กร และประชาชน สร้างระบบเพื่อความเป็นธรรมในการปรับขึ้นเงินเดือน โบนัสโดยการประเมินจากตนเอง และผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมพบว่าให้มีการประชุมบุคลากรในอบต. ผู้บริหารทุกเดือนเพื่อปรึกษาหารือกัน ด้านหลักความโปร่งใสทำโดยการแจ้งให้ประชาชนรับรู้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ด้านหลักความรับผิดชอบต่อแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ด้านหลักความคุ้มค่าใช้หลักการร่วมคิดร่วมทำระหว่างนายก อบต. กับบุคลากรในองค์กร และผลการทดสอบสมมติฐานพบอีกว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของฝ่ายบริหาร สภาพอบต. ฝ่ายปฏิบัติการ ประชาชนมีผลต่อการบริหาร

ตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติของ อบต.

วุฒิสาร ตันไชย (2555) “การศึกษาความเหมาะสมการยกฐานะเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็น **ท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ**” การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า เทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรมจนประสบปัญหาหลายประการ ขณะเดียวเทศบาลเมืองมาบตาพุดเองก็เผชิญปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการกิจที่สำคัญในหลายด้านเช่นกัน จากประเด็นปัญหาสำคัญที่คณะผู้วิจัยได้ค้นพบ ประกอบกับสภาพความเป็นจริงของเมืองมาบตาพุดในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้เมืองมาบตาพุดยกฐานะเป็นเมืองพิเศษด้านอุตสาหกรรมนิเวศ และเพื่อให้การจะขับเคลื่อนเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความสามารถและศักยภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาบตาพุดจำเป็นต้องแสดงในฐานะผู้บริหารจัดการเมือง ได้แก่ หนึ่งเป็นหน่วยกลางในการจัดบริการสาธารณะอย่างมีเอกภาพ สองเป็นกลไกในการตัดสินใจ/แก้ไขปัญหของพื้นที่ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และสามเป็นกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองทั้งสิ้น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การควบคุมส่งเสริม และพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านที่ 2 การยกระดับศักยภาพในการเป็นเมืองอุตสาหกรรมต้นแบบในการควบคุมมลภาวะ ด้านที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเมือง ด้านที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเมืองแห่งความสุข ด้านที่ 5 การก้าวไปสู่การเป็นเมืองที่ปลอดภัยและมีศักยภาพสูงในการจัดการความเสี่ยงด้านอุบัติภัยและสาธารณภัย และด้านที่ 6 การส่งเสริมเศรษฐกิจของเมือง การพัฒนาแหล่งรายได้ และการส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเมืองแห่งความมั่งคั่ง พร้อมกันนี้คณะผู้วิจัยได้เสนอให้จัดโครงสร้างการบริหารงานภายในเมืองพิเศษมาบตาพุดเป็น 3 ฝ่ายที่สำคัญ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในประเทศไทย ฝ่ายสภา มีจำนวน 24 คน เช่นเดียวกับเทศบาลนคร และคณะกรรมการกำกับและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมือง ทำหน้าที่กำกับดูแล

วุฒิสาร ตันไชย (2555) “**บทบาทของการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย**” ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่างานศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจส่วนใหญ่จะให้คำอธิบายต่อสถานการณ์การกระจายอำนาจมักเน้นในมิติเชิงกฎหมายและการบริหารของสถาบันที่เป็นทางการและละเลยมิติการเมืองที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ แบบแผนและตัวแสดงที่ไม่เป็นทางการ โดยเน้นศึกษาด้านโครงสร้างทางการเมือง การปกครองและการบริหารงาน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการกระจายอำนาจ การประเมินผลการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ประชาธิปไตยท้องถิ่นและการออกกฎหมายหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเพื่อให้เสนอนโยบาย แนวทาง/มาตรการของการกระจายอำนาจและการออกแบบโครงสร้าง/สถาบันการเมืองที่เหมาะสมต่อการกระจายอำนาจในเชิงกฎหมาย/การบริหารเพื่อตอบ โจทย์ของการจัดระบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ทำให้การพิจารณาสถานการณ์การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยถูกมองว่าเป็นเรื่องที่มาจากการริเริ่มจากภายนอกท้องถิ่นสู่ภายในท้องถิ่นและให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจทางกฎหมาย/การบริหารว่าจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยพยายามอุดช่องว่างของงานศึกษาและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและประชาธิปไตยท้องถิ่นของประเทศไทยเพื่อศึกษาสภาพสถานการณ์ประชาธิปไตยผ่านการสร้างตัวชี้วัดด้านคุณลักษณะ/สภาพทั่วไปของท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่น โครงสร้าง/สถาบัน/กลไกของประชาธิปไตยท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นปัญหาเฉพาะ

วุฒิสาร ตันไชยและคณะ (2558) “ข้อเสนอเชิงนโยบายนวัตกรรมการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” คณะผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอัตราการเติบโตทางรายได้ลดลงทำให้ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลสูง ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาเช่นนี้คณะผู้วิจัยจึงได้สร้างข้อเสนอใหม่ในการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแหล่งรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี 4 ประเภท ได้แก่ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการสาธารณะ (user charges) การดำเนินกิจการพาณิชย์และกิจการเพื่อสังคม (local public enterprise and social enterprise) การพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น (local economic development) และการกักขังและการจำหน่ายพันธบัตร (bond) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกดำเนินการพัฒนารายได้ตามแนวทางทั้งสี่โดยพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของตน รวมถึงความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษายังเสนอมาตรการทั้งในเชิงกฎหมายและการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่กลไกของรัฐเพื่อสนับสนุนให้กลไกรัฐขับเคลื่อนการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแหล่งรายได้ทั้งสี่ประเภทข้างต้น

เวียงรัฐ เนติโพธิ์ (2554) “กระบวนการทางการเมืองในการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข:กรณีศึกษาการถ่ายโอนสถานอนามัย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นและการขับเคลื่อนทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐมีทิศทางที่ไม่ตรงกันระหว่าง

ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เพราะส่วนกลางไม่ได้ผลักดันให้เกิดการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีผลประโยชน์ทางการเมืองและความต้องการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่นกลับสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหารมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและพยายามที่จะพัฒนาไปสู่การใช้อำนาจในท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายโอนอำนาจสู่ท้องถิ่นมี 2 ระดับ คือ ระดับแรกในระดับส่วนกลางพบอุปสรรคที่สำคัญ คือ ความล้มเหลวในการบังคับใช้กฎหมายให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามกฎหมาย ,การยึดถือความชำนาญเฉพาะด้านมากกว่าหลักการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขที่ไม่เห็นความจำเป็นในการถ่ายโอนอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ,การเน้นการถ่ายโอนโดยให้ขึ้นอยู่กับส่วนกลางมากกว่าเน้นที่ท้องถิ่น ทำให้ไม่มีการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในท้องถิ่น สำหรับระดับที่สองเป็นปัญหาอุปสรรคในท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความเป็นอิสระ,นักการเมืองท้องถิ่นแสวงหาผลประโยชน์และการขาดความรู้และความชำนาญด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เวียงรัฐ เนติโพธิ์ (ม.ป.ป.) “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น :ผลกระทบต่อโครงสร้างอำนาจในระดับท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ให้เห็นว่าในประเด็นการกระจายอำนาจเรื่องการกระจายอำนาจเชิงโครงสร้างและการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การจัดการปกครองด้านพื้นฐานเป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามข้อบัญญัติของกฎหมาย ด้านการกระจายอำนาจหน้าที่นั้นพบว่าการทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองท้องถิ่นยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ด้านการกระจายอำนาจทางการคลังยังมีการพึ่งพิงการคลังบทบาทในการกำหนดการบริหารงานจากส่วนกลางผ่านทางงบประมาณ สำหรับประเด็นเรื่องโครงสร้างอำนาจทางการเมืองผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างอำนาจทางการเมืองไว้สี่แบบแผน คือ หนึ่งโครงสร้างอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับการเมืองระดับชาติ สองโครงสร้างทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง สามโครงสร้างทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้มีอิทธิพลและสี่โครงสร้างอำนาจทางการเมืองที่ตอบสนองลักษณะเฉพาะท้องถิ่น

ศิริณา จิตต์จรัส (2551) “โครงการศึกษาและสรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : สถานีนามัยบางนมโค เทศบาลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า หลังการถ่ายโอน เทศบาลตำบลบางนมโคได้ให้ความสำคัญต่อสุขภาพของประชาชน ในเรื่องของสุขภาพของ

คนในชุมชนด้วย การจัดสรรงบประมาณในส่วนงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และให้การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสิ่งอื่น ๆ รวมทั้งปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาตำบล เมื่อพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมจากกรณีการถ่ายโอนฯ ทั้งก่อน และหลังการถ่ายโอนฯ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในทุกรายด้าน ผลที่เกิดขึ้นในการ ให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน เปรียบเทียบก่อนและหลังการถ่ายโอนฯ ในภาพรวมทุก ประเด็นและรายด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากที่มีการถ่ายโอนแล้วระดับการ เปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดีขึ้น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้ที่มีอำนาจในระดับสูงควรมีการประชุม ปรีกษาหารือและกำหนดนโยบายร่วมกันทั้งกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการถ่ายโอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น, สาธารณสุขจังหวัดและท้องถิ่นจังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ใน ระยะแรกให้กับผู้เกี่ยวข้องในการถ่ายโอนทุกภาคส่วนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการปฏิบัติอย่างถ่วงถ่วง พร้อมให้ข้อมูล คำปรึกษาด้านการบริหาร บุคลากร หรือ งบประมาณ

ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์, จิรบุรณ โดสงวน, หทัยชนก สุมาลี (2553) “บทบาทขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพและข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่องการกระจายอำนาจด้าน การสร้างเสริมสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ.2537 มีผลต่อการขยายบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพ ชัดเจน คือ เน้นหนักไปในเชิงการจัดการสิ่งแวดล้อมพื้นฐาน กล่าวคือ การรักษาความสะอาดของ ถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนการป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ ขณะที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 2 ได้ผูกภารกิจการบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาลเบื้องต้น พร้อมงบประมาณ สถานีอนามัยและบุคลากร ให้ถ่ายโอนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าน่าจะทำให้ภาวการณ์นำของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพล่าช้าออกไป เนื่องจากจะต้องผ่าน กระบวนการหลายขั้นตอนในการรับโอนสถานีอนามัย ผู้วิจัยจึงเสนอว่าเพื่อให้มีความชัดเจน ถึง บทบาทของท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพจึงควรกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการ สร้างเสริมสุขภาพให้ชัดเจน

ศุภชัย ศรีสุชาติและคณะ (2556) “การวิจัยประเมินผลแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจที่ด้านสุขภาพ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านมามีอุปสรรคในหลายด้าน เช่น กระบวนการถ่ายโอนอันเนื่องมาจากกระบวนการจัดทำแผนอาจมีประเด็นที่บกพร่องในด้านการสื่อสารเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละฝ่าย ปัญหาการบริหารทรัพยากรบุคคล และข้อจำกัดด้านงบประมาณ เป็นต้น

ศุภวัฒนากร วงศ์ชนวสุ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ (2557) “การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นตามกระบวนการทศน์แห่งการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่” การศึกษาครั้งนี้มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นตามการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่รูปแบบการกระจายอำนาจให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นยังถูกครอบงำโดยแนวคิดการเมืองการครองแบบดั้งเดิมทำให้ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของตนเองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่มากมายทั่วประเทศยังคงประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจนทำให้ท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถจัดเก็บรายได้เพียงพอกับบทบาทหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ ภายใต้อาณัติเช่นนี้ภาครัฐส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกลับไม่ได้ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง ในทางกลับกันด้วยโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรแบบพีระมิด กระบวนการทำงานไม่ยืดหยุ่น ตลอดจนทัศนคติของบุคลากรที่มีความเป็นนักปกครองยังคงยึดติดกับการบังคับบัญชาและการออกคำสั่งทำให้การกำกับดูแลเป็นไปในลักษณะของการควบคุม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเสนอว่าขั้นตอนต่อไปของการกระจายอำนาจให้แก่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรัฐต้องเพิ่มอำนาจหน้าที่ของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการร่วมกันวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งจัดตั้งกองทุนเงินอุดหนุนท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมกันแสวงหาทางออกในการแบ่งปัน จัดสรรอำนาจในการบริหารกิจการสาธารณะของภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน โดยคณะผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นว่าการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่นี้ไม่ใช่การกระจายอำนาจในเชิงเกมที่มีผลรวมเป็นศูนย์ (zero-sum game) แต่มุ่งเน้นการแบ่งปันและจัดสรรอำนาจระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศุภวัฒนากร วงศ์ชนวิสุและคณะ (2551) “การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านโครงสร้างและพื้นฐานที่จะต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อม รวมทั้งอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยทั้งความสะดวกและความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ การเตรียมการด้านเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนาคตที่ประชาชนวัยแรงงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมสมทบจ่ายในสัดส่วนเท่าๆ กัน การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทางสังคมเพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุผู้คนต่างรุ่นต่างวัย การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนให้มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสมรรถภาพมากกว่าการรักษาโรค พร้อม ๆ กับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดาบลเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข

ศุภวัฒนากร วงศ์ชนวิสุและคณะ (2556) “การวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการจัดการสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ความพร้อมและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ด้านสาธารณสุข โดยพิจารณา 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ความพร้อมเชิงองค์การ (institutional capacity) และความพร้อมของชุมชน (community capacity) ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมีความพร้อมเชิงองค์การที่สูงกว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นกรณีเปรียบเทียบ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมีเจตคติที่เป็นบวกต่องานด้านสาธารณสุขและการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรภาคประชาชนมากกว่าผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีเปรียบเทียบ นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมีส่วนงานภายในด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะและมีจำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขในสัดส่วนที่เหมาะสมต่อจำนวนประชากรในพื้นที่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยมีข้อจำกัดทางด้านการจัดเก็บรายได้ของตนเอง โดยต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาทางด้านความพร้อมและศักยภาพของภาคประชาชนในด้านสุขภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมีความพร้อมมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบ โดยเห็นได้จากองค์กรภาคประชาชนที่หลากหลายและมีความกระตือรือร้นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพที่ดี ทั้งนี้ ความหลากหลายขององค์กรภาคประชาชนและกิจกรรมด้านสุขภาพล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชนอันก่อให้เกิดความตระหนักรู้ในความสำคัญ

ของการรักษาสุขภาพอนามัย และยังเกี่ยวข้องไปถึงการทำงานเชิงรุกของบุคลากรด้านสาธารณสุขของท้องถิ่น

ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ, จินตนา ลีละไกรวรรณ และวรรณภา นิวาสะวัต (2551) “**รายงานการวิจัย: การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานั้น ไม่มีการเตรียมการใด ๆ เลยในการที่จะรองรับอนาคตที่จะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การดำเนินการที่ อบต. ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีลักษณะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มากกว่าที่จะมีการดำเนินการใด ๆ เพื่ออนาคต การดำเนินการในปัจจุบันเป็นเรื่องตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนจากหน่วยงานส่วนกลาง เช่น การจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ การแจกจ่ายสิ่งของเครื่องใช้แก่ผู้สูงอายุในโอกาส เทศกาล หรือวันสำคัญทางศาสนา การนำผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาเพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือไหว้พระ การดำเนินการที่นอกเหนือจากนี้ โดยเฉพาะที่มุ่งไปที่การเสริมสร้างให้ประชากรวัยแรงงานได้มีการเตรียมตนเองเพื่อให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพยังเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ ในการสานเสวนาร่วมกันระหว่าง อบต. และผู้มีส่วนได้เสียได้เกิดความตระหนักและเกิดการร่วมกันกำหนดแนวทางในการเตรียมการรองรับสังคมสูงอายุดังนี้ การเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน การเตรียมการด้านเศรษฐกิจ การเตรียมการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของคนต่างรุ่นวัย และการเตรียมการเพื่ออายุยืนยาวอย่างสมวัย

ศุภศรัย สง่าวงศ์ (2557) “**การพัฒนารูปแบบการใช้ข้อมูลสถิติท้องถิ่นเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเชิงอิน จังหวัดอุบลราชธานี**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกข้อบัญญัติเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การประชุมวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน การออกข้อบัญญัติ การติดตามผลการดำเนินงาน การสรุปผลงานดำเนินงาน ซึ่งผลการประเมินความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของประชาชนภายหลังการใช้รูปแบบดังกล่าวอยู่ในระดับดี โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในพื้นที่ การกระตุ้นและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการทำงานเป็นทีมในชุมชน

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (2555) “**การปฏิรูปการกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่น**” งานศึกษาชิ้นนี้พยายามวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นของไทยโดยมอง ผ่านข้อถกเถียงทางวิชาการของทั้งนักวิชาการ นักคิด ตลอดจนนักปฏิบัติใน 4 ประเด็นหลัก ๆ คือ ประเด็นเกี่ยวกับความเข้าใจและมุมมองที่มีต่อการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนให้เห็นว่าแนวทางในการอธิบายการกระจาย

อำนาจในประเทศไทยนี้มีอยู่ 2 แนวหลัก คือ การกระจายอำนาจที่ควรเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสคิด ตัดสินใจ ดำเนินการในสิ่งที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและการกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยตัวแทนที่ประชาชนเป็นผู้เลือก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อถกเถียงเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาและความเข้าใจเรื่องกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น พบว่า มีสำนักคิดที่ถกเถียงกัน 2 สำนัก คือ หนึ่งสำนักคิดแบบวัฒนธรรมชุมชนกับชุมชนภายใต้ฐานความคิดที่เชื่อว่าชุมชนมีวัฒนธรรมของตนเองอยู่ซึ่งวัฒนธรรมของชุมชนที่ว่าเป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่าแก่ความเป็นคนและแก่ชุมชนอย่างผสมกลมกลืนและเป็นพลังดันการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุด ตัวแทนนักคิดของสำนักนี้ เช่น ประเวศ วะสี, ฉัตรทิพย์ นาถสุภาและนิพนธ์ เทียนนิหาร เป็นต้น สองสำนักคิดแบบกฎหมายและสถาบันการเมือง ซึ่งเป็นแนวที่เชื่อมั่นในกลไกทางกฎหมายและสถาบันการเมือง นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่นักวิชาการด้านนิติศาสตร์ในสายกฎหมายมหาชน รวมไปถึงนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ในสายสถาบันทางการเมือง ฐานคิดของนักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง กระบวนการกระจายอำนาจจากโครงสร้างราชการส่วนกลางสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถกระทำได้โดยอาศัยกลไกทางรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือแม้แต่การจัดทำเป็นแผนการกระจายอำนาจซึ่งมีผลผูกพันต่อหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ประเด็นที่สองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและท้องถิ่นที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เห็นการกำหนดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน, การจัดแบ่งภารกิจระหว่างราชการส่วนต่างๆ กระบวนการกำกับดูแล ประเด็นที่สามเกี่ยวกับโครงสร้างของการจัดการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อถกเถียงเกี่ยวกับโครงสร้างภายนอกและโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประเด็นสุดท้ายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่กฎหมายและระเบียบได้กำหนดเอาไว้ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยพยายามนำเสนอกรอบคิดเพื่อการแก้ไขปัญหาในสองมิติ คือ มิติแรกการพิจารณาถึงทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มิติที่สองทบทวนกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (2555) “การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน” บทความชิ้นนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์บทบาทของตัวแสดง ๆ ทั่วกลุ่มที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการกระจายอำนาจ โดยเริ่มต้นจากกลุ่มนักวิชาการซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อการจูงใจกระแสความสนใจในเรื่องท้องถิ่นและการกระจายอำนาจในสังคมไทยช่วงภายหลังปี พ.ศ.2535 และกลายเป็นกลุ่มพลังสำคัญในการกำหนดทิศทางการกระจายอำนาจในประเทศไทยผ่านกระบวนการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ สองกลุ่มข้าราชการซึ่งเปรียบเสมือนฐานกำลังในกลไกกำหนดนโยบาย วางกฎ กติกา ตรากฎหมาย ระเบียบ และวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์ให้แก่พลังจากราชการ สามกลุ่มนักการเมืองระดับชาติซึ่งถือว่าเป็นตัวแสดงสำคัญที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและจังหวะก้าวของการดำเนินนโยบายด้านการกระจายอำนาจ รวมทั้งเป็นกลุ่มผู้กระทำการที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สี่กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่ได้แสดงบทบาทเด่นชัดมากนักในการผลักดันและเรียกร้องให้กระบวนการกระจายอำนาจมีความก้าวหน้า และห้ากลุ่มประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าตัวแสดงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกระจายอำนาจหากมิได้มีข้อจำกัดในตัวเองแล้ว ต่างก็มิได้มีเจตนารมณ์ รวมไปถึงทัศนคติร่วมกันที่ว่ากระบวนการกระจายอำนาจเป็นวิถีทางสำหรับการปฏิรูปการเมืองสู่ความเป็นประชาธิปไตย แต่สำหรับพวกเขาแล้วการกระจายอำนาจเป็นเพียงกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่งที่พวกเขาจะต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นหน้าที่ของพวกเขาก็คือ ทำอย่างไรก็ได้เพื่อให้พวกเขาได้รับประโยชน์จากกระบวนการทางการเมืองดังกล่าวให้มากที่สุด

สกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2558) “แนวทางปฏิรูปการกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรส่วนท้องถิ่น” การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาชี้ให้เห็นสิ่งที่ควรพิจารณาเพื่อเดินหน้าการกระจายอำนาจทางคลัง คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการเพิ่มแหล่งรายได้ใหม่ ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังคงมีข้อจำกัดอยู่ เพื่อเพิ่มความสามารถทางการคลังและสร้างความเป็นอิสระทางการตัดสินใจอย่างแท้จริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำให้องค์กรส่วนท้องถิ่นในการบริหาร (self-autonomy) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ได้โดยการเพิ่มรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตัดสินใจในแหล่งที่มาของรายได้ที่ควรได้รับเข้ามาจากแหล่งรายได้จากภาษีจัดสรรหรือจากการอุดหนุนงบประมาณของรัฐบาล รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการลดแรงกดดันทางการคลังของ

รัฐบาล แต่ต้องมีการศึกษาการสร้างหลักเกณฑ์ความเข้มแข็งทางการเงินและการคลังก่อน เพื่อป้องกันการล้มละลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการผลกระทบระยะสั้นไปในอนาคตของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือประเมินผลกรปฏิบัติหน้าที่ที่สะท้อนความสามารถในการบริหารจัดการและความเข้มแข็งทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอว่าน่าจะมีการศึกษาพัฒนาการจัดการประเมินอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบและการเข้าช่วยเหลือส่งเสริมการทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องกับเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สกุล วงษ์กาฬสินธุ์ (2551) “การพัฒนาเกี่ยวกับการถ่ายโอนสถานีนามัยไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาตำบลนากลาง อำเภอสว่างนิญ จังหวัดนครราชสีมา” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการถ่ายโอนภารกิจสาธารณะสุขให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีความพร้อมมีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ประชาชน เจ้าหน้าที่และองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบอย่างชัดเจนและควรคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สถานีนามัยที่จะรับการถ่ายโอนควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

สงครามชัย ลีทองดี (2554) “การประเมินความก้าวหน้าและวิเคราะห์ผลกระทบในการดำเนินงานตามแผนกระจายอำนาจด้านสุขภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าระยะแรกของการกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุขมีปัญหาอุปสรรคในลักษณะของการเชื่อมต่อบริบบที่ยังไม่เรียบร้อยหลายประการ การขาดการวางแผนและแก้ไขปัญหายังเป็นระบบทั้งการพัฒนาความเข้มแข็งและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ รวมทั้งความไม่ชัดเจนและการสนับสนุนนโยบายที่ยังไม่ดีเพียงพอส่งผลให้สถานีนามัยจำนวน 7 แห่งที่เป็นเป้าหมายการโอนในระยะแรก ได้มีการยกเลิกการถ่ายโอน ซึ่งมีสาเหตุทั้งด้วยเหตุผลจากทางผู้โอนและผู้รับโอนประกอบกัน สำหรับการถ่ายโอนสถานีนามัยไป้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะต่อมาก็ไม่ได้มีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังและชัดเจนเพียงพอจากผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ขณะที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอนก็เกิดความไม่มั่นใจและไม่แนใจต่อความยั่งยืนของนโยบาย มี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายพื้นที่ได้ปรับเปลี่ยนท่าทีจากการยินดีรับโอนไปสู่การปรับโครงสร้างกรอบอัตรากำลังและจัดสร้างสถานบริการ รวมถึงหาทางในการผลิตและพัฒนาอัตรากำลังคนด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพรวม

ต่อประสิทธิภาพและความเป็นธรรมของการจัดการทรัพยากรสาธารณสุขของประเทศในที่สุด โดยภาพรวมในประเด็นความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ พบว่าช่วงเริ่มต้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ และมีการเร่งรัดในช่วงปลายแผนฯ โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการทบทวนการเลือกรูปแบบการกระจายอำนาจที่รอบคอบและมีการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน ไม่ควรกำหนดเป็นรูปแบบพิมพ์เขียวเดียวทั้งประเทศ และควรศึกษาผลวิเคราะห์ในเชิงการปฏิบัติงานจริงในแต่ละรูปแบบอย่างรอบคอบ ทั้งนี้แนวคิดการจัดระบบสุขภาพแบบเขตพื้นที่ น่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจที่จะสามารถบูรณาการแนวทางและรูปแบบการกระจายอำนาจที่หลากหลายไว้ในพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาและข้อจำกัดด้านทรัพยากรใกล้เคียงกัน

สถาพร เริงธรรม (2557) “องค์กรชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี: โครงการเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่ เทศบาลนครขอนแก่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าภายหลังการดำเนินโครงการเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่ องค์กรชุมชนและประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ 3 ประการ คือ 1. มีความเป็นพลเมืองมากขึ้น มีการยกฐานะเป็นหุ้นส่วนกับเทศบาลในการจัดทำบริการสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น ในขณะที่เทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1. มีการเปิดโอกาสให้องค์กรชุมชนมีสิทธิหน้าที่ในการบริหารจัดการชุมชนตนเองและมีการปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชน เป็นผลให้เทศบาลให้ความสำคัญต่อการเคารพต่ออำนาจของประชาชนและให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นของประชาชนเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลและปรับตัวให้การทำงานภายในมีความยืดหยุ่น อ่อนตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2542) “การถ่ายโอนงานและกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชน” การวิจัยชี้ให้เห็นว่างานและกิจกรรมที่ควรถ่ายโอนให้องค์กรชุมชน คือ งานจัดกิจกรรมชุมชน งานบริหารการจัดกลุ่ม/องค์กรและกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ดำเนินงานอยู่ในชุมชน งานจัดหรือให้บริการชุมชนด้วยการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน อาชีพ เงินทุน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานและกิจกรรมที่ควรโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ งานสนับสนุนหรืออุดหนุนกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการจัดหรือให้บริการชุมชนที่ดำเนินงานโดยกลุ่ม/องค์กรชุมชน และชุมชน

รวมทั้งงานจัดหรือให้บริการชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน อาชีพ เงินทุน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกินความสามารถของชุมชน

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2543) “การปรับปรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ส่งผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามประการด้วยกัน คือ หนึ่งรายได้ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเดิมจะลงโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะที่ อบจ.ต้องแบกรับฐานรายได้ประเภทภาษีการค้า ในปี 2530 ที่มีอยู่ให้กับ อบต. สองด้านเขตพื้นที่รับผิดชอบและการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ในกรณีที่มีการจัดตั้งสภาตำบลเป็น อบต.เป็นผลให้เขตพื้นที่ อบจ. ที่จะบริหารงานตามอำนาจหน้าที่เดิมลดลง สามด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานบุคคลที่ต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจหน้าที่และรายได้ที่ลดลงของ อบจ. รวมทั้ง อบจ.อาจต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในเชิงอำนาจให้กลายเป็นผู้ประสานงานให้กับส่วนราชการท้องถิ่นระดับตำบลกับราชการส่วนภูมิภาค

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2552) “การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” การศึกษาวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า สาเหตุของการทุจริต สามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก สาเหตุในภาพรวม ได้แก่ ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ความด้อยประสิทธิภาพในการตรวจสอบการทุจริตของหน่วยงานตรวจสอบ การถือปฏิบัติโดยยึดตามบรรทัดฐานจากส่วนกลาง และคุณภาพของคน ส่วนที่สอง สาเหตุเฉพาะประเภทการทุจริต ประกอบด้วย 1) การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน 2) การทุจริตในเรื่องการบริหารงานบุคคล และ 3) การทุจริตในเรื่องการออกใบอนุญาต จึงเป็นการทำให้เกิดปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก สำหรับมาตรการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยนั้นมีหลายประการ อย่างไรก็ตามมาตรการเหล่านี้มีพื้นฐานภายใต้หลักการเดียวกัน ได้แก่ หลักความโปร่งใสหรือหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักความรับผิดชอบ หลักการห้ามบุคลากรเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับหน้าที่ของตน โดยนำเอาหลักการดังกล่าวมาสร้างกระบวนการในการดำเนินการของท้องถิ่นเพื่อเป็นการป้องกันหรือลดโอกาส แรงจูงใจ หรือความเสี่ยงในการทุจริต หมายเหตุ: ความเห็นในโครงการวิจัยเป็นความเห็นเฉพาะนักวิจัยไม่ใช่เป็นความคิดเห็นของสำนักงาน ป.ป.ช.

สมชัย ฤชุพันธุ์และคณะ (2543) “ชุดโครงการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจทางการคลัง” ชุดโครงการวิจัยนี้ประกอบด้วยสามโครงการย่อย โดยโครงการที่หนึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงเหตุผล

และความจำเป็นของการกระจายอำนาจการคลังผ่านการชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคในการพัฒนาที่เกิดจากการรวมศูนย์อำนาจรัฐ เหตุผลและข้อสนับสนุนการกระจายอำนาจ วัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ ผลสำรวจความเห็นผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นและเปรียบเทียบการกระจายอำนาจการปกครองและการคลังของประเทศต่าง ๆ ส่วนโครงการที่สองเกี่ยวกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหารายได้ของท้องถิ่นไทยรวมทั้งพยายามนำเสนอข้อเสนอแนะในส่วนของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการที่สามเป็นโครงการเกี่ยวกับรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนโครงการสุดท้ายเกี่ยวกับผลการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ด้านผลการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับผลการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารการเงินคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารการขาดดุลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรทัดคำประกันสินเชื่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

สมชัย ฤชุพันธุ์และคณะ (2549) “การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้คณะผู้วิจัยพยายามชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจ คือการมอบความเป็นอิสระในการตัดสินใจจัดการเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นและมีอิสระทางการคลัง โดยความเป็นอิสระทางการคลังจะเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการกระจายอำนาจแต่ที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้รับการกระจายอำนาจทางการคลังอย่างถูกต้องและเหมาะสม และยังมีข้อจำกัดในด้านขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ ทั้งนี้ขีดความสามารถที่ควรพัฒนา คือ ขีดความสามารถในการกำหนดนโยบาย วางแผนและกำหนดมาตรการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ขีดความสามารถในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การใช้และบำรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ วิเคราะห์และพัฒนาระบบงาน วิเคราะห์และประเมินผลโครงการ จัดเก็บรายได้ บริหารงานบุคคล ปรับปรุงและสร้างกฎระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ความสนใจและร่วมมือและความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างผู้บริหารฝ่ายการเมืองและประจำ ความกระตือรือร้นร่วมมือและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฐานข้อมูลและทรัพยากร วัฒนธรรมองค์กรที่มีอยู่เดิมและความพร้อมเพียงในการร่วมคิด ร่วมทำของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมชัย วงศ์เกษม (2549) “การถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ขอถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 61.08 ส่วนองค์การที่ไม่ขอถ่ายโอนการจัดการมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาร้อยละ 70.67 องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองกลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารการศึกษามีความรู้ความเข้าใจระดับมาก ยกเว้นด้านนโยบายของรัฐบาล องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง แต่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ขอถ่ายโอนการจัดการศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากในเรื่องหลักสูตร และการจัดกิจกรรม การวัดผลประเมินผล ส่วนผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ความพร้อมในด้านครู บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการถ่ายโอนการจัดการศึกษา คือ ควรสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สร้างความร่วมมือ จัดทำประชาพิจารณ์ ทำโครงการนำร่อง ดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป ควร โอนการจัดการเมื่อมีความพร้อม และเริ่มในกรณีสถานศึกษาขนาดเล็กก่อน

สมพงษ์ ธงไชย (2547) “ความพร้อมในการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในกลุ่มจังหวัดริมแม่น้ำโขงตอนล่าง” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันเนื่องจากปัจจัยของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทั้ง 3 จังหวัดนั้นถือว่ามีความแข็งแรงและจุดอ่อนแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความพร้อมในการบริการท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่พร้อมมากทางด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การจัดตั้งคณะกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

สมพร คุณารูป (2547) “รูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจด้านผังเมืองแก่ท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าในกระบวนการจัดทำผังเมืองควรเป็นไปการจัดทำโดยมีภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลประชากร ราคาที่ดิน สภาพภูมินิเวศ เป็นต้น การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรวบรวมประมวลหาสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา การกำหนดวิสัยทัศน์ผ่านการให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ความหวังของแต่ละคนที่อยากจะเห็น และเมื่อดำเนินการจัดทำผังเมืองเรียบร้อยแล้วควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วม

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นวิพากษ์ตลอดจนถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบสอบถามและนำความเห็นเหล่านั้นมาประกอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขผังเมืองและเสนอเป็นผังเมืองรวม

สมพันธ์ เตชะอธิกและพะเยาว์ นาคำ (2551) “การศึกษาสรุปบทเรียนและติดตามผล เพื่อพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนอมาภัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่ากลไกและกระบวนการในการดำเนินการถ่ายโอนสถานีนอมาภัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกพื้นที่ที่ถ่ายโอนได้ผ่านกลไกและกระบวนการภายใต้หลักการหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ทั้งนี้ยังชี้ชัดในเรื่องระยะเวลาที่กระชั้นชิด การสื่อสารกับพื้นที่ทุกระดับ ด้านผลผลิต (Product) พบว่า การถ่ายโอนสถานีนอมาภัยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 ถ่ายโอนสถานีนอมาภัยและบุคลากรมาทั้งหมด รูปแบบที่ 2 ถ่ายโอนสถานีนอมาภัยมาทั้งหมด บุคลากรมาบางส่วน รูปแบบที่ 3 ถ่ายโอนสถานีนอมาภัยมาบางส่วน บุคลากรมาทั้งหมด และรูปแบบที่ 4 ถ่ายโอนสถานีนอมาภัยและบุคลากรมาบางส่วน แต่ละรูปแบบมีผลให้การตั้งรับการบริหารจัดการงาน เงิน คน วัสดุแตกต่างกัน ผลที่เกิดขึ้น (output) พบว่า ด้านแนวคิดและกระบวนการที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่นมี คุณค่าความสำคัญ และมีผลต่อการถ่ายโอนเป็นไปได้อย่างราบรื่นเกิดการมีส่วนร่วมมีการประสานงานกับเครือข่ายสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ในพื้นที่ มีการวางกลยุทธที่เน้นการสร้างระบบบริการที่เป็นธรรม เร่งสร้างงานเชิงรุกร่วมกับการปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนกิจกรรมด้าน สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการบริหารจัดการงาน เงินบุคลากร ทรัพย์สิน วัสดุ ยาและเวชภัณฑ์ไม่ราบรื่นนักเนื่องจากยังมีความไม่ชัดเจนในกฎระเบียบ ทั้งนี้ปัจจัยที่ช่วยหนุนเสริมให้การถ่ายโอนสถานีนอมาภัยเป็นไปได้อย่างดีคือ ความร่วมมือเดิมในการทำงานด้านสุขภาพร่วมกัน ความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารองค์กรท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโอนสถานีนอมาภัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขและมหาดไทยที่ต้องมีการปรับเข้าหากันในการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะการถ่ายโอนสถานีนอมาภัยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับนโยบายต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และมหาดไทย ควรมีนโยบายที่ชัดเจน มีเอกภาพ มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการถ่ายโอนสถานีนอมาภัยให้หน่วยงานกลาง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่สู่สาธารณะในช่วงเตรียมความพร้อมที่เน้นคุณค่า อุดมการณ์ และผลดีของการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่น ระดับจังหวัดและอำเภอในการสนับสนุนการถ่ายโอนสถานีนอมาภัย ควรมีการจัดตั้งกลไกทางวิชาการที่มี

ส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อติดตามหนุนเสริม กระบวนการชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่ทุกฝ่ายอย่างเพียงพอ ระหว่างและหลังการถ่ายโอนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระดับพื้นที่ต้องคัดกรองส่วนท้องถิ่นและสถานีอนามัย การตัดสินใจในการถ่ายโอน การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพควรเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับองค์กรท้องถิ่น จนถึงภาคประชาชน ทั้งนี้โครงการศึกษาสรุปบทเรียนฯ ที่มีสัมพันธ์ เดชะอริก เป็นหัวหน้าได้ศึกษาวิจัยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 18 แห่ง ซึ่งมีอนามัยที่ถ่ายโอนจำนวน 22 แห่งใน 16 จังหวัด กระจายทุกภูมิภาคของประเทศ ใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีทีมงานในการดำเนินการร่วมกัน 19 คณะย่อยจากมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นักวิชาการ นักวิจัยอิสระ

สมศักดิ์ เจริญพูล (2559) **“บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ”** งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุมี 3 บทบาท คือ บทบาทในฐานะผู้กำหนดนโยบาย บทบาทในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการที่จะสนับสนุนและดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 4 ประการ คือ การสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนบุคลากร ผู้จัดโครงการหรือกิจกรรม การสนับสนุนและการสร้างการมีส่วนร่วม

สะสือรี วาที (2556) **“บทบาทผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่นด้วยกระบวนการชูรอในมติการคัดเลือกผู้นำของจังหวัดนราธิวาส”** การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีข้อค้นพบว่า การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองอยู่ในระดับมาก การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองด้วยระบบชูรออยู่ในระดับมาก บทบาทของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่นด้วยกระบวนการชูรอในมติการคัดเลือกผู้นำที่ดีตามวิถีแห่งอิสลามของจังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่นด้วยกระบวนการชูรอในมติการคัดเลือกผู้นำที่ดีตามวิถีแห่งอิสลามของจังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับปานกลาง คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรผลักดันกฎหมายว่าด้วยชูรอภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้สามารถบังคับใช้ในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรวางระบบโครงสร้างของการบริหารการปกครองในชุมชนมุสลิมในลักษณะเขตปกครองพิเศษ ลดความซ้ำซ้อนของบทบาทและหน้าที่ ทั้งฝ่ายบริหาร ปกครอง และศาสนา และบรรณคดีด้วยกระบวนการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความ

เข้าใจเกี่ยวกับระบบชুরอให้ประชาชนทั้งชาวมุสลิมและพุทธ โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง

สำเนาวิเสาวกุล (2550) “**บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทน้อยทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวกลุ่มอีสานใต้ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกลุ่มอีสานใต้ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวยังไม่มีการกำหนดโดยองค์กรปกครองที่ชัดเจน กระทำโดยกลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอีสานใต้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องโดยจะเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้การสนับสนุนและส่งเสริมแก่หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่ม ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นในกลุ่มอีสานใต้มีความคาดหวังว่ารัฐบาลควรมอบอำนาจในการบริหารจัดการให้กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการจัดการมีแต่ภารกิจ

สุพจน์ บุญพิเศษ (2558) “**การจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี**” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ประชาชนผู้รับบริการด้านสวัสดิการ มีความต้องการต่อการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการความด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความต้องการด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านการบริการ ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส สถานะภาพอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความต้องการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสวัสดิการขององค์การบริหาร จากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสามารถจัดลำดับได้ 5 ลำดับ คือ หนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่สนใจและให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสน้อยแต่ไม่ทั่วถึง สองควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ด้อยโอกาสกับคนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น สามควรมีงบประมาณในการจัดสวัสดิการของผู้ด้อยโอกาส หรือมีกิจกรรมให้ผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น สี่ควรให้ความสำคัญของผู้ด้อยโอกาสเป็นลำดับต้น ๆ ห้าควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือออกหน่วยติดตามผู้ด้อยโอกาสอย่างจริงจังและมีคุณภาพ

สุภารัตน์ ตรีไตรลักษณ์และคณะ (2555) “การเสริมบทบาทของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) ในการพัฒนาสารสนเทศด้านการคลังของเทศบาล” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์โครงสร้างทางการคลังของเทศบาลในภาพรวมและการพัฒนาสารสนเทศผ่านการจัดโครงการนำร่อง ผลการศึกษาของผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างการคลังของเทศบาลต้องพึ่งพารายได้จากรัฐบาล เนื่องจากอำนาจในการจัดเก็บภาษีมีเพียง 3 ประเภท คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีป้าย ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ที่เทศบาลจัดหาเอง ผู้วิจัยจึงเสนอว่าควรมีการปรับปรุงภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเองปัจจุบัน, เพิ่มอำนาจจัดเก็บภาษีประเภทใหม่ๆ, ปรับปรุงรายได้อื่น ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ สำหรับการพัฒนามาตรฐานของ ส.ท.ท.ในการพัฒนาสารสนเทศการคลังผ่านการจัดทำโครงการนำร่อง พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขยายผลโครงการนำร่อง ส.ท.ท.ไปยังเทศบาลอื่น ๆ ได้แก่ ความร่วมมือของผู้บริหารเทศบาล องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานะทางการคลัง กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงสร้างองค์กร ระบบงานและบุคลากร สำหรับปัญหาอุปสรรคในการขยายผลโครงการนำร่องไปยังเทศบาลอื่น ๆ ได้แก่ ระดับความพร้อมของเทศบาลไม่เท่ากัน, ความต้องการของผู้บริหารต่างกัน

สุนนมาลย์ กรวยสวัสดิ์และคณะ (2557) “แนวทางการเพิ่มศักยภาพการก่อหนี้ของท้องถิ่น เพื่อการบริหารการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 3 ประเด็น คือ แนวทางแรก การจัดทำกระบวนการกู้เงินของท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการกู้เงินภายใต้กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการกู้เงินเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ, แนวทางที่สองการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการกู้เงินและการบริหารหนี้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและแนวทางที่สามการออกแบบโครงสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลหนี้ท้องถิ่น ที่เหมาะสม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลการกู้เงินและข้อมูลการคลังให้แก่ หน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานอื่น ๆ สามารถขอรับรายงานและประมวลผลรายงานตามความต้องการใช้งานของแต่ละหน่วยงานได้ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมาจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน

สุรัสวดี หุ่นพยนต์และคณะ (2557) “การบริหารจัดการศึกษาภายใต้แนวคิดการกระจายอำนาจ: ศึกษาเปรียบเทียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยและเกาหลีใต้ (ปีที่ 1)” ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยและเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้เป็นเครื่องในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล สำหรับปัญหาอุปสรรคในประเทศไทยส่วนใหญ่ คือ การบริหารจัดการและการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นที่ท้องถิ่นยังไม่ได้รับอำนาจและหน้าที่อย่างชัดเจนและปัญหาการถ่ายโอนสถานศึกษา ส่วนเกาหลีใต้ประสบปัญหาด้านการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ปัญหาการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นและความเป็นกลางทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ทำให้การกระจายอำนาจการศึกษาประสบความสำเร็จทั้งกรณีของไทยและเกาหลีใต้ คือ วิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น การมีภาคีความร่วมมือ การผลักดันจากภาคประชาชน การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณและการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ส่วนที่มีความแตกต่างกัน คือ ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

สุริย์ บุญญานุพงศ์ (2546) “การบริหารจัดการระบบกำจัดขยะแบบศูนย์รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยนี้พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการปัญหาค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านเทคโนโลยีการกำจัดขยะ และปัญหาที่พบในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การขาดความร่วมมือจากประชาชนทั้งด้านการลดปริมาณขยะ หรือการจ่ายค่าธรรมเนียมขยะ เป็นต้น ในทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับนโยบายการจัดการขยะในรูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร นั้นพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นแนวทางที่ดี เพราะเกิดความประหยัดทั้งด้านพื้นที่ทั้ง และกำจัดขยะ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการ และเป็นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ แต่ก็ปรากฏปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการแก้ไขดังกล่าว เช่น การหาพื้นที่สำหรับทิ้งและกำจัด การกำหนดสัดส่วนการลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง การจัดสรรผลประโยชน์ การบริหารจัดการ การวางรูปแบบโครงการ การสร้างความร่วมมือจากประชาชน ในการวิเคราะห์ถึงโอกาสที่จะดำเนินโครงการนั้นมีความเป็นไปได้ด้วยแรงผลักดันด้านสภาพปัญหา และความมีศักยภาพในการจะดำเนินการหากได้รับการสนับสนุนจากรัฐ งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ ทุกหน่วยงานของรัฐต้องสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อสร้างความตระหนักในสถานะค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะตามปริมาณที่ก่อ สร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง รวมทั้งแต่ละแห่งต้องพัฒนาระบบการจัดการขยะให้มีความสอดคล้องกัน ควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการ รูปแบบความร่วมมือควรออกมาในลักษณะ ระบบสหกรณ์ สำหรับส่วนที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการ ได้ก็ควรที่จะเริ่มการแก้ปัญหาการจัดการขยะ อาทิ การลดปริมาณขยะที่ต้นทาง

สุวัตร ศรีโททุม (2558) “ศึกษารูปแบบกระบวนการถ่ายโอนภารกิจจัดการระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าสู่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลสร้างคอม อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการถ่ายโอนภารกิจจากการกรมทรัพยากรน้ำสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ไปกฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 สำหรับการบริหารจัดการระบบน้ำแบบมีส่วนร่วมเริ่มต้นจากกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ดำเนินการบริหารจัดการน้ำโดยแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในส่วนของรูปแบบ/กระบวนการถ่ายโอนภารกิจระบบการกระจายน้ำด้วยเครื่องสูบน้ำพลังไฟฟ้าแบบมีส่วนร่วมสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ ภาวะเปิยบและข้อตกลงควรออกมาจากมติของประชาคมทุกฝ่าย การฝึกอบรมความรู้ทางด้านเทคนิคพื้นฐานเกี่ยวกับการทำนุบำรุงเครื่องสูบน้ำ การจัดสรรงบประมาณเบื้องต้น ไม่ควรถ่ายโอนทันทีหลังจากก่อสร้างเสร็จและสนับสนุนการผลิตและการปลูกพืชเศรษฐกิจ

สุวิทย์ วรรณศรี (2553) “รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษา กลุ่มน้ำป่าสักตอนบน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์” งานวิจัยนี้พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขตลุ่มน้ำป่าสักตอนบน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบน อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขตลุ่มน้ำป่าสักตอนบน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบนสรุปได้ ดังนี้ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก การเข้ารับการอบรม การรับรู้ข่าวสารและสถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบนมีนัยสำคัญทางสถิติ การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสักตอนบนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในลุ่มแม่น้ำป่า

ลักตอนบนมีนัยสำคัญทางสถิติ ระยะเวลาที่ได้อาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบน นอกจากนี้แล้วพบว่าอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบน

เสน่ห์ จุ้ยโต (2553) “การพัฒนาขีดสมรรถนะบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าต้นแบบสมรรถนะหลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 6 ประการ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านวัฒนธรรมองค์การ การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ความรอบรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการทำงานเป็นทีม ส่วนต้นแบบสมรรถนะหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 6 ประการ คือ จิตสำนึกการบริการ ความรอบรู้ด้านวัฒนธรรมองค์การ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม จิตสำนึกประชาธิปไตย ความรอบรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการทำงานเป็นทีม

โสภารัตน์ จารุสมบัติ (2553) “ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ปริมณฑล เพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ในปัจจุบัน อธิบายการดำเนินงานที่เป็นอยู่ และวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น

หทัยชนก สุมาลีและคณะ (2553) “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพ” งานวิจัยพบว่า การสร้างเสริมสุขภาพมีกฎหมายมาเกี่ยวข้องมากมายหลายฉบับ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550, แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 แม้ว่าในส่วนกฎหมายอื่นที่กำหนดบทบาทของท้องถิ่นในด้านสาธารณสุขยังไม่มีคำว่าสร้างเสริมสุขภาพ แต่ระบุให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น และให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้นๆมีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานเพิ่มเติมได้ ในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 นั้นส่งผลต่อการขยายบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพชัดเจนคือ เน้นหนักไปในเชิงการจัดการสิ่งแวดล้อมพื้นฐาน แต่ยังไม่ครอบคลุมบทบาทตามยุทธวิธี

5 ประการของการสร้างเสริมสุขภาพในนิยามใหม่ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 2 ได้กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันการเกิดโรคและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นไปพร้อมกับสถานีนามัย โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมดำเนินการ ซึ่งจะทำให้ภาวการณ์นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพล่าช้าออกไปเนื่องจากจะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนในการรับโอนสถานีนามัย ดังนั้นเพื่อให้บทบาทของท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จึงสมควรกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการสร้างเสริมสุขภาพให้ชัดเจน

อนันต์ ลิขิตประเสริฐ (2551) “โครงการศึกษาและสรุปบทเรียน กรณีการทดลองการถ่ายโอนสถานีนามัยหนองตาเยาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ภาคประชาชน ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งทราบเรื่องการถ่ายโอนสถานีนามัยไปอยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบลในส่วนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นก่อนและหลังการถ่ายโอนฯ นอกจากนี้ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายโอน สำหรับสถานีนามัยหนองตาเยายินดีรองรับการถ่ายโอนและมีความสนใจดังจะเห็นได้จากความพร้อมด้านการพัฒนาคน, ยุทธศาสตร์แผนงาน,งบประมาณทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนวิธิการทำงานให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการใหม่ สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองที่มีการถ่ายโอนกับเมืองเล็กเป็นเขตในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/เทศบาลตำบล),เปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้การถ่ายโอนสถานีนามัยไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นต้น

อนันต์ ลิขิตประเสริฐและคณะ (2551) “โครงการศึกษาและสรุปบทเรียน กรณีการทดลองการถ่ายโอนสถานีนามัยหนองหว้าให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลหนองแวง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ภาคประชาชน ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งทราบเรื่องการถ่ายโอนสถานีนามัยไปอยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบล การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเรื่องการถ่ายโอนฯ ทั้งก่อนและหลังการถ่ายโอนฯ ส่วนใหญ่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมมากที่สุด สำหรับสถานีนามัยหนองหว้ายินดีรองรับการถ่ายโอนและมีความสนใจดังจะเห็นได้จากความพร้อมด้านการพัฒนาคน ยุทธศาสตร์แผนงานงบประมาณทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนวิธิการทำงานให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการใหม่ สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองที่มีการถ่าย

โอนกับเมืองเล็กเป็นเขตในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/เทศบาลตำบล), เปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้การถ่ายโอนสถานีนามัยไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นต้น

อนุชา สุนสวัสดิกุล (2548) “**ปัญหาทางกฎหมายในการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การกระจายอำนาจในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา นั้นดำเนินการไปได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีกฎหมายหลายประการที่ทำให้ไม่อาจกระจายรายได้ให้แก่อปท. ได้ตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดไว้ และเห็นว่า สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้เป็นกฎหมายกลางว่าด้วยรายได้ของอปท. ที่กำหนดทั้งแหล่งที่มาของรายได้ อำนาจในการเรียกเก็บรายได้ และการจัดสรรรายได้ให้แก่อปท. กำหนดให้การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่อปท.ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นเงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย ปรับปรุงระบบการจัดเก็บ จัดสรรภาษีร่วมกับรัฐบาล โดยให้รัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บทั้งหมด และจัดสรรให้แก่อปท. ตามสัดส่วนที่กำหนด ปรับปรุง จัดเก็บรายได้ตามกฎหมายเฉพาะ เช่น กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ปลูกอาคาร หรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ เสียค่าตอบแทน แก่ไขให้เมืองพัทยา และ อบต. ได้รับเงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เท่านั้น แก่ไขให้จ่ายเงินรางวัลสำหรับเงินค่าปรับจราจรทางบกที่จัดเก็บในเขต อบต. ได้

อนุสรณ์ ไชยพานและเดช พุ่มคชา (2551) “**โครงการศึกษา สรุปบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา : การถ่ายโอนสถานีนามัยนาคนันท์ ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว**” ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่สถานีนามัยนาคนันท์รับผิดชอบ ประชาชนส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลการถ่ายโอนสถานีนามัยผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน แต่ในกระบวนการการดำเนินงานก่อนและหลังการถ่ายโอนนั้น ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและแสดงความเห็น ในด้านระบบการให้บริการอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมการวางแผนสุขภาพของท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าก่อนและหลังการถ่ายโอนยังอยู่ในระดับ ที่ยังไม่ดีมากนัก และผลที่เกิดขึ้นในการให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชนเปรียบเทียบก่อนและหลังการถ่ายโอน ในประเด็นต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่หลังการถ่ายโอนอยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นในประเด็นงานการมีส่วนร่วมการวางแผนด้านสุขภาพของท้องถิ่นยังอยู่ในระดับเกิดผลดีน้อย การถ่ายโอนครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการภายใต้หลักการ คณะกรรมการ และวิธีการตามนโยบายและมติร่วมของกระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ที่คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าสถานีนามัยได้รับความร่วมมือจาก

ประชาชนดี ประชาชนเห็นว่า การมาขอรับบริการจากสถานีนามัยภายในชุมชนสะดวกเพราะว่า ใกล้ ประหยัดค่าใช้จ่ายและเห็นความเต็มใจในการให้บริการของสถานีนามัยอย่างไรก็ตาม การที่สถานีนามัยสังกัดหน่วยงานใดนั้นอาจไม่สำคัญเท่ากับ การมาใช้บริการ สะดวก รวดเร็ว ประหยัด มีบริการเพิ่ม และอภัยสัสมิตริของเจ้าหน้าที่อนึ่งประชาชนยังไม่รับรู้และมีส่วนร่วมในหลักการกระบวนการถ่ายโอนครั้งนี้อย่างเข้มข้นและทั่วถึง

อนุสรณ์ ไชยพานและเดช พุ่มคชา (2551) “โครงการศึกษา สรूपบทเรียนและติดตามผลการพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีนามัยไปยังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: การถ่ายโอนสถานีนามัยบ้านฆ้อง ตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพนาราม จังหวัดราชบุรี” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ในกระบวนการดำเนินงานการถ่ายโอนสถานีนามัย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบข่าวเรื่องการถ่ายโอน และส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมทั้งก่อนและหลังการถ่ายโอน โดยไม่ได้รับทราบข้อมูลและแสดงความเห็น ผลที่เกิดขึ้น ในการให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชนเปรียบเทียบก่อนและหลังการถ่ายโอน ในประเด็นต่างๆ อาทิ ด้านมาตรฐานของสถานีนามัย การบริการด้านสาธารณสุขพบว่า หลังการถ่ายโอน เกิดผลในระดับที่ดีมาก ในส่วนด้านการมีส่วนร่วม การวางแผนด้านสุขภาพของท้องถิ่นเปรียบเทียบก่อนและหลังการถ่ายโอนยังไม่เกิดผลดีมากนัก การถ่ายโอนครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการภายใต้หลักการ คณะกรรมการ และวิธีการตามนโยบายและมติร่วมของกระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ความรวดเร็วของการรับข้อมูลข่าวสาร ความเข้มข้นของการปรึกษาหารือ การประชุม มีความถี่ ความครบถ้วนต่างกัน นอกจากนี้ วัฒนธรรมของการทำงานแต่ละแห่ง ซึ่งเคยชินมาตลอดจน ทักษะคติและ บุคลิกภาพของแต่ละหน่วยงาน แต่ละคน มีความต่างกัน (working culture and individual differences) ทำให้เกิดความไม่สมบรูณ์ของการรับรู้กระบวนการและรายละเอียดในการบริหารจัดการต่างๆ ประชาชนและอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าสถานีนามัยได้รับความร่วมมือจากประชาชนดี ประชาชนเห็นว่า การมาขอรับบริการจากสถานีนามัยภายในชุมชนสะดวกเพราะว่า ใกล้ ประหยัดค่าใช้จ่ายและเห็นความเต็มใจในการให้บริการของสถานีนามัย อย่างไรก็ตาม การที่สถานีนามัยสังกัดหน่วยงานใดนั้น อาจไม่สำคัญเท่ากับ การมาใช้บริการ สะดวก รวดเร็ว ประหยัด มีบริการเพิ่ม และอภัยสัสมิตริของเจ้าหน้าที่ ในส่วนของฝ่ายบริหาร ปฏิบัติการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้วิจัยชี้ให้เห็นค;มกิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้ว่าการถ่ายโอนเป็นเรื่องจำเป็นและถูกต้องที่จะตอบสนองประชาธิปไตยท้องถิ่น

อภิชาติ สถิตนิรามัย (2555) “รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้รัฐธรรมนูญในฐานะแม่บททางสังคมของสถาบันการ

เมืองไทย (Meta-Institution) จะกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่ารัฐส่วนกลางต้องกระจายอำนาจทั้ง การเมืองและการคลังให้ท้องถิ่นปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและให้กำกับดูแล องค์การส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น แต่ปรากฏการณ์ที่ผ่านมกลับ พบว่า กลับมีการละเมิดหลักการของ กติกาแม่บท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้รัฐธรรมนูญไทยจึงมิได้มีสภาพบังคับในฐานะที่เป็นกฎหมายแห่ง การสร้างกฎที่แท้จริงเป็นผลให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องตกอยู่ภายใต้กรอบและแรงจูงใจที่ต้อง รับผิดชอบต่อรัฐส่วนกลางมากกว่าเจตนารมณ์ของประชาชนท้องถิ่น สิ่งนี้ย่อมมีนัยยะว่าอิทธิพล ของประชาชนในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นมีน้อยกว่ารัฐบาลกลาง ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัย จึงเสนอให้ลดอำนาจการกำกับควบคุมของรัฐ เพิ่มอิสระทางการคลังแก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ยกเลิกการจัดสรรเงินอุดหนุนประเภทเฉพาะกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ แก้ไขข้อบัญญัติในพระราชบัญญัติเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นและ พระราชบัญญัติเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

อรนันท์ กลั่นประ (2552) “ขนาดการจัดผลิตบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” งานวิจัยพบว่า เทศบาลนครมีประสิทธิภาพในการขจัดบริการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยมากที่สุด ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพและเทศบาลตำบลมี ประสิทธิภาพในการบริการน้อยที่สุด ในส่วนของขนาดการจัดบริการเก็บขยะกำจัดขยะมูลฝอยที่มี ประสิทธิภาพ พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยยิ่งมากต้นทุนหน่วยของการจัดบริการยังมีแนวโน้มลดลง ปรากฏการณ์เช่นนี้ผู้วิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจการจัดบริการด้านการเก็บขนและกำจัด ขยะมูลฝอยให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานดำเนินการจะเกิดประสิทธิภาพมากกว่า เทศบาลเมืองและตำบลและขนาดการบริการที่มีประสิทธิภาพขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีขนาดของปริมาณขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันไป โดยเทศบาลขนาดใหญ่จะมีขนาดการจัดบริการที่มี ประสิทธิภาพในปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าเทศบาลขนาดเล็กลงมาและองค์การบริหารส่วนตำบล

อริศรา เล็กสรรเสริญ (2554) “การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นในประเทศไทย” ผลการวิจัย พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาปฐมวัย ผ่านทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่วนใหญ่เป็นศูนย์ที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากหน่วยงานอื่นมีเพียง ส่วนน้อยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีปัญหาด้าน การเงินมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเรียนการสอน บุคลากร การสนับสนุนของผู้บริหาร ตามลำดับ โดยปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยด้านการเมือง รายได้ขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นและความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ปัจจัยเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและปัจจัยภายนอก

อ้อมทิพย์ เมฆรักษาณิษ แคมป์ (2557) “บทบาทการสื่อสารในการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งของผู้หญิงในการปกครองท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าบทบาทที่แสดงได้ที่ดีที่สุดประกอบไปด้วยการเป็นช่องทางในการถ่ายทอดข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้และเป็นช่องทางในการรับรู้ข่าวสาร ส่วนบทบาทการสื่อสารที่แสดงได้ในระดับปานกลาง คือ การกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวสร้างรอยเชื่อมต่อการสื่อสารในแนวนอน ช่วยในกระบวนการตัดสินใจและเป็นกลไกเร่งกระบวนการพบปะแสดงความคิดเห็น สำหรับบทบาทที่แสดงได้ยาก ได้แก่ เป็นเครื่องมือในการสร้างความโปร่งใส เป็นเวทีสื่อสารทางความคิด สร้างการมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นปากเป็นเสียงให้กับผู้ด้อยโอกาส รวบรวมความเห็นตามความต้องการของประชาชน และบริหารความขัดแย้ง เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการสื่อสารนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำหญิง การพัฒนาบทบาทการสื่อสารในภาพรวมผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการขยายการสื่อสารจากหมู่บ้านที่มีบทบาทมากไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ การพัฒนากลไกสื่อสารที่เกิดขึ้นใหม่ การใช้ช่องทางสื่อสารที่มีอยู่และการพัฒนาศักยภาพการสื่อสารของผู้หญิง

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์, กนิช ลุณยชัยวุฒิ, ทัชฌมัย ฤกษ์สุด, พุฒิพงศ์ หุ่น โตภาพ และ สุธาสิณี สุภา (2543) “การศึกษากฎหมายเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจการวางแผนการเกษตรในระดับท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือจำกับการดำเนินการของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่บังคับใช้ในปัจจุบันมีหลายระดับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความชัดเจนในเจตนารมณ์ที่จะกระจายอำนาจ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกที่ตอบสนองเจตนารมณ์ที่ว่าโดยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างความต้องการของท้องถิ่นกับความสามารถในการสนับสนุนจากส่วนราชการ นอกจากนี้กฎหมายที่ออกตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญหลายฉบับ มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนเป้าหมายในการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ว่ากฎหมายในระดับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

มิได้มีกฎหมายรองรับโดยเฉพาะ แต่ได้รับความเห็นชอบจากมติคณะรัฐมนตรีแทน การวัดผลสำเร็จของศูนย์ฯ อยู่ที่ การบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของประชาชนและการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับภาครัฐเป็นสำคัญ ส่วนราชการที่ใกล้ชิดกับศูนย์ฯ ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนในการทำงาน เป้าหมายของงาน ความเชี่ยวชาญ ทักษะ และขวัญกำลังใจ ทำให้การทำงานไม่ไปในลักษณะบูรณาการ การจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฯ ยังต้องปรับความเข้าใจระหว่างฝ่ายราชการกับประชาชนและชุมชน ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย เห็นว่าการปรับเปลี่ยนกฎหมายอาจใช้เวลานาน ระหว่างที่รอการดำเนินการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาจปรับกฎหมายที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงไปก่อน ควรให้ความรู้ คำแนะนำกับประชาชน ชุมชนในเรื่องของสิทธิ และหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงการทำงานให้มีลักษณะบูรณาการ แม้กฎหมายในขณะนี้จะมีความเพียงพอแล้ว แต่ก็ควรเพิ่มเติมเพื่อทำให้ระบบความถาวรมั่นคง ควรจัดทำแนวทางหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนให้มีความชัดเจน

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์และคณะ (2544) “โครงการวิจัยเพื่อการบริหารจัดการในท้องถิ่น” งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เป็นกฎหมายหลักที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ส่วนกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนและชุมชนไม่สามารถมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรได้ ส่วนกฎหมายที่เสริมสร้างการรวมตัวเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนชนบทอันเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ขณะที่กฎหมายการบริหารจัดการท้องถิ่นที่กระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่มีความชัดเจนในหลายเรื่อง ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ การบริหารส่วนภูมิภาคที่ยังมีผลกับการจัดการภายในท้องถิ่น และการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมจึงอาจต้องสร้างกระบวนการตรวจสอบที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น

อุดม ทุมโฆสิต (2557) “การแสวงหารูปแบบการพัฒนาและการปกครองท้องถิ่นเหมาะสมกับจังหวัดระยอง” ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า รูปแบบจังหวัดจัดการตนเองมีลักษณะดังนี้

1) ให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดระยองโดยให้มีการเลือกตั้งเป็นทีม

2) ยุบรวมราชการบริหารส่วนภูมิภาค (รวมถึงการปกครองท้องถิ่น) และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกันและจัดตั้งเป็นระยองมหานครซึ่งจะทำให้โครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดระยองมีความเอกภาพเพราะหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคแต่ละหน่วย ต่างสังกัด กระทรวง

ทบวงทกรม ในส่วนกลางทำให้การบริหารราชการของจังหวัดและอำเภอมีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก ทำงานแบบต่างคนต่างทำมากกว่าการบูรณาการการทำงานร่วมกัน จังหวัดจะมีหน่วยงานตามหน้าที่ในระดับสำนัก (มีฐานนะเทียบเท่ากรม) ขึ้นมาทำหน้าที่แทนส่วนราชการต่างๆ ของจังหวัดระยอง และ อบจ.ระยอง ส่วนในระดับอำเภอหลังจากที่มีการยุบเลิกอำเภอแล้ว การจัดตั้งหน่วย สำนักงานเขต (มีลักษณะคล้ายสำนักงานเขตของ กทม.) กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยของผู้อำนวยการเขต (มีลักษณะคล้ายกับการเป็นผู้ช่วยของนายอำเภอตามเดิม)

3) ให้ระยองมหานคร เทศบาล และอบต. มีอิสระในการจัดการปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเต็มที่ กระจายอำนาจในการกำหนดและแก้ไขปัญหาของตนเอง รวมถึงการจัดบริการสาธารณะทุกอย่างยกเว้นกิจการทางด้านความสงบเรียบร้อยการป้องกันประเทศและการต่างประเทศ การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานครมาประยุกต์ใช้โดยให้มีคณะกรรมการบริหารบุคคลของตนเอง มีงบประมาณของตนเองโดยรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดระยองต้องจัดแบ่งให้พื้นที่อย่างน้อยร้อยละ 65 ขึ้นไป ให้มีกลไกสภาพลเมืองเพิ่มขึ้นเพื่อทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติให้อยู่ในกรอบของธรรมาภิบาลและพัฒนาร่วมกันของประชาชนโดยสภาพลเมืองมาจากการเลือกตั้งกันเองของประชาชนกลุ่มต่างๆ

อุไรวรรณ วุฒิกษ, ขวัญศิริ เจริญทรัพย์, ชวงศ์ อุบาสี และศาสตราจารย์ (2553) **“การศึกษาและสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่ดีของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตราด”** งานวิจัยนี้พบว่า การบริหารงานบุคคลของเทศบาลตำบลจะต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ก.ท.จ.) ของแต่ละจังหวัดเป็นหลักโดยในแต่ละประเด็นที่ศึกษาได้ข้อเสนอคือ ด้านการวางแผนทรัพยากรบุคคล เพื่อให้สามารถจัดหาบุคลากรในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมตามแผนอัตรากำลัง เป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ที่กำหนดให้มีการกระจายบุคลากรสู่ส่วนท้องถิ่น ด้านการสรรหา และคัดเลือกเสนอว่า การสรรหาและคัดเลือกพนักงานเทศบาลควรให้ มหาวิทยาลัยในท้องถิ่นหรือในภูมิภาคเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบให้ ในส่วนของพนักงานจ้าง ควรพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและสอบคัดเลือกให้มีมาตรฐาน และเที่ยงตรงมากขึ้นโดยการขอคำปรึกษาหรือเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเป็นผู้ออกข้อสอบหรือมาเป็นคณะกรรมการดำเนินการสรรหา และเลือกสรร ซึ่งจะทำการคัดเลือกเป็นไปตามหลักความรู้ความสามารถ ด้านการพัฒนาบุคลากร

เสนอว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาของพนักงาน การจัดหางบประมาณที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาพนักงาน การคัดเลือกพนักงานเข้ารับการพัฒนาควรเป็นไปด้วยความยุติธรรม และควรให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน การสร้างทีมงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร ด้านการให้สิ่งจูงใจเสนอว่า การให้สิ่งตอบแทนในรูปแบบที่เป็นสวัสดิการอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินน่าจะเหมาะสมกว่า และการให้สิ่งจูงใจควรคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติเฉพาะบุคคลตามผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการด้วย ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานเสนอว่า ควรมีการจัดทำเป็นเอกสารชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ และรายละเอียดขั้นตอนวิธีการการประเมินผลให้แก่พนักงานทุกคนเพื่อให้พนักงาน รับทราบและถือปฏิบัติเพื่อลดการขัดแย้งภายในองค์กร ควรนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ซึ่งผู้ประเมินและผู้ถูก ประเมินจะต้องมีการตกลงและยอมรับแนวทาง หลักเกณฑ์และตัวชี้วัดร่วมกัน และต้องนำระบบการประเมินผลแบบเปิดมาใช้กับทุกขั้นตอนของการประเมินผลเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการอบรมผู้ประเมินเพื่อให้เข้าใจหลักการประเมินผลที่ถูกต้อง ควรมีกฎที่เปิดโอกาสให้มีการกลั่นกรองและทักท้วงผลการประเมินได้ และนำระบบการประเมินผลแบบ 360 องศามาใช้ และนำผลจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลด้านอื่น ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานเสนอว่า ควรให้เพิ่มเติมในประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ ได้แก่ ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมของชุมชนต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานและผลกระทบของ การทำงานต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน การรักษาความปลอดภัยและสุขภาพในการทำงาน การสร้างจิตสำนึกด้านการรักษาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน เรื่องสุขภาพจิต และการลดความเครียดในการทำงาน

อุไรวรรณ อีทรัมว่ง (2551) “การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย” งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การประเมินผลกระทบทางสุขภาพแบบมีส่วนร่วมจากแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550-2552) ทำให้เกิดการพัฒนาความตระหนัก คำนึงถึงประเด็นทางสุขภาพของคณะผู้บริหาร พนักงาน อบต. เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับอำเภอและตำบล ประชาชนในชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551-2553) อบต. ได้นำข้อเสนอจากรายงานการประเมินผลกระทบสุขภาพมาพิจารณาด้วย และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน โดยรับข้อมูลจากระดับหมู่บ้าน และให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเสนอมาจากประชาชนในหมู่บ้าน การประยุกต์ใช้การประเมินผลกระทบทางสุขภาพในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาในครั้งนี้สอดคล้องกับทิศทางของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ.

2550 ที่กำหนดไว้ว่า กิจกรรมการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ทุกระดับจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน

อุไรวรรณ อินทร์ม่วง, ภาณี ฤทธิมาก, ชรรยง อินทร์ม่วง และนิคม ถนอมเสียง (2545) **“รายงานการวิจัยศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”** งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ศักยภาพของ อบต. ในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้นมีการออกข้อบังคับตำบล กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไป แต่ไม่มีการออกหลักเกณฑ์เฉพาะเป็นรายกิจกรรมและขาดความรู้ในเรื่องการควบคุมมลพิษ ไม่สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการ ต้องการการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการในการควบคุมมลพิษ และต้องการสนับสนุนทางวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับการอบรม และยังพบว่า ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับดี จึงแสดงให้เห็นว่า อบต. มีความต้องการพัฒนาในด้านวิชาการจึงควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุน และ อบต. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ประกอบการและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบแนวทางการปฏิบัติมิให้เกิดผลกระทบกับสุขภาพของประชาชน

อุไรวรรณ อินทร์ม่วงและคณะ (2548) **“บทบาท หน้าที่ และรูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแก่แรงงานนอกระบบ”** งานวิจัยนี้พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นองค์กรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสภาพการประกอบอาชีพ กลุ่มครองสุขภาพของแรงงานนอกระบบ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถสนับสนุนงบประมาณแก่กลุ่มแรงงานนอกระบบในการพัฒนาสภาพการประกอบอาชีพ สำหรับกลไกในการประสานงานความร่วมมือการจัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานนอกระบบโดยมีหน้าที่ที่สำคัญ คือ การจัดทำข้อมูลแรงงานนอกระบบ การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม การติดต่อประสานงานกับนายจ้างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการให้คำปรึกษาและติดตามผลการทำงานของกลุ่มแรงงานนอกระบบ

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2540) **“ปัญหาการปกครองท้องถิ่น: ปัญหาเก่าในจินตภาพใหม่”** งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาการปกครองท้องถิ่นทั้งมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมีขนาดเล็ก ไม่มีอำนาจหน้าที่ ขาดอิสรภาพ เป็นองค์กรที่มีลักษณะราชการสูง ความคล่องตัวในการบริหารงานมีน้อย ประชาชนไม่รู้สึกรู้สีกเป็นเจ้าของและไม่รู้สึกใกล้ชิดกับการปกครองท้องถิ่น หลังจากนั้นก็วิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างตัวแสดงทางการเมืองหลากหลายมิติ ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและประชาชน นักการเมืองระดับชาติกับหัวคะแนน

โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ข้าราชการและนักการเมือง การวิเคราะห์เครือข่ายฝักฝ่ายระดับจังหวัด ซึ่งเปรียบเสมือนองค์กรยึดโยงชาวบ้านผู้ลงคะแนนเสียงและกลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมือง (หัวคะแนน) เข้ากับตัวนักการเมือง รวมทั้งสะท้อนปัญหาความกับความต้องการที่ชาวบ้านต่อรัฐ โดยเครือข่ายที่ทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการและมีความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างมาก ก็คือ เครือข่ายฝักฝ่ายของนักการเมือง แต่ปัญหาของเครือข่าย ก็คือ ไม่ได้แสวงหาการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการขยายอำนาจและบทบาทของการปกครองท้องถิ่น แต่กลับปล่อยให้ระบบรวบอำนาจรวมศูนย์ที่กลางดำเนินอยู่ต่อไป เพียงแต่สกัดกั้นการใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเมืองเพื่อฉวยชิงเอาประโยชน์จากแผนงานงบประมาณของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปให้ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ดีแล้วเครือข่ายฝักฝ่ายแม้จะทำงานให้ท้องถิ่นเต็มที่มีอาจทดแทนการปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทและประสิทธิภาพได้ อย่างดีที่สุดเครือข่ายฝักฝ่ายจะเป็นได้ ก็คือ ขบวนการรักท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ (patronage localism) การพัฒนาท้องถิ่นที่มีเครือข่ายฝักฝ่ายเป็นแกนนำทำให้ท้องถิ่นไม่เรียกหาความเป็นอิสระ ไม่พยายามพึ่งพิงตนเอง หากหวังแต่การอุปถัมภ์ค้ำจุนและการดึงดูดเอาทรัพยากรจากส่วนกลาง ด้วยเหตุนี้การพัฒนาท้องถิ่นโดยเอาเครือข่ายฝักฝ่ายของนักการเมืองระดับชาติเป็นแกนนำแม้จะโยงใยเอาการบริหารและการปกครองสามระดับเข้าด้วยกัน แต่ไม่ได้แก้ปัญหาที่เมืองไทย “ปกครองท้องถิ่นด้วยส่วนกลางและปกครองส่วนกลางด้วยท้องถิ่น” คือ ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลางต่างหากไม่ใช่ราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นหลักในการปกครองที่ท้องถิ่น ในทางกลับกัน คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นสุดขั้วของการปกครองส่วนกลางบ่อยครั้งกลับเป็นนักการเมืองที่มาจากท้องถิ่นเป็นนักบริการที่มีความรู้ความสามารถและความสนใจในการทำงานอยู่ในระดับท้องถิ่นมากกว่าระดับชาติ